59427
1-2

RAZLAGANJE

keršanskega katoliškega

NAUKA.

Spisali

nekteri duhovni

Ljubljanske škofije.

Pervo poglavje;

Od vere.

V CELOVCU 1864.

Natisnila Jan. & Frid. Leon.

59427 - 1,2

IN=03000 7216

Obseg.

Vvod.

Stran

I. Kaj je keršanski nauk? Od kod ime kristjan? Da bo človek kristjan, kaj k temu potreba? K čim nas veže ime kristjan? 1

II. Od vrednosti kristjanove in od dolžnosti poslušati keršanske nauke 8

III. Kako gre keršanski nauk poslušati in spolnovati? . 13

I. Poglavje. Od vere.

I. Razdelek.

a) Kaj je katoliška vera?

IV. Katoliška vera je dar božji, čeznatorna luč, od Boga vlita čednost 21

V. Kristjan se mora v verskih resnicah podučiti, jih mora verovati; kakšna mora vera biti? 28

VI. Vera se mora v delih in z besedo spričevati . . 36

b) Kaj mora verovati katoliški kristjan?

VII. Od božjega razodenja in zapisane božje besede . . 44

VIII. Bukve prerokov. Bukve nove zaveze . . . 51

IX. Listi sv. Pavla 56

X. Listi drugih aposteljnov. Skrivno razodenje sv. Janeza. Pisavci sv. pisma so bili od Boga poslani in razsvitljeni 63

Stran

XI. V sv. pismu stare in nove zaveze je resnica. Sv. pismo se sme brati 69
XII. Kako brati sv. pismo. Ustno izročilo . . . 75
XIII. Od ustnega izročila na dalje. — Ena sama in scer katoliška vera je prava 82
XIV. Ktere resnice mora vsak vedeti in verovati? Duša je neumerjoča 89
XV. Kaj je vsacemu kristjanu znati zapovedano? Kje je sosebno zapopadeno, kar mora katoliški kristjan verovati?

II. Razdelek.

Od dvanajstih členov vere.

§. 1. Od pervega člena vere. a) Od Boga . . 95
XVI. Kaj je Bog? Od božjih lastnost sploh . . . 102
XVII. Od božjih lastnost posebej. 1. Bog je večen . . 108
XVIII. 2. Bog je zgol Duh 115
XIX. 3. Bog je vsegaveden 122
XX. 4. Bog je neskončno moder 130
XXI. 4. Bog je neskončno moder. (Na dalje.) . . . 136
XXII. 5. Bog je vsegamogočen 144
XXIII. 5. Bog je vsegamogočen. (Na dalje.) . . . 150
XXIV. 6. Bog je povsodpričujoč 156
XXV. 7. Bog je neskončno svet 163
XXVI. 8. Bog je neskončno resničen in zvest . . . 171
XXVII. 9. Bog je nespremenljiv 179
XXVIII. 10. Bog je neskončno dobrotljiv 186
XXIX. 10. Bog je neskončno dobrotljiv. (Na dalje.) . . 192
XXX. 11. Bog je neskončno usmiljen 198
XXXI. 11. Bog je neskončno usmiljen. (Na dalje.) . . 205
XXXII. 12. Bog je neskončno pravičen 211
XXXIII. 12. Bog je neskončno pravičen. (Na dalje.) . . 217
XXXIV. 12. Bog je neskončno pravičen. (Na dalje.) . . 223
XXXV. Od božje previdnosti 229
XXXVI. Nauk od svete Trojice 238

		Stran
XXXVII.	Od razločka božjih oseb (peršon) in od sv. križa .	249
XXXVIII.	Kakšen namen in pomen imate besedi: „v imenu Boga?“ kaj pomeni beseda: „Amen?“ ali je koristno se prekriževati?	257
XXXIX.	b) Od stvarjenja. Od stvarjenja sploh in od angeljev posebej. 1. Od angeljev.	265
XL.	Kaj dobrega nam storé angelj varhi? kaj smo jim dolžni?	274
XLI.	Od zaverženih angeljev	282
XLII.	2. Od človeka	290
XLIII.	Namen in cilj in konec človekov	296
XLIV.	Greh pervih staršev	302
XLV.	Od žalostnih nasledov pervega greha . . .	306
XLVI.	Bog obljubi Odrešenika. — Zgodbe sv. pisma. I. Od Adama do vesolnega potopa	312
XLVII.	II. Od Noetovih mlajšev in od neverstva . .	318
XLVIII.	III. Od poklica Abrahamovega do Egiptovske sužnosti	323
XLIX.	IV. Od odhoda Izraelcov iz Egipta do njihovega prihoda v obljubljeno deželo	328
L.	V. Izraelci pod sodniki in kralji do razdelitve kraljestva	334
LI.	VI. Doba prerokov	340
LII.	VII. Od povernitve Judov iz Babilonske sužnosti do prihoda Odrešenikovega	345
LIII.	Sveti adventni čas	350
LIV.	§. 2. Od drugega člena vere: In v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega . .	355
LV.	Od imena Jezus (na dalje) in od imena Kristus .	363
LVI.	Jezus, edini Sin Boga Očeta, naš Gospod, učenik in sodnik	371
LVII.	§. 3. Od tretjega člena vere. Kteri je spočet od sv. Duha; rojen iz Marije device. — a) Od Jezusovega rojstva in njegove mladosti	378
LVIII.	Oznanovanje Jezusovega rojstva	386
LIX.	Kaj se je zgodilo po oznanenju rojstva Jezusovega? Kaj vemo od Jezusove mladosti?	394

		Stran
LX.	b) Od očitnega življenja Kristusovega. Od sv. Janeza Kerstnika. Kaj vemo od Jezusa, preden je učiti začel	401
LXI.	Kaj posebnega vemo od Jezusa, kadar je učiti začel? Zakaj je Jezus na svet prišel?	409
LXII.	S čim je Jezus svet prepričal, da je on res božji učenik?	416
LXIII.	§. 4. Od četertega člena vere. Terpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umerl, in v grob položen. Jezus na Oljski gori v vertu Getzemani	422
LXIV.	Jezus vjet	432
LXV.	Jezus pred Anom in Kajfom	442
LXVI.	Jezus pred Pilatom, Herodom in vštric Baraba .	453
LXVII.	Jezus bičan, s ternjem kronan, v smert obsojen .	464
LXVIII.	Jezus križ vleče	476
LXIX.	Jezus križan	487
LXX.	Jezus iz križa snet in v grob položen . . .	498
LXXI.	§. 5. Od petega člena vere. Doli je šel pred pekel. Tretji dan od mertvih vstal. A. Doli je šel pred pekel	505
LXXII.	B. Tretji dan od mertvih vstal	513
LXXIII.	§. 6. Od šestega člena vere: Gori je šel v nebesa, sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega. A. Gori je šel v nebesa	522
LXXIV.	B. Sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega .	530
LXXV.	§. 7. Od sedmega člena vere: Od ondot bo prišel sodit žive in mertve. Od poslednje sodbe . .	538
LXXVI.	Od poslednje sodbe (na dalje)	547
LXXVII.	Od poslednje sodbe (na dalje)	555
LXXVIII.	§. 8. Od osmega člena vere: Verujem v sv. Duha. Nauk od sv. Duha	563
LXXIX.	Sv. Duh je pravi Bog. — Sv. Duh se izhaja iz Boga Očeta in iz Boga Sina. — V kakšnih podobah se je sv. Duh ljudem prikazal?	570
LXXX.	Od sedmih darov sv. Duha	578
LXXXI.	Od sadov sv. Duha	586

Stran

LXXXII. §. 9. Od devetega člena vere: Sveto keršansko katoliško cerkev, občestvo Svetnikov. A. Od svete katoliške cerkve in njenega poglavarja . . . 594

LXXXIII. Od lastnost prave cerkve in zakaj imenujemo sveto cerkev svojo mater 603

LXXXIV. Od znamenj, po kterih se prava cerkev loči od vsake druge cerkve 610

LXXXV. B. Od občestva svetnikov 620

LXXXVI. §. 10. Od desetega člena vere: Odpuščenje grehov 630

LXXXVII. §. 11. Od enajstega člena vere: Vstajenje mesa . 639

LXXXVIII. Od vstajenje mesa (na dalje) 647

LXXXIX. §. 12. Od dvanajstega člena vere: In večno življenje. Amen. 655

I. Keršanski nauk.

Vvod.

Kaj je keršanski nauk? Od kod imé kristjan? Da bo človek kristjan, kaj je k temu potreba? K čim nas veže ime kristjan?

Ljubi moji poslušavci! prav močno me veselí, da se vas je tako veliko zbralo, poslušat keršanski nauk. „Kdor je iz Boga, posluša božjo besedo“, veli usmiljeni Jezus (Jan. 8, 47). Tudi vam veljajo te lepe besede. Pa ne le danes, ampak vselej radi hodíte h keršanskim naukom, ako le morete in priložnost imate. Oznanoval vam jih bom prav po domače in kratkočasno, kar in kolikor bo dopustila ta sveta reč in moja moč. In zdaj začnem v imenu Jezusovem, ter pridem naj poprej na tole vprašanje:

Kaj je keršanski nauk?

Beseda, „keršanski nauk“ je sostavljena iz dveh besed, namreč iz besede „keršansko“, in iz besede „nauk.“

Nauk je sploh vsako podučenje v eni, ali v več, ali v vseh resnicah. Če, postavim, koga podučujem, kako naj obdeluje svoje polje, da bo obilno rodílo, sem mu že nauk dal; ali če ga podučujem, kako naj ravna s tim, kar ima, da bo dobro izhajal, sem mu tudi nauk dal. Toda v takih posvetnih rečeh vas ne bom poduceval; učil vas bom vse bolj imenitnih resnic, namreč božjih resnic, ter vam razkladal, kaj mora človek verovati, kaj vedeti in kako živeti, da se bo zveličal.

Ta imenitni nauk, kterega vam bom razlagal, je od Kristusa za kristjane; zato se keršanski imenuje.

Keršanski nauk je zapopadek vseh Jezusovih naukov, ktere je on sam z besedo učil tri leta, ktere so oznanovali njegovi aposteljni, ktere katoljška cerkev uči, in bodo v njej v pervi čistosti ostali neprenehoma do konca sveta.

Od kod ime kristján?

a) Naj pervi pravoverni so se učence imenovali, in scer zato, ker so prostovoljno hodili k Jezusu v šolo, to je: poslušali njegove nauke, in verovali vanj.

b) Imenovali so se pervi pravoverni tudi bratje, in to zato, ker so bili po ljubezni tako zvezani, da so bili enega serca in enega duha. Tolikanj so se ljubili, da so se še clo neverniki čudili nad njih ljubeznijo, in so rekli: „Glejte! kako priserčno se ljubijo, da so pripravljeni clo v smert iti eden za drugega.“ In tudi zato so se brate imenovali, ker so vse premoženje skupej imeli; karkoli so namreč imeli, vse je bilo vseh.

c) Pervi pravoverni so se imenovali tudi kristjane, kakor se imenujejo še zdaj. S. Pavelj in s. Barnaba sta prišla v Antiohijo, oznanovat ljudem Jezusa in njegove nauke; sta celo leto bila pri tej cerkvi; sta veliko ljudi spreobernila k Jezusovi veri, in ti so naj pervi bili kristjani imenovani. (Acta. 11, 26.) Od Kristusa so dobili ime, ker so verovali v njegove nauke. S. Anastazij pravi: „Pravoverno ljudstvo še ni nikoli nikjer imena dobílo od svojega škofa, ampak le od Gospoda, v kterega je verovalo. Resnično (je), da od aposteljnov nimamo imena, ampak po Kristusu smo in bomo imenovani. Kteri pa imajo od kod drugod začetek svoje vere, in ne od Kristusa, je prav, da imajo ime od človeka, kteri je krivoverstvo med nje zasejal. Marcijona, ki je krivovero znajdel in zatrosil med ljudstvo, smo izbrisali iz naše družbe; in tisti, ki so se poprijeli njegovih naukov, nimajo več imena kristjani, ampak Marcioniti (Marcionarji) so imenovani.“

Pravoverni se tudi zato imenujejo kristjane, ker so deležni maziljenja Kristusovega. Kristus pomeni to, kar pomaziljenec. On je bil maziljen od svojega nebeškega Očeta. V ta spomin, da so kristjani deležni maziljenja Kristusovega, se otroci, preden so keršćeni, to je preden so obliti s kerstno vodo, pomažejo s oljem; pomažejo se pa s s. oljem (s. križmo) tudi potlej, ko so s. kerst že prejeli.

d) Zdaj vam imam še povedati, od kod pride ime „katoljški kristjan.“ — Ime katoljški kristjan pride od aposteljnov; apostelјni so ga dali pravovernim. — Od začetka so se vsi pravoverni, kakor sem vam poprej pravil, naravnost kristjane imenovali. Ko so se pa pozneje tudi krivoverci kristjane imenovati začenjali, so aposteljni v apostoljški, od njih zloženi veri izrekli, da pravoveren je le tisti, ki je ud splošne (vesoljne) ali katoljške cerkve, ki je katoljški kristjan. In od tistega časa imamo mi, da se ločimo od krivovercov, zraven imena „kristjan“ tudi priimek „katoljčan.“ Po priimku „katoljčan“ se mi od drugih kristjanov ter krivovercov v veri tako ločimo, kakor se ljudje med seboj po svojih priimkih ločijo od eden drugega. „Kristjan je moje ime“, pravi s. Pacijan, „katoljčan (mi) je priimek; pervi me imenuje, drugi me razločuje.“

Da bo človek katoljški kristjan, kaj je pa k temu potreba?

Potreba je: 1) da je kerščen; — 2) da Kristusove nauke spozna in veruje; — 3) da se nobenih pomot ne derži.

1) Potreba je, da smo kerščeni, in scer zato, ker smo otroci grešnega Adama, v grehih spočeti in v grehih rojeni; tadaj smo, kakor s. Pavelj pravi, „že po natori otroci jeze božje“, (Efež. 2, 3.) ker kmo vsi v Adamu grešili, tadaj je tudi treba, da smo vsi po s. kerstu prerojeni, kakor je Jezus Nikodemu povedal rekoč: „Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni prerojen iz vode in s. Duha, ne more iti v božje kraljestvo (Jan.3, 5).“ Božje kraljestvo je pa dvojno, vidno namreč in nevidno. Vidno kraljestvo božje na zemlji je cerkev Kristusova. Nevidno kraljestvo božje so pa nebesa. Kdor hoče v cerkev Kristusovo stopiti, kristjan postati, se mora kerstiti dati; zakaj vrata v Kristusovo cerkev so s. kerst. Zatorej je rekel s. Peter na binkuštno nedeljo Judom, kteri so ga vprašali, kaj jim je storiti: „Storite pokoro“, jim reče, „in naj se dá sleherni kerstiti v imenu Kristusovem.“ Kteri so sprejeli njegovo govorjenje, so bili kerščeni; in še tisti dan se jih je okoli 3000 pridružilo Kristusovi čedi. Acta. 2, 37. —

Ravno tako je tudi potrebno, da je človek kerščen, ako hoče v nevidno kraljestvo božje, namreč v nebesa priti, ker brez s. kersta ne more nobeden k Bogu priti; zakaj Kristus

pravi: „Kar je rojeno iz mesa, je meso, in kar je rojeno iz duha, je duh (Jan. 3, 6)“, to je: Bogu dopadljivo.

Majhen otrok, dokler se pameti ne zave, je že katoljški kristjan, da je le kerščen; sam s. kerst ga že stori katoljškega kristjana. — Ako hoče pa odraščen človek biti katolišk kristjan, pa ni zadosti samo to, da je kerščen, ampak on mora zraven tega tudi

2) Kristusove nauke spoznati. Kristusov nauk je pa vse to, kar je Jesus Kristus učil, in kar so njegovi učenci od s. Duha razsvitljeni ljudem oznanovali ali z besedo ali po pismih.

Kristusove nauke spoznati se pravi, vanje verovati, in se jih ne sramovati. In to je odraščenim tako potrebno, da brez tega ne morejo biti katoljški kristjani. Da je resnično tako, se lahko prepričamo iz mnogih izrek s. pisma. Bog nam je svojega edinorojenega Sina na svet poslal, in dal za učenika, in na Taborski gori, kjer se je Kristus spremenil, je rekel: „Tega poslušajte!“ Ko bi tedej Kristusa poslušati ne hotli, in ne verovati v njegove nauke, kako bi bili po tem takem njegovi, kako pravi katoljški kristjani? Kristus pravi: „Kdor se mene sramuje in mojih besed, tega se bo tudi Sin človekov sramoval, kadar pride v svojem, Očetovem in svetih angelov veličastvu (Luk, 9, 26).“ Tudi te besede nam pričajo, da Jezus Kristus pri sodbi ne bo nobenega za svojega spoznal, kdor na tem svetu noče verovati v njegove nauke.

Vendar pa še ni zadosti, da človek Jezusove nauke veruje; on mora po njih tudi živeti, ako hoče biti pravi katoljšk kristjan. S. Jakob (2, 24) pravi: „Ali ne vidite, da je človek zavoljo dobrih del opravičen, in ne samo zavoljo vere.“ (2, 24) „Kaj vam bo pomagalo, bratje moji! če kdo reče, da vero ima, če pa del nima? Bo mar zamogla vera njega zveličati?“ To tudi s. Pavelj pričuje, da je treba po Jezusovih naukih živeti, ter pravi: „Ako Jezusa z ustmi spoznaš za gospoda, in v sercu veruješ, da ga je Bog vbudil od mertvih, boš zveličan; zakaj s sercom se veruje, in to je k pravičnosti; z ustmi se pa spozna (to je: se vera razodeva), in to je k zveličanju (Kimlj. 10, 9).“ Glejte, kako potrebno je odraščenemu človeku Kristusove nauke

spoznati, to je: vanje verovati in po njih živeti, ako hoče biti pravi katoljšk kristjan.

3) Ako hoče človek biti pravi katoljšk kristjan, je treba, da se ne derží nobenih pomot, ktere so nasprot čistim naukom prave cérkve. Kdor tedaj zaverže ali popači kako versko resnico, ali če rimskega papeža noče spoznati za poglavarja vesoljne čerkve, tak ni več katoljšk kristjan, ampak je krivoverec postal. — Ravno tako tudi nič več niso katoljški kristjani tisti, kteri se deržé naukov takih zapeljivcov, temveč so krivoverci, in imajo ime od svojega zapeljivca. Tak zapeljivec, popačene nauke med ljudi trosivši, je bil Martin Luter; in tisti, kteri so se poprijeli njegovih popačenih naukov, niso več katoljški kristjani, ampak Lutranarji so; od svojega zapeljivca Lutra imajo ime. — Tak krivoverec in zapeljivec ljudstva je bil Kalvin; in tisti, kteri so se poprijeli njegovih zmot, se Kalvinarji imenujejo. — Iz tega zopet lahko vidite, da tisti, kdor hoče biti katoljšk kristjan, se mora deržati čistih naukov Jezusovih, kteri so in bodo po obljubi Jezusovi nepopačeni hranjeni v katoljški cerkvi do konca sveta.

K čim nas veže ime „kristjan?“

To lepo ime „kristjan“, ki ga od Kristusa imamo, nas uči in veže, kako nam gre živeti v tem, kar zadeva Boga, bližnjega in samega sebe.

1) Ime „kristjan“, nas veže, da pred Bogom živimo sveto in neomadeževano. — Ko je Bog Judom obrezo zapovedal, jim je rekel: „Sveti bodite, ker sem jaz, vaš Gospod, svet, in sem vas odločil od drugih narodov, da bi vi moji bili (Lev. 20, 26).“

Te besede, kristjan moj! je Bog tudi tebi rekel, kadar te je po s. kerstu poklical h keršanstvu; rekel ti je: „Svet bodi; zakaj tudi jaz, tvoj Gospod, sem svet, in sem te po posebni gnadi izvolil zmed toliko drugih, da bi meni zvesto služil s svetim neomadeževanim življenjem!“ — Sv. olje, s kterim je bilo pamaziljeno tvoje telo; kerstna voda, s ktero si bil oblit, sta na nevidno in duhovno vižo tekla tudi v tvojo dušo, in ti jo z neizbrisljivim znamnjem zaznamovala v božjo službo, da bi ves bil božji službi udán. — Kristus te je izvolil v to, da bi njemu služil s pobožnim

in svetim življenjem; tedaj brez greha nikoli ne moreš in ne smeš opustiti te službe. —

Kaj bi rekel, kristjan moj! ako bi vidil kakega duhovnega v mašnem oblačilu iti od altarja naravnost na terg ali v kako pivnico; ko bi ga vidil v mašnem oblačilu noreti, skakati, plesati; ako bi ga slišal preklinjevati? Kaj ne, da bi rekel; „To je pač velika hudobija in grozno veliko pohujšanje!“ Rekel bi: „Duhovnemu se spodobi obnašati se zmerom pobožno, sosebno pa, kadar je v mašnem oblačilu!“ In prav bi govoril! —

Ali ti, kristjan moj! si pri s. kerstu oblekel še kaj veliko več, kakor so duhovniške ali mašne oblačila; samega Jezusa Kristusa si oblekel. To ti pravi s. apostel Pavelj rekoč: „Vsi, ki ste v Kristusu kerščeni, ste Kristusa oblekli (Gal. 3, 27);“ tedaj se tudi za tebe ne spodobi, pregrešno, hudobno živeti, ampak prizadevaj si, kolikor je v tvoji moči, tako živeti, kakor je Kristus živel, dokler je na svetu bil; vse tvoje djanje in nehanje, vse tvoje zaderžanje in vedenje (obnašanje) bódi obravnano po Kristusovem, kterega si oblekel pri s kerstu. Prizadevaj si, živeti tako sveto in pobožno, da boš zmerom bolj enak Kristusu!

2) Ime „kristjan“ veže človeka, da je ljubezniv in usmiljen do svojega bližnjega, Jezus Kristus je ljubil vse ljudi, clo naj hujše svoje sovražnike, kteri so ga preganjali in umorili na lesu s. kríža; ravno tako moramo tudi mi ljubiti svojega bližnjega. Če pa po Kristusovem zgledu ne ljubimo svojega bližnjega, in nismo usmiljeni do njega, tudi nismo vredni prelepega imena „kristjan.“

3) Ime „kristjan“ nas veže, da ojstro ravnamo sami seboj, in živimo v zatajevanju. Le pomislite, kako ojstro je živel Jezus Kristus, naš učenik in naš zgled; kako ojstro se je postil; po cele nočí prečul v molitvi, si clo spanje pritergovaje! Po njegovem zgledu se je ravnati tudi nam, ako hočemo vredni biti lepega imena „kristjan.“ S. Pavelj pravi: „Tisti so Kristusovi, kteri križajo svoje meso z željami vred.“ Kristus pravi: „Resnično, resnično, vam povem, da bote jokali in žalovali; svet pa se bo veselil (Jan. 16, 20)“; vsi ti nauki nam zapovedujejo, živeti v zatajevanju, ako hočemo biti Kristusovi, biti pravi kristjani. Tako so pervi kristjani živeli v zatajevanju; zatajevali so vse svoje počutke: oči, ušesa in jezik; zatajevali so

poželjenje po blagu in premoženju; zatirali nezmerno poželjenje po jedi in pijači!

Kako pa ravnajo nekteri kristjani dandanašni? Tako ravnajo, da jih zadeva očitovanje s. Pavlja, ki pravi: „Njih Bog je trebuh!“ In po vsi pravici so vredni tega očitovanja, ker gledajo le na to, kako bi bolj postregli svojemu telesu, kterega nezmerno pasejo, čez mero napajajo; vso prostost dajejo svojim ušesom in svojemu jeziku, neizmerno lišpajo in zaljšajo svoje telo: toda tako, ljubi moji! se ne živí v zatajevanju! Živite toraj, ljubi poslušavci! v prihodnje v zatajevanju, ker k temu nas veže že ime „kristjan“, zgled Kristusov, od kterega ime „kristjan“ imamo; zgled svetnikov, zvestih Kristusovih služabnikov. Ko je bil svoje dni s. Konkordij iz ječe pripeljan pred sodnika Torkvata, in ga je Torkvat vpraševal po njegovem stanu in po njegovem imenu, mu svetnik neprestrašeno pove in pravi: „Kristjan sem“! „Vprašujem te“, zaverne sodnik, „kako ti je ime?“ in s. Konkordij odgovori: „Kristjan mi je ime!“ Ves jezen reče Torkvat; „Kdo te vprašuje po tvojem Kristusu; le tvoje ime mi povej!“ Jn spet mu svetnik odgovori: „Kristjan sem! od Kristusa imam svoje ime. Kristusov sem; njemu bom zvest ostal živ in mertev.“ Po teh besedah je ves vesel šel v novo terpljenje in v smert.

O da bi se tudi mi vselej vredne skazovali častitljivega imena, imena „kristjan.“ Amen.

II. keršanski nauk.

Od vrednosti kristjanove in od dolžnosti poslušati kerš. nauke.

V zadnjem keršanskem nauku sem vam povedal, da ime „kristjan“ imamo od Kristusa; priimek „katoljčan“ pride pa od apostelnov; zakaj oni so pravo cerkev v apostoljski veri, ktero so zložili, katoljško imenovali, tadaj njene ude katoljčane. Tudi sem vam povedal, da mora človek, ako hoče biti pravi katoljšk kristjan; a) keršćen biti; b) mora Kristusove nauke spoznati in vanje verovati; c) se ne sme nobenih pomot deržati. — Dans pridemo pa do vprašanja:

Ali keršanstvo človeka k veliki vrednosti povzdiguje?

Da je človek s tim, da je kristjan, visoko povzdignjen, in da je s tim velike vrednosti, lahko vidimo, če premislimo:

1. Koliko je Jesus za nas storil, in koliko preterpel, da nas je naredil kristane. Marsikako reč na svetu mi visoko cenimo, postavim: kako veliko kmetijo, kako grajščino, kar se da kupiti za zlato in srebro; pa kaj je to? to ni nič proti tisti ceni, ktero je Kristus dal za nas, da nas je storil kristjane! „Za veliko ceno ste odkupljeni,“ pravi s. apostelj Pavelj (I. Kor. 6, 20.). In s. Peter nam razloži, s kakšno ceno da smo odkupljeni, ker pravi: „Vedite, da niste rešeni s strohljivim zlatom ali srebrom; — ampak z drago kervjo Kristusa, neomadeževanega in čistega Jagnjeta,“ (I. Petr. 1, 18. 10.). S. Pavelj pravi: „On je sebe dal za nas, da bi nas odrešil od vse krivice, in posvetil sebi v dopadljivo ljudstvo, ktero bi se ravnalo po dobrih delih“ (Tit. 2, 14.).

Glejte, ljubi moji! koliko smo stali Jezusa, in koliko je on za nas dal, da nas je storil kristane! Zlata in srebra, ki ga visoko čislamo, ni dal; dal pa je, kar je veliko več, dal je svojo kerv in samega sebe za nas. Oj h koliki vrednosti je nas povzdignil Kristus, ki nas je odkupil z lastno kervjo, in je samega sebe za nas dal!

V koliko vrednost da je človek povzdignjen s tim, da je kristjan,

2. vidimo tudi lahko iz pravic, ktere ima pred drugimi, ki niso kristjani. Kristjan je soseben otrok božji, je brat in ud Jezusa Kristusa.

a) Da je kristjan otrok božji, uči s. Janez rekoč: „Glejte, kako veliko ljubezen nam je skazal Oče, da smo otroci božji imenovani, in da smo tudi res,“ (I. 3, 1.). Od tistega časa, od kar smemo Boga imenovati svojega Očeta, se smemo tudi šteti k njegovim otrokom, in on nas tudi za take spozna.

b) Kristjan je otrok božji, tedaj je tudi brat Jezusa Kristusa, kteri je božji Sin. Jesus je božji Sin po natori, kristjan je pa dovzet za božjega otroka. Jesus Kristus sam nas v apostoljnih imenuje brate, ker je rekel Magdaleni: „Pojdi k mojim bratom, in jim povej.“ (Jan. 29, 17.)

c) Kristjan je tudi ud Jezusa Kristusa. Vsi kristjani so eno telo, in Kristus je glava tega telesa. Ravno tista zveza, ktera je med udi in med glavo, je tudi med nami in med Kristusom. O kako imenitne bi se mi imeli, ko bi bili otroci kakega cesarja, ali bratje ali sestre kakega kralja; in vendar bi bili s tim otroci, bratje in sestre le zgol človeka; s tim pa, da smo kristjani, smo otroci božji, bratje in udje Jezusa Kristusa. — Glejte, h koliki imenitnosti in vrednosti nas keršanstvo povzdiguje. Oh, nikar ne zapravljajmo z grešnim življenjem tolike vrednosti!

3. H kako veliki vrednosti je človek povzdignjen s tim, da je kristjan, spet iz tega lahko spoznamo, če premislimo, kako nezmerno veliko čast mu je Bog pripravil. Pripravil mu je večno krono nebeškega veličastva. „Kadar se bo prikazal poglavar pastirjev, bote prejeli nezvenljivo krono časti,“ pravi s. Peter (I. 5, 4.). In na drugem kraju pravi: „Hvaljen bodi Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri nas je po svojem velikem usmiljenju prerodil k živemu upanju skoz vstajenje Jezusa Kristusa od mertvih, k nestrohljívemu, neognušenemu in nezvenljivemn deležu, kteri je v nebesih prihranjen za vas,“ (I. 1, 3, 4.). S. Ludovik, kralj Francozki, je dobro spoznal vrednost, h kteri keršanstvo človeka povzdiguje; zatorej se nikoli ni hvalil, da ima veliko kraljestvo, ampak naj bolj ga je veselílo le to, da je kristjan. Naj rajši se je znajdèl v mestu Poisi

v kterem je bil kerščen in vzet v katoljško cerkev. Večkrat je rekel: „To mesto mi je napravilo več časti in veličastva, kakor vse druge mesta mojega kraljestva!“ Oh kristjani spoznajte tudi vi iz tega, kar sem vam zdaj povedal, vrednost kristjanovo; in varujte se skerbno, da je ne zapravite. Skerbno se tedaj varujte greha; zakaj kdor grešno živi po svojem hudem nagnenju in poželjenju, ni pravi kristjan, in tudi ne bo dosegel krone večnega veličastva. Jezus pravi: „Ne vsak, kteri pravi: Gospod, gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak kteri stori voljo mojega Očeta, kteri je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo,“ (Mat. 7, 21.).

K visoki vrednosti smo, kakor ste slišali, povzdignjeni, vendar pa to ni zadosti za zveličanje; ako se hočemo zvelicati, moramo spolnovati božjo voljo, božje zopovedi. —

Da bomo pa zamogli spolnovati božjo voljo, jo je treba vedeti; vedeti je treba, kaj moramo verovati, kaj upati, kaj ljubiti, kaj storiti, kaj opustiti, kako se posvečevati s svetimi zakramenti. — Pa kje zamoremo zvedeti vse to? — Vse to zamoremo zvedeti v keršanskih naukih, ktere v cerkvi oznanujejo božji namestniki. Zakaj keršanski nauk uči, kar ne moremo vedeti po natornem umu; učí, da smo vsi grešili v Adamu, da smo spačeni, in nezmožni, živeti po volji božji, ako nam Bog ne pomaga s svojo gnado. Uči pa tudi, da je Bog naš Oče, da nam rad pomaga po Odrešeniku Jezusu Kristusu. Keršanski nauk uči vse potrebne resnice, kaj da gre verovati, kaj upati, kaj ljubiti, kaj da je, in kaj da ni Bogu všeč, in kako se je posvečevati s s. zakramenti, da bomo zveličani. Keršanski nauk je tedaj vsakemu potreben k zveličanju.

Ali je dolžnost, hoditi h keršanskemu nauku?

Vsi bi imeli radi hoditi h kerš. nauku, v kterem se zaporedoma verstijo vsi potrebni nauki, in nič ne izpušča, kar je potrebnega v zveličanje; sosebno pa so nevedni ljudje dolžni, poslušati keršanske nauke, postavim: otroci, ki so še vsi nevedni, in potrebujejo veliko podučenja. Starši! skerbite tedaj, da bodo vaši otroci hodili h keršanskim naukom, in nikar jim ne pustite, da bi ob nedeljah in zapovedanih praznikih doma lenobo pasli namesto keršanskega nauka, ali po vasi hodili, ali se vam v

protje, ali gojzde, ali na spašnike ali kam drugam odtegovali in igrali! — Pa tudi odraščeni so dolžni hoditi h kerš. naukom, in niso brez greha, ako jih iz nemarnosti opuščajo ali pa iz lenobe; zakaj tudi odraščenim je potreben keršanski nauk. Zakaj koliko jih je med njimi, ki so nevedni v verskih resnicah, akoravno so že stari po 20, 30, 40 let. In naj bi bili odraščeni tudi prav dobro podučeni v verskih resnicah, jim je vendar pri vsem tem potreba hoditi h keršanskemu nauku, in scer zato, da ga ne pozabijo. Le pomislite, kako lahko se pozabijo verske resnice, ako jih človek večkrat ne sliši, in nanje ne misli. In tudi zato je treba hoditi h kerš. nauku, ker zaslišana beseda božja človeka za dobro vnema, in mu dela stud pred grehom; če je pa večkrat ne posluša, pa tako rekoč mertva v njegovem sercu zakopana leží. Glejte, odraščeni! tudi vi ste dolžni poslušati keršanske nauke, in prazni so vsi vaši izgovori. Dolžni ste jih poslušati, da ne bote nevedni, in da tega, kar veste, ne pozabite.

Keršanske nauke poslušati nas veže božja zapoved. Kadar je Mozes dal Izraelcom božje zapovedi, jim je zapovedal, da jih imajo večkrat vzeti v roke, in premišljevati. Rekel jim je: „Vzamíte si k sercu te moje besede, denite si jih v znamnje na roke, in postavlajte si jih pred oči; uči jih svoje otroke, da bodo mislili nanje, kadar sediš v svoji hiši, ali greš po potu, moje besede ali kadar se vležeš, ali vstaneš, zapisuj jih na vrata svoje hiše, da se pomnožé tvoji in tvojih otrok dnevi v deželi (V. 11, 18. 21.). Tudi je bilo očetom zapovedano, čudeže, ktere je Bog delal nad njimi, pripovedovati svojim otrokom. Otroci so pa tudi radi poslušali. — Ko so se pa Judje podučiti dali v verskih resnicah, in so jih radi poslušali, ali hočemo mi slabejši od njih biti? Ali bi ne bilo to grozno gerdo in nehvaležno za nas? — V novi zavezi je Jezus Kristus zapovedal aposteljnom, vse ljudi učiti njegovih naukov. Rekel je: „Pojdite po vsem svetu, učite vse narode.“ Kakor jim je Jezus zapovedal, so aposteljni tudi storili, po vsem svetu so se razkropili, in so oznanovali ljudem Jezusa in njegove nauke. In še dandanašni hodijo misijonarji v druge kraje sveta med nevernike in divjake oznanovat s. evangelje. Pa tudi vi imate duhovne pastirje, in vsaka fara svoje, kteri vam ob nedeljah in praznikih razlagajo Kristusove nauke po zapovedi Kristusovi; „Pojdite po vsem svetu; učite vse narode.“ — Ko so pa duhovni pastirji dolžni, razlagati in

oznanovati nauke Jezusove, tadaj mora biti tudi vaša dolžnost, jih poslušati, se v njih podučiti dajati. Da, to je tudi res vaša dolžnost, in to ne majhna, ampak velika. Če jo opuščate, bote grozno slabo izhajali pred Bogom, kadar vas zakliče na sodbo. To vam pové prerok Jeremija rekoč: „Preklet bodi, kdor ne posluša besede zaveze.“ (11, 3.) To vam pové Jezus Kristus ko pravi: „Kdor je iz Boga, posluša božjo besedo; zato je ne poslušate, ker niste iz Boga,“ (Jan. 8, 47.).

Iz tega, kar sem vam dozdaj pravil od poslušanja kerš. naukov, ste se lahko prepričali, da so dolžni otroci in odrašćeni, keršanske nauke poslušati. — Kako, vprašam, se pa dopolnuje ta dolžnost? Od nekterih staršev, gospodarjev in gospodinj, otrok in poslov moram reči, kar se tudi očitno vidi, da imajo veselje nad kerš. nauki, jih radi poslušajo, prav radi v cerkev pridejo, in se brez veljavnega zaderžka nikoli ne odtegnejo božji besedi. Takim rečem: „Blagor vam; zakaj iz Boga ste“, pravi Jesus. Tudi v prihodnje se nikar ne naveličajte božje besede; deržite se je; ona je luč, ktera vam bo razsvitljevala pravi pot, in vas pripeljala v nebesa. — Veliko kristjanov je pa takih da jim božja beseda preséda — Spolnuje se zdaj, kar je že zdavnej poprej napovedoval s. Pavelj rekoč: „Čas bo prišel, da bodo ljudje ušesa odvernili od resnice, in se h kvantam obernili“ (II. Tim. 4, 3.). Zdaj je tako, da marsikaka deklica odverne ušesa od resnice, od kerš. naukov, in se oberne večkrat skoz leto ob nedeljah in zapovedanih praznikih k noriji in plesu; marsikak mladeneč je že s tiho mašo zadovoljen, in potlej se oberne k igram; marsikak mož se znajde, ki odvrača svoje ušesa od božje besede, je ne posluša, in se rajši oberne k pijančevanju; marsikaka žena v nemar pušca kerš. nauke, in se oberne k lenobi; je mladina, ktera se naukom odteguje, in zahaja v slabe tovaršije po hišah, kjer se kvante vganjajo. Pač je resnico govoril s. Pavelj, ki je rekel: „Čas je prišel, da bodo ljudje ušesa odvernili od resnice, in se h kvantam obernili!“ — O naj se v prihodnje poboljšajo vsi taki, ktere zadeva očitovanje s. Pavlja! Če jim je nemogoče, ob nedeljah in zapovedanih praznikih besede božje poslušati po dvakrat na dan, naj jo poslušajo vsaj po enkrat, in naj vedo, da Jezus pravi: „Človek ne živí samo od kruha, temveč tudi od vsake besede, ktera pride iz božjih ust.“ Kakor telesu kruh,

e duši potrebna božja beseda! Nikodem je clo po noči hodil k Jezusu, poslušat njegove zveličanske nauke. S. Martin še ni bil deseto leto spolnil, in že je imel toliko volje do božje besede, da je skrivši in zoper voljo svojega neverskega očeta zahajal v družbo kristjanov, kjer se je razlagal keršanski nauk. Postal pa je tudi imeniten škof in velik svetnik. Tudi mi vsi v časti imejmo keršanske nauke, božjo besedo, ter jo radi poslušajmo, zvesto spolnujmo, in bomo enkrat tudi veliki svetniki pri Bogu v nebesih. Amen.

III. keršanski nauk.

Kako gre keršanske nauke poslušati in spolnovati?

Zadnjič sem vam skazal, da je kristjan dolžen, poslušati kerš. nauke. Dans pa pridemo do vprašanja:

Kaj nam je storiti, da nam bodo kers. nauki v zveličanje?

1) Da nam bodo kerš. nauki v zveličanje, jih moramo radi poslušat hoditi, kakor s. Nikodem, skrivni učenec Jezusov, od kterega sem zadnjič povedal, da je še po noči hodil poslušat Jezusa: ali kakor s. Martin, kteri se je, da je to mogel, zmuznil spred oči svojega očeta, nevernika, in kar rad zahajal na take kraje, kjer se je razlagal kerš. nauk, je pa tudi postal imeniten in svet škof katoljške cerkve. Če pa kerš. naukov neradi hodimo poslušat, ali le prisiljeni in primorani, se nas gotovo ne bodo prijeli, in nam ne bodo v zveličanje!

2) Se moramo za kerš. nauk pripravljati; zakaj nauk je po besedah s. pisma seme; njiva je pa naše serce, na kterega ima vsejano biti to seme. Le pomislite, kako sejavec zemljo pripravlja za seme. Prejden zacne seme sejati, pobere iz zemlje kamnje in ternje, ktero bi semenu branilo

pasti v zemljo in sad roditi. Ravno tako poberímo tudi mi, že preden pridemo poslušat kerš. nauk, iz svojih serc vse mnogo kamnje in ternje hudega nagnenja in posvetnih skerbí, da bodo molčale, ko se bojo oznanovali kerš. nauki in bo Bog k nam govoril.

Če bodo naše serča tako pripravljene za kers. nauk, bo seme božje besede padalo na dobro zemljo, bo korenine naredilo in sad rodilo; če pa naše serce za bozjo besedo ne bo tako pripravljeno, bomo scer slišali božjo besedo iz ust duhovnih pastirjev, toda ona nam ne bo dalje prišla, kakor do ušes, in se bo spet nazaj vernila, in nam serca nič ne bo omečila.

3) Moramo vselej pred poslušanjem kerš. nauka s. Duha prositi razsvitljenja, da bi umeli vse, kar se nam bo oznanovalo. Duhovni pastir móli pred kerš. naukom; molite ž njim tudi vi, in prav željno Boga prosite tega razsvitljenja; po zaslišanem nauku pa zdihujte k Bogu za pomoč, da bi zamogli tudi tako storiti, kakor ste podučeni, in gotovo vam bodo nauki segali v serce.

4) Moramo kerš. nauke poslušati s pravo vero in s svetim spostovanjem, če so ravno bodeči in ojstri; toraj smo dolžni, svete nauke prejemati iz učenikovih ust, kakor iz samih Jezusovih ust; zakaj duhovni učé vpričo Boga in namesto samega Jezusa Kristusa — O s koliko vero in s kolikim spoštovanjem bi pač poslusali Jezusa Kristusa, ako bi med nas prišel v človeški podobi, in nas začel učiti, kakor je učil nekdaj po Judovskem. Pa glejte! mašnike nam pošilja namesto sebe, da vas učé v njegovem imenu; ali jih mar tedaj ne bote poslušali z živo vero in s svetim spoštovanjem? „Kdor vas posluša, mene posluša“, je rekel Jezus svojim apostelnom, „kdor pa vas zaničuje, mene zaničuje“ (Luk. 10, 16.).

Od Tesaloničanov (Solunjčanov) nam pove s. apostelj Pavelj, da so božjo besedo iz njegovih ust prejemali kakor iz samih božjih ust, in jih je pohvalil. „Neprenehoma Boga hvalimo, jim piše, ker ste vi, kadar ste prejeli od nas besedo oznanila božjega, jo prejeli ne kakor človeško besedo, ampak (kar je res) kakor besedo, samega Boga, kteri dela v vas, ki ste verni postali,“ (I. Tes, 2,13.).

Posnemajte tudi vi v tej reči pohvaljene Solunjčane, in nikar ne bodite zmed tistih hudobnih kristjanov, kteri se med božjo službo radovoljno ozirajo, pogovarjajo, posmehujejo, suvajo. Taki, ki se tako nespodobno obnašajo, gotovo ne bodo imeli nobenega prida!

5. Moramo keršanske nauke poslušati zvesto in z vso skerbjo. Ko bi nam cesar poslali svojega namestnika, naj nam pove, kako naj ravnamo, da bomo čez nekoliko tednov popolnoma srečni na tem svetu, in da bomo zadobili vse, česar poželí naše serce; česa pa se moramo varovati, da ne bomo čez nekoliko tednov v ječo verženi za ves čas svojega življenja; kaj ne, da bi prestregli in zamerkali vsako njegovo besedo, da bi vedeli, kaj storiti in česa se varovati, da ne bomo čez nekaj tednov verženi v ječo, ampak da bomo dosegli vse, česar požeti naše serce? In ali bi ne imeli za neumnega, kdor bi ne hotel poslušati téh besed?

Glejte! kralj nebes in zemlje, Jezus Kristus, vam pošilja mašnike, svoje namestnike, da vam pripovedujejo, kaj storíte, da bote čez nekoliko let neizrečeno srečni, in česa se varujte, da ne bote čez nekoliko let v peklensko ječo verženi na večne čase: ali ne bote toraj skerbno prestregli vsake besede iz njih ust, ali ne bote zvesto poslušali učenikov, ker vas toliko prosijo? — Kdor je tedaj pri keršanskem nauku, kakor da bi bil ušesa doma pozabil, ali dremlje, ali vse skoz kaj drugega misli, kako bi tak vedel, kar se je učilo? kako razumel, kar se v skrivnosti pové? Tak poslušavec vé po kerš. nauku ravno toliko, kolikor pred naukom. Če pa tudi prestreže sem tertje kako besedico, kaj to pomaga, če pa vendar ne ve zveze in zapopadka od tega, kar je povedal duhovni učenik? Kerš. nauki se morajo poslušati zvesto in z vso skerbjo, ako hočemo imeti kaj prida in sadu iz njih!

6. Moramo, kar slišimo, obračati na se, ne pa na druge. Med poslušanjem kerš. nauka zmerom izprašujmo sami sebe, ali smo živeli tako, kakor nas božja beseda uči, ali ne? Če nam vest očituje, da ne, precej sklenímo, v prihodnje živeti po zaslišanih naukih. Če nam pa vest pove, da že tako živimo, pa natihoma v sercu hvalimo Boga, da nam daje živeti po njegovih naukih, in ga prosimo, da naj nas tudi v prihodnje

varuje grehov, kterih ostudnost in hudobija se ravno popisuje in nas ohrani v tistih čednostih, kterih lepoto in imenitnost učenik popisuje.

Ne bilo bi pa prav, ko bi med poslušanjem kerš. naukov presojevali in pregledovali le življenje drugih ljudi, ali se po božjem nauku ravnajo, ali ne; in vse, kar slišimo, zavračali le na druge. — Pa kakor človek ložej zagleda pezdir v očesu svojega bližnjega, kakor pa bi čutil bruno v lastnem očesu, ravno tako tudi med poslušanjem kerš. naukov, kar sliši, rajši obrača na druge, kakor pa sam na sebe. In namesto da bi rekel: „V tem sem jaz zadet!“ pravi le rajši: „Dans je pa kerš. nauk tegale dobro zadel; le škoda, da ga zraven ni bilo!“ Ali tako, ljubi moji! kerš. nauke poslušati ni prav, ni človeku v prid. V prid so mu le takrat, kadar jih na se obrača.

7. Moramo kerš. nauke poslušati iz dobrega namena namreč, da bi vedeli po njih živeti in delati. Ali se pa poslušajo kerš. nauki zato? O naka! Veliko je takih kristanjov, ki kerš. nauke poslušajo le iz navade, in nimajo nobenih želj, po božjih naukih ravnati svoje življenje. Kako bi se jih potlej nauki prijeli in kaj sadu obrodili v njih? Nekteri so pa clo taki, da so jim keršanski nauki clo zoperni, ker jim ukazujejo, zatirati hudo nagnenje, in krotiti meseno poželjenje. Ne pusté se prepričati, da je hudobno njih življenje; nočejo verjeti, da je vasovanje, ples, norčevanje, necistost, mehkužno življenje in druge take reči greh: kako se jih bodo potlej kerš. nauki kaj prijeli? kako kaj obrodili v njih? O, če taki zaslepljeni reveži zdaj nočejo verjeti kerš. naukom, jim bodo pa radi verjeli v nevarni bolezni! Vi pa, kristjani moji! kerš. nauke poslušajte vselaj iz dobrega namena, da bi vedeli po njih živeti; in zvedeli bote iz lastne skušnje, koliko vam bodo kerš. nauki pomagali, da bote sveto ziveli in zveličali se.

8. Moramo kerš. nauke ohraniti in premišljevati, da nam bodo v zveličanje. Ako hočemo, da bo seme rodovitno mora priti v zemljo; če pa ostane le naverh zemlje, ne more skaliti, korenin zagnati in roditi, ali pa pridejo ptice, in ga pozobljejo. Ravno tako je tudi s s. nauki; globoko v serce morajo priti, da bodo rodovitni. Ne smemo jih pozabiti, ker jih poslušamo zato, da bi živeli po njih. Kako bomo pa po njih živeli, če jih naglo pozabimo, če nam gredo skoz eno uho noter in skoz drugega berž vun?

Kralj David pravi: „V svojem sercu hranim tvoje besede, da se ne pregrešim zoper tebe.“ (Ps. 118, 11.) Kakor kralj David, hranimo tudi mi besedo božjo v svojem sercu. Vem, vseh naukov ne moremo hraniti v spominu, vendar pa hranimo vsaj zapopadek vsega potrebnega poduenja.

Premišljujmo s. nauke tudi po dokončani službi božji ob nedeljah in zapovedanih praznikih, in kadarkoli vtegnemo. Kar slišimo v nedeljo, naj nam bo dušna hrana čez teden. Ako jih ne premišljujemo, bodo v nas mertvi ležali brez vse moči; serca nam ne bodo ogreli za dobro, in naše volje ne bodo nagnili k pobožnosti! — Sosebno jih premišljujmo v skušnjavi, v hudi priložnosti; takrat smo jih najbolj potrebni. Ta nauk je dal Jezus svojim aposteljnom in vernikom, ko je rekel: „To sem vam povedal, da se spomnite, kadar ura (skušnjava) pride.“ (Jan. 16, 4.) O da bi nikdar ne pozabili tega potrebnega nauka! Kdor si v skušnjavi božjo besedo živo postavlja pred oči, večidel premaga; kdor jo pa pozabi, pade v skušnjavi. Premisli, kristjan! nedolžnega mladenča, Egiptovskega Jožefa, čisto ženo Suzano, in druge svete duše, ktere so se greha serčno ubranile, ker so v skušnjavi pred očmi imele Boga in njegove besede. Ozri se pa tudi na Petra: Malo poprej je terdno obetal, da bo zvest ostal Jezusu; pa v skušnjavi se ni spomnil besed Jezusovih in svoje obljube, in je grešil; še le po grehu se je spomnil, in je milo objokoval svojo nezvestobo. Tudi ti slišiš kerš. nauke; serce se ti vnema pri poslušanju; zvest biti obetaš; pa v nevarni priložnosti pozabiš na kerš. nauke, pozabiš na svoje obljube, in greš! O da bi te vsaj tvoje nesreče spametovale in zmodrile, da bi vsaj v prihodnje v hudih nevarnostih in skušnjavah pred očmi imel kerš. nauke, in jih premišljeval; gotovo bi te varovali, da bi ne padel.

9. Moramo tudi živeti po božjih naukih. Jezus Kristus je zato oznanoval ljudem svoje nebeške nauke, da bi po njih obravnovali svoje življenje. Mašniki, namestniki Jezusovi, tudi še zdaj nauke Jezusove oznanujejo iz ravno tega cilja in konca. Tedaj ni še zadosti, Jezusove nauke zvesto poslušati in v sercu hraniti, ampak tudi spolnovati jih je treba. Tako uči s. Jakob, ker pravi: „Bodite delavci besede božje, in ne

samo poslušavci“ (1, 22.) In s. Pavelj pravi: „Pred Bogom niso pravični tisti, ki slišijo postavo; temveč tisti, ki jo spolnujejo.“ (Rimlj. 2, 13.) Vendar pa nikar ne mislite, da je že zadosti, spolnovati le nektere nauke; po vseh naukih je treba živeti, kakor je Jezus oznanovati rekel svojim apostelj-nom: „Učite jih spolnovati vse, kar sem vam zapovedal.“ (Mat. 28, 20.) S. Jakob tudi pravi: „Kdor spolnuje vso postavo, greši pa le v enem, je vsega kriv; ker, kdor je rekel: „Ne prešestuj! je tudi rekel: Ne ubijaj!“ (2, 10. 11.) Bodite tadaj spolnovavci vseh naukov, in ravnajte se po Davidu, kteri je rekel Bogu: „Jaz živim po vseh tvojih zapovedih, in sovražim vsako krivično pot.“ (Ps. 118, 128.)

Zdaj sem vam razložil, kako je treba poslušati kerš. nauke, in kaj storiti, da vam bodo v zveličanje: Ravnajte se po tem nauku!

Zdaj vam imam pa povedati še to: koliko poglavitnih delov ali poglavij ima kerš. nauk, kterega je treba poslušati in spolnovati.

Kerš. nauk ima pet poglavitnih delov: Vero, upanje, ljubezen, s. zakramente in keršansko pravico.

Vera je najpotrebniša, ker je korenina vsega dobrega, in ker brez vere ni upanja, ni ljubezni in tudi ne zveličanja. Brez vere je nemogoče dopasti Bogu. Mora pa ona biti čista, da se veruje vse, kar je Bog razodel, da se razodeti veri nič ne pridene in nič ne odvzame.

Upanje izhaja iz vere, pomaga v ljubezen in v resnično božjo službo. Pravo upanje je potrebno, ker človeka stori voljnega, da Boga časti, hvali in moli. Če pa upanje ni pravo, če je prederzno, odvzame človeku strah božji, ga zaderžuje, da ne služi Bogu. Nauk od upanja zapopada v sebi nauk od molitve.

Ljubezen je iz čiste vere in iz pravega upanja, je kraljica vseh čednost, začetek in konec vsega dobrega; brez nje je vse nevredno pri Bogu. Nauk od ljubezni zapopada v sebi božje in cerkvene zapovedi, ali razlaganje vseh dolžnost, ki jih imamo do Boga, do sebe in do bližnjega.

S. zakramenti so izvir božje gnade in studenci našega posvečenja. Kadar se razlaga nauk od s. zakramentov, se

skazuje, kdo je postavil s. zakramente, kakošne gnade da delijo, in kako mora človek pripravljen biti, ako jih hoče vredno prejeti.

Keršanska pravica, pravičnost ali svetost je spolnovanje (zverševanje) vseh dolžnost. Ona je tadaj iz čiste vere, iz keršanskega upanja, iz delavne ljubezni in vrednega prejemanja s. zakramentov. Kadar se razklada nauk od keršanske pravice, se govorí od dobrih del in lepih čednost, ktere je treba doprinašati, in tudi od grehov, kterih se je treba varovati, ako hoče človek živeti pobožno in sveto.

K tim petim poglavjem pride še pristavek, kteri razlaga štiri poslednje reči človekove, ktere so: smert, sodba, pekel in nebesa.

Vseh teh pet delov keršanskega nauka s pristavkom vred je pa po navadi zloženih v bukvice, ktere se katekizem imenujejo. Lahko tadaj verjamete, da so katekizemske bukve res imenitne bukve, ker hranijo v sebi dragi zaklad vseh naukov Kristusovih; in vsak veren kristjan, ki brati zna, bo gotovo v veliki časti imel te drage, zlate bukve. Pripovedujejo, da je imel Dabšelim, nek Indijanski knez, sila veliko bukvarnico. Sto Indijanskih učenikov je imelo zadosti opravila samo v red djati to bogato bukvišče, in tisuč kamel je bilo treba, spraviti ga iz enega kraja v drugega. Ker mu ni bilo mogoče, prebrati vseh bukev, je naročil učenikom, naj napravijo iz njih kratek zapopadek vse učenosti, ktera je bila hranjena v njih. Učeniki se marljivo dela lotijo, in izdelajo v kakih dvajsetih letih svoje delo, ktero je pa še zmerom bilo tako obširno, da je obsegalo več tisuč zvezkov in bi ga imelo dosti nositi kakih 30 kamel. Ko pa Dabšelim pravi, da tudi teh bukev ni v stanu vseh prebrati, skrajšajo svoje okrajšano delo na kakih 50 zvezkov. Pa Dabšelim se je bil med tem časom postaral; oči so mu odpovedale in spoznal je, da ne bo zvedel, kako in koliko lepih reči je založenih v njegovi bukvarnici; in vendar bi to bil tako rad zvedel. Oberne se toraj do svojega pobožnega in modrega služabnika, po imenu Pilcaj, kteri se je bil že poprej pokristjanil; pa njegov gospod tega ni vedel. Temu pobožnemu možu tadaj sporoči, naj bi mu na kratko razložil jedro unega še zmerom obširnega dela, kterega so

složili učeniki. Pobožni Pilcaj pa je že davno iskal pripravne priložnosti, svojega gospoda soznaniti s s. vero Jezusovo. Verne se toraj že drugi dan k Dabšelimu z malimi bukvicami v rokah. Bile so katekizemske bukvice, ki jih je Pilcaj v dar dobil od misionarja (duhovnega gospoda), po kterem je podučenje v resnicah s. vere sprejel in s. kerst. Te bukvice Pilcaj odpre kar na pervi strani, vzame v roko list, ter napiše nanj nekoliko besed rekoč: „Veličastni gospod, le to le, glejte, zamore biti zapopadek vsega vašega obširnega bukvišča; če te le kratke besede prav spoznate, bote imeli gotovo pravo učenost, resnično modrost! Sprejmite toraj ta list in bukve!“ Dabšelim se čudi, vzame radoveden list v roke, ter bere:

„Verovaj, upaj, ljubi; obračaj si v prid milost svojega Boga; varuj se hudega, delaj dobro. In potem se ti ni treba bati smerti; tudi ne tega, kar pride po smerti. Neizrekljivo zveličanje ti bo v večno plačilo!“

Dabšelim bere in zopet bere; milost božja posije v serce, da resnico spozna in sprejme. Dal se je kerstiti, je živel po keršansko, umerl po keršansko.

Bog daj, da bi tudi mi vsi živeli po keršansko, umerli po keršansko! Amen.

IV. keršanski nauk.

I. Poglavje.

Od vere.

I. Razdelek.

a) Kaj da je katoljška vera.

Katoljška vera je dar božji, čeznatorna luč, od Boga vlita čednost.

Zadnjič sem vam povedal, da ima kerš. nauk pet poglavitnih delov: vero, upanje, ljubezen, s. zakramente in kerš. pravico.

Navada in naj bolj prav je, od konca začeti vsako reč, da pervo naj poprej pride na versto, potlej še le drugo zaporedoma. Kdor misli hišo zidati, postavi najpoprej podlago, potlej še le drugo ozidje stavi na podlago. Ravno tako pride v katekizmu nauk od „vere“ naj poprej na versto, ker vera je podstava, na ktero se stavijo vse druge resnice. Brez vere ne more nobeden Boga viditi, ne najti, nobeden Boga moliti in nobeden Bogu dopasti. S. Pavelj pravi: „Kdor hoče k Bogu priti, mora verovati, da je.“ (Hebr. 11, 6.) „Kdor veruje, bo zveličan; kdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ (Mark. 16, 16.) „Kdor ne veruje, je že sojen“, pravi Kristus (Jan. 3, 18.) S. Auguštin pa od tega takole govorí: „Gotovo je, da nobeden drugi zveličanja ne doseže, kakor tisti, ki Bogu dopade: Bogu pa se ne dopade drugač, kakor po veri, to je: če veruje.“ Vera je tadaj podlaga vseh božjih darov, začetek in vrata našega zveličanja. Brez vere ne more nobeden vzet

biti v družbo božjih otrok, nobeden opravičen biti, nobeden v nebesa priti.

Kaj je tadaj vera katoljškega kristjana?

Vera katoljškega kristjana je dar božji, čeznatorna luč, od Boga mu vlita čednost, po kteri vse za res ima in terdi, kar je Bog razodel, in kar katoljška cerkev verovati zapoveduje, naj bo v s. pismu zapisano, ali ne.

Vsaka beseda, ktero ste tedaj slišali, ima svoj pomen; zatoraj vam hočem zdaj zaporedoma vse razložiti, da jih bote razumeli.

Zakaj pravimo, da je vera dar božji?

Dar se imenuje vsaka dobra reč, ktera nam je dana, pa je nismo zaslužili in ne sami si pridobili. Če postavim delavec čez dan dela, zvečer pa plačilo dobi, to plačilo ni dar, ampak je zaslužek, ker si ga je zaslužil; če gre pa ubožček prosit od hiše do hiše, in dobi kak krajcar ali kak kosček kruha, je ta krajcar in ta kosček kruha za njega dar, ker ga ni zaslužil, ampak mu je dan iz gole milosti.

Ravno tako je tudi vera dar božji, ker vere nobeden vreden ni, nobeden je ni in bi je ne bil našel, nobeden s svojimi deli ne zaslužil, ampak Bog jo je dal iz sosebne milosti. To nas uči Jezus rekoč: „Nihče ne more priti k meni, če ga ne vleče Oče, kteri je mene poslal“. (Jan. 6, 44.) In s. Pavelj pravi: „Iz milosti ste oteti, po veri, in to ne iz sebe: zakaj božji dar je to.“ (Efež. 2, 8.) Vera je eden tistih dobrih darov, ki pridejo od zgoraj doli, od Očeta svitlobe. (Jak. 1, 17.) Vera je tadaj dar božji.

Apostelјni so bili priprosti, nevedni ljudje; ribči so bili: in glejte! Jezus jih je zvolil za svoje učence in jih pravoverne storil. Kako pa so si oni zaslužili toliko srečo zmed toliko drugih ljudi? Brez njih zasluženja, iz gole milosti jih je Jezus pravoverne storil; tadaj je bila vera za apostelјne dar božji.

Vi ste od katoljških staršev rojeni, precej po rojstvu keršćeni, v katoljški veri izrejeni, pač neizrečeno velika sreča! Pa kdo je to storil, da niste rojeni od Turških nejeverskih staršev, in da niste izrejeni v nevednosti in v pomotah? Do-

brotljivi Bog je to napravil, on vas je pravoverne storil brez vašega zasluženja; tadaj je tudi za vas vera dar božji:

Pa tudi odraščeni, ki imajo Judovske, molikovavske, krivoverské starše, in so v veri svojih staršev izrejeni, ne morejo drugač prave vere dobiti, kakor če jim Bog da to gnado; tadaj je tudi takim vera dar božji!

O koliko takih zgledov imamo, ki jih je Bog že na prečudno vižo poklical k pravi veri, in še clo ravno takrat, ko na pravo vero nič niso mislili, je niso nič želeli, in resnic prave vere nič poslušati niso hotli. Tako je bilo s s. Pavlom, poprej Savelj imenovanim. Ravno, ko je v Damask šel preganjat pravoverne, se mu je iz neba oglasil Jezus in mu rekel: „Savelj, Savelj! zakaj me preganjaš?“ In pri tej priči je bil Savelj spreobernjen. Jezus ga je storil pravovernega. Savelj gotovo ni zaslužil daru prave vere, ker je preganjal pravoverne; Jezus mu jo je dal iz posebne milosti in na prečudno vižo; tadaj je bila vera zanj dar božji.

Placid je bil imeniten rimsk vojščak in molikovavec, po natori dober mož. Enkrat se poda na lov, vgleda jelena, in gre za njim, da bi ga dobil. Ali glejte! kar zagleda med njegovimi rogovi lepo podobo britke martre, ob enem zasliši tudi preprijeten glas, ki mu pravi, naj kristjan postane. Placid vboga, se da v pravi veri podučiti in kerstiti, in dobí ime Evstahij: pa tudi njegova žena in otroci so se dali kerstiti. Glejte! tudi za s. Evstahija je bila vera dar božji.

Po navadi Bog pravo vero da le takim, kteri se resnici ne ustavljajo, temveč jo zvedeti želé in jo radi poslušajo. Da je res takó, imamo neizrečeno dosti zgledov. V Indiji je bil nek človek, David po imenu, ki je nedolžno živel, pa je bil molikovavec. Zmerom se mu je zdelo, da njegova vera ne more biti prava vera; da les, kamnje, ruda in druge stvari ne morejo biti pravi bogovi. Zmerom je bil nepokojen zavoljo svoje vere; ni mu serca potolažila! Sam si pa tudi ni mogel znajti boljše vere, in ni ga bilo, da bi ga bil podučil. — Pa kaj storí, da bi zvedel resnico? On prehodi več dežel v Tunkinu, v Kini in Kohinkini; kjerkoli zve za kakega imenitnega učenika, ga gre poslušat; pa nobeden mu ni bil po volji, nikjer ne najde zadovoljnosti, ker vsi ti učeniki so bili moli-

kovavci. Bil je zdaj 60 let star, in je že skor obupal, najti tako vero, ktera bi mu serce potolažila in ga storila zadovoljnega. Pa ravno zdaj mu da Bog pravo vero. Nek misijonar, s. Frančišk Ksaverij iz družbe Jezusove (Jezuit), je prišel v tiste kraje. — David molikovavec berž k njemu hiti, zvesto posluša njegove nauke, jih preudarja, in Bog mu da, da jih resnično spozna in veruje vanje. Da se v njih podučiti, se da kerstiti, in postane katoljšk kristjan.

Ravno tako dá Bog še dandanašni po Ameriki, po Aziji in drugod pravo vero navadno le tistim nevernikom, kteri hočejo resnico zvedeti in Jezusove nauke poslušati. Takim razsvetli um, da resnico spoznajo, in se prepričajo, da Jezusovi nauki so pravi nauki, in da vanje verujejo. Tudi za take je vera dar božji, ker bi oni brez božjega razodenja ne verovali,

Takim nevernikom ali krivovercom, kteri resnice zvedeti nočejo in se pravi katoljški veri ustavljajo, takó, da še od nje nič slišati nočejo, jo za nespamet imajo, ali iz neumnosti, ali pa zato, ker je prava vera njih grešnemu življenju nasprot: takim ne da Bog daru prave vere, ker so hudobni in nevredni tega božjega daru. Jezus pravi od njih: „Luč je prišla na svet, in ljudje so bolj ljubili tamo ko luč... in (tak človek ne pride k luči, da niso svarjene njegove dela.“ (Jan. 3, 19.) Neverniki in krivoverci, kteri se zavoljo svoje terdovratnosti in hudobíje nočejo poprijeti prave vere, so sami krivi svojega pogubljenja!

Vi, kristjani moji! pa nikoli nikar ne pozabite, kako dobrotljiv in milostljiv je vam Bog bil, ko vas je precej od malih nog brez vsega vašega zasluženja po s. kerstu poklical k pravi veri. In hvalite Boga s s. Petrom (I. 1, 3.) za ta predragi dar rekoč: „Hvaljen bodi Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri nas je prerodil po svojem velikem usmiljenju k živemu upanju večnega življenja.“ Ohraníte Jezusovo vero z vso skerbjo kot najdrajši zaklad! In goreče prosite Boga, naj se spreobernejo neverniki in krivoverci, da bi Bog tudi njim dal pravo vero, da bi bila ena čeda, en hlev in en pastir.“ (Jan. 10, 16.)

Vera je drugič tudi čeznatorna luč.

Zakaj pravimo, da je vera čeznatorna luč?

Vsakdo ve, da ima natorna luč to lastnost, da nam osvéti reči, ktere so okoli nas, da jih vidimo, kterih bi brez luči nikakor ne vidili. Če gremó na kak tamen kraj, poiskat si kake reči, si berž svečo ali svetilnico prižgemo, da vidimo in najdemo tisto reč. Če se o tamni noči na pot podamo, si zažgemo baklo, da nam sveti, kaže pot, da ne zaidemo.

Ravno tako je tudi vera luč, ker po njej vidimo in spoznamo k zveličanju potrebne resnice, kterih bi nikoli ne bili spoznali s svojo pametjo. Ker je vera iz nebes, od Boga, in nam odkrije resnice, kterih naša pamet vedeti ne more, se zato imenuje čeznatorna luč.

Tudi naša pamet je luč, toda le natorna, in po njej že spoznamo nektere resnice; čeravno ne prav dobro, pa vsaj nekoliko; tako postavim že s samo pametjo lahko spoznamo, da je Bog, da vse od njega imamo, da smo ga dolžni ljubiti in hvaliti. Toda vseh resnic, ktere so nam potrebne k zveličanju, s pametjo spoznati ne moremo, ker ona ni vsegavedna. Tako ne spoznamo s pametjo, kako je treba Boga častiti, da mu bo všeč; od kod da pride, da je človeška natora vsa k hudemu nagnjena; ali kaj je storiti, ako smo grešili, da bi se spet z Bogom spravili. S pametjo ne spoznamo s. Trojice, včlovečenja Sinu božjega in veliko drugih potrebnih lepih resnic. Naša pamet po svoji natori ni vsegavedna; vsegaveden je le sam Bog; in po izvirnem grehu je nam pamet otamnela tako, da le nektere resnice, in še teh prav ne spozna. — Človek je potreben božjega razodenja, to je razodete vere, in Bog nam jo je tudi dal. Razodeta vera razpodí tamo, in ozdravi um; po njej še le prav spoznamo Boga in njegove popolnosti, spoznamo, kaj smo dolžni Bogu, kaj sebi, kaj bližnjemu in kaj drugim stvarém; po njej spoznamo veselo resnico, da Oče nebeški vlada cel svet, da božja previdnost skerbí za vse stvarí, posebno za človeka; spoznamo resnico, da bojo pravični v nebesih večno zveličani, grešniki pa v peklu večno pogubljeni; spoznamo resnico, da je človeška duša neumerjoča; sv. vera nam kaže pripomočke, kterih nam je treba za večno

zveličanje itd. Teh resnic bi nikoli ne bili spoznali, ako bi nam jih Bog ne bil razodel, nam uma ne bil razsvetlil in našega serca s svojo gnado pripravnega ne bil storil, da veruje. — Vsi nevedni bi bili, kakor so neverniki! — Da pa vemo vse resnice, ktere so potrebne k zveličanju, pride od s. vere; ona nam jih je obsvetila in pokazala; ona je tadaj luč. — Toraj pravi prerok Izaija: „Ljudstvo, ktero je v tami hodilo, je zagledalo veliko svitlobo; prebivajočim v deželi smertne sence je luč zasijala“ (9, 2.) to je: ljudem, ki so bili v nevednosti, v neveri, se je prikazal Jezus, nebeška luč, jim je oznanoval sv. vero in jim pamet razsvetlil, da spoznajo, kaj jim je verovati in storiti, da dosežejo večno življenje. Ko je tadaj naša s. vera čeznatorna luč, in nam je vlita pri s. kerstu, tadaj smo mi otroci luči. Živimo toraj tako, kakor se spodobi otrokom luči. S. Pavelj pa nam pové, kako se otrokom luči živeti spodobi, ter pravi: „Mi, ki smo otroci luči, bodimo trezni, oblečeni z oklepom vere in ljubezni, in z čelado (železno kapo) upanja za zveličanje.“ (I. Tes. 5, 8.) Hvalimo Boga, da nas je obvaroval pred tamo nevere, v kteri jih tiči še neizrečeno veliko, in nas je razsvetlil s prečudno lučjo vere. Prosimo ga, da bi nam luč vere tudi v prihodnje zmerom svetila, in da bi se prikazala tudi tistim, kteri zdaj še tičè v tami!

Zakaj pravimo, da je vera kristjanu od Boga vlita čednost?

Zato, ker posvečujoča gnada božja, ki jo je kristjan prejel že pri kerstu, človeško voljo pripravno stori, da vse to za res ima in terdi, kar je Bog razodel in obljubil, da veselje do teh resnic zadobí, in ž nje pomočjo po resnicah s. vere živí, in se večnega življenja vrednega stori.

Človeške besede, obetanje, preganjanje, sila in druge enake reči človeku volje ne spreobernejo, mu uma ne prepričajo, da bi on terdno veroval, česar ne vidi in ne razumé; ampak gnada s. Duha človeka prepriča in podverže veri. — Kdo je prepričal molikovavce, da so zapustili molike in molili nevidnega Boga? Kdo je dopovedal narodom, da je Jezus Kristus pravi Bog, akoravno je na križu umerl? Ali človeške besede? ali obljube? ali preganjanje? ali sila? Nič od tega ne! ampak

Bog sam jim je dal moč, verovati to in drugo, po veri živeti, in tudi za vero umreti! Tadaj iz tega lahko spoznate, da je vera od Boga človeku vlita čednost!

Zdaj naj vam odgovorim še na tole uprašanje:

Kaj se pravi keršansko katoljško verovati?

Keršansko katoljško verovati se pravi: vse za res imeti, vse verjeti, kar je Bog razodel, in kar sveta mati katoljška cerkev verovati ukazuje, bodi si v s. pismu zapisano ali ne.

In zdaj, prejden sklenemo, premislimo še to: O kako srečni smo, da smo v pravi veri rojeni in izrejeni, zakaj velik dar božji nam je sv. vera! Iz serca moramo zanj Bogu hvaležni biti; ta nebeški dar skerbno varovati, in ga zvesto hraniti; zraven pa nikogar ne smemo zaničevati, ki prave vere nima, zakaj tudi mi bi je ne imeli, ko bi nam je Bog ne bil v dar dal po svojem neskončnem usmiljenju. Posebno prijaznost imeti z neverniki in krivoverci varno ni, jim vse zaupati bi bilo nespametno; kerščansko ljubezen do njih imeti, in jim jo skazovati tudi v djanju, nam je pa še clo zapovedano. Ljubeznivo, keršansko obnašati se je pa tudi naj pripravniši pripomoček, zmotence za resnico vneti in pripraviti na pravo pot. V Egiptovski puščavi, v kteri je živelo veliko pravovernih puščavnikov, je živel tudi neki mnih, kteri je bil vdan Manihejski krivoveri. Nekega dne se poda ta krivoverec na pot, pa je zgrešil pravo pot, in ga je noč prehitela. Prigodi se pa, da je prišel k sreči do stanja nekega pravovernega puščavnika. Dolgo je stal pred durmi, in ni vedel, ali bi prosil ondi stanovanja, alj ne? Toda nevgodno vreme in strah pred divjimi zverinami ga primora, da poterka na duri. Puščavnik odpre, in kar na pervi pogled spozna krivoverca; pri vsem tem pa ga le vendar prijazno sprejme, pelje v svoje stanovanje, mu lepo postreže, ž njim večerja, in mu poskerbi pripravno ležišče. Po noči pa krivoverec sam med seboj tako le prevdarja in pravi: „Ta mož me dobro pozna, me za krivoverca ima, in vendar je ves poln ljubezni do mene! Moji tovarši bi njega nikakor ne bili sprejeli tako prijazno. On je zares pravi služabnik božji. V djanju je to pokazal. Saj je ljubezen naj gotovejše znamenje pravega učenca Jezusovega. In Jezus sam

je rekel, da se po tem znamnju spoznajo njegovi učenci!“ V jutro tadaj krivoverni mnih pred pravovernega poklekne, ter mu reče: „Zdaj sem tudi jaz tvoje vere; dovoli, da sva si prijatla odsihmal!“ In res sta se večkrat obiskovala, in v Bogu razveselovala. — In tako je bila z ljubeznijo uboga duša rešena; mislim, da bi mnih ne bil toliko opravil, ko bi bil nepriljudno in ojstro ž njim ravnal. Keršanska ljubezen ga je omečila in za pravo vero vnela. O ljubezen, ti nebeška hči, hči prave vere Jezusove, bodi ljuba in draga tudi nam! Amen.

V. keršanski nauk.

Kristjan se mora v verskih resnicah podučiti, jih mora verovati: kakšna mora vera biti?

Zadnjič sem skazal, da je vera dar božji, čeznatorna luč, od Boga vlita čednost, po kteri človek vse zares ima in terdi, kar je Bog razodel, in kar katoljška cerkev verovati zapoveduje, naj bo v sv. pismu zapisano ali ne.

Ker je vera dar božji in pri s. kerstu od Boga vlita čednost, se tadaj človeku ni potreba vere učiti, ko mu je že pri s. kerstu vlita? bi znal kdo misliti.

Takemu odgovorim in rečem: Vera je zares dar božji in pri s. kerstu človeku vlita čednost, kar tudi s. Pavelj terdi, ker pravi: „Po zasluženju Jezusa Kristusa vam je dano, da v njega verujete,“ (Fil. 1, 29.): vendar se je treba v veri podučiti; zakaj k temu, da se prav veruje, je treba dvojnega: Pervič mora biti serce pripravno ali nagnjeno k verovanju, in to nagnjenje k veri ne pride od poslušanja božje besede, ampak dar gnade božje je. Le pomislite, da so farizeji Jezusove čudeže vidili, tudi slišali njegove nauke; in vendar se niso spreobernili, ker te gnade niso imeli; niso je bili namreč vredni. — Drugič mora človek verske resnice vedeti;

zakaj če jih ne vé, kako bo vanje veroval? Zvedó se pa verske resnice po poslušanju; bolj skerbno ko jih posluša, bolj jih ve, bolj je v njih podučen. Tadaj se je treba učiti verskih resnic. Kornelija stotnika je gnada božja močno pripravnega storila, in ga nagnila, sprejeti keršansko vero, ker je bil pravičen mož in bogaboječ; vendar to še ni bilo zadosti: angelj mu je tudi ukazal, s. Petra k sebi poklicati, in se njemu podučiti dati v resnicah s. vere. (Acta. 10, 22.)

Učiti se verskih resnic je potrebno, ker one učé človeka božjo voljo, ktera je naznanjena v božjih zapovedih. Nek mladeneč je prišel k Jezusu, in ga je vprašal rekoč: „Dobri učenik! kaj naj storim, da zadobim večno življenje?“ Jezus mu odgovori: „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi!“ (Mat. 19, 17.) Ni tadaj druge poti v zveličanje, kakor spolnovati božje zapovedi. Kakor pa hlapec ne more postreči svojemu gospodu, ako ne vé njegove volje: ravno tako tudi človek ne more spolnovati volje božje, ako je ne vé, ako ni podučen v božjih zapovedih. Glejte! kako potrebno je človeku v zveličanje, da je dobro podučen v božjih zapovedih, da vse dobro vé, kar nam Bog po njih zapoveduje in prepoveduje.

Učiti se verskih resnic je potrebno, ker nas one učé moliti. Molitev je pa vsakemu kristjanu tako potrebna, kakor gnada božja. Brez gnade božje nič ne zamoremo; še clo kake dobre misli ne moremo imeti brez nje: z gnado božjo pa zamoremo vse, ker „naša zmožnost je iz Boga,“ pravi s. Pavelj (II. Kor. 3, 5.). Ako pa hočemo gnado božjo doseči, moramo moliti in zanjo prositi. „Prosite, in se vam bo dalo“, pravi Jezus Kristus. Če pa molimo in prosimo, moramo tudi vedeti, kaj prosimo. Glejte! kako nam je spet od te strani poduk potreben.

Podučenje v verskih resnicah učí, kako se je treba kristjanu pripravljati, da bo vredno prejemal s. zakramente. S. zakramenti so zakladi božjih gnad; so studenci, iz kterih zajemamo božjo gnado. Kdo ne vé, kako potrebno je vsakemu kristjanu vedeti, ne le samo koliko je s. zakramentov, ampak tudi, kaj so in kaj v sebi zapopadajo, kakšne gnade delé, in kako se je treba zanje pripravljati, da

jih bo vredno prejemal?! — Iz tega, kar sem vam zdaj povedal, se pač lahko prepričate, da se je le vendar treba učiti verskih resnic, akoravno je s. vera s posvečujočo gnado človeku v serce vlita pri s. kerstu.

Ali je pa zadosti, da je človek podučen v verskih resnicah?

Ni še zadosti, da je človek podučen v verskih resnicah, in da jih vé in zna; samo to, da zna verske resnice ga še ne more zveličati, zakaj koliko jih je, ki dobro vedó verske resnice, in vendar se pravi od njih, da nič vere nimajo: človek mora to, kar je Bog razodel in kar s. cerkev uči, tudi verovati, za resnico imeti, ako se hoče zveličati. — Da je res tako, nas s. pismo uči na več krajih. S. Pavelj pravi: „Brez vere je nemogoče Bogu dopasti. Zakaj kdor hoče k Bogu priti, mora verovati, da je, in da je plačevavec tistim, ki ga iščejo.“ (Hebr. 11, 6.) „Kdor veruje v Sina, ima večno življenje, kdor je pa Sinu nejeveren, ne bo življenja vidil, temveč jeza božja ostane nad njim.“ (Jan. 3, 36.) „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubí, temveč ima večno življenje. Bog namreč ni poslal svojega Sina na svet, da bi svet sodil, temveč da bi po njem bil svet zveličan. Kdor vanj veruje, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega Sina božjega!“ (Jan. 3, 16—18.) Iz tega, kar sem vam zdaj povedal, ste prepričani, da je vera človeku tako potrebna, da brez nje ne more zveličan biti.

Kaj pa mora kristjan verovati?

Kristjan mora verovati vse, kar je Bog razodel, kar je Jezus Kristus razodel, kar so aposteljni pridigovali, in kar nam s. mati katoljška cerkev verovati zapoveduje.

Zakaj je treba verovati, kar je Bog razodel?

Zato, ker je Bog večna resnica in neskončna modrost, ki ne more ne lagati, ne goljfati. — Ljudem že ni vselej verjeti, kar pripovedujejo, ker znajo lagati; če pa tudi nočejo lagati, so pa morda od drugih nalagani, in po tem takem ven-

dar ni res, kar pripovedujejo. Ali vse drugač je pri Bogu; on ne more lagati in tudi ne nalagan biti; karkoli nam je tedaj razodel, vse je gola, čista resnica; toraj moramo pa tudi vse verovati terdno, pokojno in veselo.

Zakaj je treba verovati, kar je Kristus učil?

Zato, ker je Jezus Kristus božji Sin, k nam poslan od nebeškega Očeta, naš učenik, ki je svoj nauk poterdil s tim, da je veliko čudežev delal in vesel od smerti vstal.

Zakaj je treba verovati, kar so aposteljni oznanovali?

Zato, ker so aposteljni oznanovali to, kar jim je bil Kristus naročil, in so z čudeži poterdovali nauk Kristusov, in zanj prelivali svojo kerv.

Zakaj je treba verovati, kar nam s. cerkev verovati veleva?

Zato, ker je Kristus zapovedal verovati in poslušati cerkvene učenike. „Kdor vas posluša, mene posluša. — Kdor pa cerkve ne posluša, naj ti bo kot nevernik in očitni grešnik“, pravi Jezus (Luk. 10, 16. Mat. 18, 17.) In zato, ker se ona nikoli ne zmoti v resnicah s. vere; steber in podlaga vse resnice je ona; zakaj Jezus jo varuje vse pomote, in je bo varoval noter do konca sveta, kakor je sam obljubil svojim učencom rekoč: (Mat. 28, 20.) „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ — Verujmo, ljubi moji! vse resnice s. vere, in jih terdimo tako terdo, da smo pripravljeni, rajši vse martre preterpeti in clo smert, kakor da bi zavergli kako resnico s. vere. „Nekteri so,“ pravi s. Pavelj, „ki vas motijo in hočejo preverniti evangelje Kristusovo. Ali povem vam: Ako bi tudi mi ali kak angelj iz nebes prišel, in vam kaj oznanoval razun tega, kar smo vam oznanovali, naj bo preklet.“ (Gal. 1, 8.)

Kakšne lastnosti mora imeti vera, da bo dobra in človeku v zveličanje?

1) Vera mora biti živa, to je: Kristjan mora bolj verjeti božji besedi, kot svojim počutkom, očem, ušesom in rokam. Zakaj počutki, oči, ušesa in roke večkrat človeka goljfajo; Bog ga pa ne more in ga nikoli ne goljfa; tadaj moramo Bogu veliko bolj verjeti, kakor sami sebi. Ako o tamni noči gledaš v nebo, kaj ne, da se ti mesec zdi veliko veči, kot zvezde? Pa ni tako, kakor se ti zdi. Mesec se ti tako velik zdi le zato, ker je blizo zemlje, akoravno je sto in še večkrat manjši kot stalne zvezde. Glejte! kako oči človeka goljfajo! — Izak je svojega sina Jakoba prejel za roko, in je mislil, da je Ezavova roka. Glejte! kako tudi človeka roke goljfajo. — Marsikdo zmed nas je mislil, da je to ali uno reč prav zastopil, prav slišal; in vendar je ni. Glejte! kako tudi ušesa človeka goljfajo. — Kar pa nam vera kaže, je vselej gola, čista resnica. Ravno zato moramo živo vero vanjo imeti. Tako živo vero je imel Francozki kralj Ludovik. Krivoverni Albigenzarji niso hotli verjeti, da je Jezus Kristus zares pričujoč v najsvetejšem zakramentu. Pa kaj se zgodi! Ravno takrat, ko mašnik povzdignejo spremenjeno hostijo, se jim pokaže Kristus v podobi prelepega fantiča. Nekteri tekó berž kralju povedat, naj bi šel gledat ta čudež. On pa ne gre, ter jim reče: „Tisti naj gredo gledat božjega otroka, kteri dvomijo, da je pričujoč Jezus v zakramentu s. Rešnjega Telesa. Kar mene zadeva, verujem bolj živo, kakor da bi vidil z očmí, da je moj Zveličar pričujoč s kervjo in z mesom.“ Tako živo, ljubi moji! verujte tudi vi. Taka vera ima veliko zasluženja pred Bogom. Jezus pravi: „Srečni so, kteri niso vidili in so verovali.“

2) Vera mora biti tudi terdna in nepremakljiva, to je: v veri moramo biti tako stanovitni, da nas nobena reč ne bo mogla pripraviti, da bi odstopili od nje, ne obljube, ne žuganje, ne zaničevanje, ne ubožtvo in tudi smert ne. Tako terdno in stanovitno vero je imela s. Perpetua. Bila je visokega stanu, še le 22 let stara; vdova je bila, in je imela

majhnega otroka; in je bila zavoljo vere zatožena pri neverskem oblastniku. Prejden pa so jo zavoljo vere Jezusove peljali v ječo, jo je oče, ki je bil nejevernik, ljubeznivo prosil, naj odstopi od Jezusove vere in moli molike, da ne bo umorjena; in ker jo z lepo ni mogel pregovoriti, jo je neusmiljeno pretepal. Perpetua se ni vdala in je voljno terpela bolečino; le samo to jo je bolelo, da je bil oče razžaljen. Vergli so jo zdaj v tamno ječo in smradljivo, ktera jej je strašna bila, kakor sama pravi, in le misel: „zavolj Jezusa sem tukaj!“ jej jo je prijetno storila. — Bogastvo, imeniten rod in življenje zgubiti jej je bilo lahko, dasiravno je bila še mlada; ali očeta svojega zapustiti in otroka, kterega je dojila, to so bile grozno velike britkosti in bolečine. Kadar oče zve, da jo bodo na morišče peljali, teče v ječo, joka, jej roke poljubuje, in jo prosi klečé rekoč: „Ljuba moja hči! usmili se mojih sivih las, usmili se svojega očeta; spomni se, kako skerbno sem te redil, bolj kakor tvoje brate te ljubil! Glej svojo mater, glej svojega sina, ki ne bo mogel živeti brez tebe; odpovej se svoji terdovratnosti, da od žalosti vsi ne pomerjemo!“ — Kako težko je s. Perpetua premagala vse to, ko je priserčno ljubila očeta, mater in sina; pa s pomočjo gnade božje je vendar le zmagala, in Jezusu zvesta ostala! — Rekla je očetu: „Ljubi moj oče! na moriščU bomo vidili, kaj je volja božja; vsi smo v božji oblasti in ne v svoji lastni!“ — Ker je pa Perpetua pred sodnikom in pred ljudmi očitno povedala, da je kristjana, in da molikov ne moli, je oče prinesel otroka, ker je mislil: „Jaz se jej ne smilim, se jej bo smilil vsaj otrok, ko ga bo vidila in slišala jokati;“ in jej reče: „Zarotim te, usmili se vsaj svojega otroka!“ Žalostno je bilo viditi: oče joka; otrok k materi sili; Perpetua žalostno stoji pred sodnikom, ker vidi, da mora zapustiti svoje ljube. Toraj jo sodnik, sam ves mehek in v živo ginjen, začne pregovarjati, naj zavoljo očeta in otroka zapusti vero Jezusovo, in moli molike, da bo še živela. Ali stanovitna je ostala Jezusovi veri, in sodnik jo je obsodil, naj jo zverine raztergajo. Od silne žalosti omoteni oče potegne in vleče svojo ljubo hčer spred sodnika; sodnik mu zapove, proč iti; ker se pa ni mogel od nje ločiti, ga sodnik zapove udariti s palico. Ko Perpetua to

vidi, zavpije: „Oh, da ste vdarili očeta, je mene bolj speklo, kot očeta! Oh, kako me bolí, da zavoljo mene z mojim starim očetom delate tako gerdo!“ Ker se pa nikakor ni dala premakniti od ljubezni do Jezusa, so jo vergli divji kravi, da bi jo raztergala; pa krava je ni še umorila do dobrega: zatoraj jo je rabelj z mečem prebodel, in šla je iz časne žalosti v večno veselje!

Kakor sv. Perpetua, so nam dali tudi aposteljni in drugi marterniki naj lepše zglede, naj smo terdni v veri. Sovražniki sv. vere so jih martrali gerši in hujši, ko so mogli, ter jih na kole razpenjali, po živinsko bičali, s sekirami sekali, žgali z razbeljenim železjem, pekli na žerjavici, jih mazali z gorečimi rečmi in nato zažigali, v vrelem olju kuhali, s kamni pobijali, s kolmi bíli do mertvega, jih metali divjim zverinam za jed: pa vendar so vse to voljno terpeli za Jezusa (Hebr. 11,). Tako stanovitni, terdni in nepremakljivi v veri bodimo tudi mi.

Omahljivo in nestanovitno vero sovraži Bog. Le pomislite, kako močno sta se Mozes in Aron takrat zamerila Bogu, ko sta dvomila, da bo voda pritekla iz skale, na ktero s palico udariti je Bog rekel Mozesu. Rekel jima je: „Ker nista verovala, in me nista častitljivega storila pred Izraelovimi otroci, ne pojdeta v obljubljeno deželo.“ (Deut. 32, 51.)

3. Vera mora tudi ponižna biti. „Vera je“, pravi sv. Pavelj, „prepričanje od tega, kar se ne vidi.“ Kar vidimo in občutimo, tega ne verujemo, ampak to vemo. V veri je več skrivnost, kterih ne moremo pregledati in zapopasti; toraj je treba, da se ponižno podveržemo, se vsega nepotrebnega preiskovanja varujemo; zadosti naj nam bo, da vemo, da jih je razodel Bog, ki je neskončno moder in svet. Le pomislite, kako je Abraham Bogu dopadel, ko je berž pripravljen bil, na božje povelje darovati Bogu svojega preljubega sina brez vsega preiskovanja, zakaj da mu je Bog to zapovedal, dasiravno so mu bile ravno na tega sina navezane božje obljube. Marsikdo drugi na Abrahomovem mestu bi nikakor ne bil verjel, da bo Bog spolnil svoje obljube, če mu daruje sina, na kterega so navezane obljube; Abraham pa je terdno veroval, ker je bila ponižna njegova vera.

Ravno tako se pa tudi mi ponižno podverzimo vsem skrivnostim sv. vere, in ji terdno verujmo, da bo tudi naša vera ponižna.

4. Vera mora biti tudi popolnoma, to je: verjeti in zares moramo imeti vse brez razločka, kar je Bog razodel. — Lep zgled o tem nam daje sv. Bazilij Veliki. Cesar Valens je bil vdan Arijevi krivoveri, in je iskal tudi sv. škofa Bazilija spraviti na svojo stran. Toraj pošlje svojega služabnika, deželnega poglavarja Modesta v Cezarejo. Modest v Cezarejo pridši svetega škofa pred se pokliče, ga prav lepo sprejme in se prijazno ž njim razgovarja. Polagoma pa oberne besedo na vero in verske reči, ter prigovarja svetemu možu, naj se nikar ne derži tako terdovratno vsake pičice katoljške vere, in naj nekoliko odjenja; s svojo terdovratnostjo bi sveti veri več škodoval kot koristil. Če se s cesarjem potegne, mu bo cesar mil in prijazen. Sv. Bazilij pa cesarjevemu poslancu serčno odgovori rekoč: „Sveta cerkev je od Boga sprejela nauke, za to vero postavim svoje premoženje in svoje življenje. Tudi ene same besede in clo ene same čerke ne pustim izbrisati iz te vere; kakor zvest čuvaj božji bom stal in branil sveto vero zoper vsako krivoversko zmoto, in ce bi mi pri tem tudi za življenje šlo. Pojdi in povej to cesarju! Jaz spoštujem njegovo prijaznost, toda le takrat, kadar je pobožna, brez pobožnosti mi tudi njegova prijaznost nič ne pomaga, mi nima cene!“ Poglavarja so te serčne besede Bazilijeve hudo razžalile, toraj sv. škofu preti, da ga bojo ob službo djali in pregnali. Reče mu, da mu še odlog pusti do drugega dne, naj si bolj premisli vso to reč. Sv. Bazilij pa neprestrašeno odgovori: „Nepotreben mi je vsak odlog; kakoršne sem danes, ravno take misli bom jutre!“ Modest se zavzame, da je škof tako neprestrašen, se verne k cesarju, mu vse dopove in sklene: „Premagani smo. Ta mož ne porajta, če se mu žuga, pa tudi ne, če se mu obeta.“

Tudi mi, ljubi moji! ne smemo ne spremeniti ne zavreči nobenega nauka naše sv. vere: zakaj vsi nauki sv. vere so v tesni zvezi; če enega zaveržeš, boš polagoma zametoval tudi druge, in na zadnje ob vso vero prišel. Naša sveta vera je kakor zvon: dokler je zvon cel, je lep in čist tudi glas

njegov; če pa poči le na eni sami strani, bo zgubil ves svoj prijetni glas.

Zatoraj ne smemo ne zavreči, ne spremeniti tudi naj manjše resnice ne. Majhna betvica kvasu skvari vso drugo moko in ena sama zmota v sercu bi nam polagoma skalila vso našo vero. Ena sama špranja je zadosti, potopiti vso ladijo, in éna sama zmota nas zamore pripraviti ob vso vero, ob vso resnico. Zatoraj terdno verujmo brez razločka vse, kar je Bog razodel, in kar sveta mati katoljška cerkev verovati ukazuje. Amen.

VI. Keršanski nauk.

Vera se mora v delih in z besedo spričevati.

Razlagal sem vam v zadnjem keršanskem nauku, da mora odraščeni človek biti podučen v verskih resnicah, da mora vanje verovati, in kakošna da mora vera biti.

Danes pridem pa na to vprašanje:

Ali je k zveličanju zadosti, da katoljški kristjan le v sercu veruje, kar je Bog razodel?

To še ni zadosti. On mora tudi še: 1. Svojo vero z deli kazati; 2. kar v sercu veruje, če je treba, z ustmi očitno spoznati in pričati. — In scer mora:

1. Svojo vero v delih kazati, to je: on mora po veri živeti; zakaj vera nam ne oznanuje samo takih resnic, ki jih je treba verovati, ampak tudi take, po kterih je treba živeti; nam naklada dolžnosti, ki jih je treba spolnovati; nam daje zapovedi, ki jih je treba deržati; nas uči čednosti, ki jih je treba doprinašati; nam prepoveduje grehe, ki se jih je treba varovati: tedaj ni zadosti, da človek samo um podverže resnicam sv. vere, temveč jim mora podvreči tudi svoje djanje,

njegova vera mora biti delavna. Glej, kristjan! ti, postavim, veruješ, da je v cerkvi pravi Bog pričujoč; pa to še ni zadosti, temveč se moraš v cerkvi tudi tako obnašati, kakor se spodobi pred pričujočim Bogom; ga moraš častiti, hvaliti in moliti. Ti veruješ, da je Bog napuhu sovraž; pa to še ni zadosti, ti se moraš napuha tudi varovati in ponižen biti. Ti veruješ, da je nezmernost in pijančevanje greh; pa to še ni zadosti, ti se moraš pijančevanja tudi varovati, ga zapustiti in trezno živeti. Ti veruješ, da lenoba v službi božji pelje v pogubljenje; pa to še ni zadosti, ti moraš k božji službi tudi rad hoditi, rad moliti in prejemati sv. zakramente itd.

„Kaj pomaga“, pravi nek cerkven očak, „ako imaš vero katoljško, živiš pa po pagansko (ajdovsko).“ Ali ni Jezus preklel figovega drevesa, ktero je le perje imelo, sadu pa ni bilo na njem? (Mat. 21, 19.) Ravno ta nesreča bo zadela lenega kristjana, kteri vero ima, dobrih del pa nima. Prišel je človek brez svatovskega oblačila na ženitnino, ktero je bil kralj pripravil svojemu sinu; pa zvezane so mu bile roke in noge, in je bil veržen v unanje tame, kjer je bil jok in škripanje z zobmi? Vero, pravijo cerkveni očetje, je imel; lepote, ljubezni in dobrih del mu je pa manjkalo; zavoljo vere je bil prijatel imenovan; zavoljo tožljivosti, ktera ga je mudila, po veri živeti, je pa zašel v nesrečo in kazni. (Mat. 22, 11—13.) Iz tega zdaj lahko spoznate, da vera nam ni dana samo zato, da vemo in verujemo razodete resnice, ali da prav mislimo; ampak tudi zato in še veliko bolj zato, da po veri pravično živimo, Bogu služimo, in se zveličamo.

Bila sta dva brata, ktera sta v lepi prijaznosti živela med seboj. Priromal pa je romar v hišo, in brata sta ga prijazno sprejela. Romar pa se je obnašal scer prijazno, vendar pa le bolj resnobno. Prejden se je poslovil, dal je vsakemu bratu čudovito zernice in jima sporočil, naj ga v zemljo deneta, ter pridno oskerbujeta, da jima izraste iz njega drevo, ktero bo dalo prežlahten sad. Starejši brat gre, ter si poišče pripravnega prostora, ga lepo prerahla in verže zerno vanj. Mlajši brat pa mu očituje, da je nespametno ravnal, ter dal zernice pod zlo, ker bi ga lahko kak merčes pokončal, ali pa, če skali, ga bo slana zamorila. Jaz bom, je pristavil, ravnal vse previdniši

ter skerbno shranil čudovito zernice, da ostane meni in mojim naslednikom v spomin in v veselje, kadar ga bomo ogledovali.“ In je tudi res djal zernice v pušico, in je vsak dan hodil pušico odpirat in zernice ogledovat, ter se razveseljevat. Kadar je pa njegovo zernice skalilo, iz zemlje prirastlo in ozelenelo, ga je starejši brat prav pridno oskerboval, ter trebil plevel krog njega, mu skerbno prilival, zemljo rahlal, da je drevesce prav veselo rastlo in se kviško spenjalo. Mlajši pa se mu je posmehoval in je med tem pripovedal, koliko veselja da ima vsak dan nad svojim zernicom, kadar ga ogleduje, in da pri tem nima clo nobenega truda in nobene težave. Minulo pa je za tem veliko let, in tudi brata sta se že zlo postarala. In glej, nekega dne spet stopi v hišo romar, kteri je zernici razdelil med brata, ker jima je rekel: „Dajta zdaj odgovor, ter mi povejta, kaj sta storila z mojim darom, in mi skažita sad mojega daru, da se ga z vama vred tudi jaz veselim.“ In starejši brat pelje na te besede romarja vunkaj pred košato drevo, ktero je bilo ravno vse polno žlahnega sadja, in mu reče: „Glej, gospod! kako lepo se mi je splačal tvoj dar. Res sem imel mnogo truda ž njim in dosti skerbi, pa mi jih vse obilno povračuje, ker mene in mojo družino leto za letom tako lepo hrani in živi. Neznano veselje imam nad tem drevesom, in to tem bolj, ko ga vidim vsako leto veje višej spenjati gori proti nebesom, kakor bi mi hotel v lestvo biti v deželo izvoljenih.“ Tako je govoril starejši brat, ter hvaležno obračal na drevo oči svoje. Mlajšega so pa v živo spekle te besede. In romar je rekel starejšemu: „O blagor ti, ko si veroval in po veri ravnal, in v ljubezni zaupal. Tako zernice je tudi vera, ktera, ako je v ljubezni delavna, človeka zveliča. Če pa nima del, je mertva sama na sebi.“ — Ta prilika nam lepo razkazuje, kako potrebna je živa vera in kako vesel sad rodi; nasproti pa tudi vidim, da je malo vredna mertva vera, ktera nima dobrih del.

Oh, kristjani! premislite, ali živo vero imate ali je nimate? ali svojo vero kažete v delih, ali je ne kažete? Ako najdete, da nočete storiti tega, kar vam zapoveduje sveta vera, in ne opuščate tega, kar vam prepoveduje: vam povem, da nimate od katoljškega kristjana nič drugega, kakor samo ime;

ime samo pa ni zadosti v zveličanje. Tadaj naj vam bo vsaj v prihodnje ležeče na tem, da bote po naukih sv. vere obravnovali svoje življenje, ker drugač ni zveličanja. „Kaj pomaga, bratje moji! ako kdo pravi, da vero ima, del pa nima; ga bo le zamogla (sama) vera zveličati? — Kakor je telo brez duše mertvo, je tudi vera brez del mertva.“ (Jak. 2, 14. 26.)

2. Da bo vera človeku v zveličanje, jo mora, kadar je treba, spričevati tudi z besedo.

Ali je dolžen kristjan, svojo vero vsakemu razodeti?

Katoljški kristjan ni dolžen, vselej in vsakemu vpraševavcu z besedo razodeti svoje vere ali mu jo povedati; in scer takemu ne, kteri nima pravice, vpraševati ga po veri. Na vprašanje takega se lahko molčí, kakor da bi ne slišal; če tako molčanje ni škodljivo božji časti, in če ni bližnjemu v pohujšanje; ali pa se mu lahko reče: Kdo ti je dal oblast, me po tem vpraševati? Tako molčanje ni pregrešno, ker vpraševavec iz njega še ne more skleniti, da nisi katoljšk kristjan, in ker ni nobena laž.

Lagati je vselej greh, pravijo cerkveni učeniki, resnico zamolčati pa ni greh, kadar tako molčanje ne škoduje božji časti in ni bližnjemu v pohujšanje. Ko je Abraham na božje povelje svojega sina Izaka hotel zaklati in ga Bogu darovati, je povedal svojemu sinu le toliko, da hoče Bog dar imeti od njega: tega mu pa ni povedal, da je on ta dar, da mora njega darovati. — Sv. Pavelj je tudi vbežal iz mesta Damaska, ko mu je deželni poglavar stregel po življenju. (II. Kor. 11, 32. 33.)

Včasih pa pride človek v take okoljščine, da ne sme zamolčati svoje vere, in jo mora razodeti z besedo; zakaj sv. Pavelj pravi: „Ako boš s svojimi ustmi skazal vero v Gospoda Jezusa, in veroval v svojem sercu, da je Bog njega obudil od mertvih, boš zveličan. Zakaj s sercom se veruje v pravičnost, z ustmi se pa vera kaže v zveličanje.“ (Rom. 10, 9.)

Kdaj je pa dolžen kristjan, svojo vero spričati z besedo?

Kristjan je dolžen, z besedo spričati svojo vero. a) Kadar to terja božja čast; b) lastno zveličanje; c) zveličanje bližnjega.

a) Božja čast terja, da poveš, da si katoljšk kristjan, kadar te gosposka vpraša, kakšne vere da si, in ko bi bil tudi potlej zavoljo vere preganjan; zakaj Jezus Kristus ne pravi: „Bojte se teh, ki zamorejo telo umoriti!“ ampak on pravi: „Bojte se tega, ki zamore dušo in telo pahniti v pogubljenje.“ (Mat. 10, 28.) Papež Inocencij XI. spozna za krivoverca tistega, kteri bi terdil, da sme človek pred deželsko gosposko svojo vero zamolčati brez vsega greha. Jezus Kristus nam je lep zgled dal v vseh rečeh; pa tudi v tej reči nam ga je dal, in pokazal s svojim zgledom, da se mora vera razodeti oblastnikom, kadar vprašujejo po njej. Kajfež je rekel Jezusu: „Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si Kristus, božji Sin?“ Kristus mu je povedal rekoč: „Ti praviš, jaz sem!“ Na vse druge tožbe in krivo pričevanje je molčal, in ni odgovoril nobene besede; na to vprašanje je pa berž odgovoril, akoravno je vedel, da mu gre za življenje, ker molčanje bi bilo Bogu v nečast, bi bilo zatajevanje resnice. Sv. Peter in sv. Janez sta tudi pred velikim zborom očitno spoznala svojo vero. Zbor jima je rekel! „Nikakor nimata govoriti in učiti v imenu Jezusovem!“ Ona sta pa odgovorila in rekla: „Sodite sami, če bi bilo pred Bogom prav, ako bi vas rajši poslušala, kakor pa Boga. Ne moremo opustiti, moramo govoriti od tega, kar smo vidili in slišali.“ (Acta. 4, 19.) Iz tega ste zdaj prepričani, da moramo pred oblastnikom svojo vero razodeti z besedo, kadar smo vprašani po njej.

b) Svojo vero mora kristjan razodeti, kadar mu je tega treba zavoljo lastnega zveličanja; kadar bi bil siljen k takim rečem, ktere mu vera prepoveduje, postavim: ko bi bil siljen, o petkih, sabotah in drugih zapovedanih postnih dneh meso jesti, ali hlapčevske dela delati ob nedeljah in zapovedanih praznikih, ali hoditi k službi nevernikov ali krivovercov. V teh in drugih takih okoliščinah mora katoljski kristjan svojo

vero razodeti in reči: „Tega ne smem; zakaj jaz sem katoliš kristjan; meni to ni pripuščeno!“ Da je tako storiti, razločno uči sv. apostelj Pavelj rekoč: „Nikar ne vlecite jarma z neverci: zakaj kakšno družbo ima pravičnost s krivico? ali kakšno tovaršijo luč s tamo? kakšno družbo Kristus z Belialom? kakšen delež veren z nevercem?“ (II. Kor. 6, 14. 15.)

c) Svojo vero mora kristjan razodeti, kadar je to potrebno zavoljo zveličanja bližnjega. To je potrebno, kadar bi s tim, da pričuješ od vere, spreobernil kakega krivoverca ali nevernika, ali poterdil slabe in omahljive v veri, ali pohujšanje odvernil od njih, ali zavernil zaničevavce sv. vere in jih ustavil. Zakaj Jezus pravi: „Kdorkoli me bo spoznal pred ljudmi; spoznal ga bom tudi jaz pred svojim Očetom. Kdor pa me bo zatajil pred ljudmi; zatajil ga bom tudi jaz pred svojim Očetom.“ (Mat. 10, 32. 33.)

Na svetu je veliko hudobnih ljudi, akoravno se imenujejo katoljške kristjane; ki hočejo veljati za učene v vseh naukih sv. vere, pa so prav nevedni; ki modrujejo čez skrivnost sv. vere; zaničujejo, česar ne zastopijo in ne zapopadejo; pripovedujejo zapeljive govore, kteri vero slabé v drugih, postavim: „Ko drugi goljfajo, zakaj bi jaz ne!“ — „Ko me drugi sovražijo, zakaj bi pa jaz ž njimi dober bil!“ — „Ko drugi ob petkih in sabotah meso jedó brez pripuščenja, zakaj bi ga pa jaz ne smel!“ Take zaničevavce sv. vere je treba zavrniti; treba se je za sv. vero potegniti!

Ali smemo kterikrat vero zatajiti?

Vere nikoli ne smemo zatajiti; temveč si moramo rajše premoženje vzeti dati, rajše zaničevanje in preganjanje terpeti, rajše se martrati in umoriti pustiti, kakor vero zatajiti.

Tako so storili apostelni in marterniki. Neizrečeno veliko so terpeli, ker niso hotli in niso smeli tajiti, da so kristjani. Neverniki so jih nečloveško tepli, z razbeljenim železom žgali, na žerjavci pekli, žive prežagovali, zverinam metali v jed in drugači mučili ali martrali; in vendar niso tajili Jezusa, ali rekli, da niso kristjani. Radi so umerli v tem spoznanju, ker so vedeli, da Jezus pravi: „Kdor se bo mene sramoval in

mojih besed, sramoval se ga bom tudi jaz, kadar pridem v svoji, v Očetovi in v vseh angeljev časti.“

Kako se pa vera zatají?

Vera se zatají po dvojnem potu; ali naravnost, ali pa od strani.

Naravnost se vera zatají, če se z besedo reče: „Jaz nisem katoljšk kristjan!“ ali pa če se človek za kakega krivoverca spozna. To je pa grozno velik greh. Sv. Avguštin pravi: „Kakor je spoznanje Jezusa Kristusa človeku v zveličanje, ravno tako mu je tajitev v pogubljenje.“ Sv. Peter ni tajil, da je Jezus Kristus pravi Sin božji, in da je njegov nauk božji nauk; tajil je le, da je on Jezusov učenec, in vendar je on zatajil Kristusa, kar se tudi iz besed Jezusovih, ki mu je rekel: „Preden bo petelin dvakrat zapel, me boš že ti trikrat zatajil.“ Jezus mu ni rekel: „Ti boš tajil, da si moj učenec!“ ampak rekel je: „Ti boš mene zatajil!“ Ko je tadaj Peter tajil, da je Jezusov učenec, je ravno takrat zatajil Jezusa.

Od strani se pa zatají vera, če kristjan svojo sv. vero zakriva tako, da ljudje od njega mislijo, da ni katoljšk kristjan. To bi bilo postavim, ko bi katoljšk kristjan ob nedeljah zaporedoma hodil v krivoverske cerkve, h krivoverskim pridigam, h krivoverski službi božji, in bi Obhajilo prejemal s krivoverci. — Ne na eno stran in ne na drugo vižo ne smemo zatajiti svoje vere. Mati katoljška cerkev je ojstro pokorila take, kteri so vero zatajili ali iz strahu ali na kako drugo vižo.

Kaj je pa storiti katoljškemu kristjanu, da ostane stanoviten v veri?

Katoljški kristjan, da bo terden v veri in da ostane stanoviten, mora:

1. Ukrotiti svoj napuh, nepremerjeno radovednost in se poniževati. Kdor se rad podverže sv. veri, je stanoviten in raste v njej.

2. Varovati se mora žlobodravastih ljudí in razuzdanih jezikov, kteri zaničujejo vero in kar je božjega, da v njih hudobni družbi ne opeša, ali da se ne pokazí njegova vera.

3. Skerbno mora poslušati učenike katoljške cerkve, brati svete bukve, in popraševati pobožne in modre ljudi, da ga božja beseda in sveti nauki čez dalje bolj uterdujejo v sv. veri.

4. Premagati mora svoje hudo poželjenje, če ne mu bo jarm sv. vere in božjih zapoved pretežek.

Kako se pa kristjan zoper vero pregreši?

Zoper vero se lahko mnogo greši:

1. Če se človek ne uči potrebnih resnic, ali če zaničuje božjo besedo.

2. Če ne veruje vsega, kar uči katoljška cerkev in verovati zapoveduje, ali dvomi nad kako razodeto resnico.

3. Če mu je vse eno, ali je ali ni v pravi zveličavni veri; ali lažnjivo meni, da se v sleherni veri zveličati zamore.

4. Ako se vere sramuje.

5. Če hodi v tako družnjo, kjer slabí njegova vera.

6. Z molčanjem, kadar sliši druge veri ali postavam sv. evangelija nasproti govoriti, pa molči, akoravno previdi, da bi pomagalo in zdalo njegovo svarjenje; ali pa, da bi jim dopadel, clo potegne ž njimi in zaničuje resnico.

Vi pa, kristjani moji! nikoli nikar ne zaničujte sv. vere, ampak velikoveč si prizadevajte, zvesto živeti po resnicah sv. vere. Vem, da iz lastne moči ne morete zvesto živeti po sv. veri, ker je popačena vsa natora; s pomočjo gnade božje pa že zamorete živeti po sv. veri; zato tudi vsak dan prosite dobrotljivega Boga, da vam potrebno pomoč in gnado dá. Amen.

VII. Keršanski nauk.

Od božjega razodenja in zapisane božje besede.

Ni še zadosti, da človek le v sercu veruje, kar je Bog razodel, temveč mora svojo vero tudi v delih kazati; zakaj Bog nam ni razodel samo takih resnic, ki jih je treba verovati, ampak tudi take, po kterih je treba življenje ravnati; naložil nam je dolžnosti, ki jih je treba spolnovati: dal nam je zapovedi, ki jih je treba deržati: priporočil nam je čednosti, ki jih je treba doprinašati; prepovedal nam je grehe, ki se jih je treba varovati, ako hočemo zveličani biti; tadaj ni zadosti, da človek resnicam sv. vere podverže samo um, temveč tudi svoje djanje jim mora podvreči, to je: svojo vero mora v delih kazati. Vse to sem vam skazoval v zadnjem keršanskem nauku. — Tudi sem vam skazal, da še ni zadosti, da človek svoje življenje obravnava po resnicah sv. vere, temveč mora tudi, kadar je treba, spričati svojo vero z besedo, z ustmi. — Z ustmi je pa treba spričati svojo vero, kadar to terja božja čast, lastno zveličanje, in zveličanje bližnjega. — Tudi sem skazal, da kristjan nikdar ne sme zatajiti svoje vere; pripravljen mora biti, priti ob premoženje, čast, dobro ime, terpeti raji bolečine in martre ali clo smert, kakor pa zatajiti sv. vero. — Pravil sem tudi, kaj je treba kristjanu storiti, da stanoviten ostane v veri, in kako da se vtegne pregrešiti zoper vero.

Kaj pa je kristjanu storiti, kadar ga nadležujejo skušnjave zoper vero?

1. Si mora prizadevati, takih skušnjav znebiti se prej ko more.

2. Obuditi vero v tisto resnico, zavoljo ktere je skušan.

3. Se pred Bogom ponižati, in ga prositi za gnado, da bi ga poterdil v tej resnici, in ne sme zavolj tega biti preveč nepokojen, temveč mora zaupati v Boga,

Danes pride pa še na versto nauk: od božjega razodenja, ali od tega, kar mora kristjan verovati.

Katekizem pravi, da moramo verovati vse, kar je Bog razodel.

Kaj se pa pravi razodeti?

Razodeti se pravi znano storiti to, kar je neznanega, in odkriti, kar je zakritega. Ko je Jonataz povedal svojemu prijatlu Davidu, da ga Savelj misli umoriti, mu je nevarnost razodel. — Bog nam je oznanil veliko neznanih in prikritih resnic, oznanil ali sam ali po svojih poslancih, kterih resnic bi mi nikoli ne bili znajdli s svojim umom, in te resnice se imenujejo božje razodenje.

Ali je nam potrebno božje razodenje ali podučenje od zgoraj (od Boga)?

1. Božje razodenje ali podučenje od zgoraj (od Boga) je človeku potrebno k zveličanju, ker po natornem umu ne vé poti v nebeško kraljestvo, ne ve vsega, kaj mu je storiti in kaj opustiti, ako ga Bog ne uči. — Sama pamet bi ne vedela povedati, kaj je človeku storiti, ako hoče odpuščanje grehov zadobiti; ne vedela bi povedati, kakšno plačilo čaka pravičnih v nebesih za njih dobre dela in lepe čednosti, ali kakšne kazni čakajo hudobnih v peklu za njih grehe in hudobije. Vse to pa nam je treba vedeti; in ker bi nam pamet, sama sebi pripuščena, vsega tega ne mogla povedati, se že iz tega vidi, kako potreba je človeku k zveličanju božjega razodenja. Zatorej je modri mož v sv. pismu Boga modrosti prosil rekoč: „Pošlji jo iz svojih svetih nebes in iz sedeža svoje visoke časti, da bo ona z menoj, in da z menoj dela, da bom vedel, kaj je tebi dopadljivo; zakaj ona vse vé in zastopi; ona me bo previdno vodila v mojih delih in varovala s svojo močjo.“ (Modr. 9, 10. 11.)

2. Tudi hude zmote vsega človeštva obilno pričajo, da človek po svojem natornem umu ne more spoznati Boga in njegove volje. Kako bo pa potlej po božji volji živel in se zveličal? —

Ljudje, ki so bili najmodrejši na svetu, (Kaldejci, Egipčani, Fenicani, Greki, Rimljani), in v drugih rečeh, v umetnostih prav znajdeni, so bili v ozir vere otrokom enaki, grozno neumni in oslepljeni; imeli so solnce, mesec, zvezde za Boga in druge stvari, ktere so jim donašale kak prid, in tudi take, ki so jih naredili s svojimi rokami, in so jih po božje častili, molili, in jim darovali ljudi; tako gerdo so zašli! Prav je tadaj David govoril rekoč: „Vsi so zašli in nepridni postali.“ (Ps. 13, 3.) Iz take nevednosti in slepote, v kakoršno je zašlo ljudstvo po izvirnem grehu, zamore pomagati le božje razodenje ali navzgorno podučenje. Glejte, kako potrebno je človeštvu božje razodenje! —

O kako nesrečni bi mi bili, ako bi nam Bog v tej potrebi pomagati ne bil mogel, kakor mi večkrat svojemu bližnjemu pomagati ne moremo, kadar ga vidimo v potrebi. — Toda Bogu je vse mogoče; in lahko razodeva svojo voljo angeljem in ljudem, ker je gospodar svojih stvari. On jim lahko daje vedeti svojo voljo s samim notranjim prepričanjem, ali z zunanjimi znamnji, ali kakor le koli hoče.

Bog je pa tudi res po svoji veliki milosti popačenemu človeku razodel svojo voljo, in ga je ali sam, ali po svojih prijatlih, patriarhih, prerokih in poslednjič po svojem Sinu Jezusu Kristusu dobrotljivo učil, kaj mora verovati od njega, svojega Stvarnika in Gospoda, in kako mu dopadljivo služiti, da doseže namen, zavolj kterega ga je Bog stvaril. Sv. Pavelj pravi: „Mnogoterikrat in po mnogih potih je nekdaj Bog govoril očakom po prerokih; zadnjič pa je nam govoril po (svojem) Sinu.“ (Hebr. 1, 1. 2.)

Ali je zapisano ali ni zapisano, kar nam je razodel ali Bog sam ali pa po svojih služabnikih in po svojem Sinu?

Kar je nam Bog oznanil, je večidel zapisano; vendar pa ne vse, nekaj je nezapisanega; toraj je božja beseda razdeljena v zapisano in nezapisano besedo božjo.

Kje je beseda božja zapisana?

Beseda božja je zapisana v starih bukvah, kterim se reče sveto pismo. Te bukve se imenujejo sv. pismo zato, ker je ravno tako, kakor da bi bil Bog pisal nam ljudem, in nas učil, kako mu zamoremo dopasti. Te bukve se imenujejo sveto pismo tudi zato, ker učé in zapovedujejo, kako naj sveto živimo in se zveličamo. Sv. Pavelj pravi: „Vsako pismo, od Boga navdihnjeno, je dobro k prepričanju, k učenju, k svarjenju, (k pobožnemu življenju), da bo človek božji (služabnik božji) popolnoma v stan postavljen, opravljati vsako dobro delo.“ (II. Tim. 3, 16. 17.) — Sv. pismo je dvojno: stare in nove zaveze, ali stari in novi testament.

Stari testament so vse tiste sv. bukve, ktere so bile na božje navdajanje pisane pred Kristusovim rojstvom, in jih je 45, in obsežejo 4000 let.

Novi testament so pa tiste sv. bukve, ktere so bile na božje navdajanje pisane od aposteljnov, in jih je 27.

Da bote pa nekoliko vedeli, iz kterih bukev obstoji sv. pismo stare zaveze, vam hočem nektere povedati:

Naj starejši bukve sv. pisma stare zaveze so: petere Mozesove bukve. Te obsežejo 2552 let, to je: od stvarjenja sveta do izhoda Izraelcov iz puščave v obljubljeno deželo.

Perve Mozesove bukve popisujejo, kako je Bog stvaril nebo, zemljo in človeka, kako so pervi starši v paradižu padli in se pokorili; kako se je popačilo vse človeštvo in potopilo; kako so se ljudje po svetu razkropili; tudi življenje Abrahama in njegovih mlajših do smerti Jožefove.

Druge Mozesove bukve popisujejo velike nadloge Izraelcov v Egiptu; kako jih je Bog rešil po Mozesu; kako čudno peljal v puščavo skoz rudeče (kervavo) morje, njim oznanil božje zapovedi, mano njim dal v jed; kako so bili nezvesti in kako zavolj tega kaznovani.

Tretje Mozesove bukve popisujejo unanjo božjo službo, kakošne daritve in sv. opravke je Bog Izraelcom zapovedal.

Četerte Mozesove bukve popisujejo rodove in število Izraelskega ljudstva, tudi mnoge zapovedane opravke pri božji

službi, in razdelitev Kanaanske dežele, ki jo bodo dobili v last; kazen Koreta, Datana in Abirona.

Pete Mozesove bukve: v teh se vse to ponavlja, priporočuje in zapoveduje, kar je Bog poprej v unih štirih bukvah zapovedal, da Izraelci prijetih dobrot in zapoved ne pozabijo, ampak jih zvesto spolnujejo.

Jozvetove bukve: V teh je zapisano, kar se je v 17 letih godilo pod vojvodom Jozvetom. Kako so bili Izraelci razdeljeni v 12 delov, peljani skoz Jordan v obljubljeno deželo, in se je takrat Jordan razdelil tako, da je na gorenji strani voda stala nakopičena kakor zid, na spodnji je pa odtekla, in so po suhem šli čez strugo; kako so se Izraelci vedno vojskovali in dobili obljubljeno deželo v last; kako je solnce stalo na nebu med tem, ko so se vojskovali, in ni zatonilo; kako so se zidovi mesta Jeriho podirali na bučanje trobent.

Rutine bukve: Te so pridružene ali prištete bukvam sodnikov, in povedó, kako pobožna je bila udova Rut; da se je omožila v drugič; da je potlej iz nje rodovine bil David in Jezus Kristus.

Četvere bukve kraljev: Te popisujejo, da so Izraelci zavergli sodnike, od kterih so bili vladani, in da so si kralje izvolili po zgledu drugih narodov. Perve dvoje se kličejo tudi Samuelove bukve.

Perve bukve kraljev popisujejo žalostno prigodbo velikega duhovna Helita in hudobno življenje njegovih malopridnih sinov Ofni-ja in Fineza, in kazen, ktera jih je zadela; popisujejo, kako je bil Savl izvoljen v kralja, kaj je delal, kako ga je zavergel Bog in kako nesrečno smert je storil.

Druge bukve kraljev popisujejo, kako je bil povzdignjen David na kraljevski sedež, in kako je zmagal svoje sovražnike v 40 letih svojega kraljevanja; kako pa je padel, kako se je spuntal Absolon zoper očeta Davida, in kako je Absolon nesrečno umerl.

Tretje bukve kraljev popisujejo Davidovo smert; govoré, kako modro je Salomon pričel kraljevati; da je v začetku svojega kraljevanja bil ves pobožen; da je zidal Gospodu neizrečeno lep tempelj; nazadnje pa zašel v molikovanje, ter molikovavske tempeljne postavljal svojim ženam, ktere je

ljubil čez mero; popisujejo, da je po Salomonovi smerti odstopilo 10 rodov od njegovega sina Roboama, in si izvolilo drugega kralja, Jeroboama; popisujejo tudi življenje preroka Elija in kako je bil od zemlje vzet.

Četerte bukve kraljev popisujejo čednosti in hudobije drugih kraljev Izraelskega in Judovskega kraljestva, kakor tudi hudobije ljudstva; kazni, s kterimi jih je Bog tepel in čudeže preroka Elizeja; kako je bil tempelj razdjan, mesto požgano, in Judje od kralja Nabuhodonozorja odpeljani v Babilonsko sužnost.

Dvoje časoslovske (kroniške) ali dopolnovavne (paralipomenon) bukve: Te popisujejo rodovino od Adama do Abrahama, in nadopolnujejo marsikaj, kar je v bukvah kraljev spuščenega.

Dvoje bukve Ezdrove in Nehemijeve popisujejo, kar se je godilo pod kraljem Cirom, da so pod njim izpuščeni iz Babilonske sužnosti šli domu, in so spet zidali tempelj in Jeruzalem.

Tobijeve bukve popisujejo, kako pobožna, poterpežljiva in usmiljena sta bila oče in sin Tobija, in kako je Bog obema pomagal po angelju Rafaelu.

Juditne bukve: Te kažejo posebno božjo pomoč, ktero je Bog judom po pobožni vdovi Juditi skazal, ktera je glavo odsekala vojvodu Holofernu.

Esterne bukve: Te popisujejo, da je Bog Estero povišal zato, da je otel po njej svoje ljudstvo, kterega je pokončati sklenil prevzetni Aman.

Jobove bukve: Te popisujejo, kakšne bolečine, terpljenje, britkosti in zaničevanje so zadele nedolžnega Joba, in kako voljno, poterpežljivo in v božjo voljo vdan je vse te nadloge preterpel. Te bukve so polne lepega tolaženja za vse kristjane, kteri na duši ali na telesu kaj terpé; govoré tudi razločno, kako bojo enkrat od mertvih vstali vsi.

Bukve psalmov, to je: svetih pesem. Te je večidel David zložil in prepeval; povišujejo dušo k Bogu, da vanj upa

in ga prosi; govoré od Jezusa in njegove svete cerkve. Bukve psalmov se lahko imenujejo splošne molitevne bukve kristjanov.

Bukve pripovest (pregovorov) so spisane od Salomona na božje navdajanje, in so polne lepih naukov za vse stanove, sosebno pa za tiste, kteri hrepené po lepih čednostih, in želé zboljšati svoje življenje in Bogu dopadljivo živeti.

Bukve pridigarjeve (ekleziast): Te bukve je tudi modri Salomon spisal; (so polne djanskih naukov); v njih mogočni kralj ves žalosten spozna, da so prazne in nečimurne dobrote, veselja in sladkosti, ki jih je užival, in uči, naj se človek odpové časnim rečem, naj se Boga drží, in hrepení po lepih čednostih.

Visoka pesem: Salomon jo je zložil, in popisuje v podobi mesene (posvetne, pozemeljske) ljubezni veliko ljubezen, ktera je med Bogom in med pobožno dušo, in veliko ljubezen Jezusovo, ki jo ima do svoje neveste, katoljške cerkve.

Modrostne bukve: Te učé kralje, da ne smejo zatirati božjega ljudstva; priporočajo modrost, in učé, kako je imeti.

Sirahove bukve (ekleziastik) so polne sila lepih naukov, kteri obilno učé, kako služiti Bogu.

Vse te bukve, ktere sem vam zdaj le naštel, so sveto pismo stare zaveze; pa te še niso vse. K sv. pismu stare zaveze gredo tudi preroške bukve, kterih pa vam danes ne bom razkladal, da se predolgo ne zamudim. Bom pa vam jih razložil v prihodnem keršanskem nauku, če je božja volja. Amen.

VIII. Keršanski nauk.

Bukve prerokov — bukve nove zaveze.

Zadnjič sem vam več bukev naštel, ktere se sv. pismo imenujejo; pa ne še vseh. Sv. pismo so tudi tiste bukve, ktere so preroki pisali. Preroki so sveti možje, kterim je vsevedni Bog razodeval prihodne reči, da so jih ljudem napovedovali; sosebno so pa veliko napovedovali od Kristusa, Zveličarja, in scer od njegovega spočetja, rojstva, življenja, čudežev, ktere je delal, od njegovega terpljenja in njegove smerti, in od sv. cerkve, ktero je postavil, in od njenih prigodb. —

Zraven tega so oni napovedovali več prigodb, ktere so se še ob njih času dopolnile, in scer ravno tako natanjko, kakor so jih bili napovedali. In scer ravno zato je Bog dal, da se je nekaj prerokovanja dopolnilo že ob njih času; zavoljo tega dopolnjenega prerokovanja, ki so ga ljudje vidili, so se od resnice že prepričali, terdno verovali, da se bo tudi gotovo spolnilo vse, kar je napovedanega na prihodnje čase. — Preroki so v svoje bukve zapisali veliko lepih naukov, kteri učé, kako se pobožno živi in Bogu dopadljivo.

Prerokov je bilo v stari zavezi veliko; zmed teh se eni veliki preroki imenujejo, drugi pa mali preroki. — Veliki preroki se imenujejo zato, ker so njih bukve velike, v kterih je zapisano prerokovanje ali napredovanje prihodnjih reči in prigodb. Mali preroki se jim pa pravi zato, ker so majhne njih bukve, v kterih je zapisano njih prerokovanje.

Veliki preroki so štirji: Izaija, Jeremia, Ecehiel, Daniel.

Mali preroki, ki so manj zapisanega prerokovanja zapustili, so pa ti le: Baruh, Ozea, Joel, Amos, Abdija, Jona, Mihej, Nahum, Habakuk, Zofonija, Agej, Caharija in Malahija.

Izaija je bil kraljevega rodu in velik prerok. Jude je neprenehoma opominjal, naj spreobernejo se k Gospodu; pa niso ga poslušali, in zato so bili ojstro pokorjeni. On je 780 let poprej rojstvo, terpljenje in smert našega Zveličarja Jezusa Kristusa popisal tako natanjko, kakor ko bi bil pod križem stal.

Jeremija: Ta prerok je bil pred rojstvom posvečen. Prerokoval je, da bo Jeruzalem razdjan, ljudstvo v sužnost odpeljano, ker ne jenja molikovati. Prerokoval je, da po terpljenju Jezusovem bo svet odrešen, da se bodo neverniki spreobernili k Jezusovi veri.

Ecehiel je v Kaldejski sužnosti prerokoval, kar je prerokoval prerok Jeremija v Jeruzalemu, in je pravil nadloge namenjene nepokornim Judom, in pa tudi, da bodo rešeni. Govoril je v visokih prilikah, berž ko ne za to, da ga sovražniki niso umeli, ter jude zaničevali in ž njimi hudo ravnali.

Daniel: Visokega rodu je bil, in z drugimi judi odpeljan v Babilonsko sužnost. Ondi je kraljema Nabuhodonozorju in Baltazarju prerokoval skrivne prigodbe, in je bil povišan. Veliko je delal in terpel za božjo čast. Prerokoval je čas, kdaj pride Odrešenik, in da bodo končane vse druge kraljestva, kraljestvo Kristusovo pa večno ostane. Prerokoval je tudi od prihodne sodbe.

Od malih prerokov (kterih je 12, ker Baruha devajo za Jeremijem) vam pa samo Malahija v misel vzamem, kteri je bil naj zadnji prerok. Svaril je duhovne in ljudstvo, ki so malopridno služili Bogu. Napovedal je, da pride Janez Kerstnik, kteri bo pripravljal pot obljubljenemu Odrešeniku. Povedal je tudi, da bodo daritve stare zaveze overžene, in da se bo po vsi zemlji darovala Bogu prijetniša daritev. Ta prerok je živel okoli 450 let, predenj je Odrešenik prišel, in potem do Kristusa ni bilo nobenega preroka, da bi bili Njega, Gospoda vseh prerokov, skerbnejše poslušali.

Zadnje bukve sv. pisma stare zaveze so dvojne bukve Makabejev.

Te bukve popisujejo, kako serčno so se vojskovali Makabejci zoper nevernike, kako stanoviten je bil veliki duhoven Eleazar, koliko so terpeli in kako strašno smert storili makabejski brati, in kako nesrečno je umerl hudobni kralj Antioh.

Vse te bukve, ki sem jih vam zadnjič povedal, in bukve prerokov in Makabejcov, ktere sem vam danes razlagal, se imenujejo sv. pismo stare zaveze. — Vse, kar je popisanega v teh bukvah, je gola, čista resnica, ker so jih sveti možje pisali na božje navdajanje.

Ko tolikokrat slišite imenovati sv. pismo nove zaveze ali novi testament, vam hočem tudi povedati, kdo je pisal sv. pismo nove zaveze, in iz kterih bukev da je.

Na vprašanje: „Kdo je pisal sv. pismo nove zaveze?“ je že marsikdo odgovoril: „Kristus!“ Pa Kristus ni pisal sv. pisma nove zaveze; on je le enkrat pisal s perstom na tla, kadar so mu farizeji in pismarji pripeljali prešestno ženo, da bi jo bil obsodil. Teh bukev in listov pa, ki jih mi imenujemo sv. pismo nove zaveze, ni on nobenih pisal, ampak aposteljni so jih pisali. Oni so pisali, kar so slišali iz Jezusovih ust, in kar jim je navdihnil sv. Duh. — Te bukve so: čvetere bukve štirih evangelistov, apostoljsko djanje, listi, in skrivno razodenje sv. Janeza.

Sv. evangelje so pisali: sv. Matevž, sv. Marka, sv. Lukež in sv. Janez. In ravno zato, ko so pisali sv. evangelje jim pravimo evangelisti.

Pervo evangelje je pisal sv. Matevž. Bil je pa sv. Matevž colnar ali cestninar, in je pred Kafarnaumom pobiral col ali cestnino za Rimske cesarje. Jezus gre memo, in mu reče: „Pojdi za menoj!“ Matevž berž popusti svojo službo, gre za Jezusom, postane njegov apostelj, in se je, kakor drugi aposteljni, le Jezusa deržal; toraj je slišal Jezusove nauke, vidil njegove dela in čudeže, bil priča njegovega vstajenja, in je na binkoštno nedeljo z drugimi aposteljni vred prejel sv. Duha. — Najpervič je potlej učil po Judovski deželi, in je veliko Judov spreobernil k Jezusovi veri. Ko jim je pa povedal, da ne more zmerom pri njih ostati, temveč da mora na Jezusovo povelje iti tudi nevernikom oznanovat sv. evangelje, so ga prosili, naj jim zapustí spisano, kar jim je oznanoval z besedo. Rad je dovolil sv. Matevž v njih prošnjo, in je v njih jeziku spisal sv. evangelje, da bi nikdar ne pozabili, kar je Jezus delal in učil.

Začel je svoje evangelje z bukvami rodu Jezusa Kristusa, in imenuje vse njegove predstarše (dede in dedov dede); pisal je od Jezusovega rojstva, in kaj se je takrat godilo, da so ga prišli modri iz Jutrovega molit, da mu je kralj Herod stregel po življenju; Jezus je pa vbežal v Egipt, in je še le po Herodovi smerti prišel nazaj na Judovsko. Piše od sv. Janeza Kerstnika, da je v puščavi ljudi pripravljal za Kristusov nauk, jih učil in kerščeval, in tudi Kristusa kerstil. Piše, da se je Jezus postil 40 dni in noči, in se tako pripravljal za svoj uk, da je čudeže delal, neizrečeno veliko terpel in bil umorjen, in da je od smerti vstal. Vse to, glejte! je popisal sv. Matevž v svojem evangelju, in scer bolj natanjko, kakor drugi evangelisti.

Drugo evangelje je pisal sv. Marka. Sv. Marka je učenec in pomagavec sv. Petra. Kadar je Peter šel v poglavitno mesto Rim oznanovat vero Jezusovo, je sv. Marka seboj vzel; oba sta skerbno oznanovala vero v Jezusa in spreobračala nevernike. Spreobernjeni Rimljani so prosili sv. Marka, da naj jim spiše, kar je sv. Peter učil z besedo, da bodo spisano imeli življenje in nauke Jezusove. Njih želje so bile prav dobre in všeč sv. Marku; zatoraj jih je rad uslišal, in jim spisal sv. evangelje, kakor ga je slišal iz ust sv. Petra; potlej ga je dal sv. Petru prebrati, in ta ga je poterdil in dal vernim, da bi po čisti besedi božji čisti bili v veri. Evangelje sv. Marka je bilo pisano po greško, ker je ta jezik bil znan po Rimu in povsod drugod.

Kakor je sv. Matevž popisal včlovečenje, rojstvo, življenje, nauke, čudeže, terpljenje in smert Jezusa Kristusa, Sina božjega, tako je vse to popisal tudi sv. Marka. Sv. Marka pa je bolj natanjko popisal nezvestobo sv. Petra, kakor drugi evangelisti.

Tretje evangelje ali evangeljske bukve je pisal sv. Lukež. Bil je od neverskih staršev rojen v Antiohiji in po svojem stanu je bil zdravnik. Berž ko ne je bil od sv. Pavla spreobernjen k Jezusovi veri. Bil je zvest tovarš sv. Pavla in njegov pomagavec v oznanovanju sv. evangelja. Sv. Lukež je sv. evangelje pisal zato, da bi verni brali in ložeje ohranili, kar so slišali z besedo učiti; in tudi zato, ker se jih je takrat

prizadevalo več drugih, ki niso bili apostelјni, popisovati to, kar je Jezus delal in učil, pa niso vsega dobro vedeli: da bi bili imeli čiste nauke brez zmot, jim je sv. Lukež spisal sv. evangelje. Sv. Lukež je popisal ravno to, kar sta že poprej popisala sv. Matevž in sv. Marka, vendar je pa v svoje evangelje zapisal še marsikaj, kar sta bila izpustila poprejna dva evangelista.

Četerto evangelje je popisal sv. Janez apostelj v Efezu, kjer je škof bil. Berž ko ne ga je pisal potlej, ko je prišel iz otoka Patem, malo pred svojo smertjo. Bil je zlo star; leta 101 po Kristusovem rojstvu je umerl.

Ob njegovem času so vstali krivoverci, in so zatrosili veliko napčnega med verne, ter jih zapeljati skušali. Več škofov in vernih je ponižno prosilo sv. Janeza, da naj jim pusti zapisano, kar je učil z besedo, da bi nepremagljivo orožje imeli zoper krivoverce; sosebno so ga prosili zato, ker so bili vsi drugi apostelјni že pomorjeni. Rad je dovolil sv. Janez v to prošnjo, in dasiravno poln sv. Duha je vendar le napovedal molitev in post, da bi prosili Boga pomoči, in potem je spisal sveto evangelje.

Drugi evangelisti so bili že veliko spisali od človeške natore Jezusove; sv. Janez je pa visoko pisal od njegove božje natore, in skazal, da je Jezus Kristus pravi Bog od pravega Boga. Vsi kristjani so scer to verovali, vendar je sv. Janez to pisal, da bi ne tadajšni ne poznejši krivoverci ne mogli zapeljati tistih, kteri bi se deržali božje besede. — Sv. Janez nam pripoveduje več reči, ktere je Jezus storil od tistega časa, ko je začel učiti, noter do tistega časa, ko je bil sv. Janez Kerstnik vjet in umorjen, in kar ne najdemo pri drugih evangelistih.

Te svete bukve, v kterih so sv. Matevž, sv. Marka, sv. Lukež in sv. Janez popisali včlovečenje, rojstvo, nauke, čudeže, terpljenje in smert Gospoda našega Jezusa Kristusa so perve bukve sv. pisma nove zaveze, in se imenujejo sv. evangelje. „Evangelje“ je gerška beseda, in pomenja toliko, kakor: „veselo oznanilo“.

Za štirimi evangeljskimi bukvami pridejo druge bukve, ktere je sv. Lukež spisal okoli leta 63 po Kristusovem rojstvu.

Tem bukvam sv. pisma se reče: apostoljsko djanje, in obsega, kar se je zgodilo v 27. letih po Kristusovem odhodu v nebo. Te bukve popisujejo izvoljenje sv. Matija v aposteljna; prihod sv. Duha v aposteljne; začetek in razširjenje ali rast katoljške cerkve; skerb, prizadevanje in terpljenje aposteljnov in sosebno sv. Pavla, čigar tovarš je bil sv. Lukež; čudeže, ktere so delali aposteljni v poterjenje njih svetih naukov. Te bukve so prav lepe in podučne, in prav bi bilo, ko bi jih verni brali radi in z veseljem v njih časni in večni blagor. Amen.

IX. Keršanski nauk.

Listi svetega Pavla.

V poslednjem keršanskem nauku sem vam povedal vse bukve sv. pisma stare zaveze; tudi sem vam v misel vzel nektere bukve nove zaveze, in scer evangeljske bukve in bukve apostoljskega djanja. V pretečenem keršanskem nauku ste slišali, da so Jezus in aposteljni z besedo učili in oznanovali sv. evangelje. Pozneje so ga spisali štiri evangelisti, ker so bili proženi. Na Judovskem so prosili sv. Matevža spreobernjeni Judje, naj jim zapusti spisano, kar je učil z besedo; in tako jim je v njih jeziku spisal sv. evangelje. — V Rimu so verni prosili sv. Marka, naj jim zapusti zapisano, kar jim je oznanoval sv. Peter; sv. Marka je dovolil v njih prošnjo, in jim spisal sv. evangelje.

V Efezu je sv. Janez oznanoval Kristusa in njegove nauke. Verni so ga prosili, naj jim zapusti spisano, kar jih je učil z besedo, da ne bodo pozabili, kar je Jezus delal in učil, in da bodo imeli nepremagljivo orožje zoper krivoverce. Sv. Janez je uslišal njih prošnjo in jim je spisal sv. evangelje.

Iz tega vidite, da je bilo sv. evangelje spisano večidel zato, ker so verni za spisanega prosili.

Za apostolskim djanjem pridejo bukve listov na versto. Nekteri listi so bili pisani do posameznih mož, kaker postavim: do Tita, Timoteja, nekteri so bili pa pisani celim cerkvam (keršanskim občinam), postavim: do Rimljanov, Korinčanov, Efežanov itd.

Ko ste slišali, kako da je bilo, da so bile pisane sv. evangelja bi morebiti tudi radi vedeli, kako da se je naneslo, da so bili listi pisani? Tudi to vam hočem povedati.

Liste ali pisma so aposteljni pisali takim, ki so bili že z besedo podučeni v Kristusovih naukih; pisali so jih pa zato, da so verne bolj vterdili v resnicah sv. vere; ali zato, da so razpertje končali med vernimi, kadar je vstalo med njimi zavoljo kake reči; ali zato, da so jih bolj dobro podučili v kaki resnici. Pa v zgledih se bote še bolj prepričali, da so bili listi pisani iz takih vzrokov (namenov); zatoraj vam hočem liste nekoliko razložiti.

Za apostoljskim djanjem pride naj poprej na versto list, ki ga je pisal sv. Pavel do Rimljanov. Pisal ga je proti koncu leta 57. po Kristusovem rojstvu iz Korinta. Priložnost so mu dali verni v Rimu. Pravoverni v Rimu so bili iz spreobernjenih Judov in iz spreobernjenih nevernikov, in je prepir vstal med njimi. Spreobernjeni Judje so hotli biti boljši in več veljati, in so se hvalili s tim, da je Bog dal njih očakom zapovedi in preroke, da so vselej verovali v pravega Boga, da je iz njih ljudstva prišel Odrešenik ali Zveličar. Spreobernjeni neverniki pa tudi niso hotli biti slabeje, in so očitovali spreobernjenim Judom, da so zavergli Mesija, akoravno je bil prišel zmed njih ljudstva, in da so večidel neverni ostali. Sv. Pavel jim piše list, ter jih v njem podučuje, da se ne smejo poviševati ne eni, ne drugi. Neverniki se ne smejo hvaliti s svojimi modrijani, ker ti, če so tudi Boga spoznali, ga le vendar niso po spoznanju častili, temveč pa zoper svojo vest molili lažnjive bogove. Judje se ne smejo hvaliti s postavo, ker so jo tolikokrat radovoljno lomili in grešili zoper njo. Pove jim, da so opravičeni le po veri v Jezusa Kristusa, in da je k tej veri poklicala Jude in nevernike posebna gnada božja. V pervi

polovici tega lista je sv. Pavel verne v Rimu miril; v drugi polovici pa jim je dal nekaj prav lepih naukov, ter jih je podučil, kako naj živé v zadobljeni pravičnosti, in kako naj se varujejo razuzdanosti.

Verni so z veseljem sprejeli ta list, ga skerbno hranili in ohranili, da je ohranjen noter do današnjega dne.

Do Korinčanov je pisal sv. Pavel 2 lista, ki jih še zdaj imamo.

Pervi list jim je pisal leta 57. po Kristusovem rojstvu, da bi bil zadušil razpertje, ktero je vstalo med njimi. V Korintu so bili nekteri spreobernjeni k Jezusovi veri od sv. Pavla, kteri je bil naj bolj goreč oznanovavec; nekteri od Apolona, kteri je znal sosebno dobro govoriti in pisati; drugi od sv. Petra (Kefa), kteri je pervak aposteljnov bil, in so se prepirali med seboj, kteri da so med njimi naj pervi in naj več vredni. Sv. Pavel pa, ko to zvé, jih okrega, in jim pravi, naj se nobeden ne imenuje Pavlov, ali Apolonov, ali Kefov (Petrov), ampak vsak le Kristusov. Jih ponižuje, ter jim graja napuh posvetnih modrijanov; jim pravi, da Kristus ni sveta odrešil s posvetno modrostjo, temveč s križem, kteri je bil Judom pohujšanje, in nevernikom nespamet. Lepo jih je podučil, kako naj po svojem stanu žive device ali samski ljudje, in kako zakonski, da bodo dopadljivi Bogu. Pripoveduje, kako je bil pri zadnji večerji postavljen najsvetejši zakrament, in kako naj bo človek pripravljen, kadar ga prejema, in še veliko drugih lepih naukov je v tem listu sv. Pavel dajal Korinčanom.

Korinčani so imeli ta list v veliki časti, in so ga ohranili za vse prihodne čase.

Drugi list do Korinčanov je sv. Pavel pisal iz mesta Filipe, in Tit jim ga je prinesel. V tem listu kaže veselje, da so Korinčani pokorni bili njegovemu pervemu listu; jih opominja, naj se ogibljejo nevernikov, in se ž njimi ne pečajo; naj voljno terpé vse nadloge in preganjanje zavoljo vere; in naj vbogim vernim v Jeruzalemu pomagajo s svojim premoženjem. Da bi bili verni Korinčani bolj verjeli njemu, kakor lažnjivim učenikom, kteri so takrat vstajali v Korintu in motili ljudi, je sv. Pavel v tem listu sam od sebe povedal marsikaj lepega in dobrega, postavim: kolikošno moč da je dobil od

Boga; kako po širokem da je razširjal Jezusovo verò; koliko da je terpel; da mu je Bog razodel skrivne reči; da je prikazni imel; da je Korinčane zastonj učil. Vse to in še več drugega lepega je sv. Pavel pisal od sebe v tem listu; pa ne zato, da bi se bil hvalil, ampak vernim v prid, da so mu bolj verjeli.

List sv. Pavla do Galačanov. Galačani so bili bolj dobri in bolj podučljivi, kakor druge ljudstva po Aziji. Sv. Pavel je večkrat prišel jim oznanovat sv. evangelje; oni so pa njegove nauke radi poslušali in vanje verovali, in so visoko spoštovali njega in druge aposteljne. Med tem pa, ko je sv. Pavel od njih šel, se je privleklo iz Judeje ali Jeruzalema nekaj lažnjivih učenikov, in so jim rekli: „Ako se obrezati ne daste, vam Kristus nič ne pomaga!“ Oni so tudi Kristusa oznanovali; toda zraven so tudi lažnjivo terdili, da zapovedi Mozesove, sosebno zapoved obrezovanja, ktera je bila dana Abrahamu in drugim očakom, vežejo vse pravoverne, ako hočejo biti Abrahamovi otroci, in tudi kristjane; da po Abrahamovi postavi je človek opravičen in otrok Abrahamov, in ne samo po zasluženju Jezusa Kristusa. Tudi so jim pravili, da sv. Pavel ni od Jezusa podučen in postavljen, kakor drugi aposteljni. Nekteri Galačani so jim verjeli, in so se jim dali zapeljati.

Kaj pa stori sv. Pavel, da bi zapeljane Galačane očistil od njih pomot, in v resnici poterdil tiste, kteri so se zvesto deržali njegovih naukov? List jim piše! V tem pismu jim pokaže, da je od Kristusa samega izvoljen v aposteljna, in od njega podučen; da jim oznanuje ravno tisto evangelje, kakor drugi aposteljni; in jim pravi, naj bo preklet vsakdo, kdor bi jim oznanoval kako drugo evangelje, ko bi ta bil tudi angelj iz nebes, ali kak apostelj, ali kdo drugi; pové jim, da šege stare zaveze kristjanov ne vežejo, da v delavni veri v Jezusa Kristusa je zveličanje. — Krivi učeniki so tedaj dali priložnost, da je sv. Pavelj pisal Galačanom list, kterega imamo še zdaj.

List sv. Pavla do Efežanov. Tega je pisal sv. Pavel iz Rima, kjer je v ječi bil, in jim ga je po diakonu Tihiku poslal leta 62. po Kristusovem rojstvu. V njem hvali Efežane, ker je zvedel, da se deržé njegovih naukov, in da so stanovitni v ljubezni, ktero jim je priporočal. Ker se pa bojí, da

bi se Judom ne dali premotiti, jih opominja k serčnosti, ter jim prav živo stavi pred oči, da jih je Bog obdaroval s posebnimi gnadami, jih deležne storil odrešenja Kristusovega, jih iz nevere poklical v cerkev božjo; jih opominja, naj se tudi v prihodnje ne dajo zmotiti lažnjivim učenikom; in jim daje veliko lepih naukov, kako se zamore pravično živeti.

List sv. Pavla do Filipljanov. Ko so Filipljani zvedeli, da je sv. Pavel v Rimu v ječi, so mu darov poslali po svojem škofu Epafroditu. Iz hvaležnosti jim piše sv. Pavel iz ječe list, jih zahvali za prejete darove in jih opominja, naj se ne dajo zapeljati tistim, kteri terdijo, da se morajo zraven sv. evangelja deržati tudi Judovske šege; jim priporoča, rasti v vseh čednostih, sosebno v ponižnosti in ljubezni posnemati Kristusa, v miru in edinosti živeti med seboj.

List sv. Pavla do Kološanov. Kološani niso bili od sv. Pavla spreobernjeni k Jezusovi veri, ampak od enega njegovih učencov, od Epafraza. Ta učenec pride k sv. Pavlu v Rim, kjer je on v ječi bil, in mu pové, da so tudi Kološani sprejeli sv. evangelje, in da hočejo zdaj krivoverci podreti vse to, kar je on pri njih izzidal. — Na to jim piše sv. Pavel iz ječe list, v kterem jih prosi, naj se ne dajo premotiti lažnjivim učenikom, kteri terdijo, da so tudi kristjanom prepovedane ravno tiste jedi, kakor Judom, ali kteri pravijo, da se morajo angelji po božje častiti, da oni svet vladajo; in jih prepričuje v tem listu, da ne angelji, ampak Kristus je srednik med Bogom in človekom, da ne po angeljih, ampak po Kristusu smo odrešeni; in jim razloži sosebne dolžnosti, ki jih vsak kristjan ima.

Lista sv. Pavla do Tesaloničanov (Solunjčanov). V Tesaloniki (Solunju) je sv. Pavel sam oznanoval sv. evangelje, in je veliko ljudi, sosebno ženskih pridobil za Jezusa, pa ravno s tim si je pri nekterih (Judih) si na glavo nakopal toliko sovraštva, da je moral pobegniti. Vendar pa on ne pusti v nemar Solunjčanov, akoravno so ž njimi tako gerdo ravnali. Pošlje jim kje namesto sebe Timoteja, da bi jih poterdil v veri. Ko pa pozneje zvé po Timoteju, da so Solunjčani stanovitni v veri, ga to močno veseli.

Zvedel pa je tudi mnogo žalostnih reči. Eni namreč so bili razuzdanosti vdani in goljufiji, eni pa lenobi, in kar zadeva

vero v drugi prihod Kristusov na svet in vstajenje mesa, se je bilo marsikaj napčnega med nje vrinilo. Iz teh vzrokov tadaj piše sv. Pavelj iz Korinta Solunjčanom pervi list, ki se razdeli v dva dela. V pervem delu hvali apostelj gorečnost Solunjčanov, ter jih zagotovi, da jih je prav nerad zapustil in sicer le zavoljo sovražnih Judov, pa jim je poslal Timoteja, ker mu je njih blagor in sreča pri sercu. V drugem delu pa jim daje za njih okolščine primerne, koristne nauke.

Toda v Korintu še je moral sv. Pavelj zvedeti, da se po njegovem listu do Solunjčanov ni vse tako zgodilo, kakor je želel. Bili so namreč nekteri, ki so za gotovo hotli vedeti, da ima Gospod kmalo spet priti, ter so kazali celo podtaknjen, zmišljen list od sv. Pavlja, da bi ž njim poterdili svoje marnje. Zategavoljo je apostelj spisal drugi list do Solunjčanov, v kterem hvali njih stanovitnost v veri in po potrebah razloži tudi nauk od drugega prihoda Kristusovega; h koncu jih podučuje pobožno živeti, jih pozdravlja in jim vošči vse dobro. Zmed vseh listov sv. aposteljna Pavlja sta dva do Solunjčanov bila naj poprej pisana.

Dva lista sv. Pavla do Timoteja, škofa v Efezu. Oče sv. Timoteja je bil nevernik (v Listri); njegova mati (Evnice) in njegova stara mati (Lois) ste bile pa judinje; pa obe ste se spreobernile k Kristusovi veri, in ste sv. Timoteja od njegovih mladih nog sveto redile in ga podučevale v Kristusovi veri. — Ko sv. Pavelj za njega zve, ga k sebi vzame, in ga ima za pomagavca. Potlej ga postavi tudi za škofa v Efezu in mu piše dva lista.

V pervem listu piše iz Filip od lepih lastnost, ki jih morajo škofje imeti in tisti, ki hočejo posvečeni biti v škofe in diakone; ga uči, kako zvesto mora vladati svojo škofijo, in kako pobožno in sveto živeti, da bo dober zgled dajal vernim in nevernim. V tem listu priporoča, moliti za kralje, cesarje in druge oblastnike; uči hlapce, kako naj služijo svojim gospodarjem in kako naj se do njih zaderže; uči ženske in možke, kako naj se v cerkvi obnašajo.

Drugi list je sv. Pavelj Timoteju pisal iz Rima, kjer je v ječi bil, in bil kmalo na to umorjen. Tudi v tem listu je sv. Pavelj Timoteju dal veliko lepega podučenja in svarjenja,

Priporočal mu je, ohraniti čisto vero, serčno oznanovati sv. evangelje, se hudobijam vstavljati in krivovercom, in jih zavračevati: priporočal mu je poterpežljivost in stanovitnost, in h koncu lista mu tudi pové, da ura njegovih marter in njegove smerti je že blizo.

List sv. Pavlja do Tita na otoku Kreti. Tit je bil nevernik, in od sv. Pavlja spreobernjen h Kristusovi veri. Zavoljo njegovega pobožnega in neomadeževanega življenja ga je sv. Pavelj ljubil in imel za pomagavca, in ga je postavil v Kreto za škofa. Tudi njemu je sv. Pavelj pisal list, v kterem ga je, kakor poprej Timoteja podučeval, kako mora vladati svojo škofijo.

List sv. Pavlja do Filemona. Filemon je imel hlapca, nevernika; Onezim mu je bilo ime, ki je okradel svojega gospodarja, in potlej pobegnil in prišel v Rim. Ondi je bil od sv. Pavlja spreobernjen k Jezusovi veri, in je milo obžaloval storjeno krivico. Tega hlapca pošlje sv. Pavelj nazaj, ter mu da pismo do Filomena, v kterem ga priserčno prosi, naj Onezima spet nazaj vzame v svojo službo, ter naj pozabi na vse, kar je se bilo poprej zgodilo, in naj ga v prihodnje ima ne kakor sužnjega, ampak kakor brata. Ta list je prav kratek, in tako ljubeznjiv, da serce vname slehernemu, ki ga bere.

List sv. Pavlja do Hebrejcov. Tega je pisal sv. Pavelj iz ječe v Rimu. V njem govori od visokosti Jezusove, da je viši od angeljev in Mozesa; da je daritev, ktero je opravil na križu, veliko imenitniša od daritev, ktere so bile zapovedane po Mozesovi postavi; govori, da so daritve stare zaveze Kristusa pomenjale; in prav veliko drugih lepih naukov daje. H koncu jim priporoča, ljubezen in usmiljenje imeti sosebno z jetniki in bolniki.

To, glejte! so listi, ktere je pisal sv. Pavelj, in se prištevajo bukvam sv. pisma nove zaveze. Ti listi pa niso polni lepih naukov samo za tiste, kterim so bili pisani; ampak tudi mi najdemo v njih prav veliko lepih naukov, ktere je treba verovati, in po kterih je treba živeti, ako hočemo Bogu dopasti in se zveličati. Amen.

X. Keršanski nauk.

Listi drugih aposteljnov. Skrivno razodenje sv. Janeza. Pisavci sv. pisma so bili od Boga poslani in razsvitljeni.

Zadnjič sem razkladal liste, ki jih je pisal sv. Pavelj. Listov pa ni pisal samo sv. Pavelj; pisali so jih tudi drugi aposteljni, namreč: sv. Jakob, sv. Peter, sv. Janez in sv. Judež Tadej.

Sv. Jakob manjši je bil škof v Jeruzalem, in je list pisal spreobernjenim Judom, ki so bili razkropljeni po mnogih kraljestvih in deželah. V tem listu daje sv. Jakob veliko potrebnih naukov, sosebno pa, naj kroti vsak svoj jezik; ker jezik je scer majhna reč, majhen ud na človeškem telesu, pa veliko hudega se izhaja po njem; in da še ni zadosti božjo besedo samo poslušati, temveč jo je tudi treba spolnovati, ker vera brez dobrih del je mertva; uči, da iz lakomnosti izvira nevošljivost, prepir in druge hudobije; in da tisti, ki so neusmiljeni, in ki delavcom in najemnikom zaslužek tergajo, sebi jezo nakopavajo za poslednji dan; zatertim pa pravi, naj svojih zatiravcev ne kolnejo, in jim hudega ne voščijo, da ne bodo s tim sami sebi škodovali, in si kazni božje na glavo nakopavali. Bolnikom veleva, prejemati zakrament sv. poslednjega olja, ker po tem zakramentu jim bo pomagano, in če so v grehih, jim bodo odpuščeni. Priporoča, naj molimo eden za drugega, da bomo zveličani; opominja, grešnike boljšati in zavračevati na pravo pot; in obeta, da bo Bog grehe odpustil temu, ki grešnika zaverne od njegove krive poti. — Glejte! koliko lepega podučenja v sebi zapopada ta list sv. Jakoba.

Dva lista sv. Petra. — Sv. Peter je bil brat sv. Andreja in pervak aposteljnov, on je pisal dva lista.

Pervi list je pisal sv. Peter vernim, ki so bili razkropljeni v Pontu, Galaciji, Kapadociji, Aziji in Bitiniji. V njem pripoveduje, h koliki sreči smo povzdignjeni po Kristusu; da nam bo, če ohranimo njegovo vero, dana v nebesih nestrohljiva, neognušena, in nezvenljiva krona; priporoča opustiti vso hudobo, vso goljufnost, hlinjenje, nevošljivost, opravljivost in vse mesene želje, ktere se vojskujejo zoper dušo; in biti tako dobrega in lepega zaderžanja, da bodo neverniki lepo govorili, in od (dobrega in lepega obnašanja) dobrih del omečeni častili Boga; priporoča ženam, naj so pokorne svojim možem, in da njih snaga nima biti unanja, v spletenih laseh, v zlatu in v žlahtnih oblačilih, ampak notranja mora biti njih snaga, lepe lastnosti, krotkost, čistost, da bo njih zaderžanje možé boljšalo in jih pridobilo za Boga; uči možé, naj živé po pameti s svojimi ženami, naj jih spoštujejo kot slabši, šibji spol, in ž njimi poterpljenje imajo, da ne bo kletve, rotenja med njimi, da se molitev ne opusti in nerodovitna ne postane. Uči, da je cesarje, kralje, vojvode, oblastnike treba vbogati in jim podložen biti zavoljo Boga; da morajo hlapci svojim gospodarjem pokorni biti, ne samo dobrim in krotkim, temveč tudi čimernim. Opominja škofe in duhovne, naj pasejo izročeno čedo, nad njo čujejo in jo varujejo; čedi pa zapoveduje, da mora biti pokorna svojim duhovnim pastirjem. In še več drugih lepih in potrebnih naukov je dal sv. Peter vernim v pervem listu.

Drugi list je sv. Peter pisal ravno tistim vernim, pa pozneje, in scer, ko mu je bil Bog razodel, da je ura njegove smerti že blizo. V tem listu se sv. Peter od vernih poslovi, kakor umirajoč oče od svojih otrok, kakor učenik od svojih učencov. Kakor oče na smertni postelji svojim otrokom priporoča to, kar je zanje naj boljši, in jih svari pred tem, kar bi bilo zanje slabo in hudo: ravno tako sv. Peter v tem listu priporoča verni čedi to, kar je zanjo naj boljše, namreč čednost v veri, v čednosti pa poterpežljivost, v poterpežljivosti pa pobožnost, bratovsko ljubezen in dobrotljivost. Če bote imeli te reči, jim pravi, vas ne bodo pustile praznih in brez sadu v spoznanju Gospoda našega Jezusa Kristusa! Nasprot pa opominja verne, varovati se tega, kar bi bilo zanje naj hujše, namreč lažnjivih učenikov, kteri so že med njimi, in jim prerokuje, da

bodo vstali še hujši, kteri bodo verne zapeljevali s slabim zgledom, sejali nauke pogubljenja (pogubljive nauke), človeško zmišljevanje terdili namesto božje besede, in tajili Gospoda, ki jih je odkupil. Piše tudi od končanja sveta, da bo nebo prešlo z velikim pokanjem (prasketanjem), in se bodo elementi razpustili od vročine, zemlja bo zgorela in stvarí, ktere so na nji: da naj tedaj rastejo v gnadi in v spoznanju Gospoda našega Jezusa Kristusa, in se z dobrimi deli pripravljajo za prihodno sodbo.

Listi sv. Janeza aposteljna. Sv. Janez je pisal tri liste. — Pervega je berž ko ne pisal Partijanom. V tem listu skazuje sv. Janez, da je Jezus pravi Bog in pravi človek; da brez dobrih del ni prave vere in tudi ljubezni ne do Boga; da Boga ne ljubimo, ako ne ljubimo bližnjega; bližnjega pa ne ljubimo, ako mu, kedar je mogoče, ljubezni v djanju ne skazujemo.

Drugi list je pisal sv. Janez do Elekte, ktera je bila vdova, in jej vošči, da bi bili njeni otroci prav pobožno izrejeni, in da bi živeli po božji volji.

Tretji list je pisal sv. Janez do svojega učenca Gaja, kterega je on spreobernil. V tem listu hvali Gaja, da tako pobožno živi, in se popotnikov usmili, in jih s potrebnim živežem oskerbljuje in pod streho jemlje. Nad Diotrefom pa se pritoži, ker je tako hudoben, da nobenega popotnika noče prenočevati, in da še preganja take, kteri jih pod streho jemljejo in s potrebnim oskerbljuje.

List sv. Judeža Tadeja. V njem priporoča vernim, naj ne živé po gerdem zgledu razuzdanih, kteri so polni napuha in nečimurnosti, se ravnajo le po duhu spačenega sveta, temveč naj bodo stanovitni v veri, in naj se ne ravnajo po naukih in zgledih gerdih zapeljivcov, da jih ne bo zadela nesreča, kakoršna je zadela Sodomitarje in nezveste angelje.

Zadnje bukve sv. pisma nove zaveze so skrivno razodenje sv. Janeza. Skrivno razodenje je sv. Janez pisal na otoku Patmos. Tukaj mu je Bog razodel, kako sveti pa tudi kako mlačni da so nekteri škofje; tudi, kako ojstro bo Bog pokoril preganjavce katoliške cerkve, in kaj se bo hudega godilo v poslednjih časih. To je sv. Janez pisal v visokih

prilikah, in se ravno zato reče: „skrivno razodenje“. In ker te bukve napovedujejo, kako se bo s katoliško cerkvijo godilo v prihodnjih časih, se jim tudi „preroške bukve“ pravi.

Zdaj ste slišali vse bukve, ktere obsega sv. pismo stare in nove zaveze: tudi je bilo ob kratkem povedano, kaj vsaktere v sebi zapopadajo.

Zdaj pa pridemo do vprašanja:

Kaj pričuje, da možje, ki so sv. pismo pisali, so resnično poslani od Bog, in da je sv. Duh v njih bil?

Da je Bog poslal te možé, in da je sv. Duh v njih bil,

1) pričajo čudeži, ktere so delali pisavci sv. pisma. Sv. pismo stare zaveze so preroki pisali; pa kdo ne vé, koliko čudežev so storili! Mozes, ki je pisal naj starejše bukve, je veliko čudežev storil v Egiptu, kjer so bili Izraelci v sužnosti, da bi jih bil rešil; čudež je storil pri kervavem (rudečem) morju, kjer je s palico nanj vdaril, in se je morje razgernilo; čudež v puščavi, kadar je s palico vdaril na skalo, in je voda iz nje pritekla.

Jozua, drugi pisavec sv. pisma, je na božje povelje ukazal duhovnom, da morajo s skrinjo zaveze stopiti v vodo, in pri tej priči se razdelí globoka voda, da na gorenjem kraju v otočju stojí kakor zid, dolenja voda v otočju je pa odtekla, in Izraelci so šli po suhem čez otočje (strugo) Jordanovo v obljubljeno Kanansko deželo. Jozua je na božje povelje zapovedal duhovnom, skrinjo zaveze vzeti, in jo nesti okoli mesta Jeriho, in drugim sedem duhovnom je zapovedal, 7 trobent sv. leta vzeti in trobiti nanje pred skrinjo zaveze, in ozidje se je razsulo. — Prerok Elija je storil, da vdovi v Sarepti, ktera mu je bila jesti dala, ni zmanjkalo ne moke v predalu, ne olja v verču. — Elizej je mertvega mladenča obudil v življenje. — Kakor ti, ravno tako so tudi drugi preroki delali čudeže, kterih pa vam ne bom v misel jemal, ker mislim, da so že ti dosti poterditi resnico. Čudežev pa nobeden drugi delati ne more, kakor le sam Bog, in ta, kteremu Bog moč da. Ko je pa Bog prerokom stare zaveze dal to moč, da so delali čudeže, je to očitno spričevanje, da je Bog ž njimi bil, da jih je Bog poslal, in da so resnico pisali.

Sv. pismo nove zaveze so pa aposteljni pisali. Tudi oni so veliko čudežev storili v božji moči. Peter in Janez sta šla v tempelj molit, in pred durmi tempeljna je sedel mož, ki je bil hrom od maternega telesa, in je vsak dan vbogajme prosil v tempelj gredoče. Kadar ugleda Petra in Janeza v tempelj iti, jih prosi daru. Peter z Janezom se pa nanj ozre, ter reče: „Poglej v naju!“ On pogleda naravnost vanju, ker upa od nju kaj prejeti. Peter pa reče: „Srebra in zlata nimam, kar pa imam, ti dam. V imenu Jezusa Kristusa Nacarenskega vstani in hodi!“ In prime hromega za desnico, ga vzdigne, in berž se vterdijo njegove noge, in hodi. Vsi, ki so vidili ta čudež, so se zavzeli in so stermeli! — Ananija in Safira sta prodala njivo, en del cene skrivaje zase vderžala, en del pa prinesla, ter položila ga kot celi sprejeti dnar pred aposteljne. Sv. Peter, od sv. Duha razsvitljen, je vedel njih goljufijo, in je rekel Ananiju: „Zakaj je satan zmotil tvoje serce, da si lagal sv. Duhu; nisi se lagal človeku, ampak Bogu!“ In pri tej priči se je Ananija zgrudil, in je umerl. Mladenči pristopijo, ga dvignejo, in nesó pokopat. Kake tri ure kasneje pride njegova žena Safira, in nič ne ve od tega, kar se je z možem godilo. Kadar noter stopi, jej reče Peter: „Povej mi, žena! ali sta res za toliko (ceno) prodala njivo?“ Ona reče: „Res za toliko.“ Na to reče Peter: „Zakaj sta se pogovorila med seboj skušati Duha Gospodovega? Glej! tisti, ki so pokopali tvojega moža, so pri durih, in tudi tebe vunkaj ponesó.“ Pri tej priči se je sosedla in je umerla. Mladenči noter stopijo, jo dvignejo in pokopljejo k njenemu možu. Velik strah je obšel vse zbirališče, in vse, ki so to slišali. — Sv. Pavel je v Listri v življenje obudil mladenča, ki je bil z oknja padel in se ubil. — Sv. Janez je bil veržen v vrelo olje, pa mu ni nič škodovalo. — Te in še več drugih čudežev so storili aposteljni. Ko jim je pa Bog dal to moč, zakaj iz lastne moči nobeden človek čudežev delati ne more, je to očitno spričevanje, da so aposteljni bili sveti možje, da je bil Bog ž njimi, in da so resnico pisali.

2) Da so pisavci sv. pisma bili navdahnjeni od sv. Duha, pričujejo tudi njih prerokovanja. Prerokovati ali prihodnjih reči vedeti in napovedovati ne more nobeden drug, kakor sam Bog.

Ko je pa Bog tudi pisavcom sv. pisma dal prihodnje reči vedeti in napovedovati, ktere so se o napovedanem času spolnile, ravno tako na tanjko, kakor so bile napovedane, je to očitno spričevanje, da so pisavci sv. pisma bili sveti možje in da so resnico pisali.

3) Da so možje, ki so pisali sv. pismo, resnično poslani od Boga, nam pričajo njih čisti nauki. Oni so učili tako čiste in svete resnice, da jih iz svoje lastne pameti niso mogli vedeti, ampak le iz razodenja božjega; so učili čisto božjo službo, so odvračali ljudi od hudega in jih v dobro napeljevali; in tako se kaže, da jih je Bog poslal.

4) Njih sveto življenje je tudi znamnje resnicoljubnega pisanja. Zakaj Bog nima navade, po hudobnih razodevati ljudem svojo voljo, ampak po pravičnih.

Iz tega, kar sem vam povedal zdaj od pisavcev sv. pisma, ste lahko prepričani, da so bili oni od Boga poslani; da je bil Bog ž njimi; da vse, kar so oni učili in pisali, je božji nauk, gola čista resnica; toraj moramo vse to verovati tako terdno, da bi dali rajši življenje, kakor pa zavergli kako zapisano resnico sv. pisma.

Sv. pismo so častitljive bukve, pisane po božjem navdajanju. Sam Bog nam iz njih govori. Zatoraj moramo v veliki časti imeti te svete bukve. Sv. Anton puščavnik je s svojimi učenci živel v samotni puščavi. In vendar je bil tako visoko v časti, da mu je cesar Konštantin Veliki sam pismo pisal, in lastnega poslanca odposlal s pismom do svetega puščavnika. Cesarjevemu pismu sta svoje pisma pridjala tudi cesarjeva sina, Konštancij in Konštans. Učenci Antonovi se čudijo toliko milosti cesarjeve hiše. Sv. Anton pa pisma v stran položi, kakor bi mu ne bilo dosti mar zanje. Učenci pa ga prosijo in opominjajo, naj pisma prebere in odgovor nanje odpiše, da milostnega cesarja ne razžali. In svetnik jim reče: „Po čemu se čudite, da nam je pismo pisal cesar, kteri je vendar le samo človek, kakor smo mi? Veliko več bi se imeli čuditi, da je Bog, naj viši Gospod nebes in zemlje in kralj vseh kraljev, nam ljudem kakor kako pismo v roke dal sveto evangelje, in vse sveto pismo! Zares bi bili vséga kaznovanja vredni pred njegovim obličjem, ko bi tega pisma ne

spoštovali, ga ne prebirali, ali ga clo ne hotli spolnovati.“ Po tem lepem nauku je odgovoril na cesarjevo pismo prav ljubeznjivo in podučivno.

Kakor sv. Antonu naj bo tudi nam sv. pismo v časti kot beseda samega živega Boga, kteri po sv. pismu z nami govori, da po njem zvemo njegovo sveto voljo in jo spolnujemo! Amen.

XI. Keršanski nauk.

V sv. pismu stare in nove zaveze je resnica.
Sv. pismo se sme brati.

Zadnjič sem vam skazal, da so pisavci sv. pisma bili od Boga poslani.

Danes pridemo do vprašanja: Kako se spriča, da je gola, čista resnica, kar je zapisanega v sv. pismu in scer naj poprej v sv. pismu novega testamenta?

a) Da je resnica, kar je zapisanega v sv. pismu nove zaveze, se vé že iz tega, ker so sv. pismo pisali aposteljni, ki so bili sveti, bogaboječi možje in zvesti tovarši Jezusovi, od njega v vsem podučeni, priče vseh njegovih del; so tadaj dobro vedeli, kar je učil in delal; so toraj lahko povedali resnico.

b) Oni pa resnice niso le samo vedeli, ampak so jo tudi pisali, kar priča več reči. Oni so zapisali svoje slabosti, nevednosti, malovero, nezvestobo; da je Peter Jezusa zatajil, Judež Iškariot ga izdal; da je Tomaž bil tako neveren, da ni hotel verovati v Kristusovo vstajenje, dokler se mu ni sam prikazal; da so bili prenagli, ter so ognja iz neba prosili nad mesto, ktero jih ni hotlo sprejeti. Glejte! še svoje slabosti, ktere vendar človek prikriva, kolikor more, so oni pisali; in ravno to priča, da so resnični.

c) Aposteljni niso pisali v enem kraju ali mestu, in tudi ne ob enem času; postavim: sv. Matevž je pisal svoje evangelje na Judovskem 4. leto po Kristusovi smerti. Sv. Janez

je pisal svoje evangelje v Efezu v 64. letu po Kristusovi smerti. Sv. Lukež je v 16. letu po Kristusovi smerti pisal svoje evangelje pa spet na drugem kraju; in vendar so v resnicah enakošni, vzajemni; kar spet priča, da so resnico pisali.

d) Vemo tudi, da so apostelјni pisali s pomočjo sv. Duha, on jim je pomagal, on jih je navdihoval; toraj se zmotiti niso mogli. Jezus pravi: „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo dal druzega tolažnika, da pri vas ostane vekomaj, Duha resnice, kterega svet ne more prejeti, ker ga ne vidi in tudi ne pozna; vi ga pa bote poznali, ker bo pri vas ostal, in bo v vas.“ (Jan. 14, 16.) „Kadar vas bodo izdajali, ne skerbite, kako ali kaj imate govoriti; zakaj tisto uro vam bo dano, kaj imate govoriti. Zakaj vi niste tisti, kteri bo govoril, ampak Duh vašega Očeta je, kteri bo skoz vas govoril.“ (Mat. 10, 19.) „Tolažnik sv. Duh, kterega bo Oče poslal v mojem imenu, tisti vas bo učil, in vas opominjal vsega, karkoli sem vam povedal.“ (Jan. 14, 26.) Iz tega vidite, da je bil sv. Duh z apostelјni sklenjen tako, da jih je opominjal vsega, kar jih je Jezus poprej učil, in jim je navdihoval vse, kar imajo govoriti in pisati. Ko pa sv. Duh ne more navdihovati nič takega, kar bi res ne bilo, nam spet to spriča, da je resnica vse, karkoli so apostelјni pisali.

e) Sv. apostel Pavl ni živel z Jezusom, ni ž njim okoli hodil, ni poslušal njegovih naukov, ni priča bil njegovih čudežev; spreobernil se je še le po Jezusovi smerti na potu v Damask, ko se mu je Jezus oglasil iz neba, in mu rekel: „Savelj, Savelj! zakaj me preganjaš?“ Vendar je oznanoval sv. evangelje, kterega je zapisal sv. Lukež, ker mu ga je Jezus sam razodel, kakor sv. Pavel sam pravi rekoč: „Evangelje, kterega sem jaz sam oznanoval, ni od človeka; jaz namreč ga nisem prejel ali se naučil od človeka, ampak po razodenju Jezusa Kristusa.“ Ko je tedaj Jezus sam evangelje razodel sv. Pavlu, nam to spričuje, da je sv. Lukež pisal resnico, kadar je pisal sv. evangelje.

f) Apostelјni tudi sami terdijo, da so nauki resnični, ktere so oznanovali ali zapisali. Sv. Janez pravi od sebe in od tega, kar je pisal: „In ta, ki je vidil, pričuje, in njegovo

pričevanje je resnično; in on vé, da resnico govorí, da tudi vi verujete.“ (Jan. 19, 35.) In sv. Lukež pové od sebe in od sv. evangelja tako le: „Kakor so nam izročili ti, kteri so od začetka sami vidili, in so bili služabniki (Gospodove) besede, se je tudi meni prav zdelo, kteri sem skerbno izprašal vse od začetka, po versti zapisati tebi, preljubi Teofil!“ (Luk. 1, 2. 3.) Glejte! tudi aposteljni sami nam povedó naravnost, da so resnico pisali; toraj se smemo in moramo terdno zanesti, da vse, kar je v sv. pismu, je res.

g) Da je resnica, kar so pisali aposteljni, nam priča tudi to, ker so vse to poterdili s svojim terpljenjem, in niso učili ali pisali zavoljo svoje hvale ali lastnega dobička. Aposteljni so učili, in so hudo prejemali za dobro. To so pa že poprej vedeli, ker jim je Jezus velikokrat pravil, da bodo preganjani, mučeni in umorjeni. Rekel jim je: „Jaz vas pošiljam, kakor ovce med volkove.“ (Mat. 10, 16.) Akoravno so aposteljni vedili že naprej, kaj vse hudega bo prišlo nad nje zavoljo naukov, ktere so oznanovali in pisali, se vendar niso dali ostrašiti, temveč so se zavoljo resnice radi podvergli martram in terpljenju in smerti. Kar nam zopet priča, da so resnico pisali.

h) Jezus Kristus je najbolj poznal svoje aposteljne, in kakor Bog je že naprej vedel, kaj bodo učili in pisali po njegovi smerti; in on zapoveduje vernim poslušati aposteljne, ter pravi: „Kdor vas posluša, mene posluša.“ (Luk. 10, 16.) Tega bi on gotovo zapovedal ne bil, ako bi aposteljni ne bili resnice učili in pisali!

Iz vsega tega, kar sem vam zdaj povedal, lahko spoznate, da bi pregrešna ošabnost bila, dvomiti nad resnicami sv. pisma, in ne verovati Jezusu in sv. Duhu, kteri govori v sv. pismu. Taka nevera bi bila človeku v pogubljenje, v večno nesrečo!

Zakaj se smemo tudi na sv. pismo starega testamenta zanesti ravno tako terdno, kakor na sv. pismo novega testamenta?

a) Na sv. pismo stare zaveze se smemo ravno tako terdno zanesti, ker so ga pisali sv. možje, preroki, po kterih je Bog napovedoval prihodne reči in delal čudeže, da bi jim bili ljudje verjeli. Ako bi pa preroki resnice pisali ne bili,

in bi bili ljudí zapeljevali; bi Bog, neskončna svetost, ki sovraži vsako naj manjšo laž, gotovo ne bil po njih delal čudežev, in poterdoval s tim njih pomot.

b) Da je sv. pismo stare zaveze resnično, se vé tudi iz tega, ker ga Jezus in njegovi aposteljni poterdujejo in jemljejo v pričevanje. Pri vsaki priložnosti kažejo na zgodbe, prerokovanja, zapovedi in nauke sv. pisma starega testamenta, in poterdujejo ž njimi svoje nauke; kar bi gotovo ne bili storili, če bi ne bilo od Boga razodeto. „Preiskujte pisma; tiste so, ki pričajo od mene.“ (Jan. 5, 39.) „Kakor je bil Jona v trebuhu morskega soma tri dni in tri noči; ravno tako bo tudi Sin človekov v sercu zemlje tri dni in tri noči.“ (Mat. 12, 40.) S temi besedami je Jezus poterdil, da je bil Jona v stari zavezi njegova prepodoba. „Vse mora biti dopolnjeno, kar je pisano v postavi Mozesovi in v prerokih in v psalmih od mene.“ (Luk. 24, 44.) S temi besedami poterduje Jezus, da je v Mozesovih in v preroških bukvah zapisana resnica.

c) Preroki so pravili vse, kaj da bo Jezus terpel, in so tudi zdavnej poprej oznanovali čast njegove cerkve. Mozes in Elija sta se prikazala Jezusu na Taborski gori, ko je se bil spremenil, in sta ž njim govorila, da sta kazala zavezo s poglavarjem nove zaveze, z Jezusom Kristusom. Nova in stara zaveza ste sklenjene ena z drugo. — Vse je tedaj gola, čista resnica, karkoli je zapisanega v sv. pismu stare ali nove zaveze; tadaj ne smemo dvomiti nad nobeno resnico sv. pisma, temveč moramo terditi vse, in ko bi bilo treba zanje tudi življenje dati, kakor so ga dali marterniki ali mučenci.

Ko zdaj vemo, da je resnica vse, kar je zapisanega v sv. pismu, vam moram zdaj od branja sv. pisma kaj povedati.

Je potrebno, dobro, ali škodljivo, brati sv. pismo?

Sv. pismo brati je učenim, kakor duhovnim, potrebno, ker je njih dolžnost, verne podučevati v božjih naukih, kteri so zapisani v sv. pismu. — Sv. pismo brati je dobro vsakemu vernemu, ako resnico išče; — škodljivo pa je to napuhnjenemu človeku; da pa je tako branje škodljivo ne

izhaja iz sv. pisma, temveč iz napuhnjenega serca človekovega. —

Ko ste pa morebiti že več ljudi slišali reči, tudi jaz sem ga slišal, ki je rekel, da je priprostim, neučenim (ljudem) kristjanom sv. pismo brati prepovedano; ni zadosti, da se reče, tudi taki smejo brati sv. pismo, temveč je treba to bolj natanjko razložiti. — Ob času Luter Martina je bila mati katoljška cerkev resnično prepovedala, brati sv. pismo, ktero ni bilo poterjeno od škofov. Pa zakaj? Zato, ker je Luter Martin s svojimi tovarši sv. pismo popačil, in tako popačeno sv. pismo v nemškem jeziku trosil med ljudi; ja, nek krivoverec, Trobar po imenu, je tako popačeno sv. pismo prevodil ali prestavil tudi na slovenski jezik, ga ljudem brati ponujal, da bi bil pomote med nje zatrosil. Oh, v kolike pomote bi bili ljudje zašli, ako bi bili brali popačeno sv. pismo! Kako prav tadaj je imela mati katoljška cerkev, ko je takrat kristjanom sv. pismo brati prepovedala. Tako popačene sv. pisma se v našem (slovenskem) jeziku več ne dobijo, ni jih med nami; v nemškem jeziku so pa še, in jih še dandanašni mati katoljška cerkev pravovernim kristjanom ravno tako terdo brati prepoveduje, kakor ga je brati prepovedovala nekdaj.

Brati pa tako sv. pismo, v kterem so verske resnice čiste ohranjene, je dobro, in mati katoljška cerkev ga tudi nikoli ni prepovedovala.

Da je pravo sv. pismo kristjanom brati pripuščeno, in da je še dobro, če ga berejo, se vidi iz tega:

a) Ker je dobrotljivi Bog ljudem dal sv. pismo ravno zato, da bi se iz njega učili, kar jim je verovati in storiti, da pridejo v nebesa. — Mozes, preroki, Jezus in aposteljni so učili modre in nevedne; zakaj pa bi se ne smelo brati, kar so oni govorili in pisali? Sv. pismo imamo; ko bi ga pa brati ne smeli, kakšen prid bi potlej od njega imeli? Glejte! že zdrava pamet terdi, da se sme sv. pismo brati, in da je prav in dobro, če ga verni berejo.

b) Pa tudi več besed ali izrekov najdemo v sv. pismu, kteri nam sv. pismo brati priporočajo. „Ne pusti bukev postave priti od svojih ust; ampak premišljuj jih noč in dan, da deržiš in storiš vse, kar je v njih zapisano; takrat boš prav

in zastopno ravnal.“ (Jozua 1, 8.) Aposteljni so zapovedovali kristjanom, naj liste beró, in tudi drugim cerkvam brati dajejo. Sv. Pavelj je ukazal Kološanom rekoč: „Kadar bo pri vas prebran ta list, storite, da se tudi v Laodicejsko cerkev pošlje, naj se tudi tam bere; in tega, kteri je do Laodicejcev, vi berite.“ (Kol. 4, 16.)

c) Aposteljni listov niso pisali le škofom in duhovnom, ampak občinam kristjanov. Sv. Pavelj je pisal Rimljanom, Korinčanom, Galačanom, Efežanom, Filipljanom itd., kar kaže, da je hotel, naj bi jih brali, in se iz njih učili, kako naj živé. Kar je bilo pa pripuščeno tem, je pripuščeno tudi sedajnim kristjanom.

d) Judje so neizrečeno skerbno brali sv. pismo. Kadar sta sv. Pavelj in Sila prišla v Berejo, in Judom oznanovala Jezusa, so oni besedo prav željno sprejemali, in vsak dan pregledovali pisma, če je tako, kakor slišijo Pavlja in Sila učiti. Ker so pa oni ravno tako našli v sv. pismu, je veliko mož verovalo v Jezusa. (Acta. 17, 11. 12.)

Iz tega, kar sem vam povedal, ste lahko prepričani, da je pripuščeno in dobro, brati sv. pismo.

Ker pa, kakor ste slišali, sv. pismo obstoji iz veliko bukev, navstane na dalje vprašanje:

Ktere bukve sv. pisma je naj boljše brati?

Tiste bukve sv. pisma je naj boljše brati, ktere so naj bolj podučne. Naj bolj podučne so pa: Perve Mozesove bukve, psalmi, Modrostne, Tobijeve bukve, evangelje, djanje aposteljnov in listi sv. aposteljnov. Te je naj bolje brati; pa tudi druge so dobre. Sv. Pavelj pravi: „Vsako pismo (sleherne bukve sv. pisma) od Boga navdahnjeno je dobro k podučenju, k prepričanju in k svarjenju, da bo popolni človek bolje pripravljen k vsakemu dobremu delu.“ (II. Tim. 3, 16.)

Sv. Avguštin si je neskončno tolažilo zajemal iz branja sv. pisma in neizrekljivo veselje, kakor nam sam pové, ko pravi: „Kar mi na svetu naj bolj v živo gre, in kar naj bolj ljubim, je tvoja beseda, o Bog! Ona mi je veselje nad vse drugo veselje. Brezbožniki so mi ponujali svojega nečimur-

nega veselja, toda vse to veselje nikakor ni primerjati z veseljem, kterega občutim, kadar prebiram tvojo postavo.“

Pridno prebirajmo tudi mi sveto pismo; in kdor sam ne zna brati, ga zvesto poslušaj, kadar ga sliši brati ali v cerkvi ali pa doma; in sv. pismo bo tudi nam nevsahljiv studenec veselja in tolažila. Amen.

XII. Keršanski nauk.

Kako brati sv. pismo. Ustno izročilo.

Povedal sem vam v poslednjem keršanskem nauku nektere dokaze, kteri spričujejo, da je v svetem pismu pisana čista resnica; tudi sem skazal, da clo priprosti in neučeni kristjani smejo sv. pismo brati, in da je dobro, če ga berejo.

Danes pride na versto naj poprej to le vprašanje:

Kakšen bodi vsak človek, če hoče prav umeti sv. pismo?

Vsaki bodi dobrega serca in resnice željnega, kakoršnega je bil sv. Avguštin, kadar je bral liste sv. Pavla, in se je v branju vnel, služiti Bogu. Zakaj kdor je dobrega ali resnicoljubnega serca, mu resnica naproti gre, in ga razsvitli. Salomon prav lepo poterduje in priča, da je to res, ker pravi: „Modrost okoli hodi, in išče teh, ki so nje vredni; ona se jim veselo prikaže, in jim naprot priteče z vso previdnostjo. Nje začetek so resnične želje po nauku.“ (Modr. 6, 17. 18.)

Kaj naj stori na dalje kristjan, ako hoče sv. pismo brati in umeti v svoje boljšanje in zveličanje?

To le, kar bo zdaj rečeno:

1. Pred branjem sv. pisma, kakor pred poslušanjem besede božje naj kristjan prosi Boga, da mu da razsvitljenje in dobro voljo; ker tega mu je treba, da mu bodo sveti nauki v boljšanje in zveličanje.

2. Naj ima resnične želje greh opustiti in v dobrem rasti, ker tudi to mu je potrebno; zakaj kdor greh ljubi, ni pripravljen brati in poslušati besede božje, se mu zoperna zdi, ker je njegovemu grešnemu življenju nasprot; modrost ne gre v hudovoljno dušo.

3. Da mu bodo nauki sv. pisma v boljšanje in zveličanje, naj tiste nauke, ki so mu primerjeni in potrebni, skerbno premišljuje, v svoje serce globoko vtisne, in si prizadeva, po njih živeti. Tako je storil sv. Avguštin. Slišal je božji glas: „Vzemi in beri!“ Imel je pri sebi bukve listov sv. Pavla. Vzel jih je v roke na povelje božjega glasu, jih odperl, in zadel na te le besede: „Pošteno živimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti; temveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa, in ne strežite mesu po njegovih željah.“ Te besede sv. pisma si je globoko vtisnil v serce, jih premišljeval in močno voljo imel, Bogu služiti, in nikdar več ne poslušati svojega hudega poželjenja.

Naj vam povem od tega še drug zgled: Ubogi osemletni fantič je hodil sem ter tje po deželi ves zapuščen. Oče mu je na vojski umerl, in dobro mater mu je vzela zgodnja smert. Brez očeta in brez matere je sirota hodil po svetu in z hvaležnim sercom prejemal milodare, ktere so mu dajali miloserčni ljudje. Ko je nekega dne spet hodil od hiše do hiše vbogajme prosit, je prišel tudi do hiše poštenega mestnjana v mestu Aimbek (Eimbeck). Bila je nedelja, in mestnjan je na glas bral iz svetega pisma. Prišle pa so ravno na versto besede Zveličarjeve, ki pravi: „Kdor enega teh malih sprejme v mojem imenu, mene sprejme.“ Ko je te besede izbral, je nekoliko postal, se ozerl na svojo ženo, in jej rekel: „Žena! si slišala?“ — „Da“, je pridna žena odgovorila, „bova pa storila, kar nam veleva usmiljeni Jezus!“ In sta poklicala fantiča v hišo, ter ga za svojega otroka dovzela in skerbno izrejala nič manj ko druge svoje otročiče. — Vsi, ki se krist-

jane imenujejo, ali slišijo ali berejo sveto evangelje; toda pravi kristjani so le tisti, kteri storé in spolnujejo, kar slišijo in berejo.

4. Pri branju sv. pisma se mora človek deržati razlaganja in razsoje katoljške cerkve, in ne sme sv. pisma razlagati po svojem natornem umu in svoji spačeni volji; če se v tej reči noče cerkvi podvreči, zaide v zmote, v kakoršne so zašli krivoverci.

5. Ponižnost je tudi potrebna pri branju sv. pisma, da besede sv. pisma ne škodujejo; in še ne malo temveč naj bolj je ponižnost potrebna; nikoli je ni preveč. Napuh je znamnje krivovercov, ponižnost pa znamnje katoljškega kristjana.

Zakaj je ponižnost v branju sv. pisma toliko potrebna in zakaj se je treba deržati razlaganja in razsoje katoljške cerkve?

Zato, ker ima sv. pismo veliko svitlobo, pa tudi neizrečeno tamo in nezapopadljive skrivnosti, to je: nektere resnice so primerjene neučenim, jih lahko razumejo; nektere so pa tako skrivnostne, da presegajo um vseh modrih; kdor tadaj ni ponižen, in meni vse vedeti, in razlaga, kar bere, po svoji spačeni volji, in se ne derži razlaganja matere katoljške cerkve, zaide v zmote, obrača besede večnega življenja v svoje pogubljenje.

Včasih se morajo besede, povesti in zgodbe sv. pisma umeti le po čerki, včasih le po duhu, včasih po čerki in po duhu. Kdaj da se morajo umeti tako, in kdaj tako, pa uči sv. cerkev. Tadaj se pri branju sv. pisma ne sme v nemar puščati razlaganje katoljške cerkve.

Da se sv. pismo ložej umé, pomaga, če se ve, zakaj je pisar to pisal; ali če se vedó navade in okoljščine tistih časov; kdor pa tega ne vé, mu je tamno tudi to, kar je scer svitlo.

Sv. pisar pové včasih govorjenje hudobnežev; v njih imenu govorí. Tako postavim se bere v modrostnih bukvah: „Po smerti ni povernjenja. Pridite tadaj, in vživajmo pričujoče dobrote; napolnujmo (zalivajmo) se z naj boljšim vinom in z mazili, in ne zamujajmo našega časa; vijajmo si vence

iz rož (cvetlic), dokler ne zvenejo; nobena senožet ne sme biti, da bi se na njej ne sledila naša razuzdanost.“ (Modrost. 2, 1—8.) — Kdor hoče te besede sv. pisma prav umeti, mora vedeti, da hudoben tako pravi!

Včasih so v sv. pismu popisane pregrešne dela; pa niso ondi obsojene, temveč na drugih mestih, in neumnež ali neveden človek se lahko pohujša.

Včasih besede na dvoje gredo, imajo dva pomena, in kdor jih premišljuje le od ene strani, se lahko zmoti. V sv. pismu postavim se bere, da je gospod rekel svojemu hišniku: „Daj odgovor od svojega hiševanja; zakaj posehmal ne boš mogel več gospodariti. Hišnik pa je rekel sam pri sebi: Kaj bom storil, ko mi moj gospod odvzame hiševanje? Kopati ne morem, ubogajme prositi se sramujem? Vem, kaj bom storil, da me, kadar sem odstavljen od svojega hiševanja, vzamejo v svoje hiše. Tadaj je poklical vse dolžnike svojega gospoda, in je rekel pervemu: Koliko si dolžen mojemu gospodu? On pa je rekel: sto čebrov olja! In mu je rekel: Vzemi svoje pismo, vsedi se hitro, in zapiši petdeset. Potlej je rekel drugemu: Ti pa, koliko si dolžen? On pa je rekel: Sto starjev pšenice. In mu reče: Vzemi svoje pismo, in zapiši osemdeset. In gospod je hvalil krivičnega hišnika, da je bil modro storil.“ (Luk. 16, 1—8.) On ni hvalil njegove krivice, ampak da je tako prebrisan.

Besede sv. pisma so včasih zlo tamne, pa razloži jih le kratko in hitro so ti jasne in svitle. Postavim, Jezus je rekel: „Jaz in Oče sva eno!“ (Jan. 10, 30.) Pri zadnji večerji je pa djal svojim učencom: „Oče je viši od mene!“ Oboje je resnično, ker je pervič govoril od svoje božje natore, drugič od svoje človeške. Po božji natori je res z Očetom eno; po človeški je pa manj od Očeta. Sv. Janez Kerstnik je rekel poslancom: „Nisem Elija!“ (Jan. 1, 21.) Jezus pa je djal: „Janez je Elija.“ (Mat. 11, 14.) Oboje je res: Janez je bil v gorečnosti Eliju enak; Elija pa le vendar ni bil. — Sv. Pavel pravi: „Adam ni bil zapeljan; žena pa je bila zapeljana.“ (I. Tim. 2, 14.) Sv. Pavel hoče reči: Adam ni hudiču verjel, in ni bil od njega zapeljan. Eva mu je verjela,

in je bila zapeljana od njega. Vendar je tudi Adam grešil, ker je iz slabosti, da ni svoje žene žalil, sad jedel.

Včasih so besede sv. pisma, kakor se dozdeva, ena drugi nasprot (navskriž). Benadad, kralj Sirije, je zbolel, in je svojega služabnika Hacajela poslal k preroku Elizeju, ga uprašat: Ali bom ozdravel? Prerok je poslancu odgovoril: Pojdi in reci mu: Ozdravljen boš; vendar Gospod mi je pokazal, da bo res umerl. Prerok mu je rekel oboje, da bo ozdravel in umerl. Kako je to? Prerok je govoril resnico; kjer kraljeva bolezen ni bila smertna bolezen; previdil je pa, da bo kralj umorjen; in ravno Hacajel, kteremu je prerok to govoril, ga je zadušil. (IV. Reg. 8, 7.)

Sedecija, Jeruzalemski kralj, je hudo delal zoper Gospoda; zato mu je rekel prerok Jeremija, da bo odpeljan v sužnost v Babilon. Prerok Ecehiel mu je ravno to pravil, in zraven pristavil: „Babilona ne boš vidil.“ (12, 13.) Oboje je bilo res. Nabuhodonozor, Babilonski kralj, je Sedecija vjel, oslepil, in ga poslal v Babilon. Šel je Sedecija v Babilon; Babilona pa ni vidil. — Sv. Matevž (27, 44.) in sv. Marka pravita, da oba razbojnika sta Jezusa preklinjevala. Sv. Lukež (23, 39.) pa le od enega to pravi. Kako je to res? kako se to vjema? Resnično je vse to. V začetku sta obadva razbojnika preklinjevala Jezusa; desni se je pa spreobernil, in levi sam je terdovraten ostal.

Glejte! vsega tega je treba človeku vedeti, ako hoče prav umeti sv. pismo.

Ker sem vam zdaj vse povedal, kar je treba vedeti od sv. pisma, pride zdaj na versto nauk od ustnega izročila ali od nezapisane božje besede.

Zraven zapisane imamo tudi še nezapisano božjo besedo, ktera se je oznanovala od ust do ust, in se po tem ustnem izročilu ohranila od roda do roda. Po ustnem izročilu se je vera ohranila in razširjala že v stari zavezi od začetka sveta dolge leta. Eden drugemu so pripovedovali razodenje božje in prigodbe, ktere je popisal Mozes, ki je živel 2500 let po stvarjenju. Pa se ni treba bati, da bi po ustnem izročilu bile kaj popačene ali da bi bile od svojega izvirnega zapopadka prigodbe in razodenja kaj zgubile, prejden so bile

zapisane; zakaj živeli so takrat ljudje silno silno dolgo let, tako, da ni bilo treba, da bi se bile izročevale po ustih veliko zarodov. Metuzalem je prednjih 243 let živel z Adamom, poslednjih 600 let svojega življenja pa je živel z Noetom; Noe pa svojih zadnjih 58 let že Abrahama tovarša imel. Kako je Bog svet stvaril, kako sta Adam in Eva grešila, kaka se je njih sinom in mlajšim godila, in od vsega, kar jim je Bog razodel, je tedaj Metuzalem slišal od Adama, in sporočil Noetu, kakor je slišal, Noe pa Abrahamu. Zraven tega je Noe Abrahamu povedal tudi prigodbe, ktere je on doživel, kakor postavim čudno zgodovino od vesolnega potopa in kako je on bil ohranjen v barki itd. — Vidi se tadaj, da si skoraj več kakor štirih zarodov misliti treba ni, po kterih se je ohranilo vse spominavredno od začetka sveta in do Abrahamovega časa; in pri teh imenovanih očakih se sporočila gotovo niso popačile, temveč se čiste ohranile; zakaj pervi pobožni očaki so sebi sporočene zgodbe zelo čislali in spoštovali, jih imeli za steber svoje vere in božjega razodenja, ter jih globoko v serce vtiskovali svojim sinovom, jim jih brezštevilnokrat ponavljali še v svoji sivi starosti, tako, da se niso mogle napak zastopiti ali kaj popačiti.

Ob Abrahamovem času, kteri je živel okoli 2100 let po stvarjenju sveta, so pa že znali pisati, zatoraj je bilo brez dvoma že ob Abrahamovem času ali kmalo za njim zapisanih veliko zgodb po ustnem izročilu ohranjenih, in so bile tako ložeje obvarovane popačenja.

Mozes, le-ta sveti mož, po kterem je storil Bog toliko čudežev, je pa zapisal vse razodenje in vse prigodbe, ktere so se do njega ohranile po ustnem izročilu ali pa v spiskih, in tako je nastopila zapisana božja beseda, ktera se imenuje sv. pismo; ustno izročilo je pa nehalo, ker je bilo vse zapisano v sv. pismu.

Ko sem vam zdaj skazal, da so že v stari zavezi celih 2000 let in še dalje resnice ohranjene in oznanovane po ustnem sporočilu, in je potlej ustno izročilo bilo vse popisano od sv. mož, ki so bili navdahnjeni od sv. Duha, navstane vprašanje:

Ali imamo tudi v novi zavezi ustno izročilo?

Tudi v novi zavezi imamo ustno izročilo, to je: imamo veliko resnic, ktere niso zapisane v sv. pismu, temveč so se do nas ohranile od ust do ust.

Da v sv. pismu novega testamenta ni popisano vse, kar je Jezus učil in storil, in kar je sv. Duh navdihnil apostelj-nom, nam pričajo pisavci sv. pisma sami. Sv. Pavl pravi: „Bratje! bodite le stanovitni, in deržite izročenje, kterega ste se naučili ali po govorjenju ali po našem listu.“ (II. Tes. 2, 14.) Sveti apostelj in evangelist Janez tudi priča, da ni vse zapisano, ter pravi: „Jezus je še veliko drugih čudežev storil vpričo svojih učencov, kteri niso zapisani v teh bukvah. Ti so pa zapisani, da verujete, da je Jezus Kristus Sin Božji.“ (Jan. 20, 30.) In na drugem kraji pravi sv. Janez: „Je pa še veliko drugega, kar je Jezus storil; in ko bi se to vsako posebej popisalo, menim, da bi celi svet ne mogel nositi bukev, ktere bi bile popisati.“ (Jan. 21, 25.) Glejte! oba aposteljna, sv. Pavl in sv. Janez, nam pričata, da niso vse resnice sv. vere v sv. pismu zapisane, ampak da se jih je mnogo ohranilo po ustnem izročilu. Ker je pa tako ustno izročilo beseda božja nič manj kot sv. pismo, mu moramo verjeti ravno tako terdno kakor svetemu pismu. Amen.

XIII. Keršanski nauk.

Od ustnega izročila na dalje. — Ena sama, in scer katoljška vera je prava.

Govoril sem vam zadnič od ustnega izročila ali nezapisane božje besede, in skazal, da pisavci sv. pisma nove zaveze pricajo sami, da v bukve sv. pisma niso zapisali vseh naukov, ktere so slišali iz Jezusovih ust ali oznanovali na božje navdajanje, temveč da so jih veliko oznanovali z besedo.

Ali so se pa mar zgubili tisti nauki, tiste verske in djanske resnice, kterih aposteljni niso zapisali?

Niso se zgubili, temveč so se ohranili po ustnem izročilu. Nastopniki (nasledniki) aposteljnov so resnic, ktere so slišali od aposteljnov, učili druge, in ti spet druge; in tako so se od ust do ust čiste hranile resnice, ktere so cerkveni očetje pozneje popisali.

Kaj je tadaj ustno izročilo?

Ustno izročilo so tisti verski nauki, ki jih moramo verovati in po njih živeti, ktere so aposteljni slišali ali iz ust samega Jezusa Kristusa ali pa zvedeli po božjem navdajanju, ter razsvitljeni od sv. Duha, in so jih le oznanovali, pa ne zapisali.

Je ustnemu izročilu verjeti?

Ustnemu zročenju se mora verjeti ravno tako, kakor sv. pismu, ker je v ustnem izročenju božja beseda ohranjena ravno tako čista in nepopačena, kakor v sv. pismu. Na tem ni nič ležeče, ali je zapisano ali nezapisano; in noben pameten človek še ni rekel: „Jaz verujem zato, ker je zapisano!“

ampak vsak je rekel in pravi: „Jaz verujem zato, ker je Bog razodel!“

Ali je ustno izročilo potrebno?

Ustno izročilo je zelo potrebno:

1) zato, ker ravno ustno izročilo nas zagotovlja, da bukve sv. pisma niso podtaknjene, temveč da so resnične in pisane od ravno tistih apostoljnov in učencov, kterim jih pripisujemo.

2) Je potrebno, ker učí, kaj ti ali uni izreki sv. pisma pravijo in pomenjajo, ali kako se je po njih ravnati. Da je potreben sv. kerst, postavim je v sv. evangelju zapisano rekoč: „Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni prerojen iz vode in iz sv. Duha ne more iti v božje kraljestvo.“ (Jan. 3, 5.) Sv. pismo ne pové, alj zadeva to tudi majhne otroke, alj je sv. kerst tudi njim tako potreben, da brez njega tudi za nje ni zveličanja; to učí le ustno izročilo. — Spet na drugem kraji govorí sv. evangelje, da je potrebno sv. obhajilo: „Resnično, resnično vam povém: Ako ne bote jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi.“ (Jan. 6, 54.) Ni pa zapisano, če to velja tudi za majhne otroke, če je tudi njim sv. obhajilo deliti. Verujemo pa, da majhnim otrokom je le samo sv. kerst potreben, ne pa sv. obhajilo. To imamo iz ustnega izročila.

3) Je potrebno ustno izročilo tudi zato, ker hrani vse tiste resnice, ktere je Jezus učil in so jih oznanovali apostoljni razsvitljeni od sv. Duha, pa jih niso zapisali. Tako postavim ni zapisano, da je zakon zakrament, da je nedelja posvečevati namesto sabote, kako naj se opravlja daritev sv. maše, kako naj se delé sv. zakramenti, da svetnike častiti je dobro in koristno. Tako resnice so nam znane le iz ustnega izročenja, in jih moramo verovati ravno tako terdno, kakor une, ktere so zapisane v sv. pismu, ker so ravno tako božja beseda, in so jih ravno tako apostoljni oznanovali, akoravno jih niso zapisali.

Kako se pa vé, da ustno izročilo je res božje razodenje?

Iz tega se vé, ker ga je katoljška cerkev ob vseh časih verovala in oznanovala za nauk Jezusov in njegovih aposteljnov.

Kje je hranjeno ustno izročilo?

Samo v rimsko-katoljški cerkvi je hranjeno stanovitno, zvesto in nepopačeno. Ona sama je od časov Jezusovih in aposteljskih, in bo do konca sveta; ona je vselej po redu imela papeže in škofe, kteri so pravi nastopniki (nasledniki) aposteljnov; oni čujejo, da vera ostane in se oznanuje v pervi čistosti; toraj jej mora kristjan verovati vse, kar mu oznanuje za božjo besedo, če tudi ni zapisano v sv. pismu; ker jo vodi sv. Duh po obljubi Jezusovi: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta“. (Mat. 28, 20).

Poslušajmo tadaj našo mater katoljško cerkev kakor pokorni otroci; ona je svete izrocila prejela od Jezusa in njegovih aposteljnov; ona jih hrani nepopaceno: in hvalimo Jezusa, ki vedno skerbí za naše zveličanje!

Vse tadaj, kar moramo verovati, ako se hočemo zveličati, najdemo v sv. pismu in v ustnem izrocilu.

Od edinozveličavne vere.

So vse vere, ktere so na svetu, dobre, Bogu dopadljive in zveličavne?

Ena sama vera je dobra, Bogu dopadljiva in zveličavna:

To terdi: 1) Sv. pismo; zakaj sv. Pavl pravi: „En Gospod je, ena vera, en kerst.“ (Efež. 4, 5).

2) Priča tudi človeški um, zdrava pamet, da ena sama vera je prava in zveličavna. Zakaj že človeški um (pamet) pravi, da nikakor ne morejo vsi prav imeti, kadar od ene in ravno tiste reči pravi eden tako, drugi drugač, in tretji spet drugač; temveč le eden zamore imeti prav. Ravno taka je tudi, kar vero zadeva: če eden veruje tako, drugi drugač,

tretji spet drugač, gotovo ne verujejo vsi prav; če ima eden pravo vero, drugi gotovo prave nimajo. — Le pomislite, kako so vere na svetu ena drugi nasprot. Neverniki molijo veliko bogov; Judje terdijo, da Odrešenik še ni prišel; kristjani molijo le enega Boga in verujejo, da je Odrešenik prišel, in ta je Jezus Kristus; krivoverci v enem ali drugem drugač verujejo, kakor katoljški kristjani. Ali zamorejo vse te vere prave biti? Zdrava pamet nam pravi, da le ena vera je prava, in sicer tista, ktero je Bog razodel; vse druge so pa človeško zmišljevanje, zoperne in nedopadljive Bogu, ki je neskončna resnica, in sovraži vsako zmišljevanje.

V čem se Judje ločijo od kristjanov?

Oni se samo v tem ločijo od kristjanov, ker ne verujejo, da je Jezus Kristus Odrešenik sveta. Judje so pravo vero imeli, sveto pismo stare zaveze imajo kot mi, in verujejo, kot mi kristjani, vse poglavitne resnice; v enem samo se motijo, kakor je bilo zgorej rečeno: ne verujejo v Odrešenika Jezusa Kristusa, kterega je Bog berž po pervem grehu obljubil, kterega so preroki napovedovali; oni so ga sovražili in križali, namesto da bi ga bili spoznali, molili in vbogali; in ravno to jim je zaslužilo, da jih je Bog zapustil, kakor jim je prerok Daniel poprej pravil: „Vam povem, da bo kraljestvo božje (vera, po kteri se gre v nebeško kraljestvo) vam odvzeto, in bo dano ljudstvu, ktero bo rodilo njegov sad.“ (Mat. 21, 43.) Ravno tako je Judom sv. Pavl rekel: „Vam je šlo najpoprej oznanovati besedo božjo; ker pa njo od sebe pahate in se nevredne štejete večnega življenja, glejte, se oberneva k nevercom; ker tako nam je Gospod zapovedal.“ (Djanje. 13, 46).

So v pravi veri vsi tisti, kteri se hvalijo s keršanskim imenom?

Veliko jih je, ki se imenujejo kristjane, in vendar niso pravoverni. Ti so Luteranarji, Kalvinarji, Greki (staroverci) in več drugih krivovercov. Toda:

Samo katoljški kristjani imajo pravo, čisto in zveličavno vero.

Kaj pričuje, da samo mi katoljški kristjani imamo resnično in zveličavno vero?

Veliko reči pričuje, da samo mi katoljški kristjani imamo resnično in zveličavno vero. Sosebno pa tole:

1) Svetost in čistost katoljške vere pričuje, da je Bog razodel samo to. Vsaka vera ima nekaj dobrega, dobro je pa namešano s slabim; katoljška vera le je vsa sveta in čista, ker jo je razodel Bog, večna svetost in resnica. — Katoljška vera nas učí, spoznati vsegamogočnega Boga, in zakaj da je on človeka vstvaril, in kako usmiljeno zanj skerbí, in kako da zamoremo njemu dopasti. — Vsak naj premisli, kakšni bi bili ljudje, ako bi zvesto živeli po katoljški veri. Bili bi pokorni svojemu vsegamogočnemu Stvarniku, njega usmiljenega Očeta bi ljubili iz vse duše in mu zvesto služili. Bili bi ponižni, čisti, krotki, poterpežljivi, usmiljeni, pravični in vsega dobrega polni. Z čisto ljubeznijo bi ljubili svojega bližnjega; ljubezen, edinost, mir in vse drugo dobro bi v obilni meri bilo med njimi. Zemlja bi bila podoba nebeškega kraljestva, ako bi vsi zvesto živeli po katoljški veri. Ta svetost, h kteri človeka povzdiguje katoljška vera, nam priča, da katoljška vera je prava, resnična, zveličavna, in da jo je usmiljeni Gospod Bog razodel v našo časno in večno srečo.

2) Prerokovanja spričujejo, da samo katoljška vera je resnična. Vse, kar so preroki poprej pravili od obljubljenega Odrešenika Jezusa, od njegovega rojstva, življenja, naukov, čudežev, smerti, spreobernenja nevercov in drugega, se je natanjko spolnilo.

3) Čudeži pričajo, da katoljška vera je resnična in zveličavna. Mozes in drugi preroki so pričali z velikimi čudeži, da resnico govoré. Jezus je storil veliko čudežev in poterjeval svóje svete nauke, kterih niso mogli tajiti ne Judje, ne neverniki. Apostelјni, ki so oznanovali Jezusa in njegovo

evangelje, so tudi delali velike čudeže, ker jim je Jezus dal to oblast, da se ljudje tem rajši vdajo sveti veri.

4) Majhno število in stan izvoljenih apostelj-nov pričuje, da vera, po njih oznanovana, je sveta in od Boga razodeta. Aposteljnov je bilo malo; slepih, spačenih in vražnih ljudi pa ves svet poln. Aposteljni so bili neučeni in vbogi; šli so pa pred oblastnike, mogocne in modre sveta, in so njih veliko prepričali, da križani Jezus je pravi Bog in Odrešenik vsega sveta. Spačeni ljudje so se podvergli sveti veri, in so živeli po naukih Jezusovih.

5) Marterniki alj mučenci so pričevali, da katoljška vera je resnična in edinozvelicavna. Bog je pripustil, — naj se poterdi razodeta vera, da so se Judje in neverci vzdigovali zoper vero Jezusove cerkve, in da so se krog 300 let vojskovali zoper njo. Neusmiljeno in mnogo so martrali in morili duhovne in verne; niso pa cerkve premagati mogli. Uceni in neuceni, bogati in ubogi, stari in mladi, možki in ženske so radi merli za sv. katoljško vero; in je bilo vendar le čez dalje več vernikov. Od kod je njih moč, serčnost in stanovitnost? Iz nebes; ker človek sam ob sebi kaj tacega ne premore! Ravno zato pa so verni raji umerli, kakor se veri odpovedali, ktero so prejeli po Jezusu; ker vse druge vere so lažnjive in pogubne; sama katoljška pa je resnična in zveličavna.

Kaj nas vse to uči?

Vse to nas učí in priganja, naj vedno hvalimo usmiljenega Boga, kteri nam je dobrotljivo dal sosebno dar svete vere, ktere nismo vredni; učí nas tudi in priganja, naj živimo v tej sv. veri, in po njej ravnamo svoje življenje, da bomo zveličani. „Brez vere je nemogoče dopasti Bogu.“ (Hebr. 11, 6,) Sama vera ne zveliča, ker so dobre dela potrebne. „Pravični živi iz vere.“ (Hebr. 10, 38.) Kdor misli, govorí in dela po sv. veri, on je pravičen!

Ko je vladal Genzerik, Vandalski kralj v Afriki, so krivoverni Arianci tiščali v nekega imenitnega moža po imenu Satur, naj sprejme tudi on njihovo krivovero. Satur se brani. Žugajo mu vzeti njegovo hišo, njegovo premoženje, njegovo družino, in lastne otroke, in clo ženo priserčno ljubljeno, in jo prepustiti malopridnemu hlapcu. Saturova žena to sliši, pa vsa preplašena k njemu priteče. Jokaje jo spremljajo njeni otročiči. Do svojega moža pridši se predenj na kolena verže, ter ga priserčno prosi z milim glasom in solznim očesom, naj se usmili nje in njenih otrok, in naj jih nikar ne pusti pahniti v tako strašno sramoto in nesrečo, v kakoršno bodo gotovo pahnjeni, če on ne odjenja in ne potegne z Arianci. Ko je to govorila, jo je rudečica oblila, kmalu na to pa je obledela kot zid, in omedlela. Tako silno se je bala sramote in nesreče, ktera jej je protila! Saturu je bilo med tem neizrečeno tesno pri sercu. Ves omamljen sperva ne ve, kaj bi storil. Pa kmalu se zavé, ter si v spomin pokliče besede Zveličarjeve: „Kdor ženo, ali otroke, ali kako drugo reč bolj ljubi kot mene, mene ni vreden.“ Te lepe besede si v spomin pokliče, in zvest ostane Jezusu. (Richter Geschichte: I. p. 347). — Zvesto se tudi mi deržimo svete vere Jezusove, in pridno molimo, da dobrotljivi Bog živo in delavno vero v nas pomnoži bolj in bolj, od dne do dne. Amen.

XIV. Keršanski nauk.

Ktere resnice mora vsaki vedeti in verovati?

Duša je neumerjoča.

Ko sem vam od vere že veliko povedal v pretečenih keršanskih naukih, pride danes na versto to-le uprašanje:

Ktere resnice je treba vsakemu kristjanu vedeti in verovati, kadar se pameti zave, da bo zveličan?

Vsak človek, kadar k pameti pride, mora vedeti in verovati, ako hoče zveličan biti:

1. Da je en Bog. Razlago te resnice bote kmalu slišali.
2. Da je Bog pravičen sodnik, kteri vse dobro plačuje in vse hudo kaznuje. Razlago te resnice bote pa slišali v božjih lastnostih.
3. Da so tri božje osebe (peršone), enega bitja in ene natore: Oče, Sin in sv. Duh. Bolj natanjčno podučenje bote dobili od teh božjih oseb (peršon), kedar pride na versto nauk od sv. Trojice.
4. Da je Bog Sin, druga oseba (peršona) v sv. Trojici, za nas človek postal, terpel in umerl na križu, da nas je odrešil od večnega pogubljenja. Tudi to se bo pozneje natanjko razlagalo.
5. Da je človeška duša neumerjoča.
6. Da je gnada božja k zveličanju potrebna, in da brez gnade božje človek nič za večno življenje zasluženja vrednega ne more storiti.

Te resnice se imenujejo poglavitne resnice katoljške vere, in scer zato, ker jih je vsakemu umnemu človeku vedeti in

verovati tako potrebno, da bi drugač ne mogel zveličan biti. Potreba, te poglavitne verske resnice vedeti in verovati, se vidi iz lista sv. Pavla, ki pravi: „Kdor hoče k Bogu priti, mora verovati, da je, in da je plačevavec tem, ki ga iščejo.“ (Hebr. 11. 6.) In sv. Janez ravno to terdi, ter pravi: „Kdor veruje v Sinu božjega, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega Sinu božjega.“ (Jan. 3, 18.) — Keršanski starši! zamerkajte (zapomnite) si to vsi, in imejte sosebno veliko skerb, da bote svoje otroke berž, kakor se jim pamet odpre, podučevali v teh resnicah; vaša dolžnost je, večkrat opominjati otroke, da je Bog, in da naj vanj verujejo, upajo in ga ljubijo; da je Bog pravičen Gospod, ki bo greh postrahoval, lepe čednosti pa poplačal; da so tri božje osebe (peršone) enega bitja in ene natore, tedaj le en sam Bog; da je Bog Sin človek postal, terpel in umerl, da nas je odrešil od greha in večnih kazen. Vse to pripovedujte svojim nedolžnim otrokom, in to tako dolgo, da bodo zamerkali in v spominu ohranili. Če pa tega ne storite, ne spolnujete svoje dolžnosti, in si težek odgovor nakopavate na glavo.

Od pervih štirih poglavitnih resnic za zdaj ne bom na dalje govoril, preskočil jih bom, in bom ostal pri peti poglavitni resnici: Človeška duša je neumerjoča!

Kaj se pravi: človeška duša je neumerjoča?

Človeška duša je neumerjoča se pravi: Človeška duša ne bo nikoli umerla, temveč bo tudi po smerti telesa še vekomaj mislila in hotla, vekomaj živela bo.

Da je ona resnično neumerjoča, najdemo že v svetem pismu.

a) stare zaveze dokazano. V bukvah pridigarja se bere: „Prah (t. j. telo) se verne v perst nazaj, iz ktere je vzet; duh (t. j. duša) se poverne k Bogu nazaj, kteri ga je dal.“ (12, 7.) Duša ni končana, kadar telo konec vzame; ona je neumerjoča.

V Mozesovih bukvah se bere, kadar je človeka stvaril, da je rekel Bog: „Naredimo človeka po svoji podobi.“ (I. Moz. 1, 26.) Človek je tadaj podoba božja. Ko pa Bog

od vekomaj živí in bo vekomaj živel, tedaj bo tudi naša duša, ki je podoba božja, večno živela, in ne bo nikoli umerla; je neumerjoča.

Ko se je Bog na Horeb-ski gori v gorečem germu prikazal Mozesu, mu je rekel: „Jaz sem Bog Abrahama, Bog Izaka, Bog Jakoba, (kteri so že poprej umerli); Bog pa ni (Bog) mertvih, ampak je (Bog) živih“, velí Jezus Kristus. (Mat. 22, 32.) Toraj morajo ti očaki tudi po smerti njih teles še zmeraj živeti, to je: morajo imeti neumerjoče duše.

Iz tega in drugega razodenja božjega so Judje že v stari zavezi vedeli in verovali, da je človeška duša neumerjoča. — Juda Makabej je 12.000 drahem srebra poslal v Jeruzalem, da bi bila za mertve opravljena daritev. Tega bi on gotovo ne bil storil, ako bi terdno veroval ne bil, da po smerti teles duše še zmiraj naprej živé, da so neumerjoče. Kakor pa je Juda Makabej veroval neumerjočnost duše, so verovali tudi drugi Judje.

Tudi neverniki (ajdje), ki pravega Boga niso spoznali in prave vere niso imeli, so terdili, da po smerti telesa čaka človeka boljše življenje; zatoraj so svoje mertve k grobu spremljevali, in voščevali jim za uni svet vse lepo in dobro. Kadar Arbanezarji pokopljejo svojega duhovnika, pravijo pri njegovem grobu: „Ti, ki greš zdaj v nebeško veselje, ne zapusti nas v tej revščini!“ — Pa tudi še dandanašni verujejo neverniki, Judje, Turki, ajdje, da je duša neumerjoča, in si tisti, ki živé po svoji veri, boljše življenje obetajo po smerti telesa. Glejte, že v stari zavezi so ajdje in Judje verovali, da je neumerjoča človeška duša!

b) Poglejmo zdaj tudi v sv. pismo nove zaveze, v kterem so verske resnice razložene še bolj umevno, kakor v sv. pismu stare zaveze. — Jezus Kristus, ki je z Bogom Očetom in sv. Duhom vred stvarnik vseh reči in tudi človeške duše, učí, da je človeška duša neumerjoča.

Ko so bili Jezusovi učenci in aposteljni žalostni, da bodo zavoljo njegovega nauka morali preterpeti grozno veliko terpljenja in preganjanja, jim je Jezus rekel: „Ne bojte se teh, ki teló umoré, duše pa ne morejo umoriti; temveč bojte se veliko bolj tistega, kteri zamore dušo in telo pogubiti v pekel.“

(Mat. 10, 28.) S temi besedami je Jezus prav lepo povedal, da se duša ne da umoriti, da je neumerjoča.

Tudi v priliki od ubogega Lacarja in neusmiljenega bogatina nas je Jezus lepo podučil, da je človeška duša neumerjoča. „Umerl je, pravi on, ubogi Lacar, in je bil od angeljev nesen v naročje Abrahamovo. Umerl je tudi bogatin, in je bil pokopan v pekel.“ (Luk. 16, 22.) To pa ni rečeno od nju teles, ktere na svetu, v zemlji ostanejo po smerti, temveč od njunih duš, ktere so neumerjoče. Da so eno nesli v kraj veselja, drugo pa pokopali v kraj terpljenja, spričuje, da ste bile duši neumerjoče.

Ko je Jezus na križu umerl, se je njegova duša ločila od telesa, in ni umerla, temveč je šla v predpekel tolažit stare očake. To nam spričuje, da je človeška duša neumerjoča; zakaj ko bi duša ne bila neumerjoča, in ko bi po smerti telesa ne živela, bi ne mogla duša Jezusova iti v predpekel, in duše očakov bi ne bile odrešenja čakale pred peklom.

c) Pa tudi prikazni, v kterih so se duše rajnih zopet pokazale, so nam priče, da so duše neumerjoče.

Ko se je Jezus na Taborski gori spremenil, da se je njegovo obličje svetilo kakor solnce, in so bile njegove oblačila bele kakor sneg, sta se pričujočim učencom prikazala Mozes in Elija. Pa kako, uprašam, bi se bil zamogel Mozes prikazati, ki je umerl že tisuč in še več let poprej, ako bi ne bila neumerjoča njegova duša?! — Ob Kristusovi smerti so se grobi odpirali, mertvi ustajali in se prikazali svetim v Jeruzalemu. — Prikazala se je tudi že večkrat Marija, prečista Devica, in tudi drugi svetniki; vse to priča, da je človeška duša neumerjoča.

Zdaj sem vam skazal, da sv. pismo stare in nove zaveze in prikazni, od kterih beremo v sv. pismu in v življenju svetnikov, nam pričajo, da je človeška duša neumerjoča.

d) Pa tudi zdrava pamet nam spričuje, da mora človeška duša nestrohljiva in neumerjoča biti, in to pričevanje leži že v natori duše.

Rečí ali stvarí, ktere so okoli nas, postavim: ruda, kamnje, les, zelišča itd. imajo telesa, so tadaj iz delov ali udov sostavljene. Ti udje ali deli se dajo od njih trupla proč

vzeti, razdeliti, in tako se njih truplo konča. Postavim od človeškega telesa se lahko proč vzame roka, noga, glava, kerv itd. Od drevesa se lahko odseka korenina, veja, koža se lahko prekolje; in ker imajo take reči telesa, se jih lahko gnjiloba prime in jih konča. — Ali duša je čist duh, nima telesa, in ni iz nobenih udov ali delov sostavljena; nič se ne more od nje odvzeti, ni rasti podveržena in tudi starosti ne, je zmeraj enako popolnoma v mladih kakor v starih ljudeh, je nespremenljiva, tadaj tudi neumerjoča.

Po pameti spoznamo, da je Bog, in pamet nas tudi uči, da je Bog pravičen. Ker je pa Bog pravičen, mora duša nevmerjoča biti. Zakaj ker je Bog pravičen, mora on vse, kar se zavoljo njega dobrega stori, poplačati, hudo pa po zasluženju kaznovati. Ali je pa tako v sedajnem življenju? Nak, ne vselaj! Včasih se res pobožni človek obrajta zavoljo njegovih dobrih del in lepih čednost, in se mu dobro godí. To pa ni vselaj. Velikokrat se pravični ravno zavoljo njegovih dobrih del in lepih čednost zanicuje, preganja, in se mu prav hudo godi. Ko tadaj pravični Bog pobožnih na tem svetu ne plačuje po zasluženju, jih bo gotovo na unem svetu poplačal, scer bi pravičen ne bil. Da bo pa zamogel pravične na unem svetu plačati po zasluženju, morajo neumerjoče biti njih duše.

Hudobni človek zasluži kazni zavoljo svojega grešnega življenja, in Bog, ki je neskončno pravičen, ga mora tudi kaznovati po zasluženji. Ko pa vidimo, da se hudobnim večkrat dobro godi na tem svetu, in da niso kaznovani po zasluženju, jih mora pa Bog na unem svetu, ker jih tukaj ne, kaznovati po zasluženju; scer bi pravičen ne bil. Da jih bo pa na unem svetu kaznovati zamogel, morajo neumerjoče biti njih duše. —

Glejte, tudi pamet nam spričuje, da človeška duša mora biti neumerjoča.

Vsi ti dokazi, ki sem vam jih do zdaj povedal, in veliko jih je, ki jih še povedal nisem, človeka od neumerjočnosti duše prepričajo tako, da ne more noben dvomiti nad to resnico. — Vendar se pa bere v sv. pismu, da so že v stari zavezi taki bili, ki so tajili, da je duša neumerjoča in so rekli: „Iz

nič smo na svet prišli, in po tem življenju bomo, kakor da bi nas nikoli ne bilo; sapa v našem nosu je kakor dim, in govorjenje je, kakor iskra, ktera giblje naše serce; kadar ta vgasne, bo naše telo pepel in duša zgine kakor tenek zrak.“ (Modr. 2, 23.) In morebiti se še dandanašni znajde tak, ki pravi, da duša ni neumerjoča, in da taji to poglavitno resnico, v ktero je treba verovati tako zelo, da drugač ni zveličanja.

Kaj mislite, kdo zapelje ljudi v tako grozovito zmoto? Sv. Duh, ki človeške serca veliko in veliko bolj pozna, kakor mi, nam pravi, da hudobije zapeljejo človeka tako dalječ: „Njih hudobija jih je oslepila“, pravi on, „da tako mislijo in se tako motijo.“ (Modrost. 2, 21.)

Kadar človek do vrata zabrede v pregrehe in hudobije in se vanje zakoplje, pokoro delati se mu pa pretežavno zdi, začne želeti, da bi bila umerjoča njegova duša, da bi nehala s telesom vred, da bi odšel tako večnim kaznim, kterih se boji, in tako pride sčasoma v to grozovitno nejevero. — Ako bi kdo zmed vas slišal kdaj kakega takega zaničevavca sv. vere, nikar naj ga ne posluša, in naj si misli, da si zaničevavec tolaži s tim svojo hudo vest, ktero so mu napravile njegove doprinesene pregrehe in hudobije, in ga strašijo z nesrečno večnostjo.

Dans, ljubi moji! sem vam skazal, da nam sv. pismo stare in nove zaveze, zdrava pamet in clo neverske ljudstva pričajo, da je človeška duša neumerjoča, da bo večno živela. Ta resnica je polna veselja pravičnim in pobožnim, ker jim priča, da po smerti telesa bodo večno živeli v nebesih in vživali nezapopadljivo veselje. Za grešnike je pa polna groze in strahu, ker jim priča, da po smerti telesa bodo večno živeli v peklu in terpeli nezapopadljive martre.

Kaj nam je zdaj storiti in kako ravnati, ko vemo to resnico?

Tako ravnajmo, da bomo v prihodnje največo skerb imeli za svojo neumerjočo dušo, da si jo bomo ohranili zmeraj v

svetosti in pravičnosti, in opustili vse in se skerbno varovali vsega, kar škoduje neumerjoči duši, ko bi nam bilo tudi še tako prijetno in dopadljivo, ker škoda, ki se duši godi, presega vso drugo škodo. „Kaj pomaga človeku, ako tudi ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kaj bo človek zamenjal za svojo dušo?“ pravi Jezus Kristus. (Mat. 16, 26.) Amen.

XV. Keršanski nauk.

Kaj je vsakemu kristjanu znati zapovedano?
Kaj priča, da je Bog, in le en sam Bog?

V zadnjem keršanskem nauku sem vam povedal, kaj mora vsak človek, kedar se pameti zavé, vedeti in verovati, ako hoče zveličan biti; tudi sem vam skazal, da je človeška duša neumerjoča.

Dans bi vam imel govoriti od šeste poglavitne resnice, namreč, da je gnada božja vsakemu človeku potrebna, in da brez gnade božje človek nič za večno življenje zasluženja vrednega storiti ne more. Ta tolikanj potrebna gnada božja je notranji, čeznatorni dar (pomoč), kterega Bog pametnim stvarem obljubi brez njih zasluženja. Ona je za vsako dobro delo neobhodno potrebna. Brez nje bi naše dobre dela ne imele nobene cene pred Bogom, in ne imele za nas nobenega zasluženja. Jezus pravi: „Brez mene nič ne morete storiti“. (Jan. 15, 5.) Pa te resnice vam ne bom obširniši razkladal, ker pride pozneje na versto.

Danes pa pridemo naj poprej na to le uprašanje:

Kaj je vsakemu katoliškemu kristjanu znati zapovedano?

Vsakemu katoljškemu kristjanu je znati zapovedano:

a) Apostoljsko vero.

b) Gospodovo molitev ali Očenaš.

c) Deset božjih in pet cerkvenih zapoved.

d) Sedem sv. zakramentov.

e) Keršansko pravico.

Kdor teh reči ne ve, in je že odraščen, ima greh.

Starši! ne zamerite, da se zdaj zopet k vam obernem, in vam rečem, da je vaša dolžnost, s svojimi otročiči, kadar se jim pamet odpirati začne, vsak dan moliti apostoljsko vero, Očenaš, Češčenasimarijo, božje zapovedi in tudi cerkvene in sedem sv. zakramentov, da se bodo otroci teh molitev naučili; in tako razločno in po času jim naprej molite, da bodo otroci dobro zastopili vsako besedico. — Kadar pa z otroci molite, se zaderžite prav lepo in pobožno; roke sklenite in naviš deržite, da se bodo otroci od vas učili, kako spodobno zaderžati se pri molitvi; in pazite tudi na to, da bodo otroci čisto in popolnoma izrekovali vsako besedo; zakaj nekteri otroci vse prežežnajo, le na pol izrekujejo tako, da sami ne zastopijo, kar molijo, in jih tudi drugi ne morejo zastopiti.

Kje je sosebno zapopadeno, kar mora katoliški kristjan verovati?

Kar mora katoljški kristjan verovati, je sosebno zapopadeno v apostoljski veri, ktera se tako-le glasi:

„Verujem v Boga Očeta, vsegamogočnega Stvarnika nebes in zemlje. — In v Jezusa Kristusa, Sinu njegovega edinega, Gospoda našega. — Kteri je spočet od sv. Duha, rojen iz Marije Device. — Terpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umerl, in v grob položen. — Doli je šel pred pekel; tretji dan od mertvih vstal. — Gori je šel v nebesa; sedi ob desnici Boga Očeta vsemogočnega. — Od ondot bo prišel sodit žive in mertve. — Verujem v sv. Duha. — Sveto (kerščansko) katoljško cerkev; občestvo (gmajno) svetnikov. — Odpuščanje grehov. — Vstajenje mesa. — In večno življenje. Amen.“

Ta vera se apostoljska imenuje zato, ker so jo apostelnji zložili. Zložili so jo malo poprej, preden so se razšli po vsem svetu, po Jezusovi zapovedi sv. evangelje oznanovat vsem narodom; in so jo zložili zato, da bi pravovernim v roke dali kratek zapopadek celega evangelja, da so se vedeli po njej deržati in varovati pomot, ktere so krivoverci sejali že takrat med ljudi, ter hotli popačiti Jezusovo vero.

Ali je dobro in koristno nam kristjanom, vedeti apostoljsko vero?

Dobro jo je vedeti:

1) ker se ob kratkem spominjamo na vse poglavitne resnice sv. vere, kadar jo molimo;

2) smo v naši veri močno poterjeni, ker vemo, da verujemo ravno te resnice, ktere so apostelnji verovali in učili.

Koliko delov ali členov ima apostoljska vera?

Apostoljska vera ima 12 členov.

II. Razdelek.

Od dvanajstih členov vere.

§. 1. Od pervega člena vere.

a) Od Boga.

Kteri je pervi člen vere?

Pervi člen apostoljske vere je: „Verujem v Boga Očeta, vsegamogočnega Stvarnika nebes in zemlje“.

Te besede zapovedujejo, terdno verovati, da je Bog. Da je en sam Bog, je tudi perva poglavitna resnica od tistih šestih, od kterih sem zadnjič govoril, in rekel, da jih mora vsak

vedeti in verovati, kakor hitro k pameti pride, da bo zveličan. Ko vam zadnjič nisem razložil te resnice, temveč jo preskočil, vam jo hočem razložiti dans, v pervem členu apostoljske vere, kteri ravno od tega govori; tadaj pridemo najpoprej na uprašanje:

Ali je Bog?

Da je Bog, nam pričajo: 1) stvarjene reči; 2) vest; in 3) ljudstva; 4) sv. vera.

1) Res je, da Boga ne vidimo; in Boga viditi nam je nemogoče zato, ker je duh. Saj tudi duše ne vídimo, in vendar nobeden ne dvomi, da jo imamo. Ko pa Boga ne vidimo v obličje, kakor druge reči, ki so okoli nas, ga pa vidimo v njegovih stvareh. Vse stvari, ki jih dosežejo naše oči in naši počutki, nam pravijo na ves glas: „Sam Gospod nas je stvaril, in mi se nismo same vstvarile“. (Psalm. 99, 3.) — Poglejmo zemljo, po kteri hodimo, in kako lepo se štiri letni časi in noč in dan spreminjajo na njej. — Poglejmo gore in doline, polja in gojzde, vode in nezmerno morje. — Poglejmo živali po vodah in po morju, kako prečudno je stvarjenje; vsaka sorta (pleme) je druge podobe, druge velikosti. Premislimo drevje, koliko in koliko plemen ga je na zemlji, kako se po sadju loči eno od drugega, in nam daje potreben živež. Ali vinsko terto, koliko mladik požene; kako se okoli kola ovija, raste in sad rodi. Premislimo, da tudi naj manjša žival je čudno delo; ni jo skoraj mogoče z očmi viditi, tako majhna je, in vendar ima glavo, noge, želodec in druge ude. Vse te in druge stvari nam oznanujejo vsevednega, dobrotljivega in vsemogočnega Stvarnika, in ta je Bog. Pobožni Job, od kterega imamo ene bukve sv. pisma, svetuje človeku, da bo Boga spoznal, v šolo iti k neumni živini, ter pravi: „Vprašuj namreč živino, in te bo učila; ptice pod nebom, in ti bodo povedale; ogovori zemljo, in ti bo odgovorila; in ribe v morju ti bodo pripovedovale, da vse to je naredila Gospodova roka.“ (Job. 12. 7—9). Vse stvarjene reči nam oznanujejo, da je Bog.

2) Nam priča tudi vest, da je Bog. Kaj ne, da ni vse eno, če človek na svetu dela, ravna in živí tako ali tako?

Kaj ne, da človek razločuje, kaj je prav in kaj ni prav, kaj je dobro in kaj hudo, kaj je čednost in kaj hudobija, kaj zapovedano in kaj prepovedano, kaj je dolžnost in kaj ni dolžnost. Ta razloček dela vest v človeku. Po vesti vé človek, da ima dolžnosti, ktere mu gre spolnovati, in da je vreden plačila, če jih spolnuje, pa tudi kazni, če jih prelomljuje. — Ali si pa človek sam radovoljno napravlja to čutilo? to postavo? te vestne dolžnosti? O nak! Marsikdo bi bil rad brez njih. In ko čednosti niso poplačane na tem svetu, kakor vest hoče, in hudobije tudi ne kaznovane, kakor vest terja, kaj pride iz tega? To, da mora eden biti, kteri vestne dolžnosti v serce poklada vsem ljudem; da mora eden biti čez ves svet, kteri na unem svetu vse dobro plačuje in vse hudo strahuje. Ta, ki nam vest budí in po vesti govorí, kaj je prav in kaj ni prav; ta, ki zamore na unem svetu vse dobro poplačati in vse hudo postrahovati, je Bog. Po vesti tadaj lahko spoznamo, da je Bog. Ajdje (neverniki), kteri niso Boga spoznali po božjem razodenju, so ga nekoliko spoznali po svojem natornem umu, in ker niso bili po veri učeni, da je en sam Bog, so si izmišljevali več Bogov; teh so se bali, te so prosili in vtolažiti skerbeli, ako so po svoji vesti menili, da so jih žalili. Sv. Pavelj pravi: „Nekteri, kteri nimajo postave, sami od sebe to delajo, kar je zapovedano v postavi; oni so, ker postave nimajo, sami sebi postava, in kažejo, da je delo postave v njih sercih zapisano, ker jim pričuje njih vest, in njih misli se med seboj ali tožijo ali izgovarjajo.“ (Rom. 2, 14.) To zopet pričuje, da človekova duša po svoji natori veruje Boga pričujočega in plačevavca dobrega in hudega.

3) Da je resnično Bog, nam tudi vse ljudstva pričajo. Od tistega časa, kar so se začeli ljudje v barkah voziti po neizmernem morju, kjer so zašli v vse dežele in vse kraje sveta; pa povsod, kamorkoli so prišli in našli človeške družbe, so našli, da imajo zapopadek od Boga. — Katoljški kristjani, krivoverci, Judje, Turki, ajdje, divjaki, vsi terdijo in pričajo, da je Bog, akoravno nimajo vsi enakih in pravih misel, kdo in kaj je Bog. Že neki nevernik (ajd) je to opomnil in rekel: „Nobeno ljudstvo ni tako sirovo in divje, ter bi ne vedlo, da je treba Boga imeti, akoravno ne vé, kakšnega se spodobi imeti.“

4) Da je resnično Bog, nam pa še najbolj priča sv. vera, to je: božje razodenje. Že v Mozesovih bukvah se bere, da nekdaj ni bilo ne zemlje, ne solnca, ne lune, ne zvezd; z eno besedo: nic ni bilo; vse to je vsemogocni Bog iz nič vstvaril. Bog je govoril z našimi pervimi starši, in je prepovedal jesti od enega sadu; govoril je s Kajnom potem, ko je vbil svojega brata Abeljna; govoril je z Abrahamom, Mozesom i. t. d. V novi zavezi je poslal svojega edinorojenega Sina Jezusa Kristusa v naše odrešenje na ta svet. Sv. pismo stare in nove zaveze je le božji nauk. — Glejte, tako nas tudi sv. vera prepričuje, da je resnično Bog.

Če pa kdo misli, da ni Boga; ali če dvomi, ali je Bog, ali ne; kaj mislite, kdo da ga zapelje v to hudo zmoto in hudobno pregreho?

V to hudo zmoto in pogubno pregreho mu pomaga hudobija in razuzdanost. Kdor prav živi, se veseli resnice, da je Bog, plačevavec njegovih dobrih del. Kdor pa hudobno živi, se boji Boga, maščevavca grešnih del, in želí, da bi ga ne bilo, da bi tako odšel kaznim. Resnične so besede Davidove, ki pravi: „Neumnež pravi v svojem sercu: Ni Boga.“ David pa tudi pove, od kod so take misli in želje. „Spačeni so“, on pravi, „in nagnjusni v svojih delih.“ (Ps. 13, 1. 8.) To je: polni so grešnih del, in po živini ravnajo svoje življenje; želé poginiti ko živina, da bi se po smerti hudega ne bali. Ajdje so si zmišljevali bogove spačene in ostudne, kakoršni so oni bili; razuzdani želé, da bi Boga ne bilo, ker se njega pravičnega Sodnika bojé. Pa naj želi hudobnež, kolikor hoče, da bi Boga ne bilo; Bog je le vendar in ostane vekomaj.

Koliko je Bogov?

Le en sam Bog je, in več jih tudi ne more biti. To nam priča zdrava pamet in tudi sv. pismo:

a) Kaj ne, da bi nič po redu ne šlo, ko bi v enem kraljestvu bila dva kralja in v eni hiši dva gospodarja, in bi obadva gospodovala, šlo bi si vse večkrat navskriž. Ravno tako bi po vsem svetu in v naši vesti ne bilo in ne šlo vse po tako lepem redu, ako bi več Bogov bilo kakor eden. Mi

od Boga mislimo, da je naj bolj popolnoma bitje. Ko bi bil pa še en tak ali več takih, bi nobeden ne bil naj bolj popolnoma; tadaj nam že zdrava pamet pravi, da je le en sam Bog.

b) Pa tudi sv. pismo nam priča, da je le en sam Bog. Mozes pravi: „Poslušaj Izrael: Gospod, naš Bog, je le en sam Gospod!“ (V. Mos. 6, 4.) Bog sam pravi po preroku Izaiju (44, 6.) „Jaz sem pervi in poslednji in razun mene ni Boga.“ Sv. Pavl pravi: „Vemo, da nobenega Boga ni razun enega; akoravno so eni, kteri so bogovi imenovani ali na nebu ali na zemlji.“ (I. Kor. 8, 4. 5,) Perva zapoved božja je: „Veruj v enega samega Boga.“ Iz tega vidite, da je le en sam Bog.

V enega Boga moramo verovati, vanj upati in ga ljubiti, in ga čez vse drugo čislati, in se varovati vsega molikovanja! Ali pa storimo tako?

Sv. Klemenz, škof Aleksandrijski, je že tako storil. Neverski cesar Dioklecijan ga je pred se poklical, in je na eno stran postavil zlata, srebra, lepih oblačil, obljube visokih služb in druge take dragine, kar svet visoko čisla, in od česar se dajo posvetni ljudje le radi premotiti. Na drugo stran je postavil šibe, biče, klešče, roš, meč, kolo in drugo orodje, s kterim so kristjane mučili. Nagovori sv. Klemenza rekoč: „Glej, vse te dragine, zaklade in časti ti dam, če daruješ molikom.“ Kaj pa stori sv. Klemenz? Proč oberne svoje oči od teh dragin in zakladov, pokaže svojo nevoljo nad njimi, si rajši terpljenje zvoli in smert; z veselim glasom pravi: „Moj Bog mi je čez vse!“ Kakor je bil sv. Klemenzu Bog čez vse, in ni hotel molikovati; ravno tako naj bo tudi vam Bog naj bolj pri sercu, in nikar ne molikujte; to je: nikar svojega serca na kako reč preveč ne navezujte, in nikar grehu ne služite; zakaj po besedah sv. Pavla ima človek tolikanj molikov, kolikor hudobij in hudih navad. Če si jezi vdan, je jeza tvoj molik; če imaš pregrešno zvezo s kako peršono, je tista peršona tvoj molik; če lepo obleko nespametno ljubiš, in se povišuješ zavoljo nje, je obleka tvoj molik; če se pijančevanju vdaš, je vino tvoj molik; tega ljubiš bolj, kakor Boga. Sv. Pavl pravi: „Njih Bog je trebuh.“ Takega molikovanja, ljubi moji! se zlo varujte, če vas tudi veliko truda stane in zatajevanja! Amen.

XVI. Keršanski nauk.

Od božjih lastnost.

Zadnjič sem govoril od pervega člena apostoljske vere, kteri je: „Verujem v Boga Očeta, vsemogočnega Stvarnika nebes in zemlje.“ Z besedo „verujem“ damo na znanje, da vse prav terdno zares imamo, kar apostoljska vera v sebi ima. Govoril sem, da je Bog; in da je resnično, nam pričajo: a) vse stvarjene reči na zemlji, in vse, ktere so na nebu nad nami, ker so vse modro storjene, in nobena sama sebe storiti ne more. „Nebo nam oznanuje božjo čast, obok in nébes nam skazuje dela rok njegovih,“ pravi David. (Psalm. 18, 2.) b) Pa tudi vest, naše serce nam priča, da je Bog naj više bitje, Stvarnik in Gospod vseh reči. To je tako globoko zapisano v naše serce, da se ne da nikakor popolnoma izbrisati iz njega. c) V pričevanje nam je tudi to, ker od začetka sveta do zdaj ni še bilo ljudstva, da bi ne bilo spoznalo naj višega bitja ali kakega, dasiravno dostikrat napčnega Boga. d) In Bog se je v stari zavezi ljudem večkrat razodel, ter s tim skazal, da je, ker se je prikazal, je ž njimi govoril, jih učil, jim zapovedi dajal. — Vse to, sem rekel, nam spričuje, da je Bog.

Tudi sem vam zadnjič pravil, da ni več Bogov, temveč le en sam. Da je en sam Bog, in ne več, nam priča zdrava pamet in božje razodenje.

Dans pridemo na uprašanje:

Kaj je Bog?

Otrok vedeti hoče, kaj da je oče; hlapec, kaj da je njegov gospodar; ubožček, kaj da je njegov dobrotnik; menim, da tudi vi prav goreče želite vedeti, kaj da je Bog? Zadosti gerdo je za kristjana, ako nima gorečih želj, pravi zapopadek

imeti od svojega Boga! Pa tudi te želje vam hočem spolniti, ter povedati, kaj je Bog.

Bog je sam od sebe naj bolj popolnoma bitje, je zgol duh, stvarnik in gospod vseh reči, plačevavec vsega dobrega, maščevavec vsega hudega.

Po tem popisu že nekoliko spoznamo Boga, in ga vidimo, kakor v megli in zerkalu. Popolnoma Boga spoznati, njegove popolnamosti spregledati nam je nemogoče; zakaj Bog je nezapopadljiv. Saj je še okoli nas veliko reči, ki jih imamo vsak dan pred očmi, kakor so: ogenj, voda, zrak, solnce itd. poznamo nektere njih lastnost, njih natore pa vendar ne poznamo in ne pregledamo; kako bi mogoče bilo, Boga popolnoma poznati in pregledati njegovo natoro in njegove popolnamosti? —

Nek knez (kralj, po imenu Hieron) je vprašal modrijana Simonida: Kaj je Bog? Simonid pa mu reče: „Daj mi en dan odloga, potlej ti bom povedal, kaj je Bog.“ Drugi dan pride Simonid pred kneza, in si sprosi še dva dni odloga. Čez dva dni pa prosi clo štiri dni odloga in posihmal vselej za polovico več od poprej. Knezu se na zadnje vsa ta reč vendar le preveč čudna zdi; toraj modrijana poprašuje, zakaj da tako dela? Modrijan Simonid pa mu veli: „Bolj ko to premišljujem, težeje mi je odgovoriti, ter povedati, kaj je Bog“. Kakor Simonid ni mogel vedeti, kaj je Bog; ravno tako tudi nam ni mogoče vedeti, kaj je Bog po svoji natori in v svojih popolnostih, in ko bi si glavo belili tudi leta in leta. — In ko bi mi tudi Kerube in Serafe uprašali, kaj je Bog, bi nam ne vedeli povedati, akoravno Boga gledajo, in imajo veliko bolj popolnoma um, kakor mi; in ko bi jim dali tudi 1000 let odloga, misliti čez to, bi nam na zadnje vendar le odgovorili, da ne vedó popolnoma; zakaj „Bog prebiva v luči, v ktero se ne more priti. Kdor bi hotel Boga popolnoma poznati, bi moral Bog biti.“ (I. Tim. 6, 16.)

O ko bi mi Boga prav poznali in prav umeli, kaj da je on, bi gotovo vsi goreli od ljubezni do Boga, in bi se bali, razžaliti ga s kakim grehom, če tudi naj manjšim.

Bolj popolnoma, kakor v sedajnem življenju, bomo spoznali Boga v prihodnjem, v večnem življenju, kjer bomo ž njim

sklenjeni, ga večno ljubili in vživali brez konca in kraja. „Zdaj spoznam le nekoliko; potlej ga bom pa spoznal, kakor sem sam spoznan“, pravi sv. Pavel (I. Kor. 13, 12.). Ta veseli nauk naj nas na svetu tolaži in priganja, v pobožnosti in svetosti živeti, ker brez svetosti nobeden ne bo gledal Boga.

Akoravno pa Boga popolnoma poznati ne moremo, si vsaj prizadevajmo ga poznati toliko, kolikor nas učita pamet in božje razodenje; zakaj tako spoznanje nam je potrebno. Sv. Janez pravi: „To je večno življenje, da spoznajo tebe edinega Boga, in Jezusa Kristusa, kterega si poslal.“ — Da bote Boga bolj jasno in tanjko poznali, vam bom popisal in kazal na drobno, kakšen je Bog; razkladal vam bom božje lastnosti. Če bote nauk od božjih lastnost pazno poslušali in zvesto, bote, kar je človeku mogoče, dobro in prav spoznali, kdo in kaj je Bog.

Od božjih lastnost sploh.

Ktere so naj imenitniše lastnosti božje?

Naj imenitniše lastnosti božje, ktere niso v vseh katekizmih enako zverstene, so:

1. Bog je **večen**, je vselej bil, je in bo vselej.

2. Bog je **zgol duh**, bitje, ki ima naj bolj popolnoma um in naj boljšo voljo, telesa pa ne.

3. Bog je **vsegaveden**, ve vse, preteklo, sedanje in prihodno; ve tudi vse naše naj skrivnejše misli in želje; toraj mu ne moremo nič prikrivati.

4. Bog je **neskončno moder**; stori vse iz najboljšega konca, in izvoli vselaj naj pripravniše pripomočke, svoj konec doseči.

5. Bog je **vsegamogočen**; je stvaril nebo in zemljo in vse, kar je; njemu ni nič nemogoče storiti.

6. Bog je **vsegapričujoč**; povsod je, v nebesih in na zemlji.

7. Bog je najsvetejši; hoče in ljubi vse dobro, in sovraži vse hudo.

8. Bog je neskončno resničen in zvest; vse, kar reče, je res, in kar obljubi ali žuga, vse spolnuje.

9. Bog je nepremenljiv; je od vekomej do vekomej ravno tisti.

10. Bog je neskončno dobrotljiv; po očetovo skerbi za vse svoje stvari; vse dobro imamo od njega.

11. Bog je neskončno pravičen; poplačuje vse dobro in kaznuje vse hudo, natanjko tako, kakor si kdo zasluži.

12. Bog je neskončno usmiljen; odpušča nam naše grehe, ako se resnično poboljšamo.

Te lastnosti božje so naj imenitnejše; treba je, da jih vsak kristjan prav vé in umi, kaj rečejo te lastnosti; ker brez tega ni mogoče, prav poznati Boga.

Preden vam (pa) božje lastnosti posebej ali posamezno razlagati začnem, pridem na to-le uprašanje:

Kaj je treba vedeti od božjih lastnost počrez (v sploh)?

Od božjih lastnost je sploh ali po črez to-le treba vedeti:

a) Da niso pridobljene. Človek si mora lepe lastnosti pridobiti, ako jih hoče imeti. Postavim, kdor hoče moder biti, se mora veliko učiti. Kdor hoče krotek biti, se mora zelo zatajevati. Človek, glejte! ako hoče lepe lastnosti imeti, si jih mora pridobiti. Pri Bogu pa ni tako; on je sam od sebe tak; sam na sebi je neskončno svet, neskončno pravičen i. t. d.

Od vekomaj ima le-te lastnosti:

b) One niso ena zoper drugo, niso ena drugi nasprotljive, temveč so ena z drugo združene. Postavim: Bog je nepremenljiv, čeravno odpušča in šibo odlašča. Bog je neskončno svet, ako ravno greh pripušča. Božja milost se ne

vstavlja božji pravici, in ne pravica milosti. Neumno in hudobno bi bilo misliti, da so božje lastnosti ena zoper drugo, da je Bog razdeljen sam zoper sebe.

Preden pričnem razlagati vsako božjo lastnost posebej, naj vam povem še par besed o premišljevanju božjih lastnost v sploh. Tako premišljevanje je silno potrebno kristjanu, kteri želi v čednostih rasti in hoče kaj naprej priti v keršanski popolnosti.

Med ljudstvi v jutrovih deželah se pripoveduje naslednja pravljica. Abraham je bil rojen ob času Nimroda, mogočnega Babilonskega zapovedovavca. Molikovavski popi pa so naznanili Nimrodu, da bo o tistem letu rojeno dete, ktero bo razdjalo altar molikov in turn zapovedovavcev, in da bo tisto dete postalo oče brezštevilnega zaroda. Konec leta toraj Nimrod zapove, pomoriti vse novorojene deca do enega leta stare. Pomorjenih je bilo na to povelje veliko tisuč nedolžnih otrok; le Abraham sam je smerti odšel, ker ga je njegova mati kar po rojstvu zanesla v neko duplino (berlog) zunaj mesta, in ga ondi skrila. Tri dni si ni upala do dupline. Bala se je kraljevih zasleduhov, kteri so na vse kraje sledili, kje bi bilo kako tako dete dobiti. Od druge strani pa jo je spet skerbelo, da bi za lakoto ne umerlo dete, kterega je komaj komaj smerti otela. S trepečim sercom hiti tedaj četerti dan do dupline, in glej, o čudo! zdravega in veselega najde ondi svojega dojenčika.

Položila je zdaj mati jed in pijačo pred dete, zadelala vhod v duplino, da ga ni bilo znati, in se je po obstranskem potu vernila v mesto. Tako je delala vsak mesec. Ko je Abraham spolnil svoje osemnajsto leto, je bil lep, cveteč mladenč. Zdaj Nimrod umerje. Mati kar naglo hiti pripovedovat Abrahamu to novico, in mu veli, naj le še poterpi nekoliko dni, in potem bo prišla, ter ga peljala iz dupline.

Nekoliko časa po tem pa, ko mati odide, stopi Abraham iz dupline, da bi se enmalo ogledal krog sebe. Stal je zdaj pervikrat pod milim nebom. Bila je nemirna, viharna noč. Vihar je pihal in tulil po obližju in daljavi, in po obnebju so se preganjali in podili tamni oblaki; le ena sama zvezda se je lesketala skoz pretergane megle.

Abraham ničesar ne vidi krog sebe razun goste tame, in ne čuje ničesar kakor le vihar tuliti; in tadaj misli, da zvezde čista mirna luč je gotovo naj viša moč, je Bog, kteri v redu in edinosti derži druge stvari. In Abraham poklekne, in moli prijazno zvezdo. Ko je pa zvezda zašla in zginila, je spoznal Abraham svojo zmoto in je samega sebe zavernil rekoč: „Ne bom ne molil kaj takega, kar se spreminja in nima stanovitnosti.

Zdaj je vihar oblake razgnal, in polna luna se je prikazala v svoji sreberni svitlobi. „Ta je moj Gospod“, reče Abraham, poklekne in luno moli. Ko pa luna zaide, se spet zaverne in pravi: „Ta ni moj Gospod; ne bom ne molil tega, kar se spreminja in nima stanovitnosti.“ — Med tem je dan napočil. Juterna zarja oblije nebo, in za juterno zarjo prisije solnce v vsi svoji lepoti izza gor, in v solnčni svitlobi se razgerne vsa lepota stvarjenja pred Abrahamovim očesom. „Ta je moj Bog in moj Gospod“, je zaklical Abraham ves vesel, je pokleknil in solnce po božje častil. Solnce pa je obteklo svoj tek in zvečer zašlo za gore. In Abraham zdihne: „Tudi solnce ni moj Bog in moj Gospod, in nikakor ne bom molil, kar se spreminja in stanovitnosti nima; obernil se bom k nevidnemu Gospodu, kteri je vstvaril majhno in večo in največo luč, k Gospodu in Stvarniku nebes in zemlje. On je moj Bog in Gospod; njega bom molil ves ponižen!“

Ne bom preiskoval in preduhtoval, ali se je ta pravljica res ravno tako godila, ali pa ne; opomnim le, da nam lepo spričuje, kako da premišljevanje božjih lastnost človeka od zmote odvračuje in k resnici napeljuje. Zvezdo in luno in solnce je Abraham po božje častil, dokler jih še ni poznal. Kakor hitro pa je spoznal njih nestanovitnost, je iskal drugega, ter nevidnega Boga, kteri je stanoviten, večen in nespremenljiv. Tudi nas bo premišljevanje božjih lastnost zmerom bolj od greha odvračevalo, nas v dobrem vterdovalo, v keršanski popolnosti naprej peljalo. Ravno zato nam sv. Terezija nobene reči ne priporoča tako goreče, kakor pogostno, pridno premišljevati božje lastnosti. Spoznali bomo tako, kdo je Bog in kdo smo mi! Ona pravi: „Kakor se meni dozdeva, prave ponižnosti in prave čednosti ne bomo nikoli dosegli, če ne

bomo k Gospodu povzdigovali svojih oči. Duša, ktera premišljuje božjo visokost, tem natanjčniši spregleda svojo nizkost, nevrednost in revščino. Če premišljuje njegovo svetost, bo tem popolniši spoznala svoje madeže in pregreške. Če premišljuje njegovo poterpežljivost, bo spoznala, kako dalječ, da je ona od vsake poterpežljivosti. Ob kratkem: kolikor pogostniši opira svoj pogled v božje popolnosti, toliko natanjčniši zagleda nad seboj svoje velike in obilne nepopolnosti, da je s tim do čistega osramotena, ter prisiljena, priserčno Gospoda prositi, da bi jo rešil vseh teh nepopolnost.“ Amen.

XVII. Keršanski nauk.

Od božjih lastnost posebej.

Ker sem vam zadnjič povedal, kar je sploh vedeti treba od božjih lastnost, vam moram zdaj tudi še natanjko razložiti, kaj vsaka lastnost posebej v sebi ima; ker po božjih lastnostih še bolj natanjko Boga spoznamo, in razvidimo, v kakšni zvezi smo ž njim, in kakošne dolžnosti imamo do njega; lastnosti božje nas tudi močno spodbadajo, dolžnosti zvesto dopolnovati. Kdor pa Boga ne pozna, hodi po tamoti. To, da ljudje Boga niso poznali, ni le samo posameznih ljudi zapeljalo, temveč clo cele narode je zavleklo v nar gerše zmote in pregrehe. Božje lastnosti je tedaj treba toliko spoznati, kolikor jih je človeški slabosti na tem svetu spoznati mogoče. — Perva lastnost božja je:

1. Bog je večen.

Bog je večen, je vselej bil, je, in bo vselej.

Od kod vemo, da je Bog večen?

1) Da je Bog večen, nam že um ali pamet priča. Pred več tisuč leti nobene ni bilo zmed vseh teh reči, ktere

zdaj vidimo okoli sebe po zemlji ali nad seboj na nebu. Ni bilo človeka, ne angelov, ne neba, ne zemlje, ne solnca, ne mesca, ne zvezd, ne suhe zemlje, ne morja, ne hribov, ne dolin. Vse te reči imajo svoj začetek, so s časom dobile svoje bitje. Bóg jih je stvaril. „V začetku je stvaril Bog nebo in zemljo.“ Ker je Bog vse vstvaril, je bil, ko še ni bilo nobene reči, je bil poprej ko svet, poprej ko nebo; scer bi on ne bil mogel stvariti sveta in neba. Bil je sam; zakaj ko bi ne bil sam, bi on ne bil vstvaril vseh reči.

Bil je tudi naj pervi, toraj mu nobeden ni dal bitja ali začetka, temoč ga ima sam od sebe. Zopet bi bilo nespametno misliti, da bi bil Bog sam sebe kdaj stvaril, scer bi bil moral poprej moč imeti, prejden je bil, kar pa misliti ni mogoče. Tadaj nam pamet priča, da Bog nima ne začetnika, ne začetka, da je vselej bil, da je sam od sebe od vekomaj.

Kakor po pameti spoznamo, da je Bog od vekomaj, ravno tako spoznamo po pameti, da je Bog še zdaj. Le pomislite, v kako lepem redu so vse stvari, solnce, mesec, zvezde, zemlja in vse drugo. Kdo jih hrani in derži v tako lepem redu in vsako na svojem mestu? Kaj ne, ta, ki je vsegamogočen? Ko bi opešala ta roka in prejenjala biti, bi kar na enkrat vse stopilo iz lepega reda, vse bi pobegnilo, vse bi se povernilo v pervi nič! Ko pa vsegamogočnost božja še zdaj vse hrani in vlada, nam že pamet spričuje, da je Bog še zdaj.

In kakor že po pameti spoznamo, da je Bog od vekomej bil, in da je še zdaj; ravno tako spoznamo tudi po pameti, da bo Bog vekomej.

Na tem svetu vidimo, da nobena reč nima obstoječe stanovitnosti. Drevje strohnelí in drugemu prostor naredí. Žival se postara, pogine in gre pod zlo. Rod se rodu umika. Smert konča sleherno živo stvar! Tudi naše telo bo obnemoglo in se v prah zdrobilo. Le tako dolgo bo solnce sijalo, dokler bo Bog hotel! Le toliko časa bo luna svetila in bodo zvezde miglale na ponočnem nebu, dokler bo božja volja! Zakaj njegova je moč; on jo po svoji modrosti in previdnosti posojuje ljudem in jo spet lahko vzame, kadarkoli hoče! On je Gospod vseh reči! Če on hoče, da reči prejenjajo, prejenjajo pri tej priči vse, in zginejo iz sveta; zakaj nobena stvar nima moči sama od

sebe, tadaj se tudi po svoji lastni moči ne more ohraniti. Ni ga tadaj bitja, da bi imelo drugačno moč, kot od Boga posojeno; ni ga tadaj vsegamogočnega bitja razun Boga. Ko ima pa samo Bog vsegamogočno moč, ktera moč je toraj v stanu storiti, da bi Bog prejenjal? Kaj ne, da nobena ne? Pamet nam tedaj priča, da Bog ne bo imel konca, da nikdar ne bo prejenjal bivati. Bog bo vselej, ker ni moči čez njega. Ker pa Bog nima začetka, temuč je vselej bil, je zdaj, in ne bo imel konca, temveč vselej bo, se imenuje večen.

Po pameti tadaj spoznamo, da je Bog vselej bil, da je, in da bo vselej, da je večen.

2) Poglejmo zdaj še v božje razodenje, da zvemo, kaj nam tisto pové od te božje lastnosti; zakaj po božjem razodenju ložej Boga prav spoznamo, kakor po pameti. Tudi sv. pismo, božje razodenje, nam na več mestih spričuje, da je Bog večen. Po preroku Izaiju (41, 4.) govorí Bog sam od sebe tako-le: „Jaz sem pervi in posledni.“ David pravi: „Gospod, ti si naše pribežališče od roda do roda; prejden so bile gore, in prejden je bila zemlja, in prejden je bil svet, si ti, o Bog! od vekomej do vekomej.“ (Ps. 89, 1. 2.) „Bog je od vekomej do vekomej; nič se mu ne more pridjati, nič ne odvzeti.“ (Sirah. 42, 21.) Iz tega vidite, da že v stari zavezi je bilo ljudem razodeto, da je Bog večen.

Pa tudi sv. pismo nove zaveze nam spričuje, da je Bog večen. Po sv. Janezu govori Bog sam od sebe v skrivnem razodenju (1, 8.): „Jaz sem Alfa in Omega, začetek in konec, kteri je bil, kteri je, in kteri bo prišel, vsegamogočni.“ Od posledne sodbe govori Jezus tako-le: „Hudobni pojdejo v večno terpljenje, pravični pa v večno življenje.“ Bog bo nespokorjene grešnike večno kaznoval, pravične pa večno plačal: tadaj ne bo imel konca, večen bo. Res da tudi nekterih stvari nikoli konec ne bo, namreč angelov in človeških duš, ker so neumerjoče in bodo vekomej živele; vender le niso večne, ker so biti začele, so začetek imele; Bog je pa bil od vselej in bo na vselej; on sam je večen.

Opomniti mi je še pri tej priložnosti, da Bogu, kteri je čez vse čase in prostore, ne teče čas tako, kakor nam v času rojenim, in na čas in prostor navezanim ljudem. Pri Bogu, ki

je večen, ni nikoli včeraj, nikoli pred enim letom, nikoli pred sto, nikoli pred ali čez tisuč (tavžent) let; pri Bogu ni nič pretečenega, nič prihodnjega, temveč vse mu je sedajno, kar se nam pretečeno vidi in prihodno; pri njem ga ni drugega časa, kot gola pričujoča večnost. Vsi časi so razgernjeni pred njim; milijon milijonov njemu še toliko ni, ko bi trenil z očesom. To visoko in častito misel od božje večnosti nam tudi sv. pismo poterduje in spričuje. Sv. apostel Peter piše: „Preljubi! naj vam to ne bo neznano, da je pri Gospodu en dan, kakor tisuč let, in tisuč let, kakor en dan.“ (II. Petr. 3, 8.)

3) Prepričali smo se zdaj iz pameti in božjega razodenja, da je Bog večen; poglejmo zdaj še v pisma cerkvenih očetov, da zvemo, kaj oni povedó od te božje lastnosti. Tudi cerkveni očetje nam z enim glasom oznanujejo resnico: „Bog je večen.“ Nekdaj je Bog Mozesu rekel: „Jaz sem, ki sem.“ „S temi visokimi besedami,“ pravi sv. Avguštin, „je Bog razodel večnost svoje božje natore, in nič bolj primerjenega ne more biti rečenega od Boga, kakor da je večen. Njegovo bitje nima ne začetka, pretečenosti, in tudi ne prihodnosti.“ — Sv. Efrem pravi: „Če je Bog star, bo nehal biti; če je pa nov, ga enkrat ni bilo. Novost razodeva začetek, starost žuga in napoveduje konec. Bog pa je tako dalječ od začetka in konca.“ — Tertulijan pravi: „Ako hočeš stanovitno in večno veselje imeti, se derži tega, ki je večen, namreč Boga.“ „O večna resnica, o prava ljubezen, o preljubezniva večnost, to si ti, moj Bog! po tebi zdihujem, po tebi hrepenim noč in dan; kdor tebe pozna, pozna resnico, pozna večnost!“ je zdihoval sv. Avguštin. Iz tega vidite, da tudi cerkveni očetje terdijo, da je Bog večen; in vsa katoljška cerkev živo veruje to resnico; toraj nad to resnico noben pameten človek dvomiti ne more.

Ktere nauke nam daje ta božja lastnost?

Ta lastnost, Bog je večen, nam daje pa tudi mnogo prav lepih naukov.

1) Če vam odmerjejo starši, dobrotniki in drugi ljudje, v ktere stavite svoje zaupanje, in vam njih smert serce pobije in ga z žalostjo polni, tolažite se s to resnico, da še živi vaš

nebeški Oče, ki prav po očetovo za vas skerbi, in vam tudi vselej pomagati zamore, da ga nikoli ne bote zgubili, ker je večen, in da vas bo obdaroval z vsem potrebnim in bote potolaženi. — Prav lepo je nekdaj poštena žena z božjo večnostjo tolažila in vtolažila svojega moža; dovolite, da vam povem to lepo in podučno zgodbo: Pošten mož je v nesrečah prišel ob svoje premoženje. Ves pobit je postal, in to tem bolj, ker ni imel upanja, da bi si bil zamogel še kdaj spet opomoči. Njegova žena pa je terdno zaupala v Boga; in močno jo je serce bolelo, ker je vidila svojega moža tako maloserčnega. Vse si prizadeva, ga vtolažiti, ter mu serce spet razveseliti; zatoraj ga opomni na božjo dobroto in previdnost božjo. Nje prizadevanje pa nič ni zdalo. Pride jej pa v glavo druga misel, da bi serce svojega moža spet obudila. In kako? Tako-le: Nekega jutra se prav žalostno dela in pobitega serca. Možu se to čudno vidi, in jo toraj skerbno vprašuje, zakaj da je tako žalostna. Ona pa le zdihuje in molči. Mož jo toraj tem bolj nadleževa in sili vanjo, naj mu pové, kaj jej serce teži. Na to pa mu ona z milim glasom pové in pravi: Imela sem nocoj sanje, da je ljubi Bog umerl. Angeli so ga sprevajali in pokopali. Dolgo časa se mož ni že bil nasmejal, na to besedo pa ga vendar le smeh posili, in začne očitovati svoji ženi, kako nespametna je, da si serce vžali zavoljo takih sanj; reče jej, kaj ne veš, da je Bog večen, in da nikoli ne umerje? Žena pa mu seže v besedo rekoč: Kaj je Bog res večen? kaj res nikoli ne umerje? Da, Bog je večen in ne umerje nikdar, jej mož odgovori. Če je pa taka, pravi žena na dalje, zakaj pa ne zaupaš vanj, ki nikoli ne umerje, in šteje vse lase na naši glavi in vodi vse naše stopinje? Nikar tadaj tudi ti posihmal nič več ne žaluj nezmerno čez nadloge; če namreč stari Bog še živi, nama tudi lahko še pomaga. In odsihmal je bil mož bolj miren in zadovoljen, je pridno delal, terdno v Boga zaupal. Božji blagoslov se mu je povernil v hišo, in hiševanje se mu je vidoma obračalo na boljše.

2) Resnica, da je Bog večen, nas uči voljno prenašati vse časne še tolikanj britke težave, in v njih ohraniti mirno serce; zakaj tukaj vse le kratek čas terpi, premine, kakor memogredoča senca. Le malo časa so terpele muke preganja-

nih kristjanov, zaničevanje svetnikov, ojstra pokorila spokornikov; zdaj pa je njih plačilo pri Bogu nezmerno veliko in večno. Spomnite se besed sv. Pavla, ki pravi: „Svest sem si, da se terpljenje sedanjega časa ne da primerjati prihodni časti, ktera bo razodeta nad nami.“

3) Bog je večen. Ta resnica nas priganja, Bogu zvesto služiti, od njegove službe nikdar ne odstopiti. Ker Bog ostane vekomej, nas bo vekomej srečne storil, ako mu bomo zvesto služili. Ta resnica je že veliko in veliko ljudi nagnila, da so zapustili vse svoje blago in premoženje in s celim sercom iskali Boga. V Bogu so svojim dušam našli mir in pokoj, kakoršnega jim svet ni mogel dati. Cezarij, brat svetega Gregorija Naciančana, je bil žlahten in bogat gospod, in je prebival v mestu Niceji. Postal je pa v tem mestu tako silen potres, da tudi naj starejši ljudje niso pomnili enakega. Hiše so se podirale, ter posule veliko ljudi. Cezarij je z nekolikimi drugimi srečno odšel nesrečni smerti, pa je po tem tudi ves drugačen človek postal. Ta žalostna dogodba mu je vse serce spreobernila, ter je njegove misli od tega sveta odvernila, ter na večnost obernila.

Pokop njegovih znancov pod grobljami je bilo njegovo vstajenje, njih smert je bila njegovo življenje. Prav s premislikom je rekel: „Proč s teboj, minljivi svet, proč s teboj. Poiskal si bom hišo, ktera nikoli ne bo razpadla.“ In od tistihmal se je podvergel večnemu Bogu, kterega nam noben potres odnesti ni v stanu, in nam ga nobena sila pokončati ne more. Tako piše sv. Gregor sam od svojega brata.

4) Bog je večen. Ta resnica je pa za grešnika strašna in grozepolna. Strah, groza in trepet nam prevzame serce, kadar premišljujemo, kaj čaka grešnika, kadar pride v roke pravičnemu in večnemu Bogu. Čaka ga večna zguba neskončne dobrote, večnega Boga. S to zgubo je sklenjeno večno terpljenje, večna ječa, večna žeja, večni jok, in vse hudo, kar se le koli naj hujšega misliti da, in bo po smerti terpeti začel brez vsakega upanja, da bi bil kdaj več rešen iz tega terpljenja; zakaj Bog, maščevavec vsega hudega, je večen, in tadaj tudi zaverženih ne bo pokoril le kakih sto ali tisuč let, ampak večno in na vekomaj.

5) Premišljevanje božje večnosti nam kaže, kako nečimurne da so vse časne, posvetne in pozemeljske reči. Ravno zato so se pravični trudili vselej le za večne, neminljive dobrote; so iskali le enega edino potrebnega, ter božjega kraljestva in njegove pravičnosti; pozemeljskih reči pa so se poslužili le kot popotniki, ter si ž njimi nabirali dobre dela in jih obračali bližnjemu v podporo in pomoč.

Bil je častit deželsk služabnik, ki je veliko dobrega storil s svojim premoženjem. Pred smertjo pokliče k sebi svojega sina, ter mu pokaže vse svoje blago in premoženje rekoč: „Ljubi moj sin! vem, da ne bom več dolgo na svetu, zato želim lepo poravnati vse svoje reči; in ravno zato sem te pred se poklical. Pa prejden začnem, ti zastavim vprašanje, toda dobro prevdari, kaj boš odgovoril, da si zvoliš naj boljši del. Glej, tukaj so moji dnarji, moji zakladi in vse moje blago in premoženje! Zberi si zdaj, kar hočeš, vse to le blago in premoženje, da te bo živilo in hranilo, ali pa Boga, da ti bo on varh in oskerbnik!“ Sin mu odgovori: „Neminljivo in večno mi je ljubše, kakor pa minljivo in trohljivo; zatoraj se hočem rajši na Boga zanesti, ki ostane vekomaj, kakor pa na premoženje, kterega rèja konča, moli razglodajo in tatje lahko pokradejo.“ Kakor ta sin so tudi drugi pobožni ljudje najbolj skerbeli, najti in pridobiti si večnega Boga.

Glejte, koliko lepih naukov nam daje perva lastnost božja: „Bog je večen!“ Ko je Bog večen, toraj skerbni bodimo, da si Boga pridobimo za prijatla, in on nas nikoli ne bo zapustil; ljubil nas bo z večno ljubeznijo. Amen.

XVIII. Keršanski nauk.

2. Bog je zgol Duh.

V zadnjem keršanskem nauku sem govoril od perve lastnosti božje, ter rekel: „Bog je večen, je vselej bil, je in bo vselej.“ Bogu ne teče čas, kakor nam v času rojenim in na prostor navezanim; pri Bogu ni nikoli jutro, nikoli večer; nikoli čez eno leto, nikoli čez sto, nikoli čez tisuč let; pri Bogu ni nič pretečenega, temveč mu je sedajno vse, kar se nam pretečeno in prihodno zdi; pri njem ga ni druzega časa kot sama pričujočnost. Sv. Peter (II. 3, 8.) piše: „Preljubi! naj vam ne bo neznano, da je pri Gospodu en dan kot tisuč let, in tisuč let kot en dan.“ Da je Bog zares večen, brez začetka in konca, sem vam skazal iz zdrave pameti, iz sv. pisma stare in nove zaveze in iz cerkvenih očetov.

Bog je večen; tudi naša duša je stvarjena za večnost. To nas mora spodbadati, da hrepenimo po večnem, in da časnih dobrot nikoli ne iščemo in ne vživamo v škodo večnosti.

Nas zapusté prijatli, nam odmerjejo ljubi stariši, otroci, dobrotniki, nas tolaži spomin, da nad nebom nam ostane večni prijatel in oče, kteri nas nikoli zapustil ne bo, ako mi njega ne zapustimo.

Danes pa pride na versto nauk od druge božje lastnosti, ktera se tako glasi: „Bog je zgol duh, bitje, ktero ima naj bolj popolnoma um in naj boljšo voljo, telesa pa ne.“

Duh v sploh se imenuje tako bitje, ktero ima um in voljo, telesa pa ne. Ko nima nič telesnega, se ne more viditi, ne občutiti, ne prijeti.

Še bolj umevno nam bo, kaj je duh, če svoje misli obernemo na svojo dušo; zakaj ona je tak duh;

njej je lastno, da misli in poželi, to je: ona stori, da človek spozna mnoge reči, njih lastnosti, njih namen, njih vrednost; ona stori, da zna človek razločiti, kaj je prav in kaj je napčno, kaj dobro in kaj slabo, kaj koristno in kaj škodljivo: duša misli, sodi in sklepa, in toraj pravimo, da ima um. Nadalje duša stori, da človek kaj poželjuje, ali pa da se mu nad čem studi; toraj zamore pravo in dobro ljubiti, ko bi se mu tudi še tako neprijetno zdelo in težavno, in se zamore napčnega in slabega varovati, ko bi se mu tudi še tako prijetno zdelo in lahko; zato pravimo, da ima prosto voljo. Naša duša ima um in voljo, in vendar ni nič telesnega, je breztelesno in nerazdeljivo bitje. Bistvena natora duha je tadaj pamet in volja in breztelesnost. Kolikor popolniša pa je pamet in kolikor prostejša je volja kakega duhovnega bitja, tolikanj viši in imenitniši je duh.

Angeli imajo bolj popolnoma um in boljšo voljo, kot človeška duša, to je: oni bolj spoznajo, kaj je dobro ali slabo, pravo ali napčno; telesnega pa nič nimajo; tadaj so viši in imenitniši od človeške duše.

V Bogu pa je vse naj popolniše; on ima neskončno popolnoma um, neskončno dobro voljo, to je: on najbolj pozna, kaj je dobro ali slabo, pravo ali napčno, in pravo in dobro naj bolj ljubi; on nima nič telesnega, se ne more ne viditi, ne prijeti in z nobenim počutkom ne občutiti. — Zdaj, mislim, veste, kaj imajo v sebi besede: Bog je duh! Bog je po svoji natori bitje, ki ima neskončno popolnoma um in voljo, telesa pa ne!

Od kod vemo, da je Bog zgol duh?

1) Da je Bog zgol duh, nam spričuje sv. pismo ali božje razodenje: Že v stari zavezi govori modri Sirah (43, 35): „Kdo je vidil Gospoda, da bi ga zamogel (prav) popisati?“ Po tem spričevanju modrega Siraha je Bog neviden, je zgol duh.

Bolj umevno ko sv. pismo stare zaveze nam sv. pismo nove zaveze spričuje, da je Bog duh. Jezus je rekel Samarjanki pri Jakobovi šterni (vodnjaku): „Bog je duh, in kteri

ga molijo, ga morajo moliti v duhu in v resnici.“ (Jan. 4, 24.) Sv. Janez pravi: „Boga nikoli nihče ni vidil.“ (Jan. 1, 18.) Sv. Pavl velí: „Kralju večnemu, neumerljivemu, nevidnemu samemu Bogu bodi čast in hvala vekomej.“ (I. Tim. 1, 17.)

Vsi ti izreki božjega razodenja, ki sem vam jih zdaj podal, spričujejo, da je Bog zgol duh.

2) Da je Bog zgol duh, se vidi tudi iz božje povsodne delavnosti; zakaj Bog dela v naj notranjiših krajih telesnih stvari, kamor bi ne mogel priti, ako bi ne bil duh.

3) In iz zapopadka naj vece popolnamosti božje se tudi spozna, da je Bog zgol duh; zakaj ko bi bil on, kakor smo mi, po telesu navezan na kak kraj, bi ne bil povsod pričujoč, ne bil bi vsegaveden.

4) Da je Bog duh, učijo tudi cerkveni očetje. Sv. Avguštin, visoko ucen ucenik božje cerkve, si je prizadeval, vsako resnico sv. vere pojasniti ali s kakim zgledom ali kako primerno priliko. On pravi, da bi bil tudi s svojimi unajnimi počutki rad poiskal in našel Gospod Boga; torej je enkrat vse svoje počutke poslal po svetu, ter jim zapovedal, iskati in najti nevidnega Boga. Počutki, to je: oči, ušesa, roke in noge so se podali na pot, kakor jim je bilo zapovedano. Toda oči ga niso nikjer ugledale, ušesa nobenega glasu od njega niso slišale, roke ga niso mogle prijeti, noge ga niso mogle doteči. Počutki so se vernili, in niso nič opravili. Rekli so: „Bog je duh, neviden in nezapopadljiv. Tukaj na svetu zamore le serce verovati, enkrat pa ga bodo gledale dušne oči.“

Glejte, tako lepo nas je podučil sv. Avguštin, da Bog nima telesa, da je duh. — Ravno tako uči tudi sv. mati katoljška cerkev, ktera je obvarovana vsake zmote.

Če je pa Bog zgol duh, in nima ne barve, ne podobe, ne udov, zakaj pa sv. pismo vendar le govori od njegovih udov? in zakaj nam ga podobarji kot starega moža postavljajo pred oči?

Res pravi sv. pismo, da Bog govorí, da ima ušesa, roke in noge. Govoril je Bog z našimi pervimi starši, z Noetom, Abrahamom, Izakom, Jakobom i. t. d., vendar pa zavoljo tega ne smemo misliti, da ima res usta in jezik kot človek; on je

vsegamogočen duh, in s svojo vsemogočnostjo lahko stori, da človek besede sliši. Pobožni Job govori v svojih nadlogah: „Božja roka me je zadela;“ David zdihuje k Bogu rekoč: „Nagni svoje ušesa k našim prošnjam;“ in spet na drugem kraju se bere v sv. pismu, da Bog v nebesih svoj sedež ima, in da je zemlja podnožje nog njegovih. Vendar pa nihče ne sme misliti, da ima Bog oči, ušesa, usta, roke, noge. Sv. pismo tako govori od Boga zavoljo naše slabosti, da ložeje zapopademo njegove dela in njegove lastnosti; govori v podobniškem pomenu. Oči in ušesa pomenjajo, da Bog vse vidi in vse sliši, ker je vsegaveden in povsod pričujoč. Ko sv. pismo pravi, da Bog svoje ušesa nagne k njim, ki vanj kličejo, je s tim na znanje dano, da on prošnje in ljudi rad posluša. Usta, ustnice in govorjenje božje pomenjajo, da nam je Bog razodel svojo sveto voljo. Roke pomenjajo njegovo vsegamogočnost, po kteri zamore vse storiti. Ko se bere, da ima Bog v nebesih svoj sedež, in da je zemlja podnožje nog njegovih, je s tim naznanjeno božje veličastvo, in da je on kralj nebes in zemlje. — Iz tega zdaj že lahko vidite, da Bog vseh teh udov nima, od kterih govori sv. pismo, temveč da ti udje pomenjajo le božje lastnosti.

Morebiti bo pa kdo mislil: Sej se je Bog že večkrat prikazal, toraj mora vendar le imeti kako podobo? Res se je Bog že večkrat prikazal, ter prikazal Abrahamu v podobi starega moža, Mozesu v podobi ognjenega germa, se prikazal sv. Duh v podobi goloba pri Jezusovem kerstu, v podobi gorečih jezikov na binkuštno nedeljo; pri vsem tem pa je Bog vendar le zgol duh, ki nima ne telesa, ne podobe, akoravno se je prikazoval v podobah; vidna podoba ni njegova lastnina, ni bistvena, temveč le po njegovi vsemogočnosti dovzeta za nekoliko časa, zato, da je po svoji modrosti pri ljudeh izpeljaval svoje svete namene; ko je pa izpeljal svoje svete namene, je spet odložil to podobo. Pa tudi takrat, ko se je prikazal v podobi, ni nehal duh biti, ker njegova bistvena in neprenehoma lastna podoba je duh.

Ker je pa Bog duh, je mar napak, da rabimo in imamo njegove podobe?

Ni napčno, da imamo podobe božje; zakaj mi nismo čisti duhovi, temveč smo telesni, in le od telesnih reči zamoremo prav misliti; tega pa, kar je duh in duhovega, si ne moremo drugač postaviti pred oči, kakor če mu damo kako podobo. Podobe božje so nam še clo zlo služne in koristne, da njih ogledovanje našo dušo opominja na nevidnega Boga, na njegove lastnosti, na njegove dela in dobrote, in nas budi k češčenju. Napak bi le bilo, in bi se motili, ko bi mi podobo imeli za Boga, jo po božje častili, jej kako posebno moč pripisovali, ali od podobe kak dar ali kako dobroto prosili in pričakovali. Boga Oceta, postavim, nam podobarji pred oči postavljajo kot starega moža z dolgo sivo brado, zato, ko je starost naj bolj pripravna opominjati nas na božjo večnost, zraven tega nas sv. pismo uci, da je Bog dovzel podobo postarnega moža, kadar se je Abrahamu prikazal in ž njim govoril, da bo pokoncal Sodomo. Tudi devljejo podobarji Bogu krono na glavo in žeželj (kraljevo palico) v roko, da nas opominja vse to na njegovo naj više gospostvo; dajejo mu kroglo v levico, da nas ona opominja na njegovo vsegamogočnost, po kteri je vse vstvaril, in še zdaj vse vlada in hrani. Glejte, kako dobro je, da podobe imamo od Boga, akoravno je čist duh.

Kteri nauki se izhajajo iz te lastnosti božje?

Tudi ta lastnost: „Bog je zgol duh“, nam daje mnogo lepih naukov:

1) Človek je iz dveh poglavitnih delov, iz duše in telesa. Imenitniša polovica človekova je duša. Pozemljiške stvari je Bog zavoljo duše vstvaril, dušo pa je vstvaril zavoljo sebe, da bi namreč spoznavala njega, njegove lastnosti in njegovo voljo, in po tem spoznanju prihajala vedno bolj popolnoma. Popolnamost uma in volje je nje namen, je nje lepota; toraj je tudi naša dolžnost prizadevati si, da Boga in njegove lastnosti in njegovo sveto voljo vedno bolj spoznavamo, vedno umniši prihajamo, in zmerom zvestejši spolnujemo božjo voljo. Naša duša je duh. Le po duši smo podobni Bogu, in ne po telesu; toraj

nam mora tudi, kar je duhovnega, imenitniše biti memo telesnega, in varovati se moramo, da s telesnimi željami, duhu nasprotnimi, ne bomo omadeževali v sebi božje podobe.

2) Nam Jezus iz te lastnosti daje prežlahtni nauk, rekoč: „Bog je duh, in ki ga molijo, naj ga molijo v duhu in v resnici.“ V duhu in v resnici moliti ga se pravi: moliti z notranjo pobožnostjo, svojo pamet in svojo voljo podvreči božji volji, živeti le za Boga in za njegovo čast, pripravljen biti, zanj vse storiti, vse terpeti.

V tem nam lep zgled daje neko Indijansko dete. Ob času, ko je sv. Frančišk Ksaverjan v Indiji oznanoval sveto evangelje, je doprinašal Gospod Bog mnogo čudežev svoje božje milosti. Marsikterokrat je clo po otrocih poveličeval svojo čast in oznanoval svoje sveto ime. Neko Indijansko, od svojih staršev prav lepo podučeno in bogaboječe izrejeno dete se je znašlo nekega dne med ljudmi, kteri so bili ali še neverniki, ali pa so bivši poprej kristjani zdaj se spet izneverili, in so clo gerdo in zaničljivo govorili od keršanskega Boga in od naše svete vere. Dobro dete je prav z nejevoljo zaslišalo to gerdo govorjenje, in se mu je na vso moč vstavljalo, ter se res prav modro in goreče poganjalo za svojo sveto vero. Viditi pa, kako možko da se dete poteguje za božjo čast, ga po nekolikem razgovarjanju vpraša eden hudobnežev rekoč: „Kje pa je tvoj Bog, za kterega se tolikanj poteguješ? Hodi in pokaži nam ga!“ Dete pa na to odgovori mirno in krotko: „Moj Bog, kterega jaz molim, je Stvarnik sveta; on je najčistejši in naj popolniši duh, in vam ga ne morem pokazati; kmalu kmalu pa vam bom pokazal vašega Boga.“ — In dete je šlo, in vzelo kamen, in je narisalo na kamen neko človeku podobno stvar, jo postavilo po tem na zemljo, ter jo z nogo bacnilo na tla rekoč: „Glejte, vi neumneži! to je vaš bog, zakaj vi molite ljudi in zemljo, in njene sladnosti in njeno veselje, ki vam ga daje, in ktero mine, kakor ta le kamen; jaz pa molim tistega, kterega ne vidi nobeno oko!“

3) „Bog je duh, in kteri ga molijo, naj ga molijo v duhu in v resnici.“ Te drage besede nam še dalje odpirajo oči, in kakor s perstom kažejo imenitno resnico, da je Bogu zoperno vse, kar je le zunajno v njegovi službi, za kar duh

ne ve, kar ne pride iz serca, iz ljubezni, iz zaupanja do Boga, iz resnične notranje ponižnosti, iz gorečih želj, njega spodobno častiti, in iz spokornega duha. — Vsa zunajna pobožnost, za ktero duh, serce nič ne ve, je zoperna Bogu. Taka je z molitevjo, če jo opravljamo le z ustnicami; taka z obiskovanjem cerkev, če se duh z mislimi ne povzdiguje k Bogu; taka s telesno pričujočnostjo pri sv. maši, če serce nič ne čuti velikih skrivnost, ki se godè na altarju; taka je z poslušanjem besede božje, če sega le samo do ušes in ne globokeje; taka je s slednim telesnim ali unanjim počeščenjem, pri kterem se duh sprehaja po posvetnih rečeh in pase nad posvetnimi ali clo pregrešnimi rečmi. Sv. Avguštin pravi: „Ako bi Bog bil kako telesno bitje, bi že bil počasten z zgol telesom, in zadosti bi mu bilo že zgol zunajno češčenje. Toda Bog je zgol duh in neskončno popolnoma bitje, toraj gleda na duha ali na službo, kakoršno mu opravlja naša duša, na počeščenje, kakoršnega mu ona daje. Brez take službe, brez takega počastenja se naj svetejši Bog nad nami pritoži rekoč: „To ljudstvo me le z ustmi časti, njegovo serce pa je dalječ od mene.“

Razložil sem vam, kakšna mora biti naša molitev, naša služba božja, da bo prijetna in dopadljiva Bogu, ki je zgol duh. Rekel sem, da mora opravljena biti v duhu in v resnici; zatoraj si prizadevajmo, da bomo vselej iz ljubezni in v zaupanji do Boga goreče molili, da bomo pri sv. maši čutili skrivnosti, ki se godijo na altarju, da bomo ukaželjno poslušali božjo besedo in sklepe delali, po njej živeti; potem bo naša molitev in naša služba božja opravljena v duhu in v resnici, bo Bogu dopadljiva, nam pa bo zalegla v zveličanje. Amen.

XIX. Keršanski nauk.

3. Bog je vsegaveden.

Zadnjič sem vam razlagal nauk od božje lastnosti, ktera se glasi: „Bog je zgol duh, bitje, ktero ima naj bolj popolnoma um in naj boljšo voljo; telesa pa ne.“ Bistvena natora vsakega duha je um in volja brez telesnosti. Bog vse naj bolj pozna, kaj je dobro ali slabo, kaj pravo ali napčno, kaj koristno ali škodljivo, tadaj ima on neskončno popolnoma um. On tudi dobro in pravo naj bolj ljubi, tadaj ima tudi neskončno dobro voljo.

Da je Bog zares zgol duh, smo se prepričali iz sv. pisma stare in nove zaveze, iz pricevanja zdrave pameti in cerkvenih učenikov. Akoravno pa je Bog zgolj duh, vendar govori sv. pismo od njega, da vse vidi, vse sliši, da ima oči, roke, ušesa, noge; to pa zato, da ložeje zapopademo njegove dela in njegove lastnosti. Tudi pripoveduje sv. pismo, da se je Bog prikazal v kaki vidni podobi, da bi speljal pri ljudeh po svoji modrosti kake svete namene; toda podobe, v kterih se je prikazal, niso njegova lastnina, niso bistvene, temveč jih je le na kratek čas dovzel po svoji vsegamogočnosti.

Ko pa je Bog duh, nam mora ljubši in dražji biti, kar je duhovnega memo tega, kar je telesnega, in varovati se moramo, da ne bomo s telesnimi željami, duhu nasprotnimi, omadeževali v sebi božje podobe.

Bog je duh; zatoraj ga moramo moliti v duhu in resnici, to je: z notranjo pobožnostjo, svojo pamet in svojo voljo moramo podvreči božji volji, le zanj živeti in za njegovo čast, in pripravljeni biti, zanj vse storiti in preterpeti.

Bog je duh; toraj mu je zoperna vsa naša božja služba, ktera je samo zunajna, za ktero duh ne ve, ktera ne pride iz

serca, iz ljubezni in iz zaupanja do njega, iz resnične notranje ponižnosti, iz gorečih želj, ga spodobno častiti.

S tem sem skončal zadnjič nauk od druge božje lastnosti; toraj pridemo dans v keršanskem nauku na tretjo lastnost božjo, ktera se glasi tako-le:

„Bog je vsegaveden; vé vse sedajno, preteklo in prihodno; vé tudi naše naj skrivnejše misli in želje; toraj mu ne moremo nič prikriti.“

Božja vsegavednost je neomejeno spoznanje vseh reči, to je: neskončno popolnoma spoznanje. On vé vse pretečeno, to je: vse, kar se je od začetka sveta godilo po vsem svetu; on ve vse pričujoče, to je: vse, kar se godi po vesoljnem svetu; on ve vse prihodno, to je: vse, kar se bo še kdaj godilo po svetu; on spozna vsako reč po njeni natori, po njenih lastnostih in spremenih; on je pregledovavec in presojevavec našega dušnega stanu, spozna natanjko naše naj skrivnejše misli, čutila in želje, nič se mu ne more prikriti; on spozna vse to ob enem, brez prevdarjanja ali sklepanja, kakoršnega se morajo poslužiti ljudje, da se povzdignejo k spoznanju nevidnih stvari; njegova vednost je brez spremena, zmerom enaka, nikoli ne manjša ne veča; nikoli nič ne pozabi; tudi se ne spomni, ampak le vé, in ob enem vé, ker je vse golo, razgernjeno in odkrito pred njim.

Ko sem vam zdaj razložil, kaj božja vsevednost v sebi zapopada, menim, da bote zdaj lahko zastopili ali razumeli, kaj se pravi: Bog je vsegaveden.

Bog je vsegaveden, ve vse, pretečeno, sedajno in prihodno, ve tudi naše naj skrivnejše misli in želje, zatoraj mu ne moremo nič prikriti.

1) Da je Bog vsegaveden, vemo iz tega, ker je on vse naredil, karkoli se je nekdaj godilo, ker on dela vse, kar se zdaj godi, in se bo tudi zanaprej godilo vse tako, kakor bo on hotel. Vse nekdajno, sedajno in prihodno stvarjenje izvira iz božje vsemogočne volje. Ker pa že človek pozna svoje dela, mora tudi Bog poznati vse reči, ker so vse delo njegovih rok, in mora vedeti vse, kar je bilo, kar je, in kar še bo;

zakaj kar Bog naredi, to tudi ve; Bog pa naredi vse, toraj tudi vé vse.

Bog nam je vstvaril tudi dušo, ktera misli in želi. Ali pa mar tisti, kteri nam je dal misliti in želeti, ne bo natanjko vedel, kaj da naša duša misli in želi?

Toraj so znane Bogu tudi naj skrivnejše misli in želje.

Ko bi se zamoglo Bogu kaj prikriti, ali ko bi on kdaj kaj pozabil, in bi vsegaveden ne bil, bi on tudi ne poznal vrednosti ali nevrednosti vsakega človeka; in bi mu tudi ne mogel povračevati po njegovem zasluženju; on bi tadaj pravičen ne bil, kar pa po pameti ne moremo misliti od Boga. Glejte, kako nam že pamet spričuje, da je Bog vsegaveden.

2) Poglejmo zdaj še v sveto pismo, na ktero se moramo še bolj zanesti, kakor na svojo pamet. Glejte, tudi sv. pismo nam spričuje, da je Bog vsegaveden, in scer:

a) da on pozna vse stvarjene reči. (Job 28, 24.) pravi: „Bog vidi na pokrajne sveta, in ogleduje vse, kar je pod nebom.“ — David govori: „Gospod gleda iz nebes, in vidi vse človeške otroke. Iz svojega stanovanja se ozira na vse, ki prebivajo na zemlji. (Psalm. 32, 13—15.) — Sv. Pavl piše: „Nobena stvar ni nevidna pred njim, ampak vse je golo in odgernjeno pred njegovimi očmi.“ (Hebr. 4, 13.)

b) Spričuje, da Bog ve za vse človeške dela in za njih naj skrivnejše misli in želje; zakaj David pravi: „Pokončaj hudobijo grešnikov in poterdi pravičnega, o Bog! ki serca pregleduješ in ledje.“ (Ps. 7, 10.) Sirah govori: „Vse dela ljudi so pred Bogom kakor na solncu, in njegove oči so neprenehoma obernjene na njih pota.“ (17, 14.) In na drugem mestu veli: „Človek, ki prelomi zakonsko zvestobo, (zaničuje svojo dušo), ter sam pri sebi pravi: Kdo me vidi? Okoli mene je tamno, stene me zakrivajo, in nihče me ne opazuje; koga se bom bal? — Pa ne pomisli, da Gospodovo oko vse vidi, in ne spozna, da so Gospodove oči svetlejši od solnca in da ogledujejo vse človeške pota in brezna globočine in da gledajo v naj skrivnejše kote človeških serc.“ (23, 25—29.)

c) Sv. Matevž (6, 8.) spričuje, da Bog vse vé, česar potrebujejo njegove stvari, ter pravi: „Vaš Oče vé, česar potrebujete, prejden ga prosite.“

d) Spričuje, da Bog ve za naj manjše stvari, rekoč: „Nobeden vrabič ne pade na zemljo brez vašega Očeta. Vaši lasje na glavi pa so vsi razšteti.“ (10, 29. 30.)

e) Spričuje, da vé Bog tudi prihodne reči. Dolgo poprej je Bog Abrahamu povedal, kaj se bo godilo ž njim in njegovim zarodom. — Vedel in napovedal je Bog, da bo oterpnelo serce Egiptovskega kralja Faraona, in da se bo le z hudimi šibami (stiskami) tepen dal primorati, Izraelce spustiti. — Oznanil je Izraelcom veliko poprej, da bodo odpeljani v terdo sužnost in spet izpuščeni iz sužnosti. — Zamolčim brez števila veliko prigodb, ki jih je Bog od posameznih ljudi in od celih narodov naprej pripovedoval, in opomnim le še, kako natanjko je Bog prihod, življenje, terpljenje, smert, pokop, vstajenje in vnebohod prihodnjega Mesija in našega Zveličarja Jezusa Kristusa popisal. — Kdo zamore tako natanjko naprej povedati tolike in tako daljne dogodbe? Le on, kteremu so vsi časi odgernjena pričujočnost! Bog jih je naprej povedal; tadaj je vse odgernjeno pred njegovim obličjem, tadaj vse ve.

Glejte, kako lepo smo se prepričali tudi iz sv. pisma, da je Bog vsegaveden.

3) Poglejmo zdaj še v bukve cerkvenih očetov, da zvemo, kaj oni govoré od te lastnosti božje.

Tudi cerkveni učeniki učé, da je Bog vsegaveden. Sv. Alfonz Liguorijan pravi: „Živi tako, kakor bi razun tebe in Boga nikogar drugega na svetu ne bilo. Božje oko te povsod vidi; če vunkaj greš, te vidi; če nazaj prideš, te vidi; če luč gori, te Bog vidi; če se vgasne, te vidi; zatoraj boj se njega, kteri vse vidi; ali si pa poišči kak kraj, kjer te Bog ne bo vidil, in ondi počni, kar se ti poljubi.“ Sv. Avguštin pravi: „Karkoli delam, vidiš bolj, kakor jaz, ki delam.“

Ker nam pa Bog svojih lastnost ni razodel samo zato, da bi jih vedeli in verovali, temveč tudi zato, da bi živeli tako, da bi naše življenje ne bilo nasprot božjim lastnostim, marveč po njih obravnano, pridem na to vprašanje:

Kakšno podučenje nam daje božja vsegavednost?

1. Bog je vsegaveden; njegovemu bistremu in jasnemu očesu ni clo nič prikritega; nobena misel ni njemu neznana in noben občutljej ali nagib serca; zatoraj skerbimo na vso moč, da so vse naše misli in želje takšne, da ne bo ž njimi žaljeno, temveč počasteno njegovo sveto oko. Nikar se toraj ne motimo in ne mislimo, da smo Bogu že dopadljivi, če se le zunajnih slabih reči in del zderžujemo, ali pa kaj dobrega storimo; on, ki pregleduje oserčje in obisti, gleda pri vseh naših delih najbolj na serca, na naše misli in namene.

Če so naše misli in naši nameni dobri in Bogu dopadljivi, so mu dopadljive tudi naše dela; če mu pa misli in nameni niso dopadljivi, mu tudi naj lepše zunajne dela ne dopadejo, kakor mu Kajnov dar ni dopadel, in nimajo ne cene, ne vrednosti, ne zasluženja. Glejte, kako potrebno je, vedno dobre misli, pravične želje in poštene namene imeti pred vsegavednim Bogom.

2. Bog je vsegaveden; njegovo oko vidi vse, kar se godi na naj bolj skrivnih krajih, samotnih in tamnih, kakor bi se na svitlem solncu, pri belem dnevu godilo. Kajn je svojega brata Abelna odpeljal na polje, kjer ga ni vidil nobeden človek, in ga je ondi vbil. Akoravno je Kajn ljudem prikrival svoje hudobno delo, in ga skrivaj v samoti doprinesel, ga vendar Bogu ni mogel prikriti. O kako nespametno je tadaj, brezskerbno grešiti zato, ker si obetamo, da nas ne vidi nobeno človeško oko. Ali nas ne vidi neskončno bitje, kteremu nikoli nikjer prikriti ne moremo še clo svojih misel ne? In ali nam ni več ležeče, da nam je prijazen vsegavedni Bog, kakor pa, kaj mislijo, kako sodijo ljudje? Kadarkoli nas toraj mika, grešiti ali očitno ali skrivaj, si naglo spomnimo: Bog me vidi; on, ki me bo pravično sodil po mojih delih. Ta misel je greha obvarovala že veliko ljudi in jih posvetila, da so si ž nje pomočjo in pomočjo gnade božje nebesa pridobili; pozabljivši božje vsegavednosti bi bili grešili in vekomej goreli v peklu.

Ne bom vam v misel jemal, kako da je misel na božjo vsegavednost greha ovarovala Egiptovskega Jožefa in čisto Suzano, kadar sta bila v greh napeljevana. Znane so vam namreč te prigodbe. Povedal pa vam bom neko drugo podučno povest, ktera nam tudi lepo spričuje, da misel na božjo vsegavednost človeka greha obvaruje. Neki fantič je stopil v sosedovo hišo klicat drugega fantiča, svojega tovarša, da bi skupaj v šolo šla. V hišo stopivši ne najde v njej nobenega človeka, najde pa pri oknu jerbas lepih jabelk. To so lepe jabelka, si sam pri sebi misli, in bliže je stopi, ter jih željno ogleduje. Dalj ko jih gleda, lepše se mu zde. Že je roko stegnil, da bi jih nekoliko odnesel; pa je še o pravem času samega sebe zavernil rekoč: „Nikar, to bi ne bilo prav, tega ne smem storiti; če me tudi nobeden človek ne vidi, me vidi pa Bog, ki ve za vse reči!“ To reče, pusti jerbas in jabelka na miru, in se odpravlja iz hiše. Ko pa ravno čez prag misli stopiti, zakriči nekdo nad njim, ter pravi: „Stoj!“ Fantič se prestraši, in scer tem bolj, ko iz za pečjo prileze starček, kterega fantič poprej ni vidil v hiši. „Ne boj se!“ veli starček, „vidim, da si priden fantič, ker si imel Boga pred očmi, in nisi hotel jabelk skrivaj vzeti, jih vzemi zdaj, kolikor jih le hočeš, in si zapomni ves svoj živi dan prelep nauk:

Bog vse vidi in vse vé,
Greh se delati ne sme!

Tudi nas bo greha obvarovala misel: „Bog je vsegaveden“ nas obvarovala krivice, goljufije, hinavščine, zapeljevanja nedolžnosti i. t. d.

3. Bog je vsegaveden. Ta misel nas priganja, tudi skrivaj dobro delati, in spolnovati svoje dolžnosti, akoravno nas nobeden ne vidi in nas nihče ne hvali; zadosti naj nam bo, da nas Bog vidi. Bog me vidi, si mislimo pri vseh svojih molitvah, ki jih na skrivnem storim, pri premišljevanju svetih reči, ki jih na samem opravljam, pri svojih bogoljubnih željah in pobožnih zdihljejih, ktere na tihem k Bogu pošiljam. Jezus pravi: „Kedar molite, ne molite kakor hinavci, kteri radi molijo po šolah (shodnicah) in na voglih ulic, da se skazujejo ljudem; resnično vam povem, prejeli so svoje plačilo.“

Bog me vidi, si mislimo, kadar svojega bližnjega svarimo iz dobrega namena, podučujemo nevedne otroke, usmiljenje skazujemo potrebnemu. Z eno besedo: ta misel nam bodi vedna zvesta tovaršica pri vseh naših delih in opravilih, pri naših pogovorih, naših mislih in željah. Jezus sam nam jo priporoča rekoč: „Kadar milošno deliš, naj tvoja levica ne ve, kaj dela tvoja desnica; da bo tvoja milošna na skrivnem; in tvoj Oče, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernil.“

Tobija je bil že od malih nog prav pobožen in bogaboječ. Ko je bil z drugimi Izraelci vred v Ninive v sužnost prišel, se nikakor ni dal zapeljati v molikovanje ali kako drugo pregreho, ne po prigovarjanju, ne po slabih zgledih drugih, marveč je noč in dan doprinašal dobre dela. Karkoli si je pridobil, je delil s potrebnimi tovarši, in jih je tolažil, in jim pomagal, kar in kolikor koli je le mogel. Od kod pa je prišlo, da je Tobija v sredi hudobnih ljudi vendar le tako pravično živel? Prišlo je od tod, da je imel Tobija vsegavednega Boga vedno pred očmi. In ravno zato je tudi svojemu mlademu sinu dajal lep nauk rekoč: „Vse svoje žive dni imej Boga v svojem sercu, in varuj se kdaj privoliti v kak greh in v nemar puščati zapovedi Gospoda našega Boga!“ (Tob. 4, 6.)

4. Božja vsegavednost tolaži pravičnega v nadlogah in v terpljenju. Kako oveselivno in vtolaživno je terpijočemu sercu, ako ima kterega, h komur se v svoji žalosti zateče, ter najde pri njem sočutja in tolažbe. In glejte! gori nad seboj imamo vsevednega Očeta, kteri vé za naše britkosti in naj skrivnejše terpljenje, kteri sliši zdihleje zatertega, in šteje njegove skrivne solze; kteri ne pozabi zapuščene vdove, in se milostno ozira na sirote in njih revščino; kteri je poln usmiljenja in ljubezni, in do kterega se sme vsak terpijoč in potert približati z otročjim zaupanjem, in od njega pričakovati očetovske pomoči.

S to mislijo se je tolažil pobožni Job v svojem nezmernem terpljenju, in ni zgubil svojega zaupanja v Boga, in njegovo zaupanje ga ni ogoljufalo. — S to mislijo se je tolažila tudi sveta Elizabeta, ktera je mogla po nedolžnem tolikanj preterpeti. Po smerti njenega moža je bila krivično tožena, da je preobilno vbogajme dajala in tako zapravila deželno premoženje.

Na to krivično tožbo jej poberó vse njeno premoženje, in jo clo iz dežele spodé. Vsa revna je mogla s svojimi tremi otroci iskati pomoči pri tujih ljudéh, kteri so jo včasih prav gerdo imeli. Vse jo je zapustilo; ostala jej je le še kar edina tolažna misel: „Božje oko, ktero čuje nad slehernim človekom, vé, da sem nedolžna. Bog bo mojo nedolžnost že razodel o pravem času.“ In res je prišla na dan njena nedolžnost, povernjena jej je bila čast in premoženje, kterega je zdaj še tem radodarniši obračala v dobre dela, dokler ni leta 1231. v Gospodu zaspala.

5. Božja vsegavednost poterduje spokornika v spokorjenju in poboljšanju, ker dobro vé, da vsegavedni Bog gleda z milostnim ocesom na spreobernjenega k njemu se vernivšega grešnika, da vidi njegovo poterto in zares skesano serce, in mu po Jezusu Kristusu odpušča vse njegove grehe, in da se z dopadenjem ozira na njegovo spremenjeno in spokorno življenje, in zapisuje v bukve življenja vse njegovo vojskovanje in zmage zoper poželjivost in svet, vse njegove molitve, milošne in poste.

Glejte, kako lepo se tolaži pravi spokornik z božjo vsegavednostjo!

Ljubi moji! imejmo božjo vsegavednost vedno pred očmi, in k velikemu pridu nam bo. K dobremu nas bo nagibala, k dobrim delom nas priganjala in k lepim čednostim, greha pa nas varovala in nam dajala moč, da se ne bomo dali v greh zapeljati ne z obljubami, ne z žuganjem, ne s priliznjenim govorjenjem. Zatoraj pravi sv. pismo: „Blagor človeku, kteri se vedno spomni božjega vsevidečega očesa!“ (Sir. 14, 22.)

XX. Keršanski nauk.

4. Bog je neskončno moder.

V zadnjem keršanskem nauku sem vam razlagal tretjo božjo lastnost, ktera se glasi: „Bog je vsegaveden; vé vse, preteklo, sedajno in prihodno; vé tudi vse naše naj skrivnejše misli in želje; toraj mu ne moremo nič prikriti.“ Da je Bog vsegaveden, vemo iz tega, ker je on vse naredil, kar se je nekdaj godilo; ker on dela vse, kar se zdaj godí, in ker se bo tudi zanaprej vse godilo tako, kakor bo on hotel; ker je on stvaril našo dušo in jej dal zmožnost, misliti in želeti, ali ne bo vedel, kaj z dušo mislimo in želimo? Pa tudi sv. pismo stare in nove zaveze nam spričuje, da je Bog vsegaveden, kakor tudi cerkveni učeniki.

Ko vemo, da je Bog vsegaveden, na vso moč skerbimo, da bodo naše misli in želje vedno take, da ne bo ž njimi žaljeno božje presveto oko, temveč, da bo posvečeno božje ime.

Ko je Bog vsegaveden, ter na tanjko vidi vse, kar se godi clo v skrivnih krajih, samotnih in tamnih; ne živimo pošteno samo pred ljudmi, ampak tudi, kadar smo sami in nas ne vidi nobeno človeško oko. Če smo pa nadleževani, da bi grešili ali skrivaj ali očitno, spomnimo se, da nas vidi Bog, kteri nas bo pravično sodil po vseh naših delih.

Ko je Bog vsegaveden, naj nas ta resnica priganja, dobro delati tudi skrivaj, in natanjko spolnovati svoje dolžnosti, akoravno nas nihče ne vidi in nihče ne hvali; zadosti naj nam bo, da nas Bog vidi.

Bog nas vidi. Ta lastnost nas tolaži v pokorjenju, ker vemo, da vsegavedni Bog vidi naše sedajno poterto in z resničnim kesanjem napolnjeno serce in milostno nanj gleda.

Ker sem zadnjič skončal nauk od tretje božje lastnosti, pridemo danes do četerte božje lastnosti, ktera ima ta glas:

„Bog je neskončno moder.“

Bog je neskončno moder, se pravi: On stori vse iz naj boljšega konca, in izvoli vselej naj pripravniše pripomočke, da doseže svoj konec ali namen. — Kaj je namen? Kaj so pripomočki? Namen je misel ali volja, to ali uno storiti; pa tudi cilj in konec, to ali uno doseči ali od sebe odverniti. Zakaj bolnik zdravila vživa? Kaj ne, zato, da bi dosegel zdravje? Zdravje, kterega si želí, ga priganja in nagiba, poslužiti se zdravil; tadaj je zadobiti zdravje njegov namen. To pa, česar se kdo posluži, ali kar obrača v to, da namen doseže, se imenuje pripomoček. Vsaka pametna ali umna stvar ima pri svojih prostovoljnih delih kak namen, in da zadobi, da doseže namen, se posluži pripomočkov. — Nameni pa, zavoljo kterih s pametjo in umom obdarovani ljudje opravljajo svoje delo, so mnogoteri: so dobri in slabi nameni. Če kdo kaj dela zato, ker je to dobro in prav, ali zato, ker Bog hoče tako imeti, ima dober namen. Postavim, če kdo bližnjega svari, da bi ga poboljšal, ima dober namen. Če pa kdo dela ali hoče storiti kaj takega, kar je zoper njegovo vest, zoper božjo voljo, kar je slabo, ima slab ali grešen namen. Slab namen, postavim, bi imel človek, ako bi molil zato, da bi ga ljudje hvalili in obrajtali. — Kakor so nameni mnogoteri, so mnogoteri tudi pripomočki, kterih se človek posluži, da bi dosegel svoj namen: so namreč pripravni, pripuščeni, dobri; in so tudi nepripravni, nepripuščeni in pregrešni pripomočki. Če, postavim, mlad človek želi, imeti v starosti potreben živež, in nikomur ne nadležen biti, ima dober namen; če je pa on zavoljo tega v mladosti priden, varčen, so pa tudi pripomočki, kterih se v to posluži, pripravni, pripuščeni in dobri. — Evangelski hišnik se je hotel tudi preskerbeti za svoje stare dni, da bi takrat ne terpel pomanjkanja; zatoraj je sklical vse dolžnike svojega gospoda, in da bi ga, kadar bo odstavljen od hiševanja, sprejeli v svoje hiše, je rekel pervemu: Koliko si dolžen mojemu gospodu? On pa je rekel: Sto čebrov olja. In mu je rekel: Vzemi svoje pismo, vsedi se hitro, in zapiši petdeset. Potlej je rekel drugemu: Ti pa koliko si dolžen? On pa je rekel: Sto starjev pšenice. In mu

reče: Vzemi svoje pismo in zapiši osemdeset. Glejte, pripravnih pripomočkov se je scer hišnik poslužil, da bi se mu hudo ne godilo na stare dni; toda ti pripomočki niso bili pripuščeni, marveč so bili pregrešni, ker so bili krivični.

Kdo tedaj je zares moder imenovati? Le tisti, kteri dobre, svete namene ima, in se pripravnih, pripuščenih, dobrih pripomočkov poslužuje, da bi dosegel svoje dobre namene, je zares moder, ter vreden tega lepega, častitega imena, in njegova obnaša je prava modrost. Iz kolikor boljšega namena kdo kaj stori in kolikor bolj pripravnih in boljših pripomockov se poslužuje, da bi dosegel svoj namen, toliko modrejši je. Kdor pa scer dober namen ima, pa se poslužuje slabih in nepripravnih pripomočkov, je nespameten, je neumen, bedast, kakor so nespametne bile device, ktere so ženina pričakovale s praznimi svetilnicami. Bog pa ima pri vseh svojih naredbah naj boljše in zgol svete namene, in da dosega te namene, se posluži naj pripravniših, naj boljših pripomockov, zatoraj ga imenujemo najmodrejšega ali neskončno modrega.

1. Ker je Bog neskončno svet in dober, mora naj boljše in naj svetejše namene imeti; ker je vsegaveden, ve vse obračati tako, da doseže svoje svete namene. Pri ljudeh pa ni tako. Nekteri imajo res prav dobre namene, in si volijo prav pripravne pripomočke; toda hudobni ljudje jih opoverajo, da ne morejo s pripomočki doseči svojih dobrih namenov. Nekteri starši bi radi prav dobro in keršansko izredili svoje otroke; zatoraj si prizadevajo, kolikor morejo: toda hudobni otroci ne poslušajo njih lepih naukov, ali pa jih drugi hudobni ljudje zapeljajo in popačijo, in tako je prazen ves njih trud, brez sadu, brez vspeha vse njih prizadevanje. Pri Bogu pa ni tako; on je vsegamogočen, in nobena stvar se ne more vstavljati njegovim namenom ali jih razdirati; on je tadaj lahko neskončno moder.

2. Po kom še spoznamo, da je Bog neskončno moder? Iz dela se spoznava umen delavec; ravno tako se tudi iz božjih del, iz stvarjenih reči spoznava delavcova, stvarnikova neskončna modrost. Kamorkoli obernemo svoje oči, ali po zemlji ali v nebo; ali če premišljujemo vidne in nevidne stvari, nam vse stvarjenje v sploh in vsaka stvar posebej oznanuje stvarnikovo

neskončno modrost. — Le pomislimo, s kako pripravnimi udi je obdarovana vsaka, tudi naj manjša žival, da se zamore prehraniti in sovražnikom braniti. Nektere živali imajo orožje, ter roge, ojstre zobe, hude parklje, da se branijo; druge so zvijačne in nagle, da zamorejo nevarnosti ubežati. In vsaka žival si po svoji natori živeža išče. Čebelica leta od cvetlice do cvetlice, si živeža iz njih nabiraje. Pajk sprede pajčevno, da muhe vanjo lovi in se od njih živi. Vlastovicam in drugim gorkotoljubnim pticam je že prirojeno, da o jeseni pred zimskim mrazom severne merzle kraje zapusté, in se v južne gorke dežele podajo. Kdo pa jim napoveduje zimo in sneg? Kdo jim kaže pot v južne dežele? Kdo jih varuje, da ne zaidejo? Glejte, kako moder je Bog, Stvarnik vseh reči! — Ali če se ozremo gori na nebo, nam tudi nebo oznanuje božjo neskončno modrost. Solnce je tako veliko, da bi šlo lahko v njega, ko bi votlo bilo, miljon zemelj takih, kakoršna je naša; in je tako dalječ od naše zemlje, da bi krogla sprožena iz topa (kanona), dasiravno neznano hitro leti, letela do solnca celih 25 let. In vendar solnce ni predalječ ne preblizo od nas. Ko bi nam bilo solnce bližej, bi vse zgorelo v hudi vročini; ko bi bilo pa bolj dalječ od nas, bi nam vse pozeblo v strašni zmerzlini, zelišča in drevesa bi ne rastle, in mi bi ne imeli potrebnega živeža. Glejte, kako nam tudi solnce razodeva božjo modrost. Kakor pa solnce razodeva božjo modrost, jo razodeva tudi luna in brezštevilna truma zvezd.

Če premislimo človeka, lahko vidimo in spoznamo, da so že njegove oči, ušesa in roke delo božje modrosti. Kdo zamore zapopasti, kako vidi duša skoz oči, kako reči in stvari, ktere so okoli nas, eno od druge loči, in se razveseluje nad njih lepoto? Kako se zave glasú, petja, muzike, šuma ravno skoz ušesa? Kako gibčna in pripravna za vsako delo je roka s peterimi persti. Žival nima uma, kakor človek, toda Bog jo je obdaroval z natornim gnanjem (nagonom), kteri jej nadomestuje um. Ali ne oznanuje vse to božje neskončne modrosti?

Na svetu je vsaka reč na svojem mestu, na kterem služi v kak prid. Divja žival prebiva v gojzdih in berlogih; druga žival pa, ktero človek za delo potrebuje in za živež in obleko,

je krotka in se derži prebivališča ljudi, kakor postavim goved, ovca itd.

Reke in vode tekó po verhu, da gonijo mline, si ljudje v njih perejo svoje oblačila, napajajo živino; studenci pa izvirajo globoko pod zemljo, da donašajo ljudem dobro, hladno in zdravo pijačo. Tudi to, da je vsaka reč na pravem mestu, nam oznanuje božjo neskončno modrost.

Na svetu se tudi godi vsaka reč o pravem času. Noč in dan se spreminjata, da zamore človek delati in počivati. Štiri letni časi: spomlad, poletje, jesen in zima se zaporedoma versté leto za letom. O zimskem času si zemlja odpočije in si rodovitnost dobiva; spomladi zelišča in drevesa zelené in cveté, o poletnem času nastavljajo sad in zorijo, in o jeseni dozori vse, kar je v živež potrebno ljudem in živalim. Glejte, kako lepo božjo neskončno modrost oznanuje tudi to, da se na svetu vsaka reč godi o pravem času!

Vsaka reč in vsaka stvar na zemlji je že za nekaj dobra; nobena ni sama zase, ampak je tudi drugim stvarem v prid. Vse na svetu je v tesni zvezi. — Solnce ima neizrečeno veliko gorkoto, pa ne samo za se, ampak tudi za našo zemljo, ter jo ogreva in ji rodovitnost daje; luna svojo svitlobo od solnca dobiva, pa razsvitljuje po noči tudi našo zemljo. — Iz zemlje, vodovja in morja se vzdiguje soparca, iz soparce se megla nareja, in iz megle dohaja rodoviten dež, kteri napaja zelišča, drevesa in žita. — Drevje nam daje sadje v živež, les za kurjavo in orodje. — Žival daje človeku jed in obleko, in mu delati pomaga. — Velike živali pa je manj kot majhne; da bi se pa mala žival preveč ne zaredila, se po božji naredbi velika živad živi z malo živaljo. Glejte, kako modro je vse na svetu storjeno, kako moder je Bog!

Res je scer, da je tudi veliko takih žival in zelišč, kterih prida, hasni in koristi še ne poznamo; pa kar mi zdaj še ne spoznamo, vtegnejo ljudje za nami kdej spoznati. Veliko tega, kar nam je zdaj znano, je bilo v starih časih neznano. Postavim od zelišča, ki se imenuje astramontana, ljudje pred nekolikimi leti niso nič vedeli, kako čudno moč da ima; zdaj pa vemo, da je gotovo zdravilo zoper kačji strup, če se to zdravilo vžije, in tudi rana ž njimi obvezuje. Nekdaj nič niso

vedeli, kako čudno moč ima soparca; v sedajnih časih pa goni mašine, mline, vozove itd. Če tadaj mi zdaj prida vsake reči še ne poznamo; si moramo pa misliti, da bodo morebiti ljudje za nami spoznali, in da je Bog gotovo stvaril vse iz modrega namena.

Še clo take reči, ktere se nam nekoristne vidijo ali clo škodljive, in so tudi res škodljive, kedar se napak obračajo, so v kak prid, in clo v veči prid, kakor pa v škodo. Ogenj, postavim, včasih strašno škodo naredi, in večidel po nerodnosti ljudi. Kdo pa je nasprot v stanu popisati, koliko dobrega nam ogenj stori? Nektere zelišča so res škodljive; umerl bi, kdor bi jih vžival; pa ravno tiste strupene zelišča so bolnikom mnogokrat v zdravilo, tudi se barve delajo iz njih. Bog je dal pa tudi človeku pamet, da se vé varovati strupenih in škodljivih reči. Strela in vihar res večkrat veliko škode napravita; sta pa zraven tega dobra v to, da zrak čistita škodljivih sopuhov (hlapov), kteri ob hudi vročini iz zemlje puhté, in napravljata kužne bolezni. Glejte, še take reči, ktere se nam škodljive zdé, imajo svojo dobro stran, in imamo od njih več prida kot škode, in nam razodevajo božjo neskončno modrost. — Iz vsega tega, kar sem vam do zdaj povedal, lahko spoznate, da nam vse stvarjene reči oznanujejo božjo neskončno modrost.

Ko je tadaj Bog vse modro naredil, nikar ne zaničujmo božjih del, ampak, če tudi vsega ne zapopademo, vendar le recimo: Bog je vse dobro naredil in modro!

Od mladega kraljeviča berem, da muh in pajkov ni mogel terpeti, in je večkrat rekel sam pri sebi: Čemu je Bog stvaril vse to? Ta merčes vendar ni človeku v noben prid! Naenkrat bi vse pokončal po vsem svetu, da le morem! Pozneje se je prepričal, da so mu tudi pajk in muhe bile v velik prid. In to tako-le: Kraljevič je šel na vojsko, na vojski pa je bil premagan in je moral bežati pred svojim sovražnikom. Ves truden in obnemogel pribeži v gojzd, se vleže pod drevo in zaspi. Zmed sovražne trume pa pride vojščak, ter ga zalezuje, da bi ga umoril. Med tem pa, ko se vojščak približuje, se muha vsede kraljeviču na lice, in ga piči tako močno, da se zbudi. In ko se zbudi, skoči na noge, prime za meč, in

vojščak zbeži. Na to se kraljevič skrije v berlog. Pajk pa čez noč vse s pajčevino prepreže. Na jutro ga prideta iskat dva vojščaka, in ko prikoračita do berloga, pravi eden: „Tu noter bo skrit.“ Drugi pa pravi: „Notre ga ne bo, zakaj noter gredé bi bil gotovo pretergal vso pajčevino!“ To rečeta in gresta naprej. Ko odideta, povzdigne kraljevič roke, in pravi: „Zahvalim te, o Bog! včeraj si mi po muhi, danes po pajku ohranil življenje. O kako velika je tvoja modrost, in vse, kar si storil, je prav in dobro!“

Tudi mi nikar ne grajajmo božjih stvari, če tudi ne vemo, počem so dobre, ali če se nam clo škodljive zdé; ampak vselej recimo: „Bog je neskončno moder, in vse, kar je storil, je prav in dobro storjeno.“ Amen.

XXI. Keršanski nauk.

4. Bog je neskončno moder.
(Na dalje.)

Zadnjič sem govoril od četerte lastnosti božje, od božje neskončne modrosti. Zares moder je tisti, sem rekel, ki dobre in svete namene ima, in se pripravnih, pripuščenih in dobrih pripomočkov posluži, da bi dosegel svoje dobre namene. Iz kolikor boljšega namena kdo kaj stori, in kolikor bolj pripravnih pripomočkov se poslužuje, da doseže svoj namen, toliko modrejši je.

1. Bog je neskončno dober in svet, tadaj mora naj boljše in naj svetejše namene imeti; on ima neskončno pamet, je vsegaveden in vsegamogočen, tadaj se vé in zamore poslužiti naj pripravniših pripomočkov, da dosega svoje namene; on je toraj neskončno moder.

2. Da je Bog neskončno moder, nam napovedujejo vse stvarjene reči, ker so toliko lepo storjene; vsaka naj manjša žival je obdarovana s pripravnimi udi, da se zamore ohraniti in sovražnikov braniti; vsaka reč je na pravem kraju, na kte-

rem je v kak prid; vsaka reč na svetu se godi o pravem času; vsaka reč na svetu je za kaj dobra, nobena ni samo zase, ampak je v prid tudi drugim stvarem; še clo od takih reči, ktere se nam škodljive zdé, imamo več dobrega kot slabega. Vse stvarjene reči nam spričujejo, da je Bog neskončno moder.

Danes bom še na dalje govoril od božje modrosti.

3. Da je Bog neskončno moder, nas uči sv. pismo stare in nove zaveze z razločno besedo. David pravi: „Gospod, kako zale in lepe so tvoje dela; vse si dobro naravnal.“ (Ps. 103, 24.) „Gospod je po modrosti zemljo vterdil, in po razumnosti nebesa naredil. Po njegovi modrosti vodé iz zemlje hahljajo in napojeni oblaki rosé.“ (Prip. 3, 19.) Sv. Pavel premišljevaje božjo modrost tako-le piše: „O visokost bogastva, božje modrosti in znanja! kako nezapopadljive so njegove sodbe in kako neizvedne njegove pota! Kdo je pregledal Gospodove pota? in kdo je bil njegov svetovavec?“ (Rimlj. 16, 27.)

4. Pa ne le samo besede sv. pisma, ampak tudi veliko prigodb sv. pisma nam razodeva božjo neskončno modrost. In še clo marsikako hudobijo ljudi je vedel Bog oberniti tako, da je bila ali posameznim ljudem ali pa tudi celim narodom v velik prid.

Znano vam je, da je Jožef bratom pripovedoval svoje sanje, ter rekel: „Zdelo se mi je, da smo na polju vezali snopje, in da se je moj snop vzdignil in po koncu postavil; vaši snopi pa, ki so stali okrog, so se priklanjali mojemu snopu.“ Njegovi bratje pa so bili nanj nejevoljni zavoljo teh sanj, in so mu rekli: „Boš mar naš kralj? in mi tebi podložni?“ Pravil pa jim je v svoji nedolžnosti tudi še druge sanje rekoč: „Vidil sem, da se mi vklanja solnce, luna in enajst zvezd.“ Oče mu rečejo: „Kaj boš s temi sanjami? Ali se ti bom mar jaz vklanjal in tvoja mati in tvoji bratje?“ Od tega časa so ga bratje silno sovražili; clo umoriti so ga sklenili, in le na Rubnovo prošnjo ga niso naravnost umorili, temveč vergli v suho rupo (šterno); potlej pa ga prodajo Izmaelcom v Egipt potujočim, da bi dalječ od njih nikdar čez nje ne gospodoval. In vendar je Bog z Jožefom dosegel svoj namen, ter ga po-

vzdignil čez njegove brate, in bratje so ravno s tim, da so ga v sužnost prodali, pomagali Jožefu k visokosti, akoravno tega niso vedeli in niso hotli. Zato je Jožef bratom rekel, kadar so po zernja (žito) v Egipt prišli. „Vi ste hudo sklenili z menoj; Bog pa je hudo obernil v dobro, ter me povišal, in v vašo srečo pred vami tu sem poslal.“ — Aman, mogočni služabnik kralja Asuera je smertno sovražil juda Mardoheja, ker ga Mardohej ni tako častil, kakor je Aman pričakoval. Že je bil dobil od kralja dovoljenje, pokončati Jude po vsem kraljestvu, in Mardoheju je še posebej vislice pripravil 50 komolcov visoke. Pa kaj stori božja modrost, da nedolžne otmé in napuhnjenca poniža? Po noči ne da kralju spati. In ker spati ne more, si da brati zgodovinske zapisnike, iz kterih zvé, da mu je Mardohej življenje otel, ter razodel zaroto dveh služabnikov, ktera sta hotla kralja umoriti. Kralj to slišati, uprašuje: Kakšno plačilo je Mardohej zato prejel? Služabnik mu odgovorí, da nobenega ne. Kralj se tega sramuje, pa tudi sklene, Mardoheja prav kraljevo počastiti. Na vse zgodaj vstane Aman in gre h kralju, da bi mu svetoval, naj Mardoheja obesi. Kralj ga čuti pred vrati in reče: Kdo je zunaj? Služabnik mu odgovori: Aman. Kralj ga velí poklicati. Aman pride, in kralj mu reče: Kako naj se stori z človekom, kterega hoče kralj počastiti? Aman misli, da ta čast ne more nikomur drugemu namenjena biti, kakor le njemu samemu, in toraj reče kralju: „Človek, kterega hoče kralj počastiti, naj se obleče v kraljeve oblačila, kraljeva krona naj se mu postavi na glavo, in na kraljevega konja naj se posadi. Pervak kraljevih služabnikov naj mu derži konja, in ga vodi po mestnih ulicah, ter kliče: „Tako se časti tisti, kogar hoče kralj počastiti.“ „Hiti“, mu reče kralj, „in kar si rekel, stori judu Mardoheju, ki sedi zunaj pri vratih. Pa varuj se, da ne opustiš kake reči.“ Ravno toži Aman, od tega pota domu pridši, svoji ženi in prijatlom, kaj se mu je prigodilo, kar pridejo kraljevi služabniki, vabit ga na obed h kraljici, kamor je imel tudi kralj priti. Pri obedu je bil kralj prav dobre volje, in je rekel kraljici: „Povej mi vsaj zdaj svojo prošnjo, da ti storim po volji.“ Poprej že mu je bila kraljica razodela, da ga bo nekaj prosila; pa mu ni še bila povedala, kaj da ga bo prosila.

Reče jej kralj: „Če je tudi polovica kraljestva, dal ti ga bom!“ Kraljica odgovori: „Če sem milost našla pri tebi, o kralj! ohrani življenje meni in mojemu ljudstvu, ker pokončati nas so sklenili naši protivniki!“ Kralj vprašuje, kdo da jim streže po življenju? In kraljica pové, da Aman je naj hujši sovražnik Judov. Silno se kralj razserdi, vstane od mize in gre na vert. Aman pade pred kraljico na kolena, ter jo prosi, naj mu reši življenje. Kralja iz verta prišlega ta reč še hujše raztogoti. Pri tej priči ga ukaže obesiti na vislice Mardoheju namenjene. Mardohej pa je prišel na mesto Amanovo; kralj mu je izročil kraljevi pečatnik, in je preklical neusmiljeno povelje, po kterem bi bili mogli umreti vsi Judje.

Zdaj pa premislite, kaj je prišlo iz majhne okoliščine, da kralj ni mogel spati, in lahko bote spoznali neskončno modrost božjo, ktera tudi majhne reči vé prečudno obračati, in tako dopolnovati svoje namene.

Ko pa Bog tudi hudobije in pregrehe ljudí tako obrača, da se spolnujejo njegovi nameni in sklepi, ali je mar on greha kriv?

Bog je neskončno svet, in ni kriv hudega, čeravno ga dopusča. Greh pride iz človekove proste volje; Bog pa obrača hudo po svoji modrosti v dopolnenje svoje volje. Judje postavim so prostovoljno umorili Jezusa, in so grešili, čeravno je bilo sklenjeno, da bo Jezus terpel in umerl v odreščenje sveta. Neverniki so dolgo in neusmiljeno preganjali božjo cerkev; grešili so, vendar pa, dasiravno nevedama, dopolnili božji sklep, da božja moč cerkev podpira, in da je nihče ne premaga, kakor je Jezus že poprej povedal rekoč: „Peklenske vrata je zmagale ne bodo.“ (Mat. 16, 18.)

5. Da je Bog neskončno moder, učé tudi cerkveni učeniki. Sv. Avguštin pravi: „Božjih naredb ne smemo presojevati po svoji slabi razvidnosti; zakaj Bog se poslužuje po svoji modrosti mnogih pripomočkov in potov, kterih mi še zapopasti ne moremo; reči, ktere se nam nepripravne ali še celo škodljive zdé, so prav dobri in prav pripravni pripomočki v rokah božje modrosti.“ „Večkrat se zgodi,“ pravi na dalje, „da pride neveden človek v kakšno delavšnico, kjer vidi mnogo

orodje; ker pa orodja ne pozna, in ne vé, zakaj da je, za ktero delo da služi, se primeri, da kterikrat zaničljivo govori od njega, ter pravi, da ni za nič, da ni za rabo. Mojster pa, kteri se na vse to dobro zastopi, se posmehuje njegovemu nespametnemu zaničevanju, in naprej dela svoje delo. „Tako nespametno ravnate vi“, sklene sv. Avguštin, „kteri grajate in zaničujete kake božje stvari, kterih se Bog poslužuje v dosego svojih skrivnih namenov. Ali mar hočete biti bolj zastopni, kakor modri Bog v nebesih, kteri je vse to naredil?“ — „Če sliši kdo citre peti prijetno in vbrano (soglasno)“, pravi sv. Gregor, „si misli, da je umen tisti, ki na nje brenka. Če pa kdo premisli, v kako lepem redu in soglasju in edinosti so vse reči na svetu, si mora misliti, da jih vlada neskončno moder Gospod.“ Tako, glejte, nam spričujejo tudi cerkveni očelje, da je Bog neskončno moder.

Ko je Bog neskončno moder, zakaj pa dopušča tolikanj hudega na svetu?

Akoravno Bog na tem svetu dopušča veliko hudega, je le vendar neskončno moder, ker njegova modrost vse, in clo hudo, obrača v to, da bi nas tukaj na zemlji naredila pobožne, po smerti pa večno srečne. K pobožnosti in zveličanju nam pa večkrat pomagajo križi in težave in nadloge; bodimo si ali pravični ali grešniki.

1. Časne nadloge in težave so pripravne nas učiti, da vemo božje dobrote prav ceniti in čislati in zanje Boga hvaliti. Kdaj človek zdravje naj bolj ceni? Kaj ne, kadar bolezen poskusi?

2. Nadloge in težave pusti neskončno modri Bog čez grešnika priti zato, da ga odvračujejo od greha in primorajo, misliti na Boga in zdihovati po njem. Kdaj človek naj rajši in naj hitrejši pozabi na Boga? Kadar je srečen in mu vse ravno gre in po volji! Kadar mu pa Bog pošilja križe, težave, revščino, bolezen ali kaj druzega hudega, začne še le Boga spoznavati, k njemu zdihovati in moliti. O kako rad se še zmerom človek zateka k Bogu, kadar se mu huda godi. Grešnik ne misli ne na Boga, ne na kaj božjega, dokler se mu dobro godi: bogoljubni pogovori so mu zoperni. Naj ga

pa kaka bolezen zadene ali kaka druga nesreča, bo sam v se šel in začel klicati v Boga.

3. Časne težave in nadloge odtergajo tudi naše serce od ljubezni do posvetnih reči, in nas opominjajo, da nam ni vekomaj ostati na tem svetu, temveč da je v nebesih naša prava in večna domačija; da tadaj v nadlogah in težavah hrepenimo po nebesih, kjer se nam bo boljša godila, kjer nič več ni ne težave, ne žalosti, ne britkosti, ne solze.

4. Težave, nadloge in britkosti pusti Bog priti tudi čez pravične, da jim daje priložnost, dosti dobrega storiti za nebesa, in se v dobrem zmerom bolj uterdovati.

5. Zadnjič so pa časne težave tudi pripravne, poskuševati našo pobožnost, uterdovati našo pravičnost. Marsikdo lepo živi in tudi kaj dobrega stori, ker mu do zdaj ni še bilo nič treba terpeti za pobožnost; stanovitnost v dobrem pa se še le takrat kaže, kadar v težavah zvest ostane svojemu Bogu.

Iz tega, kar sem vam do zdaj povedal, pač lahko spoznate, da to ni božji modrosti nasproti, ako nam težave in nadloge pošilja, ker so one le nam v prid, v našo večno srečo.

Kaj nam je še pomisliti pri časnih nadlogah in težavah?

To nam je pomisliti, da dostikrat in naj večkrat s svojo lastno nerodnostjo sami sebi nakladamo butaro križev in težav. Nekteri v mladih letih zapravi vse, kar si pridobi, od varčnosti nič noče vedeti, ali ni tak človek sam kriv, da pomanjkanje terpi na stare dni? Drugi se prav lahkomišljeno spusté v zakon, akoravno jim vsakdo napoveduje, da ne bodo mogli shajati; ali niso sami krivi, da se jim terda godi? itd. Ko bi pa ljudje ravnali po božji volji in po božjih zapovedih, in po pameti, s ktero jih je Bog obdaroval, bi ne bilo toliko križev in težav med ljudmi.

Kaj se moramo učiti iz tega, ko vemo, da je Bog neskončno moder?

1. Ker je Bog neskončno moder, moramo biti zadovoljni z vsem, kar nam Gospod Bog pošilja, in ne smemo nič drugač

hoteti in želeti, kot ravno tako, kakor nam Bog pošilja po svoji neskončni modrosti, to je: v vseh okolščinah se podajmo v voljo neskončne modrosti. Tudi v tem nam daje Jezus lep zgled. Tako-le je molil pred svojim terpljenjem: „Oče, ako je mogoče, vzemi ta kelh terpljenja od mene; pa ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“

2. Ker je Bog neskončno moder, je tadaj gotovo prav in dobro vse, karkoli nam zapoveduje. Neskončno srečni bomo, če bomo spolnovali njegovo postavo. Ta resnica naj nas priganja in spodbada, vselej radovoljno, zvesto in natanjko spolnovati vse, kar nam Bog zapoveduje, akoravno bi nam to težavno bilo. Tudi ne uprašujmo: zakaj? Zadosti naj nam bo, da nam to zapoveduje neskončno modri Bog.

3. Bog je neskončno moder, mi pa smo stvarjeni po njegovi podobi; tadaj moramo tudi mi v svojem življenju skerbeti za pravo in sveto modrost. Prava modrost pa obstoji v tem, da časne, pozemeljske reči ljubimo le zato in toliko, kolikor so nam dobrotne in služne za večno srečo, ne pa da bi v njih in pri njih iskali svoje sreče. Prava modrost obstoji v tem, da si prizadevamo z dobrimi deli, z lepimi čednostmi doseči večno zveličanje, in da zavoljo večne sreče v nemar puščamo vso časno srečo; ob kratkem: prava modrost obstoji v tem, da človek Boga, naj višo dobroto ljubi čez vse, in v tej sveti ljubezni zadobi večno zveličanje; zakaj to je njegov namen.

Take modrosti je učil svoje otroke pobožen in bogaboječ oče, po imenu Maks. Pri vsaki priložnosti jim je razkazoval božje dela, da bi tudi iz božjih del Boga spoznavali in ga hvalili in ljubili, in mu tem zvestejši služili. Marsikterikrat so ga upraševali njegovi otroci, zakaj da je ta ali una reč tako in ne drugač; in oče jim je dal vselej tak odgovor, da so bili ž njim zadovoljni. Nekega večera je sedel na homcu v senci pod drevesom, in njegov mlajši sin je bil pri njem. Pod homcom se je pasla čeda ovac. Ondi memo pride popotni mož s psom. Ovce zagledajo psa in zbežé v germovje med ternje, da bi se ondi ovarovale, ko bi jih pes napadal. Ternje pa je marsikteri ovci kaj volne oskubilo. Ko fantič to zagleda, je bil nejevoljen in je rekel: „Glejte, oče! kako je gerdo

ternje volno poskubilo vbogim ovčicam. To ternje bi se imelo kar na mestu posekati, da bi posihmal nič več škode ne delalo ljubim nedolžnim živalicam.“ — Oče nekoliko časa molčé. Potem pa pravijo: „To ternje, praviš, bi se moglo posekati?“ „Da“, odgovori fantič, „le proč ž njim!“ Oče na to nič ne odgovoré, in gredé zdaj domu s svojim sinom. Drugi dan sta šla na ravno tisti kraj in sta vzela sekiro seboj. Dete je bilo že vse veselo, pa kmalo spet nevoljno, da se oče niso kar mahoma ternja lotili in ga posekali. Oče se pa spet na homec vsedejo, in rečejo svojemu sinu: „Ali slišiš, kako lepo prepevajo ljube ptičice? Ali ti ne dopade njih žvergoljenje? Ali niso tudi ptičice ljubeznive živalice?“ „Da, da“, odgovori fantič, „ptičice imam še posebno rad.“ Ravno takrat pa je ptičica zletela v ternje, si nabrala nekoliko volne, ter jo v kljunu zanesla v votlo drevo. „Glej“, povzamejo oče besedo, „s to volno bo gorko posteljo napravila svojim mladičem v gnjezdu. O kako prav bo prišla ta volna ubogim, golim mladičem! Ovce pa lahko prebojo brez te male bitvice volne. Ali grem zdaj, da ternje posekam?“ „O nikar ne!“ zaverne fantič, kteri je med tem prišel na druge misli. Oče mu rekó: „Nikar tadaj ne grajaj! Če ne razumeš kake reči, si pa misli: Bog je vse prav storil, in modro naravnal, akoravno mnogih reči ne moremo zapopasti: „Kar Bog stori, vse prav naredi!“

Od kod in kako se pa zadobi prava modrost?

Sam od sebe je nima nihče. Job pravi: „Bog pozna nje pot, in ve za nje prebivališče.“ Toraj ga ponižno in prisrčno zanjo prosimo v vseh svojih molitvah, in Oče dobrih darov nam bo gotovo dal svojega dobrega duha, kterega nam je dati obljubil po svojem ljubeznivem sinu Jezusu Kristusu. Amen.

XXII. Keršanski nauk.

5. Bog je vsegamogočen.

V zadnjem keršanskem nauku sem vam skazoval, da je Bog neskoncno moder, in sem dokončal nauk od te božje lastnosti; danes pa pridemo v keršanskem nauku do pete lastnosti božje, ktera se glasi: „Bog je vsegamogocen; je stvaril nebo in zemljo in vse, kar je; njemu ni nič nemogoče storiti.“

Res je, da zamore človek storiti velike in prečudne reči; vsegamogočen pa le vendar ni, ker blaga ali priprave potrebuje v to, kar stori; brez tega pa nič ne more storiti. Da bo hišo naredil, mora zidar imeti kamnja, apna, peska itd. Ako hoče stol narediti ali krov na hišo, ali kako drugo reč, mora stenar (tesar) les imeti. Iz nič pa nismo v stanu storiti ne travice, ne lasu, in nobene, tudi naj manjše reči ne; tadaj človek ni vsegamogočen.

Angeli imajo memo človeka veliko večo moč, ker so služabniki vsegamogočnega Boga. Bere se v sv. pismu, da je en sam angelj v eni noči pokončal vse pervorojene Egipčane. En sam angelj je na nagloma pokončal 185.000 Asirskih vojščakov; vsi oboroženi so bili, in vendar se mu niso mogli vbraniti. Kadar je angelj sv. Petra peljal iz ječe, v ktero ga je bil vergel kralj Herod, je storil, da so verige same ob sebi padle od sv. Petra, in so se železne vrata same ob sebi odklenile in odperle. Glejte, ljubi moji! koliko moč imajo angeli in kako mogočni so! Pa vendar vsa njih moč ni nič proti božji moči; zakaj vso moč, ktero angeli imajo, imajo kakor vse druge stvari le od Boga. Bog pa ima neskončno moč; le on sam je vsegamogočen. On zamore storiti vse, kar hoče; vse obraniti, kar hoče; njemu ni nemogoča nobena

reč; nobena mu ni pretežka; in nihče se ne more ustavljati njegovi vsegamogočnosti!

1. Da je Bog vsegamogočen duh, nam spričuje že to, ker je stvaril vesoljni svet. Nekdaj ni bilo ne nebes, ne zemlje; ne angelov, ne ljudi; ne solnca, ne lune, ne zvezd, in tudi drugih reči ne, ktere zdaj vidimo okoli sebe; le samo vsegamogočni Bog je bil. Zdaj pa vidimo vse te reči; od kod so? ali so se same storile? Misliti, da so se same naredile, bi bilo silno nespametno! Ko se namreč nobena reč, in clo majhen klas ali mala travnata bilka, sama storiti ne more, koliko manj bi se bil zamogel neizrečeno velik svet sam vstvariti! Vse stvarjene reči, vidne in nevidne, je vstvaril Bog. In pri stvarjenju sveta ni Bog nič drugega potreboval razun svoje vsegamogočne volje. Kar hotel je, naj bo nebo in zemlja, in pri tej priči sta bila nebo in zemlja! Glejte, v koliki svitlobi se je že pri stvarjenju pokazala božja vsegamogočnost! — Res je, da zemlja, ko je prišla iz božjih rok, ni še bila v tako lepem redu, v kakoršnem je zdaj. Ali v šestih dneh je Bog zemljo djal v tako lep red, v kakoršnem je še dandanašen, in v to ni potreboval nišesar drugega razun svoje vsegamogočne volje. Kar hotel je, naj bo luč, in luč je bila. Kar hotel je, naj bo podnebje (nebes), in ponebje je bilo. Kar hotel je, naj se voda loči od zemlje in razteče na svoje kraje, in pri tej priči se je voda raztekla, in je postalo morje, jezera, reke, potoki in studenci. Kar hotel je, naj zemlja rodi, in pri tej priči je rodila travo, zelišča in drevesa. Kar hotel je, naj luči svetijo na nebu, in sijalo je solnce, svetila luna, in migljalo zvezd nezmerno število. Kar hotel je, naj bodo ptice pod nebom, ribe v vodi in druge živali na zemlji; in so ptice zažvergolele pod nebom, so vode žergolele raznoverstnih rib, in je bila zemlja polna živali vsakega plemena. Glejte, kako vsegamogočna je božja volja!

2. Da je Bog vsegamogočen, nam spričuje tudi, ker ohranuje stvarjene reči. Ozrimo se okoli sebe po zemlji: Oj koliko živih stvari je na njej, ktere vsak dan potrebujejo živeža! Pomislite, koliko živeža že en sam človek potrebuje! Toda na zemlji ne živi le en sam človek, ampak tisuč in tisuč ljudi, milijon in milijon, in zraven ljudi je tudi še neizrečeno

veliko žival in zverine vsakega plemena, ktere tudi živeža potrebujejo dan na dan. In bolj ko bote to premišljevali, bolj vam bo na jezik silila beseda malovernih učencov: „Od kod bomo dobili kruha, da bi vsi ti jedli?“ Pa glejte! vsegamogočni Bog vé živeža dati vsem tem stvarem, ne scer s tim, da bi s svojo vsegamogočno voljo vsak dan stvarjal nove reči, ali jih z čudeži živil, kakor lačno množico v puščavi; ampak s tim jih hrani, da blagoslovlja in nezmerno množi to, kar je že stvarjenega. Malo zernja se verže v zemljo, ostane v zemlji nekoliko časa, potem požene, raste, nastavi klasje, in da veliko več zernja enakega plemena. Kar človek lahko na rami zanese na njivo, Bog množi tako, da se z vozom odpelje z njive; in kar bi bilo poprej komaj enemu človeku v živež zadostovalo, daje tako obilen pridelk, da zadostuje sto in sto ljudem za celo leto. — Drobna pečka se vsadi, in iz nje priraste drevo, ktero rodi toliko sadja, da se ž njim nahranuje in nasituje veliko ljudi. Že iz tega premišljevanja, kako da Bog vse stvari na zemlji hrani, moramo spoznati, da je Bog vsegamogočen duh.

Povzdignite zdaj še prot nebu svoje oči; poglejte ondi solnce, mesec in zvezd nezmerno število: tudi vse te stvari nam oznanujejo na ves glas, da je Bog vsegamogočen. Zemlja, to veste, je neizrečeno velika; veliko je suhe zemlje, še več pa morja na njej. Zdaj pa pomislite, kakšno je še le solnce, ki je milijonkrat veče memo naše zemlje; in kakšne so zvezde, od kterih terdijo učeni možje, da so še veče od solnca; in koliko nezmerno težo da imajo vse te stvari. In vse te reči, neizrečeno težke in velike, niso nikamor naslonjene, na nobeno reč ne operte, kakor tudi naša zemlja ni; kdo pa jih vzderžuje vsako na svojem mestu? Kdo derži našo zemljo, da ž njo vred — Bog vé, kam — ne pademo? Bog s svojo vsegamogočno voljo ohranuje in derži vse te nezapopadljivo težke in velike reči vsako na svojem kraju; Bog jim odkazuje pota in steze, po kterih morajo hoditi. Glejte, tudi to, da Bog ohranuje vse stvari na nebu, nam oznanuje božjo vsegamogočnost.

Ko bi pa Bog hotel razdjati ves svet in vse stvari končati, bi mu ne bilo treba drugega, razun da bi zapovedal in

hotel, in konec bi bilo vseh stvari, in v nič bi se spremenil ves svet. Kaj takega ne zamore noben človek storiti, in tudi noben angelj ne, temveč le samo Bog, ki je vsegamogočen.

3. Da je Bog vsegamogočen duh, lahko vidimo tudi iz tega, ker so mu pokorne vse stvarjene reči; kar reče in hoče, vse se zgodi!

O koliko lepih izgledov imamo v svetem pismu, kteri nam spričujejo, da se res zgodi vse, karkoli Bog zapove ali sam ali pa po kakem človeku, kteremu je dal dar delati čudeže. Mozesu je zapovedal, naj s palico vdari na morje, in morje se je razgernilo, ter stalo na desni in levi kakor zid, da so Izraelci lahko s suho nogo šli čez strugo morja. — V puščavi je Bog zapovedal Mozesu, naj s palico vdari na skalo, in voda je pritekla iz skale, kakor je Bog hotel. — Ko se je Jozue vojskoval s sovražniki, je Bog zapovedal solncu, naj stoji, in solnce je stalo na nebu tako dolgo, dokler je Jozue premagal in pokončal sovražnike. — Kadar so bili pobožni Izraelski mladenči verženi v razbeljeno peč, ker niso hotli molikovati, je Bog hotel, da jim ogenj nič ne sme škodovati; in ogenj jim nič žalega ni storil, jih ni ne pekel ne žgal; v sredi strašnega ognja so hodili zdravi in veseli, kakor na hladnem zraku. — Bog je hotel, naj se zemlja odpre, in požre puntarskega Koreta, Datana in Abirona; in zemlja se je odperla, in jih žive požerla. — Kadar je Jezus umiral na križu, je hotel Bog, naj zemlja žaluje in se solnce zatamni; in solnce je cele tri ure zakrivalo svoje obličje, in zemlja se je tresla, in so skale pokale, in se grobi odpirali. — Vse te zgodbe in drugih veliko spričujejo, da je Bog vsegamogočen.

4. Da je Bog vsegamogočen, nam pa ne spričujejo le samo zgledi, ampak tudi razločni izreki sv. pisma stare in nove zaveze. David tako le govori od božje vsegamogočnosti: „Vse, kar hoče, Gospod naredí v nebesih, na zemlji, v morju in po vseh globočinah.“ (Ps. 134, 6.) Tobija (13, 4.) pravi od Izraelcov: „Zato vas je Bog razkropil med sovražnike, kteri ga ne poznajo, da jim oznanujete njegove čudeže, in jih podučujete, da razun njega ni nobenega vsegamogočnega

Boga.“ — Job govori: „Bog dela velike, nezapopadljive in prečudne reči, kterih ni števila; on je neskončno moder in vsegamogočen.“ (Job. 9, 4—10.)

Pa tudi sveto pismo nove zaveze nam oznanuje božjo vsegamogočnost. Sv. Lukež (1, 37.) pravi: „Pri Bogu ni nemogoča nobena reč.“ V skrivnem razodenju (1, 8.) govori Bog in pravi: „Jaz sem, govori Gospod: Vsegamogočni.“ „Po njem so stvarjene vse reči“, beremo pri sv. Janezu (1, 3.). In sv. Payl piše: „V njem je stvarjeno vse v nebesih in na zemlji, vidno in nevidno, naj si bodo troni ali gospostva, ali poglavarstva ali oblasti; vse je stvarjeno po njem in v njem.“ (Kol. 1, 16.)

5. Ravno tako nas tudi cerkveni očetje prav lepo učé, da Bog vse zamore, grešiti pa ne more, ker greh ni popolnamost, ampak slabost. Sv. Avguštin pravi prav lepo: „Bog je vsegamogočen, lahko stori velike in majhne reči, nebeške in pozemeljske, večne in časne, vidne in nevidne; umreti ali goljufati ali grešiti pa ne more; vse zamore, tega pa ne more; ako bi hudo zamogel, bi pravi Bog ne bil.“ Na drugem mestu veli: „Ne rečem: pokažite mi kakega kristjana ali kakega juda; rečem pa: pokažite mi kakega nevernika, kteri bi ne terdil, da je Bog vsegamogočen.“ Sv. Bernard govori: „Bog je vsegamogočen, in si podverže vse, nektere zoper njih voljo, in taki so nesrečni; nektere pa ž njih voljo, in taki so srečni.“

6. Pa tudi djanska pamet nas uči, da mora Bog vsegamogočen biti; zakaj ko bi Bog ne bil vsegamogočen, bi ne mogel vsakega poplačati po zasluženju; hudobnega bi ne mogel postrahovati, pravičnemu bi ne mogel plačila dati; kakšen Bog pa bi potlej bil, ko bi ne bil vsegamogočen!

Iz vsega tega, kar sem vam dans povedal, ste pač lahko prepričani, da je Bog vsegamogočen. Molimo Boga vsegamogočnega, in prav veseli ga bodimo, ker vemo, da nam Bog lahko pomaga tudi takrat, kedar nam nobeden drugi pomagati ne more. Zatoraj nikar obupljivi ne bodimo v sili

in nesreči! — Bog je vsegamogočen; tedaj zamore pa tudi vse dobro poplačati in vse hudo postrahovati natanjko po zasluženju. Ta misel naj nas toraj odvračuje od greha in hudobije, in naj nas vnema za lepe čednosti in dobre dela.

Španjski kralj Filip II. je nekega dne svojega mladega sina Filipa vzel na lov. Vzdignil pa se je silni vihar, in za viharjem se je neznana ploha vlila izpod neba. Mladi sin je berž ko ne prav dostikrat slišal povzdigovati očetovo moč in oblast. Ko mu je tadaj neprenehano deževanje že prav nevšečno in nadležno postalo, se je obernil do kralja, svojega očeta, ter ga je lepo prosil, naj se vendar posluži svoje kraljeve moči in oblasti, in naj zapove oblakom, da naj mirujejo, in ne vlivajo tako silno vod iz pod neba. „Ljubo dete!“ mu seže kralj v besedo, „to ni v moji moči; čez to gospoduje vse viša oblast.“ In zdaj s perstom pokaže proti nebu, in govorí na dalje rekoč: „Tam gori biva kralj, kteri edini ima oblast, zapovedovati oblakom, naj dalje gredó ali pa stojé na mestu. Ta nebeški kralj je vse mogočniši memo vseh drugih pozemeljskih kraljev. Njega moraš ljubiti, njega se bati; njega moraš hvaliti, njega moliti; on namreč daje kraljem krone in oblast!“ To so pač lepe in podučne besede iz ust mogočnega kralja; bile so pa te besede mlademu kraljeviču lep dobiček, prežlahni plen, kterega si je iz lova domu prinesel. Odsihmal namreč ni nič več iz spomina spustil misli, da le Bog je sam vsegamogočen, in je tudi vedno sveto ljubezen in ponižno spoštovanje imel do Boga, vsegamogočnega.

Tudi nas bo pridno premišljevanjé božje vsegamogočnosti vedno bolj ogrevalo in vnemalo za vse dobro. Le nikar ne pozabimo, prav dostikrat premišljevati te lepe božje lastnosti! Amen.

XXIII. Keršanski nauk.

5. Bog je vsegamogočon.
(Na dalje.)

Govoril sem zadnjič od pete lastnosti božje, od božje vsegamogočnosti, in rekel sem, da božjo vsegamogočnost lahko spoznavamo že iz tega, ker je on vstvaril, ker vse ohrani in vlada. Pa tudi sv. pismo stare in nove zaveze nam vsegamogočnost božjo spričuje z mnogimi zgledi in razločno besedo, kar tudi cerkveni očaki poterdujejo, in zdrava pamet zahteva: ker bi Bog, ko bi vsegamogočen ne bil, ne mogel pravičnega poplačati, ne hudobnega postrahovati po zasluženju. Iz vsega tega smo se prepričali, da je Bog vsegamogočen.

Da bote pa od božje vsegamogočnosti imeli pravi zapopadek, vas moram opomniti, da božja vsegamogočnost ni poljubna ali samovoljna, ampak modra in sveta, to je: da Bog ne vsega brez razločka, ampak le kar je dobro, kar je modrosti, svetosti in pravici primerjeno, po svoji vsegamogočnosti storiti zamore. Tadaj je napčno in pregrešno, od Boga dočakovati kaj tacega, kar je pameti in svetosti nasprot, postavim: meniti, da zamore Bog grehe odpuščati brez pravega kesanja in resničnega poboljšanja, ali čudeže delati brez potrebe in brez svetega namena.

Ali je mogoče Bogu, človekovo voljo nagniti, kamor hoče, da pa ona pri tem vendar le ostane prostovoljna?

Bogu je mogoče, človekovo voljo nagniti, kamor hoče, ker je vsegamogočen Gospod, in ima oblast nad človekovo voljo, kakor nam sv. pismo spričuje, ter pravi: „Kakor ilo (perst) v rokah lončarjevih, kterega on vpodobljuje in izdeluje,

in ravna ž njim prav po svojem dopadanju, je tudi človek v rokah Stvarnikovih.“ (Sir. 33, 13, 14.) Zgled te resnice imamo nad sv. Pavlom, poprej Savl imenovanim. Savl je neusmiljeno preganjal cerkev božjo, pa le toliko časa, dokler mu je Bog dopustil. In tega Savla je Bog spreobernil na nagloma, kadar je bil ravno najbolj hudovoljen, ko se je namreč znašel na potu v Damašk, da bi tudi ondi preganjal kristjane. Akoravno je pa Bog sv. Pavla spreobernil tako na nagloma, vendar le ne smemo misliti, da ga je k spreobernjenju prisilil; naka, prisilil ga ni; zakaj, ko bi ga bil prisilil, bi mu bil prostost odvzel; prostosti pa mu ni odvzel, temuč mu je le voljo tako spreobernil, da je potlej on sam prostovoljno hotel, kar Bog hoče, da je prostovoljno sovražil, kar Bog sovraži. — In ker zdaj vemo, da vsegamogočni Bog voljo človekovo lahko nagne, kamor hoče; vendar le od njega pričakovati ne smemo, da bo tudi nas spreobernil ravno tako čudno, kakor sv. Pavla. Spreobernjenje sv. Pavla je bil čudež božje gnade; tolike gnade pa nam Bog ni obljubil, in jo tudi nismo zaslužili, in je tudi nismo vredni!

Kteri djanski nauki izvirajo iz božje vsegamogočnosti?

Iz božje vsegamogočnosti izvirajo ti le nauki:

1. Bodimo Bogu pokorni in pokorni tudi vsem njegovim zapovedim, ktere nam je dal le v naš prid. Sej veste, da smo že tukaj na zemlji pokorni mogočnim ljudem in kolikor mogočniši je kdo, tolika veča pokorščina se mu skazuje. Koliko veča pokorščina pa gre še le Bogu, ki je vsegamogočen, in smo mi prot njemu zgol revne stvari, prah in pepel. Oh, kaj bo enkrat, ko se ravno ta pokorščina tako močno pogreša med kristjani, nasprot pa je povsod obilno viditi grešne pokorščine!

2. Ker je Bog vsegamogočen, terdno zaupajmo, da nam bo dodelil vso potrebno pomoč, in ga zanjo prosimo. Blagor človeku, ki ima vsegamogočnega Boga za svojega prijatla; on ga bo gotovo varoval! Ako nas pa varuje vsegamogočen Bog, kdo nam zamore škodovati! Kralj David pravi: „Gospod

je moja luč in moje zveličanje, koga se bom bal?“ (Ps. 26,1.) Dokler Bog Jobu ni odtegnil svojega varstva, je bil Job naj srečniši mož v deželi, bil je v časti pri ljudéh, bil premožen in zdrav, imel je veselje nad svojimi otroci, in vse mu je šlo po sreči. Kadar mu je pa Bog odtegnil svojo roko, je na enkrat prišel ob vse; zgubil je zdravje, čast in premoženje, prišel je ob ljubljene otroke. — Kadar je bil Bog z Izraelci, se jim je prav dobro godilo; lepo je zanje skerbel, jih prečudno varoval sovražnikov; prav očitno se je vidilo nad njimi božje varstvo. — O kdo bi tadaj ne zaupal v vsegamogočnega Boga! Pa glejte, veliko je kristjanov, pri kterih se pogreša to keršansko zaupanje; le na svojo lastno moč se zanašajo, vsegamogočnost božjo pa v nemar puščajo, zato se jim pa tudi le večidel slaba godí!

3. Misel na vsegamogočnega Boga ohranimo kot zvesto tovaršico na potu pobožnosti in pravičnosti, na potu prot nebesom; ona nam bo razveseljevala pobito serce in serčnost dajala obupljivi duši. Zakaj resnične so besede Zveličarjeve, ki pravi: „Široka so vrata in prostorna je pot, ktera pelje v pogubljenje, in veliko jih je, ki hodijo po njej; ali ozke so vrata in tesna je pot, ktera pelje v življenje, in malo jih je, ki jo najdejo.“ Hudobni svet, zalezovanje hudega duha, grešne priložnosti, slabi zgledi človeka odvračujejo od dobrega in ga vlečejo na pot pogubljenja; vse to bi ga vtegnilo narejati obupljivega, da se ne bo mogel ohraniti v dobrem, ne obderžati na potu pravičnosti. Toda misel na božjo vsegamogočnost je že tolikim ljudem dala zaupanje in jih serčne storila v skušnjavah, in jim pomagala doseči mir v tem življenju in zveličanje na unem svetu. Toraj se zaupljivo obračajmo k vsegamogočnemu Bogu; k njemu povzdigujmo svoje serce, kadar čutimo, da nam omaguje na potu prot večnemu življenju: in serčnost se nam bo povernila, srečno bomo premagali vse skušnjave in močnodušno prenašali vse težave!

4. Kadar se znajdemo v stiskah in nadlogah; kedar nam pod težko butaro križev serčnost omaguje in moč pojema, in se nas maloserčnost prijemlje in obupljivost, ker ne najdemo pomoči ne v sebi, ne pri svojem bližnjem; takrat obernimo prot vsegamogočnemu Bogu svoje oči, in se ž njim potolažimo

rekoč: „Sej je Bog vsegamogočen; on mi zamore pomagati, če mi tudi noben človek več pomagati ne more; on, ki je tudi neskončno dobrotljiv, me bo še rešil, če bo previdil, da je dobro zame in moji duši v zveličanje, vanj zaupam, nanj se zanašam.“ Tako se je tolažil pobožni Job z vsegamogočnim Bogom v terpljenju in v bolečinah, ter je rekel: „Gospod je dal, Gospod je vzel. Kakor je njemu dopadlo, zgodilo se je. Ime Gospodovo bodi češčeno!“ — Tako so se tudi Izraelci v nadlogah tolažili z vsegamogočnim Bogom. In kedar je bila njih nadloga naj veča, jim je bila vsegamogočna roka božja naj bližej, da bi jih bila rešila iz nadlog, iz kakoršnih po človeško ni bilo upati nikakoršnega rešenja.

5. Iz tega, da je Bog vsegamogočen, se učimo prav poslužiti se oblasti, ktero nam je Bog dal čez druge. Če si tedaj ti, kristjan! postavljen čez druge ljudi, čez svojega bližnjega, si misli, da vsa oblast čez druge ti je dana od Boga, in je ne smeš obračati v hudo, v zatiranje svojega bližnjega, ampak se je poslužiti tako, da se bo ž njo pripomoglo v spolnovanje božjih zapoved in v odvernenje hudobije. Modri mož v svetem pismu govori: „Naj ojstrejša sodba čaka tistih, kteri imajo podložne.“

6. Ker je Bog vsegamogočen, ti pa, o človek! revna stvar, delo njegove vsegamogočne roke, se nikar čez druge ne povzdiguj; nikar ne bodi ošaben in prevzeten, če te je tudi Bog postavil v imeniten stan, v premožen stan in srečen! Ponižen bodi, kakor je bil kralj Kanut. Bil je on svoje dni res mogočen, vendar pa vedno ponižen; prilizovavcev, ki so ga čez mero povzdigovali, ni mogel terpeti. Nekega dne ga je eden njegovih služabnikov imenoval kralja kraljev, in gospoda zemlje in morja, ter mu reče, da se njemu ne more vstavljati nobena reč.

Kralj se ne zmeni za to hvalo in to povzdigovanje; sklene pa prepričati svoje prilizovavce, da je revna stvar tudi on, akoravno ga tako visoko povzdigujejo. Ko se je tedaj morje nekoliko pomaknilo od suhe zemlje, kar se pri morju večkrat zgodi, je ukazal svoj kraljev sedež postaviti na tisti suhi kraj, kjer je bilo poprej morje, se vpričo svojih služabnikov in prilizovavcov vsede na sedež, in tako-le govori:

„Morje, tudi ti spadaš pod mojo kraljevo oblast, ker si del mojega kraljestva; toraj mi moraš biti podložno; zapovem ti tedaj, da nič več ne smeš stopiti tu sem, kjer zdaj moj kraljevi sedež stoji!“ Komaj pa izgovori te besede, je že morje nepokojno postalo: je clo v kraljevi sedež metalo svoje valove, in spet zalilo ves kraj, na kterem je kraljevi sedež stal. Kralj pa je ves moker in z velikim trudom komej komej unesel svoje življenje. In zdajci se oberne k svojim služabnikom rekoč: „Tukaj zdaj vidite, kako slab je tudi naj mogočniši kralj, in da je le ena sama moč, ktera zamore morju zapovedovati: do tukaj smeš, in ne naprej! Prazna in nečimurna je vsa kraljeva moč; Bog sam le je vsegamogočen, mi pa smo revne stvari!“ To reče, si vzame kraljevo krono raz glave, in jo podobi Križanega postavi na glavo.

Bodi vedno ponižen tudi ti, o kristjan! če si tudi obdarovan z močjo, oblastjo in premoženjem, ter reci sam pri sebi: „Revna stvar sem, prah in pepel; nič ne premorem iz lastne moči; le Bog je mogočen čez vse, on je vse vstvaril, on vse ohrani; pod njegovo oblastjo je vse; njemu bodi čast in hvala!“

7. Bog je vsegamogočen. Ta resnica naj nas spodbada k dobremu. Akoravno pravični v tem življenju za svojo pravičnost ne zadobi vrednega dostojnega plačila; vendar le zavoljo tega nikar ne omagujmo v pravičnosti, ker ne tukaj na zemlji, ampak tam na unem svetu je čas žetve, je kraj plačila, kterega je vsegamogočni Bog pripravil njim, kteri njega ljubijo, in iz ljubezni do njega pravično živé.

Kolikor veči je gospod, toliko obilniše plačilo, toliko žlahnejše darove daje svojim zvestim služabnikom. Ker je pa Bog naj veči gospod, bo tudi njegovo plačilo neizrečeno veliko, ter veče, kakor ga svet zamore dati. Toraj pravi sv. Pavelj: „Oko ni vidilo, uho ni slišalo, in nobenega človeka serce ni občutilo, kar je Bog pripravil tistim, kteri njega ljubijo.“ Pobožni kristjan! bodi tedaj vesel, da je Bog vsegamogočen; za vse tvoje dobre dela in vse tvoje čednosti te bo on prav po zasluženju poplačal z nebeškim veseljem, kterega ti nihče ne bo mogel ne odvzeti, ne zmanjšati, ne prikrajšati.

7. Kakor pa je resnica, da je Bog vsegamogočen v veliko tolažilo in v veliko veselje pravičnemu, ravno tako je

pa tudi v strah in trepet nespokornemu, terdovratnemu grešniku. Pisano je: „Gorje človeku, ki se vstavlja vsegamogočnemu Bogu!“ „Strašno je pasti živemu Bogu v roke“, pravi sv. Pavl (Hebr. 10, 31.). Kadar koli nas tedaj v greh zapeljuje naša spačena natora, zapeljivi svet ali zaveržen angel (satan), se spominjajmo vselej na vsegamogočnega Boga, in bojmo se ga. Sej se bojimo že pozemeljskih oblastnikov, in se zderžimo marsikterih nerodnost, da bi v kazen ne prišli. Kolikanj bolj bi se imeli še le bati Boga, ker nas zamore on vse ojstrejši postrahovati, postrahovati z časnimi in večnimi kaznimi na duši in na telesu; in memo tega njemu tudi ne moremo vbežati, kakor se vbeži deželskim oblastnikom; mu ne moremo vbežati ne v življenju, ne v smerti, ne po smerti, ne na tem svetu in ne v večnosti. Kdo bi se tedaj ne bal? Bojte se toraj, ljubi moji! Boga vsegamogočnega, kteri vam zamore dušo in telo pogubiti za vselej, pogubiti na vekomaj! Bojte se ga: Jezus sam nam to veleva, ker pravi: „Bojte se njega, kteri vam zamore dušo in telo pogubiti v pekel.“ In kar je rekel, še enkrat poterdi rekoč: „Res, povem vam, tega se bojte!“ Boga vsegamogočnega se boj, terdovratni grešnik! ker on te bo razdjal v svoji jezi zavoljo tvojega grešnega življenja, ako se ne spreoberneš in ne spokoriš!

Bog daj, da bi nam bila posihmal vedno pred očmi resnica: Bog je vsegamogočen! Bog daj, da bi se v sleherni skušnjavi spomnili na vsegamogočnega Boga, kteri bo grešnike razdjal v svoji jezi! in gotovo ne bomo privolili v greh! Bog daj, da bi terdovratni grešniki začeli misliti na Boga vsegamogočnega in na njegov serd, kterega ima na grešnike; gotovo bi jih premišljevanje te božje lastnosti priganjalo k spreobernjenju in poboljšanju! — Glejte, ljubi moji! koliko dobrega izvira iz premišljevanja božje vsegamogočnosti! Le pridno jo premišljujmo! Amen.

XXIV. Keršanski nauk.

6. Bog je povsodpričujoč.

Zadnjič sem skončal nauk od pete lastnosti božje, od božje vsegamogočnosti. Danes pa pride na versto šesta lastnost, ktera se tako glasi: „Bog je povsodpričujoč; je povsod, v nebesih in na zemlji.“

1. Da je Bog povsod pričujoč, lahko spoznamo iz tega, da on povsod vse vstvarja, vse ohranuje in vse vlada. Ko tadaj povsod dela, mora tudi povsod biti. Bog je na zemlji, kjer vse obrača in gospodari; nad zaverženimi v peklu skazuje svoje ojstro pravico; v nebesih se izvoljenim od obličja do obličja gledati in vživati daje. Bog je po vseh krajih in pri vseh stvareh, ali pa bolj prav govoriti: vsi kraji in vse stvari so v Bogu.

2. Pa tudi sv. pismo stare in nove zaveze nam spričuje, da je Bog povsodpričujoč. Očaku Jakobu je bilo prav britko pri sercu, ko je moral bežati pred svojim serditim bratom Ezavom, ter zapustiti očetovo hišo; sosebno težko se je ločil od svoje domačije tudi zato, ko je menil, da je Bog le samo v njegovi domači deželi pričujoč. Ko pa pride v tujo deželo, in ga noč prehiti, prejden pride do kakega človeškega stanovanja, se vleže na zemljo in zaspi pod milim nebom kamen pod glavo. V spanju pa je vidil gred (lestvo), ktera je stala na zemlji, in se z verhom dotikala nebes; in angeli božji so hodili po njej gori in doli; in na verhu je bil Bog, ki mu je tako le govoril: „Jaz sam Bog tvojega očeta Abrahama in Izaka. Varoval te bom, kamorkoli pojdeš, in te bom nazaj peljal v to deželo.“ Ko se Jakob prebudi, reče: „Resnično je Gospod na tem kraju, in jaz nisem vedel.“ In potolažilo se mu je žalostno in pobito serce, ko zdaj vé, da Bog

ni le samo v njegovem rojstnem kraju, temveč da je povsod pričujoč. — Po preroku Jeremiju (23, 23.) govori Bog tako le od svoje vsegapričujočnosti: „Meniš, da sem jaz Bog le v obližju, in ne tudi Bog v daljavi, govori Gospod? Se bo le kdo skril v skrivališče, in bi ga jaz ne vidil? Ali ne napolnujem jaz nebes in zemlje?“ — Prav lepo častito opeva kralj David božjo povsodpričujočnost, ter pravi: „Kam bom odšel pred tvojim duhom? in kam vbežal pred tvojim obličjem? Če grem v nebesa, si ti tamkej; ako se podam v pekel, si ti tudi ondi. Ako bi si izposodil peruti od juternje zarje, in se vselil na pokrajne morja, me bo tudi kje peljala tvoja roka, in me vzderžavala tvoja desnica.“ (Ps. 138, 7—10.)

Prav očitno in poveseljivno nam tudi Sin božji, ki naj bolj pozna svojega Očeta v nebesih, spričuje njegovo vsegapričujočnost v pogovoru z Samarijanko pri Jakobovem vodnjaku. Vpraševala ga je, kje da Bog molitve sprejema, ali v Jeruzalemskem tempeljnu, kakor so Judje terdili, ali pa na Goričimski gori, kakor so Samarjani sodili? Jezus jej odgovori: „Žena, verjemi mi, ura pride, da ne boste ne na tej gori, ne v Jeruzalemu molili Očeta, temveč povsod in na vsakem kraju.“ Ker tadaj po Jezusovem nauku zamoremo povsod moliti ali povsod z Bogom govoriti, se iz tega lahko spozna, da je Bog povsodpričujoč. — Sv. Pavl tudi pravi: „V Bogu živimo, se gibljemo in smo.“ (Acta. 17, 28.).

Le pomislite, kako velik je svet in kako po širokem in po dolgem so ljudje po njem; pa Bog vé za vse, vidi vse; vsi živimo in se gibljemo v njem: vse on ohranuje; tadaj mora povsodpričujoč biti.

3. Da je Bog povsodpričujoč, spričujejo tudi sveti cerkveni učeniki. Med drugimi pravi sv. Gregor Veliki: „Bog, stvarnik vseh reči, vsegamogočni oče, je povsod in je povsod cel“. Sv. Avguštin govori: „Bog je eden, in ta je povsod, ker nikogar ni razun njega, in tudi ni nobenega praznega prostora, kjer bi kdo drugi biti zamogel.“ Sv. Hilarij Poatieški spričuje: „Nobenega kraja ni brez Boga, in vsak kraj je v Bogu. Bog je v nebesih, je v peklu, je nad morjem.“ Sv. Krizolog uči: „Kadar moliš: Oče naš, kteri si v nebesih! ne smeš misliti, da Boga na zemlji ni, in (te reči) ne tako za-

stopiti, kakor da bi bil v kakem kraju zaklenjen on, kteri vse oklepa (v sebe oklenja)". Sv. Efrem piše: „Gospod napolnuje nebesa in zemljo, potem takem je povsod in se razveseljuje svojega poveličevanja. — Ali je pa tudi pri brezbožnih ljudeh pričujoč? Je! toda — da strahuje njihove hudobije; ne pa, kakor bi dopadanje imel nad grehom."

Če je pa Bog vsegapričujoč, zakaj se pa govorí, da on prebiva v nebesih, v cerkvah, v duši pravičnega? da je iz nebes prišel na zemljo? da se od grešnika loči in ga zapusti?

Ti izreki nikakor ne tajé božje vsegapričujočnosti, kar bomo kmalu spoznali, kakor hitro zapopademo, kaj se hoče ž njimi povedati:

Ko se reče, da Bog v nebesih prebiva, pomenja ta beseda, da se Bog izvoljenim v nebesih v neizrečeno plačilo njih pravičnosti in njih ljubezni od obličja do obličja gledati daje in vživati, ko ga med tem mi ljudje na zemlji gledamo le v podobah, kakor v megli ali v zerkalu, ne pa takega, kakoršen je sam na sebi, in ga spoznavamo le nepopolnoma. — Bog v nebesih prebiva — se pravi ob kratkem reči: Bog je v nebesih izvoljenim plačevavec in neizrekljivo plačilo!

Ko se reče, da Bog v cerkvah stanuje, pomenja ta izrek, da, akoravno je on s svojim bitjem povsod pričujoč, vendar s svojo neskončno milostjo in dobroto nekako sosebno v cerkvah stanuje, ker v teh svetiščih svoje naj veče gnade in dobrote delí na prošnjo svojih svetnikov po Jezusovem neskončnem zasluženju, in vérne ž njim redí na duši in na telesu.

Ko se reče, da ima svoje stanovanje v duši pravičnega, pomenja to, da jo s svojo pričujočnostjo obdaruje s sosebnimi gnadami in mnogimi dobrotami, ker ima svoje dopadanje nad njo.

Ko se reče, da je iz nebes stopil na zemljo, si moramo misliti, da se je približal ljudem na zemljo s svojo milostjo, s svojo dobroto, akoravno s svojim neskončnim bitjem vedno stanuje pri njih.

Ko se reče, da se od grešnika loči, da ga zapusti, pomenja to, da se s svojo gnado od njega loči, da ga s svojo milostjo zapusti, in da začne ž njim ravnati po svoji pravici.

Glejte! vsi ti izreki ne tajé božje vsegapričujočnosti ali povsodnosti, ampak jo velikoveč oznanujejo.

Ali pa ni to za Boga nespodobno, bi vtegnil kdo misliti, da je povsod, tudi v naj bolj zaničljivih in gerdih rečeh pričujoč?

Naka! odgovorim. Da bote pa to ložeje zapopadli, vas uprašam: Ali je mar za solnce nespodobno, da ne obsija le lepih reči, temveč tudi gerde luže, smradljive mlakuže, in da svoje svitle žarke združuje z gerdimi rečmi? Ali je solnce kaj omadeževano od gerdih reči? Ali svoje svitlobe in čistosti kaj zgubi? Kaj ne, da ne? Kolikanj manj si smem kaj takega misliti od Boga, ki je naj čistejši duh, in pred čigar obličjem ni nagnusnega nič drugega, kakor le samo greh.

Slišali ste, da so nam vse do zdaj razlagane lastnosti božje dale veliko lepih djanskih naukov; ravno tako izvira tudi iz božje vsegapričujočnosti veliko lepega podučenja; toraj uprašujem:

Ktero podučenje dobivamo iz tega, da vemo, da je Bog vsegapričujoč?

1. Bog je povsoden, ves svet je njegov tempelj, in vse napolnuje s svojim bitjem; povsod nam je blizo; povsod je okoli nas in v nas; povsod zamore uslišati naše molitve; povsod nam deliti svoje gnade in dobrote. Povsod ga zamoremo častiti in hvaliti; ni nam treba potovati v daljne kraje, ne hoditi na visoke gore, da bi ga molili: lahko ga molimo doma, po domačih cerkvah, z eno besedo: povsod mu zamoremo razkazovati in pripovedovati svoje potrebe; in ponižno ali vsaj skesano serce je njemu naj dopadljivši altar.

2. Bog je vsegapričujoč; je vedno v nas in pri nas. Ta misel je pripravna zadosti, z božjo pomočjo oslabeti naj močnejše skušnjave, vkreniti naj nadležniše poželjenje. Hlapec, kaj ne, vtihne preklinjati vpričo vestnega gospodarja? dekla

jenja marnje razkladati vpričo modre gospodinje? Mi pa verujemo, da smo vedno pred obličjem vsegamogočnega Boga, kralja nebes in zemlje, v čigar oblasti je življenje in smert, sreča in nesreča, zveličanje in pogubljenje; ali nas ne bo ta misel prav močno odvračala od greha?

Kako je pa to, si morebiti kdo misli, saj vsi kristjani verujejo Boga povsodpričujočega, in vendar jih je toliko, kteri brez vse skerbi derejo v priložnosti, v nevarnosti in skušnjave, v greh privolijo, brez strahu greh nakladajo na greh? — Vse to je res, le preveč res; toraj je že sv. Efrem zdihoval: „Ako nas človek zaleze na kakem grehu, nas kar naenkrat oblije silna sramota; pred božjo pričujočnostjo pa se nič ne sramujemo!“ Strašna nespamet! Kdo pa je tega kriv? Ni to, kakor da bi misel na vsegapričujočega Boga zadosti močna ne bila, od greha odvračevati kristjana; temveč to je, da ima preveč mertvo vero nanj! Kdo si pač prizadeva, pogostoma si na misel jemati in prav živo: „Vsegamogočni in večni Bog je pri meni; on me vidi, on me sliši; on, ki bo kmalu in morda poprej ko se zanašam, moj sodnik, kteri bo ali večni blagor izrekel nad menoj ali pa večno gorje.“ Obudi toraj, kristjan! v nevarnostih in skušnjavah živo vero, da je Bog pri tebi pričujoč, da te vidi in sliši, in ta misel te bo ovarovala greha, kakor je obvarovala Egiptovskega Jožefa, in ovarovala tudi veliko drugih ljudi. Dovolite, da povem le en sam zgled: Jakec in Ančica sta bila nekdaj sama doma. Jakec reče Ančici: „Pojdi z menoj, hočeva prav dobrega kaj za jed poiskati, kar se nama bo prav dobro prileglo.“ — Ančica reče: „Grem s teboj, če me pelješ v tak kraj, kjer naju nihče vidil ne bo.“ — „No“, reče Jakec, „le pojdiva v mlekarnico (shrambo za mleko); tam bova polizala polno skledo sladke smetane.“ — Ančica pravi: „Ondi bi naju vidil sosed, ki derva cepi na dvorišču.“ — „Pa pojdi z menoj v kuhinjo“, je djal Jakec, „v kuhinjski omari je poln lonec sterdí (medu); na kruh si jo bova namazala.“ — Ančica odgovori: „Tam naju lahko ugleda soseda, ktera pri oknu sedi in prede.“ — „Pojdiva tedaj v klet jabelka jest“, reče Jakec, „tam je tako tema, da naju nihče vidil ne bo.“ — Ančica pravi: „O moj ljubi Jakec! ali zares misliš, da naju tam doli nihče vidil ne bo? Ali nič

ne veš za tisto oko nad nami, ktero skoz zidovje vidi in tudi tamo progleda? — Jakec se prestraši in pravi: „Prav imaš ljuba sestra! Bog naju vidi tudi tam, kjer naju ne vidi človeško oko. Nikjer tedaj hudega ne storiva!

Bog vse vidi, Bog vse vé,
Greh se delati ne smé!

3. Misel: „Bog je povsodpričujoč“ naj nas spodbada k lepim čednostim in dobrim delom. Kamorkoli se podamo, šteje Bog naše stopinje; naj se nahajamo ali tu ali tam, gleda na vse naše opravila; vidi vse, kako se vedemo s telesom in zaderžimo v duhu; po našem zaderžanju nam on umérja plačilo; ali si toraj ne bomo prizadevali na vso moč, vpričo vsegapričujočega Boga doprinašati take čednosti in opravljati take dela, ktere njemu dopadejo in so večnega plačila vredne?

4. Misel: „Bog je povsodpričujoč“ zamore kristjanu navdihniti močno zaupanje v nevarnostih in nesrečah, tudi ondi, ko človeške pomoči ni viditi od nobene strani, ker vé, da je vsegamogočni in neskončno dobrotljivi Bog na vseh krajih pri njem, in mu zamore povsod pomagati, in mu bo gotovo tudi pomagal, ako človek stori to, kar je v njegovi moči. Toraj nikar preveč ne skerbimo, ako se naši prijatli, znanci in dobrotniki, potovaje po tujih krajih, znajdejo brez prijatlov in znancev; Bog je povsoden, on je pri njih, on naj močnejši in naj dobrotljivši Oče in njih varh in pomočnik.

Bog je povsodpričujoč! Oj kako potolažívna in osrečívna je ta misel sleherni duši, ktera je zapuščena od ljudi, in po nedolžnem pride ob svojo službo in čast! Priča tega nam je dogodba iz življenja sv. Krizostoma. Temu slovečemu učeniku in patrijarhu Carjigradskemu je nekega dne žugala hudobna cesarica Eudoksija, da ga bo pognala iz dežele. In kaj jej je odgovoril sveti mož na to žuganje? Rekel jej je s veselim sercom: „Cesarica! kaj — ostrašiti me misliš? Ali mar ne veš, da je Bog povsod pričujoč, in ta njegova nezmernost napolnuje nebesa in zemljo? Poslati me znaš po svetu, kamorkoli hočeš; pa svest sem si, da bom našel ondi svojega Boga!“

5. Bog je povsoden. Povsod nam njegove dela in njegove dobrote oznanujejo njegovo pričujočnost; posnemajmo

tudi mi dobrotnost pričujočega Boga; naznanujmo tudi mi svojo pričujočnost z dobrimi deli, z deli ljubezni; pristopimo radi in z usmiljenjem k terpijočim in žalostnim, in bodimo jim v pomoč in tolažbo; bodimo dobrotljivi svetovavci dvomnih in nevednih, vladniki zmotenih in zapeljanih, varhi in pomočniki zatertih in sirot.

6. Ko je Bog povsodpričujoč, naj nam bo ta svet kot kraljev, ja še velikoveč, kot božji dvor, častito stanovanje vsegapričujočega pa nevidnega Boga. Slednja stvar na njem nas opomnuje, naj zaderžamo se tako, kakor se spodobi pred Bogom povsodpričujočim. Podložni (služabniki) na kraljevem dvoru z nekim posebnim strahom in ponižnim spoštovanjem do svojega poglavarja tiho stopajo, se spodobno zaderže, in si komaj upajo na tihem govoriti. Ravno tako se tudi mi spodobno zaderžujmo na svetu in na vsakem kraju, ter zdihujmo z očakom Jakobom: „Resnično je Gospod na tem kraju; tukaj ni drugega kot hiša božja in vrata nebeške!

Ni mi treba še posebej hvaliti in priporočevati imenitnosti in žlahnosti naukov, kteri se izhajajo iz božje vsegapričujočnosti. Vsak kristjan, kteri ima še občutljej za resnico, jo že sam spozna iz tega, kar sem vam pravil do zdaj. Toraj bom sklenil današni keršanski nauk z besedami sv. Efrema, kteri prav lepo govori od te božje lastnosti rekoč: „Gospod! kdor si tebe pričujočega v misel jemlje, njega nič ne mika nespodobno poželjenje; njegov duh, ki se s treznim sercom na te ozira, ne bo žalosten, ne bo nepokojen postal!“ Amen.

XXV. Keršanski nauk.

7. Bog je neskončno svet.

V zadnjem keršanskem nauku sem vam razlagal šesto lastnost božjo, ter vam pravil, da je Bog povsodpričujoč, da je povsod v nebesih in na zemlji. Tudi sem vam povedal nekoliko lepih naukov, kteri izvirajo iz te lastnosti.

Danes pride na versto od sedme lastnosti božje, ktera se glasí: „Bog je neskončno svet; hoče in ljubi vse dobro, in sovraži vse hudo.“

Svetost vsploh je pripravnost ali stanovitna volja, ljubiti in storiti, kar je prav in dobro, in sovražiti in opustiti, kar je hudo. Ta lastnost se pri nekterih ljudeh popolnoma pogreša, clo nič je nimajo; pri nekterih je pa pomankljiva; pri nekterih je veča, pri nekterih pa manjša; zakaj nekteri tega, kar je prav, iz lastnega zadolženja ali clo ne spoznajo ali pa le nepopolnoma spoznajo; nekterim pa večkrat tudi ne manjka volje, v djanju spolnovati to, kar za dobro spoznajo. V Bogu, ki je neskončno popolnoma bitje, pa ni nobene nepopolnosti; Bog vse dobro naj bolj spozna in ljubi, in vse tudi naj manjše hudo sovraži in zaverže; on je neskončno svet; on vse dobro ljubi, vse hudo sovraži.

Od kod vemo, da je Bog neskončno svet?

1. Da je Bog neskončno svet, vemo in spoznamo lahko iz dušne človekove natore. Ko je namreč Bog človeka vstvaril tako, da mu je dal pamet in vest, po kterih dobro in hudo spoznava, in je dolžen, dobro ljubiti in storiti, hudega se pa varovati; mora tudi Bog sam dobro ljubiti in hudo sovražiti, to je: Bog mora biti svet.

2. Da je Bog neskončno svet, nam spričujejo tudi zgodbe sv. pisma, ker nam kažejo, koliko je Bog storil od začetka sveta, da bi ljudi napeljal k svetosti, in jih odvračeval od greha; kako je cele narode in posamezne ljudi vodil k svetosti skoz srečo in nesrečo, plačila in kazni. — Dal je ljudem v starem zakonu zapovedi, po kterih jim hudo prepoveduje, dobro zapoveduje. Pošiljal je preroke, da so ljudi učili, od greha odvračevali, k dobremu opominjevali. Poslal je Bog clo lastnega Sina, kteri nam je naj bolj razodel božjo voljo, nam dal obilno najsvetejših naukov, je postavil sv. zakramente, v kterih nas od greha očiščuje, in nas posvečuje. — Glejte, koliko je Bog storil, da bi nas posvetil! Ali bi pa bil Bog toliko storil, ko bi dobrega ne ljubil, hudega ne sovražil? ako bi svet ne bil? Kaj ne, da ne? Tadaj že iz tega, ko je Bog toliko storil, da bi človeka posvetil, lahko spoznamo, da je Bog neskončno svet.

3. Tudi razločna beseda sv. pisma stare in nove zaveze nam oznanuje božjo svetost. Serafimi so klicali eden drugemu rekoč: „Svet, svet, svet je Gospod, Bog vojskinih trum, vsa zemlja je polna njegove časti.“ (Izaija. 6, 3.) Po Mozesu govori Bog: „Jaz sem Gospod, vaš Bog; sveti bodite, kakor sem tudi jaz svet.“ (III. 11, 44. in 19, 1—2.) Kralj David pravi: „Ti nisi Bog, kteri bi ljubil krivico; hudobnež ne bo prebival zraven tebe, in krivičnik ne bo obstal pred tvojim obličjem. Ti sovražiš vse, kteri lažnjivo govoré.“ (Ps. 5, 6—7.) Ker tadaj Bog po besedah sv. pisma dobro ljubi in hudo sovraži, mora svet biti.

V novi zavezi nas Jezus in njegovi aposteljni zraven drugih lastnost božjih učé tudi njegove svetosti. Jezus je pri svojem odhodu iz sveta tako-le molil: „Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu... Posveti jih v resnici; tvoja beseda je resnica.“ (Jan. 17, 11. 17.) To se pravi: O Bog, ki dobro ljubiš in hudo sovražiš; stori, da bodo tudi ljudje dobro zmerom bolj spoznali in ljubili, vse hudo pa sovražili in opuščali. — Sv. Peter (I. 1, 15.) uči: „Po njem, ki vas je poklical in je svet, tudi vi v vsem svojem obnašanju sveti bodite.“ — In ravno tako, kakor smo poprej slišali od preroka Izaija, se je tudi sv. Janezu prikazala božja svetost. Sv. Janez je vidil

v skrivnem razodenju (4, 8.) štiri živali, ktere niso jenjale vpiti noč in dan: „Svet, svet, svet, Gospod vsegamogočni Bog, kteri je bil, in kteri bo prišel.“ Ta glas oznanuje vesoljnemu svetu božjo svetost.

4. Da je Bog neskončno svet, nam spričujejo tudi sveti cerkveni očaki. Sv. Anzelm pravi: „Bog je svet; on clo ne more grešiti, in sicer ne zato, ker ga ne more nobena reč privoljnega storiti, da bi grešil.“ — Sv. Frančišek Salezijan pa govori: „Beseda „svet“ vse božje lastnosti take rekoč v eno sklepa (in ediní). V Bogu je vse sveto, neskončno lepo, neskončno dobro, in ker je Bog vse to sam iz sebe, je on Edinosveti.“ — Vidite, kako lepo tudi sveti cerkveni učeniki govore od božje svetosti.

Ali se ne najdejo v sv. pismu besede, ktere so nasprotne božji svetosti?

V sv. pismu sosebno stare zaveze, so res izrečene nektere besede, ktere so na pervi pogled viditi kakor nasprotne božji neskončni svetosti. Postavim: „da Bog človeka oslepi,“ — „da je vterdil serce Faraonovo.“ Toda ti izreki nam hočejo le povedati, da Bog nekteremu človeku odtegne svojo posebno usmiljeno pomoč, ker se je nevrednega storil s svojim pregrešnim zaderžanjem in hudobnim življenjem, in da ga prepusti samemu sebi, in ga izda spačenosti njegovege serca. Ker pa človek brez gnade božje nič dobrega ne more storiti, in nič dobrega ne more sprejeti v svoje serce, se zgodi, da mu postane serce oterpnjeno, za vse dobro zaslepljeno. Bog sam pa nikogar ne napeljuje v greh.

Kterega človeka imenujemo svetnika?

Bog je dal človeku pamet (um), prosto voljo in vest; dal mu je svoj sveti nauk, svete zakramente in druge pripomočke v posvečenje in zveličanje, ob kratkem: Bog je človeku podelil take talente, da bo človek gotovo čedalje imenitniši in pobožniši, ako le božje dari ali talente prav obrača. — Če tadaj človek posluša glas svoje pameti ali vesti; če si prizadeva, ljubiti in storiti le to, kar za prav in dobro spozna, in opustiti, kar je napčnega in slabega in božjim zapovedim na-

sprotnega, z eno besedo, če si prizadeva, sveto živeti, bo po takem svetem prizadevanju gotovo če dalje boljši in pobožniši, če dalje popolniši in svetejši; in kadar tak človek umerje, pride k Bogu v nebesa, in mi ga imenujemo svetnika.

Kteri nauki izvirajo iz božje svetosti?

1. Ko je Bog neskončno svet, je naša dolžnost, ga častiti in moliti. Angeli in svetniki v nebesih neprenehoma časte presvetega Boga in ga molijo rekoč: „Svet, svet, svet je Gospod, Bog vojsknih trum!“ Pridružimo se tudi mi angelom in svetnikom, in ž njimi sklenjeni prepevajmo Bogu najsvetejšemu čast in hvalo, in ga s ponižnim sercom molimo!

2. Bog je neskončno svet; on ljubi, kar je dobro in prav, in sovraži, kar je hudo in slabo. Tadaj natanjko vemo, kaj nam je storiti, ako hočemo Bogu vstreči in njemu dopasti. Nič drugega namreč nam ni treba storiti razun tega, da tudi mi ljubimo in storimo, kar Bog ljubi in hoče, in da sovražimo in opustimo, kar je slabega in napčnega, ali kar Bog sovraži. — Ako tako ravnamo, nas bo gotovo Bog ljubil, bodimo si visokega ali nizkega stanu, bogati ali revni, naprejpostavljeni ali podložni, stari ali mladi, ker Bog ne gleda ne na stan ne na veljavo ljudi. Kdorkoli dobro dela, tisti pri njem obvelja. Zavergel je prevzetnega kralja Savla, in ljubil je ponižnega pastirja Davida; zavergel je bogatega moža, dasiravno ga je hvalilo veliko prilizovavcev in vzel je v svoje naročje potrpežljivega revnega Lazarja, na kterega pred durmi bogatina vbogajme prosivšega se nihče ni ozerl.

3. Ker je Bog neskončno svet, se moramo varovati vsake pregrehe v mislih in v djanju, ker pregreha je edino hudo, ktero Bog sovraži, in ktero nas nevredne dela njegovega dopadenja in njegove prijaznosti in nas loči od Boga. Če umerjemo v smertnem grehu, nas bo Bog, neskončna svetost, večno sovražil, večno od sebe ločil, ker v večnosti za smertne grehe ni nobene sprave več; zakaj čas milosti in pokore, dnevi zveličanja so le v sedajnem življenju; če tedaj grešnik zamudi ta čas pokore, in se v grehu loči iz tega sveta, ne najde tam več časa pokore.. Bog pa, ki je neskončno svet, greh večno sovraži, toraj večno grešnika

od sebe zaverže v pravično sovraštvo, in ga mora zavreči, da ostane svet.

Kako gerd in ostuden da je pred božjim obličjem smertni greh, je prav dobro spoznal nek pobožen in bogaboječ kmetovavec, iz čigar življenja vam bom povedal to-le lepo dogodbo: Bilo je prav rodovitno leto, in res veselo je bilo gledati obilnega blagoslova božjega na polju in drugod povsod. Le še nekoliko dni naj bi bilo stalo, in vse bi bilo lepo izzorilo, in bogata žetev bi bila ljudem napolnila žitnice z zernjem (žitom), serce pa z veseljem. Zdaj pa se v zahodu nebo zoblači, černe goste megle se po obnebju podé, v kratkem času pa se oblak vterga in se toča vsuje, in siplje na zemljo tako gosta in debela, da stari ljudje take niso pomnili. V malo trenutlejih je zdrobila vso žetev pri čistem, in jim odnesla vse upanje, odnesla ves trud. Oh to je bil jok in stok na vsakem kraju, in marsikteri materi se je serce poderlo, marskterega očeta je v živo vrezalo, ko so lačni otroci kruha prosili, pa kruha ni bilo! Le en sam že prileten mož, kteri si je že dosti hudega skusil na svetu, serca ni zgubil. Tudi le z eno samo besedo se potožil ni, temveč je vedel tudi svoje pobite sosede prav podbudno in milo tolažiti. Rekel jim je: „Res velika nesreča nas je zadela; ali glejte, smerten greh ja še vendar ni; zakaj še v vso večo nesrečo nas pripravi smertni greh, ker nas na vekomaj pahne spred božjega obličja, spred obličja Najčistejšega in najsvetejšega, kteri se ogiblje clo sence pregrehe!“ — In res, greh je naj hujše, naj strašnejše zlo na zemlji: greh je oče vsega zla, ker otme ljudem na tem svetu pokoj, na unem svetu pa večno zveličanje.

Varuj se tadaj, kristjan moj! smertnega greha, in če si tako nesrečen bil, da si smerten greh storil, ga objokuj s skesanimi spokornimi solzami, očisti se ga v zakramentu sv. pokore, bodi pravi spokornik, da prijaznost neskončno svetega Boga spet zadobiš.

Pa ne le samo smertnih grehov in velikih hudobij, temveč tudi majhnih grehov se moramo varovati, kar in kolikorkoli nam je le mogoče, ker je Bog neskončno svet: zakaj če umerjemo v majhnih grehih, ne more naša duša sklenjena biti z Bogom neskončno svetostjo, dokler ni očiščena vsakega in

tudi najmanjšega greha, dokler ni čista, kakor solnčni žarki. „Nič nečistega ne more iti v nebeško kraljestvo“, pravi Jezus, nič neomadeževanega ne more gledati neskončno svetega Boga. Poglej, kristjan! kako močno se ti je treba varovati tudi majhnih grehov, na ktere morda nič ne porajtaš, in praviš: „Majhen greh in pa nič!“ Na vso moč se varuj tudi majhnih grehov, ako hočeš dopasti neskončno svetemu Bogu, in po smerti ž njim sklenjen biti.

Kolika huda reč da je vsak greh pred Bogom, je pač dobro vedela sv. Blanka, svetega kralja Ludovika sveta mati. Marskterikrat je prigovarjala svojemu sinu in mu rekla z milim in resnobnim glasom, ki jej je prišel iz dna serca: „O drago dete! zares te ljubim, ljubim prisercno, da morda redko ktera mati tako ljubiti zamore; pri vsem tem pa bi te vendar le rajši tisuč potov mertvega gledala ležati pred seboj, kakor pa da bi te vidila tudi le en sam greh storiti.“ — Tudi sv. Edmund, Kanterburški veliki škof, je marsikterikrat rekel: „Ko bi vidil ob desno gorečo apnjenico, ob levi pa greh, bi rajši v ogenj skočil, kakor pa v greh privolil!“ — Enako je govoril sv. Anzelm rekoč. „Ko bi od ene strani peklensko žrelo v me režalo, od druge pa bi se mi greh prilizoval, bi se le vendar rajši živega zagnal v pekel, kakor pa da bi se grehu vdal.“

4. Ker je Bog neskončno svet, si prizadevajmo tudi mi, od dne do dne zmerom bolj sveti postajati, in Bogu podobniši prihajati. Bog sam nas k temu priganja, ker pravi po preroku: „Sveti bodite v svojih mislih, da ne mislite nič takega, kar se ne spodobi, in kar je zoperno svetemu Bogu; — sveti bodite v svojem govorjenju, ter nikoli nič takega ne izrecite, kar se ne spodobi in kar žali svetega Boga; — sveti bodite v svojem poželjenju, da bo obernjeno zmerom na svete reči, in da bo hrepenelo po večni ljubezni božji; — sveti bodite v svojih delih, da bodo le take, ki so po božji volji, in ne pozabite, da bodo enkrat pretehtane na tehtnici (vagi) svetosti in pravice božje; — sveti bodite v vsem svojem življenju; takšno naj bo, da bo podobno življenju Jezusovemu, da se bo nad nami kazala njegova svetost. K taki svetosti, glejte! nas

vabi sv. Bog in nas sklicuje, ter pravi: „Sveti bodite, kakor sem jaz svet, vaš Bog in Gospod.“

Vsi brez razločka smo dolžni, hrepeneti po svetosti, posebno pa tisti, kteri so več gnad prejeli od Boga. Kolikor več talentov kdo od Boga prejme, toliko ojstrejši odgovor se bo terjal od njega. — Posebno po svetosti hrepeneti morajo tudi še tisti, kteri so tako nesrečni bili, da so grešno živeli. Kolikor več in večih grehov si storil, o človek! toliko veče mora biti tudi tvoje pokorjenje, da boš za storjene grehe zadostoval razžaljeni pravici božji. Kolikor bolj grešno je tvoje življenje nekdaj bilo, toliko svetejše mora biti zdaj. Če si nekdaj bil grešnik, moraš biti zdaj velik svetnik, da pred svetim Bogom popraviš in poravnaš, kar si zadolžil.

Kaj je pa človeku storiti, da se bo ohranil v svetosti? da bo svet in če dalje svetejši prihajal?

a) Da se bo človek v svetosti ohranil, in da bo v svetosti rastel, se mora varovâti in ogibati hudih priložnost, in se ločiti od hudobnih in zapeljivih tovaršij: zakaj šege, zgledi in nauki sveta so bili vselej škodljivi svetosti, so že marsikterega kristjana pripravili ob svetost; in dokler se človek peča z zapeljivim svetom, toliko časa ni pričakovati, da bi se poprijel svetosti. Kdor hoče tedaj s pomočjo gnade po ozki poti svetosti priti v nebesa, naj se loči od velike posvetne druhali, ktera po široki cesti hití v pogubljenje.

b) Potreba je, da se zatajujemo in sami sebi silo delamo, ker smo polni hudega poželjenja. V tem zatajevanju se nikoli ne smemo utruditi, nikoli ne smemo opešati; ker bo obljubljeno krono večnega plačila dosegel le tisti, ki v dobrem stanoviten ostane do konca.

Naj vam k temu povem tudi še lep zgled: Proti koncu 1841. leta je neka katoliška družina, ter oče, mati in desetletna hčerka, zapustila mesto Alepo, da bi se v Egipt preselila. Ko so tadaj sveto deželo obiskali in Judejo prehodili, so prišli v puščavo po ravno tistem potu, po kterem je nekdaj sveta družina bežala pred grozovitim Herodom. Že so zagledali v daljavi zidovje mesta El-Arih, po starem Gerara, ko

plane nad njo druhal Albanežkih vojakov, ki očeta in mater ubijejo, deklico pa zgrabijo, v Kairo odpeljejo, in ondi zapró v hišo nekega Arnauta ali Albanežkega vojščaka. Ondi sirota joka in prejoka svoje dni, in ne zastonj; staršev ni več imela, in je svobodo zgubila. Kar edina tolažba je ostala deklici sveta vera, ktere se je terdno deržala, pa jo tudi serčno branila. Večkrat je djala svojemu gospodarju: „Vedi, da tvoja sužnja je kristijana!“ Nevernemu Turku je bila prav zoperna ta beseda, in si je zdaj s prilizovanjem zdaj z žuganjem prizadeval, deklico pripraviti ob sveto vero; pa nič ne opravi. Jokala je sicer in zdihovala uboga sirota; vere pa ni zatajila. Zastonj se jej Turk grozí rekoč: „Ti si jetnica turškega gospodarja, in moraš njegovo vero sprejeti; ako ne, te bom umoril z lastno roko.“ Deklica pa mu odgovorí: „Vzemi mi življenje; le Boga mi pusti! Dete, ki je že vse zgubilo na tem svetu, si ne pusti še nebes zakleniti!“ — Z zobmi je škripal od jeze in sramote neverski vojščak, da ga majhna deklica zmaguje; vendar pa se ni mogel pripraviti, da bi jo bil umoril, zakaj čudil se je njeni nenavadni serčnosti. — Dve leti je že deklica zdihovala v Turkovi hiši. Nekega dne, ter 18. dan januarja 1843. leta, pa zagleda, da so vežne vrata le na pol priperte. To zagledati hitro šine skoz vrata v sosednjo hišo, v kteri je njej v srečo prebival nek katolišk Armenec. Ko Armenec preplašeno deklico zagleda, jo uprašuje, od kod da je in kaj da išče. Deklica pa vsa v strahu je komaj komaj spregovorila besede: „Reši me, kupi me!“ Armenec jo tadaj pri sebi obderži, in ko se je od strahu nekoliko zavedela, mu je dopovedala vso svojo nesrečo, ter ga milo prosila, da bi je nikar nazaj ne dajal morivcu njenih staršev in sovražniku njene vere! Armencu se deklica smili in jo ima pri sebi nekoliko dni. Ker se pa boji, da bi se to ne razvedelo, in da bi ne prišel zavoljo tega v kakšno kazen, je naznanil vso to dogodbo turški gosposki. Na to naznanilo poklice egiptovski poglavar pred sodbo deklico in albaneškega vojščaka, ter uprašuje deklico, od kod da je doma, kdo da so njeni starši in ktere vere je? Deklica odgovori neprestrašeno, da je kristjana, iz mesta Alepo doma, od albanežkih vojščakov v puščavi silama ugrabljena, in ker zdaj

pravih staršev več nima, spoznava armenskega fajmoštra za svojega (duhovnega) očeta. — Tudi tukaj poskušajo po vsakem potu deklico pripraviti, da bi zatajila sveto vero; toda z junaško serčnostjo in sveto gorečnostjo je premagala vse naklepe svojih ljutih sovražnikov. — Toliki serčnosti in stanovitnosti se čudi vse od kraja, sodniki in pričujoče ljudstvo, Turki nič manj kot kristjani. — Med poslušavci pa se je znašel tudi mlad katolišk Kaldejec. Njemu je deklice nenavadna čednost tako močno dopadla, da se je goreče zanjo potegnil, in jo k sebi vzel.

c) Treba je vredno prejemati svete zakramente, ker so posebni pripomočki k svetosti. Zakrament sv. pokore nas očiščuje od grehov; zakrament sv. rešnjega Telesa v dobrem vterduje našo dušo, jej daje moč, sveto živeti: zatorej pravi Jezus: „Ako je kdo žejen, pridi k meni, in pij! — Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, in jaz vas bom poživil.“ Amen.

XXVI. Keršanski nauk.

8. Bog je neskončno resničen in zvest.

Sedma lastnost božja je: Bog je neskončno svet; hoče in ljubi vse dobro in sovraži vse hudo. Da je Bog res neskončno svet, sem vam zadnjič skazoval s pameškimi in svetopisemskimi spričleji; tudi sem povedal nekoliko lepih naukov, kteri izvirajo iz te božje lastnosti. S tim sem sklenil nauk od božje neskončne svetosti.

Danes pride na versto nauk od osme božje lastnosti, ktera se glasi: „Bog je neskončno resničen in zvest, to je: vse, kar reče, je res; in kar obljubi ali žuga, vse spolnuje; ne more ne lagati ne goljfati.“

Od kod vemo, da je Bog neskončno resničen in zvest?

1. Da je Bog neskončno resničen in zvest, spoznamo iz tega, ko je vsegaveden, neskončno svet in dobrotljiv in vsegamogočen.

Res je, da ljudem ne moremo vselej verjeti, ker oni dostikrat resnice ne vedo, če bi jo tudi radi povedali; včasih se motijo ali pa so nalagani od drugih, včasih se pa nalašč lažejo, in nočejo resnice razodeti; toraj se ni ljudem vselej zanašati na njih besede. To pa, kar nam je Bog razodel, moramo vse verjeti, če tudi z lastno pametjo ne moremo vsega zapopasti in pregledati; zakaj ker je Bog vsegaveden, zamore tudi povedati vse, kar je res; ker je neskončno svet, in dobro ljubi, hudo pa sovraži, sovraži toraj sleherno laž in ne more lagati, ker je laž greh. Bog mora tadaj biti neskončno resničen.

Na obljube ljudi se tudi ne moremo vselej zanašati, ker oni ne morejo vselej deržati svojih obljub, postavim: oni obožajo, ali obolé, ali umerjo, in to jih opovira, da ne morejo spolniti svojih obljub; včasih pa tudi nočejo deržati svojih obljub, akoravno bi jih lahko deržali; se premislijo, kar so danes obljubili, tega jim je že jutro žal. Pri Bogu pa ni tako; on zamore vselej deržati in spolnovati svoje obljube, ker je neskončno svet in dobrotljiv. Bog je, kakor se iz tega vidi, neskončno resničen in zvest.

2. Da je Bog neskončno resničen in zvest, pa tudi iz tega lahko spoznamo, ker že pri ljudeh sovražimo laž, goljfijo in hinavščino, in sramota obide vsakega, ako je laži prepričan in goljfije, kar je gotovo znamnje, da je lažnjivost in goljfija pregrešna. Kdo nek je človeško natoro napravil tako, da studi laž, goljfijo in hinavščino? Bog jo je tako naravnal, da studi tako djanje; tadaj mora biti tudi on resničen in zvest.

3. Vsak, kteri k laži vzame svoje pribežališče ali k goljufivosti, ima večidel kako potrebo, ktera ga k temu priganja; v Bogu pa ni nobene take potrebe, ker je od ene strani sam sebi zadosti, in od nikogar nič ne potrebuje; od druge strani pa je vsegamogočen, in zamore storiti s samo svojo voljo vse, kar obljubi: Bog zamore biti tedaj neskončno resničen in zvest.

4. Sveto pismo stare in nove zaveze nam tudi oznanuje, da je Bog neskončno resničen in zvest. Mozes pravi: „Bog ni, kakor človek, da bi lagal, tudi ne, kakor sin človekov, da bi se spreminjal“. (IV. 23, 19.) Jezus je molil k svojemu nebeškemu Očetu rekoč: „Sveti Oče — posveti jih v resnici; tvoja beseda je resnica.“ (Jan. 17, 17.)

O drugi priložnosti je rekel: „Kteri je mene poslal, je resničen, vsak človek je pa lažnjiv“, Korinčanom (I. 1, 9.) pa: „Zvest je Bog, po kterem ste poklicani v družbo njegovega Sina Jezusa Kristusa, Gospoda našega.“ Kralj David poje: „Beseda Gospodova je resnična, in on je zvest v vseh svojih delih.“ (Ps. 32, 4.) Tako nam tudi sv. pismo spričuje, da je Bog resničen in zvest.

5. Preglejmo zdaj še zgodbe sv. pisma; prepričale nas bodo, kako natanjko so se spolnile vse božje obljube. Karkoli je Bog ljudem napovedal ali dobrega ali hudega, se je zgodilo tako, kakor je napovedal. Našim pervim staršem je napovedal, da bodo morali umreti, ako bodo jedli od sadu drevesa, kterega jim je prepovedal jesti; jedli so, in umerjoči postali, kakor jim je Bog napovedal. — Ob Noetovem času je Bog s potopom žugal hudobnemu ljudstvu, ako se ne bo poboljšalo in spreobernilo. In ker se poboljšati niso hotli, je Bog res z vodo potopil ves svet, kakor je zažugal; le edinega Noeta ž njegovo družino je čudoma ohranil v barki. — Abrahamu je Bog obljubil, da bo njegov zarod namnožil kot zvezde na nebu ali pisek ob morju; in kakor je obljubil, se je spolnilo. — Premislite tudi še, kako natanjko so se spolnile vse obljube, ktere je Bog storil po prerokih. — Jezus Kristus sam je napovedal terdovratnim Judom, da bo zavoljo njih hudobije Jeruzalem razdjan in tempelj razsut, da kamen verh kamna ne bo ostal. „Vaša hiša“, jim je rekel, „vam bo pusta puščena.“ Kar jim je napovedal, se je natanjko dogodilo v 70. letu po Kristusovem rojstvu. Prišli so Rimljani in so mesto zajeli in tempelj razdjali kakor je Jezus napovedal. — Cesar Julijan, mož sila hudoben, je hotel Jezusa na laž postaviti, ter pokazati, da ne bo resnično njegovo prerokovanje, po kterem bi Jeruzalemski tempelj imel biti razdjan za vselej. Kaj tadaj stori? Gre in pošlje Jude iz vseh krajev v Jeruzalem, na novo

zidati razdjani tempelj. Zidarji kopljejo novemu tempeljnu podlago; ko pa pokončajo in razkopljejo podlago starega tempeljna, šine ogenj iz zemlje in delavce pokonča. In kolikorkrat koli so spet delati pričeli, tolikokrat so bili odgnani od tega božjega ognja. In namesto da bi bil cesar Julijan na laž djal Kristusa, je še le bolj poterdil njegovo prerokovanje, ker zdaj tudi v podlagi starega tempeljna ni več kamen verh kamena ostal.

Glejte, kako resnične so vselej božje besede! Pač je Kristus prav imel, ko je govoril: „Nebo in zemlja bota prešla; moje besede pa ne bodo prešle.“

6. In zdaj še svete cerkvene očake vprašajmo, kaj nam bodo oni povedali od božje neskončne resničnosti in zvestobe. Sv. Peter Krizolog pravi: „Košček papirja (golo pismo) marskterikrat primora človeka, da se popolnoma zanese na drugega človeka in mu vse zaupa. Nikakor ne dvomi, da mu bo ta besedo deržal in ga plačal. Prav tako; nočem unemu jemati zaupanja; toda zakaj pa z Bogom ne delamo ravno tako? Bog je cele bukve (sv. pismo) napolnil s svojimi obljubami, v kterih nam je porok za vse; in mi se nikoli nočemo na-nj zanašati, in nikoli ne verjamemo, da smo zadosti zagotovljeni, da nam bo tudi res dal, kar nam je tako praznično (slovesno) obljubil!“ — Enako spričuje tudi sv. Efrem, da neskončna modrost in neskončna ljubezen ne more biti drugačna kakor resnična v besedah in zvesta v obljubah. Ta sveti mož o tem tako-le govori: „Ravno kakor solnčna svitloba in svitloba brezštevilnih zvezd od stvarjenja sem nič ni zatemnela in se nič ni postarala, in so vsi rodovi mesa in kervi prizor (zemljo) zapustili in ob svojem času bili požeti kakor zrelo žito (stern); solnčna svitloba pa in svitloba druzega ozvezdja vedno nova in vedno v enaki moči ostane po stvarnikovi uravnavi; ravno tako gotovo bo Bog po svoji obljubi nebeško kraljestvo in neskončno veselje dal tistim, ki ga ljubijo. Zakaj kakor je resničen v enem, je resničen tudi v drugem“.

Iz tega, kar sem vam danes pravil, ste lahko prepričani, da je Bog neskončno resničen in zvest v svojih obljubah.

Zdaj pa pridemo do vprašanja:

Kteri nauki se dajo posneti iz božje resničnosti in zvestobe?

Iz božje resničnosti in zvestobe izvirajo ti le nauki:

1. Bog je neskončno resničen; karkoli govorí, je čista resnica, ker on po svoji natori sovraži sleherno laž in nikoli ne more goljfati. — Tadaj je naša sveta dolžnost, vse terdno verovati, karkoli nam je Bog razodel, ali karkoli nas uči po svoji sveti cerkvi, če že to s svojo pametjo zapopademo ali ne! Tako in še bolj zares moramo imeti vse to, kar z očmi vidimo, ali po kakih drugih počutkih spoznamo; zakaj oči in drugi počutki nas lahko goljfajo, Bog pa nas ne more goljfati, ne on sam, ne po svoji cerkvi. Ker je Bog neskončno resničen, moramo verovati in terditi vse resnice, ktere so zapisane v sv. pismu, in vse nauke, ktere nam sv. mati katoliška cerkev oznanuje v pridigah in keršanskih naukih, ker so razodenje neskončno resničnega Boga; in nikar se ne dajmo zapeljati hudobnežem, kteri zaničujejo resnice svete vere in jih hočejo pripraviti ob veljavo! Taki ljudje so lažnjivi preroki!

2. Ko je Bog neskončno resničen, in le resnico ljubi; laž, hinavščino in goljfijo pa sovraži, si prizadevajmo, vselej in povsod resnico govoriti, in tudi v tej lastnosti podobni prihajati svojemu nebeškemu Očetu.

Solnce je čisto, in toraj le čiste žarke razpušča na vse strani; s svojimi žarki nič ne zatamni, ampak razsvitljuje vsako reč, na ktero padajo. Tudi naša duša naj je čisto solnce, čisto resnična, in žarke resnice naj širem razpušča, ali ravne, resnične besede naj izgovarja, da nikogar ne zapelja v zmote, temveč da vsak resnico zve od nje. Nikoli se nikar ne lagajmo; nikoli ne hlinimo; zakaj z lažjo se podobne delamo satanu, kteri je pervi lagal in je oče laži; z resnico se pa Bogu podobne storimo, kteri je večna resnica, in se nikoli lagati ne more. Kakor sta si noč in dan nasprot, in luč in tama, ravno tako nasprot sta si tudi resnica in laž. Ker je pa laž resnici nasprot, se nam ni čuditi, da jo sovraži Bog,

večna resnica, in da je ž njo omadeževani človek pred božjim obličjem vselej bolj ali manj zopern po velikosti laži.

Bog pa tudi včasih laž kaznuje kar na mestu, kakor imamo v sv. pismu zgled nad Gijecijem, Elizejevim služabnikom, kteri je gobov postal zavoljo laži; ali pa v novi zavezi nad Ananijem in Safiro, ktera sta pri tej priči umerla nagle smerti, ko sta lagala. Še drugi zgled naj vam povem iz življenja svetega Jakoba, škofa Nizibiškega v Mezopotamiji (Sredotocju). Ta svetnik zadene nekega dne na reveže, kteri so ga prosili milodara, da bi zamogli pokopati merliča, kteri jim je ravnokar umerl. Da jim, kar ga prosijo, ob enem pa tudi za pokojnega (ranjcega) moli, da bi mu Bog odpustil njegove grehe, ter ga je sprejel med družbo izvoljenih. Berač pa ni bil res umerl, ampak se je le mertvega delal zato, da bi bili tem gotovejši od škofa dobili kak dar. Ko tadaj škof odide, kličejo tovarši sleparja, naj vstane in se spravi spet na noge. Ali glej čudo! mož, ki se je poprej mertvega hlinil, je bil zdaj zares mertev. Tovarši tedaj vsi preplašeni za svetnikom tekó, se predenj na kolena spusté, ter obstanejo, da jih je njihova velika revščina v laž zapeljala. Lepo ga prosijo, naj jim odpusti, in njih tovarša spet v življenje obudi. Sv. Jakob moli nad merličem, in merlič je spet oživel. — Z lažjo se nikar ne norčujmo! Laž je greh, kterega Bog sovraži, pa tudi strahuje.

Zapomni si to resnico in si jo k sercu vzemi, kteri si vajen lagati, in si nič ne storiš iz tega; opusti posihmalo laž, ako hočeš Bogu dopasti. Tudi sv. Pavl te k temu opominja, ter pravi: „Odložimo laž, in vsakteri resnico govori s svojim bližnjim.“

3. Bog je zvest v svojih obljubah. On scer nič ne obljubi, nič ne zažuga, kar bi bilo nasprot njegovi modrosti, svetosti, pravici ali kaki drugi lastnosti; kar pa obljubi ali zažuga, natanjko spolni. Tako tudi mi nikoli nič grešnega ne obljubimo; če smo pa kdej tako nespametni bili, in kaj grešnega obljubili, nikar ne spolnujmo take obljube, da na pervi greh ne bo še drugi nastopil. Kar pa komu dobrega obljubimo ali vsaj pripuščenega, zvesto spolnujmo, da bomo podobni neskončno zvestemu Bogu!

Ludovik Bavarski in Miroslav (Friderik) Avstrijanski sta se v vojsko spustila zavoljo nemške cesarske krone. En del volivnih knezov si je namreč Ludovika izvolil v cesarja, drugi del pa Miroslava. Ludovik pa Miroslava premaga, vjame in v Trausnicu zapre. Tri leta je bil ondi pripert. Čez tri leta pa mu je Ludovik svobodo ponudil proti temu, da se odpové cesarski časti in tudi svoje brate pregovorí in pripravi v to, da se podveržejo in mu pokorščino skazujejo; ako bi pa ne zveršil vsega tega, se mora nazaj poverniti v jetništvo (zapor). Miroslav vse to obljubi, in je bil na to spuščen iz zapora 13. dan marca 1325. leta. Pošteno si prizadeva, besedo rešiti in obljubo spolniti. Leopold pa s priimkom Slavni, junaški vitez, terdi, da Miroslav ni zavezan, deržati se tacih dogodb. Toda Miroslav, viditi, da ne more zveršiti, kar je obljubil, se verne v Monakovo ter se postavi pred svojega nasprotnika v novo jetništvo. Tolika zvestoba pa je Bavarca tako močno prevzela, da ga je priserčno objel, kakor prijatla pri sebi obderžal, pri eni mizi ž njim jedel, v eni postelji ž njim spal, in bil pripravljen clo kraljevanje ž njim deliti. — Zvestoba je ljuba poštenim ljudem, še bolj pa Bogu. Zatorej pošteno spolnujmo, kar smo poštenega obljubili ljudem!

Sosebno zvesto pa spolnujmo Bogu storjene obljube! Zakaj kolikor viši je on, kteremu besedo damo ali kaj obljubimo, toliko veča je krivica, če besedo snemo, besede ne deržimo. Iz tega lahko spoznamo, kakšen je greh, če Bogu storjenih obljub ne spolnujemo. Naj imenitniše Bogu storjene obljube so pa tiste, ktere smo storili in jih še delamo pri svetih zakramentih. Obljube smo storili pri sv. kerstu, pri sv. birmi, pri sv. pokori, pri sv. mašnikovem posvečevanju, pri sv. zakonu. Obljube smo storili še pri druzih priložnostih. Ali jih pa tudi vestno spolnujemo? Ali smo zvesti svojemu Bogu? Viditi pa, da mi njemu nismo zvesti, bo vendar le on do nas zvest, toda le s svojim žuganjem. Če smo pa mi njemu zvesti, bo tudi on nam zvest, in scer z obljubljenim povračilom.

4. Bog je neskončno resničen in zvest; vse, kar reče, je res, in kar obljubi, ali žuga, vse spolni. Ta resnica je za nespokorjenega grešnika strašna in grozovita, in zakaj? Zato, ker neskončne kazni obeta nespokorjenim grešnikom, kterim

poreče: „Poberite se od mene, vi prekleti! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angelom (služabnikom)“; in kar obeta neskončno resnični Bog, bo tudi natanjko spolnil in zvesto. Nobeno zdihovanje, nobene prošnje, noben jok nam nič ne bo pomagal, ako se v smertnem grehu ločimo iz tega sveta. Zatoraj verzimo od sebe dela tame, in oblecimo orožje svitlobe, da nas po smerti ne bo zadelo božje žuganje. „Hodimo pošteno“, velí sv. Pavl, „kakor po dnevu, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti“. (Rom. 13, 13.)

5. Bog je neskončno resničen in zvest. Ta resnica je za spokorjenega človeka polna tolažbe in veselja, in zakaj? zato namreč, ker vé, da mu odpuščenje obeta neskončno resnični Bog, kteri ne more lagati; ker vé, da ta neskončno resnični in zvesti Bog mu pravi po preroku: „Ako bote pokoro delali, in bi bili vaši grehi rudeči, kot škerlat, bodo beli kot sneg.“ — „Ako se brezbožnež (hudobnež) spokorí, in se spreoberne od vseh svojih hudobij, ktere je storil, — bo živel, in ne umerl, in tudi nočem več misliti na njegove grehe;“ (Eceh. 18, 22.) ker ve, da Bog ne obeta samo, ampak da mu tudi res grehe odpusti v zakramentu sv. pokore, ako se grešnik iz ljubezni do njega svojih grehov skesa, jih zapusti, in terdno voljo ima, nikoli več ne grešiti.

6. Bog je neskončno resničen in zvest. Ta resnica je tudi pobožnemu kristjanu prav oveselivna, in zakaj? zato namreč, ker Bog neskončno in večno veselje obeta pravičnim, kteri po pravičnosti hrepene, se za pravičnost trudijo. „Blagor vbogim v duhu“, obeta Jezus, „ker njih je nebeško kraljestvo“. — „Blagor jim, ki so čistega serca, ker oni bodo gledali Boga.“ In vsem, kteri se greha skerbno varujejo, dobre dela doprinašajo, si lepe čednosti nabirajo, obeta nebeško kraljestvo in na sodbi jim poreče: „Pridite k meni, vi izvoljeni mojega Očeta! in vzamite v posest kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta.“ Kaj bi pravičnega zamoglo bolj razveseljevati, ko ta obljuba, ktera ni prišla iz ust kakega človeka, ki zamore lagati, ampak iz ust neskončno resničnega in zvestega Boga, kteri nikdar ne more ne lagati, ne goljufati.

Glejte! koliko lepih naukov izvira iz osme lastnosti, ktera se glasi: „Bog je neskončno resničen in zvest; vse, kar reče, je res, in kar obljubi ali žuga, vse spolni“: in od ktere je s tim nauk dokončan. Amen.

XXVII. Keršanski nauk.

9. Bog je nespremenljiv.

Zadnjič sem vam razlagal osmo božjo lastnost, ktera se glasí: „Bog je neskončno resničen in zvest; vse, kar reče, je res, in kar obljubi ali žuga, vse spolnuje.“ Da je Bog neskončno resničen in zvest v svojih obljubah, nam spričujeta pamet in sveto pismo, kakor ste zadnjič slišali.

Ker je Bog neskončno resničen, smo dolžni, vse terdno verovati, kar je Bog razodel, ali kar nas uči po svoji cerkvi, naj že to s svojo pametjo zapopademo ali ne; — dolžni smo, varovati se laži, resnico pa govoriti; — dolžni smo, zvesto spolnovati vse dobre (poštene) obljube, ki jih ljudem, sosebno pa tiste, ki jih Bogu storimo; — ker je Bog neskončno resničen in zvest v svojih obljubah, se skerbno skerbno greha varujmo, in radi dobro delajmo; zakaj nespokorjenim grešnikom je Bog zažugal večno gorje, pravičnim pa in spokornikom je obljubil večno veselje v nebesih! Kar je po obljubil, bo tudi gotovo spolnil, ker je neskončno resničen in zvest.

Danes pridemo do devete lastnosti božje, ktera je: „Bog je nespremenljiv; je od vekomaj do vekomaj ravno tisti.“

Vedno spreminja se vse na svetu, vse reči in vse stvari. Kar je svet vstvarjen, se že versté štiri letni časi. Prijetna spomlad prežene merzlo zimo, in vse oživi, ter hribe in doline, drevje in polja ogrinja v svojo praznično obleko. Pa tudi spomlad vedno ne terpi, temveč premine, ter se umakne vro-

čemu poletju, ki cvet v sad izdeluje. Pa tudi moč poletja se stara, njegova vročina se ohladi, in na njegovo mesto stopi bolj dolgočasna jesen, ktera zgodí sadje in poljske pridelke. Potlej pride zima, ktera osmertí in zamorí vse, kar raste. Tako se spreminjajo tudi vse druge reči. Stvar spodriva stvar, jej mesto jemlje in prostor daje. Poglejmo drevje, kako se vedno spreminja; zelení in se osiplje; raste in se debelí, kadar pa doseže namenjeno visokost in starost, začne pešati, slabeti, trohneti, dokler ne razpade. Zver, ktera se redí, debelí od kervi in mesa drugih žival, postane poslednjič kosilo drugih žival. Tako, glejte, je vse na svetu pod postavo spremenljivosti!

Kakor pa je na svetu z vsemi drugimi živimi in neživimi stvarmi, da se vedno spreminjajo, ravno tako je tudi s slehernim človekom posebej in z celimi narodi sploh. Vse slabo in omahljivo, revno in nezmožno pride dete na svet; ne more si življenja ohraniti z lastno močjo; le ječí in solzí se, in tako drugih serca meči. Pa ravno to dete, ktero si sperva clo solz iz očesa samo ne more obrisati, postane sčasoma močen mož, postane včasih strah veliko ljudem. Toda pri tej moči ne ostane zmerom. Polagoma začne pešati, roke in noge mu odpovedó, glava se mu pobeli, obličje mu opada, oči zastoje, zadnja ura mu odbije, in telo njegovo je červom v jed. — In kakoršna s posameznim človekom, taka je tudi s celimi narodi. Rod gre za rodom, cele ljudstva se iz zemlje zgubé, in druge ljudstva stopijo na njih mesto. Oh, koliko velikanov in mogočnikov je že nekdaj živelo na svetu, pa zdaj jih ni več; še sledu ni za njimi; še njih spomin se je zgubil! Čez malo let se bo ravno taka godila imenitnikom sedajnega časa! Spremenjenje je tadaj delež vseh stvari in vseh ljudi!

Kakor pa vidimo, da se spreminjajo telesne reči, ravno tako to čutimo tudi znotraj v svoji duši. Misli in želje, sodbe in sklepi, nagnenje in hrepenenje, veselje in žalost, prijetni in neprijetni občutleji se pri nas spreminjajo bolj naglo kakor hudo vreme, tako, da po pravici reči smem: človek se spreminja vsako minuto! Kar človeka mika v otročjih letih, mladenča več ne veseli; kar se mladenču prileže, možu ne ugaja; kar mož zahteva, ni starčku več po volji! Kar človek zdaj

sklene, zaverže pozneje. Misel mu misel preganja. Ravno se poda na pot pobožnosti, pa ga le že spet kmalu in prekmalu za seboj potegne vabljivi greh, kteremu se je bil malo poprej odpovedal za zmerom in na vekomaj! Kar danes zida s toliko gorečnostjo, jutre podira! Zdaj obeta temu ali unemu zvesto prijaznost, in se vsega srečnega šteje zavoljo nje; ob kratkem pa se mu oberne serce, in njega, kterega je ravnokar prijatla imenoval, čerti toliko, da ga še poznati več noče! Še clo v spanju se človek spreminja, ker se mu vedno kaj sanja.

Iz vsega do zdaj rečenega lahko spoznate, da človek in dela njegovih rok, zemlja z vsemi stvarmi, vse vse se spreminja, nobena reč na svetu ni stanovitna.

Z Bogom, Stvarnikom vseh reči, pa ni taka: Bog se nikdar ne spreminja, Bog je nespremenljiv.

Od kod vemo, da je Bog nespremenljiv?

1. V Bogu, v kterem so od vekomaj strinjene vse lepe lastnosti v neskončni popolnosti, se ne da nič ne zvišati, ne zmanjšati, ne spremeniti; temveč v njem vse njegovo bitje, ves njegov um, vsa njegova volja vekomaj ostane ravno tako popolnoma, kakor je vse to popolnoma bilo od vekomaj in do zdaj; pri njem ni sence spremenenja! Njegov um je vsegaveden in naj modrejši; nič se mu ne da pridjati, nič odvzeti; njemu ni nič pretečenega, nič prihodnjega, ampak vse mu je sedajno, vse pričujoče, vse na enkrat spozna in ve, na vekomaj spozna in ve; tedaj ne more ničesar pozabiti, se ničesar ne naučiti; njegov um je neskončno popolnoma in nespremenljiv. — Njegova volja je vsegamogočna, neskončno sveta, pravična, dobrotljiva, milostljiva; vsa popolnoma je; nič boljša ne more biti in tudi nič slabejša ne; vekomaj vse dobro ljubi in vse hudo sovraži; njegova volja je nespremenljiva. Če tadaj premišljujemo božje bitje in njegove lastnosti, po takem premišljevanju in preudarjanju že z svojo pametjo lahko spoznamo, da je Bog nespremenljiv.

2. Pa tudi sv. pismo stare in nove zaveze nam pripoveduje, da je Bog nespremenljiv. Po preroku Malahiju (3, 6.) tako-le govori Bog od svoje nespremenljivosti: „Jaz sem Gospod, in se ne spremenim“. — Mozes govori: „Bog ni —

kakor sin človekov, da bi se spreminjal.“ (IV. 23, 19.) — Kralj David pravi: „Ti, o Gospod! si zemljo vterdil v začetku, in nebesa so delo tvojih rok; one preminejo, ti pa ostaneš. Postarajo se kakor oblačilo; in kakor obleko jih spreminjaš, in se spremené; ti pa ostaneš ravno tisti, in tvoje leta ne bodo potekle.“ (Ps. 101, 26—28.) Sv. Pavl piše Rimljanom (1, 23.): „Neumneži so spremenili veličastvo neminljivega Boga v podobo minljivega človeka, in ptic, in čveteronogatih in lazečih živali.“ Sv. Jakob (1, 17.) pravi: „V Bogu ni spremenenja, tudi ne sence spreobračanja.“ In svojemu učencu Timoteju (I. 1, 17.) piše sv. Pavl: „Kralju večnemu, neumerljivemu, nevidnemu, samemu Bogu bodi čast in slava vse vekomaj!“ Glejte, kako lepo nam terdijo tudi izreki sv. pisma, da je Bog nespremenljiv.

3. Da je Bog nespremenljiv, nam spričujejo tudi sv. cerkveni očetje. Sv. Avguštin pravi: „Kadar nam sv. pismo Boga, ki je zgol ljubezen, postavlja pred oči v jezi in v serdu, ne smemo misliti, da se pri njem kako spremenjenje godi. Ti si se spremenil; nikar pa Bog! Clo svojega sklepa Bog ne more spremeniti, ali pa drugega storiti. K novemu delu mu ni treba novega sklepa, temveč večni sklep mu je zadosti.“ — In na drugem mestu govori: „Bog ima življenje. Ravno zato pa, ker nima ničesar, kar bi zamogel zgubiti, in ker ničesar ne potrebuje razun tega, kar že ima, se ne more v njem in ž njim nobeno spremenjenje zgoditi.“

Če je Bog nespremenljiv, kako pa so umeti besede sv. pisma, ktere govoré od božje jeze, od božjega sovraštva, maščevanja, kesanja, usmiljenja?

Besed sv. pisma, ktere govore od božje jeze, od božjega sovraštva, maščevanja, kesanja, usmiljenja, ne gre umeti tako, kakor da bi se Bog kterikrat kaj spremenil, kakor postavim človek, kteri se v jezi raztogoti, v sovraštvu bližnjega z lepim očesom še ne pogleda, o maščevanju nad bližnjim kriči, rohni, o kesanju žalost občuti, in pri usmiljenju bližnjega miluje. — S temi besedami se od Boga govori le po človeško; in drugač tudi ne moremo govoriti, kakor po človeško. Ko bi hotli od

Boga prav govoriti, bi morali imeti besede, ktere niso narejene za ljudi. Če se reče: Bog se nad grešnikom jezi, pomenja to, da je greh božji neskončni svetosti zopern. Če se reče, da se Bog maščuje nad grešnikom, pomenja to božjo pravico, ktera po zasluženju strahuje nespokorjene grešnike. Če se reče, da ima Bog usmiljenje z grešnikom, pomenijo te besede božjo milost, po kteri nam Bog rad odpusti, če se le s skesanim in poboljšanim sercom k njemu vernemo. Sv. pismo pove, da se je ob času Noetovem Bog kesal, da je človeka vstvaril. To je spet po človeško povedano, in nič druzega ne pomenja, kakor to, da Bogu ni prav bilo, da so ljudje živeli tako razuzdano, da jih je moral pokončati v vesolnem potopu. Kesati namreč se ni mogel, ker je od vekomaj vedel, kako bodo ljudje živeli. — Vse besede sv. pisma, ktere so viditi nasprotne božji nespreminljivosti, so izrečene le po človeško.

Kaj nas uči božja nespremenljivost?

1. Ker je Bog nespremenljiv, zastavljajmo v njega vse svoje zaupanje; zakaj vedno nam je dober, vedno nas ljubi; nikoli se nam ni bati, da bi kdaj zgubili njega, dobrotljivega Očeta, ali da bi se nam kdaj spremenil, kakor se nam spreminjajo ljudje, ki so nam danes prijazni, jutre pa že sovražni. Starši in prijatli nam pomerjo, Bog nam pa zmirom ostane; in če nam tudi vsi prijatli in znanci nezvesti postanejo, nam Bog vendar vedno zvest ostane; nas vedno ljubi, da si le prizadevamo vredne se storiti njegove ljubezni. — O kako modro tadaj ravnamo, če v Boga zastavljamo vse svoje zaupanje!

2. Bog je nespremenljiv. Prizadevajmo si podobnim biti Bogu tudi v ozir te božje lastnosti, to je: naše misli, naše želje, naši sklepi in vse naše prizadevanje naj bo nespremenljivo dobro in sveto. Kaj bi nam pomagalo, ko bi bili zdaj gorki, zdaj merzli; danes za dobro vsi goreči, jutro spet mlačni in leni; danes bi delali dobre sklepe, jutro pa bi jih že prelomili. Zatoraj, da bomo stanovitni in nespremenljivi ostali v dobrem, si prizadevajmo sami sebe premagati, skušnjavo zadušiti kar v začetku, in Boga, od kterega pride vse dobro, prositi gnade stanovitnosti.

3. Bog je nespremenljiv; zmirom ravno tisto hoče in ljubi in plačuje, zmirom ravno tisto čerti in sovraži in strahuje, to je: on je večno svet, je večno pravičen; toraj se nikar ne motimo, ko vidimo ljudi greh delati okoli in okoli nas, in nikar ne mislimo, da to božje zapovedi kaj slabi, ali da to grešivše ljudi kaj izgovarja, ali da to greh kaj zmanjšuje. Tega ne! zakaj Bog je nespremenljiv, nespremenljive so tudi njegove zapovedi. Ob Noetovem času so bili razun osmih vsi drugi ljudje v grehih zakopani; vendar se pa zavoljo tega Bog ni dal primorati, odjenjati kaj od svoje svetosti, odstopiti od svoje pravičnosti. Ravno taka je bila o Lotovih dneh; ko na vsi Sodomski zemlji še deset pravičnih ni bilo, vendar te splošne nerodnosti in hudobije nobenega niso izgovarjale. Kar je bilo nekdaj dobro in prav pred božjim najsvetejšim obličjem, ravno to je še zdaj dobro in prav; in kar je bilo nekdaj slabo in krivično, to je še zdaj slabo in krivično.

4. Bog je nespremenljiv; to naj nas navdaja z veseljem, ker ne služimo kakemu čmernemu gospodu, kterega spreminjajo časi in ure, ki je zdaj dober, zdaj hudoben, ampak vedno dobremu Gospodu, kteremu bomo vedno dopadli, da le ne odstopimo od dobrega, če bi nas pri tem tudi ves svet zaničeval. Nasprot naj nas pa tudi s svetim strahom napolnuje ta lastnost, če imamo z grehom ognušeno dušo; zakaj ne stan, ne čast, ne bogastvo in nobena oblast nas ne more Bogu dopadljivih storiti tako dolgo ne, dokler nismo od greha oprani in očiščeni.

Grof Busi se je zameril svojemu kralju, kteremu je dolgo časa služil vdano in zvesto, da Bogu ne tako. Toda ta zamera mu ni bila v nesrečo, temveč v pravo srečo in v zveličanje. Oči so se mu namreč odperle, in je spregledal, da se dosihmalo ni znašel na pravem potu. Ravno zato pa tudi ni žaloval čez svojo nesrečo, marveč je rekel: „Bolj hvaležen sem svojemu kralju zato zamero, kakor ko bi me bil naredil zapovedovavca (maršala) čez vso Francosko deželo. Zakaj zdaj spoznam, da sem dosihmalo služil spremenljivemu gospodu, čigar volja se po vetru obrača; odsihmal pa bom služil Gospodu, ki se ne spreminja na vekomaj ne!“

5. Resnica, da je Bog nespremenljiv, nas pa tudi uči, da Bog svojih pravičnih sodeb, po smerti slehernega človeka storjenih, nikoli spremenil ne bo. Za vedno in večno bo izrečena sodba, ktero bo Bog izrekel čez hudobne v njih pogubljenje, in sodeb, ktero bo izgovoril čez dobre in pravične v njih zveličanje! Toraj naj nas ta lastnost priganja, dobre dela delati, si lepe čednosti nabirati, da bomo po smerti zaslišali srečno sodbo, ktera nam bo prisodila večno veselje. Naj nas ta lastnost tudi odvračuje od greha; ali če smo že grešniki, naj nas priganja k pokori, da ne bo po smerti izrečena čez nas sodba za vselej nesrečna.

Častitljivi Tomaž Kempčan je bil že od mladih nog nenavadno pobožen in bogaboječ; sosebno častil in ljubil pa je v mladem sercu preblaženo devico Marijo. V poznejših bolj nevarnih letih pa ga je zmirom bolj zapuščala ta sveta gorečnost. Ko je pa nekega večera svojo večerno molitev spet z bolj zbranim duhom opravljal, in med tem natanjčniši pregledal, kako je ž njim, je spoznal in čutil z bolečim sercom, da se je na potu pobožnosti in bogaboječnosti nazaj pomaknil, in z vžaljenim duhom je tožil Očetu nebeškemu, da ga je zapustil s svojo očetovo ljubeznijo, in mu tako močno odtegnil svojo gnado. V svoji nespameti je mladeneč Boga dolžil, kakor da bi bil Bog svoje dobrovoljno serce do njega spremenil. — V takih mislih zaspi. — Skrivnostne sanje pa ga podučijo, kako močno da se je s tim pregrešil. Zdelo se mu je, kakor bi se bil znašel v učilnici, ter s svojimi sošolci pridno poslušal nauk, kteri se je razlagal. Zdaj pa mu je, kakor bi vidil nebeško kraljico na oblakih priplavati z leskečim obličjem in v sneženobelem oblačilu. Spustila se je do slehernega učenca, je prijazno ž njim govorila in mu očitno na znanje dajala svojo priserčno, materno ljubezen. Tomaž željno pričakuje, da bo presveta Devica tudi k njemu prišla, in z milim pogledom pogleduje za njo. — Po dolgem pričakovanju se vendar le tudi prednj vstopi sveta božja Mati. Toda resnobno namesto prijazno vpira vanj svoj pogled, in namesto da bi mu svojo ljubezen na znanje dajala, mu še le očituje njegovo vedno večo nemarnost za službo božjo, in še bolj to, da se je britko potožil v svoji molitvi, kakor bi ga bil Bog zapustil, ter mu

odtegnil svojo očetovo ljubezen, ko je le vendar on sam Boga zapustil, ter svoje serce spremenil in zgubil svojo nekdanjo otročjo ljubezen do Boga. — Po tem resnem pa priserčnem posvarjenju je sveta Devica šla spred osupnjenega mladenča in je zginila. — Tomaž se prebudi in vstane za nov dan pa tudi za novo življenje. Sveta Devica mu je nauk dala, da se Bog ne spreminja, in da se tudi mi ne smemo spreminjati in v dobrem omahovati, ako hočemo biti Bogu prijetni in dopadljivi, in ako se hočemo vredne storiti nekdajnega plačila v nebesih.

Glejte! tudi deveta lastnost božja: „Bog je nespremenljiv, je od vekomaj, do vekomej ravno tisti“, nam daje veliko lepega podučenja. Le pridno si ga na serce navezujmo! Amen.

XXVIII. Keršanski nauk.

10. Bog je neskončno dobrotljiv.

Zadnjič sem vam razložil deveto lastnost božjo, ktera se glasi: „Bog je nespremenljiv; je od vekomaj do vekomaj ravno tisti.“ Vedno se spreminjajo na svetu vse reči, vse stvari in tudi človek; le samo Bog se ne spreminja, temveč ostane vekomaj tisti.

Da je Bog nespremenljiv, vemo iz tega, ker je neskončno popolnoma duh; torej ne more nič boljši biti, in nič slabejši ne; on se ne more ničesar priučiti, ne more ničesar pozabiti; ni nikoli mlajši, in nikoli starejši; on je nespremenljiv. Tudi sv. pismo stare in nove zaveze nam na več krajih oznanuje nespremenljivost božjo, kakor ste slišali v zadnjem keršanskem nauku.

Sv. pismo scer govori od božje jeze, od božjega sovraštva, maščevanja, kesanja, usmiljenja; pa je le vendar Bog pri vsem tem nespremenljiv, ker te besede so le po človeško rečene od božjih lastnost, in od Boga tudi drugač govoriti ne moremo, kakor po človeško. Božja jeza in sovraštvo božje pomenja,

da je greh Bogu zopern; božje maščevanje ne pomenja nič drugega, kakor pravico božjo, po kteri grešnike po zasluženju kaznuje; božje usmiljenje ne pomenja nič drugega, kakor božjo milost, po kteri grešnikom odpušča njih grehe, ako se resnično poboljšajo; božje kesanje ne pomenja nič drugega, kakor da Bogu ni bilo prav, ko so ljudje živeli tako razuzdano, da jih je moral pokončati s potopom. Tako, glejte! gre razumevati te besede sv. pisma, ktere se kažejo na videz nasprotne božji nespremenljivosti, pa jej vendar niso.

Bog je nespremenljiv; zmerom nas ljubi, zmerom nam je dober; in nikoli se nam ni treba bati, da bi ga kdaj zgubili, ali da bi ga nam smert odvzela; zatoraj vse svoje zaupanje na njega postavljajmo. — Ker je Bog nespremenljiv, naj bodo tudi vse naše misli, naše želje, naši sklepi, naše prizadevanja nespremenljivo dobri in sveti, da bomo tudi v tej lastnosti Bogu podobni. — Bog je nespremenljiv; to naj nas navdaja z veseljem, ker ne služimo kakemu čmernemu gospodu, kterega spreminjajo časi in ure, kteri je zdaj dober, zdaj hudoben; ampak služimo stanovitno dobremu Gospodu, kteremu bomo gotovo dopadljivi, če smo le dobri. — Ravno ta lastnost nas pa tudi uči, da Bog nikoli spremenil ne bo svojih pravičnih sodeb, ktere stori po smerti slehernega človeka; za vselej bo izrečena sodba, ktero bo Bog čez hudobne izrekel v njih pogubljenje, in čez pravične v njih zveličanje. — Od vsega tega sem zadnjič govoril.

Danes pride na versto deseta lastnost božja, ktera se glasi: „Bog je neskončno dobrotljiv; skerbi po očetovo za vse svoje stvari; vse dobro imamo od njega.“

Bog je dobrotljiv se pravi: On — večna ljubezen — je od vekomaj sklenil, vse svoje stvari osrečevati in oblagrovati po svoji neskončni modrosti in svetosti. — Božja dobrotljivost ni slepa, kakoršna se večkrat nahaja pri ljudeh, po kteri bi Bog — neskončna dobrota — ne mogel nikomur nič odreči, kar ga kdo prosi, ali da bi mu mogel skazovati take dobrote, ktere so pameti nasprot. Take slepe dobrotljivosti ni v Bogu, ampak je le v ljudeh. Marskaka mati postavim je do svojega otroka tako mehkega in občutljivega serca, da mu dovoljuje vse, karkoli jo prosi, če je tudi otroku škodljivo; dostikrat

mu še clo dovoljuje kaj takega, kar je pregrešno in pameti nasprotno. Prošnje otrokove tolikanj ginejo nje serce, da se mu nikakor ne more vstavljati, naj si že prosi kaj dobrega ali kaj slabega, kaj pravičnega ali kaj krivičnega. Nje dobrotljivost je slepa in nespametna. — Božja dobrotljivost pa ni taka!

Božja dobrotljivost je:

1. Sveta in pravična, to je: nje najviši namen je posvetiti in zveličati; zatoraj božja dobrotljivost obsega sosebno pametne stvari, in nje pervi namen je, svojim pametnim stvarem, ljudem, deliti tiste dobrote, ktere jim naj bolj pomagajo k svetosti, pobožnosti in zveličanju; druge pa, ktere zadevajo telo, le tolikanj, kolikor jim k pobožnosti pripomorejo ali vsaj niso škodljive.

2. Božja dobrotljivost je modra, to je: da Bog na višo in popolnišo srečo bolj gleda, kakor na manjšo in nepopolnišo, in da nam toraj zavoljo obilniše sreče v večnosti odreče marsktero časno srečo, ali pa pošilja clo nesreče in težave, da bi nas vredniše storil zveličanja. — Po tem toraj lahko vidite, da nespametnih prošenj Bog ne more uslišati, akoravno je neskončno dobrotljiv.

Takšna, kakor sem vam zdaj pravil, je dobrota božja do stvari, sosebno pa do človeka.

Bog je pa tudi sam na sebi neskončna dobrota.

Kaj se pravi: Bog je sam na sebi neskončna dobrota?

Bog je sam na sebi neskončna dobrota se pravi, da je on sam od sebe nestvarjena, nezmerna dobrota, on je zapopadek in nezmerno morje vsega, karkoli je imenitnega, častitega, mogočnega, lepega, dobrega, ljubeznivega, pravičnega, popolnega, in vse to v toliki meri, da se mu nič dodjati, in od pameti nič višega domišljevati ne more; on je tedaj neskončno dobrotljiv sam na sebi.

Kaj priča, da je Bog neskončno dobrotljiv?

1. Da je Bog neskončno dobrotljiv, se že iz tega lahko skaže, ker že prosta, zdrava pamet to spozna; zakaj to, drugim veselje delati, njih srečo in blagost množiti in vterdovati, iz

ljubezni do njih, se že človeku lepo poda; kakor je nasprot merzla, le samo zase skerbna samopridnost pri človeku prava gerdoba; toraj ni mogoče, da bi Bogu naj popolnišemu bitju manjkalo te lepe lastnosti, lastnosti dobrotljivosti.

2. Da je Bog neskončno dober, vidimo iz tega, ker imajo vse stvari od njega vse dobro; od njega imajo življenje, ude, moč, počutke, živež, prebivališče; on preživlja mlade oroslane (leve), ki rujovejo po puščavi, ptice pod nebom, ribe po vodah. „Poglejte ptice pod nebom“, pravi Jezus, „ker ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš Oče nebeški jih živi.“ (Mat. 6, 26.) Pa ne samo življenje in kar k življenju gre, ampak tudi veselje daje Bog neumni živali; on da, da spomlad in poletje nastopi, in vse se oživí in veselí svojega življenja; iz drevja in germovja se razlega drobnih ptičic veselo žvergolenje, po gozdih in gozdičih (logih) skaklja in se norčuje štirnogata žival; po rekah, vodah in po morju veselo plavajo ribe v velicih kardelih; povsod se veselí brezumna žival in nam oznanuje božjo dobroto. — Kakor ponočna rosa ne pade samo na visoke gore, temveč tudi po globokih dolinah, in kakor ona ne prerosi le visokih dreves, temveč tudi male in naj manjše zeljišča, ravno tako skerbi Oče nebeški za vse svoje stvari; vse oklepa s svojo dobroto; vsem pošilja roso svojih dobrot po njih lastnobi in razpolu; povsod se kaže dobrotnost.

3. Sosebno nas prepričajo, da je Bog dobrotljiv, brezštevilne dobrote, ki jih Bog skazuje vsemu človeškemu rodu sploh in posameznim ljudem posebej. Pomisli, o človek! da te je Bog iz nič poklical v življenje; ker nič ni tebe potreboval, in vendar ti je dal tolikanj lepo podobo, s petimi počutki in drugimi tako žlahnimi udi obdarovano telo. Le pomisli, koliko veselja ti storé tvoje oči, če jih prot nebu oberneš ali pa po zemlji spustiš in pregledueš božje stvari. — Kolika dobrota božja je zopet posluh, ne le, ker po njem zaslišimo marsikak prijeten glas ali govorjenje svojih prijatlov, znancov, staršev, temveč tudi po njem svoji duši pridobivamo toliko lepih, zveličanskih naukov. — Koliko dobrota božja je dar govorjenja, s kterim zamoremo drugim razodeti svoje misli, želje, občutleje; v dvomih sveta, v žalosti tolažbe iskati pri

svojih prijatlih in se pogovarjati ž njimi. — Bog nam je dal okus, da nas žejne opominja do pijače, lačne do jedi. — Roke in noge so nam potrebne za vsakdanje dela in za sprehajanje. — In ravno to se zamore reči od drugih udov in počutkov. — Glej, o človek! koliko bogastvo božjih dobrot imaš in nosiš že samo na svojem telesu, na svojih udih!

Dal nam je neskončno dobrotljivi Bog tudi po svoji podobi vstvarjeno dušo, ktera je neumerjoča in obdarovana z mnogimi darmi. Dal jej je pamet in prosto voljo, da zamore dobro spoznati in storiti. — O koliko veselja dela človeku pamet, kadar po njej resnico zve. Marskdo je od veselja poskakoval, kadar je resnico zvedel, kako se ima ta ali una reč. — Koliko veselja mu napravi vest, ktera človeka razveseljuje in vsega zadovoljnega dela, kadar človek dobro stori, se greha varuje in pobožno živi! — Koliko veselja nam izhaja iz zaveze in obhaje, ktero imamo z drugimi ljudmi, postavim s starši, s prijatli, znanci in dobrotniki. In če ravno tega veselja ne vživa vsak vsega in v enaki meri, mora vendar vsak, ako hoče resnico govoriti, spoznati in reči, da je v svojem življenju veliko več dobrega prejel, kakor pa hudega; in da bi jih dosti vživalo lahko veliko obilniši veselja, ko bi si ga sami ne bili [skalili in odvernili s svojim napčnim djanjem.

4. Božjo dobrotljivost nam oznanuje tudi vesoljni stvarjeni svet; on kaže, da mora prebivati v nebesih neskončno dober oče, kteri je vse reči obernil v naš prid. Za koga je vsegamogočni Stvarnik gorko solnce pripel gori na nebo? Za koga cvete drevje spomladi tolikanj lepo? Za koga rodi polje svoj sad? Za koga redi dobrotljivi Bog zverino po gozdih, ptice pod nebom in ribe v vodi? Zavoljo nas, glejte! je dobrotljivi Bog vstvaril vse te reči, da dobivamo od njih potrebno gorkoto, potrebno oblačilo, potrebno jed, potrebno pomoč pri svojih delih in opravilih. O kako dober nam je Bog! Da, zares je božja dobrota visokejša od nebes, širokeja od zemlje, globokejša memo morja. Vse, kar smo in kar imamo, je dar dobrote božje! —

Zatorej se spodobi, da sklenemo svoje roke, jih hvaležno povzdignemo prot Bogu, in rečemo z Davidom: „Kaj je človek, da se spomniš nanj, in sin človekov, da ga obiščeš! Le

malo od angeljev si ga ponižal; s slavo in častjo si ga obdal, in postavil čez dela svojih rok; vse si podvergel njegovim nogam, ovce in goved, zraven tega tudi zverino, ptice pod nebom, ribe v morju, ktere se prepeljujejo po pomorskih stezah“ !

Glejte, kako dobrotljiv nam je Bog! O da bi mu pač mi hotli skazovati čast in hvalo primerjeno tolikim dobrotam! — Ko se je bila ravno žetev pričela, je nek pobožen učenik obljubil svojim učencom, da jim bo pokazal sila veliko mizo, pri kteri v obilni meri živež dobivajo tisuč in tisuč ljudi, cele mesta in vasi z vso živaljo, ktera v njih živí. Otroci se temu čudijo in željno pričakujejo, kdaj jim bo njih ljubljeni učenik pokazal tisto čudno mizo. In nekega dne učenik res otroke seboj vzame, ter pelje na visoko goro, da bi jim od ondot pokazal tisto mizo. Iz gore pa se je vidilo daleč okoli več ur dolgo in široko po rodovitnem polju, po kterem je zrela rumena stern kimala pod težkim klasjem; po prijaznih vertih, na kterih je žlahna terta grozdje rodila. Učenik pa zdaj vzdigne roko, ter kaže učencom s perstom široma in na okrog in pravi: „Glejte, ljubi moji otročiči! veliko mizo, ktero dobrotljivi Oče v nebesih vsako leto pogerne za svoje stvari in jo z živežem in hrano obilno obloži. Vsi hodimo k njemu v gosti, in nas vse z vso živaljo vred radovoljno nahrani in dobrotno oskerbi. O da bi ga pač tudi vi vselej s hvaležnim sercom molili, kolikorkrat koli bote spet pogernjeno vidili to mizo božjo.“ Otroci so čutili, kaj pomenjajo te besede, in so res s pobožnim sercom hvalili in zahvalili dobrotljivega Očeta nebeškega; pa tudi posihmalo vso svojo molitev vse lepši opravljali, ter sosebno pred jedjo in po jedi molili vse bolj pobožno in z zbranim duhom kakor poprej. — O da bi bili pač tudi mi vsi taki dobri, pobožni in hvaležni otroci neskončno dobrotljivega Očeta v nebesih! Amen.

XXIX. Keršanski nauk.

10. Bog je neskončno dobrotljiv.
(Na dalje.)

Zadnjič sem vam začel razlagati deseto lastnost božjo: „Bog je neskončno dobrotljiv; skerbi po očetovo za vse svoje stvari; vse dobro imamo od njega.

Od kod vemo, da je Bog neskončno dobrotljiv?

1. Da je Bog neskončno dobrotljiv, nam spričuje že naša pamet; zakaj že naša pamet nam pravi, da je pripravnost in radovoljnost, drugim veselje delati, njih srečo in blagost množiti iz ljubezni do njih in jo vterdovati, ena naj lepših lastnost človekovih; Bog pa, ki je neskončno popolnoma bitje, bi mar ne imel te lastnosti?

2. Da je Bog neskončno dober, lahko spoznamo tudi iz tega, ker on vsem stvarem vse dobro deli. Od njega imajo vse živali življenje, ude, moč, prebivališče, živež in vse. Jezus pravi: „Glejte ptice pod nebom; ne sejejo in ne žanjejo in tudi v žitnice ne spravljajo, in vaš Oče nebeški jih živi!“

3. Sosebno nas prepričajo od božje dobrotnosti brezštevilne dobrote skazovane celemu človeškemu rodu sploh in posameznim ljudem posebej. Premisli, o človek! da te je Bog v življenje obudil, akoravno te ni potreboval. Dal ti je modro, lepo podobo in z petimi počutki obdarovano telo. Le pomisli, kolika dobrota božja so oči, posluh, dar govorjenja; in lahko boš spoznal, kako dober je Bog, ki ti je dal dušo po svoji podobi vstvarjeno, in jo obdaroval z umom in svobodno voljo, da zamoreš dobro spoznati in storiti!

4. Božjo dobroto nam oznanuje tudi vesoljni svet, on nam spričuje, da mora v nebesih prebivati neskončno dober oče, kteri je vse reči obernil v naš prid. Za koga je vsega-

mogočni Stvarnik rumeno solnce pripel na visoko nebo? Za koga oblake na nebu napojil z rodovitnim dežjem? Za koga cveti spomladi drevje tolikanj lepo? Za koga rodi polje svoj sad? Za koga redi dobrotljivi Bog zverino v gozdih, ptice pod nebom in ribe v vodi? Zavoljo nas, glejte! je Bog napravil tudi vse te reči. O kako dober je tadaj Bog!

5. Da je Bog neskončno dober, nam spričujejo tudi čeznatorne dobrote, ktere smo prejeli iz božjih rok, in jih še sprejemamo. Glejte, svojega edinorojenega Sina Jezusa Kristusa nam je Oče nebeški poslal, da bi nas odrešil in večno zveličal. In Jezus, koliko lepih naukov nam je dal, kteri nas od greha odvračujejo, in nam kažejo pot v zveličanje; in svetih zakramentov je postavil ravno toliko, kolikor jih potrebujemo, da nas posvečujejo. Vseh teh duhovnih dobrot nismo vredni, in jih tudi nismo zaslužili, Bog nam jih pa le vendar daje; ali ni tedaj res neskončno dobrotljiv?

6. Božjo dobroto nam pa tudi oznanuje sv. pismo stare in nove zaveze. Kralj David tako le opeva božjo neskončno dobroto, ter pravi: „Vseh oči so obernjene v tebe, o Gospod! in ti jim daješ jed o pravem času. Ti odpreš svojo roko, in s svojim blagoslovom nahraniš vse, kar živí.“ (Ps. 144, [145,] 16 - 17.) Jezus pravi: „Oče v nebesih daje svojemu solncu sijati na dobre in hudobne, in deževati na pravične in krivične.“ (Mat. 5, 45.) Sv. Jakob (1, 17.) veli: „Vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj, in pride od Očeta svitlobe, pri kterem ni spremenenja, tudi ne sence kake spremenljivosti.“ Po teh besedah se tadaj od neskončno dobrotljivega Boga izhajajo vse dobrote, ktere imamo in vžívamo. Na dobrote božje opominja tudi sv. Pavl, kadar vprašuje rekoč: „Kaj imaš, o človek, da bi ne bil prejel? Ako si pa prejel, kaj se hvališ, kakor bi ne bil prejel?“ (I. Kor. 4, 7.) — Na dalje nam še Jezus, božji Sin, spričuje božjo neskončno dobroto, ko pravi: „Eden je dober, Bog.“ (Mat. 19, 17.) Na drugem kraju pravi: „Kteri človek je med vami, kteri, ako ga njegov sin kruha prosi, bi mu kamen podal? Ali če ga ribe prosi, mu bo le kačo podal? Ako tedaj vi, ki ste hudobni, veste dobre darove dajati svojim otrokom, koliko bolj bo vaš Oče, kteri je v nebesih, dobro

dal tem, kteri ga prosijo!“ (Mat. 7, 9—11.) — Glejte, tudi sv. pismo stare in nove zaveze nam spričuje, da je Bog neskončno dobrotljiv!

7. Da je Bog neskončno dobrotljiv, poterdijo tudi sveti cerkveni očaki. Sv. Efrem pravi: „Bog vsem svojim stvarem dobro hoče, in pospešuje njih blagor po vsakem potu. Njegova očetovska dobrota tudi nespametnih živali ne prezre. On daje živali hrano in živež mladim orlom, ki vanj kličejo. (Ps. 146, 9.) Če je tedej Bog tolikanj skerben že za blagor živali, koliko bolj skerben bo še le za zveličanje naših duš, ktere si je odkupil za tako drago ceno? Večna hvala bodi tedaj njemu, kteri že s svojo skerbjo za nespametno žival na znanje daje svojo nezmerno dobroto in ljubezen do nas.“ — Sv. Frančišek Salezijan pa uči: „Studenec njegove dobrote je neusahljiv in si je vedno enak, če jih tudi na milijone zajema iz njega.“

Če je Bog tako dobrotljiv, si bo morebiti kdo mislil, zakaj pa pošilja nekterim ljudem tolike nesreče? in zakaj tolikanj hudega nad nje priti pusti?

Akoravno Bog nekterim pošilja tolike nesreče in tolikanj hudega nad nje priti pusti, je le vendar pri vsem tem neskončno dobrotljiv, ker vse take žalostne prigodbe obrača tako, da nas od greha odvračujejo, k pobožnosti spodbadajo, in nje zasluženje množijo. Tako postavim je pijancu velik prid, da mu vseh reči pomanjkuje, če mi to reč natanjko presodimo po nauku svete vere, zakaj če bi pijanec zmerom v obilnosti bil, bi zmerom naprej pijančeval in pil; če pa pride pomanjkanje nadnj, ga vstavi in sčasoma nagne, da se spreoberne in poboljša. Hudobnemu in razuzdanemu človeku skaže Bog veliko dobroto, ako mu pošlje bolezen; bolezen ga vstavi na potu hudobije, ga zmodri, ter mu oči odpre, da spoznava svoje krivice in se poboljša. Glejte, še take nadloge, kterih je človek si sam kriv, in si jih sam nakoplje, so mu v prid, ker ga poboljšajo. — Pa tudi če so nam od drugih ljudi nakopani, so nam križi v prid, ker nam dajo priložnost, vaditi se v lepih čednostih, kakor v krotkosti, poterpežljivosti in se

vterdovati v ljubezni do sovražnikov; brez zopernosti in križev si pa človek ne more pridobiti teh lepih čednost. — Križi in težave so človeku dobre, da se ž njimi očiščuje od storjenih grehov, da ga varujejo, serce preveč navezovati na svet, in da ga primorajo, hrepeneti po nebesih, kjer večno stanujejo izvoljeni. — Če nam tadaj Bog tudi križe in nadloge pošilja, je le vendar neskončno dobrotljiv; zakaj njegova dobrotnost je modra, ktera gleda na našo pravo in večno srečo bolj, kakor na časno; zatoraj pripusti križe in nadloge čez nas priti, da bi nas večno osrečil.

Kaj se učimo iz tega, da je Bog neskončno dobrotljiv?

1. Ker je Bog neskončno dobrotljiv, in vse dobro od njega imamo, se moramo vselej z veseljem, dopadenjem in ljubeznijo spominjati svojega dobrotnika, kadar vživamo njegove darove, duhovne ali telesne. Da je to res naša dolžnost, in da hoče Bog od nas to imeti, se spozna od tod, ker se je dobrotljivi Bog sam pritožil nad Izraelci, ker so vživali njegove dobrote in darove, zraven pa pozabili na njega. On namreč pravi: „Vol pozna svojega gospodarja, in osel pozna jasli svojega gospoda. Izrael pa ni mene spoznal, in moje ljudstvo se ni razumelo.“ Na to dolžnost nas tudi Jezus opominja in scer ob prav imenitnem času, pri zadnji večerji rekoč: „Kolikorkratkoli bote to storili, storite v moj spomin.“ Spomni se tadaj, o človek, ali natihoma sam pri sebi, ali očitno vpričo drugih, da tudi v sercu drugih obudiš take dobre občutljeje; sosebno če si oče ali mati, se spomni vpričo otrok z veseljem in ljubeznijo svojega božjega dobrotnika, postavim preden k mizi ali od mize greš, kadar se je noč približala, kadar si prejel kak sv. zakrament, kader si kako drugo dobro delo dokončal.

2. Moramo hvaležnost skazovati s tim, da prav obračamo od Boga prejete dari. Ko bi mi kakemu revežu dobrote skazovali, mu dare delili, on pa bi dobrote zaničeval, dari z nogami taptal, bi ga silno nehvaležnega imenovali. Ravno kaj takega in še geršega storimo mi, če časno premoženje narobe obračamo, da nezmerno, požrešno uživamo in se ošabno nosimo;

če zdravje zatratimo in zapravimo v grehu in v nepokori, če gnado božjo zgubimo, sv. zakramente nevredno prejemamo ali jih prejemati opuščamo itd.

3. Res je, da ima Bog nad pravičnimi in nedolžnimi naj veče dopadanje, in da jim sosebno skazuje svojo ljubezen; vendar pa Bog tudi hudobnim delí veliko dobrot! „On da solncu sijati nad dobre in hudobne, in deževati na pravične in krivične“, pravi Jezus; toraj bodimo po njegovem zgledu in povelju tudi mi dobrotljivi do svojega bližnjega, če je tudi naš sovražnik; saj nam je zapovedano, da moramo dobro storiti tudi sovražnikom, ako hočemo biti božji otroci. Jezus pravi: „Jaz pa vam povem: Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kteri vas sovražijo, in molite zanje, kteri vas preganjajo in obrekujejo.“ (Mat. 5, 44.)

4. Svoje hvaležnosti Bogu ne moremo skazovati tako, kakor kakemu človeku, da bi mu namreč dar dali za dar, dobroto vernili za dobroto; on je samemu sebi zadosten in ne potrebuje nikogar in ničesar; bodimo pa iz ljubezni do njega dobrotljivi do svojega bližnjega, in po tem takem bo naše darove sprejemal ravno tako, kakor ko bi jih dajali njemu samemu. Saj pravi Jezus Kristus: „Karkoli bote storili enemu zmed najmanjših svojih bratov, ste meni storili.“

5. Ker pa Bog ni le samo ljudem dobrotljiv, ampak tudi nespametni živini, in ker tudi zanjo lepo skerbi, bodimo po njegovem zgledu do nespametne živine dobri tudi mi, ker nam je ona velik dar božji; in je nikar neusmiljeno ne tepimo in brez potrebe ne bijmo, občutljiva je, kakor človek, in jo boli kakor človeka; in tudi zato ne tepimo živine ali živali brez potrebe; živino pretepati človeka kazi, vse v človeškem sercu zaduši in postane človek potem tudi neobčutljiv do svojega bližnjega, kadar ga vidi v stiski in terpljenji, ali ga pa še clo sam pripravi v stiske in potrebe.

6. Ker je Bog neskončno dobrotljiv, nam bo tudi pomagal, kadar pridemo v potrebe. O kako nas tolaži in oveseljuje ta resnica! Kaj ne, da na dolgem težavnem potovanju potnika to naj bolj tolaži in veseli, če ima zraven sebe tovarša, ki nevarnosti od njega odvrača, težave od njega odganja ali pa mu jih vsaj polajša? Naše življenje pa kaj je drugega kot

potovanje iz časnosti v večnost? Na tem potovanju nas zadeva marsktera težava, nam žalí serce marsktera britkost, nas prijema revščína, bolezen ali kaka druga nesreča, iz kterih si sami ne moremo pomagati, od drugih ljudi pa tudi ne pričakovati pomoči. O kako oveseljivno nam je toraj, da imamo v nebesih Očeta, kteri je neskončno dobrotljiv, in nam vselej hoče pomagati!

7. Slišali smo tudi, da Bog ni le do nas neskončno dobrotljiv in drugih stvari, temveč da je tudi sam na sebi neskončna dobrota. Iz tega se toraj kaže, kako neizrečeno srečen je človek, kteri njega gleda in vživa; in ravno za to srečo smo stvarjeni, da bomo nekdaj njega, neskončno dobroto vekomej gledali, večno vživali; tadaj naj naše serce in povsod le po Bogu hrepení. Če nas pa motijo pozemeljske reči, in nase vlečejo naše serce, če vživamo kake dobrote, ktere nas napajajo s preobilnim veseljem, si vselej mislimo in k Bogu zdihnimo rekoč: „O moj Bog, kako dober, kako lep si še le ti, ko že tvoja stvar s toliko prijetnostjo zaliva naše serce! O da bi te pač tudi v večnosti gledali in vživali!“

S tim je skončan nauk od desete lastnosti božje, ktera se glasi: „Bog je neskončno dobrotljiv; skerbi po očetovo za vse svoje stvari; vse dobro imamo od njega.“ — Pa prejden jenjam govoriti, naj vam povem še to le podučno povest: Do svetega Gerazima pride nekega dne ranjen lev. Liže in suče se krog njega in mu kakor vé in zna na znanje daje, da išče pomoči za ranjeno taco, iz ktere se mu je curkoma cedila kerv. Svetnik mu rano izpere, jo obloži z zdravilnim zeliščem, ter obveže, in lev je kmalo ozdravel do dobrega. Od tistihmal pa hvaležna žival ni več zapustila svetega mniha, razun za kako uro, da si je v bližnjem gozdu hrane poiskala. Po noči je spal lev pred celico svojega dobrotnika, in kamorkoli je šel, ga je lev verno spremljeval. Kadar je svetnik umerl, je tudi hvaležni lev šel za pogrebom, je noč in dan čul na grobu svojega rajnega gospoda, ni vžil nobene hrane več, dokler na zadnje mertvega ne najdejo na gomili, pod ktero so počivali ostanki njegovega dobrotnika. — Glejte, divja zverina je bila tolikanj hvaležna za majhno dobroto: in mi bi neskončno dobrotljivemu Bogu nobene hvale ne vedeli za

nezmerne dobrote, ktere dan na dan dobivamo iz njegovih milih rok? O ljube duše, tega nikarmo! To bi bilo neizrečeno gerdo in nehvaležno, bi bilo sila pregrešno, bilo naj večih kazen vredno! Oh dobrotljivi Bog! nikoli ne pozabimo tvojih neskončnih dobrot, večna hvala ti bodi za vse! Amen.

XXX. Keršanski nauk.

11. Bog je neskončno usmiljen.

Zadnjič sem vam razložil deseto lastnost božjo, ktera se glasi: „Bog je neskončno dobrotljiv; skerbi po očetovo za vse svoje stvari, vse dobro imamo od njega.“ Bog je neskončno dobrotljiv, to je: on ni le sam na sebi naj bolj popolnoma in najboljše bitje, ampak je tudi naj boljši in naj dobrotljivši do svojih stvari; vse dobro imamo od njega. — Da je Bog neskončno dobrotljiv, že po pameti lahko spoznamo, ker nam ona pravi, da Bog mora imeti dobrotnost, to prelepo lastnost, ker je naj bolj popolnoma bitje; scer bi ne bil neskončno popolnoma. — Sv. pismo stare in nove zaveze nam ravno to terdi. — Da je Bog neskončno dobrotljiv, vidimo tudi iz tega, ker on po očetovo skerbi za vse svoje stvari, sosebno pa za človeka; vse dobro imamo od njega. — In še clo, če križe, nadloge in težave nad nas priti pusti, nam je dobrotljiv; ker vse to obrača v našo pravo ter večno srečo. — Ker nam pa je Bog skazal že toliko dobrot, in nam jih še zmerom skazuje, mu bodimo hvaležni, ter vse telesne in duhovne dobrote obračajmo v svoje posvečenje, v svoje zveličanje. — Z veseljem se spominjajmo svojega neskončnega dobrotnika, kadar vživamo njegove dobrote. — Po božjem zgledu bodimo dobrotljivi do svojega bližnjega, naj si že bo, kdorkoli hoče, ali prijatel ali neprijatel! — Ker pa Bog ni le samo človeku dobrotljiv, temuč tudi neumni živali; naj bo tudi naša volja do živali dobrotljiva; nikar je čez moč ne obkla-

dajmo, nikar brez potrebe ne terpinčimo. — Ker je Bog sam na sebi neskončna dobrota; toraj naj naše serce vselej in povsod hrepeni, v posest dobiti in vživati to neskončno dobroto.

Danes pride na versto nauk od enajste lastnosti božje, ktera se glasi: „Bog je neskončno usmiljen; nam odpušča naše grehe, ako se resnično poboljšamo.“

Božja milost pa obstoji v tem, da ima Bog z grešnikom poterpljenje, da ga ne udari ali ne strahuje precej, kakor je zaslužil, temveč mu prizanaša, mu pomaga poboljšati in spreoberniti se; in kadar se spreoberne, mu iz serca odpusti.

Kako se spozna, da je Bog neskončno milostljiv?

1. Da je Bog neskončno milostljiv, nam že zdrava pamet spričuje. Kaj ne, da je že za človeka neizrečeno lepo, če je prizanesljiv in usmiljen? če rad poterpi s svojim bližnjim? mu rad odpušča, kadar je bil žaljen od njega, in se rad ž njim spravi? Nasprot je pa grozno gerdo za človeka, ako bližnjemu nič noče prizanesti, ako mu noče odpustiti in se ž njim spraviti, kadar je bil razžaljen od njega! Ko je pa že pri človeku, ki je nepopolnoma stvar, usmiljenje tako lepa lastnost; kako smemo misliti, da bi Bog, ki je neskončno popolnoma bitje, te lastnosti ne imel? Glejte, že zdrava pamet nam spričuje, da je Bog milostljiv.

2. Se vidi božja milost iz njegovega prizanašanja. O kolikokrat so se ljudje pred Bogom pregrešili tako močno, da so zaslužili pri tej priči postrahovani biti in pogubljeni; Bog pa je imel ž njimi poterpljenje, in je čakal njih poboljšanja. Ob Noetovem času so se hudobije človeškega rodu narastle do verha tako, da je Bog bil primoran, iz sveta potrebiti pregrehe in hudobije. Pa glejte! milost njegova ga je nazaj deržala, da ni nanagloma sveta z vodo pokončal, temveč da jim je dal veliko let odloga za pokoro, in da jih je med tem časom vedno opominjal po Noetu, naj se poboljšajo in pokoro delajo. — O kako poterpežljiv in prizanesljiv je bil Bog z neusmiljenim kraljem Faraonom, kteri je Izraelsko ljudstvo stiskal tako silovito! Kadar je bilo preganjanje in

zatiranje že od sile veliko, je Bog preroka Mozesa poslal do Faraona; in Mozes je v božjem imenu zapovedal kralju, naj ljudstvo izpusti. Kralj Faraon pa ga je le zasmehoval. V božjem imenu pošlje zdaj Mozes stiske nad Egipt. Faraon se prestraši, in obeta ljudstvo spustiti; ne spusti ga pa le vendar ne. Devetkrat pride Mozes od Boga poslan pred kralja, prejden kralj ljudstvo spusti. O kolika prizanesljivost usmiljenega Boga s terdovratnim kraljem Faraonom, kteri je vreden bil, da bi ga bila maševavna roka božja nanagloma zadela. — O kako poterpežljivo je Bog prenašal svoje nezvesto ljudstvo! Koliko čudežev je storil, da bi bil na pravo pot pripeljal zgubljene ovce Izraelskega ljudstva! Pošiljal jim je preroke in učenike, pa so jih morili; na zadnje jim pošlje clo edinorojenega Sina, da bi jih bil večno srečne storil, pa tudi njega so zgrabili, in kot hudodelnika umorili na lesu sv. križa! O kolika hudobija! koliko neusmiljenje! in vendar terpi Bog terdovratne Jude do današnega dneva, jih terpi gotovo zato, da jim še čas pusti, sprejeti pravo katoliško vero in zveličati se. — O kako močno prizanaša Bog še dandanašni molikovanju, ki se nahaja med neverniki, kteri preklinjajo božje ime; krivovercom, kteri zaničujejo njega in njegovo sv. cerkev; kristjanom, kteri že toliko časa in tako razuzdano živé! — Spomni se, kristjan! vseh svojih grehov, ki si jih storil v svojem življenju; vse je Bog vidil, vse slišal, bil vseh priča; in vendar ti je prizanesel, in te ni kaznoval, kakor si zaslužil. Vidil je krivice, ktere si delal svojemu bližnjemu, da si množil svoje premoženje; slišal je obrekovanje in hudo govorjenje, s kterim si svojega bližnjega pripravljal ob čast in dobro ime; vidil je tvoje hlinjenje, tvojo hinavščino, slišal tvoje rotenje in preklinjevanje; vedel je za sovraštvo, ktero si v svojem sercu redil zoper svojega bližnjega; znani so mu vsi naši grehi, ki smo jih storili pred njegovim očesom, in vendar nas ne strahuje, kakor si zaslužimo; o kako prizanesljiv, kako milostljiv je Bog! — Zares ravna Bog z nami ravno tako prizanesljivo, kakor evangeljski vertnar z nerodovitnim drevesom. Gospod mu je ukazal, posekati malopridno drevo. Vertnar pa se je zanj potegoval, ter prosil rekoč: „Še eno leto počakaj, da ga okopljem, mu pognojim, morebiti

bo potlej sad rodil?“ To nerodovitno drevo smo mi grešniki. Božja pravica nas hoče posekati in v ogenj vreči; božja milost se pa za nas poteguje, in nam odloga sprosi. „Še en čas naj živi ta hudobnež“, pravi božja milost, „morebiti bo vendar le še poslušal glas svoje pameti in očitovanje svoje vesti, ter se poboljšal in spreobernil!“ Tako, glejte! nam Bog prizanaša, ter čaka našega poboljšanja in spreobernjenja!

Že Abraham v stari zavezi je terdno veroval, da je Bog prizanesljiv; zato je goreče prosil Boga, da bi prizanesel hudobni Sodomi in Gomori, in da bi ne končal teh nesrečnih mest! In Bog obljubi, jim prizanesti, ako bi bilo le deset pravičnih v njih.

3. Bog pa ni samo prizanesljiv, ampak pomaga tudi grešniku, da se poboljša in spreoberne. Oj v koliki svitlobi se spet od te strani kaže božja milost! Kakor vertnar nerodovitno drevo okopava, mu gnoji, priliva in ga obrezuje, da bi ga storil rodovitnega; ravno tako ravna tudi Bog z grešnikom, da bi ga poboljšal in spreobernil: on gre grešniku na pomoč s svojo milostjo, da mu pomaga, kadar se hoče grešnik k njemu verniti; gre tudi za njim, da ga vstavi na potu hudobije in pregrehe, in da ga oberne na pot poboljšanja in spreobernenja. Tak zgled imamo nad sv. Pavlom, ki je v Damašk hitel preganjat pravoverne. Kdo je pač bil Kristusu bolj nasprot? Kdo bolj neusmiljenega in terdovratnega serca, kakor je bil takrat Pavl, imenovan še Savl? Pa glejte! gnada božja ga je spreobernila iz grešnika v pravičnega, iz nevernega v pravovernega, dasiravno tega ni bil vreden. Tako, vidite, se je pokazala milost božja nad sv. Pavlom!

Pa tudi še dandanašni Bog grešnikom skazuje svojo milost, po kteri jih k poboljšanju vabi in k spreobernjenju, ter jih navdaja z dobrimi mislimi, ali pa jim budi vest, ktera jim nepokoj dela zavoljo storjenih grehov in grešnega življenja, kakor je nekdaj nepokoj delala sv. Petru, ki je Jezusa zatajil, potem pa ves v solzah sam nad seboj zdihoval: „Kaj sem mislil? Kaj sem storil, da sem zatajil svojega Gospoda?“

Bog pomaga grešniku k zveličanju tudi po križih in nadlogah, kar nam zopet razodeva božjo milost. Nikar ne misli, da Bog ni milostljiv zato, ko človeka terdo drži, mu

križe in nadloge pošilja in tako pomaga k zveličanju! Taka misel bi bila napčna misel, bi bila zmota! Ali boš mar neusmiljenega imenoval tistega zdravnika, kteri bolniku zapiše grenke zdravila, ktere mu pa naj bolj pomagajo? Ali imenuješ neusmiljenega takega človeka, kteri je kar za lase potegnil svojega bližnjega iz globoke vode, v ktero je padel? Kaj ne, da ne? Ravno tako tudi Bog ni neusmiljen, kadar človeku v zveličanje pomaga po križih in težavah, kteri so pa zanj naj boljši.

Jezus Kristus nas je pa tudi v priliki podučil, koliko Bog stori, da bi nas osrečil, v priliki od tistega moža, kteri ima sto ovec, in če eno zmed njih zgubi, popusti devet in devetdeset drugih na gorah, in gre za zgubljeno, dokler je ne najde; in kadar jo najde, jo zadene vesel na svoje rame, in jo nese nazaj k svoji čedi. (Mat. 18, 12. Luk. 15, 4. 5.) Kaj pomeni zgubljena ovca v tej priliki?

Zgubljena ovca je duša, ktera se po storjenem grehu loči od izvoljene čede božje, zaide na pot pogubljenja, in se po tem takem zgubi. Pa kakor se je trudil evangeljski mož, ter prehodil hribe in doline, da bi našel zgubljeno ovco, ravno tako išče Bog grešnika s svojo sveto gnado; in kadar ga najde, ga podpira, mu pomaga priti na pravo pot zveličanja. Ali ni tadaj res milostljiv?

Prav lepo nam razkazuje božjo milost in usmiljenje naslednja dogodba. Ob času Francoske prekucije je živel v mestu Lion nek mož, kteri je zgubil vso vero, in se ni zmenil več ne za Boga ne za božjo službo. Ta nesrečni človek sreča nekega dne mašnika, kteri je sveto popotnico nesel k bolniku. Misel, da bi se moral zdaj vsaj zavoljo drugih ljudi odkriti pred najsvetejšim zakramentom, ga nekama omami in nejevoljnega naredi zastran tega, da je na duhovnnega zadel in na sveto rešnje Telo; ravno zavoljo tega pa naprej beži iz ulic v ulice. Pa glej čudo! mašnik mu povsod za petami sledi, ker ga njegova pot ravno ondot pelje do bolnika. Neverni človek zdaj že ne vé, kam bi se djal; toraj se umakne v pervo hišo skoz odperte duri, in mašnik stopi za njim v ravno tisto hišo, ker ravno ondi je prebival umirajoči bolnik. Nevernež se znajde zdaj naenkrat v sredi ljudi, kteri so spremljevali sveto

rešnje Telo. Ves osupnjen nikamor več ne more ubežati. In v tem trenutleju mu šine žarek gnade božje v dušo, ter mu vso pretrese. In mož začne sam sebi prigovarjati rekoč: „Kaj je to? Jaz bežim pred Bogom, in Bog za menoj hiti? O Gospod nič več se ti ne bom vstavljal! Verno serce ti prinesem v dar; terdna in nepremakljiva bodi moja vera. Odsihmalo se odpovem vsi svoji nejeveri, in ti bom zvest ostal, zvest do smerti.“ — Usmiljenja vredni grešnik! tudi za teboj hodi neskončno usmiljeni Bog po vseh tvojih potih, po vseh tvojih zmotah, da bi te rešil in zveličal. Glej! kadar te zadene kaka nesreča, se Bog pred tebe vstopi in ti po notranjem glasu prigovarja rekoč: „Glej, moj sin! moja hči! začetek in korenina vsega tvojega terpljenja je v tvojem sercu, v tvoji duši, in dokler po pregrešnem življenju spred mene bežiš, srečen ne boš!“ — In kadar oboliš, ti že spet Bog pred posteljo stoji, in ti prigovarja: „Moj sin! moja hči! tvoja duša je še vse bolj bolna, kakor tvoje telo!“ — In kadar se na počitek podajaš, gre spet Bog za teboj z milo besedo: „Moj sin! moja hči! Ali je mirna tvoja duša? Je zadovoljno tvoje serce? Ko bi ti bilo umreti naslednjo noč, bi te peljala pot iz postelje v grob, iz groba morda v pekel? Oh, verni se nazaj, dokler je še čas!“ — Blagor mu, kdor posluša in sluša glas božje ljubezni in usmiljenja božjega!

Kristjani moji! slišali ste zdaj, da Bog, ki je neskončno usmiljen, večidel poterpljenje ima z grešnikom, in da ga ne vdari precej, kakor si grešnik zasluži, ampak mu prizanaša in pomaga, da se poboljša in spreoberne.

Bodimo toraj Bogu hvaležni, da grešnika kar po storjenem grehu ne strahuje po zasluženju. O kje bi bila že zdaj naša duša in kako bi se jej godilo, ko bi nas Bog pogubil kar precej po storjenem smertnem grehu?! Glejte, kako dobro je za nas, da ima Bog poterpljenje z grešnikom, da mu prizanaša! Ko vemo, da Bog grešniku prizanaša, pa vendar le zavoljo tega pokore nikar ne odlašajmo; zakaj mera božje prizaneslji-vosti se zna sprazniti za nas, in smert nas vtegne nepripravljene zadeti. Kaj pa bo potlej za nas!

Ko vemo, da Bog grešniku pomaga k poboljšanju in spreobernjenju, bodimo potolaženi! Če se nam tudi težavno

zdi razbiti verige hudih navad, skušnjave premagati, greh zapustiti, se smemo zanašati, da nam bo Bog pomagal, ker je neskončno usmiljen! Z božjo pomočjo pa zamoremo vse!

Neki plemenitaš, ki je bil sicer imenitnega stanu, pa sila razuzdanega življenja, pride svoje dni v Rim, in vidi ondi svetega očeta, papeža. Gledati tega častitljivega starčka je plemenitaša tako prevzelo, da je prosil svetega očeta, naj bi ga spovedali. Sveti oče so pri tej priči uslišali njegovo prošnjo, so ga voljno poslušali, in bili prav zadovoljni, da se je mož tako odkritoserčno in s skesanim sercom spovedoval. Ko so mu pa hotli pokoro naložiti, mu ni bila nobena pokora prav, nobena všeč in po volji. Da bi se postil, se je preslabega delal. Da bi molil in premišljeval, ni časa imel. Da bi si bil kaj spanja pritergal ali na terdih tleh spal, mu zdravje ni dalo. Opravljati druge pokorila pa, je rekel, da ne vé in ne zna. Sveti oče mu dajo toraj zlat perstan, na perstan pa so bile vrezane besede. „Memento mori“, to je po naše: „Spomni se, da boš umerl.“ Naložijo mu za pokoro, naj ta perstan natakne na perst, in besede, ktere so pisane na njem, prebere vsaj enkrat vsak dan. Ves zadovoljen s tako lahko pokoro se verne plemenitaš spet na svoj dom. Toda ta majhna pokora mu je lepo pomagala k vsemu drugemu. Misel na smert se mu je pri tem tako močno vtisnila v dušo in ga tako močno prevzela, da je rekel sam med seboj: „Ker moram vendar le umreti, kaj mi je toraj na tem svetu storiti bolj pametnega, kakor da se prav pripravljam za srečno smert? Kaj bi si tolikanj skerbno varoval zdravja, kterega mi bo vendar le smert razdjala? Po čemu bi tolikanj skerbno varoval telesa, ktero bo vendar le enkrat v zemlji strohnelo?“ Po takem premišljevanju pa se mu nobena pokora več ni zdela preteżavna. Vsako je radovoljno prevzel, do konca v pokori stanoviten ostal, in njegova smert je bila draga pred Bogom, bila podbudna za druge ljudi, in vsa polna tolažila za njega samega. — O kako čudne so pač pota Gospodove! in usmiljenja njegovega ni ne konca ne kraja! Amen.

XXXI. Keršanski nauk.

11. Bog je neskončno usmiljen.
(Na dalje.)

Zadnjič sem vam začel razlagati enajsto lastnost božjo, ktera se glasi: „Bog je neskončno milostljiv, nam odpušča naše grehe, ako se resnično poboljšamo!“

1. Da je Bog neskončno usmiljen, nam spričuje že zdrava pamet; zakaj ko je že pri človeku neizrečeno lepa lastnost, če svojemu bližnjemu rad prizanaša, če mu rad odpušča, in se rad ž njim spravi; bi mar Bog, ki je neskončno popolnoma bitje, te lepe lastnosti ne imel?

2. Se vidi božja milost iz njegovega prizanašanja. O kolikokrat že so se ljudje pregrešili, in kolikokrat že tudi mi, in tako močno, da smo zaslužili pri tej priči biti postrahovani in pogubljeni; pa Bog ima poterpljenje z nami in čaka našega poboljšanja in spreobernjenja! Ali ni tadaj Bog zares milostljiv?

3. Bog pa ni samo prizanesljiv, ampak pomaga tudi grešniku, da se poboljša in spreoberne. V koliki svitlobi se spet od te strani kaže božja milost!

4. Da je Bog neskončno milostljiv, pa tudi vidimo iz tega, ker nam odpušča grehe, ako se resnično poboljšamo. — Od božje milosti, ktera nam grehe odpušča, govori že v stari zavezi Mozes (II. 34, 6. 7.) rekoč: „Ti, o Gospod in Bog, ki si milostljiv in dobrotljiv, prizanesljiv in obilnega usmiljenja in resničen; — ti odjemlješ krivico, hudobije in pregrehe!“ — Kralj David pravi: „Gospod je milostljiv in usmiljen in dolgo prizanesljiv in poln usmiljenja, on se ne jezi neprenehoma, in tudi ne žuga na vekomaj. On ne ravna z nami po naših grehih, in nam ne povračuje po naših hudobijah, zakaj

kakor visoko so nebesa nad zemljo, tako veliko je njegovo usmiljenje do teh, kteri se njega bojé. Kakor dalječ je jutro od večera, tako daleč odpravi on od nas naše grehe; kakor se oče usmili svojega otroka, se Gospod usmili vseh, kteri se njega bojé; zakaj on vé, kakšne (slabe) stvari smo.“ (Ps. 102, 8—14.). Prerok Ecehiel (18, 21—22.) pravi: „Ako krivičnež sam v se gre, in se odverne od svojih hudobij, ktere je storil, in dopolnuje vse zapovedi, in prav dela in po pravici: bo gotovo živel, in ne bo umerl. Nobene njegovih krivic se ne bom spomnil: zavoljo pravice (pokore), ktero je delal, bo živel.“

Pa tudi sv. pismo nove zaveze nam pripoveduje od božje milosti. Sv. Lukež pravi: „Njegovo usmiljenje je od roda do roda vsem, ki se njega bojé.“ (1, 50.) „Sin človekov ni prišel duš pogubljevat, ampak rešit.“ (9, 56.) — Tudi je povedal Jezus več takih prilik, ktere nam razodevajo božjo milost; postavim priliko od zgubljenega sina. Zgubljeni sin je terjal svoj delež od svojega očeta, in kadar ga je prejel, je zapustil očetovo hišo. Podal se je v tujo deželo, je ondi razuzdano živel in pregrešno, ter zapravil vse svoje premoženje. O kako je pač serce bolelo očeta, ko je vse to slišal! Ko je pa sin poznal svojo nerodnost, in se ves skesan nazaj vernil k svojemu očetu, je oče pozabil na vse poprejno razžaljenje, mu je naprot hitel, se ga oklenil in ga objel, mu dal lepo novo obleko, in ga spet sprejel za svojega sina! Kdo je oče v tej priliki? kdo sin? Oče je Bog; zgubljeni je pa vsak grešnik. Kakor je oče svojega zgubljenega pa spet najdenega sina z veseljem sprejel, ravno tako tudi Bog z veseljem sprejema grešnika, ki zapusti svoje grešno življenje, in se k njemu nazaj poverne. Ali ni tadaj Bog zares neskončno milostljiv?

Zraven lepih prilik imamo v sv. pismu tudi veliko lepih zgledov, kteri nam spričujejo, da Bog skesanim grešnikom grehe odpušča. Odpustil jih je Davidu kralju, ki je milo objokoval svoj padec. Odpustil jih je Jezus prešestnici, ktero so k njemu pripeljali, da bi jo obsodil; odpustil Samarijanki in Mariji Magdaleni; odpustil sv. Petru in očitnemu grešniku (cestninarju) v tempeljnu, ker sta obadva iz serca obžalovala svoje grehe; odpustil desnemu razbojniku na križu, ki ga je

prosil ves skesan, naj se spomni nanj, kadar pride v svoje kraljestvo; odpustil jih je tudi vsem drugim grešnikom in grešnicam, kteri so se spreobernili in poboljšali. — Milost božja se pa vidi tudi iz tega, da je dal Jezus Kristus apostelnom in njih naslednikom oblast grehe odpuščati rekoč: „Prejmite sv. Duha, kterim bote grehe odpuščali, so jim odpuščeni.“ (Jan. 20, 22. 23.)

5. Božje usmiljenje nam spričujejo tudi sveti cerkveni učeniki. Sv. Ciprijan pravi: „Od božje prijaznosti človeka nič ne loči, ne velike pregrehe, ne kratka doba, ktera mu je še odmerjena za življenje, ne huda sila poslednje ure. Njegova neskončna ljubezen in milost oklepa (sprejme) vse, kteri se k njemu vernejo.“ — Sv. Efrem spričuje: „Prejden še prosivec pride do vrat, mu ti že odpreš, o Gospod; prejden pred tebe poklekne, mu že podaš roko; prejden se mu oko posolzi, ga že osipleš s svojim usmiljenjem: tvoja ljubezen, željna našega zveličanja se sama ob sebi k nam obrača (nagiba).“ — Sv. Laurenc Justinijan uči: „Grešnik komaj objokovati začne svoje grehe, ter se kesati, da jih je storil, in v tem trenutleju je Najviši že potolažen.“ — Sv. Avguštin pravi: „Ko bi Bog ne bil prizanesljiv in poterpežljiv, bi bil davno že pokončan človeški rod. Ko bi Bog hotel grešnike kaznovati kar na mestu, bi nikdar iz nobenega grešnika nobeden pravičen ne bil postal.“ — Sv. Krizostom pa veli: „Človeškemu ravnanju ravno nasprot je božje ravnanje; naše poslopja potrebujejo veliko časa, da se dozidajo; naglo pa se dajo podreti in razdjati. Nasprot pa je Bog hiter v postavljanju (zidanju), počasen pa v razdiranju. V šestih dneh je zgotovil ves vidni svet; v razdjanje edinega Jerihonskega mesta pa je odločil sedem dni.“

Iz vsega tega, kar ste zdaj slišali, lahko razvidite in spoznate, da je Bog neskončno milostljiv, ker nam grehe odpušča, ako se resnično poboljšamo.

Ne smete pa misliti, da je božja milost nekako mehka, kakoršna je človeška. Človeka res večkrat k milosti nagne ali kaka unanja mila beseda, ali kaka lažnjiva obljuba; pri Bogu pa, kteri vsakega človeka pregleda in pozna, ni tako, da bi se samo zavoljo kakih unanjih znamenj k milosti dal

omečiti. Kdor hoče omečiti božjo milost, da bi mu odpustila grehe, mu še ni zadosti, da bi le rekel: „Gospod, Gospod!“ temveč mora res spreoberniti svoje serce in poboljšati svoje življenje; zakaj milostljivi Bog je tudi vsegavedoč, neskončno svet in pravičen. Božja pravica mu ne pripusti, grešnikom grehov odpuščati in božja svetost mu ne dovoli grešnikov v gnado in ljubezen sprejemati; le tadaj neskončno usmiljeni Bog odpušča, kedar grešnik sam v se gre, svoje grehe spozna, priserčno obžaluje, sklene se poboljšati, in se toraj skerbno ogiba sleherne priložnosti, ktera napeljuje v greh, zraven pa skerb ima popraviti škodo storjeno z poprejnim grehom. Nad komur se vse to ne najde, njemu solnce milosti božje ne izhaja, temveč je le božji pravici prihranjen v maščevanje.

Kakšna je pa božja milost?

Božja milost se zlo loči od človeške milosti; zakaj ljudje so milostljivi ali le do nekterih ljudi, ali le zavoljo lastnega prida, ali le v nekterih rečeh, ali le za nekoliko časa; božja milost je pa splošna, ni samopridna, se skazuje v vseh rečeh, in je stanovitna.

1. Božja milost je splošna; ona obsega in objema vse ljudi, mlade in stare, bogate in revne, imenitne in nizke, učene in neučene, naprejpostavljene in podložne, pravične in grešnike; božja milost se čez vse razteguje, tadaj je splošna.

2. Božja milost ni samopridna. Ljudje so že taki, da so do nekterih milostljivi zato, ker od njih pričakujejo, da jim bojo povračali; do drugih so pa neusmiljenega serca, če so tudi milosti še tako vredni in potrebni, ker od njih ne upajo nobenega povračila; njih milost je samopridna. — Božja milost pa izvira iz čiste ljubezni do nas. Bog nam je v dušnih in telesnih potrebah milostljiv le zato, da bi nam bilo pomagano; in pa sej mi Bogu nič pomagati ne moremo, ker ničesar ne potrebuje od nas, in ničesar ne bo potreboval: Božja milost tadaj ni samopridna.

3. Bog nam je milostljiv v vseh okoliščinah. Ljudje so večkrat terdega serca do svojega bližnjega: Če so milosti prošeni, mu pravijo: „Jaz ti ne morem pomagati“; dostikrat mu pa tudi res ne morejo pomagati, akoravnò bi bližnjemu prav

radi pomagali, ker se jim v serce smili. Pri Bogu pa ni tako; on nam zamore na pomoč priti v vseh potrebah, ker je vsegamogočen, in se nas hoče usmiliti vselej in povsod, ker je neskončno dobrotljiv. Sv. Pavl pravi: „Eden je Gospod vseh, bogat za vse, kteri vanj kličejo.“ (Rom, 10, 12.)

4. Božja milost je stanovitna. Težko si je serca ljudi pridobiti, lahko pa zgubiti. Ena sama beseda, kaj pozabiti, majheno kaj zavoziti je že zadosti, in milostljivo serce drugih se od nas oberne, nam je zgubljeno. Božja milost je stanovitna; spremlja nas od zibelke do groba, od rojstva do smerti. Zatoraj pravi David: „Usmiljenje Gospodovo je od vekomaj do vekomaj vsem, kteri se njega bojé.“ (Ps. 102, 17.) Na drugem kraju poje: „Tvojo hvalo bom prepeval; zakaj ti si Bog, kteri me sprejema, moj Bog in moje usmiljenje.“ (Ps. 58, 18.)

Kteri nauki izvirajo iz božje milosti?

1. Božja milost nam serce tolaži in razveseljuje. Zakaj grešniki smo, in starim grehom vsak dan še kakega novega priložimo. „Ako rečemo, da greha nimamo, sami sebe zapeljujemo, in resnice ni v nas“, pravi apostel. (I. Jan. 1, 8.) Oh kaj bi tadaj počeli, ako bi ne vedeli, da je Bog neskončno milostljiv, ter po svoji neskončni milosti pripravljen grehe odpuščati spokornemu grešniku! Nikdar v svojem življenju bi ne mogli imeti vesele ure; vedno bi se nam bilo treba bati božje pravice! Tresli bi se in obupali vsi, kadar bi se smert približevala! Zdaj pa, ko nas je Jezus podučil od božje neskončne milosti, po kteri nam Bog rad odpušča grehe, če se le kakor zgubljen sin vsi skesani k njemu vernemo, se nam ni treba več bati smerti in pred njo trepetati, temveč zamoremo veselo zaupati in mirno serce imeti in tako se bližati hiši večnosti, hiši svojega nebeškega Očeta.

2. Dasiravno vemo, da je božja milost neskončna, se vendar le varujmo zavoljo tega bolj brez skerbi v kak greh privoliti ali se v kako grešno priložnost podati; zakaj s tim bi se vdeležili ostudne nehvaležnosti in prederznega zaupanja v božjo milost, kar je greh v sv. Duha. Od teh grehov pa Jezus pravi, da ne bo odpuščeno, ne na tem ne na unem

svetu, to je: tak človek se težko ali pa nikoli ne spokori na tem svetu, njegov greh pa je tako velik, da ž njim ognušeni človek ne pride v vice na unem svetu, temveč v pekel, ker ni več odpuščenja, in tudi ni več časa delati pokoro.

3. Ker je Bog do nas milostljiv, moramo tudi mi usmiljeni biti do bližnjega, scer bi ne mogli Bogu, ki je neskončno milostljiv, podobni biti, ne deležni postati njegove milosti. Jezus nas tega uči rekoč: „Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen.—Odpuščajte, in vam bo odpuščeno.—S kakoršno mero namreč bote merili, s tako se vam bo odmerjalo.“ (Luk. 5, 36—38.) – Vbogajmo tadaj Jezusa, in bodimo dobrotljivi do eden drugega in usmiljeni; radi si odpuščajmo razžaljenje; saj mi še večkrat in še vse hujše Boga žalimo, in vendar nam odpušča naše grehe! Odpuščajmo mu, če nam tudi kako krivico stori; saj mi s slehernim grehom Bogu delamo še vso večo krivico! — Še clo svojim sovražnikom ne želimo nič hudega, jim nič hudega ne privoščimo; velikoveč si prizadevajmo, kolikor je le v naši moči, nesrečo odvračevati od njih, in jim dobrega storiti, kolikor le zamoremo. Vse to nam Jezus naroča, ter pravi: „Ljubite svoje sovražnike, storite dobro njim, kteri vas sovražijo, molite za nje, ki vas preganjajo in obrekujejo, da bote otroci svojega Očeta, ki je v nebesih, kteri da solncu sijati nad dobrimi in hudobnimi, in priti dežju čez pravične in krivične.“ (Mat. 5, 44. 45.)

S tim je skončan nauk od ednajste lastnosti božje, ktera se glasi: „Bog je neskončno milostljiv, nam odpušča naše grehe, ako se resnično poboljšamo.“ — Le skerbni bodimo, da se zares poboljšamo; zakaj brez resničnega poboljšanja in pravega spokorjenja se ne smemo zanašati, da nam bo Bog odpustil naše grehe. Sveti papež Gregor Veliki nam pripoveduje strašno prigodbo, ktera se je dogodila njegove dni, in je res prav pripravna, v strah pripraviti terdovratnega grešnika. Neki bogatin, Krizakrij po imenu, je že dalj časa živel prav razuzdano. „Bil je“, pravi sv. Gregor, „ves posveten, ter ves zatopljen v lakomnost in zakopan v nečistost. Dolgo — dolgo mu je Bog prizanašal, na zadnje pa ga je udaril z nevarno boleznijo. Prejden pa se mu je duša ločila od telesa, se mu v zasluženo kazen že na tem svetu odpro duhovne (dušne) oči, in je za-

gledal krog svoje postelje obilno druhal neznanih pošast. Z vso silo zavzdigne še enkrat svoj že umirajoči glas, in kliče v neznanem strahu svojega sina Maksima na pomoč. „Maksim, moj sin!“ kliče bolnik s trepečim glasom. Maksim hitro priteče. „Ljubi moj Maksim“, ječi bolnik na dalje, „spomni se, da sem te vedno z dobrotami obkladal! Vzemi me zdaj v svoje zavetje!“ Na to bolnikovo ihtenje in ječanje je skupej prihitela vsa bolnikova družina. Zastonj gledajo vsi na vse strani, pa nič ne zagledajo; zastonj prestaknejo vse kote, pa nič ne najdejo; le bolnik sam je vidil tiste strašne pošasti; okrogstoječi pa niso vidili nič drugega ne razun strah in grozo nesrečnega grešnika. Kakor bi bil ves iz pameti se zdaj Krizakrij na postelji vzdigne, da bi vbežal tem strašnim mukam. Zdaj se oberne proti okolistoječim, zdaj spet v steno. Pa kamorkoli se ozre, povsod vidi le strašne reči. Na zadnje začne kričati na vso moč rekoč: „Poterpljenje, odlog! vsaj do jutro zjutraj!“ Pa komaj je izihtil te besede, je že dušo spustil. — Strašno je, znajti se v smertnem grehu, in pasti živemu Bogu v roke! Sam Bog nas tega varuj! Amen.

XXXII. Keršanski nauk.

12. Bog je neskončno pravičen.

Zadnjič sem govoril od ednajste lastnosti božje, ktera se glasí: „Bog je neskončno usmiljen, nam odpušča naše grehe, ako se resnično poboljšamo. Da je Bog neskončno usmiljen, vidimo iz tega, ker večidel grešnika ne kaznuje precej po storjenem grehu, kakor si zasluži, temveč mu prizanaša, ker čaka njegovega spreobernjenja in poboljšanja. — Milostljiv je, ker on sam grešniku pomaga, da se poboljša in spreoberne. Milostljiv je, ker nam grehe odpušča, ako se poboljšamo in

spreobernemo. To nam spričujejo izreki sv. pisma stare in nove zaveze, spričujejo različni zgledi, iz kterih razvidimo, da je Bog resničnim spokornikom res grehe odpuščal, spričujejo tudi sveti cerkveni učeniki.

O kako oveseljivna nam je ta resnica, ko vemo, da je Bog neskončno milostljiv, in da rad odpušča grešniku grehe, ako se le poboljša in spreoberne. Ni nam treba brezupno trepetati, kadar smo grešili, ker neskončno usmiljeni Bog je vedno pripravljen nam odpustiti. Zato naj nas pa tudi ta resnica priganja, greh zapustiti in pravo pokoro delati, da spet zadobimo božjo prijaznost. — Varujmo se pa prederzno grešiti zavoljo tega, ker je Bog neskončno usmiljen, ali pa si misliti: „Kaj pa je, če grešim! sej je Bog milostljiv, mi bo že odpustil!“ Vedite, da kdor tako govorí, in tako prederzno greši, se pervega greha v sv. Duha krivega stori, od kakoršnih grehov Jezus pravi, da ne bodo odpuščeni ne na tem, ne na unem svetu! — Ker je Bog milostljiv do nas, in nam grehe odpušča, bodimo tudi mi milosljivi do svojega bližnjega; radi mu odpuščajmo, kedar nas je razžalil, da bomo dopolnili božjo zapoved, in da bomo Bogu podobni tudi v tej lastnosti. —

Od vsega tega sem vam zadnjič govoril. Danes pa vam bom razlagal dvanajsto božjo lastnost, ktera je: „Bog je neskončno pravičen; poplačuje vse dobro in kaznuje vse hudo na tanko, kakor si kdo zasluži“: in začnem s tím le vpraševanjem:

Ali si te dve lastnosti, božja pravica in božja milost, niste nasprot?

Božja pravica uči, da mora Bog zavoljo svoje svetosti slednji greh nad slednjo pametno stvarjo, naj si je angelj ali človek kaznovati kakor zasluži, in scer majhni greh časno, smertni greh pa večno.

Božja milost pa nam pravi in nas zagotovi, da Bog pravemu spokorniku odpušča greh in zaslužene kazni. Ravno zato bi pa znal kdo misliti: Če Bog pravemu spokorniku odpušča greh in zaslužene kazni, njegova pravica ne kaznuje po zaslužnju; če ga pa po zasluženju kaznuje, ne more biti milostljiv! — Slehernemu, ki tako misli, to-le odgovorim: Res je, da je

Bog pravičen, in da greh po svoji pravici kaznuje nad sleherno pametno stvarjo in scer kakor le zasluži, ako razžaljeni pravici božji ne zadostuje; pa je tudi to res, da Bog skesanemu človeku odpusti greh z zasluženimi kaznimi vred, da je toraj milostljiv. Pa si vendar te dve lastnosti niste nasprotne, temveč si še le prav prijazno podajate roke, rešiti grešnega človeka iz večne nesreče; in vendar pri tem ni treba, da bi kaj odjenjala božja pravica. In to tako-le: Ker se je Sin božji včlovečil, in je nase vzel vse grehe vsega človeštva, in je za vse prelil svojo sveto kerv, je božja pravica nad njim kaznovala greh sveta; on je tadaj božji pravici zadostil, in kar je Jezus Bog storil je bilo neskončne vrednosti, toraj obilno zadostilo, in nam ž njim pridobil božjo milost. Kar poterduje sv. Peter (I. 1, 18.) rekoč: „Veste, da niste za strohljive reči, za zlato ali srebro rešeni od svojega nečimurnega obnašanja po očetovskem zročilu, ampak za drago kerv Kristusa kakor neomadežvanega in nedolžnega Jagnjeta.“ Kdor se svojih grehov skesa in spokori, se Kristusovega zadostenja deležnega stori, in po tem takem mu božja milost lahko odpusti, in vendar ni treba, da bi morala božja pravica zavoljo tega kaj odjenjati.

Zdaj še le se dalje prestopimo v razlaganju dvanajste lastnosti božje: „Bog je neskončno pravičen; plačuje vse dobro in strahuje vse hudo natanko, kakor si kdo zasluži.

Bog je neskončno svet, toraj mora terjati, da po pameti ravnajo vse stvari, kterim je pamet dal, ali da storé to, kar je prav in dobro, in se ogibajo vsega, kar je pameti nasprot ali kar je hudobno; po svoji pravici pa mora hoteti, naj se pravicne, dobre djanja izidejo dobro, hudobne djanja pa hudo, ali z drugimi besedami da naj se pobožnost s srečo konča, hudobija pa z nesrečo; in ker je vsegamogocen, zamore tudi vsakega ali poplacati ali kaznovati, kakor si zasluži.

Pri ljudeh se pa taka popolnoma pravičnost ne najde; in ljudje tudi ne morejo biti tako pravicni, akoravno bi še tako radi: 1. že zato ne, ker niso vsegavedni, in tadaj ne morejo natanjko vedeti, koliko plačila zasluži ta in koliko kazni uni; in 2. zato ne, ker ljudje niso vsegamogočni, tadaj ne morejo vsakega dobrega poplačati po zasluženju, ko bi še toliko radi, ker jim manjka premoženja, tudi ne morejo vsakega kaznovati po zasluženju, ker jim manjka zmožnosti. Koliko je pa takih,

ki nočejo strahovati bližnjega zavoljo prevelike posvetne ljubezni, ktero imajo do njega! Koliko je takih, ki jih jeza ali sovraštvo do bližnjega odvračuje, da niso pravični! Popolnoma pravičnost se pri ljudeh ne najde, ampak le pri samem Bogu; le samo Bog je neskončno pravičen, on sam vse dobro plačuje natanjko po zasluženju, on sam vse hudo kaznuje natanjko po zasluženji.

Iz česa spoznamo, da je Bog neskončno pravičen?

1. Da je Bog neskončno pravičen, lahko spoznamo že iz tega, ker je že na svetu tako uravnal, da iz dobrih del rodijo se dobre, vesele, iz hudih pa hude, žalostne reči. Tako postavim, vidimo, da je zmeren človek po navadi zdrav in vesel; delaven in priden ima potreben živež; mirnega in prijaznega vsi radi imajo; poštenega, čistega vsi čislajo in spoštujejo; usmiljenega se tudi drugi rajši usmilijo v njegovi potrebi, kakor neusmiljenega. — Ravno tako je pa tudi pravičen Bog naredil, da na hude dela nastopijo hude reči; da se greh sam ali precej ali pozneje maščuje in kaznuje nad grešnikom, ker mu dostikrat časno srečo odvzame ali vsaj skrajša, mu križe in nadloge nakopava. Leni človek mora večkrat pomanjkanje in revščino terpeti, lažnjivcu se ne verjame še takrat ne, kadar resnico govori; zapravljivec in igravec sčasoma vboža, in pride v velike stiske in nadloge; prevzetnega se vse ogiblje, boji in ga zaničuje; nečistniku njegova huda pregreha nanaša veliko hudih reči, mu napravi sramoto, zaničevanje, preganjanje in mnoge druge nadloge; pijancu napravijo njegove pijače ravno tako veliko hudega. Glejte, vse to pričuje od božje pravice!

2. Da je Bog neskončno pravičen, spričuje tudi pamet: zakaj že pamet terja, naj se dobre dela dobro izidejo, hude djanja pa hudo; ali naj se pravični plačuje dobro, hudobni pa kaznuje, oba kakor zaslužita. To čuti, tako sodi vsak pameten človek. Kdo ni vesel, ako se pravičnemu po prestanem terpljenju nazadnje dobro godi? in kdo ni žalosten, ako krivičnemu vse po volji gre, ako dožene svoje hudobne namene, ako zadobí čast, bogastvo in oblast, ktero obrača v škodo, v zatiranje pravičnih? Kdo bi se ne zavzel, le misliti, da med pravičnim in hudobnim ne bo nikoli nobenega razločka, da ne bo nobenega časa, o kterem bi bila

nedolžnost spoznana in poveličana, hudobija pa po zasluženju zaterta in kaznovana? Kdo bi ne bil ves žalosten, ko bi moral misliti, da so marskteri pravični, ki niso ničesar zadolžili, in se vselej in povsod lepo in pošteno obnašali, le obsojeni da terpijo vse dni svojega življenja; nasprot pa marsikteri hudobneži, ki doprinašajo še toliko in tako strašnih hudobij, že popred izvoljeni, naj tukaj vživajo vse pozemeljske dobrote in sladkosti, in da po tem življenju pravičnemu ni nič dobrega pričakovati, hudobnemu pa nič hudobnega se bati?

Bog je toraj v glavo in serce človeško zapisal globoko, da čuti in sodi pravično; mora po tem tákem tudi sam pravičen biti ali hoteti, da se pobožnosti in hudobiji povrača, vsaki po nje zasluženju; ker se pa to ne spolnuje v sedanjem življenju, da se bo spolnovalo v prihodnem življenju; ker ni mogoče, da bi hotel Bog zapeljati svoje stvari, in da bi jim delal upanje, kterega bi spolniti ne mogel ali ne hotel. Glejte, tudi zdrava pamet spričuje, da je Bog neskončno pravičen.

3. Da je Bog neskončno pravičen, se vidi tudi iz tega, ker on pobožnega človeka plačuje z dobro, mirno vestjo, hudobnega pa kaznuje z hudo in nepokojno vestjo. Akoravno Bog za dobre dela in lepe čednosti pobožnega človeka ne obdaruje vselej in precej na tem svetu z unanjimi časnimi in vidnimi dobrotami, mu pa vendar že tukaj v življenju daje v plačilo še kaj boljšega in prijetnišega, namreč mir, pokoj ín zadovoljnost dobre vesti. O kako prijetno je življenje človeku, kteri nič hudega nima na vesti! In to je že na tem svetu pobožnemu plačilo za njegovo pobožno življenje.

Kakor Bog pobožnega plačuje z mirno, pokojno vestjo; ravno tako kaznuje grešnika z hudo, nepokojno vestjo. Greh grešnika dela resnično nesrečnega, ker mu dostikrat prinese že časno škodo, ga pripravi ob poštenje, čast, zdravje, premoženje in pokoj vesti, in ga s tim prípravi ob najboljšo, največo dobroto na svetu. O kako nesrečen je pač potem človek, kadar zgubi mir in pokoj vestí, veselje svojega serca. O kam pač ne zapelje človeka hudobna vest! Strah me spreleti, kadar na to zmislim. Dostikrat taki hudobni ljudje sami sebe končajo, ker več prenašati ne morejo grizenja hude vesti. Porok sta nam dva strašna zgleda, ki jih imamo v sv. pismu, namreč zgled hudobnega Kajna, kteri je vbil svojega nedolžnega brata Abelna; potlej pa je ga vest

pekla tako neizrečeno, da mu nikjer pokoja ni dala: in žalostni zgled Judeža Iškariota, kteri je prodal nedolžnega Jezusa, pa ga je potlej vest tako pekla, da je obupal in se obesil. Tako Bog hudobnega že na tem svetu strahuje z nepokojno vestjo, in to nam spričuje, da je Bog pravičen.

Ker zdaj iz zdrave pameti in tudi iz vesti, in tudi iz tega, ker je Bog na svetu vravnal vse tako, da na dobre djanja pridejo dobre in na hude djanja pa hude reči, vemo, da je Bog neskončno pravičen. Varujmo se greha in dobro delajmo, da nas Bog ne kaznuje na tem in na unem svetu, temveč da nas bo plačeval, in nam dal časno in večno srečo!

Bogaboječa Portugaljska kraljica Elizabeta je imela mladega služabnika, kterega je zavoljo njegove pobožnosti in zvestobe močno obrajtala. Zavoljo tega pa mu je bil silno nevošljiv nek drugi kraljev služabnik, kteri se je bil s svojo hinavščino in prihuljeno zvestobo v serce vlezel kralju Dioniziju. Hudoben, ki je bil, je vedno pazil na pripravno priložnost, da bi si bil iz poti spravil bogaboječega kraljičnega služabnika. Ko tadaj nekega dne s kraljem domu gre, je jel kralju na uho šepetati, da mu kraljica ni zvesta, in da ima pregrešno zvezo s svojim mladim služabnikom. Kralj, to slišati, se silno razserdí, in pri tej priči sklene, umoriti nedolžnega mladenča. V teh mislih pride do plavža, v kterem se je železo topilo in varílo. Ondi postoji, ter zapove vodju, brez vsega vgovora in obotavljanja v razbeljeno peč (plavž) vreči tistega človeka, kteri drugo jutro pervi pride do plavža vpraševaje, ali se je spolnilo, kar je zaukazal kralj. Domu pridši ukaže kralj nedolžnemu mladenču, drugo jutro na vse zgodaj podati se do plavža, ter vpraševati, ali je spolnjeno kraljevo povelje. Ubogljivi mladeneč zjutraj zgodaj vstane, opravi svojo jutranjo molitev in gre. Ko pa pride do bližnje vasi, se s turna zvon glasi in vabi k sveti maši. Mladenču je pri sercu, kakor bi mu kdo prigovarjal, naj gre poprej k sv. maši, in potem še le k plavžu. In tadaj gre, in ponižno in pobožno služi sveto mašo. Njegov nasprotnik pa ni mogel pričakati mladenčeve smerti. Toraj hiti do plavža, ter uprašuje delavce, ali so spolnili kraljevo povelje. Komaj pa te besede spregovori, ga popadejo in veržejo v strašni ogenj. Kmalo na to pride nedolžni kraljični služabnik, in kakor uni uprašuje

tudi ta, če so spolnili kraljevo povelje. Delavci poterdijo, da so ga spolnili. Kralj se začudi, kadar zve, kaj se je zgodilo in kako, in spozna v tem božjo pravico, ktera marsikterikrat že tukaj pravičnemu plačuje, hudobneža pa strahuje, in s kraljico vred moli kralj božjo sveto in modro previdnost.

Božjo sveto in modro previdnost molimo tudi mi, ter nikoli nikar ne pozabimo, da gori nad nami kraljuje neskončno pravični Bog, kteri poprej ali pozneje vse dobro plačuje in vse hudo strahuje na tanjko po zasluženju. Amen.

XXXIII. Keršanski nauk.

12. Bog je neskončno pravičen.
(Na dalje.)

Zadnjič sem govoril od dvanajste lastnosti božje, ktera se glasi: „Bog je neskončno pravičen, poplača vse dobro in strahuje vse hudo, natanjko, kakor si kdo zasluži.“

Da je Bog neskončno pravičen, nam spričuje pamet in vest, in tudi to, ker je na svetu vpeljano vse tako, da na dobre dela pridejo dobre, na hudo dela pa hude reči. Že iz tega smo spoznali, da je Bog neskončno pravičen. Danes vam bom pa še bolj jasno in zastopno skazoval božjo pravico; pravil vam bom, kako lepo in jasno spričuje sv. pismo, da je Bog neskončno pravičen.

4. Da je Bog neskončno pravičen, nam spričuje tudi božja beseda. Kraljevi prerok David tako le opeva božjo pravico: „Ti, o Gospod, povračuješ slehernemu po njegovih delih.“ (Ps. 61, 13.) „Ti nisi Bog, kteri bi ljubil krivico, in hudobnež nima deleža s teboj, tudi ne bo krivičnik obstal pred tvojim obličjem.“ (Ps. 5, 6.) „Gospod je pravičen in ljubi pravico, in se z dopadanjem ozira na pravične.“ (Ps. 10, 8.)

To pa veste, da po zasluženju povračuje tisti, ki je pravičen. Po Mozesu (V. Moz. 11, 26—28.) govori Bog: „Glejte, danes položim pred vas blagoslov in prekletstvo: blagoslov, ako bote pokorni zapovedim Gospoda svojega Boga, ktere vam danes nakladam; prekletstvo, ako ne bote spolnovali zapovedi Gospoda, svojega Boga, ampak bote zapustili pot, ktero vam zdaj kažem, in bote zahajali za tujimi bogovi, kterih ne poznate.“ Sv. Pavl pravi: „Po svoji terdovratnosti pa in nespokornem sercu si nakopavaš jezo in razodenja pravične sodbe božje, kteri bo povernil vsakemu po njegovih delih.“ (Rom. 2, 5. 6.) „Kdorkoli da piti komu zmed teh naj manjših le kozarec merzle vode v imenu učenca; resnično vam povem, ne bo zgubil svojega plačila“, velí Jezus (Mat. 10, 42.), in na drugem mestu pravi: „Povem vam pa, da za vsako prazno besedo, ktero bodo ljudje govorili, bodo odgovor dajali sodnji dan.“ (Mat. 12, 36.) In spet na drugem kraju pravi Jezus od sodnjega dneva, ter dneva povračila rekoč: „Ura pride, o kteri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega. In bodo prišli, kteri so dobro delali, v vstajenje življenja, kteri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ (Jan. 5, 28. 29.) — Ali nam ne pričujejo vsi ti izreki sv. pisma, ktere sem vam zdaj povedal, da je Bog neskončno pravičen, ker vse dobro plačuje, vse hudo kaznuje natanjko po zasluženju?

5. O koliko lepih zgledov ali prigodb nam pripoveduje sv. pismo, kteri nam spričujejo, kako skerbno je pravični Bog že v tem življenju varoval in blagroval svoje dobre, nedolžne, pobožne, zveste služabnike, in jim dobrote delil, kar nam tudi priča božjo pravičnost! Kdo ne ve, kako dobro je bilo našim pervim staršem Adamu in Evi, dokler sta bila nedolžna? — Komu je neznano, kako skerbno je čul Bog nad Noetom in njegovo družino ob času vesolnega potopa? — Kdo ne ve, kako obilno je Bog oblagodaroval pravičnega Abrahama in vso njegovo hišo? kako skerbno varoval pravičnega Lota, ter rešil iz Sodomske strašne nesreče? — V koliko čast je povzdignil Bog Jožefa, Davida, Estero zavoljo njih resnične pobožnosti! — Kako prečudno je ohranil Daniela v levnjaku? — Kako lepo je Jobu povračeval! — V novi zavezi je dal pobožnim pastirjem, bogoljubnemu starčku Simeonu in Ani in pravice

lačnim in žejnim Modrim iz Jutrove dežele naj poprej spoznati Jezusa! — Ali nam ne spričujejo vsi ti zgledi, da je Bog pravičen, ker pobožne, pravične blagoslovljuje in jim deli svoje dobrote?

6. Božja pravica se pa kaže tudi iz tega, ker je Bog grešnike večkrat že na tem svetu strahoval in jih še strahuje; kakor nam spričujejo mnogi zgledi sv. pisma. Glejte, nekoliko angelov se je pregrešilo, da so bili prevzetni, in Bog jih je kaznoval tako ojstro, da jim ni dal nobenega odloga za pokoro, ampak jih je za vekomaj zavergel v pekel. — Ker je pervi človek nepokoren in Bogu nezvest postal, je božja pravica vdarila ga s hudimi kaznimi; um se mu je stamnil, volja se spridila, umreti je moral. — Božja pravica se kaže tudi iz razdjanja Sodome in Gomore, ktere je Bog zavoljo njih silnih hudobij končal z žvepljenim ognjem iz nebes. — Božjo pravico vidimo tudi nad Egipčani, ktere je Bog strahoval z mnogimi kaznimi, ker so zatirali Izraelce, in se je kralj vstavljal božji volji, ter jih ni hotel spustiti iz Egipta. — Da je Bog neskončno pravičen, je očitno tudi iz tega, ker je Bog tolikokrat in s tako mnogoterimi kaznimi kaznoval Izraelce zavoljo njih pregreh v puščavi, v obljubljeni deželi; in kadar so njih pregrehe do verha prikipele, jih je dal odpeljati v sužnost, tempelj pa in mesto Jeruzalem je dal razdjati. — Glejte, kako je Bog nekdaj kaznoval hudobijo na svetu! Ali nam ne spričujejo te kazni božje pravičnosti? — Kakor pa je Bog nekdaj greh kaznoval, ga kaznuje tudi še dandanašni nad nami, ter nam pošilja kugo, lakoto, vojsko in druge nadloge, in nam razodeva svojo pravico s tim, da nam pošilja razne kazni in nesreče.

Ko ste zdaj slišali, da Bog že na tem svetu večkrat pobožne plačuje in grešnike strahuje, bi menda kdo vprašal:

Ali smemo iz tega, da je kdo srečen, soditi, da je tudi pobožen, in iz tega, da je kdo nesrečen, soditi, da je hudoben in grešnik?

Tega Bog prenesi; po zunajnem ne smemo nikoli soditi, goljfali bi se strašno. Le samo Bog zamore pravično sodbo storiti čez človeka, ker ga vsega pregleda od zunaj in od znotraj; človek pa nikomur ne more viditi v serce, ampak

gleda le na vunanje, kar rado zmoti; zatoraj nam je Jezus prepovedal, tako soditi. Šel je Jezus nekega dne memo reveža, od rojstva slepega. Njegovi učenci sodijo, da je ta slepota nasledek greha, tadaj vprašujejo Jezusa in mu pravijo: „Učenik, kdo je grešil, on ali njegovi starši, da je slep prišel na svet?“ Jezus je odgovoril: „Ni grešil ne on, ne njegovi starši, temveč da se razodenejo božje dela nad njim.“ (Jan. 9, 1—3.) — Bili so eni pri Jezusu, kteri so mu pripovedovali od Galilejcov, kterih kerv je Pilat zmešal med daritvami, to je: ktere je Pilat pomoriti dal med daritvami, ker je od njih mislil, da se hočejo vzdigniti zoper Rimljane. Jezus pa jim je odgovoril in rekel: „Menite, da so ti Galilejci veči grešniki bili od vseh Galilejcev, ker so toliko preterpeli? Povem vam, da ne?“ (Luk. 13, 1—3.) — Sv. Pavl pravi: „Ti pa, kaj sodiš svojega brata? ali ti, zakaj zaničuješ svojega brata? Sej bomo stali vsi pred sodnim stolom Kristusovim!“ (Rom. 14, 10.)— Iz tega ste zdaj lahko prepričani, da ne smemo vselej iz sreče bližnjega soditi, da je pobožen, in iz nesreče, da hudobno živi. — Resnično je, da Bog pobožnega ne plačuje vselej že na tem svetu po zasluženju in tudi ne kaznuje grešnika vselej, kakor si je zaslužil; da se pobožnim ljudem ne godi vselej dobro, še clo hudo se jim dostikrat godi celo življenje, se znajdejo v terpljenju, v pomanjkanju, v mnogih stiskah in nadlogah, velikokrat so clo stiskani in preganjani od grešnikov, tako, da se sme reči, da nihče, ako je tudi še tako dober, ni popolnoma srečen v tem življenju, da nihče ni brez težav. — Tudi nas skušnja uči, da se na svetu včasih clo hudobnemu dobro godi, ima postavim bogastvo, čast pri ljudeh, terdno zdravje, mnogo veselje. Zakaj tako? si morda kdo zmed vas misli? zakaj dopušča Bog, ki je neskončno pravičen, da se na svetu dobremu pobožnemu dostikrat hudo godí, grešniku pa dobro? — Akoravno mi s svojo slabo, omejeno pametjo ne moremo zapopasti vseh božjih nezapopadljivih potov, misel in sodeb, nam vendar že pamet spričuje, da Bog zmerom po pravici ravna, in scer tudi takrat, če pobožnemu v tem življenju pošilja kake stiske in težave, grešniku pa časne dobrote deli v sedanjem življenju. Le poslušajte in premislite, kar vam

bom zdaj povedal, in prepričali se bote tudi od te resnice, in ne bote omagovali in pešali v veri na božjo pravico, ampak clo vterdili se bote v njej:

a) Pomislite, da sedajno življenje ni čas povračila, da Bog zemlje ni odločil v to, da bi bili pobožni za vse dobro že tukaj poplačani popolnoma po zasluženju, in hudobni za vse hudo po zasluženju kaznovani; v to, glejte! je Bog odločil uno življenje; ondi bo vse dobro popolnoma poplačal, vse hudo popolnoma kaznil; ondi bo vsak prejel, kakor je zaslužil. „Ura pride“, pravi Jezus, „ob kteri bodo vsi, ki so v grobeh, zaslišali glas Sina božjega. In bodo prišli, kteri so dobro delali, v vstajenje življenja, kteri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ (Jan. 5, 28. 29.) Ondi v večnosti se bo Bog skazal pravičnega Sodnika, in bo povernil vsakemu po njegovih delih. Ondi pričakujte popolnega povračila za vse dobro in vse hudo.

b) Bog dopušča, kot skerben oče, nad pravičnega marsikako težavo in časno nesrečo tudi zato, da ga ž njo bolj pripravnega stori za večno življenje. Saj je sedajno življenje priprava za prihodnje življenje. To pa veste, da človek, če se tudi še tako skerbno greha varuje, ni tako popolnoma, da bi ne imel nobene slabosti nad seboj in nobenega pregreška, in da nič omadežvanega ne more iti v nebeško kraljestvo; toraj Bog nadnj, kterega ljubi, rajši v sedajnem življenju pošilja križe in težave, in ga zdaj ž njimi očiščuje, da mu bo v večnosti prizanesel. Ker so križi in nadloge človeku v toliki prid, kdo poreče, da Bog ni pravičen, ako jih nad nas dopušča priti?

c) Časne reči silno močno poželjujemo; časne reči nas zlo mikajo; in ko bi Bog slehernemu kar v sedajnem življenju za pobožno življenje dajal časne dobrote, bi marsikdo pobožno živel le zavoljo časnih dobrot, in ne iz ljubezni do Boga; domišljeval bi si, da je prav pobožen, pa bi le samopriden bil. Bogu pa taka pobožnost nič ne dopada; njemu je dopadljivo le samo to, da se mu iz ljubezni do njega pokorščina skazuje. Ker Bog križe in težave pošilja tudi nad dobrega in pobožnega, mu ta pokaže, da mu je resnično zvest, kadar tudi med težavami spolnuje njegovo voljo.

d) Po svoji neskončni ljubezni in previdnosti želi Bog z dobrotami omečiti terdovratne serca, in jih k spoznanju pripeljati in pokori; zatoraj jim delí mnoge dobrote, jih ž njimi k sebi vabi in kliče, da bi jih obvaroval pred večno nesrečo. Ali je mar to krivica? Ali je mar to krivično bilo, da je Jezus Petra pogledal z milim očesom, po tem, ko ga je bil Peter zatajil, in da ga je s tako ljubeznivim pogledom zbudil, da je obžaloval svoj greh? Gotovo ne; ampak to je bilo le znamnje ljubezni, ktero je Jezus do njega imel!

Iz tega spoznate, da Bog zmerom pravičen ostane, če tudi včasih čez pobožne hudo in čez hudobne dobro priti pusti.

Pri svetem Frančišku Ksaverijanu so se bili pritožili Japonci (Japanezi), da je Bog pri toliki skerbi, ktero je imel za druge narode, na njih dede in preddede skor popolnoma pozabil, in jih ni pripeljal k spoznanju pravega Boga, marveč jih pustil pasti v pogubljenje. Sv. Frančišek pa jim je odgovoril in je rekel: „Natorna postava božja je vtisnjena v dušo vseh ljudi, naj bi bili vaši dedje spolnovali tisto postavo, gotovo bi jih bila razsvetila nebeška luč; ker pa tiste postave niso spolnovali, so si sami zaslužili svoje pogubljenje.“ Ta odgovor je res apostoljsk odgovor, ves vreden apostoljskega moža, pravi sv. Frančišek Salezijan, in se popolnoma vjema s tem, kar tudi apostelj narodov pravi in uči od pogubljenja nekdanjih nevernikov, kteri po njegovi razsodbi ne zaslužijo nobenega izgovora, ker so dobro lahko spoznali, pri vsem tem pa le vendar hudo delali. (Rimlj. 1, 21.)

Nikar se toraj, ljubi poslušavci! nikdar nikoli ne pritožimo zoper božjo pravico! Kadar pride nad nas kaka nadloga, ktero smo si sami zaslužili s pregrešnim življenjem, jo imejmo za pokoro, in jo prenašajmo s spokornim duhom, in skesanim sercom. Boljši nam je pokoriti se na tem kakor pa na unem svetu! Pride pa nad nas kaka nadloga, ktere si nismo sami zaslužili, jo imejmo za poskušnjo, in jo prenašajmo vsi vdani v sveto božjo voljo, ter se tolažimo z obljubo aposteljnovo, ki pravi: „Blagor človeku, kteri poskušnjo preterpi; ker skušen bo prejel krono življenja, ktero je Bog obljubil tistim, ki ga ljubijo.“ (Jak. 1, 12.) Amen.

XXXIV. Keršanski nauk.

12. Bog je neskončno pravičen.
(Na dalje.)

Od dvanajste lastnosti božje, od božje pravičnosti, sem govoril že v dveh keršanskih naukih. Zadnjič sem vam skazal z besedami sv. pisma, da je Bog neskončno pravičen, in tudi iz tega, ker že na tem svetu grešnika marsikterikrat kaznuje zavoljo njegovega pregrešnega življenja, kakor vidimo iz mnogih svetopisemskih zgledov; pa tudi dan današni vidimo med nami, da se marsikomu hudo godi zavoljo njegove nerodnosti in njegovih hudobij, Nasprot je pa Bog svojo pravico nad pravičnimi razodel tako, da jim je dal srečo, svoj blagoslov, zadovoljnost in notranje veselje, kar nam zopet spričuje mnogo zgledov sv. pisma. — Rekel sem tudi, da Bog na tem svetu ne plačuje vselej vsakega po zasluženju, ker ta svet ni čas povračila, v to je odločeno prihodno življenje. — Dostikrat pripušča Bog po svoji neskončni previdnosti in modrosti, da se pravičnemu na tem svetu hudo godi, da je v stiskah, pomanjkanju in zaničevanju, ali zato, da se očiščuje od majhnih pregreškov, ktere ima zavoljo slabosti vendar le še nad seboj, če se jih tudi še tako skerbno varuje; ali zato, da mu daje priložnost, nabrati si veliko zasluženja za večno življenje, če jih le voljno prenaša in iz ljubezni do Boga. Dostikrat grešniku v tem življenju dobro daje zato, mu daje srečo, čast, premoženje zato, ker tudi on kterikrat kaj dobrega stori, da ga na tem svetu poplača zavoljo njegovih dobrih del, ker ga po smerti ne bo mogel poplačati, ali pa mu na svetu dobrote delí zato, da bi ga z dobrotami pripeljal k temu, da se poboljša in spreoberne. — Rekel sem tudi, da časne sreče ne smemo si le za priče imeti, da pobožno živimo in smo Bogu do-

padljivi; ravno tako pa tudi nasprot ne smemo hudo soditi drugih, kterim Bog pošilja križev in težav.

7. Še najbolj se je pokazala božja pravica nad Jezusom Kristusom, kteri je naše grehe nase vzel in grehe vsega sveta, ker še njemu ni Bog prizanesel, mu ni odvzel keliha terpljenja, ko je vidil obloženega z našimi grehi, ampak je moral terpeti, da je bilo zadostovano božji neskončni pravici.

8. Božjo pravico nam oznanujejo tudi sveti cerkveni učeniki. Sv. Avguštin pravi: „Bolnim očem je luč zoperna, zdravim prijetna tvoja pravica, o Bog!“ In na drugem mestu govori: „Bog je pravičen; in to nam je v tolažilo; zakaj pod vlado pravičnega Boga ne more nobeden biti siromašk razun tistega, kteri to zasluži.“ — Učeni Bernieres pa velí: „Čudna je božja pravica, pa nič manj ljubeznjiva. Povsod jo vidiš vladati; gori v nebesih gospoduje, na zemlji svoje sodbe izrekuje, in v peklu svoje kazni izpolnuje. Krono pravice na glavo postavlja tistim, kteri so se pravično bojevali, in jim z neskončnim veličastvom povračuje njih majhne, včasih sila krotke nadloge... Toda, o strašna pravica, ktera greh sovražiš in grešnika strahuješ! Večen, grozovito goreč plamen imaš, da nespokorjenega grešnega raztopiš pod težo svoje vsegamogočne roke.“

Zdaj vstane vprašanje:

Zakaj pa Bog na smertne grehe naklada večne kazni? Ali mar to ni nasprot njegovi pravici in dobroti ali kaki drugi božji lastnosti?

Bog na smertni greh naklada večne kazni, kar ni nobeni božji lastnosti nasprot, in scer ni nasprot božji pravici, zato:

1. Ker je greh večnih kazen vreden že zavoljo strašne velike svoje hudobije. Kaj je greh, če ga prav premislimo? Greh lomi božjo zapoved, in to je strašna reč! To se pravi: zaničevati samega živega Boga, puntati se zoper njega, ki je naj svetejše bitje. Z grehom tadaj stvar zaničuje svojega Stvarnika; pozemeljski červ se vzdiguje zoper neskončno sveto in popolnoma bitje. Kolikor više in častitljivše, in zraven

kolikor dobrotljivše je bitje, ktero se zaničuje, in zoper ktero se vzdiguje, toliko večá je hudobija, in toliko veče kazni vredna. Bog je pa naj imenitniše in najčastitljivše bitje, bitje neskončne popolnosti, in zraven še do nas neskončno dobrotljiv; toraj je tudi hudobija pregrehe neskončno velika, toraj večnih kazen vredna. — Da je res tako, se lahko prepričamo tudi iz tega, ker za greh ni mogel noben angelj in noben človek zadostiti božji pravici, ampak le božji Sin sam s tim, da je strašno terpel in umerl na sramotnem križu! Neskončni pravici božji je zamogel zadostiti le samo božji Sin, ki je bitje neskončne vrednosti, človek bi pa sam nikoli ne mogel zadostiti razžaljeni pravici božji, ker ni neskončne vrednosti; tadaj bi moral zavoljo smertnega greha večno terpeti, da bi bilo zadosti storjeno božji pravici.

2. Da so kazni za smertni greh večne, izhaja tudi odtod, ker v nebeško kraljestvo ne more priti nič omadežvanega. Če tadaj grešnik umerje v smertnem grehu, mu po smerti greh nikoli več ne more odvzet ali zbrisan biti; pa tudi njegova hudobna in puntarska volja ne more za smertne grehe nikdar več pokore storiti. V kakoršnem smertnem grehu se loči človek iz sveta, v takem ostane večno; tadaj mora tudi Bog, ki je neskončno pravičen, takega grešnika večno strahovati, ker grešnik večno grešnik ostane. In kakor grešnik svojo hudobno voljo, v kteri se iz sveta loči, večno ohrani, mora tudi na večno ločen biti od neskončno svetega in čistega Boga.

Ali pa večne kazni za smertni greh niso nasprotne božji neskončni dobroti? — Tudi ne!

Res je, da je Bog neskončno dobrotljiv; ves svet je poln njegovih dobrot. Vendar je pa dal Bog človeku na prosto voljo, si njegove dobrote v prid oberniti ali pa ne, kakor sam hoče ali si izvoli. Če si človek s svojim djanjem in nehanjem namesto življenja izbere smert, si namesto blagoslova napravi kletev, to je: če rajši stori to, kar mu Bog prepoveduje, in opušča, kar mu zapoveduje, on sam ne mara za zveličanje, ktero mu Bog ponuja, in se rajši nesrečnega stori. Ali tadaj Bog takemu krivico stori, če ga po njegovi lastni volji in njegovem zasluženju večno zaverže? Toraj ostane Bog pravi-

čen in dober, če tudi greh večno kaznuje. — Pa ne samo to, ampak še več: ravno to, da Bog žuga in gotovo spolnuje večne kazni še le spričuje in terdi, da je Bog neskončna dobrota. Zakaj ravno to je silno močna in pripravna pomoč človeka od greha odverniti, in marsikterega v zveličanje pripeljati. O koliko je zdaj v nebesih svetnikov, ktere je ravno strah pred večnimi kaznimi iz greha zavernil na pravo pot! in kdo zamore povedati, koliko jih bo še? — Iz tega vidimo, da večne kazni niso nasproti božji dobroti. In ravno tako tudi nobeni drugi božji lastnosti ne.

Ker nam pa izvira iz vsake lastnosti božje kaj lepih naukov, pride zdaj na versto uprašanje:

Kteri nauki izvirajo iz dvanajste lastnosti božje: Bog je neskončno pravičen?

1. Ker je Bog neskončno pravičen, si prizadevajmo, neskončno pravičnemu Bogu zmerom bolj in bolj podobni biti. — Pravični bodimo do sam sebe, to je: dajmo svoji duši in svojemu telesu, kar jima gre. — Svojo telo pa moramo, ako hočemo pravični biti do njega, zatirati, ga devati v sužnost duha, ga križati, in zlasti, če smo ga spridili z grehom in hudimi navadami; zakaj sv. Pavl pravi: „Tisti so Kristusovi, to je: dobri kristjani, kteri križajo svoje meso z željami vred.“ Če pa svoje telo nezmerno pasemo in napajemo, če mu vse zaželjene sladnosti in veselja privolimo, ali če dovolimo vse, kar poželé oči, meso, napuh življenja ali drugi počutki, ne ravnamo po pravici s svojim telesom, ne tako, kakor je zapovedano. — Pravični bodimo do svoje duše; in pravični smo do nje, če imamo zanjo toliko večo skerb, kolikor imenitniša je ona od telesa; če jo tedaj imamo za gospodinjo, telo pa za nje hlapca in služabnika; če imamo naj večo skerb za nje večno srečo, in da bi jej jo dosegli, si prizadevamo za vedno višo popolnost. — Pravični bodimo tudi do bližnjega, kar zadeva njegove telesne ali časne reči. Varujmo se, da ga ne poškodujemo ne na zdravju ali življenju, ne na poštenju in dobrem imenu, ne na premoženju. Enako in še bolj pravični bodimo do duše svojega bližnjega. Na vso moč ga varujmo greha, podučujmo, svarujmo ga, lepe zglede mu dajajmo; in če je

tako nesrečen, da je že v kak greh zašel, kolikor moremo, prizadevajmo si, ga na pravo pot zveličanja pripraviti z besedo in z lepim zgledom. Tako nam je zapovedano od Boga, in če tako ravnamo, smo pravični do bližnjega. Kdor pa bližnjega pohujša, ter po tem ali unem potu pripravlja v greh in pogubljenje, stori bližnjemu neizrečeno krivico, in je gerd krivičnik!

2. Ker je Bog neskončno pravičen, delajmo dobro zmerom in povsod, če nas tudi nihče ne vidi, nihče ne hvali; zakaj neskončno pravični zraven pa tudi vsegavedni Bog bo naše na skrivnem storjene dobre dela očitno poplačal. — Radi in z veseljem dobro delajmo, če nam Bog tudi precej v tem življenju za dobre dela ne pošilja plačila; še le veseliti nas mora to, da nam je v večnosti prihranjen zaklad boljšega plačila. Nasprot pa bi nas moglo clo strašiti, ko bi nas Bog za vse dobre dela plačeval že v tem življenju, ker bi morebiti potem v večnem življenju plačila upati ne mogli. — Radi in z veseljem dobro delajmo, akoravno Bog dopušča, da nas svet zaničuje zavoljo dobrih del in se nam posmehuje, ali pa nas še clo preganja. Vedeti nam je, da je že od nekdaj tako, da pobožnim od hudobnega sveta ni pričakovati boljšega plačila, temveč da si ga morajo upati le tam gori v nebesih. Abel je bil ves dober in nedolžen, Bogu prijeten in ljub, pa je bil od hudobnega Kajna sovražen, zavidan in vbit. Naj pravičniši, naj nedolžniši zmed Jakobovih sinov, bogaboječi Jožef je bil od slabih bratov prodan tujcom v sužnost.

3. Ker je Bog neskončno pravičen, naj nam ne vpade serce, če ne moremo storiti toliko dobrega, kolikor bi radi. Bog bo obilno poplačal vsako dobro (sveto) misel, vsako dobro (pobožno) željo, vsako tudi naj manjše dobro delo. V zgled nam je udova, ktero je Jezus pohvalil, ter rekel, da je ona tisti dan naj več Bogu v dar dala v tempeljnu, akoravno je darovala le silno majhen darek; toda imela je zares dobro voljo, več dati; dala pa je, kolikor je uterpela pri svojem uboštvu.

4. Ker je Bog neskončno pravičen, pa ni le plačevavec vsega dobrega, temveč je tudi kaznovavec vsega hudega; naj nas to odvračuje od slehernega greha, če si ga ravno še tako na skrivnem doprinesti obetamo: sej božji neskončni pravici ne bo clo nič odšlo, tudi le ena sama slaba misel ne, in nobena

huda želja ali nepripuščena beseda, ali kako pregrešno djanje, če tudi še tako skrivaj doprineseno. — Sosebno strašna je božja pravica za oterpnjenega grešnika, kteri se nikakor noče spreoberniti in poboljšati, temveč brezskerbno živi v svojih grehih, in si nič hudega ne obeta, ker ga božja roka ne vdari precej po storjenih hudih delih. Takim grešnikom se je tresti in trepetati zavoljo božje pravice; zakaj akoravno po času hodi kazen božja, vendar le nikdar pota ne zgreši, ampak vselej gotovo pride, in je toliko hujša, kolikor dalj počakuje, da bi grešniki sami v se šli, se spoznali in spokorili.

5. Misel na božjo pravico je tudi pripravna, grešnika buditi k pokori, in tako rekoč po sili vleči k poboljšanju. Sv. pismo nam pripoveduje, da je prerok Jona šel v sprideno mesto Ninive, k pokori budit terdovratne prebivavce. Povedal jim je, da le še 40 dni imajo odloga, in božja pravica jih bo zadela, ter pokončala Ninive, ako se ne poboljšajo. Ninivljani, to slišati, se zbojé maščevavne pravice božje, se postijo vsi od kraja, od kralja do zadnjega hlapca, in zdihujejo k Bogu, da bi jim prizanesel. Pravica božja, s ktero jim je Jona žugal, da se bo nad njimi zmaščevala, ako ne zapusté svojih hudih potov, jih je k spreobernenju nagnila in k poboljšanju.

Tudi naslednja dogodba nam spričuje, kako da je misel na božjo pravičnost prav pripravna, grešnika k spoznanju pripraviti in poboljšanju. Neki mladeneč je svoje dni potoval, potoma pa je z voza padel, in si hudo poškodoval desno nogo. Tako hudo se mu je razbolela rana na nogi, da so mu morali odrezati celo nogo. Eden njegovih prijatlov je prav iz serca miloval mladenča zavoljo te nadloge, in je zraven pristavil, da Bog ni prav storil, da je toliko nesrečo dopustil nad usmiljenja-vrednega mladenča. Mladeneč pa ga zaverne in mu reče: „Prijatel! nikar se ne pregreši zoper neskončno pravičnega Boga; vedi, da z ravno to nogo, ktero sem zdaj zgubil, sem nekdaj v svoji otročji lahkomišljenosti in togoti bacnil svojo dobro mater. Materno serce je bilo zavoljo tega tako močno užaljeno, da so jih britke solze polile in da so se milo ozerli gori prot nebesom. Pravični Bog v nebesih je vidil ta mili pogled in mi kar zasluženo kazen svoje večne pravice poslal to nadlogo za mojo veliko pregreho.“

Glejte, koliko lepih naukov nam daje tudi dvanajsta lastnost božja, ktera se glasi: „Bog je neskončno pravičen, poplača vse dobro in kaznuje vse hudo natanjko, kakor si kdo zasluži.“

S tim je skončan nauk od dvanajste ali zadnje kakor tudi od vseh drugih božjih lastnost. Da vam bodo ti nauki, ki ste jih slišali, v prid in zveličanje, obravnajte po njih svoje življenje. Prizadevajte si, božje lastnosti posnemati, in s tim Bogu zmerom podobniši prihajati. Če ste pravični, pa vas križi in težave zadevajo, le spomnite se božjih lastnost, in bote potolaženi. Če ste grešniki, pa tudi nikar ne pozabite božjih lastnost, temveč jih vedno imejte pred svojimi očmi, in vas bodo navdajale s svetim strahom pred grehom, vas bodo boljšale, vam bodo k spreobernenju pomagale in v nebesa. Glejte, v koliki prid vam bodo božje lastnosti, ako jih bote vedno imeli pred očmi! Amen.

XXXV. Keršanski nauk.

Od božje previdnosti.

Zadnjič sem skončal nauk od božjih lastnost. Danes bi vam rad še eno lastnost božjo razložil, namreč božjo previdnost.

Bog je vse vstvaril, kar je vstvarjenega, in kadar je pregledoval svoje stvari, je vidil, da je vse dobro storjeno. Bog pa ni v nemar spustil stvarjenih reči, ne porajtaje, ali naj se obranijo, ali naj konec vzamejo in poginejo, ampak vse ohranuje, kar je stvarjenega, in vse prav obrača, ker se nobena stvar ne more sama ohraniti in prav vladati.

In glejte, ravno v tem, da Bog ohranuje in vlada vse svoje stvari, obstoji božja previdnost!

Od kod vemo, da Bog vse ohranuje?

Da Bog resnično vse ohranuje, nam spričuje a) sv. pismo. Kralj David poje od Boga in pravi: „Ti daš studencem izvirati v dolinah, in da vode tekó med gorami, da pije iz njih vsa živina na polju, in si divji osli gasé svojo žejo. Poleg njih prebivajo ptice neba, in iz med pečovja pošiljajo svoje žvergoljenje. Iz višav namakaš gore, in zemlja je polna sadu tvojih del. Ti daš travo rasti za žival in zeljšča v službo ljudi; ti pripravljaš kruh iz zemlje, in vino, ktero razveseljuje človeško serce.“ (Ps. 103. 10—15.) „Vse (živali) čakajo tebe, da jim daš jesti ob svojem času. Daješ jim, in pobirajo; svojo roko odpiraš, in vse bodo z dobrotami napolnjene; če pa oberneš od njih svoje obličje, se prestrašijo: če jim vzameš njih dih, obnemorejo, in se povernejo v prah.“ (Ps. 103, 27—29.) Jezus pravi: „Poglejte ptice pod nebom, ker ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš Oče nebeški jih živi. Ali niste vi veliko več, kakor one?“ (Mat. 6, 26.) Sv. Paul (Acta ap. 17, 28.) govori: „V Bogu živimo, se gibljemo, in smo.“ Sv. Peter (I. 5, 7.) uči: „Vso svojo skerb nanj (na Gospoda) zvernite, ker on skerbi za vas.“ — Glejte, kako lepo nam sv. pismo oznanuje božjo previdnost, ter nas tako lepo in zastopno, da lepši in zastopniši ne more, uči, da Bog vse ohrani.

b. Tudi vsa natora, ktero imamo pred svojimi očmi, nam spričuje, da Bog za ves svet in za vsako stvar skerbi in jo ohrani. Bog daje življenje ljudem na zemlji, zverini po polju in po gozdih, pticam pod nebom, ribam po vodah, pa tudi potreben živež, da si zamorejo življenje ohraniti. Bog daje solncu stanovitno gorkoto in svitlobo, da ogreva in razsvitljuje nas in našo zemljo, da zemlja rodi mnogotere zelišča in drevesa z lepim cvetjem in žlahnem sadjem. Vse natorne moči ostanejo, ena drugi pomagajo; nič se ne zgubi v natori. Zgine in pride na dan; zdaj zvene, zdaj spet ozeleni, in se prikaže v drugačni podobi. Zelišča in drevesa in živali rastejo, se množé, minejo in se spet druge enake rodé. Tako, glejte, nam priča vsa natora pred našimi očmi, da Bog vse ohrani.

c. Pa tudi cerkveni očetje nam pravijo, da le Bog ohranuje vse, kar je vstvarjenega, da ne gre pod zlo. Sv. Efrem pravi: „Kdor terdi, da se na svetu vse le po naključju godi, Boga taji. Pregledoval sem hiše, in spoznal sem, da ima vsaka svojega gospodarja; pregledoval sem tudi svet, in spoznal sem božjo previdnost. Vidil sem, da se je čoln potopil, ker brodnika ni imel; pa sem tudi vidil, da so človeške dela prazne brez božje voditve. Vidil sem mnoge mesta in razne dežele, ktere so bile dobro vravnane, in spoznal sem, da vse le po božji naredbi in napravi obstaja. Čedo postavi le dober pastir v dober stan; Bog pa daje rast in tek vsemu, kar je na zemlji.“ Sv. Bernard pa velí: „Veličastvo Gospodovo vlada svet; ono skerbi za vse stoletja, in skerbi tudi za mene.“ — Glejte, kako lepo nam pripovedujejo tudi cerkveni očetje, da Bog vse ohranuje in hvalo prepevajo previdnosti božji.

So bili, in so morebiti še zdaj kaki taki maloverni, da pravijo: „Kaj se nek Bog zmeni za majhne reči? Majhne reči še vredne niso, da bi se Bog za-nje zmenil, in bi mu tudi v čast ne zaleglo, se pečati s takimi rečmi in jih ohraniti.“

Takim moramo v odgovor dati, da pred Bogom ni nobena reč majhna, da so manjše reči večim v prid, in v taki ozki zvezi z drugimi, da niso nepotrebne, če tudi mi ne spoznamo njih potrebnosti. Toraj je potrebno, da jih Bog ohranuje. In če Bog ni za nečast imel, jih vstvariti, kako si bo v nečast štel, jih ohranovati?

2. Bog pa ne ohrani le vsega, ampak tudi vse stvarí tako obrača, vlada in vodi, da dosežejo svoj namen.

Stvari so pa dvojne: nektere imajo pamet kakor angeli in ljudje; nektere pa nimajo pameti, kakor solnce, zvezde, živali, kamnje itd. Stvari, ktere pameti nimajo, Bog tako vodi, da svoj konec doseči morajo, in da ga nikoli zgrešiti ne morejo; postavim: solnce mora zmerom sijati in gorkoto dajati; zemlja mora rodovitna biti, in se temu sama ne more ustaviti in vpreti. — Stvari pa, ktere so s pametjo obdarovane, vodi tudi Bog do njih cilja in konca, toda ne tako, da bi bile prisiljene doseči svoj cilj in konec, da bi jih v to primoral; one znajo tudi zgrešiti svoj cilj in konec, ker imajo prosto voljo; če ga pa zgreše, so same krive, ne pa Bog. Postavim: Bog

vodi človeka proti zveličanju; vendar se človek lahko Bogu vstavi, in zapusti pot zveličanja, ker ima prosto voljo.

Od kod vemo, da Bog vse vlada?

Da vsegamogočni in neskončno modri Bog vse vlada, in vodi vsako stvar k njenemu namenu, njenemu cilju in koncu, nam spričujejo izreki sv. pisma, zdrava pamet, več svetih in drugih zgodb.

a) V Modrostnih bukvah (14, 3. 4.) beremo: „Tvoja previdnost, o Oče! vlada ladijo, ker si tudi po morju pot naravnal in varen tir med valovjem, da bi pokazal svojo moč, po kteri zamoreš oteti iz sleherne nevarnosti, in če bi kdo tudi nezveden stopil v ladijo.“ Prerok Daniel (2, 20. 21.) tako le govori od božje vladije: „Hvaljeno bodi ime Gospodovo od vekomaj do vekomaj, ker njegova je modrost in moč. On spreminja čase, prestavlja kraljestva in druge vterduje, daje modrim modrost in vednost zastopnim“, to je: Bog vse modro vlada. In Jezus pravi: „Vaši lasje na glavi so vsi razšteti.“ (Luk. 12, 7.) Tako tadaj nam sv. pismo spričuje, da Bog vse vlada in vodi.

b) Tudi zdrava pamet nam spričuje, da, kakor so premodro naravnane vse reči, tako tudi vsaka božja stvar hiti svojemu namenu nasprot, da doseže svoj cilj in konec. Zeljišča in drevesa nam služijo v živež in druge potrebe, toraj rastejo, cvetó in sad obrodé, da dosežejo svoj namen; živali so namenjene, da nam dajo živež, obleko, da so nam v mnogo korist in razveseljevanje, toraj se množe in rastejo, da dosežejo svoj cilj in konec. Solnce je namenjeno, razsvitljevati in ogrevati nas in našo zemljo, toraj sleherni dan vzhaja in zahaja, da doseže svoj namen. Vsega tega pa bi božje stvari ne mogle storiti, ko bi jih Bog ne vodil in ne vladal. Tadaj nam tudi pamet spričuje božjo vladitev.

c) To resnico poterdujejo tudi mnoge zgodbe sv. pisma. Le pomislite, koliko skerb je imel Bog za naše perve starše; on sam jih je skerbno hranil in redil. Kadar so se pregrešili, je on skerbel za njih zveličanje; in ker je vidil, da se sami ne morejo očistiti od greha, jim je Zveličarja obljubil. Te obljube je večkrat ponovil Abrahamu, Izaku in Jakobu, in je

tudi res na svet poslal Zveličarja. Sosebno lepo pa sije božja vladitev iz vseh prigodb Egiptovskega Jožefa. On sam je spoznal, da vse, karkoli se mu je primerilo, se je prigodilo le po božjem pripuščenju in po božji naredbi. Rekel je namreč svojim bratom: „Nikar se ne bojte! — zakaj v vaš blagor me je poslal Bog pred vami v Egipt. — Ne na vaš svèt, ampak po božji volji sem bil tu sem poslan, in me je Bog storil oskerbnika Faraonovega in gospoda vse njegove hiše, in poglavarja vse Egiptovske dežele.“ (I. Moz. 45, 5—8.) Ravno tako se tudi božja vladitev lepo razkazuje nad Mozesom, Danielom, Estero, Suzano, nad sv. Paulom in mnogimi drugimi.

d) Zraven svetopisemskih nam tudi še mnoge druge zgodbe spričujejo, da Bog vse vodi in vlada. Dovolite, da vam vsaj eno povem v spričevanje: Sv. Patricij, veliki apostelj Irlandije, si je več ko enkrat v svojem življenju skusil, da ga vodi ljuba previdnost božja. Bil je sv. Patricij prot koncu četertega stoletja v Škocii rojen od bogatih staršev. Bil je še le šestnajst let star, ko je druhal pomorskih roparjev v deželo planila, oropala očetovo hišo, in mladega Patricija seboj v sužnost odpeljala. Tolovaji pripeljejo Patricija v Irlandijo, in ga prodajo ondi nevljudnemu možu, kteremu je moral po gozdih in planinah čedo pasti, in marsiktero noč prebiti pod milim ali prav za prav zanj nemilim nebom. Šest let je ostal v tej terdi sužnosti, in se med tem do dobrega naučil Irskega jezika. V sanjah opominjan se je podal nekega dne na breg morja. Ondi najde ladijo, ktera je bila ravno namenjena, od kraja odriniti in se po morju spustiti. Milo prosi neverske brodnarje, dokler jih ne preprosi, da so ga seboj vzeli na ladijo. Barka po morju splava, in priplava v Škociji spet na breg v nekem samotnem in nevljudnem kraju. Ves živež je bil že brodnarjem pošel, in oglasila se jim je huda lakota. Sv. Patricij je bil poprej že svojim neverskim tovaršem naznanje dal, da spoznava Kristusovo vero, in jim je veliko lepega in čudapolnega pripovedoval od božje vsegamogočnosti, neskončne dobrote in ljubezni. Zato ga pa tudi neverniki zdaj naganjajo, da bi jim v toliki sili pomoč in rešenje sprosil pri svojem dobrotljivem in mogočnem Bogu. Sv. Patricij je bil pri tej priči pripravljen uslišati njih prošnjo: vendar pa je

nevernike spodbadal, naj tudi oni svojo molitev sklenjejo in združijo z njegovo molitevjo. Pošteni neverniki ga vbogajo, in Bog je res kmalo pokazal svojo milost in dobroto. Prikazala se je brezštevilna truma divjih prešičev, in izstradani brodnarji so imeli zdaj živeža zadosti tudi še za vse naslednje potovanje in brodarenje, ktero je terpelo še kakih 24 dni. Ko so pa živež povžili, so privozili do brega vljudnega, obdelanega in rodovitnega kraja. — O drugi priložnosti se Patricij vleže na zemljo pod neko goro, da bi si nekoliko odpočil. Pri tej priči pa se vterga strašna pečina raz gore in se z neznano silo prot Patriciju valí. Ravno bi se bila imela nanj zavaliti, in ga razmleti do drobnega. Sv. Patricij pa zaupljivo zakliče sveto božje ime, in skala se nenadoma oberne na drugo stran, in Patricij se vzdigne zdrav in vesel iz smertne nevarnosti. — Kmalo na to je stopil v duhovski stan, in je sklenil, se v Irlandijo podati, ter ondi sv. evangelije oznanovati. Bil je v škofa posvečen, in potem je šel na svoje apostolsko delo. Gospod Bog je bil ž njim, je dajal njegovim besedam dober pospeh, da je sveti mož skor vso Irlandijo Kristusu pridobil. — Tako čudomilo vodi božja roka njih, kteri zvesto služijo Bogu, svojemu nebeškemu Gospodu!

e) Katoljška cerkev nam je tudi očitna priča, da jo Bog vlada. Le pomislite, koliko sovražnikov se je nad katoljško cerkev vzdignilo že kar v njenem začetku, in kako neusmiljeno so jo preganjali judje in neverniki nad 300 let skor neprenehoma, in vendar se je ohranila in je še clo čudovito naglo se širila po svetu. In tudi še zdaj ima veliko sovražnikov, ki jo zatirajo in spodkopavajo, pa se le vedno ohrani v očitno spričevanje, da jo Bog vodi in vlada.

Iz do zdaj povedanega se lahko prepričate, da Bog vse vlada.

Ker so ljudje najimenitniše stvari božje na zemlji, ktere imajo um in svobodno voljo, zastavim zdaj to le uprašanje:

Kako vodi in vlada Bog ljudi, da dosežejo svoj namen, in vendar prosti ali svobodni ostanejo?

Po mnogih potih vodi Bog ljudi njihovemu cilj in koncu nasprot:

a) Bog je slehernemu človeku v serce zapisal postavo, po kteri zamore spoznati, kaj je dobro in kaj hudo. In, še več: Bog je tudi z besedo učil in zapovedoval, postavim Adamu, Noetu, Abrahamu; po Mozesu je dal Bog Izraelcom pisano postavo ali zapovedi, po Jezusu Kristusu pa vsemu svetu. In da je svojim zapovedim dal večo moč in veljavo, je naravnal tako, da ima mirno in pokojno vest tisti, kteri živi po zapovedih, nasprot pa ima hudo in nepokojno vest, kdor jih prelomljuje. Spolnovavcom zapoved obeta Bog večno zveličanje, prelomljevavcom žuga z večnim pogubljenjem. Glejte, kako močno nagiba in vodi Bog človeka, da pobožno živi in se večno zveliča.

b) Dal je Bog ljudem zmožnost in moč, in jim jo tudi ohrani, da zamorejo spolnovati njegove zapovedi; dal jim je um in prosto voljo, in jih razsvitljuje in k dobremu nagiba s svojo sveto gnado.

c) Akoravno pa je Bog dal človeku prosto voljo, po kteri prostosti zamore božje zapovedi tudi prelomiti in grešiti, vendar le človeka varuje greha po mnogih potih:

1. Odvzame Bog človeku priložnost ali zmožnost za greh, ker mu pošlje nadloge, bolezen ali smert, ter kaj takega, kar človeku greha varuje; mu odvzame časne reči, da mu večne da; mu rani telo, da mu dušo ozdravi.

2. Če pa Bog pripušča, da se greh stori, ve to oberniti tako, da se izide v dobro, kakor vidimo nad Egiptovskim Jožefom, kterega so bratje prodali. Bratje so hudo storili s tim, da so ga prodali; Bog pa je obernil tako, da se je prav dobro izšlo. Jožef je bil povišan, vsa dežela in še druge dežele so bile po njem lepo oskerbljene; bratje so bili spokorjeni, ter primorani, spoznati svojo hudobijo in jo obžalovati.

3. Kolikokrat vodi Bog človeka tudi z dobrotami večnemu zveličanju nasprot!

Glejte, po kako različnih potih vodi Bog ljudi do njih namena, njih cilj in konca, zavoljo kterega so stvarjeni!

Ta lastnost, po kteri vsegamogočni in neskončno modri Bog ohranuje in vlada svoje stvari, da dosežejo svoj namen, se imenuje božja previdnost. Te lastnosti ne more nihče vtajiti. Tako gotova je, kakor gotov je Bog.

Morebiti da se med nami kdo znajde, kteri bi ne hotel verovati v božjo previdnost; kaj mislite od njega? Nič drugega ne, kakor da je hudobija vsega premotila. Ravno to poterdi prerok Ecehiel (9, 9.), ko pravi od Izraelcov: „Hudobija hiše Izraelove in Judove je silno velika, — zakaj oni pravijo: Gospod je zapustil deželo, in Gospod (tega) ne vidi;“ to je: hudobija jih je tako premotila, da še tega ne verujejo, kar je naj bolj verjetnega na svetu, in kar so clo neverniki spoznali s samo pametjo, in da tajé to, kar imajo vsak dan pred očmi, zakaj božja previdnost se nam vsak dan razodeva.

Ker smo pa zdaj zadosti prepričani od božje previdnosti, se prestopimo zdaj do uprašanja:

Kteri nauki izvirajo iz božje previdnosti?

1. Ker Bog na svetu vse ohranuje in vse vlada, in ker previdnost božja sosebno čuje nad človekom, zaupajmo po otročjem nanj in izročujmo se v njegovo previdnost. Ne skerbimo nezmerno, kaj bomo jedli ali s čim se oblačili; vse take skerbi Bogu prepuščajmo, ker on za nas skerbi. (I. Petr. 5, 7.)

2. Vendar pa ne mislite, da mora človek vso skerb za časne reči popolnoma v nemar spuščati, ker božja previdnost čuje nad nami, ali da bi smel zavoljo tega pričakovati, da nam bo kakor nekdaj Izraelcom mana kar naravnost iz neba padala jed, obleka in druge potrebne reči. Tako slepo zaupanje božje previdnosti ne časti, ampak jo še clo žali. — Ker božja previdnost nad nami čuje, nam je nezmerna in neumna skerb za časno prepovedana; pametna skerb pa zapovedana. Res je, da Bog daje zeliščem rast, drevju in polju rodovitnost; toda mi moramo zemljo obdelovati, seme sejati, in večkrat na pomoč priti kali, ktera požene iz semena, ako hočemo imeti

potreben živež, zakaj v to smo obsojeni že zavoljo pervega greha. Če bi pa roke le navskrižema deržali, nam zemlja ne bo rodila drugega ko plevel in osat, nikar pa potrebnega živeža! — Če si pa po svojem stanu živeža iščemo z delom, in si ga tudi pridobimo, moramo vendar le spoznati, da nam ga le Bog daje; ker ves naš trud bi bil zastonj, vse naše prizadevanje bi bilo prazno, ako bi božja previdnost nad nami ne čula, in za nas ne skerbela!

3. Smo dolžni hvaležni biti za dobrote božje previdnosti. Kaj ne, da našega dobrotnika naj bolj veseli, če ga hvalimo za prejete dobrote, in naša hvaležnost nam tako močno pridobi njegovo serce, da je pripravljen, nam tudi v prihodnje še odpirati svojo dobrotno roko! Vživaje preobilne dobrote božje previdnosti bi pa merzli ostali in neobčutni? O kako nehvaležni bi bili božji previdnosti in nevredni božjih dobrot, ako bi ne zahvalili Boga za ljubo zdravje, za življenje, za živež, za obleko, za pijačo, in za vse dobrote, ktere nam dan na dan deli božja previdnost!

S tim naukom sem skončal nauk od božje previdnosti, kteri je tako rekoč dostavek k poprejnim lastnostim božjim. Bog daj, da bi bili vsi ti keršanski nauki padli na dobro zemljo, ter obrodili obilno sadu v vaših sercih! Bog daj, da bi bili vi vsi tudi delavci božje besede, in ne samo poslušavci! Amen.

XXXVI. Keršanski nauk.

Nauk od svete Trojice.

V poprejšnih keršanskih naukih ste slišali zaporedoma razlagati božje lastnosti, iz kterih ste se učili Boga spoznavati bolj in bolj. Bog daj, da bi si te nauke obračali vsi v svoj prid in v svoje zveličanje, ter si prizadevali, Bogu vedno podobniši in podobniši prihajati, kakor Jezus zapoveduje, ki pravi: „Bodite popolnoma, kakor je vaš Oče v nebesih popolnoma“. (Mat. 5, 48.) Bog daj, da bi nauki od božjih lastnost terdovratnim grešnikom presunili njih terdo serce in ga omečili, ter jih zbudili iz grešnega spanja, in jih pripravili na pot poboljšanja, na pot prave in resnične pokore! Bog daj, da bi nauki od božjih lastnost v dobrem vterdili pravične in jih ovarovali greha! Bog daj, da bi Bogu, ki je neskončno popolnoma bitje, vselej in povsod skazovali tisto čast in hvalo, ktera mu gre. — Danes pa bomo slišali nauk, da je en sam Bog in da so tri božje osebe ali peršone. Tadaj naj poprej:

Koliko je Bogov?

Bogov ni več, ampak le en sam Bog je, ki je stvaril nebo in zemljo. Le slepi molikovavci so verovali po nespameti in molili veliko bogov. Ker z lučjo svete vere niso bili razsvitljeni, so za bogove imeli in molili take reči, ktere je Bog vstvaril, in take, ktere so sami izdelovali s svojimi rokami. — O kam človeka zapelje zatemnjena pamet brez razsvitljenja božjega?

Od kod vemo, da je le en sam Bog?

Da ni več bogov, ampak da je le en sam Bog, kteri je stvaril nebo in zemljo, nam sv. pismo spričuje in zdrava pamet, in terdijo tudi cerkveni učeniki.

1. Sv. vera spričuje, da je le en sam Bog, ker Bog sam po Mozesu (V. 32, 39.) govori rekoč: „Vedite tadaj, da sem jaz sam, in da ni druzega Boga razun mene.“ Po preroku Izaiju (44, 6.) pa pravi: „Jaz sem pervi in poslednji, in razun mene ni druzega.“

Ravno tako uči tudi sv. Pavl rekoč: „En Bog je, ena vera, en kerst.“ (Efež. 4, 6.) — Da se Judje niso motili in si domišljevali več bogov, so imeli zavoljo tega le en sam tempelj, en sam altar in tudi eno samo mesto, kamor so se shajali, opravljat Bogu žgavne in klavne daritve.

2. Pa že tudi zdrava pamet nam spričuje, da je le en sam Bog. Lastnosti, ktere Bog ima, so neskončno popolnoma, in vse popolnosti so strinjene v njem. Čemu tadaj več Bogov verovati, ko en sam zamore vse? Več bogov ne more biti, ker bi, ko bi več bogov bilo, nobeden ne bil popolnoma, ker bi nobeden ne bil sam gospod in gospodar vseh in vsega.

3. Da je le en sam Bog, terdijo tudi cerkveni očaki. Med drugimi prav lepo govori učeni Laktancij, ter pravi: „Da bi več Bogov svet vladalo, nikakor ne more biti, ravno kakor ne more biti, da bi bilo v eni ladiji več kormanov (vodnikov), pri eni čedi več pastirjev, pri enem roju več matic, na enem nebu več solnc, v enem telesu več duš.“

Ko pa je le en sam Bog, moramo tudi v enega samega Boga verovati, ga moliti in častiti. — Ali pa vsi to storé?

Kristjan! ti praviš, da veruješ v enega samega Boga; zakaj pa zraven tega tudi druge bogove imaš in moliš? Ti scer ne molikuješ kar naravnost, kakor so molikovali neverniki, ki so po božje častili in molili solnce, luno, zvezde, slavne ljudi, živali in druge reči; vendar pa si tega greha vselej kriv, kadar svoje serce grešno navežeš na kako stvar, in jo ljubiš tako ali še bolj, kakor Boga, in če si pripravljen Boga razžaliti iz ljubezni do nje. „Kar kdo nespametno ljubi in časti, to je njegov bog“, pravi sv. Avguštin, in sv. Pavl piše Filipljanem (3, 18. 19.): „Veliko jih živi, od kterih sem vam že večkrat pravil, zdaj pa tudi jokaje povem, da so sovražniki Kristusovega križa — kterih Bog je trebuh“; in v listu do Kološanov (3, 5.) molikovanje imenuje tudi nečistost, nesramnost, hudo poželjenje, sosebno pa lakomnost. — Med moliko-

vavcem in med grešnikom ni drugega razločka kakor med tolovajem in med tatom. Tolovaj napada ljudi pri belem dnevu in s silo; tat pa bližnjemu premoženje jemlje le skrivaje, v samoti ali pri tamni noči. — Ravno kakor tolovaj se tudi molikovavec ne sramuje očitno častiti molike, jim zidati tempeljne, postavljati altarje in darovati na njih; grešnik nasprot pa ravna bolj sramožljivo, ter Bogu čast jemlje pa bolj skrivaje in natihoma. Zatoraj pravi sv. Krizostom od grešnika: „Ti satanu ne daruješ volov in jagnjičev, ampak mu, kar je še hujše, v dar daješ svojo lastno, edino, žlahno, in neumerjočo dušo.“ „Smeha vredno je“, pravi sv. Hieronim, „za molikovavca imeti samo tistega, kteri kaki stvari daruje kaka dva ali tri zerna kadila, ktero gre pravemu in vsegamogočnemu Bogu; tistega pa ne, kteri svoje telo, svojo dušo, svoje življenje in vse v dar daje časnim, pozemeljskim, nečimernim rečem.“ Kolikor grehom, kolikor strastim, kolikor hudim navadam je grešnik vdan, toliko molikov ima, tolikim molikom streže. Če si jezi vdan, je jeza tvoj bog ali tvoj molik; če v nečistosti živiš, je nečistost tvoj molik; če si v požrešnosti ali pijanosti zapopaden, je jed in pijača tvoj molik; če je tvoje serce vse navezano na lipš in lepo obleko, je napuh in nečimernost tvoj molik. Na kar človek naj bolj misli, kar najrajši gleda, kar najbolj goreče išče, v čemur ima največo tolažbo, največe veselje, največe zaupanje, to ima pervi sedež na altarju njegovega serca, to je njegov bog, to njegov molik!

Vedi tedaj, o človek! da le en sam Bog je, in da ta Bog je neskončno popolnoma bitje, vreden vse naše ljubezni, vsega našega poželjenja in zaupanja; vreden, da mu služimo iz celega serca, iz cele duše in na vso moč; vreden, da ga molimo in čez vse častimo. — Nauk, da je en sam Bog, naj nas tedaj odvračuje, da ne navežemo svojega serca na minljive stvari; naj nas zavračuje, da ne bomo stregli hudemu poželjenju!

Koliko je božjih oseb ali peršon?

Tri božje osebe ali peršone so: Oče, Sin in sv. Duh.

Ni še zadosti, verovati v enega samega Boga, ampak je tudi treba verovati v tri božje osebe ali peršone: Očeta, Sina in sv. Duha. To niso le tri imena enega samega Boga ali ene osebe (peršone), ampak so tri resnične osebe (peršone), kterih perva je Oče, druga Sin in tretja sv. Duh.

Od kod pa vemo, da so tri božje osebe (peršone)?

Da so tri božje osebe (peršone) in le en sam Bog, nam spričuje razodeta beseda božja, kakor tudi nauk svete cerkve, kteri je vselej zastavljen na božje razodenje.

1. Naj poprej naj povem, kaj sv. pismo uči od treh božjih oseb (peršon). Kadar je Bog vstvaril nebo in zemljo, živali in vse drugo, in je človeku pripravil prebivališče, je rekel: „Naredimo človeka po svoji podobi.“ Iz tega izreka se pa tudi vidi, da imajo vse tri božje osebe (peršone) le eno samo natoro; ako bi imele več natur, bi Bog ne bil rekel: „po svoji podobi“, ampak „po naših podobah naredimo človeka.“ V bukvah preroka Izaija beremo, da angeli v nebesih neprenehoma pojejo: „Svet, svet, svet Gospod, Bog vojskinih trum!“ Trikrat zaporedoma prepevajo „svet“, in to pomenja tri osebe (peršone) božje; in le enkrat pravijo „Gospod“, kar pomenja le eno natoro. — Pa še bolj jasno nam to spričuje sv. pismo nove zaveze. — Sv. Trojica se je razodela tudi o Jezusovem kerstu. Kadar je sv. Janez kerščeval Jezusa v Jordanu, so se nebesa odperle, in sv. Duh je prišel v podobi goloba nad Jezusovo glavo; Oče pa se je iz nebes oglasil rekoč: „Ta je moj preljubeznjivi Sin, nad kterim imam svoje dopadenje.“ Tukaj so bile pričujoče vse tri božje osebe (peršone): Bog Oče s svojim glasom, Bog Sin je bil v mesu pričujoč, in sv. Duh v podobi goloba. — Pa tudi takrat, ko se je Jezus spremenil na Taborski gori vpričo svojih učencov, se je po besedah sv. Tomaža Akvinčana razodela sv. Trojica: Bog Oče se je razodel s svojim glasom, Sin v človeštvu in sv. Duh v svitlem oblaku. V svitlem oblaku se je sv. Duh

razodel, ker on ravno kakor svitel oblak človeka obsenčuje in razsvitljuje. — Jezus Kristus je skrivnost sv. Trojice razodel, ko je po svojem vstajenju rekel učencom: „Pojdite, in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina in sv. Duha.“ (Mat. 28, 19.) Še očitniši in razločniši govori od tega sv. Janez v svojem pervem listu (5, 7.) rekoč: „Trije so, kteri pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sv. Duh; in ti trije so eno“, s kterimi besedami spričuje tri božje osebe (peršone) zraven pa tudi, da so vsi tri edine natore in bistva. —Judom scer ni bila razodeta ta skrivnost. Razodeto in zapovedano jim je bilo le, naj v enega Boga verujejo; sv. Trojica pa jim ni bila razodeta, ker so bili preslabi, da bi bili to skrivnost prav sprejeli, in so bili preveč nagnjeni k molikovanju. Motili bi se bili berž ko ne, in nespametno menili, da so trije bogovi. Učeniki sv. katoljške cerkve so tudi prav varno in skrivnostno pisali od sv. Trojice, da bi se neverniki ne bili motili in ne mislili, da kristjani molijo tri bogove ali da več bogov častijo.

2. Poslušajte še, kar sv. cerkev uči, od te skrivnosti. Sv. cerkev uči to, kar sv. Atanazij govori rekoč: „Katoljška vera pa je ta, da častimo edinega Boga v Trojici, in Trojico v edinosti. Druga je oseba (peršona) Očetova, druga Sinova, druga sv. Duha; toda Očetu in Sinu in sv. Duhu gre enaka čast, enako večno veličastvo.“

3. Da so tri božje osebe (peršone), učijo tudi sveti cerkveni učeniki. Sv. Justin pravi: „Mi molimo Stvarnika sveta, na drugem mestu Sina, na tretjem pa svetega Duha.“ — In sv. Polikarp je molil: „O Oče ljubega in blaženega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa, nad vse te hvalim, častim in poveličujem po večnem velikem duhovnu Jezusu Kristusu, svojem ljubem Sinu, po kterem ti bodi ž njim vred v svetem Duhu čast od zdaj in na vekomaj.“ Tako je molil ta sveti marternik Kristusov v pervem stoletju ravno pred svojo smertjo, ktero je preterpel za sveto vero Jezusovo.

4. Tudi zdrava pamet po nekoliko spoznava, da ni nemogoče, da so tri božje osebe, in vendar le en sam Bog. Voda izvira iz studenca; iz studenca postane potok, iz potoka pa reka. Tu imamo tri imena in vendar le eno samo vodo. — Na solncu vidimo njegovo okroglo postavo (plošo), vidimo svitlobo,

čutimo gorkoto; spet tri reči, in vendar le eno samo solnce. — Naša duša ima pamet, um in voljo, tri zmožnosti, in je vendar le ena sama duša. — To so nam tri, akoravno le revne podobe svete Trojice, ktere nam, če ne več, skazujejo vsaj toliko, da nauk od enega Boga v treh osebah (peršonah) ni nasproten zdravi pameti naši.

Iz sv. pisma tadaj in iz nauka sv. matere katoljške cerkve, iz spričevanja svetih cerkvenih očakov in po nekoliko tudi iz pameti vemo, da so tri božje osebe (peršone).

Koliko natur ima Bog Oče? koliko Bog Sin? koliko sv. Duh?

Bog Oče ima eno samo naturo, in scer božjo; toraj je le Bog. — Bog Sin ima dve naturi, eno božjo in eno človeško; on je tadaj pravi Bog in pravi človek. — Sv. Duh ima tudi le samo eno naturo, ter božjo; in toraj je tudi le samo Bog. — Akoravno pa ima vsaka oseba (peršona) božjo naturo, vendar le niso trije bogovi, temveč le en sam Bog, ker imajo te tri božje osebe (peršone) vse le eno božjo naturo. — To je visoka skrivnost, ktere nihče ne more razumeti, pa je vendar le vsak dolžen jo terdno verovati, in sicer tako terdno, da je pripravljen, clo svoje življenje dati za to vero ko bi treba bilo!

Kaj se prilastuje vsaki teh treh božjih oseb (peršon)?

Vsaki teh treh božjih oseb se prilastuje: 1) božja natura in bistvo; 2) božje lastnosti; 3) božje ime; 4) božje dela; 5) božja čast.

I. Bogu Očetu se prilastuje:

1) božja natura in bitje: Jezus sam pričuje od svojega nebeškega Očeta rekoč: „To je večno življenje, da spoznajo tebe edino pravega Boga.“ (Jan. 17, 3.)

2) Božje lastnosti: vsegamogočnost: „Pri Bogu ni nemogoča nobena reč“, je rekel angelj Gabriel Mariji; svetost: Jezus sam Očeta svetega imenuje; in tako tudi druge lastnosti.

3) Božje ime: „Ali mar nisem jaz tvoj Oče?“ govori Bog že v stari zavezi Izraelcom (Deut. 32, 6.). Pri Jezusovem kerstu in na Taborski gori se je Bog Oče razodel. Jezus sam

velikokrat svojega Očeta razločno po imenu imenuje, enako tudi aposteljni.

4) Božje dela: „Bogu Očetu namreč pripisujemo stvarjenje; stvarjenje pa je božje delo; stvariti ne more nobeden človek, nobeden angelj, ampak le Bog.

5) Božja čast: Jezus sam se je vedno poganjal za čast svojega nebeškega Očeta. Tudi sv. cerkev mu jo vedno skazuje. Vedno moli: „Čast bodi Bogu Očetu.“

Toraj je Bog Oče pravi Bog.

II. Pa ne le samo Bogu Očetu, ampak tudi Bogu Sinu se prilastuje:

1) Božja natora: Že prerok Izaija (25, 4.) pravi od obljubljenega Odrešenika: „Bog sam bo prišel, in vas bo odrešil.“ In sv. Janez (1, 1.) piše: „V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda.“

2) Božje lastnosti in popolnosti. Kakor je Bog Oče vsegamogočen, je vsegamogočen tudi Bog Sin. „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji“, pravi Kristus pri sv. Matevžu (28, 18.). Sv. Janez pravi: „Vse je po njej (Besedi, to je po Jezusu Kristusu) storjeno, in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega.“ (Jan. 1, 3.) — Kakor je Bog Oče vsegaveden, je vsegaveden tudi Bog Sin. On ve vse preteklo: Samarjanki je razodel vse njeno življenje. (Jan. 4, 18.); ve vse sedanje, če tudi še tako skrito: od Natanaela je rekel: „Glej, to je pravi Izraelec, v kterem ni zvijače.“ Natanael mu reče: „Od kod me poznaš?“ Jezus je odgovoril, in mu rekel: „Prejden te je Filip poklical, ko si bil pod figovim drevesom, sem te vidil“ (Jan. 1, 47, 48.); on je vedel vse misli in namene ljudi; on ve vse prihodno: že naprej je vedel, da bo padel sv. Peter; pobegnili učenci; razdjano Jeruzalemsko mesto. — Kakor je Bog Oče povsodpričujoč, je vsegapričujoč tudi Bog Sin: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta“, je obetal svojim učencom.“ (Mat. 28, 20.)

3) Kakor ima Bog Oče božje ime, ga ima tudi Bog Sin. Sv. Pavl Jezusa kar naravnost Boga imenuje, ko pravi: „Želel sem jaz sam preklet biti, ločen od Kristusa za svoje brate . . . iz kterih je Kristus po mesu, kteri je čez vse, Bog, hvaljen vekomaj.“ (Rimlj. 9, 3—5.) Ravno tako ga sv. Janez v svojem

pervem listu (5, 20.) Boga imenuje, rekoč: „Vemo, da je Sin božji prišel, in nam dal razumnost, da spoznamo pravega Boga, in smo v pravem Sinu njegovem. Ta je pravi Bog in večno življenje.“ Tudi sv. Tomaž Jezusa Boga imenuje, ko pravi: „Moj Gospod in moj Bog.“ (Jan. 20, 28.) Pa že tudi preroki stare zaveze so Jezusa napovedovali kakor Boga. Prerok Izaija (6, 9.) govori: „Dete nam je rojeno, in sin nam je dan... Imenoval se bo čudodelnik, Bog, mogočni.“

4) Kakor se Očetu pripisujejo božje dela, ko je stvarnik in ohranitelj sveta in delivec vseh dobrot, ravno tako se tudi Bogu Sinu prilastujejo božje dela. „Moj Oče dela (to je: ohranuje in vlada svet), in jaz delam“, je djal Jezus Judom, „kakor Oče mertve obuduje in oživlja, tako tudi Sin oživlja, ktere hoče.“ (Jan. 5, 17. 21.) „Gnada Gospoda našega Jezusa Kristusa bodi z vami vsemi“, pravi sv. Paul (II. Tes. 3, 18.)

5) Kakor gre Očetu hvala in čast, gre tudi Sinu. O tem nas sv. Janez prav lepo uči, ko pravi: „Oče nikogar ne sodi, temveč je vso sodbo Sinu dal, da vsi časté Sina, kakor časté Očeta. Kdor Sina ne časti, ne časti Očeta, kteri ga je poslal.“ (Jan. 5, 22, 23.) Sv. Paul pravi: (Hebr. 1, 6.) „In kadar vpelje Pervorojenega (to je: Jezusa) zopet na svet (to je: na sodbo), reče: In vsi angeli božji naj ga molijo:“ in Filipljanom (2, 9—11) piše: „Zato je tudi Bog njega (Jezusa) povišal, in mu dal ime, ktero je čez vse imena, da se v imenu Jezusovem pripogne vsako koleno, teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta.“ Iz teh besed vidimo, da se Sinu božja čast in hvala skazuje v nebesih, na zemlji in pod zemljo. Pri sv. Matevžu (28, 19.) beremo te le besede Jezusove: „Kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina, in svetega Duha.“ Ker smo tadaj kerščeni ne le samo v imenu Očeta, ampak tudi v imenu Sina in sv. Duha, smo s sv. kerstom zavezani, Sina in sv. Duha ravno tako moliti, kakor Očeta, jima ravno tako čast in hvalo skazovati, kakor Očetu.

In kar sv. pismo spričuje, uči tudi sv. cerkev, kakor je izrekla v veri (in symbolo Constantinopolitano) rekoč: „Verujem v enega Gospoda Jezusa Kristusa, Sina božjega edinega, in od Očeta rojenega pred vsemi veki, ki je Bog od Boga,

luč od luči, pravi Bog od pravega Boga.“ Ravno to spoznava tudi v svojih molitvah pri očitni službi božji, in sosebno lepo v predglasju od sv. Trojice pri sv. maši, kjer prepeva: „zares je spodobno in pravično, — da vedno in povsod hvalimo tebe, Gospód, sveti Oče, vsegamogočni, večni Bog: ki si s svojim edinorojenim Sinom in sv. Duhom edini Bog, edini Gospod.“

Iz izrekov sv. pisma in iz nauka sv. cerkve tadaj vidimo, da ima Bog Sin božjo natoro in bitje, božje lastnosti, božje ime, božje dela, in božjo čast, ravno kakor Oče.

III. Pa ne le Oče in Sin, ampak tudi sv. Duh ima:

1) Božjo natoro in bitje: pri sv. Matevžu (28, 19.) pravi Jezus aposteljnom: „Torej pojdite, in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina in svetega Duha.“ Tukaj se sv. Duh z Očetom in Sinom vred imenuje, ker je ž njim vred enega bitja in ene natore.

2) Božje lastnosti in popolnosti. Jezus obeta apostelnom sv. Duha, in scer vsegavednega in vsegamogočnega, ko pravi: „Kadar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico, in prihodne reči vam bo oznanoval.“ (Jan. 16, 13.) „Kadar vas bodo izdajali, ne skerbite, kako ali kaj bi govorili; zakaj dano vam bo tisto uro, kaj govorite. Niste namreč vi, kteri govorite, ampak Duh vašega Očeta je, kteri v vas govori.“ (Mat. 10, 19. 20. Luk. 13, 11. 12.) Tudi aposteljni prilastujejo sv. Duhu božje lastnosti. Sv. Paul piše Korinčanom (I. 2, 10.): „Nam pa je Bog razodel po svojem Duhu; zakaj Duh vse preišče, tudi globokosti (to je: naj globokejše skrivnosti) božje.“ Sv. Peter (II. 1, 21.) spričuje rekoč: „Prerokovanje nikdar ni prišlo iz človeške volje; temveč od sv. Duha navdihnjeni so govorili sveti možje božji.

3) Sv. Duhu se prilastuje božje ime. Kadar je Jezus iz mutastega človeka izganjal hudega duha, in so se farizeji nad tem spodtikali, jim je rekel Jezus: „Ako jaz z božjim Duhom izganjam hudiče, je tadaj k vam prišlo božje kraljestvo.“ (Mat. 12, 28.) to je: Ako jaz z božjo močjo hudiče izganjam,

in je tadaj Bog z menoj, mora resnična biti moja beseda, da je k vam prišlo božje kraljestvo. Sv. Peter tudi sv. Duha kar naravnost imenuje Boga, kadar govori Ananiju: „Zakaj je skušal (prevzel) satan tvoje serce, da si lagal sv. Duhu,... nisi lagal ljudem, ampak Bogu.“ (Ap. dj. 5, 3. 4.) Sv. Pavl piše Korinčanom (I. 3, 16.): „Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da Duh božji v vas prebiva.“ Torej je sv. Duh res Bog, ker tempeljna nima drugi ko Bog, kakor ga tudi res sv. Pavl naravnost Boga imenuje ko piše: „Ali ne veste, da so vaši udje tempelj sv. Duha... Častite in nosite Boga v svojem telesu.“ (I. Kor. 6, 19. 20.)

4) Kakor Očetu in Sinu, se tudi sv. Duhu prilastujejo božje dela. Le pomislite, kako čudno je spremenil sv. Duh aposteljne na binkoštno nedeljo, ter iz maloserčnih naredil serčne, iz nevednih vedne, iz neučenih učene kar v enem trenutljeju. Kaj takega ne more nikdo storiti razun Bog sam. Lepo nam tudi sv. Pavl spričuje to resnico, ko pravi: „Zato vam na znanje dajem, da nihče, ki v Duhu božjem govori, Jezusa ne kolne; in nihče ne more reči: Gospod Jezus, drugač ko v sv. Duhu. Darovi so mnogoteri, Duh je pa eden; in službe so mnogotere, Gospod pa je eden; in dela so mnogotere, Gospod pa je eden, kteri dela vse v vseh. Slehernemu pa je dano razodenje Duha v prid. Enemu je po Duhu dano govorjenje modrosti, enemu pa govorjenje učenosti po ravno tistem Duhu; enemu vera v ravno tistem Duhu; enemu dar ozdravljanja v ravno tistem Duhu; enemu delanje čudežev, enemu prerokovanje, enemu razločenje duhov, enemu mnogoteri jeziki, enemu razlaganje govorov. Vse to pa dela eden in ravno tisti Duh, kteri delí slehernemu kakor hoče.“ (I. Kor. 12, 3—11.)

5) Kakor imata Oče in Sin božjo čast in hvalo, jo ima tudi sv. Duh. Jezus je zapovedal ljudi kerščevati v imenu Očeta, in Sina in sv. Duha (Mat. 28, 19.). Ker smo kerščeni tudi v imenu sv. Duha, smo ga dolžni moliti in častiti, kakor Očeta in Sina.

Da je sv. Duh pravi Bog in se mu prilastuje božja natora, božje lastnosti, božje ime, božje dela in božja čast, uči tudi sv. cerkev, ker spoznava in moli v apostoljski veri: „Verujem v sv. Duha.“ In sv. Atanazij pravi: „Večen je Oče, večen je Sin, in večen je sv. Duh, in vendar niso trije večni, ampak eden je večen. Ravno kakor tudi niso trije nestvarjeni, ne trije nezmerni, ampak je le eden nestvarjen in eden nezmeren. Ravno tako je Oče vsegamogočen, Sin vsegamogočen, sv. Duh vsegamogočen; in vendar niso trije vsegamogočni, ampak le eden je vsegamogočen. Enako je tudi Oče Bog, Sin je Bog, sv. Duh je Bog; in vendar niso trije bogovi, ampak le en sam Bog je.“

Iz vsega tega tadaj vemo, da je sv. Duh pravi Bog, kakor Oče in Sin, in vsi trije so le eno, to je: vse tri osebe (peršone) so le en sam Bog!

Res nam je to visoka skrivnost, da so tri božje osebe (peršone), pa le en sam Bog. Tega mi ne moremo zapopasti s svojo pametjo, in moramo svojo pamet podvreči božjemu razodenju. Saj še drugih reči ne zapopademo, ktere imamo vsak dan pred očmi, postavim: kako trava raste, kako bi nek zapopadli skrivnost vseh skrivnost! Sv. Avguštin je preiskoval skrivnost sv. Trojice, in se nekega dne ves zamaknjen v to skrivnost sprehaja o bregu morja, kar zagleda kraj morja angela v podobi zalega fantiča, ki je morje spravljal v majhno jamico. Ko se sv. Avguštin čudi temu delu, mu reče fantič: „Védi, Avguštin! da bom jaz poprej vse morje spravil v to jamico, prejden boš ti preduhtal sv. Trojico.“ To reče in zgine. — Terdno verujmo edinega Boga v Trojici in Trojico v Edinosti, ker nam je to resnico razodel Bog sam, ki je večna resnica in neskončna modrost, in ne more goljufati ne goljufan biti, in ker nam je to verovati v zveličanje potrebno. Sv. marterniki so svojo kerv prelivali za svojo vero v sv. Trojico, in jo s svojo smertjo poterdovali; kakor oni terdno verujmo tudi mi v to veliko skrivnost! Kerubimi in Serafimi čast in hvalo prepevajo sv. Trojici; s temi nebeškimi duhovi se združimo tudi mi, ter s svetim strahom molimo edinega Boga v sv. Trojici rekoč: „Svet, svet, svet, Gospod, Bog vojskinih trum!“ Navadimo se vselej pred jedjo in po

jedi, pred delom in po storjenem delu, prejden gremo v cerkev in kedar iz cerkve pridemo, prejden se vležemo, in kadar vstanemo, v samoti in v tovaršiji, v veselju in v žalosti izrekovati tiste častivne in hvalivne besede, ktere so bile že od nekdaj navadne v katoljški cerkvi in bodo do konca sveta, izrekovati s pobožnim sercom presvete besede: „Čast bodi Bogu Očetu in Sinu in sv. Duhu: kakor je bilo o začetku, bodi še zdaj in vselej in na vekomaj!“ Amen.

XXXVII. Keršanski nauk.

Od razločka božjih oseb (peršon) in od sv. križa.

Kako se tri božje osebe (peršone) med seboj razločijo?

Akoravno ima vsaka božja oseba (peršona): 1) božjo natoro in bitje; 2) božje lastnosti; 3) božje ime; 4) božje dela; 5) božjo čast; je le vendar razloček med božjimi osebami (peršonami), in sicer ta-le:

1. Bog Oče je sam od sebe od vekomaj (to je: ni iz nobenega drugega); Bog Sin je (po božji natori) rojen od Boga Očeta od vekomaj; in Bog sv. Duh se izhaja iz Boga Očeta in iz Boga Sina od vekomaj. — Tako uči tudi sv. Atanazij, ter pravi: „Oče ni od nikogar rojen, ne vstvarjen; Sin je samo iz Očeta, ne vstvarjen, ampak rojen; sv. Duh je iz Očeta in Sina, ne vstvarjen, ne rojen, ampak se izhaja.“ — Pa zavoljo tega razločka ni ena oseba (peršona) veča ali manjša memo druge; ampak vse tri osebe (peršone) svete Trojice so enako svete, pravične, modre in popolne od vekomaj.

2. Drugič se božje osebe (peršone) ločijo po imenu: perva je Oče, druga Sin, in tretja sv. Duh. Sam Jezus je to ime dal božjim osebam (peršonam), ter je rekel svojim učencom: „Pojdite (po vsem svetu) in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina in sv. Duha“. (Mat. 28, 19. Mark. 16, 15.) — Pervi osebi (peršoni) svete Trojice se Oce pravi zato, ker je rodil sebi enakega Sina od vekomaj. Tako govori že po kraljevem preroku Davidu, ter pravi: „Pred zgodnjo danico sem te iz sebe rodil“. (Ps. 109, 3.) Pa Oče ni veči od Sina, in Sin ni manjši od Očeta po božji natori, ampak duh je od duha, luč od luči, pravi Bog od pravega Boga od vekomaj. To je visoka skrivnost, ktere nihče ne more razumeti, pa jo je vsak dolžen verovati, verovati tako terdno, da je pripravljen, zato vero dati clo svoje življenje, ako bi treba bilo. — Pa tudi zato se perva oseba (peršona) oče imenuje, ker nas je ustvaril, nas za svoje otroke dovzel, in prav po očetovo za nas skerbi. „Vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj, in pride od Očeta svitlobe,“ uči sv. Jakob (1, 17.)

Druga oseba (peršona) svete Trojice se imenuje Sin zato, ko je rojen od Boga Očeta. Sin je rojen, in ne vstvarjen, je pravi Bog od pravega Boga, Očetu enak od vekomaj. Bog Sin se imenuje tudi Beseda in Modrost Očetova.

Tretja oseba (peršona) svete Trojice se imenuje sv. Duh, in scer zato, ko je sv. Duh večna ljubezen, s ktero se Oče in Sin ljubita od vekomej. Sv. Duh se izhaja iz Očeta in Sina; vendar pa je Očetu in Sinu enak od vekomej.

3. Tretjič se božje osebe (peršone) ločijo po delih, ktere jim prilastujemo.

Ktere dela se vsaki božji osebi (peršoni) posebej prilastujejo?

Bogu Očetu se prilastuje stvarjenje, Bogu Sinu odrešenje, svetemu Duhu posvečenje.

Bogu Očetu prilastujemo stvarjenje. Zatoraj molimo v apostoljski veri: „Verujem v Boga Očeta, vsegamogočnega Stvarnika nebes in zemlje“. Bog Oče pa ni le samo nebes in zemlje ustvaril, ampak on tudi še zdaj vse ohranuje in vlada. Bog Oče zapoveduje solncu in odkazuje luni

in zvezdam njih tire in steze. Bog Oče dá, da na zemlji raste drevje, zelišča, žito in druge reči; on ljudi in živali nahranuje in ohranuje; on nam daje srečo in veselje, pa pošilja tudi žalost in britkost; pa vse le zato, da bi nas v nebesa pripravil, v večno življenje pripeljal.

Bogu Sinu prilastujemo odrešenje. Iz ljubezni do nas je zapustil Sin božji sedež svojega veličastva, ter človek postal, in cele tri leta očitno ljudi učil Boga spoznati; učil, kakšne dolžnosti imamo do Boga, sami do sebe in do svojega bližnjega. Tri leta je sám učil, potem pa tudi svoje aposteljne razposlal po svetu ljudi učit, in vse to zato, da bi nas odrešil duhovne slepote in izpeljal iz tame nevednosti. — Sin božji je preterpel tudi veliko zaničevanja, zasramovanja in preganjanja, in na zadnje je tudi še na zaničevanem lesu svetega križa za nas umerl, da nas je rešil greha in pekla in večnega pogubljenja. Zatoraj odrešenje pripisujemo božjemu Sinu.

Svetemu Duhu pripisujemo posvečenje. Sv. Duh nas posvečuje s svojo gnado v zakramentu sv. kersta in sv. pokore in kedarkoli kak drugi sv. zakrament vredno prejemamo. Sv. Duh nam razsvitljuje um po besedi božji, ktera se nam oznanuje v pridigah in keršanskih naukih; in nam voljo k dobremu nagiba. Sv. Duh nas od greha odvračuje in nas k dobremu napeljuje zdaj po starših, učenikih in prijatlih; zdaj po vesti, ktero nam drami in budi; zdaj po sreči in veselju, s kterim nam serce napaja; zdaj spet po britkostih in nadlogah, ki nam jih pošilja. Ker nas tadaj sv. Duh posvečuje, mu prilastujemo posvečenje.

O kako lepo nas pač razveseljuje in tolaži naša sveta vera, ktera nas uči, da sleherna oseba (peršona) božja posebej za nas skerbi. Kako potolaživno in razveseljivno je slišati, da imamo gori v nebesih vsegamogočnega Očeta, ki prav po očetovo za nas skerbi, ter nam vedno dobrote deli in vse obrača tako, da bi bilo k našemu pridu in zveličanju. — Kako nesrečni bi bili, ko bi se nas božji Sin ne bil usmilil, in bi se zavoljo naših grehov ne bil dal Očetu nebeškemu v klavni in spravni dar! — Kako srečni smo, ko vemo, da nas sv. Duh posvečuje, v dobrem vterduje, in nam vedno deli toliko gnad, kolikor nam jih je treba v zveličanje! — Glejte, vse tri božje osebe delajo delo našega zveličanja! — Dajajmo jim toraj čast in hvalo in zahvalo, kakoršna jim gre!

Kako se imenujejo vse tri božje osebe (peršone) skupaj?

Vse tri božje osebe (peršone) skupej se imenujejo presveta Trojica.

S čim spoznava katoliški kristijan presveto Trojico?

Katoliški kristjan spoznava presveto Trojico z znamnjem sv. križa, ker takrat, kadar se prekriža, imenuje vsako teh treh božjih oseb (peršon) rekoč: „V imenu Boga Očeta, in Sina in svetega Duha.“ Amen.

Sv. križ je pa tudi poglavitno znamnje, po kterem se katoljški kristjan loči od krivovercov. Je scer več drugih znamenj, po kterih se katoliški kristjan loči od krivovercov, postavim: molitev sv. rožnikranca, molitev za verne duše v vicah, molitev angeljevega češčenja itd., ker krivoverci sedanjih časov ne opravljajo teh molitev: pri vsem tem pa je le vendar sveti križ poglavitno ločivno znamenje, ker se krivoverci po navadi ne prekrižajo, kedar moliti začnejo; mi katoliški kristjani pa se pred molitevjo in po molitvi vselej spodobno prekrižamo; in sveti križ nam je častitljivo znamnje, kakor je bil že sv. Pavlu, ki piše: „Mene pa Bog varuj, da bi se hvalil z drugim, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa.“ (Gal. 6, 14.)

Z znamnjem svetega križa kaže katoliški kristjan tudi vero v Jezusa Kristusa, odrešenika sveta, ki je na sv. križu za nas umerl, da bi nas odrešil od greha in večnega pogubljenja. Kadar koli se tadaj prekrižamo, se moramo z hvaležnim sercem spominjati Jezusovega terpljenja in našega odrešenja. Ravno iz tega namena se nam tudi po raznih krajih sv. križ postavlja pred oči. Križ se postavlja verh turnov in po cerkvah na altarje; križ se postavlja ob potih in cestah; križ se nosi v obhodih (procesijah) pred nami; križ si po svojih hišah obešamo na steno, si ga privežemo na molek (paternošter), ga umirajočemu podamo v roke in ga merliču postavimo na grob. In kjerkoli zagledamo to častitljivo znamnje, nam natihoma

na serce govori rekoč: „O človek! bodi hvaležen Jezusu, ki te je na sv. križu odrešil od večnega pogubljenja!“

Kdaj je sv. križ vpeljan?

Prekriževati se s znamnjem sv. križa ni nič novega, ampak je že stara navada, berž ko ne od apostoljskih časov, in nekteri učeniki so clo te misli, da so se aposteljni od samega Jezusa naučili, prekrižati se. — Ko je Jezus v puščavi blagoslovljal ječmenove kruhe in ribe, da je bilo po tem ž njimi čudoma nasitenih veliko tisuč ljudi; ko je pri zadnji večerji kruh in vino posvečeval; ko je ob svojem vnebohodu aposteljne blagoslovljeval, menijo nekteri razlagavci sv. pisma, da je tudi on vselej z roko križe delal, in da se od tod izhaja navada pri katoliških kristjanih, da mašniki z roko križajo vse reči, ktere blagoslovljujejo, postavim kadar blagoslovljajo sol in vodo ali velikonočne jestvine, ali kadar kerščujejo kakega otroka, ali kadar na koncu svete maše ljudi blagoslovljujejo.

Da so pervi kristjani v sploh navadi imeli prekriževati se, nam spričuje Tertulijan, ki je živel v drugem stoletju, ter piše: „Kadar kam gremo, kadar vstanemo, kadar se oblečemo ali spat gremo, kadar se za mizo vsedemo ali na kako delo gremo; tolikokrat si čelo zaznamovamo s križem.“ Iz teh besed se vidi, da so pervi kristjani v navadi imeli, prekriževati se pred vsakim delom, če je tudi še tako majhno bilo, in pred vsakim opravilom. — Pa tudi vi, kristjani! nikar ne opuščajte te lepe in koristne navade, in nikar ne pozabite, večkrat čez dan zaznamovati se s znamenjem sv. križa.

Kako se dela sv. križ?

Sv. križ se dela z desnico, in scer tako, da se pavec položi na kazavec tako, da nekako podobo križa naredi, potlej pa s pavcom od zgorej doli vlečemo, in s tim na znanje damo, da je božji Sin od zgoraj doli prišel na zemljo, odrešit nas na svetem križu; potlej pa s pavcom počez potegnemo od leve strani proti desni, in s tim naznanjamo, da nas je Odrešenik s sv. križem od leve strani jeze božje postavil na desno stran milosti božje, to se pravi, da je s svojo smertjo na križu potolažil jezo božjo in da nam je zaslužil

vse gnade. Zaznamovamo pa se naj poprej na čelu, in takrat pravimo: „V imenu Boga Očeta“; potlej na ustih, in takrat rečemo: „in Sina“; in na zadnje se zaznamovamo tudi še na persih in pravimo: „in sv. Duha. Amen.“

Zakaj pa zaznamovamo z znamnjem sv. križa samo čelo, usta in persi? in zakaj tudi drugih udov ne?

a) Na čelu se najpoprej prekrižamo zato, ker je glava najpervi in najviši del našega telesa, in se s pervo osebo (peršono) svete Trojice, z Bogom Očetom namreč, zaznamovamo zato, ker je Bog Oče začetnik in stvarnik vseh reči. Čelo in možgane si tudi zato zaznamovamo naj poprej, ker so čelo in možgani sedež vseh naših misel, da bi nam toraj peklenski sovražnik dobrih misel ne vnesel, in da bi nam namesto dobrih v glavo ne vsilil nečimurnih, posvetnih, nečistih in drugih pregrešnih misel. Da si dobre misli ohranimo, moramo čuječi biti. Hudi duh nas le dosti in predostikrat nadležuje z hudimi mislimi, in nam jih vriva v glavo. „Hudič, vaš zoperнik, hodi okoli kakor rujoveč lev, in išče, koga bi požerl (išče dušo, da bi jo zapeljal in pogubil)“, uči sv. Peter (I. 5, 8.). Hudemu duhu pa se moramo terdo vstavljati, ter od sebe odganjati in odbijati misli, ktere nam on v glavo sili. Sv. križ pa nam je močno orožje, s kterim se branimo in vstavljamo peklenskemu sovražniku. Sv. križ je hudičem strašilo, in jih v beg zažene. Hudi duh se tega znamnja boji, ker ve, da ga je Kristus s križem udaril in premagal. — Keršanska duša! prekrižaj se na čelu vselej s pobožnim sercom, kadarkoli te nadležujejo hude misli, in z orožjem svetega križa boš premagala svojega skušnjavca. — Nadalje je čelo, ki ga zaznamovamo s križem, vedno odperto vsem očem, ker si čela ne zakrivamo; in to naj nas opominja, da se nikoli ne smemo sramovati svetega križa. „Nikar se ne sramujte svetega križa“, uči sv. Avguštin, „nikar se ne sramujte svetega križa, kterega se tudi Kristus ni sramoval, in si ga je naložil, temveč recite z aposteljnom Pavlom: „Mene pa Bog varuj, da bi se hvalil z drugim, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa.“ (Gal. 6, 16.) — Sv. Justin mučenc je bil na sodbo postavljen

zavoljo svete vere; in neverni oblastnik Rustik je zaničeval Justina, služabnika Kristusovega, ter mu je rekel: „Sram te bodi neumne katoliške vere.“ Kaj pa je storil Justin, ali se je sramoval svoje vere? Nikakor ne! ampak je dal nespametnemu oblastniku tak odgovor, kakoršnega zamore dati le pravi kristjan. Rekel mu je: „Bog me obvaruj, da bi se sramoval svoje vere. Nimam ničesar, zakaj bi sramoval se svoje vere; veliko več si štejem v naj večo čast, da sem kristjan ter prištet med tiste, kteri Kristusa spoznavajo.“ — Ravno tako, kakor je storil sv. Justin, storite tudi vi, ljubi moji poslušavci! ter se nikoli nikar ne sramujte svoje vere, če bi vas zavoljo tega hudobneži tudi še tako zaničevali in zasramovali. In si še clo štejte v naj večo čast in naj večo srečo, da vam sveti luč prave vere, za ktero so aposteljni in marterniki clo svojo kerv prelivali in svoje življenje darovali. Kadarkoli se tadaj prekrižate na čelu, si spomnite, da se kristjan ne sme sramovati svoje vere, in da, če se vi ne bote sramovali spoznavati Jezusa in njegovo sveto vero pred ljudmi, se tudi on ne bo sramoval, spoznovati vas za svoje pred svojim nebeškim Očetom. — Glejte, na vse to nas opominja sv. križ, kadar se zaznamovamo ž njim na čelu!

b) Zakaj se pa tudi na ustih križamo in pri tem Boga Sina imenujemo? — Zato, glejte! ko se v svetem pismu božji Sin imenuje Beseda. V čast te Besede ali druge božje osebe (peršone) si usta zaznamovamo, ter s tim kažemo, da verujemo tudi v božjega Sina. Zraven tega se pa na ustih prekrižamo tudi zato, da bi si posvetili jezik, kteri v ustih tiči, in čez kterega teče vse naše govorjenje. „Ž njim (jezikom) hvalimo Boga in Očeta, in ž njim kolnemo ljudi, ki so vstvarjeni po božji podobi“, veli sv. Jakob (3, 9.) — Zatoraj, ljubi moji! kadarkoli se na ustih križamo, si spomnimo, da s križem posvečujemo svoje govorjenje tako, da bi nikoli bližnjega ne zaničevali, ga nikoli ne opravljali in ne obrekovali, nikoli ne kleli in ne kvantali, nesramnih in pregrešnih pesem ne prepevali; — si spomnimo, da hočemo s križem hudemu duhu zapahniti vrata svojih ust, da bi nas nikoli ne mogel zapeljati v kak greh, ki se stori z besedo ali govorjenjem. — Kedarkoli se križamo na ustih, si spomnimo, da moramo tudi z usti

spoznati in z besedo pričati vero v Jezusa in njegove svete nauke, kadarkoli je potrebno. Le nikar se ne bojmo in ne sramujmo pred ljudmi pričati svoje vere! Nikoli naj nikar ne uide iz naših ust, križanemu Jezusu posvečenih, nobena taka beseda, ktera bi bila nasprotna naukom svete vere. — Že kralj David je prosil Boga rekoč: „Gospod! zastavi stražo pred moje usta in plot krog mojih ustnic, ter ne dopusti, da bi se moje serce nagnilo k hudobnim besedam, in govorilo pregrehe, kakor hudodelniki delajo.“ — Leta 166. po Kristusu je preganjanje vstalo v keršanski cerkvi. Neverniki zgrabijo svetega škofa Polikarpa in si veliko prizadevajo, odverniti ga od svete vere Jezusove. Prigovarjajo mu z obljubami, žugajo z mukami. Kako pa je sv. Polikarp pričal svojo vero? Proti nebu je obernil svoj pogled in je rekel: „86 let sem služil Jezusu, in mi še nikoli nič žalega ni storil, velikoveč mi iz njega izhaja večno življenje. In tega svojega kralja bi žalil (preklinjal) na svoje stare dni?“ Neverni oblastnik pa ga le še naganja, da bi se Kristusu odpovedal in molike častil. Svetnik pa ga zaverne rekoč: „Zastonj pričakuješ od mene kaj takega! Kristjan sem in se bom Kristusa deržal do zadnjega zdihljeja svojega življenja!“ Ves serdit se mu na to zagrozi oblastnik: „Ko nočeš molikov častiti, te bom vergel med divjo zverino!“ „Le verzi me med divjo zverino“, reče sv. Polikarp, „ne bojim se je, marveč radovoljno terpim vse muke za sveto vero Jezusovo.“ — Vam, kristjani! se sicer ni treba bati, da bi bili zavoljo pričevanja vere martrani ali pomorjeni, kakor sv. Polikarp; vendar pa bi mogli pripravljeni biti, preterpeti tudi vse to, ko bi potreba bila, rajši kakor pa da bi nehali z usti pričati svojo vero. In tega vas opominja sv. križ, kadar se na ustih ž njim zaznamovate.

c) Zakaj pa se na persih križamo? — Kader se na persih križamo, imenujemo tretjo božjo osebo (peršono), sv. Duha. S križem na persih, ter nad sercom, počastimo tadaj tretjo božjo osebo (peršono), svetega Duha, ki je Bog čiste ljubezni, ktera v sercu svoj sedež ima. „Božja ljubezen“, pravi sv. Pavl, „je v naše serca vlita po sv. Duhu, kteri nam je dan.“ Kadar nad sercom križ delamo, dajemo na znanje, da svoje serce odpiramo ljubezni svetega Duha, in da želimo

posvetiti svoje serce, da bi nas ne nadleževale in v kak greh ne zapeljale hude želje.

Križamo se tadaj na čelu, da bi se ne pregrešili z mislimi, — na ustih, da bi z jezikom ne grešili, — na persih, da bi v hude želje ne privolili; — in zato, da pokažemo, da se svoje vére ne sramujemo, temveč jo pričamo z besedo in djanjem in z vsem svojim zaderžanjem. Amen.

XXXVIII. Keršanski nauk.

Kakšen namen in pomen imate besedi: „v imenu Boga?“ kaj pomeni beseda: „Amen?“ ali je koristno se prekriževati?

Kteri namen in pomen imate besedi: „v imenu Boga?“

Perve besede, ktere izgovarjamo, kader se prekrižamo, so: „v imenu Boga“, in nas opominjate, da moramo vse, karkoli storimo, storiti v božjem imenu in k veči časti božji. Kar nam sv. Pavl priporoča rekoč: „Vse, karkoli delate z besedo ali v djanju, vse storite v imenu Gospoda Jezusa Kristusa, in zahvalite Boga in Očeta po njem.“ (Kol. 3, 17.) Korinčanom pa piše: „Ali tadaj jeste ali pijete, ali kaj drugega delate, delajte vse Bogu k časti.“ (I. Kor. 10, 31.) Če se tadaj pobožni kristjan, ki ne vtegne veliko moliti, vsaj prekriža, prejden zaspí, ali kadar zjutraj vstane, kadar delati začne ali delati jenja, posvečuje s tim vse svoje djanje in nehanje sveti Trojici v čast, in v zahvalo za včlovečenje Sina božjega, k časti njegovega britkega terpljenja in njegove smerti na križu in v zahvalo vseh božjih dobrot, ktere nam izvirajo iz neskončnega zasluženja Kristusovega. In s tim postanejo rodovitne vse njegove dela in opravila, in imajo zasluženje za nebesa, ker so storjene v božjem imenu. Glejte, kako lahko

si človek s svojim delom in opravilom nebesa služi! — Zapiši si to v serce, o človek, ki praviš, da nisi dosti podučen, in skoraj ne veš, kako bi opravljal svoje dela in opravila, da bi bile Bogu dopadljive. Glej, prekrižaj se na čelu, na ustih in na persih, in začni delati v imenu svete Trojice. Če tudi nobene druge molitve ne znaš, da bi ž njo Bogu daroval svoje dela, prekrižati se vendar le znaš in reči: „V imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha bom začel, opravljal in skončal vse svoje dela in opravila.“ S križem bodo posvečene vse tvoje dela in opravila, imele bodo čeznatorno zasluženje, in ti bodo obilno poplačane enkrat v nebesih. In da ne pozabiš, večkrat se prekriževati, se ti znamnje svetega križa na različnih krajih postavlja pred oči, ter po hišah in po cerkvah, na turnih in na pokopališčih, ob potih in na polju. Resnično se spolnuje prerokovanje Izaijevo, ki pravi: „Tisti dan (takrat) bo altar Gospodov v sredi Egiptovske dežele, in spominek (spomenik) Gospodov na njeni pokrajni, v znamnje in spričevanje Gospodu vojsknih trum v Egiptu“, (19, 19. 20.) to je: ondi, kjer molikovavci kadilo zažigajo svojim molikom, ondi se bo bral na križu spominek Gospodov ali napis: „Jezus Nazareški, kralj Judovski“; ondi bodo križi stali v spričevanje, da mora Jezus povsod moljen biti, in v spomin, da vse, karkoli se dela in počne, mora v božjo čast obernjeno biti. — Oj kako lep pomen ima sv. križ! in tebi, o kristjan, bi ta lepi pomen nič ne segal v serce, in bi te nič ne spodbadal, Bogu darovati svoje dela in opravila s to kratko pa priserčno molitevjo, ter z znamnjem svetega križa?

Kaj pa pomenja beseda: „Amen“?

Zadnja beseda, ktero izrečemo, kadar se prekrižamo, je „Amen“. Amen je hebrejska beseda, in pomenja to, kar naša: „resnično“, ali: „tako bodi“ ali: „tako naj se zgodi“. Kadar se prekrižamo in potlej „Amen“ izrečemo, hočemo s tim reči: „V imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha hočem to delo pričeti, v tem imenu ga opravljati in tudi skončati. — Bogu v čast bom molil, delal, jedel, pil, spal in čul. — Resnično je tako; tako bodi; tako se zgodi!“

Zdaj pa pridemo do uprašanja:

Ali je koristno in nam v prid, ako se prekrižujemo?

Prekrižati se je dobro in koristno, ker nam je križ močno orožje zoper zaverženega duha, ki je s križem premagan. Kadar se človek prekriža, je ravno tako, kakor bi rekel: „Zarotim te, satan! v imenu trojedinega Boga in po zasluženju Jezusa Kristusa, ter po njegovem terpljenju in njegovi smerti, da se proč pobereš od mene!“ — S sv. križem ponavlja človek kerstno obljubo, in se iz novega odpove hudiču in vsemu njegovemu napuhu. — Sv. križ, kadar se pobožni kristjan ž njim zaznamova, omami satana, razdere njegove naredbe in v nič deva njegovo moč. S sv. križem namreč je bilo razdjano njegovo kraljestvo; s sv. križem se razdira njegovo zalezovanje tudi še zdaj.

Še clo pri hudobnih ljudeh, svojih služabnikih, ne more satan sterpeti svetega križa, in proč beži, kadar se prekrižajo. O tem pripoveduje sv. Gregor Naciančan to le dogodbo: Molikovavski popje so pregovorili cesarja Julijana, da bi se podal ž njimi v nek berlog, posvetovat se z ondimi hudimi duhovi zavoljo nekterih reči? Ali ko pridejo v berlog, začne cesar trepetati in bled prihajati. Na božje dopuščenje namreč je zagledal veliko množico hudih duhov. Neznana groza ga obide, lasje se mu ščetinijo, udje trepečejo, noge omahujejo. Davno poprej že se je bil odpovedal pravi veri, in je iz pravovernega kristjana postal preganjavec kristjanov. V tem strahu pa se je spet pokristjanil. Na misel mu pride svetega križa čudapolna moč. Prekriža se, in peklenske pošasti spred njega zbežijo, pravi sv. Gregor. Če ima pa satan pred križem toliki strah že takrat, kadar se kak hudobnež ž njim zaznamova; koliki strah bo imel še le takrat, kadar se s sv. križem prekrižajo pobožne duše, svetega križa zveste služabnice! Vse to so prav dobro spoznali pervi kristjani, zato so se pa tudi prekriževali vselej, kadar jih je satan nadleževal, skušal in zapeljeval, in so ga premagali.

Sv. križ je pa tudi močno orožje zoper tiste skušnjave, ktere se izhajajo iz spačene natore in iz slabih zgledov sveta. S sv. križem premagamo vse te skušnjave. Sv. Janez Krizo-

stom pravi: „Sv. križ ni le samo duhovom peklenskega kraljestva strašen; ampak tudi hude strasti se vležejo, in hudo nagnenje in poželjenje vpada pred sv. križem, in strepeta pred njim, kakor puntarski hlapec strepeče pred bičem“. Zakaj toraj tožiš čez skušnjave, o kristjan, ko imaš v sv. križu tako močno in gotovo orožje zoper skušnjave? Glej, če peklenski brezen opaše svojega naj močnejšega orožnika z orožjem zoper tebe, če tudi kak Golijat zmed zaverženih duhov na noge stopi in te sklicuje na boj, in če tudi seboj vzame še sedem drugih duhov, kterih slehern je močnejši memo njega; če pekel odpre svoj goltanec, in zoper tebe spusti vse svoje duhove: ne bodo te premagali, ako se prekrižaš, ampak ti boš premagal vse s svetim križem, kakor je David premagal Golijata. Pa David je moral iti v bližnji potok, da si je izbral pet gladkih kamnjev; tebi pa ni treba drugega razun da vzdigneš roko s petimi persti, ki pomenjajo pet Kristusovih kervavih ran, in se prekrižaš, in na enkrat je satan pregnan. — Ravno tako bo tudi vgasnil ogenj jeze, bo oslabelo vse poželjenje, se bodo vlegli valovi nevošljivosti, ako se zaupljivo in častitljivo prekrižaš, in se v imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha na boj podaš: — poskusi, in lastna skušnja ti bo pričala, kako resnično je vse to!

Res mogočne in svete so besede, ktere izrekujemo, kadar se prekrižamo: v njih imamo zveličanje! V imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha smo bili pri sv. kerstu v božje otroke prerojeni, pri sv. birmi v veri poterjeni, dobivamo pri spovedi odpuščanje grehov. Ni je gnade, ne opravičenja razun v sveti Trojici. Zatoraj bo tudi mašnik, v zadnjem boju nam na strani stojé v imenu svete Trojice v večnost izročal naše duše, ter poreče: „Loči se, keršanska duša! v imenu Bogu Očeta, ki te je ustvaril, Sina, ki te je odrešil, in sv. Duha, kteri te je posvetil.“ O svete mogočne besede! Ž njimi se prosi umirajočim tista pomoč, ktera jim je tolikanj potrebna na tem tako nevarnem potovanju v neznano večnost.

Znamnje sv. križa pa je tudi telesu v blagor in prid, kar vam bom spričal clo s tem, kar povem iz stare zaveze. Ob času Ecehijela preroka so Jeruzalemljanje zašli v strašne pregrehe in clo v molikovanje. Bog je sklenil, jih z mečem

pokončati. Zvolil in oborožil je v to šest angeljev. Bilo pa je v mestu nekoliko pobožnih mož, kteri se z molikovanjem niso pregrešili, temveč so še clo objokovali hudobijo svojih sosedov. Njih ni hotel Bog pokončati, in je toraj poslal nekega drugega angelja s pisarsko pripravo, ter mu je rekel: „Pojdi po sredi mesta, po sredi Jeruzalema sem ter tje, in začerkaj čerko Tau (T) na čelo tistim možem, kteri zdihujejo in žalujejo zavoljo gnusob, v mestu storjenih.“ Potem pa je rekel unim šesterim angeljem: „Zdaj se pa vzdignite vi in pojdite po mestu na poboj. Nikogar se ne usmilite, nikomur ne prizanesite. Starega in mladega, mladenča in deklico, dete in mater pomorite do zadnjega. Nobenega pa ne smete umoriti zmed unih mož, ktere je uni angelj z čerko Tau zaznamoval na čelu.“ In tudi res nobenega zmed njih niso umorili. Čerka Tau, s ktero so bili zaznamovani, jih je smerti obvarovala. Čerka Tau pa, kakoršno je angelj pobožnim možem na čelo zapisal, je bila podobna latinski ali pa naši čerki T, in je pomenjala sv. križ našega Zveličarja, n kterem je on s svojo kervjo odrešil Jude in nevernike, kteri so se spreobernili. Glejte, že v stari zavezi ob času preroka Ecehijela je čerka Tau, podoba sv. križa, smerti rešila pobožne Jeruzalemljane!

Z močjo svetega križa so bili tudi že sovražniki premagani v boju. Leta 311. po Kristusu se je vnela vojska med cesarjem Konštantinom in nevernim Maksencijem. Cesar Konštantin s svojo vojsko iz Francozkega pride na Italjansko; pa se silno prestraši, ko vidi, da njegova vojska je slabejša memo vojske Maksencijeve. V silnem strahu se ne ve kam djati, ne ve kje pomoči iskati. In ko od nobene strani pomoči ne dobi, jo išče še pri Bogu, kterega molijo kristjani. In Bog kristjanov ga res ne zapusti. Pri belem dnevu se prikaže na nebu križ, iz kterega so se vtrinjali svitli žarki, in v sredi je bilo pisano: „V tem znamnju boš zmagal!“ To znamnje pa je vidila tudi vsa vojska. Cesar premišljuje in premišljuje, kaj bi to znamnje pomenjalo. Po noči pa se mu prikaže Kristus z ravno tim znamnjem, ter mu ukaže zastavo (bandero) narediti po ravno tej podobi, in jo pred vojsko nositi v boj nad sovražnike.

Zjutraj na vse zgodaj skliče cesar za tako delo pripravne može, in jim sam načerta obris za zastavo. Križ je bil narejen iz sulice z zlatom okovane, poprek čez sulico pa je bil pripet drog, da se je naredila podoba križa. Od droga doli pa je visela tanjčica z zlatom všivana. Nad križem je bila pripeta krona iz žlahtnih kamnjev in biserov; v sredi pa so se lesketale perve čerke imena Kristusovega. Verh tanjčice se je znašla cesarjeva podoba in podobe njegovih otrok. Imenovali so to zastavo „labarum“. Cesar je izvolil 50 vojščakov, najserčnejših in najpobožniših, kteri so se verstili, in zaporedoma nosili zastavo. Ves serčen se zdaj Konštantin v moči svetega križa verže nad sovražnika, kteri je imel sicer veliko močnejšo vojsko, pa je bil vendar le premagan, v beg zapoden, in je v begu padel v reko Tiber, v kteri je vtonil. Rimljanje pa Konštantinu odpro mestne vrata, in ga kar zmagovavca slovesno sprejmejo. Konštantin pa se je dal v sveti veri podučiti, in je živel potem prav pobožno in sveto.

Od več svetnikov se bere, da so z znamnjem sv. križa hudiče izganjali, bolnike ozdravljevali. Pripovedujejo, da so svoje dni molikovavci tiščali v svetega Janeza evangelista, naj jim z čudežem spriča, da je keršanska vera edinoprava vera. Podali so mu kelih z vinom namešanim s strupom. Hotli so poskusiti, ali mar ta pijača ne bo škodovala njemu, ki veruje v Kristusa. Sv. Janez vzame pijačo, jo prekriža, in pri tej priči se vzdigne strup v podobi kače, ter šine iz keliha, in sv. Janez je kar brez vse škode in brez vsega kvara pijačo popil. — Sv. Avguštin piše od pobožne gospe Inocence, da jo je rak na persih jedel. Ona pa se je prekrižala, in je ozdravela. — Sv. Gregor papež pravi od sv. Benedikta, da so mu hudobni tovarši (mnihi) strupa namešali med pijačo. Ko pa je pijačo prekrižal, prejden jo je izpil, se je posoda pri tej priči razletela na drobne kosce. — Prav pametno se mi toraj zdi, da matere prekrižajo svoje otroke, kadar jih položé v zibeljko.

Sv. križ pomaga človeku tudi k tisti ljubezni, brez ktere ni zveličanja. „Kdor ne ljubi, ostane v smerti“, uči sv. Janez. Sv. križ nas postavlja v duhu na Kalvarsko goro pod križ, na kterem je božji Sin terpel in umerl za naše odrešenje in

zveličanje. Kdo pa bo mislil na Jezusovo terpljenje in njegovo smert, na ktero ga opomnuje križ, s kterim se prekriža, in bi Jezusa ne ljubil? Kdo bo v duhu gledal Jezusovo rešnjo kerv teči iz njegovih ran po njegovem svetem telesu in kapati na zemljo v naše odrešenje, in bi Jezusa ne ljubil? Kdo bo poslušal Jezusov žalostni glas in milo besedo: „Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil?“ ali pa poslušal prerokove besede, ktere Jezusu na jezik poklada rekoč: „O vi vsi, ki memo greste tu po potu; postojte in poglejte: ali je bolečina taka, kakoršna je moja bolečina?“ Kdo bo — pravim — poslušal vse te besede, ktere mu sv. križ, s kterim se prekriža, na serce govori, in bi Jezusa ne ljubil? Sv. križ tadaj, če ga prav delamo in s pomislikom, vnema ljubezen božjo v naših sercih.

Prekrižati se je pa dobro tudi zato, ker nas to vnema in spodbada hoditi za Jezusom. Poslušajte, kaj sv. Pavl o tem pove, ko pravi: „Na Jezusa se ozirajmo, začetnika in dokončevavca vere, kteri je namesto veselja, ktero mu je bilo pripravljeno, rajši križ prenašal, in ni porajtal na zasramovanje; zdaj pa sedi na desnici božjega sedeža.“ Te besede nas opominjajo, hoditi za Jezusom. Sv. Pavl hoče reči: Na Jezusa, ki je od grešnikov terpel toliko zopervanja, glejte, da vam serce ne upade in se ne utrudite v svojem terpljenju. Kadarkoli se prekrižate, se spomnite na Jezusa, in se od njega učite krotkosti, poterpežljivosti in ponižnosti, in si z znamnjem svetega križa globoko v serce zapišite te čednosti. Kadarkoli vam je piti grenjek kelih terpljenja, prekrižajte se, in se spomnite križanega Jezusa in da ste njegovi služabniki, in da morate toraj za njim hoditi.

Glejte, koliko prida za časno in večno srečo bi imeli, koliko dobička si dobivali za dušo in telo, ako bi križ prav delali! Da nam bo torej križ zares v pomoc, in da nas bo opominjal na vse to, na kar nas mora opomniti, ga ne smemo delati tako razmišljeno in raztreseno, da bi ne vedeli, kaj delamo in kaj govorimo, kadar se križamo; ampak celo podobo svetega križa moramo narediti spodobno, besede izgovarjati

počasno in pobožno, ter sveto, kakor se spodobi za svete reči. Nikar v nemar ne puščajmo svarjenja svetega Ruperta, ki pravi: „Zakaj je tako malo tistih, kteri bi občutili moč svetega križa? — zato, ker ljudje (po navadi) križ sicer na svojem čelu nosijo, Križanega pa v svojem sercu ne nosijo; zakaj križ se ne sme le samo s pavcom vpodobljevati po unanjem, ampak se mora z vero narediti tudi znotraj v sercu.“ Le takrat namreč, kadar v sercu čutimo, kako neizrečeno imenitno, močno in častitljivo znamnje da je križ, in kadar se s premislikom in zaupanjem, spodobno in pobožno zaznamovamo s tim svetim znamnjem, nam bo križ kakor nekdaj cesarju Rudolfu kraljeva palica (žeželj), kteri bo podložna naša natora, ter naši počutki in naše želje; — nam bo, kakor svetemu Tomažu Akvinu, v bukve, iz kterih se bomo učili prave keršanske, ter nebeške modrosti; — nam bo, kakor zveličavnemu Janezu Folignijanu, v zerkalo, v kterem bomo vidili vse svoje madeže v vsi njih gnjusobi, in se jih bomo očedili; — nam bo, kakor svetemu Avgustinu, v pridižnico (leco), s ktere bomo vsak dan slišali goreče besede večne učenosti; — nam bo, kakor svetemu Benediktu, v oltar, na kterem bomo vsak dan sami sebe darovali Večnemu v solzah svete ljubezni in zvestobe; — nam bo, kakor sv. Tomažu, v palmovo vejo, s ktero bomo zmagatovno hiteli v stanovanje večnega miru; — nam bo, kakor vsem svetnikom božjim, v ključ, s kterim si bomo odperli vrata v raj, ter stopili v nebeški Jeruzalem, da bomo ondi kraljevali z Jezusom, s kterim smo bili, da z besedo aposteljnovo povem, na križ pribiti tudi mi! Amen.

XXXIX. Keršanski nauk.

b) Od stvarjenja.

Od stvarjenja sploh in od angeljev posebej.

O začetku ni bilo ne nebes, ne zemlje; ne angeljev, ne ljudi; ne solnca, ne mesca, ne zvezd; z eno besedo: nobene — tudi naj manjše reči ni bilo; le samo Bog je od vekomaj bil v svoji mogočnosti in svojem veličastvu. Od kod tadaj so prišle vse vidne in nevidne reči? Vse vidne in nevidne reči imajo svoj začetek v vsegamogočnem Bogu. Tako uči sveto pismo, ko pravi: „O začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo.“ Nebo in zemljo in vse drugo je ustvaril Bog z svojo vsegamogočno voljo; karkoli je in karkoli je bilo, je Bog iz nič naredil.

Kdo je (tadaj) vse ustvaril?

Bog je ustvaril nebo in zemljo in vse kar je.

Kaj pomenja beseda ustvariti?

Beseda ustvariti pomenja: iz nič kaj storiti, iz nič kaj narediti. Iz nič kaj storiti ne more nobeden človek. Noben človek ne more tudi naj manjše reči ne, clo majhine travnate bilke ne, iz nič narediti. Noben človek ni dal samemu sebi življenja. Pa tudi angelji ne morejo iz nič kaj storiti: to zamore le vsegamogočni Bog! Le samo vsegamogočni Bog zamore stvariti, in je tudi res iz nič naredil vse, karkoli je stvarjenega.

Pa zakaj je Bog ustvaril nebo in zemljo in vse, kar je?

Bog je ustvaril nebo in zemljo in vse, kar je na svetu, v svojo čast, da iz vsega tega spoznamo njega, svojega

usmiljenega Stvarnika, in ga hvalimo s svojim svetim življenjem. Ravno to uči modri mož v sv. pismu, ter pravi: „Vse je Bog ustvaril zavoljo samega sebe.“ Bog sicer ni naše hvale potreben; hoče pa in zapoveduje iz milosti, da ga hvalimo in mu služimo, ker brez tega ne moremo srečni biti, ampak bi bili le vekomej nesrečni. — Bog pa tudi hoče, da si stvarjene reči obračamo v svojo večno srečo, in sicer tako, da po stvarjenih rečeh spoznavamo Boga vsegamogočnega, neskončno modrega in usmiljenega; — da stvarjene reči vživamo zmerno in previdno; — da hvaležno služimo svojemu dobrotljivemu Stvarniku, ki nam je tolikanj radodaren. — Močno bi se pregrešili, ko bi bili napuhnjeni, leni, požrešni, nečisti ali sicer hudobni; ko bi božje dari ali vidne božje stvari v božje razžaljenje obračali namesto v božjo čast in hvalo. Hudo zadolženje bi si pisali v božje sodne bukve; nezmerno kazen si na glavo nakopavali!

Slišali ste, da je Bog vse iz nič naredil, vse zlahkoma ustvaril in brez truda. Ko pa pri stvarjenju nikogar ni bilo pričujočega, bi mi vsega tega ne vedeli, ko bi nam tega Bog sam ne bil razodel po Mozesu, kteri nam je stvarjenje lepo popisal v svetem pismu.

Kaj nam (tadaj) sv. pismo pové od stvarjenja sveta?

Mozes nam v sv. pismu to le pripoveduje od stvarjenja sveta:

1. V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna; voda in tama ste jo pokrivale. Na zemlji ni bilo ne zelišč ne dreves, ne žival, ne ljudí, in nobene druge reči. Vse je bilo skupaj zmešano: zemlja in voda, tàma in svitloba, dokler ni Bog rekel: „Bodi svitloba“, in je bila svitloba. Ta svitloba ni pa bila solnčna svitloba, ampak le namestovavka solnčne svitlobe, ktero je Bog ustvaril še le četerti dan. Bog je svitlobo imenoval dan, tamo pa noč. Svitloba pa nam je velik dar božji; brez nje bi bivali v vedni tami, naša zemlja bila bi nerodovitna, prerevno bi bilo vse naše življenje! Pa tudi noč je božji dar, in jo potrebujemo, da si odpočijemo od truda in dela preteklega dne, in da naše

utrujeno telo novo moč dobiva za novo delo novega dne. Nebo in zemljo in svitlobo je Bog pervi dan ustvaril. Sv. Avguštin pa in ž njim več drugih cerkvenih očakov je te misli, da je Bog tudi angelje ustvaril pervi dan. Dostavlja pa, da Mozes od stvarjenja angeljev zato ni pisal bolj umevno, da bi jih meseni (bolj posvetni) ljudje ne bili molili. Takrat namreč so bili ljudje silno nagnjeni k molikovanju.

2. Drugi dan je stvaril Bog nébes ali firmament. Rekel je: „Bodi nebes med vodami, in loči naj vode od vod“. In zgodilo se je. Razpel se je lepi, višnjevi obok gori nad nami. Težeja voda je ostala še na zemlji in je zemljo pokrivala. Lagleja voda pa se je v soparco stopila in je kviško spuhtela, ter se zbirala v oblake. Iz nje dobiva naša zemlja potrebno roso in mokroto, ktera napaja zelišča in drevesa in vse rastline; iz nje dobiva pa tudi naše telo potrebni zrak, brez kterega bi mu živeti ne bilo mogoče.

3. Tretji dan je Bog zapovedal: „Vode, ktere so pod nebom, naj se zberó na posebni kraj, in suho naj se prikaže.“ Zgodilo se je; in Bog je suho imenoval zemljo; zbrane vode pa je imenoval morje. Naredili so se zdaj tudi studenci, potoki, reke in jezera. Prikazali so se hribi in doline, griči in planjave. Bog zapové, da naj zemlja obrodi travo, zelišča in drevesa; in tako je bilo. Zemlja je pognala vsakoršnih zelišc in dreves, ker se same zasevajo. Velik dar božji nam je morje, ne le zavoljo obilnega števila rib, ktere živí; ampak sosebno zavoljo tega, ki kakor vodena cesta sklepa bližnje dežele z daljnimi! — Velik dar božji so zelišča in drevesa, bodisi rodovitne ali nerodovitne; ljudem in živali so v živež, v zdravila in mnoge druge potrebe.

4. Četerti dan je Bog rekel: „Luči naj bodo na nebu, naj kažejo čase, dneve in leta.“ In tako je bilo; bile so luči na nebu, solnce, luna in zvezde. In Bog jih je djal v prečudno lep red, da nam oznanujejo njegovo vsegamogočnost, neskončno milost in modrost. Po solncu se obračajo noč in dan, leta in časi. S svojo čudno svitlobo nam sveti, s svojo milo gorkoto ogreva zemljo in rodovitno dela. Brez solnca bi bila vsa zemlja strašna, nerodovitna puščava. Luna sveti po noči, ž njo vred brezštevilna truma zvezd, ki na nebu migljajo in se

vtrinjajo, in človeka z začudenjem napolnujejo. Po zvezdah zvemo solnčni stan, lunine spremene in zemeljni tek. Na zvezde se brodnar ogleduje, da se ve ogibati kernic in se prav obračati nad globočinami morja. Ti podnebesni svetovi so tako silno lepi in v tolikanj soglasnem redu, da so jih neverniki osupnjeni molili in po božje častili. Nam kristjanom pa, podučenim po božji besedi, njih čudna lepota in čudolepi red oznanuje neskončno modrega in vsegamogočnega Boga.

5. Peti dan je Bog rekel: „Mergoli naj po vodi lazijoča žival, in pod nébesom naj letajo ptice.“ In Bog je ustvaril velike some in vso žival po vodah, in pa vse ptice po njih plemenih.

6. Šesti dan reče Bog: „Zemlja naj da živino, laznino in vsakoršno žival po njih plemenih.“ In zgodilo se je. Bile so na zemlji vsakoršne mnogotere živali po njih rodovih. — Velik pripomoček nam je živina. Ž njo obdelujemo zemljo; od nje dobivamo živež in obleko in še druge reči. Kako težko bi živeli, ko bi delavne in druge živine ne imeli. Silno nehvaležni so tadaj tisti, ki živino preklinjajo, stradajo, preoblagajo in neusmiljeno pretepajo. Nektere živali so nam res nadležne in škodljive; vendar pa nikakor ne smemo reči, da Bog ni prav storil, ko jih je ustvaril. Sv. Avguštin nam v ozir tega lep nauk daje, ko pravi: „Če so nam živali dobre, hvalimo Boga; če so nam nepridne, molčimo; če so nam škodljive, poterpimo.“ Mi ne vemo, zakaj je Bog ustvaril te ali une živali; on ve, zakaj: in toraj ne sodimo stvarnika svojega in vseh reči. Sv. pismo pričuje in pravi: „Bog je ogledal, kar je bil ustvaril, in vse je bilo prav dobro.“ To naj nam bo zadosti, da ne ogovarjamo in ne zaničujemo del svojega Stvarnika.

Stvarjene so bile zdaj vse druge reči. Po suhem so rastle mnogotere trave, zelišča in drevesa, se sprehajale različne živali in zverine. Po vodah je mergolelo rib brez števila majhnih in velikih. Pod nebom so ptice žvergolele; na nebu se zvezde lesketale. Toda po vsem svetu je ni bilo še nobene pametne stvari, da bi lepe dela božje pregledovala, premišljevala, občudovala in Bogu čast in hvalo dajala. Vse je bilo pripravljeno; le gospodarja še ni bilo, da bi bil užival te božje

stvari. Toraj je Bog konec šestega dne ustvaril človeka. Rekel je: „Naredimo človeka po svoji podobi; naj gospoduje čez ribe morja, ptice neba, čez zveri in čez vso zemljo.“

Sedmi dan pa Bog ni nič stvaril, temveč je počival od vseh svojih del: ne kakor bi truden bil, ampak je le nehal stvariti, da je ta dan posvetil. Sedmi dan je zadnji dan tedna in se „sabota“ imenuje, kar pomenja: „počitek Gospodov“. Posvetil pa je Bog sedmi dan zato, da ga tudi mi posvečujemo z dobrimi deli. Počitek ali prenehanje od vsakdanjih hlapčevskih opravil je zapovedan zato, da imamo čas in pripravno voljo, Boga moliti in svojo dušo posvečevati. Mi kristjani namesto sabote nedeljo posvečujemo. Aposteljni so iz svetih namenov naš praznik prestavili iz sabote na nedeljo. Naš praznik je tadaj premaknjen od zadnjega na pervi dan v tednu; zapoved božja pa je ostala nepremakljiva, zapoved namreč, da nedeljo, naš praznik, prav posvečujemo. In gorjé zaničevavcom tega dne, kterega posvečevati zapovedujeta Bog in sveta cerkev!

Zdaj pridemo do upraševanja:

Ktere stvari božje so naj imenitniše?

Naj imenitniše stvari božje so angelji in ljudje.

1. Od angeljev.

Kaj so angelji?

Angelji so zgolj duhovi, ki imajo um in voljo, telesa pa ne.

Dasiravno so ljudje prišli iz tiste stvarivne, vsegamogočne božje roke, kakor angelji, in dasiravno je tudi angeljev veliko padlo in grešilo; so angelji vendar le vse imenitniše stvari božje kakor ljudje. Angelji niso iz mesa in kerví, njih duša ni obdana s telesom, ktero nas tako močno veže na časne, minljive, trohljive reči; ampak angelji so zgolj duhovi; imajo um in voljo, telesa pa in telesnih udov in potreb angelji nimajo. — Um angeljev je bolj popolnoma memo našega uma,

Angelji vse bolj popolnoma Boga spoznajo, kakor ljudje. — Njih volja je boljša memo človeške volje. Njih volja jih ne vleče k hudemu, kakor nas vleče naša spačena volja. — V sv. pismu se sicer večkrat bere, da so se angelji prikazali v človeški podobi. Angelj postavim se je prikazal Abrahamu, Jakobu, Lotu, Mozesu, Tobiju in mnogim drugim ljudem. Vendar pa ne smemo misliti, da bi bila človeška podoba, v kteri so se prikazali, njim lastna podoba; ampak angelji so to podobo le za nekoliko časa dovzeli, da so se zamogli ljudem, do kterih jih je Bog poslal, pokazati in ž njimi govoriti.

Kdaj je Bog angelje ustvaril?

Sv. pismo govori od stvarjenja, in nam pripoveduje, kdaj je Bog ustvaril to in uno reč; tega pa nam nič ne pove, kdaj je Bog ustvaril angelje. Ravno zato pa tudi ne vemo za gotovo, kdaj so bili ustvarjeni. — Naj bolj prav je, če mislimo, da je Bog pervi dan z svitlobo vred ustvaril tudi angelje. Zakaj v Jobovih bukvah se bere nekaj takega, iz česar se da posneti in sklepati, da so bili angelji pri stvarjenju sveta že pričujoči, ter so Bogu čast in hvalo dajali. „Kje si bil“, govori Gospod Bog Jobu (38, 4. 7.) in v Jobu vsem ljudem, „kje si bil, kedar sem zemljo uterdoval? — Kadar so me juterne zvezde hvalile z enim glasom, in so veselo prepevali vsi božji otroci?“ Juterne zvezde in otroci božji tukaj nič drugega ne pomenjajo, kakor angelje, kteri so stali pri stvarjenju okrog Boga, in mu hvalo prepevali, ko so gledali prečudne dela njegove. Toraj je hotel Bog s temi besedami reči: „Človek! nisi še bil ustvarjen, ko so že angelji ogledovali stvaritev nebes in zemlje, in se čudili delom, ktere so vidili vsak dan priti iz mojih rok, in so me namesto človeškega roda hvalili za vse to, kar sem človeštvu pripravljal, še preden sem ustvaril človeka.“ Na te besede nanaša in zastavlja tudi sv. Avguštin svoje besede, ko pravi, da je Bog z besedo: „Bodi svitloba“ naj poprej angelje ustvaril, potlej še le svitlobo. —Akoravno pa ne vemo gotovo, kdaj je Bog angelje ustvaril; vendar le vemo za terdno to, da so bili angelji stvarjeni poprej, preden je bil ustvarjen človek; ker je hudič, zaverženi angelj, skušal Evo, našo pervo mater, in jo zapeljal v greh. —

Na tem pa tudi ni tolikanj ležeče, ali vemo ali ne vemo natanjčno, kdaj da je Bog angelje ustvaril: zadosti nam je, da vemo le to, kar nam je potrebno vedeti od angeljev. Vemo pa, da je Bog ustvaril čiste duhove, kakor je tudi on sam čist duh, namreč angelje; vemo pa tudi, zakaj jih je ustvaril.

Zakaj je Bog angelje ustvaril?

Bog je angelje ustvaril, da bi ga spoznali, častili, ljubili, molili, mu služili, in da bi ljudi varovali. — Da angelji Boga hvalijo in mu služijo, že kralj David spričuje, ko pravi: „Hvalite Gospoda, vsi vi njegovi angelji: ki ste mogočne moči, spolnujte njegovo voljo, ki slušate na glas njegovih besed. Hvalite Gospoda, vse njegove vojskine (bojne) trume, vi služabniki njegovi, ki spolnujete njegovo voljo.“(Ps. 102, 20. 21.) In da nas angelji varujejo, poterduje sv. Pavl, ko pravi: „Ali niso vsi služni duhovi, v strežbo poslani tistim, kteri bodo prejeli delež zveličanja?“(Hebr. 1, 14.) (Confrtr. Ps. 90, 11—14. — II. Moz. 23, 20.)

Iz tega se vidi, da ima vsak človek angelja varha. In da so clo majhni otroci angeljem v varstvo izročeni, posnamemo iz besed Jezusovih, ki pravi: „Glejte, da ne zaničujete kterega tih malih! ker povem vam, da njih angelji v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih.“ (Mat. 18, 10.)

Zakaj pa je Bog človeku angelja dal v varha? Ali mar ne more Bog sam varovati človeka?

Bog sam zamore vse; vendar je pa svojim angeljem zapovedal varovati človeka, da človeku skazujejo svojo ljubezen. Tudi nam je Bog zapovedal, da pomagamo eden drugemu, akoravno zamore on sam vse storiti, sam vsacemu pomagati; in sicer zato nam je zapovedal na pomoč biti eden drugemu, da bližnjemu ljubezen skazujemo, sami sebi pa služimo ljubezen pri Bogu.

Vsak človek tadaj svojega angeljvarha ima. O kako velika je res božja dobrota, božja milost in ljubezen! Nikdar nikoli nismo v stanu zadosti zahvaliti Boga za to dobroto, da nam je v varhe dal čiste duhove, ki stojé krog sedeža nje-

govega in čakajo na njegovo službo. Nikar pa tudi nikoli ne pozabimo, koliko vredna da je človeška duša, ker clo angelja za varha ima! Nikoli je nikar z nobenim grehom ne omadežujmo in ne oskrunujmo! Nikoli je nikar na ta svet ne navezujmo, ker nima na tem svetu stanovitnega prebivališča; ampak ga v nebesih ima med angelji, nebeškimi duhovi!

Ali je Bog veliko angeljev ustvaril?

Bog je neizrečeno veliko angeljev ustvaril; pravega števila pa le vender ne vemo. Pobožni Job pravi: „Kdo zamore prešteti njegovo vojsko“. (Job. 35, 3.) Prerok Daniel govori: „Tisuč tisučev mu je služilo, in desetkrat sto tisučev jih je stalo pred njim.“ (Dan. 7, 10.) Jezus sam pravi: „Moj Oče bi mi zamogel poslati več ko 12 legionov angeljev.“ (Mat. 26, 53.) Tudi sv. Janez piše v skrivnem razodenju (5, 11.): „In sem vidil in slišal glas veliko angeljev okrog sedeža in žival in starašin, in njih število je bilo tisuč tisučev.“

Kakšni so bili angelji precej po stvarjenju?

Bili so dobri, v gnadi božji, in v veliki popolnosti. — Vsi angelji so bili v gnadi božji, vendar pa niso bili vsi v enaki popolnamosti, enim je Bog več gnad dal, drugim manj po svojem dopadanju. Ravno zato se angelji razdelé v devet verst ali korov:

1. Serafimi. 2. Kerubimi. 3. Troni. 4. Oblasti. 5. Poglavarstva. 6. Gospostva. 7. Moči. 8. Verhangelji (Arhangelji). 9. Angelji. Zadnjih opravilo je, človeka oskerbovati v vsem, kar mu je potrebno v časno in večno srečo. — Po imenu pa nam ni veliko znanih. Znan nam je po imenu le sv. Mihael, ktera beseda pomenja to, kar: „Kdo je kot Bog“. Sv. Mihael je premagovavec Lucifera in branivec sv. cerkve božje. — Drugič nam je znan sv. Gabriel, čigar ime pomenja: „Božja moč“. Sv. Gabriel je Mariji oznanil včlovečenje Sina božjega. — Tretji, ki nam je znan, je Rafael, to je: „Zdravilo božje“, spremljevavec mladega Tobija. —

Kedarkoli je hotel Bog razodeti ljudem kako posebno skrivnost, je poslal kakega angelja.

Ali so angelji močni in mogočni?

Angelji so neizrečeno močni in mogočni, ker so služabniki vsegamogočnega Boga, in ker je božja moč v njih. Od mogočnosti in moči angeljev beremo več zgledov v sv. pismu. — En sam angelj je v eni noči pokončal vse pervorojene Egipčane. — En sam angelj je prišel na pomoč kralju Ecekiju, stiskanemu po Asircih, in je v eni noči pobil 185.000 Asirskih vojšakov.

Glejte! kako mogočni so angelji! kako mogočne stvari stojé krog sedeža božjega in čakajo na službo! Kako mogočne in imenitne stvarí nam je dobrotljivi Bog v varhe dal! Zatoraj rečem: Spoštujte angelje; velikega spoštovanja so vredni; in Bog sam jih spoštovati zapoveduje, ker govori po Mozesu rekoč: „Glejte, jaz bom poslal svojega angelja, kteri pojde pred teboj. — Spoštuj ga, in poslušaj njegov glas, in glej, da ga ne zaničuješ, ker ne bo zanesel, kadar grešiš, in moje ime je v njem. Ako poslušaš njegov glas, in storiš vse, kar govorim, bom sovražnik tvojim sovražnikom, in bom nasprotoval tvojim nasprotnikom.“ (II. Moz. 23, 20—23.) Amen.

XL. Keršanski nauk.

Kaj dobrega nam storé angelj varhi? kaj smo jim dolžni?

Po njih natori angelje duhove imenujemo. Beseda „angelj“ pa ni domača, ampak je gerška beseda, in po naše pomenja to kar poslanec. Poslanec ali angelj pa te nebeške duhove imenujemo zato, ker jih Bog pošilja ljudem pomagat ali pa jih strahovat, kakor se mu prav zdi ali to ali uno.

„V božji cerkvi (pa) ima vsak, tudi naj bolj zaničevani človek svojega dobrega angelja, kteri je zato dan, da vlada naše dela, in nam prosi božjo milost“, pravi učeni Origen.

Kaj pa nam angelji dobrega storé?

1. Angelji so naši besedniki pri Bogu. Angelji nas priserčno ljubijo, in želé, da bi tudi mi enkrat vživali tisto srečo, ktero oni vživajo že zdaj, zatoraj neprenehoma za nas Boga prosijo. Angelji hodijo tako rekoč po Jakobovi lestvi gori in doli, in urno, ko bi z očesom trenil, nosijo pred sedež milosti božje vsako dobro delo, vsako prav opravljeno molitevco in vsak pobožni zdihljej. Da je res taka, je sam angelj Rafael Tobiju razodel, ter mu rekel: „Ko si s solzami v očéh molil, mertve pokopaval, svoje kosilo popuščal in po dnevu mertve v svojo hišo skrival, po noči pa pokopaval, sem jaz tvojo molitev nosil pred Gospoda.“ Sv. Bernard pa pravi: „Mi verujemo, da se angelji pridružijo tistim, ki molijo; in če vidijo, da povzdigujejo čiste roke brez hinavščine, nosijo Bogu v dar njih zdihovanja in dobre sklepe.“ Pa če tudi umerjemo in v vice pridemo, pokoriti se za male grehe, ali pa opravljati pokoro, kar smo jo še dolžni ostali na tem svetu, angeli ne

bodo nehali, nam besednikom biti pri Bogu. Nosili bodo pred sedež božjega veličastva vse daritve svete maše, vse dobre dela, vse poste, vse molitve, vsako milošno, vse odpustke, in vse, karkoli bodo verni na zemlji za nas dobrega storili, ravno kakor zdaj nosijo tje gori vse, kar dobrega storimo za duše v vicah. In nam bodo pomagali iz terpljenja vic, in nas peljali v nebeški večni mir in pokoj!

2. Angelji nas varujejo mnogih skušnjav in grešnih nevarnost. V sedajnem zivljenju se nam godí ne dosti drugač, kakor se je godilo Izraelcom na njihovem potovanju iz Egipta v obljubljeno deželo. Ves serdit derví za njimi kralj Farao s svojo vojsko. Za nami hodi pa satan, ter nas v greh zapeljuje zdaj z zvijačami, kakor zvita kača, zdaj s silo kakor dereč lev. Kaj pa delajo angelji varhi? Varujejo nas, kakor jim je zapovedano. Hodijo pred nami in za nami, z nami in okoli nas. Kakor se je nekdaj med Izraelce in Egipčane angelj vstopil, in ni pripustil, da bi bili Egipčani silo delali Izraelcom; tako se tudi dandanašni angeljvarhi vstopijo med nas in naše sovražnike, in nas ne pusté zapeljati in v nesrečo pripraviti. Dostikrat se človeku primeri, da po nevedama ali po svojem poklicu zaide v take nevarnosti, v kterih bi prav lahko zapravil posvečujočo gnado božjo, zgubil božjo prijaznost in svoje poštenje in dobro ime. Angeljvarh pa si vse prizadeva, ovarovati nas take nesreče. Toraj obuja v našem sercu tak strah pred grehom, da se ne damo premotiti in zapeljati v greh ne s prilizovanjem, ne z obetanjem, ne z žuganjem, ne s tistimi zapeljivimi nauki, kteri od ene strani velikost greha zmanjšujejo, in od druge strani oznanujejo, kako lahko je pokoro delati. — Angeljvarh storí, da se pobožna duša tudi v samoti in tamni noči, kadar nobenega človeka vpričo ni, ne da zapeljati. Kako resnično da je to, je morda že marsikdo skušal sam nad seboj. Marsikdo je že rekel: „Sam angeljvarh me je varoval, da nisem v tej ali uni tolikanj zapeljivi priložnosti grešil!“ To je tudi že pobožna Judita spoznala, ter je rekla: „Kakor resnično Gospod živí, me je neoskrunjeno k vam nazaj pripeljal, da se veselim njegove zmage, svojega ohranjenja in vašega odrešenja.“ (Jud. 13, 20.) Glejte, kako lepo nam s tim pričuje sv. pismo, da nas angelj-

varhi varujejo v mnogih skušnjavah in grešnih nevarnostih! Oj kako veliki dobrotniki so nam angelji že samo od te strani.

3. Angeljvarhi obujajo v nas dobre misli in sklepe in nam dajejo zveličavne svarila. Tako uči sv. Bernard, ko pravi: „Angelji so nam tako rekoč vedno na ušesih.“ Tudi svetopisemski zgledi nam spričujejo to resnico. Naj vam le enega v misel vzamem. Kadar je sklenil Bog z žvepljenim ognjem pokončati hudobne Sodomljane, je poprejni večer dva angelja poslal do pravičnega Lota. Zjutraj zgodaj pa v pervem svitu juternje zarje sta angelja rekla Lotu: „Ohrani si življenje; nikar se nazaj ne ogleduj; ne mudi se v tej strani, temveč vbeži na goro, da tudi ti z drugimi ne pogineš.“ (I. Moz. 19, 17.) Tako je angelj Lotu govoril; tako govorí angeljvarh tudi nam, za.naknjenim v hude reči; razgorelim v plamenu napuha, lakomnosti in hudega poželjenja. „Moj otrok!“ nam angeljvarh prigovarja po dobrih mislih, „ohrani si življenje“, ter svojo dušo, da dragega zaklada posvečujoče gnade božje ne zgubiš, in se z hudobnim svetom vred ne pogubiš. „Nikar se nazaj ne oziraj“, to je: če si se s pravo pokoro iz grešnega spanja prebudil, se nikar nazaj ne vlézi v stare grehe. „Ne mudi se v tej strani“, to je: nikar se ne pečaj s hudobnimi ljudmi, beži iz njih tovaršije; beži iz družinje, ktera ti je v spodtiko in pohujšanje; beži iz tistega kraja, v kterem si že tolikokrat grešil, ako se tje podaš; beži pred hudo priložnostjo, zakaj kdor nevarnost ljubi, bo v nevarnosti poginil. „Zbeži na goro“, to je: na nebesa navezuj svoje serce, — ondi gori so pravi nestrohljivi, večni zakladi; na Kalvarsko goro obračaj svoj pogled, — tam gori je Jezus Kristus umerl za naše grehe; v Boga in Zveličarja zastavljaj svoje zaupanje; pri njem išči pomoči in gnade, in te bo podpiral v tvoji slabosti, da boš serčno in stanovitno hodil po potu njegovih zapoved! — Tako, glejte! nas angeljvarhi navdajajo z dobrimi mislimi, in nam dajejo zveličavne svarila! Tako nas varujejo v dušnih in telesnih nevarnostih in nam pomagajo v zveličanje!

4. Po angeljvarhih nam dobrotljivi Bog dobrote delí. Angeljvarhi so po spričevanju svetega Avguština povsod in ob vsakem času pri človeku, in močno skerbé, da mu pomagajo

v potrebi. Veliko imamo v sv. pismu zgledov, kteri nam spričujejo, da so angelji po božji volji in božjem povelju ljudem dobrote delili. Kadar je Agara hodila po puščavi, je bilo Izmaelu, njenemu detetu od žeje umreti, in vode nikjer ni bilo. Agara je pod drevo položila svoje žejno dete, in se je proč podala, ter je djala: „Ne morem gledati deteta umirati!“ in je milo jokala. Bóg pa je slišal njeni in detetov jok, in angelj Gospodov je Agari iz nebes zaklical rekoč: „Kaj delaš, Agara? Ne boj se; Bog je uslišal detetov glas!“ in jej je pokazal studenec v puščavi. — Prerok Elija je bežé pred hudobno kraljico Jecabelo prišel na goro, ali lakota in žeja ga je izdelala do smerti; pa angelj se ga je usmilil, ter mu glad vtolažil in žejo vgasil. — Kralj Nabuhodonozor je dal tri mladenče vreči v strašno razbeljeno peč, ker niso hotli moliti Nabuhodonozorjeve zlate podobe; pa se jim je angelj pridružil v podobi mladenča, in je ogenj od njih otepal, da se jim nič žalega ni zgodilo. Clo obleke in las se ni ogenj prijel; le samo vezi je požgal, s kterimi so zvezani bili. — Kralj Herod je dal sv. Petra vjeti, v železje zakovati in v ječo vreči, da bi ga drugi dan umoril; pa je angelj božji prišel k sv. Petru v ječo po noči, ter ga je zbudil in mu rekel: „Peter, vstani!“ Peter vstane in pri tej priči mu padejo verige od rok. Na to mu reče: „Opasi se, in obuj čevlje; ogerni plašč in pojdi za menoj!“ Peter je storil tako, in je šel za njim. Ko sta odšla memo perve in druge straže prideta do železnih vrat, ktere so se jima same ob sebi odperle. Ko skoz vrata prideta in še nekoliko dalje gresta po ulicah, angelj od njega zgine. — Še bi vam lahko naštel več drugih zgledov, kteri nam spričujejo, da nam Bog po angeljih delí svoje dobrote; pa so nam že te zadosti v poterdenje te resnice. — Nikar pa ne mislite, da imajo angelji toliko moč le takrat, kadar se prikažejo v človeški podobi. Angelji so čisti duhovi vselej in tudi takrat, kadar se prikažejo v človeški podobi, in njih moč je vedno nezmerno velika, akoravno niso pri nas v človeški podobi, ampak le kot čisti duhovi. — Ko pa angelji toliko skerb imajo za naše telo in našo časno srečo; kolikanj veča je še le njih skerb za našo dušo in našo večno srečo! Angelji namreč vse bolj spoznajo ceno in vrednost človeške duše,

kakor pa mi. Angelji vse bolj vejo, kako draga da je naša duša, ker je odkupljena z drago ceno svete rešnje Jezusove kervi, in namenjena, enkrat v nebeškem raju veseliti se z nebeškimi duhovi!

Kako pa nam je živeti, da nas bodo angelji varovali?

Tobija je bil ves pobožen, ravno tako tudi prerok Elija in tisti Izraelski mladenči, ki so bili verženi v razbeljeno peč. Tudi sv. Peter, Marija, sv. Janez in drugi aposteljni, od kterih sv. pismo spričuje, da so bili pod posebnim varstvom angeljskim, so bogaboječe živeli. Tudi mi moramo pobožno živeti, zvesto spolnovati svete božje zapovedi, ako hočemo, da nas bo angeljvarh varoval in ljubil; zakaj angelji so le varhi pravičnim, grešnikom pa ojstri kaznovavci. Tako uči že sveto pismo, ter pravi: „Spoštuj angelja, in poslušaj njegov glas, in glej, da ga ne zaničuješ; ker ne bo zanesel, kadar grešiš.“ (II. Moz. 23, 21.) Ravno to terdijo tudi zgledi svetega pisma. Od Heroda na primer nam sv. pismo pové, da je bil od angelja Gospodovega vdarjen, ker Gospodu časti ni dajal, in da je bil sneden od červov.

Na zadnje naj vam od angeljev povem še to, da nas ne varujejo le samo takrat, dokler smo zdravi, ampak da bogaboječemu človeku tudi še na smertni postelji na strani stojé, in ga ne pusté brez tolažbe in razveseljevanja. In kadar se nam bo duša ločila od telesa, jo bodo angeljvarhi spremljevali pred božji sodnji stol, in bodo ondi Boga zanjo prosili. Tako uči Kristus sam, ter pravi od Lazarja: „Umerl je pa tudi Lazar, in nesli so njegovo dušò angelji v naročje Abrahamovo.“

Glejte, kako srečni smo, da v svojih zdravih dneh, pa tudi o smertni uri angelje imamo za varhe.

V Tobijevih bukvah beremo, da je mladi Tobija svojemu očetu rekel v ozir angelja Rafaela: „Kaj bomo dali temu svetemu možu, da bo vredno njegovih dobrot? Zdravega me je pripeljal tje in nazaj, ženo mi je oskerbel, dnar od Gabela iztirjal, hudega duha je od mene pregnal, njene starše je razveselil, mene varoval, da me riba ni požerla, tebi je pomagal,

da vidiš svitlobo neba, in po njem smo oblagodarjeni z dobrotami. S čim bi mu zamogli vse to dostojno poverniti?“ Tako je mladi Tobija skerbel, poverniti dobrote angelju, dokler še angelja ni bil spoznal.

Kaj pa smo mi dolžni poverniti angeljvarhom za dobrote, ktere nam delé?

Ker angeljvarhi skerbé za našo časno srečo, sosebno pa za našo večno srečo, ter naše zveličanje, smo jim dolžni:

1. Spoštovati jih. Angelji so naj imenitniše božje stvari, so premogočni duhovi, oblečeni v oblačilo gnade božje, so naj pervi služabniki vsegamogočnega Boga in kralja nebes in zemlje, pred čigar tronom stojé, in ga gledajo od obličja do obličja, iz oči v oči. Ko imaš tolikanj mogočnega angelja za varha, o človek! ga toraj spoštuj; sej ti ga Bog sam spoštovati veleva rekoč: „Glej, jaz bom poslal svojega angelja, kteri pojde pred teboj, in te bo varoval na potu, in pripeljal v kraj, kterega sem pripravil. Spoštuj ga in poslušaj njegov glas, in glej, da ga ne zaničuješ, ker ne bo zanesel, kadar grešiš, in moje ime je v njem.“ (II. Moz. 23, 20. 21.) In sv. Bernard pravi: „Bodi, kjerkoli hočeš, ali v kaki hiši, ali kjerkoli si bodi, spoštuj svojega angeljvarha. In nikoli vpričo angeljvarha ne stori nič takega, kar si vpričo mene ne upaš storiti!“ O kristjan! nikar tadaj nikoli ne pozabi, da imaš noč in dan na strani svojega angeljvarha, kteri čuje nad vsem tvojim djanjem in nehanjem. Spoštuj ga, ljubi ga, in mu spoštovanje in ljubezen skazuj s tim, da se varuješ vsega, kar njega žali, in storiš vse, kar je njemu všeč in dopadljivo.

2. Bodi pa tudi hvaležen svojemu angeljvarhu. Po vsi pravici jim gre zahvala za vse, kar nam dobrega storé. Noben dan naj toraj ne premine, da bi angeljvarhu v jutranjih in večernih molitvah hvale in zahvale ne dajali, in mu tudi za naprej ne priporočevali svoje duše in svojega telesa. Kadar uidemo kaki dušni ali telesni nesreči, zahvalujmo dobrotljivega Boga in svojega angelja, ki nas je na božje povelje rešil nesreče. Skazujmo svojemu angelju hvaležnost tudi s tim, da ga večkrat čez dan v mislih imamo, in poslušamo njegovo opominjevanje in svarjenje. Kdor pa od vsega tega

nič ne stori, je sila nehvaležen svojemu angeljvarhu, in se nikakor ne sme zanašati, da ga bo angeljvarh ljubil, da ga bo varoval!

3. Imejmo zaupanje do angeljvarha, in iščimo pomoči pri njem v dušnih in telesnih potrebah. Angeljvarh namreč nam je najboljši prijatel, ki tako dobro z nami misli, da noben človek na svetu ne tako; angeljvarh nam je mogočen prijatel, ter nam zamore vse več pomagati, kakor pa ljudje; angeljvarh nam je moder prijatel, ki skerbí naj poprej za naše zveličanje, potem še le za druge potrebe; angeljvarh nam je zvest prijatel, ter nas nikoli ne zapusti, in nam tudi v nesrečah in nadlogah še na strani stojí. Zakaj bi tadaj za Bogom, za Jezusom in Marijo največega zaupanja ne zastavljali na angeljvarha, in se na njegovo varstvo in na njegove prošnje terdno ne zanašali? Sej spada to že v njegovo službo, da znaša naše molitve pred sedež Najvišega, in prosi za nas neskončno usmiljenega Boga. — In Bog bo tudi gotovo rad uslišal prošnje naših angeljvarhov za nas grešnike prosivših, zakaj angelji so božji zvesti služabniki, ljubljenci in prijatli božji. Na njih prošnjo se bo Bog ozerl na naše potrebe, ter nam dal, kar potrebujemo za dušo in telo.

4. Posnemajmo angeljvarhe. To jim bo naj bolj všeč in dopadljivo; jih bo najlepše počastilo, jim najslajše veselje narejalo, nam vso njih ljubezen naklonilo. — Poslušajte pa, kako jih posnemajmo:

a) Angeljvarh noč in dan skerbí za naše zveličanje. — Kristjan moj! če podložne imaš, si v nekem pomenu tudi ti njih angeljvarh; zakaj Bog ti jih je izročil, ter ti zapovedal, skerbeti za nje in njih časno in večno srečo. To storiti si terdo zavezan. Posnemaj toraj svojega angeljvarha. Ne utrudi se v čuvanju in podučevanju, v spominjevanju in svarjenju pri svojih podložnih. Dajaj jim lepe zglede v vsaki reči, da je z besedo in djanjem od hudega odvračuješ, k dobrem napeljuješ, in v nebesa pripelješ!

b) Angeljvarh pozna visoko ceno in vrednost naše duše; toraj se trudi na vso moč, pripraviti jo v večno življenje. — Od njega se uči, o kristjan! prav ceniti svojo neumerjočo dušo in neutrudeno skerbeti za nje zveličanje! — Ne toži v težavah,

ne tarnjaj (javkaj) v terpljenju; ampak voljno in poterpežljivo prenašaj trud in težave — ves vdan v sveto voljo božjo, da rešiš in zveličaš svojo dušo!

c) Angelji so neizrečeno imenitni duhovi; pred sedežem božjim stojé v nebesih in gledajo Boga iz oči v oči; pri vsem tem pa vendar le ljubijo tudi nas, se ponižajo do nas, nam z veselim sercom strežejo vsaki čas. — Po zgledu svojega angeljvarha skazuj tudi ti, o kristjan! ljubezen in usmiljenje svojemu bližnjemu, svojemu bratu, če si je tudi reven in siromašk. Vedi, da take dobre dela, dela usmiljenja tvoj angeljvarh ves vesel znaša pred sedež božje milosti.

d) Karkoli nam angeljvarhi dobrega storé, storé le zato, ker je to dopadljivo Bogu. — Tako stori tudi ti, kristjan moj ljubi! Kedar kaj dobrega storiš, ne stori zavoljo ljudi ali zavoljo lastne hvale in častí; ampak posvečuj z dobrim namenom svoja dela: stori jih, da bi bil ž njimi Bogu dopadljiv. — Angeljvarhi imajo vedno z nami opraviti, vendar pa jih vse to nič ne zaderžuje, da bi zavoljo tega Boga ne gledali, ne ljubili in ne hvalili. — Stori tudi ti tako, ljubi kristjan! V sredi svojih del in opravil povzdiguj k Bogu svoje serce, ter mu v kratkih molitvicah, pobožnih zdihljejih, daruj svoje dela in opravila, izročuj vse svoje djanje in nehanje!

e) Angelji so čisti in neomadežvani duhovi, in jim je silno zoperna vsa nečistost in vsaka pregreha. Božja volja jim gre čez vse. Zvesto jo spolnujejo vselej in povsod. — Ravno tako naj bo tudi naše prizadevanje. V mislih in željah, v govorjenju in djanju čisti bodimo, sramožljivi v vsem svojem obnašanju, vdani in pokorni božjim zapovedim!

Če bomo spolnovali vse te dolžnosti do svojih angeljvarhov, jih bomo s tim gotovo naj lepše častili, ob enem pa tudi dostojno zahvalili Boga, ki nam je angeljvarhe dal. Angeljvarhi nas bodo ljubili, nas varovali po vseh naših potih, po smerti pa nas peljali v sveti raj, kjer bomo gledali Boga, neskončno lepoto, vživali njega, nezmerno dobroto, in mu z angelji in izvoljenimi vred čast in hvalo peli rekoč: „Svet, svet, svet Gospod Bog bojnih trum! Njemu, ki sedi na sedežu, in Jagnjetu bodi čast in hvala in veličastvo od vekomaj do vekomaj!“ Amen.

XLI. Keršanski nauk.

Od zaverženih angeljev.

1. Dobri angelji, od kterih sem dosehmal govoril, se vpodobljujejo in nam pred oči postavljajo v človeški podobi, in sicer iz teh le namenov ali vzrokov:

a) zato, ko so se večkrat prikazali v človeški podobi;

b) zato, da imamo podobe, ktere nas večkrat na angelje opominjajo;

c) zato, ker smo mi ljudje za angelji najimenitniše stvari.

Angelje vpodobljamo mlade, kar pomenja, da se nikoli ne postarajo; jih pred oči postavljamo v podobi majhnih otrok, kar pomenja njih nedolžnost; jim pridevljemo perutnice, kar pomenja njih urnost in pripravnost spolnovati sveto božjo voljo.

Bog je angelje vstvaril v veliki popolnosti. Obdaroval jih je z natornimi darmi, dal jim je, da so vedni in umni, mogočni in lepi; pa tudi čeznatorne dari jim je dodelil, dal jim je razsvitljen um, čisto ljubezen in gnado božjo.

2. Ali so pa vsi angelji ostali v gnadi božji?

Veliko angeljev je bilo, kteri so gnado božjo zgubili po grehu napuha. — Bog je vse angelje vstvaril, da bi bili večno srečni; vendar pa je hotel, da bi se zavedli, da so proste volje, da bi se bili angelji večne sreče nekama vredne storili, in si jo deloma sami zaslužili z lepimi čednostmi. Zatorej jih je nekoliko časa postavil na poskušnjo, to je: postavil je v tak stan, da so zamogli božjo voljo spolnovati in se zveličati, ali pa božji postavi nasprot ravnati in se pogubiti. Kakor smo mi zdaj na poskušnji, ter zamoremo dobro delati in se zveličati, ali pa hudo storiti in se pogubiti; ravno tako so bili enkrat

angelji na poskušnji. Bog pa, ko je angelje na poskušnjo djal, jih je tudi podučil, zakaj jih je vstvaril, in kaj jim je storiti, da bodo večno srečni, večno zveličani. Tisti angelji, kteri so Bogu zvesti ostali, se zdaj v Bogu veselé in se bodo veselili vekomaj.

Lucifer pa in veliko drugih angeljev je bilo prevzetnih in napuhnjenih zavoljo popolnamost, v kakoršnih jih je Bog vstvaril. Niso hotli spoznati, da je Bog Stvarnik in začetnik vseh reči, ga niso hotli častiti, ne mu zvesto služiti. Sperli so se zoper njega, svojega Boga in Stvarnika, in so mu bili nehvaležni, nepokorni.

3. Kako je Bog kaznoval napuhnjene angelje?

Napuhnjene angelje je Bog na vekomaj vergel iz nebes, je vstvaril pekel in jih je vanj pahnil in pogreznil. — Kadar so grešili Lucifer in njegovi tovarši, se je hud boj vnel med dobrimi in hudobnimi angelji. Sv. Janez nam v skrivnem razodenju (12, 7—9.) tako le popisuje ta čudni boj: „In je vstal velik boj v nebesih. Mihael in njegovi angelji so se bojevali z drakonom, in drakon se je bojeval in njegovi angelji. In niso premagali, in njih mesto se tudi ni več našlo v nebesih. In doli je bil pahnjen tisti veliki drakon, stara kača, ki se jej pravi hudič, in satan, kteri zapeljuje ves svet; doli je bil pahnjen —, in njegovi angelji so bili ž njimi verženi.“ Vendar pa ne smemo misliti, da so se angelji bojevali z mečem ali orožjem, kakor se dandanašni bojujejo vojščaki; ampak angelji so se vojskovali z voljo dóbro in hudo. Dobri angelji so terdili: „Vsa hvala gre Bogu, kteri nam je vse dal!“ Hudobni angelji pa so terdili: „Iz svoje moči smo, kar smo!“ In dobri angelji, kterih poglavar je bil Mihael, so premagali hudobne angelje, kterih poglavar je bil Lucifer, kar je toliko, kakor „božja luč“; in so bili pahnjeni v peklenski brezen, v večni ogenj, kakor nam sv. pismo spričuje na več krajih. Jezus pravi pri sv. Lukežu (10, 18.): „Vidil sem satana kakor blisk iz neba pasti.“ — Sv. Peter (II. 2, 4.) govori: „Bog tudi angeljem, ki so grešili, ni zanesel, temveč jih je s peklenskimi vervmi v brezen potegnil, in v terpljenje izdal, da se za sodbo prihranijo.“ — Sv. Judež (6.) apostelj piše: „Angelje

pa, kteri niso ohranili svoje imenitnosti, ampak so zapustili svoje stanovanje, je k sodbi velikega dneva z večnimi vezmi pod tamo prihranil.“ In na sodnji dan poreče Jezus, pravični sodnik, zaverženim: „Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem.“ (Mat. 25, 41.) Vsi ti svetopisemski izreki nam spričujejo, da so zaverženi angelji za vselej zapravili nebesa, in da so obsojeni vekomaj terpeti v peklenskem breznu, vekomaj goreti v peklenskem ognju.

O strah in groza, kako lahko je pač pasti v greh! Še angelji, tolikanj imenitni in popolni duhovi, niso bili varni pred padcem, in ti, o človek, revna, slaba stvar bi se smel zanašati na svojo lastno moč? V slabi, persteni posodi nosiš dragi zaklad posvečujoče gnade božje; z vsako stopinjo si v nevarnosti, se spodtakniti, rahlo posodo zdrobiti, gnado božjo zgubiti, — pa bi brezskerben bil? — Če tadaj stojiš, varuj se, da ne padeš; če zdaj pravično živiš, glej in čuj, da se pozneje ne pregrešiš! Lucifer, „luč božja“, s svojimi tovarši je grešil, grešil z napuhom: in ti, o človek! meniš, da grešiti ne moreš? Varuj se toraj, skerbno se varuj, da tudi tvojega serca ne prevzame napuh, in ti ne gospoduje v mislih, besedah in v obnašanju! Napuh je začetek vse hudobije, studenec vse spačenosti!

Pomisli, kako ojstra je božja pravica! En sam greh je storjen, in že je stvarjen zanj strašen pekel, goreč pekel, večen pekel! O kolika strašna reč je toraj smertni greh pred božjim obličjem, da je Bog, ki je neskončno dobrotljiv in usmiljen, vendar le zavoljo njega zavergel tolikanj lepih in imenitnih duhov, zavergel je na vekomaj, in jim nobenega odloga ni dal za pokoro. — Keršanska duša! naj ti bo ta strašna dogodba v zveličavno svarilo, da se skerbno varuješ Boga kdaj žaliti s kakim takim grehom! — Da, greh je največe hudo na svetu! Potokov grenkih solz bi bilo treba, da bi človek zadosti objokoval zgubo in škodo, ktero greh duši nareja, zadosti obžaloval smertnega greha prežalostne naslede! — Glej, ljubi kristjan! dokler se nahajaš v gnadi božji, je tvoja duša ljubljena hči Očeta nebeškega, izvoljena nevesta božjega Sina, živ tempelj svetega Duha; smertni greh pa te

mahoma oropa vse te časti; po smertnem grehu postane tvoja duša sužnja hudičeva in njegovih strast. — Gnada božja dela tvojo dušo lepo pred Bogom, prijetno in dopadljivo pred božjim obličjem; smertni greh pa jo pripravi ob vso njeno lepoto, in jo naredí ostudno in nagnjusno pred obličjem presvetega Boga. — Dokler se nahajaš v gnadi božji, si z vsakim, tudi najmanjšim delom, clo s slehernim pobožnim zdihlejem zasluženje nabiraš za večnost; smertni greh pa te, ko bi trenil, pripravi ob vse zasluženje. Postavimo si pred oči ladijo ali barko, obloženo z žlahnim blagom in mnogimi dragocenostmi. Morda je preplavala že dolgo pot po morju, morda nima več daleč do suhega in do brega, na enkrat pa ob skalo zadene, se razbije in zdrobí, ter pogrezne z vsem žlahnim, dragim blagom vred. O kako žalostno je to! — Žalostna podoba duše, ktera se je v smertni greh zagreznila. Smertni greh jo pripravi ob vse zasluženje, morda z velikim trudom in zatajevanjem nabrano o preteku velikih let, jej vgonobi vse dobre dela vsega morda dolgega življenja, in jo potisne v nezmerno revščino, nedopovedljivo siroščino! — Dokler se v gnadi božji nahajaš in si v gnadi božji z Bogom sklenjen, vživaš notranji mir in dušni pokoj: kakor hitro pa smertno grešiš, ti gre na zgubo dušni mir in pokoj: červ hude vesti te razjeda, ti noč in dan ne dá pokoja, živ pekel imaš že na tem svetu! — Greh tadaj ti dela obilno zlega že na tem svetu, strah in trepet na smertni postelji, nezmerno gorje pa še le v večnosti! Smertni greh ti pot zadela v večno srečo, edinopravo, nebeško domovino, te za vekomaj pahne spred božjega obličja! Smertni greh ti peklenski brezen na stečaje odpira, večne nesterpljive muke ti na glavo sipa! Zatoraj le greha nikar, le smertnega greha nikar, kteri je clo angelje, preimenitne nebeške duhove spremenil v peklenske pošasti!

4. Kje so pa zdaj zaverženi angelji ali hudi duhovi?

Veči del hudih duhov se nahaja v peklu, kjer za svoj greh gorijo v večnem ognju, delajo večno pokoro. Veliko jih je pod nebom, kjer imajo svoj pekel do sodnjega dne. Veliko pa jih je tudi na zemlji, kjer jih božja pravica strahuje nič manj ko une v peklu. Ti so naši naj hujši sovražniki, ki nam zalezujejo dušo in telo,

nam prizadevajo veliko skušnjav, nas zapeljujejo v greh, da bi nas deleže in deležne storili svoje večne nesreče.

5. Od kod vemo, da hudi duh res človeka skuša?

Da hudi duhovi ali hudiči res človeka skušajo, nam spričuje sv. pismo na mnogih krajih. Med drugim pravi sv. Peter (I. 5, 8.) „Hudič, vaš zopernik, hodi okoli, kakor rjuveč lev, in išče, koga bi požerl.“ In sv. Pavl spričuje rekoč: „Nam se ni vojskovati zoper meso in kerv, ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovavce tega tamnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebju.“ (Efež. 6, 12.) Ti izreki nam zadostno spričujejo, da hudič človeka skuša in v greh zapeljuje.

Pa tudi zgledi nam terdijo, da hudi duh človeka zalezuje in v greh napeljuje. Že našim pervim staršem je bil nevoščljiv, ko je vidil, da jih je Bog za nebesa vstvaril, in jim odločil tisto srečo, ktero je satan zapravil z napuhom. Zatoraj jima je lagal, da bi ju premotil ter nepokorne storil Bogu, njihovemu Stvarniku in naj večemu dobrotniku. — In še Jezusu, božjemu Sinu, ni prizanesel, ampak ga je nadleževal in skušal s trikratno skušnjavo. Naj poprej ga je skušal v puščavi, ter hotel, da bi bil Jezus iz kamnja kruh naredil. Drugič ga je skušal, ko ga je naganjal, da bi se bil iz verh tempeljna spustil na zemljo. Tretjič ga je skušal na visoki gori, ter ga nagovarjal, da bi Jezus prednj padel na kolena in ga molil. — Pa tudi še po Jezusovi smerti je ljudi mnogo skušal in zapeljeval. V življenju svetnikov beremo, da je hudi duh svetega Antona puščavnika neizrečeno hudo nadleževal, skušal in zapeljeval. Sv. Anton pa ga je premagal z molitevjo in premišljevanjem, postom in zatajevanjem.

Ravno tako nam spričuje tudi naša sveta vera, da hude misli in želje ne izvirajo le samo enkrat ali drugikrat, temveč prav dostikrat od zaverženega angelja.

Akoravno pa je hudič od tistihmal, ko je grešil, božji sovražnik in tudi sovražnik človeškega rodu; akoravno ima še zmerom svojo moč (če tudi ne tolike kakor pred Kristusovo smertjo), in nam je njegova moč nevarna: vendar le njegova moč ni nepremagljiva. Hudi duh nas zamore le skušati in v greh zapeljati, v greh siliti pa nas ne more. Tako uči sv.

Avguštin, ko primerja hudega duha priklenjenemu psu, kteri zamore sicer lajati in razsajati, popasti pa ne more, razun če se mu sami nespametno in prederzno približamo.

6. Kaj pa nam je storiti, da nas hudič zapeljal ne bo?

Da nas hudi duh ne bo zapeljal, nam je sosebno to le potrebno: Vstavljati se mu moramo z vso močjo in resnico;— v sercu moramo imeti vedno sovraštvo do njega; — odpovedati se moramo, zvesti svoji kerstni obljubi, hudiču, vsemu njegovemu djanju in vsemu njegovemu napuhu; — treba je, da se opašemo in bojujemo z božjim orožjem žive vere, kakor nam sv. Pavl priporoča rekoč: „Bratje! bodite močni v Gospodu in v mogočnosti njegove moči. Oblecite božje orožje, da zamorete obstati pred zalezovanjem hudičevim; ker se nam ni vojskovati zoper meso in kerv, ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovavce tega tamnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebju. Zavoljo tega primite za božje orožje, da se zamorete braniti ob hudem dnevu, in v vseh rečeh popolni obstati. Stojte tadaj opasani okrog svojih ledij z resnico in oblečeni z oklepom pravice, in obuti na nogah za oznanovanje evangelija miru; pred vsem pa vzamite v roko škit vere, s kterim zamorete vgasiti vse ognjene pšice hudobnega (duha); in vzamite čelado zveličanja, in meč Duha, kar je beseda božja". (Efež. 6, 10—17.) Če nas tadaj zapeljivi duh navdaja z hudimi mislimi in hude želje vnema v naših sercih, in če nam gerde reči stavi pred oči, da bi nas zapeljal: takrat čujmo in molimo, ter radi premišljujmo božjo besedo, se radi postimo, in bomo zmagali. Tudi Jezus sam nam priporoča ravno te pripomočke, ter pravi: „Čujte in molite, da v skušnjavo ne padete." S čuvanjem, molitevjo in premišljevanjem, postom in zatajevanjem samega sebe bomo svojega skušnjavca premagali ravno tako, kakor ga je premagal sv. Anton.

Hudič nam pa tudi na blagu in premoženju, na zdravju in na telesu škodovati želí, in je tudi res ljudem veliko škodoval pred Jezusovo smertjo, dokler je imel še večo moč, kar nam spričujejo mnogi zgledi svetega pisma. V Tobijevih

bukvah beremo, da je bila Sara sedmim možem v zakon dana, pa je hudi duh vse podavil, ker niso iz pravega namena v zakon stopili in niso v božjem strahu s Saro živeli. — Od Joba se bere, da ga je satan na božje pripuščenje vdaril z neznano boleznijo; ves poln turov je bil, in červi so se pasli po njegovem telesu. — In sv. pismo nove zaveze nam pripoveduje, da je hudi duh veliko ljudi obsedel in jih neizrekljivo terpinčil. Med drugim pripoveduje sv. Matevž (8, 28—32.): „Kadar je prišel (Jezus) na uno stran morja, v deželo Gerazenov, sta ga srečala dva obsedena, ki sta prišla iz grobov, silno divja, tako da nihče ni mogel iti po tisti poti. In glej! vpila sta rekoč: Kaj nam in tebi, Jezus, Sin božji? Ali si sem prišel, nas martrat pred časom? Ne dalječ od njih pa je bila čeda veliko svinj na paši. Hudiči pa so ga prosili, rekoč: Ako nas od tod izženeš, pusti nam v čedo svinj iti. In jim je rekel: Pojdite! Oni pa so šli vunkaj, in so se spustili v svinje, in glej! vsa čeda se je z močjo po stermem zagnala v morje in so v vodi potonile.“ — In spet na drugem kraju beremo, da je Kanaanejska žena k Jezusu prišla, in za njim vpila rekoč: „Usmili se me, Gospod, Sin Davidov! moja hči veliko terpi od hudiča.“... In ko je Jezus vidil njeno veliko vero, je rekel: „O žena, velika je tvoja vera! Zgodi se ti, kakor hočeš.“ In njena hči je bila zdrava od tiste ure. (Mat. 15, 22. 28.) — Vsi ti zgledi spričujejo, da je hudič nekdaj ljudem tudi na telesu veliko hudega storil, da je tadaj veliko moč imel čez človeka.

Zdaj pa hudi duh nima več tolike oblasti in tolike moči čez človeka in čez njegovo dušo in čez njegovo telo, in mu brez posebnega božjega pripuščenja ne more več škodovati; zakaj Jezus Kristus ga je s svojim terpljenjem in svojo smertjo na svetem križu premagal, mu moč vzel in ga priklenil v peklenski brezen. Tako nam spričuje sv. Janez, ter piše: „In sem videl angelja priti z neba, kteri je imel ključ brezna, in veliko verigo (ketino) v svoji roci. In je zgrabil drakona (zmaja), staro kačo, ktera je hudič in satan, in ga je zvezal.“ (Skr. raz. 20, 1, 2.) Hudič je tadaj zvezan in privezan, to je: božja moč mu brani škodovati, ter storiti, kar po svoji hudi volji storiti želí. — Hudič zamore skušati, po sili v greh za-

peljati pa človeka ne more, če se le človek v Bogu ž njim vojskuje; zakaj če je Bog z nami, kdo bo zoper nas? In skušnjave, če jih človek premaga, mu niso škodljive, temuč mu še clo v zveličanje pripomorejo. Tako terdi tudi nek cerkven očak, ter pravi: „Brez skušnjav ni boja, brez boja ni zmage, brez zmage ni zasluženja, brez zasluženja ni zveličanja.“ Kadarkoli te tadaj satan zalezuje in skuša, o človek! vojskuj se ž njim v Bogu, ter klici Boga na pomoč, in zmagal boš. Zakaj, kadar se v Bogu vojskujemo, se ne vojskujemo v lastni moči, ampak se vojskujemo v božji moči. Če je pa Bog z nami, nam nihče ne more škodovati!

7. Poprej sem vam povedal, kako nam podobarji dobre angelje postavljajo pred oči, zdaj vam imam pa tudi še povedati, kako se hudiči vpodobljujejo in izrazujejo. Hudiči ali zaverženi angelji se vpodobljujejo v podobi kače, ker je hudi duh v podobi naše kače zapeljal naše perve starše, in ves človeški rod potisnil v nezmerno nesrečo, in ker zmerom streže, kako bi se nam v dušo vlezel, da bi si jo spravil pod svojo oblast. — Izrazuje se tudi v podobi zmaja ali drakona, gerde, strašne živali, kar pomenja njegovo moč in njegovo divjost in serditost; — z odpertim žrelom (gobcom), kar pomenja njegovo vedno nevošljivost in njegovo vedno oprezovanje, nas požreti in večno nesrečne narediti. — Izrazuje se tudi v podobi černega angeljâ s perutnicami, kar pomenja, da je zapravil nebeško kraljestvo in da ima zdaj v peklenskem breznu svoje stanovanje in v večnem ognju; in njegove perutnice kažejo, kako hitro da je zapeljevanje.

Strah bi nas imel obiti in nas groza spreleteti, kolikorkrat koli zagledamo podobo hudičevo in zaslišimo njegovo ime. Satanovo ime in njegova podoba nas namreč opominja, kako mogočnega sovražnika da imamo, ki nam zalezuje dušo in telo, in nas hoče časno in večno nesrečne storiti. — Vprašujem pa: Ali nas je res kaj strah in groza pred hudičem? — Nič prav ne!

Zakaj neizrečeno veliko je brezvestnih staršev, kteri hudiču in njegovim peklenskim tovaršem izdajajo to, kar imajo pod solncom naj dražjega, svoje otroke namreč, ki so morda še vsi nedolžni in so tako rekoč angelji v človeškem telesu,

— Neizrečeno veliko je nehvaležnih gospodarjev in neotesanih hlapcov, kteri celo druhal peklenskih pošast in hudih duhov sklicujejo nad ubogo živino, ktera jim daje živež in obleko in toliko teže prevleče namesto njih. — Neizrečeno veliko delavcev, dninarjev in težakov, kterih navadna beseda pri vsaki réči, ktera jim ni prav po volji, je rêči in izreči: „Da bi te vrag vzel! — da bi te zlodej odnesel! — da bi te hudič raztergal!“ ali kaj drugega enakega, nič manj strašnega. — O ljube duše! to se pač ne pravi bati se hudiča, strah in grozo imeti pred hudim duhom! Velikoveč se pravi to: hudiču služiti, njega ljubiti, njega častiti, njega moliti! — Opustite toraj, ljubi moji! navadno rotenje in preklinjevanje, da ne bo hudič, ta peklenski orel in dušožerni zmaj, nobene moči imel do vas o smertni uri, da vas takrat ne bo motil in ob zaupanje pripravljal, da takrat ne bo v oblast dobil vaše duše in da je ne povleče v večno gorje: temveč da vam bodo takrat angeljvarhi in drugi angelji božji na strani stali, vas varovali in vaše duše ločivše se od telesa spremili v sveti raj. Amen.

XLII. Keršanski nauk.

2. Od človeka.

1. Ktera je za angelji naj imenitniša stvar božja na svetu?

Človek je za angelji naj imenitniša stvar božja na svetu. „Le malo od angeljev si ga ponižal, s slavo in častjo si ga kronal in postavil čez dela svojih rok. Vse si mu dal pod oblast, ovce in goveda, poverh pa še živino na polju, ptice pod nebom in ribe v morju.“ (Ps. 8, 6—9.) S temi lepimi besedami opeva kraljev prerok David imenitnost človekovo. — Ljubi kristjani! ko bi bili mi pričujoči takrat, ko je Bog

mislil človeka vstvariti, in bi bili gledali, kako se je Bog pripravljal, prejden je človeka vstvaril, bi bili že iz tega pripravljanja prav lahko spoznali, da je hotel Bog nekaj prav imenitnega narediti s tim, da je vstvaril človeka. Angelji, namenjeni človeku v varhe, so že bili vstvarjeni; nebo in zemlja z vso svojo lepoto sta bila dogotovljena; solnce, luna in zvezd brez števila se je sukalo in obračalo v naj lepšem redu po nezmernem obnebju; zemlja je bila vsa živa žival vsakega plemena, vsa polna sadja vsake verste; vse stvarjenje je bilo pripravljeno, in je čakalo gospodarja, kteri bi gospodoval čez stvarjenje: in zdaj se oberne Bog Oče k unima dvema osebama (peršonama) rekoč: „Naredimo človeka.“ (I. Moz. 1, 26.) Pri vseh drugih rečeh je Bog rekel: „Bodi!“ — in bilo je; kadar pa je stvaril človeka, je besedo obernil, je delal nekako posebno pazljivo in sprevidno, se je tako rekoč posvetoval sam s seboj. In vsega tega neskončno modri Bog ni storil, kar tje v en dan, ampak je to storil z dobrim premislikom in prevdarkom. Vse, kar koli je bilo vstvarjenega, je bilo vstvarjeno le zavoljo človeka, je bilo vstvarjeno le človeku v porabo in prid. Človek je imel tadaj imenitniši biti memo vseh drugih stvari razun angeljev.

2. Po čigavi podobi pa je Bog človeka vstvaril?

Ali ga je mar podobnega naredil leskečim zvezdam na nebu? ali pa naj lepši živali na zemlji? Naka! Akoravno so lepe in čudopolne vse te božje stvari, bi vendar le človek, vstvarjen po njih podobi, nikakor ne bil pripraven doseči namen, doseči cilj in konec, za kterega je hotel Bog človeka vstvariti. Človek, zvezdam podoben ali živali, ne bi bil mogel svojega Stvarnika moliti, ne gospodovati nad drugimi božjimi stvarmi. — Morda je pa Bog človeka enakega storil angeljem, prelepim nebeškim duhovom? Tudi ne! Zakaj za človeka je bila zemlja vstvarjena z vso svojo lepoto; zanj je solnce sijalo, je luna svetila, so se zvezde lesketale na nebu; zanj je zemlja rodila svoj sad; zanj so ribe mergolele po vodah, zanj ptice prepevale pod nebom: človek, gospodar zemlje, je moral biti tako bitje, taka stvar, ktera bi imela dušo in telo. In tako bitje je Bog tudi res vstvaril, tako stvar tudi res naredil.

„Gospod Bog je človeka izrazil (vpodobil) iz ila zemlje“, nam pripoveduje sv. pismo, „in mu je duha življenja vdahnil v obličje, in s tim je bil človek vstvarjen (obujen) v živo bitje.“ (I. Moz. 2, 7.) „Bog je človeka vstvaril po svoji podobi, po božji podobi ga je vstvaril.“ (I. Moz. 1, 27.) Bog pa je pervega človeka imenoval Adama, ta je perstaka, ker je iz perstí bil.

Iz česa je tadaj človek?

Človek je iz telesa in neumerjoče duše, ktera je vstvarjena po božji podobi.

3. Imenitno je že telo človekovo v svoji čudopolni sostavi. Le samo človekovo telo je stvarjeno tako, da ravno po koncu hodi in ima proti nebu obernjeno obličje; le človek sam zamore z razločno besedo drugim na znanje dajati svoje misli in želje; le človek sam ima roke, s kterimi zamore zverševati naj različniše dela, izdelovati čudopolne umetnije. Prečudna vez posameznih udov po brezštevilnih kitah in miškah, po kterih je zvezanih 260 kostí in košic, in vsa druga sostava človeškega telesa, daje človeku že v ozir telesa posebno prednost in imenitnost pred vsemi drugimi stvarmi božjimi na zemlji. — Živel je svoje dni med neverniki mož, po imenu Epikur, kteri je terdil, da ni Boga. Njega pa je zavernil nek drugi nevernik, sloveč zdravnik Galen, ter mu rekel: „Le samo svoje telo pregleduj in njegovo čudno sostavo, in po tem mi povej, ali ti je še mogoče, dvomiti, da je Bog! Glej, sto let odloga ti dam, da preiščeš, ali bi ne zasledil kake pomanklji-vosti na človeškem telesu, in ali bi ne mogel udov na telesu premakniti tako, da bi pri tem telo ne zgubilo svoje lepote, svojega zdravja, svoje moči. Le Bog in ne kak človek je zamogel vstvariti tolikanj lepo podobo, tolikanj imenitno stvar.“

4. Še vse imenitniša memo telesa je duša človeška. Duša je duh. S telesom sklenjena oživlja telo, ter mu dá, da se giblje, da sliši, da vidi, da čuti. Toda to ni še naj imenitniša reč nad človekom, da ima dušo in telo. Telo in neko dušo (paro) imajo tudi živali, in nekteri živali imajo clo nektere posebne lastnosti, kakoršnih še človek nima. Ptica se kviško dvigne s svojimi perutnicami, človek pa se kviško

dvigniti ne more. Nektere živali imajo vse bolj tanjke ušesa, vse bolj droben pogled, vse večo hitrost in moč memo človeka: toda živalska duša ali para umerje s telesom vred; človeška duša pa ne umerje, „zakaj Bog je človeka neumerjočega vstvaril.“ (Modr. 6. 2, 23.)

5. To pa je naj imenitniši pri človeški duši, da ima um, s kterim zamore Boga spoznovati in njegovo sveto voljo; in da ima svobodno ali prosto voljo, s ktero zamore Boga ljubiti. Takega uma in take volje nima nobena žival. Govedu, ktero v škodo sili; mački, kadar ti kaj ukrade; ptici, ktera se v cerkev zgubi, in ondi kako nesnago naredí, vtegneš sto in stokrat povedati, da to ni prav, ampak da je greh, ker je zoper božje zapovedi, pri vsem tem le vendar žival nič ne bo zastopila od božje volje in božje zapovedi. S šibo in silo jo vtegneš odgnati, in morda je več tje ne bo, kadar bo tebe čutila in zapazila bič in šibo; od Boga, od pravice in greha pa nikdar nič ne bo zastopila. Le človek sam ima um in voljo. — Te prelepe lastnosti in zmožnosti človeško dušo Bogu podobno delajo, in ker človeška duša te zmožnosti že po svoji natori ima, jih imenujemo natorno podobo božjo.

6. Zraven teh preimenitnih natornih zmožnost pa je Bog pervima človekoma dal še druge posebne gnade in darove. a) Telo pervega človeka je bilo krepko, terdno in popolnoma zdravo; ni ga nadleževala ne vročina, ne zima, ne lakota, ne žeja, ne britkost ne bolečina, in v takem srečnem stanu bi bil vedno lahko ostal; večna spomlad bi bila kraljevala v rajskem vertu, v kterem je prebival; drevo življenja bi ga bilo vedno živilo s sladkim sadjem; preprijetno ptičje žvergoljenje mu neprenehoma serce razveseljevalo; pisane cvetlice in različne zelišča bi bile v enomer preprijeten duh v njega hlapile; in vse živali in vsa natora bi mu bila zmerom radovoljno pokorna. — b) Zraven tega je bila njegova duša ozaljšana s posvečujočo gnado božjo. Bila je pravična in sveta, in toraj prijetna pred božjim obličjem in Bogu dopadljiva. Človek, pridši iz Stvarnikovih rok, ni imel sam seboj tistega notranjega boja, kteri zdaj tudi naj pravičnišega človeka nadležuje mnogo in mnogokrat, kadar ga hudo poželjenje v hudo naganja; takrat se ni še v njegovem sercu postava mesa vojskovala zoper

postavo duha; takrat človek ni še imel nobenih strast, s kterimi bi se bil moral vojskovati; ni še občutil nobenega nerednega poželjenja, kterega bi bil moral premagovati; njegova natora (poželjenje) je bila pameti popolnoma podložna. — Te gnade in te darove, kteri človeka nad njegovo natoro povzdigujejo in Bogu podobnega delajo, imenujemo čeznatorno podobo božjo.

7. Kadar pa je bil Adam, pervi človek, že vstvarjen, je rekel Bog: „Človeku ni dobro samemu biti. Naredimo mu pomočnico, njemu enako. In tadaj je Bog Adamu dal terdo spanje, in ko je zaspal, mu je vzel eno rebro in ga je nadomestil z mesom. In Gospod Bog je iz rebra, kterega je Adamu vzel, vstvaril ženo, ter jo pripeljal k Adamu.“ (I. Moz. 2, 18. 21. 22.) Ta žena je bila perva žena, in mati vseh ljudi, in jej je bilo Eva ime.

8. Tako je Bog vstvaril perva dva človeka, in enako je vstvaril tudi tebe, ljubi krištjan! „Jaz ne vem, kako ste življenje dobili“, je prav in po pravici rekla serčna Makabejka svojim otrokom, „zakaj jaz vam nisem dala duha, duše in življenja, tudi vam nisem jaz ud z udom sklenila: temveč Stvarnik svetà, kteri človeka vstvari o njegovem spočetju.“ (II. Makab. 7, 22. 23.) — Glej, ljubi kristijan! Bog ti je dal čudno vstvarjeno telo in je ž njim sklenil neumerjočo dušo; pa to ni tolikanj imenitno in spomina vredno, da telo imaš, temveč to je naj imenitniše, da imaš neumerjočo dušo, ktera je stvarjena po božji podobi. Tvoje telo je morda hromo in pritlikasto, slabotno in bolehno; toda na vsem tem ni dosti ležeče; vse pa je ležeče nà tem, da je tvoja duša krepka in zdrava in lepa podoba božja; in blagor, trikrat blagor ti, ako tako lepo dušo imaš. — Sveti škof Gregor Touronski je svoje dni potoval v Rim, kjer je takrat na Petrovem stolu sedel sveti mož (papež), kteremu je bilo tudi Gregor ime. Papež pa je bil že velike, veličastne in častitljive postave; sveti škof Gregor pa je bil ves pritlikast, sila majhen in neznatne postave. Papež pa je bil že veliko slišal od učenosti in prelepih čednost svetega škofa Gregorija, dasiravno ga poprej ni še bil vidil iz oči v oči. Ko tadaj papež svetega škofa pervikrat zagleda, se je začudil sam pri sebi, kako da zamore tolikanj

lepa duša tičati v tako majhnem pritlikastem telesu, in kako da je Bog razraščenega možička zamogel napolniti s tolikanj dragimi duhovnimi darovi. Sv. Gregor Touronski pa je spoznal, kaj papež premišljuje sam pri sebi, in mu toraj reče: „Gospod nas je vstvaril, in nismo se sami naredili: majhni in pritlikasti ljudje imajo z velikimi in lepo izraščenimi ljudmi vred pravico, biti zakladnica (shramba) božjih ceznatornih darov.“

In ker tolikanj imenitno dušo imaš, o človek! jo varuj, oh varuj skerbno, da je ne pogubiš.— Sloveči podobar (malar) Leonardo je bil ravno dodelal prelepo podobo, berž ko ne naj lepšo zmed vseh, kar jih je bil zgotovil dosehmal. Od blizo in daleč so se shajali ljudje ogledovat in občudovat Leonardovo prelepo podobo (sliko). Vse to zve nek hudovoljen mož, Leonardov nevošljivi nasprotnik, ter sklene zmaščevati se nad blagim umetnikom, mojstrom Leonardom. Nekega dne, ko je bil Leonardo na ptuje odšel, se splazi hudobnež v njegovo hišo, prelepo podobo najpoprej z nesnago omeče, in na zadnje še z nožem čez sredo prereže. Leonardo vernivši se s pota zagleda strašno zamazano in razdjano podobo, ktera mu je poprej tolikanj veselja narejala, tolikanj časti in slave nosila. V silni žalosti se mu terga serce, in britke solze ga polijajo o veliki zgubi in škodi, ktero mu je hudobnež naredil. — Ali bi pa ti, o človek! ne ravnal še vse hudobniši, še vse nehvaležniši, ko bi prelepo neprecenljivo podobo božjo, ktero ti je Bog sam v dušo položil, zanemarjal, zamazal ali clo razdjal? Ali mar meniš, da bi Boga, stvarnika tvoje prelepe duše, ne razžalil strašno hudo, ko bi gerdo ravnal z njegovo podobo, ter z grehi zamazal in oskrunil svojo dušo? — O ljubo keršansko serce! spoznaj veliko imenitnost svoje duše, in reši jo, naj velja, kar hoče! Amen.

XLIII. Keršanski nauk.

Namen ali cilj in konec človekov.

1. Veliko je ljudi, kteri so napčnih misel, da jih je Bog vstvaril le zato, da bi na zemlji čast in veljavo imeli pri ljudeh, da bi si nabirali posvetnega blaga, ali pa vživali posvetne sladnosti in pozemeljske razveseljevanja. S takimi napčnimi mislimi v glavi je prišel svoje dni nek mladeneč k svetemu Filipu Neriju, in mu je pripovedoval ves vesel, da so mu starši po mnogih prošnjah dovolili učiti se pravdarstva. Sv. Filip mladenča pohlevno posluša, dokler se ne izgovorí. Kadar pa izgovorí, ga uprašuje sv. Filip, in mu pravi: „Kaj pa bo po tem?“ Mladeneč odgovorí: „Potem bom postal pravdarski dohtar.“ Sveti mož pa reče: „In po tem?“ „Po tem“, nadaljuje mladeneč, „si bom s svojo bistroumnostjo preskerbel veljavo pri ljudeh, in ljudje mi bodo donašali svoje pravde, in jaz jim bom pravde dobival.“ „In po tem?“ uprašuje svetnik še na dalje. „Po tem si bom zaslužil veliko dnarja“, odgovarja mladeneč, „si bom kupil veliko hišo in lepo grajščino, bom imel konje in kočijo, se bom bogato oženil, in živel prijetno in veselo življenje.“ In še enkrat mu sv. Filip uprašanje zastavi, ter pravi? „In po tem?“ „Po tem“, začne mladeneč bolj zategnjeno in počasno, in prijazno obličje se mu nagerbanči, in mu začno resnobne misli po glavi hoditi; pred oči mu stopi smert in grob in to, kar pride po smerti, sodba namreč in večnost. In pošlo mu je vse veselje do pravd in grajščin in do ženitvanja, in je postal ves otožen o pogledu na svoj konec. — Glej, ljubi kristjan! ko bi ti imel le samo telo in umerjočo dušo, kakor ju imajo živali, bi pač smel misliti, da si le za to na zemlji, da bi jedel in pil, da bi spal in se veselil in vžival sladnostno življenje. Ali pa, ko bi upanje

imel, da boš vekomej na zemlji ostal, bi ti ne bilo zameriti, ako bi menil, da je ta tvoj namen, da se trudiš in natezuješ, ter denar na kupe spravljaš in posvetno blago, in ga po tem vživaš. Ker imaš pa s pametjo in voljo obdarovano, neumerjočo dušo, stvarjeno po božji podobi, ni in ne more biti tvoj namen, tvoj cilj in konec, da bi srečen bil le samo o sedajnem kratkem življenju, ampak tvoj namen, tvoj cilj in konec je, da dosežeš večno zveličanje, da bi srečen bil na vse vekomaj.

2. Kaj pa mi je storiti, da dosežem večno srečo, večno zveličanje? me boš morda vprašal, moj kristijan! Le poslušaj, to ti bom zdaj povedal, in sicer z besedami Zveličarja samega. Kristus namreč je o neki priložnosti to le govoril: Na sodbi, pri kteri bo razsojeno, ali bo človek zveličan ali pogubljen, se bo godilo kakor se je godilo z človekom, kteri je na ptuje šel, ter poklical svoje hlapce, in jim izročil svoje blago. In je dal enemu pet talentov, enemu pa dva, enemu pa enega, vsakemu po njegovi zmožnosti, in je zdajci odrinil. Šel je pa, kteri je bil pet talentov prejel, in je kupčeval ž njimi, in je pridobil pet drugih. Ravno tako je tudi, kteri je bil dva prejel, pridobil dva druga. Kteri je bil pa le enega prejel, je šel in je zakopal v zemljo, in skril denarje svojega gospoda. Čez veliko časa pa pride gospod tistih hlapcov, in ima obrajt ž njimi. In je pristopil, kteri je bil pet talentov prejel, in je prinesel pet drugih talentov, rekoč: Gospod! pet talentov si mi izročil, glej! pet drugih sem pridobil. Njegov gospod mu je rekel: Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega gospoda. Pa tudi, kteri je bil dva talenta prejel, je pristopil in rekel: Gospod! dva talenta si mi izročil, glej! dva druga sem pridobil. Njegov gospod mu je rekel: Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega gospoda. Ko je bil pa tudi, kteri je bil en talent prejel, pristopil, je rekel: Gospod, vem da si terd človek, da žanješ, kjer nisi sejal, in pobiraš, kjer nisi razsipal; in sem se bal, ter sem šel in skril svoj talent v zemljo; glej! tukaj imaš, kar je tvojega. Njegov gospod pa je odgovoril in mu rekel: Hudobni in leni hlapec! vedel si, da žanjem, kjer nisem sejal, in pobiram, kjer

nisem razsipal; toraj bi bil mogel moje denarje dati menjavcom, in kadar bi bil jaz prišel, bi bil prejel svoje z obrestjo. Vzamite mu toraj talent, in dajte ga unemu, kteri ima deset talentov. Zakaj vsakemu, kteri ima, se bo dalo, in bo obilno imel; kdor pa nima, mu bo še, kar se zdi da ima, odvzeto. In nepridnega hlapca verzite v vunanjo tamo; tam bo jok in škripanje z zobmi. (Mat. 25, 14—30.) Kaj da ta prilika pomenja, ni težko umeti. Gospod, kteri je šel na ptuje, je Bog; njegovi hlapci smo mi ljudje. Vsakemu zmed nas je dal Bog talente, dal dušo in telo z različnimi zmožnostmi in lepimi lastnostmi enemu v veči, drugemu v manjši meri. Kdor prav in pridno obrača svoje talente, naj si jih je že prejel več ali manj, pojde v večno veselje; kdor pa jih noče prav obračati, ali pa jih morda še clo v hudo obrača, bo veržen v vunanjo tamo, v večno terpljenje.

3. Glej, ljubi kristijan! Bog ti je dal um ali pamet, da s svojim umom, s svojo pametjo zamoreš Boga spoznavati. Ako se hočeš zveličati, si moraš tudi res prizadevati, da boš Boga spoznaval vedno bolj in bolj; prizadevati si moraš, da se naučiš, kakšen da je Bog, in kaj je Bog že storil in kaj hoče še posihmalo storiti, da bi te zveličal, in kaj moraš ti storiti, da se zveličaš. „Oče! — poveličaj svojega Sina“, je molil Jezus ravno pred svojim terpljenjem, „da večno življenje dodelí vsem, ktere si mu dal. To pa je večno življenje, da spoznajo tebe samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, kterega si poslal.“ (Jan. 17, 1—3.) „Tebe, (o Gospod!) spoznati je popolna pravičnost, tvojo pravičnost in moč spoznati je korenina neumerljivosti“, govori modri mož v svetem pismu. (Modr. 15, 3.) — Če tadaj svojo pamet obračaš v to, da bi preduhtal mnogo in mnogih reči, Boga in njegovo sveto voljo spoznavati si pa nič ne prizadevaš; ali pa če svoj talent zakoplješ, in se svoje pameti ne poslužiš, da bi se kaj naučil, ali pa če svojo pamet morda še clo v hudo obračaš: ti povem, da se ti ne bo boljša godila, kakor hudobnemu in nemarnemu hlapcu, kteri je svoj talent skril. In, bodi Bogu milo! da se bo mnogim in mnogim enaka godila! — Le nekoliko se krog sebe oglej po svetu, in porečeš: Ali bi se Bog ne mogel tudi

še dandanašen ravno tako pritožiti, kakor se je pritožil že davno v stari zavezi: „Vol pozna svojega gospodarja, in osel jasli svojega gospoda; Izrael pa mene ne pozna, in moje ljudstvo ne umé, kdo da je njegov dobrotnik.“ (Izaija. 1, 3.)

4. Bog ti je dal spomin, s kterim zamoreš v Boga misliti in se nanj spominjati. Če na Boga prav misliš, si zamoreš le samo dobro misliti od njega. Od koga dobro misliti pa je toliko, kolikor je častiti ga znotraj v sercu. S svojim spominom tadaj moraš Boga častiti. „Čast bodi Bogu na višavah“, so prepevali angelji o Jezusovem rojstvu, in nas s tim opominjajo, da Bogu čast zkazujemo in hvalo; in Bog sam pove v svetem pismu, da je slehernega, kterega je izrazil in vstvaril, stvaril v svojo čast.“ (Izaija 43, 7.) — Če bi pa celi dan in celi teden in celo leto in ves čas življenja mislil sicer na mnogotere in različne reči, pa le redkoma in skor nikoli ne s spoštovanjem na Boga, bi enako osodo imel z hlapcom, kteri je zakopal svoj talent.

5. Bog ti je dal voljo, s ktero moraš po njem hrepeneti, s ktero ga zamoreš ljubiti. In da bi vedel, po čem ti je dal Bog svobodno voljo, ti je razločno zapovedal rekoč: „Ljubi Gospoda svojega Boga.“ (Mat. 22, 37.) — Če pa sicer poželjenje imaš po posvetnem premoženju, po denarju in blagu in lepi obleki, po časti in veljavi, ali pa še clo po nespodobnih, nesramnih rečeh; po Bogu pa clo malo ali še clo nobenega poželjenja nimaš; si spomni na hlapca, ki je zakopal svoj talent, in na njegovo osodo!

6. Bog ti je dal tudi telo, s kterim zamoreš očitno pokazati in na znanje dajati to, kar znotraj misliš in ljubiš. Ako se hočeš zveličati, se moraš tudi svojega telesa prav poslužiti. Bogu, kterega v sercu častiš, moraš tudi vunanje češčenje skazovati, moliti ga moraš; svojemu Bogu, kterega v sercu ljubiš, moraš svojo ljubezen tudi v delih, v djanju skazovati, ter njegovo sveto voljo, kolikor jo spoznaš, tudi vselej spolnovati, moraš mu služiti; njegovo sveto voljo moraš spolnovati sosebno takrat, kadar ti on sam to veleva

z razločno besedo, moraš mu pokoren biti. „Pisano je: Gospoda, svojega Boga, moli, in le njemu samemu služi.“ (Mat. 4, 10.) In: „Kdor moje zapovedi ima, in jih spolnuje, ta je, ki me ljubi.“ (Jan. 14, 21.)

7. Kteri je tadaj namen, kteri je cilj in konec človekov? ali: zakaj je Bog človeka vstvaril?

Bog je človeka vstvaril, da bi ga človek spoznal, častil, ljubil, ga molil, mu služil, mu pokoren in večno zveličan bil.

8. Živali je dal Bog različne zmožnosti, različne lastnosti, različne namene. Psu postavim je Bog dal, da varuje hišo; konju in volu je dal Bog, da tovori in vozi; ptici je dal Bog, da prepeva. Tebi pa, o človek! je dal Bog vse lepše zmožnosti, ti odkazal vse viši namen. Dal ti je zmožnost, da zamoreš Boga spoznati, ga častiti, ga ljubiti, ga moliti, mu služiti, mu pokoren in zveličan biti. Če pa nočeš Boga spoznavati, častiti, ljubiti, moliti, mu služiti in pokoren biti: povej, ali ni kuže, ki varuje hišo, konj in vol, ki tovorita in vozita, ptica, ktera prepeva, vse bolj vredna nebeškega plačila, kakor pa ti? Žival pa ne more zveličana biti; pa tudi ne more zaveržena biti. Tebi pa, če prav obračaš svoj talent, Bog nekdaj poreče: „Pojdi v veselje svojega gospoda!“ Če ga pa prav ne obračaš, bo vse druga tvoja obsodba. Sodnik ti poreče: „Nepridnega hlapca verzite v vunanje tame; ondi bo jok in škripanje z zobmi.“

9. Nikar pa napak ne obračaj mojih besed, ljubi kristjan! in ne misli, da si pamet, spomin in voljo in telesne zmožnosti prejel le zgol in samo zato, da bi Boga spoznal, častil, ljubil, molil, mu služil, mu pokoren in večno zveličan bil; prejel si svoje dušne in telesne moči tudi zato, da si oskerbíš in vterdiš svojo časno srečo. Skerben za svojo časno srečo pa vendar le nikoli ne smeš pozabiti tega, kar je imenitniši, in to je, da si stvarjen za večno zveličanje, in da moraš toraj Boga spoznavati, častiti, ljubiti, moliti, mu služiti in mu pokoren biti.

Pri tem pa, da skerbiš naj poprej in pred vsem drugim za svojo večno srečo, nič ni ležeče, ali se znajdeš v gosposkem ali le v kmetijskem stanu; tudi na tem ne, ali si samskega ali zakonskega stanu, ali si star ali mlad, ali si učen ali neučen: „Le eno je potrebno“, (Luk. 10, 42.) in sicer to, da talente, ktere ti je Bog dal, obračaš po božji volji in Bogu k časti. Ravno to so storili svetniki, in so se s tim posvetili in zveličali. Le prebiraj življenje svetnikov; in vidil boš, da niso vsi po enem potu v nebesa prišli. Eden je v nebesa prišel po potu, da je vedno molil in premišljeval nebeških reči, drugi po potu, da je trudopolno delal; eden se je zveličal v samotni puščavi, drugi v sredi posvetnega šundra; ta si je nebeško krono zaslužil s tim, da je bil neumorno goreč, uni vedno krotek in pohleven; eden si je nebeško kraljestvo pridobil s tim, da se je pridno učil, drugi si je nebesa pridobil v obilnosti in bogastvu, drugi v revščini in ob beraški palici; eden je bil s kraljevega sedeža poklican na nebeško plačilo, drugi iz revne kmetijske koče; nekteri so si z velikimi slavnimi deli prislužili nevsahljivi nebeški venec, drugi niso opravljali nobenih posebno imenitnih del, in so za nebesa morda le samo terpeli: Vsi pa so se zveličali s tim, da so v tistem stanu, v kterega jih je Bog postavil, in po svojem poklicu Bogu služili, ter v službo božjo obračali svoje dušne in telesne moči. — O da bi to tudi mi vsi storili prav zvesto! Amen.

XLIV. Keršanski nauk.

Greh pervih staršev.

1. Že sem vam pravil, kako srečni so bili naši pervi starši v rajskem vertu, v paradižu. Ondi bi bila mogla Boga spoznavati, častiti, ljubiti, moliti, mu služiti in mu pokorna biti. To storivši bi se bila dólgo dolgo svoje sreče na zemlji veselila; enkrat pa bi ju bil Bog kar žive k sebi vzel v nebesa, in bi jima ne bilo treba umreti. Da sta zamogla Boga spoznavati, jima je Bog dal um ali pamet; da sta ga zamogla ljubiti, jima je dal prosto ali svobodno voljo; da sta mu zamogla svoje spoštovanje in češčenje tudi očitno skazovati, ter ga moliti, jima je dal telo; da sta mu zamogla služiti, ju je djal v prelep vert, v paradiž, da bi ga bila obdelovala in varovala; (I. Moz. 2, 15.) da bi zamogla tudi spoznati, da sta prosta in mu zamogla pokorna biti, jima je moral dati tudi kako zapoved ali prepoved. In tako zapoved ali prepoved je Bog tudi res človeku dal, ter mu rekel: „Od vsega drevja po vertu jej; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa ne smeš jesti. Zakaj, kteri dan koli od njega ješ, boš moral umreti“, (to je: boš umerjoč postal na telesu) (I. Moz. 2, 16. 17.)

2. Ali je pa človek Bogu pokoren ostal?

Ni, ampak že pervi človek Adam z Evo, svojo ženo, je bil Bogu nepokoren.

3. Žalostno prigodbo, kako da je pervi človek Bogu nepokoren postal, ste sicer že dostikrat slišali, vendar pa vam jo bom še enkrat povedal tako, kakor nam jo popisuje sveto pismo. Zaverženih angeljev eden, satan, je zavidal človeku srečo, ktero je užival v paradižu. Sam zaveržen bi bil tudi človeka rad pripravil v pogubljenje; zato je iskal zapeljati ga v nepokorščino do Boga. Vergel se je v podobo kače, in je rekel ženi: „Zakaj vama je Bog zapovedal, da bi ne jedla od vsega drevja v raju?“ Žena reče: „Od sadu vsega drevja v raju jeva; od sadu drevesa pa, ktero je v sredi raja, nama je Bog zapovedal, ne jesti, in ne dotakniti se ga, da ne umerjeva.“ Kača pa je rekla ženi: „Kratko nikar, ne bota umerla ne. Zakaj, Bog ve, da kteri dan koli bota jedla od njega, se vam bodo oči odperle, bota kakor bogova, in spoznala dobro in hudo.“ Žena vidi, da je sad lep in prijeten na videz, ga vzame z drevesa, in jé. Dá pa tudi možu, in tudi on ga jé. (I. Moz. 3, 6.) In s tim je bil pervi greh storjen.

Na uprašanje tadaj: Kako je bil pervi človek Bogu nepokoren? odgovorimo:

Pervi človek je jedel v raju sad drevesa, ki mu ga je bil Bog prepovedal, in je v tem grešil.

4. Greh pervih staršev je velik velik greh. Sv. Avguštin pravi: „Ne smemo misliti, da je bil greh majhen in nepomenljiv zato, ko se je le z jedjo zgodil. Zapoved, le samo ene jedi ne jesti, je bila prav lahko spolnovati, ker je bilo toliko obilno jedi na izbero; bila je tudi lahko v spominu ohraniti, ker je bila (ta zapoved) edina (zapoved); memo tega pri pervem človeku poželjenje ni še nasprotovalo volji. Pri vsem tem sta Adam in Eva vendar le grešila, kar je bila tem veča krivica zoper zapoved Gospodovo, kolikor lagleje bi bila to zapoved spolnovala. — V tistem edinem grehu je zapopadenih veliko grehov. V njem tiči napuh, ker je hotel človek rajši sam svoj biti, kakor pa pod božjo oblastjo (Bogu pod pokorščino); v njem tiči poboj, ker je človek samemu sebi smert zavdal; v njem tiči duhovno prešestvanje, ker je bila nedolžnost človeškega duha

oskrunjena po kačjem zapeljevanju; v njem tiči tatvina, ker se je brez pravice segalo po prepovedani jedi; v njem tiči lakomnost, ker je človek poželel več, kakor mu je treba bilo. — In kar je naj hujše, je to, da je bil s tim grehom zaničevan Bog, kteri je zapoved dal, kteri je človeka vstvaril, kteri ga je povzdignil nad vse druge stvari, kteri ga je v paradiž postavil, kteri mu je dajal v obilni meri svoje dari in zveličanje, kteri mu ni nakladal več in težkih zapoved", ta Bog je bil z grehom zaničevan in satanu zad postavljen. Če se pa kdo hudemu duhu v greh zapeljati dá, je to pred Bogom, ki je vseveden in povsodpričujoč, toliko, kakor ko bi se hudi duh pred Boga vstopil in se vanj zarežal rekoč: „Glej! temu človeku si dal življenje, česar ni zaslužil; oblagodaril si ga z dobrotami; zanj si umerl; nebesa si mu obljubil, če ti pokoren ostane; s peklom si mu žugal, če ti pokorščine ne skazuje; jaz mu ne morem nobenih dobrot deliti, jaz nisem zanj življenja postavil, jaz mu ne morem dati večnega zveličanja, mu ne morem žugati s peklom: in vender le mene vboga in ne tebe!" — Iz tega se lahko prepričamo, da je bil greh pervih staršev res velik greh.

5. Ljubi kristijani! morda ste se že tudi vi večkrat čudili ter prevdarjali sami med seboj, kako da so zamogli naši pervi starši pri tolikanj lepih zmožnostih in lastnostih vendar le hudega rajši poslušati, kakor pa Boga, in kako da jim je bilo mogoče, Boga zad postavljati hudemu duhu? Pa glejte! to ni nič posebno čudnega, ampak se je pri tem godilo ravno tako, kakor se godi pri vsakem človeku, kadar greši. „Naši pervi starši bi (prepovedanega sadu) ne bili jedli", govori o tem sv. Pavlin iz Ogleja, „ko bi se jim poželjenje ne bilo zbudilo, poželjenje bi se jim ne bilo obudilo, ko bi ne bila skušana; skušana bi ne bila, ko bi jih ne bila zapustila gnada božja; gnada božja bi jih ne bila zapustila, ko bi se ne bila povzdignila v lastnem dopadanju, in bi ne bila nehvaležno v nemar pustila podobe božje, po kteri sta bila stvarjena." Adam in Eva sta pozabila na svojega Gospoda in Stvarnika, in sta le sama na-se mislila, in po tem takem sta prišla polagoma do strašnega odpada od Boga. — Živel je v staro-

davnih časih moder in mogočen vitez Henrik Vida po imenu, ki se je nekega dne s svojo gospo pogovarjal od žalostne prigodbe pervega greha. Gospa pa se je britko pritožila nad našo pervo mater Evo, ktera je ves človeški rod v nezmerno nesrečo potisnila s tim, da je jedla sad, kterega bi se bila vendar tako lahko zderžala. „Nikar ne sodi tako hudo“, jej seže vitez v besedo, „berž ko ne, bi tudi ti ne bila obstala v enaki skušnjavi; bila bi ravno to storila, kar je storila Eva!“ Gospej se prav za malo zdi, da jo gospod tako v nič deva, in da tako malo zaupa njeni čednosti in stanovitnosti; zatoraj ne jenja terditi in zagotovljati, da bi ona v enakih okoljščinah gotovo nikdar padla ne bila. Vitez pa pravi: „Prav močno me mika, postaviti te na poskušnjo. In jaz bi ti nekaj naložil, kar je vse lagleje, in kar bi mogla ti spolnovati iz ljubezni do mene; pa se bojim, da bi ti tega ne spolnila.“ „In ktera reč bi ta bila?“ uprašuje kar hitro gospa. Gospod odgovorí: „Na dvorišču, kakor veš, imamo lužo, v kteri se race kopljejo. V to lužo smeš vsak dan stopiti, kadarkoli in kolikarkratkoli hočeš, v tistih dnevih pa, o kterih hodiš v kopel, ne smeš stopiti v račjo lužo.“ Gospa se smeja temu sporočilu, in pravi, da je vse lagleje, spolniti to zapoved, kakor pa jo prelomiti. In vitez zaverne gospo in pravi: „Če je tudi tolikanj lahka ta zapoved, vendar le hočem, da je plačilo in kazen postavljena nanjo. Ako boš zvesta ostala, boš v plačilo prejela 40 mark srebra; ako pa ne, boš morala ti meni v kazen plačati ravno toliko.“ Vsa vesela se gospa v to stavo poda. Henrik pa je skrivaj nastavil opazovavce, kteri so skerbno opazovali vsako stopinjo, ktero je bila storila gospa. In opazovavci so vitezu sporočili, da gospa gerdo lužo vselej nekoliko časa ogleduje, kolikorkratkoli gre čez dvorišče, sosebno pa v tistih dneh, o kterih je v kopali bila. Kmalu na to so slišali, da je rekla svoji dekli: „Ne vem, od kod to pride? umerla bom, če ne bom enkrat stopila v to mlako!“ In ko je drugi pot iz kopali gredé spet memo račje luže šla, se je ogledala na vse strani, in ko nikogar ni zapazila, je s svojo spremljevavko prav previdno vanjo stopila. Dasiravno pa je pri tem več strahu vžila kakor veselja, je vendar le nekoliko časa po luži brodila, po tem pa se jaderno domu podala. Njen mož pa je že bil

vse zvedel, kar se je bilo zgodilo; toraj jo že na stopnicah pričakuje, in jej reče: „O ti bogaboječa žena ti! kje si pustila svojo stanovitnost, v ktero si tolikanj zaupala? V vse manjše reči si bila na poskušnjo djana, kakor Eva, in si vendar le slabejše obstala kakor ona. Plačaj zdaj zgubljeno stavo! (kazen)!“ In ker ni imela toliko, da bi bila stavo plačala, jej je vzel vitez njene najdražeje oblačila, in jej jih nekoliko časa ni hotel nazaj dati.

6. Učímo se iz tega, da nikdar ne zaničujemo in ne zasramujemo človeka, ki je padel v greh. Tudi nam se vtegne enaka zgoditi. Skušnjave se nam nastavljajo od vseh strani. Naše lastno hudo nagnjenje, svet in satan nas vedno zalezujejo in nam zanjke nastavljajo. David, mož po volji božji, je padel; Salomon, naj modrejši kralj, je Bogu nezvest postal; sv. Peter, Jezusov apostelj, je grešil, in mi bi se zanašali, kakor bi grešiti ne mogli?! Ponižajmo se toraj, ter spoznajmo svojo slabost in nezmožnost, in se nikar ne zanašajmo na svojo lastno moč in krepost; ampak terdno zaupajmo v Boga in njegovo milost in pomoč, da se nam ne zgodi enaka, kakoršna se je zgodila vitezovi gospej in naši pervi materi Evi. Amen.

XLV. Keršanski nauk.

Od žalostnih nasledov pervega greha.

1. Kadar sta Adam in Eva bila grešila, jima je bilo na enkrat vse drugači. Oči se jima odperajo; sama sebe se sramujeta, in si iz smokvinega listja ogrinjala delata. Ko sta glas Gospod Boga zaslišala, ju je strah spreletel, in sta se pred njim skrivala med drevjem raja. Bog Adama pokliče, in mu očita, zakaj da je jedel od prepovedanega sadu. Adam se izgovarja: „Žena, ktero si mi dal, mi je dala sadu; jaz sem ga pa jedel.“ Bog tadaj reče ženi: „Zakaj si to storila?“

Je odgovorila: „Kača me je zapeljala, ter sem jedla.“ Nobeden ni hotel kriv biti; bila sta pa oba. Gospod Bog pa sodbo sklene, in reče zapeljivi kači: „Ker si to storila, bodi prekleta med vsemi živalmi zemlje! Po trebuhu se boš plazila in prah jedla vse svoje žive dni. Sovražtvo bom naredil med teboj in ženo, med tvojim in njenim zarodom. On bo tebi glavo sterl, in ti mu boš v peto zalezovala.“ Na to Bog reče ženi, da bo veliko terpela s svojimi otroci, in možu bo pod oblastjo; on bo čez njo gospodoval. Adamu pa je rekel: „Ker si poslušal glas svoje žene, in si jedel od drevesa: bodi prekleta zemlja zavoljo tebe, v trudu se boš živil od nje vse svoje žive dni. Ternje in osat ti bo rodila; s potom po obrazu boš jedel kruh, dokler se ne poverneš v zemljo, iz ktere si vzet; zakaj prah si, in v prah se boš povernil“, (to je: umreti boš moral). Gospod Bog jima je dal še obleko iz živalskih kož, in potlej ju je pahnil iz verta veselja. Pred raj pa je postavil angelja z ognjenim in švigajočim mečem, da bi jima zabranil pot do drevesa življenja. (I. Moz. 3, 7—24.)

2. Ti so pervega greha žalostni nasledi za perve starše: zgubila sta nadnatorno podobo božjo. a) Adam in Eva sta spoznala, da sta bila naga in gola, ne le na telesu, ampak tudi na duši. Prejden sta bila grešila, je bila njuna duša ozalšana s svetostjo in pravičnostjo bila sta lepa pred božjim obličjem, bila Bogu všeč in dopadljiva; zdaj pa jima je šla na zgubo perva svetost in pravičnost; gerda in ostudna sta bila zdaj pred božjim očesom, padla sta v večno smert: „Kteri dan koli boš jedel sad od tega drevesa, boš umerl (časne in večne smerti)“, je Bog žugal Adamu, — in zdaj se je spolnilo to žuganje.

b) Pred storjenim grehom njihovemu telesu ni bilo terpeti in umreti, in zemlja jima je bila radovoljno pokorna: zdaj pa je bilo njuno telo podverženo boleznim, bolečinam, mnogim težavam in na posled smerti; natora jima nič več ni bila pokorna; terdo sta morala delati, da sta si pridelala vsakdanji kruh. „Veliko boš terpela s svojimi otroci“, je Bog rekel Evi. „Bodi prekleta zemlja zavoljo tebe; v trudu se boš živil od nje vse svoje žive dni. Ternje in osat ti bo rodila, s potom

na obrazu boš jedel svoj kruh, dokler se ne poverneš v zemljo, iz ktere si vzet“, je Bog zažugal Adamu.

c) Božje prekletstvo pa ni zadelo le samo duše in telesa človekovega, ampak je doletelo tudi vso natoro, in jo potisnilo v nesrečo, kakoršna je človeka zadela. „Zemlja bodi prekleta zavoljo tebe“, je Bog rekel Adamu. In zgodilo se je, kar je Bog rekel. „Vemo namreč, da zdaj vsa stvar zdihuje in stoka kakor na porodu“ (to je: željno hrepení, si prizadeva, se poganja po tistem pervem, srečnem stanu, v kakoršnem se je znašla od začetka) (Rimlj. 8, 22.) učí sv. Pavl. Od kar je greh na svet prišel, človeku priložnost v greh daje clo to, kar nam je Bog vstvaril v pametno porabo in v nedolžno razveseljevanje, postavim: zlato, srebro, ogenj, zelišča in drevesa in sad zemlje, živali itd. Te in druge reči obrača človek marskterikrat vse narobe, napaja ž njimi svoje grešno poželjenje, svojo lakomnost, svoj napuh in svojo nečimernost.

3. Toda to še ni vsa nesreča, ktero je greh na svet pripravil. Greh je tudi natorno podobo božjo razdjal v človeku.

a) Človekova pamet je zatemnela. Adam in Eva, ki sta hotla v spoznanju Bogu enaka postati, sta na enkrat postala tolikanj zmotene pameti in zmedenega uma, da sta popolnoma pozabila na božjo vsegapričujočnost, in da sta se skrivala pred Bogom.

b) Njuna volja je oslabela, je spridena postala, in se bolj k hudemu, kakor k dobremu nagnila, kakor se je kmalu kmalu pokazalo. Adam je svoj greh in svoje zadolženje na Evo zavračeval, Eva pa na kačo.

4. To je strašna, neizrečeno žalostna prigodba, pa še vse strašnejši je to, da ta greh ni samo pervemu človeku škodoval, temveč tudi nam, ki smo njegovega rodu; časno in večno smert, pa tudi še veliko drugega hudega nam je prinesel. „Adam je rodil sina, ne po božji podobi, ampak po svoji lastni podobi“, to je: spridenega, popačenega, kakoršen je on sam bil, nam pripoveduje sveto pismo. „Misli in želje človeškega serca so k hudemu nagnjene že od njegovih mladih dni“, govorí Gospod Bog sam. (I. Moz. 8, 21.) „Glej, v grehih sem spočet, in v hudobijah me je spočela (znosila) moja mati“, zdihuje kraljev prerok David. (Ps. 50, 7.) „Težek jarm leži

na Adamovih otrocih od dne njihovega rojstva do dne, o kterem bodo pokopani v zemljo, ktera je nas vseh mati. Njih misli in skerbi njih serca se vtapljajo v to, da premišljujejo prihodnost in dan svoje smerti. Taka je pri njem, ki na prelepem tronu sedi, kakor tudi pri njem, ki v prah in pepel ponižan živí: pri njem, ki s krono na glavi se v višnjevo obleko oblači, kakor tudi pri njem, ki se s hodnikom (debelim platnom) ogrinja. Togota, zavidljivost (ljubosumnost), nepokoj, omahljivost, smertni strah, vedna jeza in prepir ga stresajo. K temu pritiskajo še smert, prelivanje kervi, razpori, meč, zatiranje, lakota, pogubljenje in muke", govorí Jezus, Sirahov sin. (Sir. 40, 1—4, 9.) In sv. apostelj Pavl piše: „Bili smo vsi že od natore otroci jeze." (Efež. 3, 2.) „Po enem človeku je prišel greh na svet, in po grehu smert, in je tako v vse ljudi smert prišla po njem, v kterem so vsi grešili." (Rimlj. 5, 12.) In sv. Pavl je žalostne nastopke greha skušal tudi sam nad seboj, kar nam s to le besedo na znanje daje: „Jaz sem mesen, prodan pod greh.—Vem namreč, da v meni, to je v mojem mesu dobrega nič ne prebiva: zakaj voljo sicer nahajam v sebi; da bi pa dobro tudi storil, tega ne najdem." (Rimlj. 7, 14. 18.) Glejte, ljubi kristijani! da moramo umreti, da smo z ogerdeno, zamazano dušo kot otroci jeze božje na svet prišli, da si moramo s trudom in težavo svoj vsakdanji kruhek služiti, da se nam tudi k vživanju pozemeljskega razveseljevanja vedno kaj grenkega primeša, da imamo slabotno, sprahljivo telo, da nas tako dostikrat obiskujejo bolečine in bolezni; na dalje, da smo marsikterikrat tako pozabljivi, da nam pamet tolikokrat zastaja, da je naša volja tako slabotna, za dobro tolikanj otožna, za hudo tolikanj pripravna, da nam je marskterikrat tako težavno, premagati hudo poželjenje, ktero nas naganja zdaj v ta, zdaj v uni greh: vse to so prežalostni nasledi pervega greha. Ko bi Adam ne bil grešil, bi se mi tudi še zdaj v paradižu znašli, v raju veselili, dokler bi Bogu ne dopadlo, nas k sebi vzeti v nebesa.

5. Ta greh, kterega smo vsi poerbali od Adama, svojega pervega očeta, se imenuje poerbani greh; in ker iz tega greha izvirajo vsi drugi grehi, mu pravimo tudi izvirni greh.

6. Vzdignili so se sicer krivoverci, kteri terdijo, da „je nauk od izvirnega greha nespameten nauk, ker je človek že od natore božji otrok, in zemlja natorno kraljestvo božje.“ Pač prav bi bilo, ko bi se zamogel človek izvirnega greha in vseh njegovih žalostnih nasledov ravno tako zlahkoma znebiti, kakor zlahkoma se zamore ta resnica tajiti! Človeku, ki je v ječo obsojen za vse svoje žive dni, se tudi vtegne po noči sanjati, da se prost in sloboden znajde doma v očetovi hiši, in da ima v obilo vsega, česar le njegovo serce poželí; pa kmalu se spet prebudí, se prebudi in zave svojega žalostnega stanja v močvirni ječi, in spet ga žulijo železne verige na nogah, in ga nadležuje lakota ob pičli hrani, in mora rad ali nerad na terdo delo. Pa tudi v čuječem stanu, dokler je terden in zdrav, in ljubi mir in dostojno premoženje ima, si vtegne človek domišljevati, da nam je zemlja pozemeljski raj. Ali vse drugač bo sodil, kadar ga revščina tare, ga posojevavci stiskajo, mu razvajeni in razuzdani otroci sramoto delajo, mu huda bolezen zdravje spodjeda in življenje grení, in se smert oglasí z vso svojo grozo! S čem si bo človek razložil vse stiske in težave sedajnega življenja? Od kod cela nepretergana versta nesreč in nadlog, britkost in bolečin na tem svetu? Je mar Bog človeka že kar o stvarjenju postavil v tolikanj reven in nesrečen stan? Tega ne! Kaj takega ne smemo misliti od neskončno modrega in dobrotljivega Boga. Ali pa si je morda človek vselej sam kriv nesreč in nadlog, ktere ga zadevajo? Tudi tega po pravici ne moremo terditi, ker le mnogo in premnogokrat sami vidimo, da se hudobnemu človeku na tem svetu dobro godí, pravičen pa bolezen prenaša, revščino in druge nadloge terpi, in večkrat clo nedolžno dete v strašnih bolečinah pojema, dokler v presilni siromaščini in neznanem terpljenju duše ne izdihne. Kamorkoli se obernemo, in kakorkoli si obravnavamo svoje življenje, vselej in povsod si skušamo britko resnico, da na tem svetu ni nebes; in naj si širokoustni demagogi, ter nesrečni osrečevavci držav in narodov tudi še tolikanj prizadevajo, da bi srečo sejali na vse kraje sveta, prave in stanovitne sreče vendar le nikakor ne bodo posejali med vse ljudi; in če tudi temu ali unemu naklonijo začasno srečo, pa pri tem morda sto drugih potisnejo

v nezmerno nesrečo. Kaj pravite, od kod to pride? Sam ob sebi si človek vsega tega nikakor ne ve razložiti; lepo pa nam sv. pismo vse to razloži. Sv. pismo nam pove: Ko je bil Bog po stvarjenju ogledal vse, kar je bil ustvaril, je vidil, da je bilo vse prav in dobro storjeno. (I. Moz. 1, 31.) „Bog smerti ni naredil. Vstvaril je vse, da bi živelo, in da bi v blagor bilo vse, kar se znajde na zemlji; škodljivega strupa ni bilo vmes, tudi ne peklenskega kraljestva na zemlji.“ (Modr. 1, 13. 14.) Toda v takem srečnem stanu ni ostala naša zemlja. „Po enem človeku je prišel greh na svet, in po grehu smert, in je tako v vse ljudi smert prišla po njem, v kterem smo vsi grešili.“ (Rimlj. 5, 12.)

7. „Ali je pa to po pravici, da moram zadolženje svojega pervega očeta tudi jaz nositi, se za njegov greh tudi jaz pokoriti?“ vtegne vprašati eden ali drugi. Mu odgovorim: Po pravici je; zakaj Bog, ki pravico ljubi in krivico sovraži, (Ps. 44, 8.) je to reč tako naravnal. „Pravičen je Gospod po vseh svojih potih (naredbah).“ (Ps. 144, 17.)

Mi sicer res vsega tega ne moremo prav zapopasti, ker je kratkovidna, zatemnjena naša pamet; akoravno pa božjih sklepov in sodb po vsi širjavi in daljavi nikakor ne moremo premeriti, je vendar le po vsem pravična beseda Davidova, ki pravi: „Pravičen si, o Gospod! in pravična je tvoja sodba.“ (Ps. 118, 137.) Pri vsem tem namreč lahko zapopademo, da slabo drevo ne more storiti dobrega sadu (Mat. 7, 18.); lahko zapopademo, da človek ne more zapustiti svojim otrokom premoženja, kterega je zapravil, zapustiti pa jim zamore dolgove, ki jih je naredil; lahko zapopademo, da dete sužnjega ne more na svet priti kot žlahten gospodič. Ko bi kak kralj ali cesar enega svojih podložnih brez vsega njegovega zasluženja za svojega otroka dovzel, ga s častjo in bogastvom oblagodaroval, mu obljubil, da bo tudi njegove otroke in otrok otroke lepo preskerbel, ako se bo vrednega skazoval vseh teh dobrot; podložnik pa bi šel, ter se vzdignil zoper svojega dobrotnika in gospod pa bi opornega nehvaležneža spodil iz svoje hiše, izgnal iz svoje dežele; in bi ta nesrečni človek v svojem novem, žalostnem stanu otroke dobil: bodo žalostno osodo očetovo delili tudi njegovi otroci. Marsikterikrat se jih bo

morda res otožnost prijemala in jim žalost serce zalivala, če bodo svojo sedajno nesrečo primerjali s srečo, ktero bi vživali, ako bi bil njih oče svojemu gospodu in kralju zvest ostal; morda bodo tudi še clo kterikrat nejevoljni nad svojim nespametnim očetom: tega pa le vendar nikakor ne morejo terditi, da bi jim bil kralj ali cesar kako krivico storil. — Človek po svoji natori ni imel nikakoršne pravice do tistih čeznatornih prednost in imenitnost, s kterimi ga je Bog oblagodaroval; tudi Bog nikakor ni bil dolžen, da bi mu bil moral nebesa dati v dedščino: toraj nikakor ne smemo reči, da je Bog človeku, kteri njega nič več ni hotel spoznati za svojega gospoda, rekel: „Vzemi, kar je tvojega, in pojdi“.

8. Kar pa je naj strašnejšega in naj bolj žalostnega pri tej prigodbi, je to, da si ljudje sami nikakor niso mogli pomagati. Kakor človek, ki sam nič nima, drugim nič ne more dati, in kakor terdo zvezan jetnik drugega zvezanega jetnika ne more razvezati; ravno tako tudi nobeden človek ni mogel ne sebe ne drugih greha rešiti. Amen.

XLVI. Keršanski nauk.

Bog obljubi odrešenika.

1. Ljubi kristijan! ali si že bil kdej v kaki bolnišnici? Morda še clo ne veš, kaj je bolnišnica? Bolnišnica je hiša polna bolnikov, in sicer tacih bolnikov, kteri po človeško soditi nimajo nobenega upanja, da bi kdej več ozdraveli. V taki bolnišnici se nahajajo ljudje, ki so gobovi in turovi po vsem životu; — se nahajajo ljudje, kterim je rak razjedel vse obličje, in jim ni pomagalo nobeno zdravilo; — zdihujejo beteżniki, kterim je vodenica telo napihnila do neznane debelosti, ali pa jih nadležuje huda Valentinova bolezen (božjast); — se vidijo siromaki, ktere je udaril mertud, da ne morejo ganiti ne rok,

ne nog; — in še mnogih drugih terpincov je viditi ondi v mnogoterem terpljenju, v različnih bolečinah, ki ondi zdihujejo, pričakujejo — gotovo smerti. In takih revnih bolnikov se po bolnišnicah ne nahaja le samo kakih deset ali dvajset, ampak clo po sto in sto. In marsikteremu, ki je pervikrat bil v taki hiši, je bilo tako tesno pri sercu, in ga je sprehajala tolika groza, da mu je sapo zapiralo in mu je kerv zastajala po žilah; in kadar je spet stopil iz tiste hiše, se še ogledal ni, ampak je, kar molčé dalje hitel, da mu tem poprej izpred oči zgine tista hiša. In zdaj si pred oči postavi, ljubi kristijan! ko bi prišel kak gospod iz Angleškega ali iz daljne Indije, ne kak širokoustni bahač, ampak kak pošten in usmiljen gospod, in bi stopil v bolnišnico, in bi rekel bolnikom: „Vem vam zdravnika, kteri zamore pomagati vam vsem, in tega zdravnika vam bom poslal;“ — oh to bi bilo veselje po vseh posteljah, na vseh stolih, v vseh sercih, nedopovedljivo, nepopisljivo veselje! — In glej! kakoršne so telesne nadloge in pretežnosti po bolnišnicah pri revnih bolnikih, take in še hujše so duhovne nadloge in težave po vsem svetu nad vsim človeškim rodom. Od kar sta Adam in Eva grešila, pride vsak človek bolen in nadložen, hrom in kruljev, grintov in gobov na duši na svet; in tudi ti, ljubi kristijan! si tak na svet prišel; in v toliki nadlogi, v toliki nezmerni nesreči ti ni mogel pomagati nobeden ne. Ali glej! — kdo bi se ne razveselil, kadar se spomni na to! — čudodelni Zdravnik, kteri edini je pomagati zamogel, Bog, ni pustil ljudi v toliki nezmerni siroščini, temveč se je v svoji neskončni ljubezni usmilil grešivšega človeka. Akoravno je bil neizrečeno velik greh naših pervih staršev, vendar le Bog z nepokornim človekom ni hotel ravnati tako, kakor s prevzetnimi angelji. Angelje, ki so imeli vse popolniši um in vse boljšo voljo memo človeka, in ki so sami ob sebi grešili, je Bog kar brez vse milosti in brez vsega usmiljenja zavergel; ljudje pa, ki niso sami ob sebi, ampak le po peklenski kači zapeljani grešili, so usmiljenje našli pri Bogu: človek ni bil, kakor napuhnjeni angelji, vekomaj zaveržen od Boga.

2. Še poprej, prejden je sodbo sklenil nad grešnim človekom, je Bog v prekletstvu, kterega je izrekel nad kačo, očitno na znanje dal, da ga je volja, človeka rešiti. „Ker si

to storila," je rekel kači, „bodi prekleta med vsemi živalmi zemlje! — Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo, med tvojim in njenim zarodom. On (eden njenih mlajših) bo tebi glavo sterl, in ti ga boš v peto zalezovala." (I. Moz. 3, 14. 15.) S tim je hotel Bog hudemu duhu na znanje dati, da bo ena, zmed vseh blažena žena ljudem rodila odreščenika, kteri bo njemu, satanu, sterl glavo, to je: pokončal njegovo moč in oblast; kteremu pa z vsemi svojimi zvijačami in vsemu svojemu prizadevanju vkljub ne bo mogel prizadjati nobenega drugega terpljenja razun tistega, kterega mu bo prizadjal na njegovi človeški natori, po kteri je hodil po zemlji, kakor hodimo tudi mi, opiraje se na svoje pete. Tako tedaj je Bog v odrešenje človeka zavoljo greha zaverženega obljubil poslati odrešenika, ki se mu tudi Mesija pravi.

3. Te svoje obljube pa Bog ni spolnil kar takrat, kadar jo je bil storil. Bog je hotel, da bi se ljudje po dolgi skušnji sami prepričali, kako revne in spačene, kako nevedne in nezmožne za dobro da jih je naredil greh, kako da si sami nikakor ne morejo pomagati, in kako potreben da jim je odrešenik. Vse, kar koli se je zgodilo odtistihmalo, ko je bil Zveličar obljubljen in do tistihmalo, da je res na svet prišel, je Bog naravnal ali dopustil le zato, da bi človeka prepričal od te resnice, ktera nas tako močno ponižuje, in zato, da bi ljudi pripravljal na prihod Zveličarjev. Ko bi vi zgodbe tistih časov, kakor so popisane v svetem pismu, zamogli sami prebrati in jih prav umeti, bi se kmalu kmalu prepričali, kako dalječ sega slepota uma in spačenost serca pri človeku, kadar je samemu sebi prepuščen, in kako pomanjkljivi in nezdatni da so bili vsi pripomočki, kterih so se pred prihodom Odrešenikovim poslužili, da bi se zboljšalo in popravljalo in odvernilo vse, kar je človeku napravil nesrečni greh. Ker pa vsi svetega pisma ne morete sami prebrati, vam bom v naslednjih keršanskih naukih prav na kratko razlagal najimenitniše dogodbe tadajnih časov. Moram vas pa že kar naprej opomniti, da moramo vse te dogodbe premišljevati od dvojne strani, in sicer a) najpoprej kakor djanja, ktere so se zares godile, in b) potem tudi kakor predpodobe tega, kar se je imelo goditi še le po prihodu Zveličarjevem, kakor to resnico tudi sv. Av-

guštin razlaga rekoč: „Cela stara zaveza je skrita v novi zavezi: očaki, njih zveze, njih besede, njih djanja, njih otroci, vse njih življenje je bilo vedno prerokovanje od Kristusa in njegove cerkve. Vse Judovsko ljudstvo, vsa njihova voditev (vladanje) je bila veliko prerokovanje od Kristusa in keršanskega kraljestva.“

I. Od Adama do vesoljnega potopa.

(Pervih 2000 let od stvarjenja sveta.)

4. Že pervi sin Adamov, Kajn, je bil silo hudoben. Tolikanj slep je bil na svoji pameti, in tolikanj spačenega serca, da je iz gole nevošljivosti vbil svojega nedolžnega brata Abeljna. Po tem je pobegnil in po samotah se potikal, na zadnje obupal. — Abel, ki je bil nedolžen umorjen od lastnega brata, nam je predpodoba Mesijeva. Kakor je nedolžnega Abeljna umoril lastni brat, je tudi Jezus nedolžen umorjen bil od lastnih rojakov in svojih domačinov, od Judov.

5. Namesto Abeljna je dal Bog Adamu drugega pobožnega sina, po imenu Set. Kajn pa, kakor tudi Set sta imela veliko otrok. Setovi mlajši so bili zavoljo svojega svetega življenja božji otroci imenovani. Kajnovi mlajši pa so bili hudobni; toraj so jih človeške, to je, posvetne otroke imenovali. Bili so sicer v posvetnih rečeh zlo znajdeni, v božjih rečeh pa vsi nevedni in nepridni. Sčasoma je bilo zmerom več ljudi. Tadaj so se „otroci božji“ pridružili k „človeškim otrokom“, in kmalu so bili ravno tako hudobni, kakor le ti.— Tu imamo žalostni zgled, kako hitro se dobri spačijo, ako se začnejo pajdažiti s hudobnimi. — Henoh, eden zmed Setovih mlajšev, je bil prav pobožen in bogaboječ mož. Opominjal je ljudi k pokori, (Jud. 14, 15.); pa njegovo opominjevanje ni dosti zdalo. Zmerom več in več je bilo ljudi na zemlji, pa bili so tudi zmerom bolj hudobni; nič niso marali za Boga, in v groznih pregrehah so živeli. Zavoljo tega je Bog sklenil, ljudi in živali na zemlji pokončati. Vendar jim je še 120 let odloga dal, da bi se poboljšali.

6. Med hudobnimi pa je živel Noe. Noe je bil pravičen in popolnoma mož med svojim rodom; toraj je milost dosegel pred Gospodom. Njemu je Bog ukazal: „Naredi barko iz obdelanega lesa; 300 komolcev naj bo dolga, 50 široka in 30 visoka. Glej, razlil bom povodenj po zemlji; vse, kar živí in diha, bo pokončano. S teboj bom pa zavezo storil; ter pojdeš v barko ti in tvoji sinovi, tvoja žena in žene tvojih sinov. Vzemi tudi k sebi v barko po dvoje in dvoje vseh žival, ki so na zemlji. — Vzemi tudi seboj vsakoršnega živeža, da se bote preživili ti in one.“ — Noe je storil, kakor mu je Bog ukazal. Sto let je barko delal, in ljudi k pokori budil. Pa ljudje se niso menili za njegove svarjenja, ter so svoj pot živeli v hudobijah. Tadaj reče Gospod Noetu: „Pojdi v barko ti in vsa tvoja družina. Zakaj še sedem dni je, in potem bom rekel deževati na zemljo štirdeset dni in štirdeset noči, ter bom potrebil iz zemlje vse stvari.“ Noe gre s svojo družino in z živalmi v barko: in Gospod sam je od zunej duri za njim zaperl. — Ko je sedem dni minulo, so prederli vsi studenci iz globočine, in oblaki neba so se odperli: na zemljo je dež lil 40 dni in 40 noči. Voda narašča, vzdigne barko od tal na kviško, in stopi petnajst komolcev visoko nad hribe, ktere je pokrila. — Kako so zdaj pregrešni ljudje jokali, in v groznem strahu k Bogu klicali; pa čas milosti je bil zamujen, ker terdovratni, ki so bili, poprej niso hotli poslušati. Plezali so na drevesa, na hribe in višave lezli — pa vse je bilo zastonj! — Vse, kar diha na zemlji, je bilo pokončano, bodi človek ali živina, bodi ptica pod nebom ali červ v prahu. Noe sam je bil otet, in kar je bilo ž njim v barki. — 150 dni je voda stala po zemlji. — Zdaj Bog reče Noetu: „Idi iz barke ti in tvoja žena, tvoji sinovi, in žene tvojih sinov; tudi vse živali, ktere so bile s teboj.“ — 393. dan po svojem odhodu v barko je Noe spet šel iz barke s svojo družino in z vsemi živalmi. — Hvaležni Noe je Gospodu altar postavil, in mu žgavni dar na njem zažgal. To je bilo Gospodu všeč. Toraj je blagoslovil Noeta in njegove sinove, in je rekel: „Glejte, zavezo naredim z vami in z vašim zarodom; nikoli več v prihodnje ne bo potop razdeval zemlje. Dokler bo

zemlja, ne bo prejenjala ne setev ne žetev, ne poletje ne zima, ne noč ne dan. Svojo mavrico postavim v oblakih; ona bodi znamnje zaveze med menoj in med zemljo.“ — To neznano, prestrašno povodenj v sploh imenujemo vesoljni potop. Da se je ta grozepolna povodenj res godila, nam razun svetega pisma spričujejo tudi školke (mušelni), pomorski pesek, ostanki neznanih povodnih živali, ki se še dandanašni nahajajo po vsem svetu, zdaj globoko pod zemljo, zdaj spet verh naj viših gor. — Tudi Noe nam je predpodoba Mesijeva, ker je svet otel vesoljnega pogina, in zemljo spet obljudil in napolnil z božjimi otroci. Vesoljni potop, ki je zemljo opral in očedil pregreh, s kterimi je bila omadežvana, nam je predpodoba svetega kersta. (I. Petr. 3, 21.) Barka, v kteri je bil Noe s svojo družino pogina ovarovan in otet, nam je podoba svete cerkve Kristusove, zunaj ktere ni rešenja, ni zveličanja. — Henoh, Noe in drugi pobožni možje in očetje, ki so s svojimi družinami in svojimi čedami prosto okrog hodili od kraja do kraja, in se niso bili še naselili po mestih in selih, in so priprosto in bogoljubno živeli, se v svetem pismu imenujejo patriarhi, kar je po naše toliko kakor očaki. (I. Paral. 8, 28.) Njih sveto, bogoljubno življenje nam daje še dandanašni prelep zgled, da se nanj oziramo in ga posnemamo. Amen.

XLVII. Keršanski nauk.

II. Od Noetovih mlajših in od neverstva.

(Od 1660. do 2083. leta po stvarjenju sveta in naprej.)

1. Noetovi sinovi, ki so ž njim iz barke prišli, so bili Sem, Kam in Jafet. Od teh je ves človeški rod na zemlji. Noe je kmetoval, in je zasadil vinograd. Ko je pa vino pil, čigar moč ni poznal, se je preveč napil, in je razgaljen ležal v šotoru. Kam je to vidil, je zasmehoval svojega očeta in to povedal zunaj svojima bratoma. S takim obnašanjem je Kam pokazal svoje silno hudobno in spačeno serce. Sem in Jafet pa sta bila dobra in sramožljiva otroka; plašč sta vzela na rame, z odvernjenim obrazom šla k očetu, ter ga odela s plaščem. Ko se Noe prebudi, in Kamovo hudobijo zvé, ga je grozna žalost obšla. Po božjem razodenju je prerokoval, da se bo Kamovim mlajšim huda godila, in da bodo sužnji Semovim in Jafetovim mlajšim. Semovim in Jafetovim mlajšim pa je Noe srečo prerokoval, kar se je tudi res spolnilo, in se še spolnuje. Od Sema izhaja izvoljeno božje ljudstvo, izhajajo Judje ali Izraelci, iz kterih je Zveličar. Jafetov rod je bil naj bolj obilen; tudi izhajajo od njega Evropejci, kristjani in naj bolj olikani. Kamovi pa so bili Semovcem in Jafetovcem sužnji. Od njih izhajajo zamorci, še zdaj večidel divji, ali pa sužnji. Tako sadje rodi nesramnost in hudobija na dolge dolge čase. — Noetovih mlajših je bil sčasoma velik narod, in razširjali so se na vse strani po zemlji. Ko so od jutrovega dalje šli, najdejo ravnoto v deželi Senaar, in se ondi vselijo. Ošabna misel jih obide, in prigovarjajo se med seboj, rekoč: „Sozidajmo si mesto in stolp (turn), čigar verh se bo neba dotikal, in storimo slavo svojemu imenu, prejden se razkropimo po vsi zemlji.“ — Bog pa jim je overl in ustavil

njih nečimurno delo. Do tistega časa so ljudje na zemlji govorili le en sam jezik; zdaj pa jim je Bog jezik zmedel, da eden drugega niso umeli. Tako jih je Gospod razkropil, in so morali jenjati od svojega prevzetnega početja. Tisto mesto pa je bilo imenovano Babel, to je zmešnjava, ker je bil ondi zmešan jezik vsega sveta. In od ondot jih je Gospod razvel po vseh deželah. Semovci so ostali v Aziji, Kamovci so šli večidel v Afriko, Jafetovci pa v Evropo.

2. Kolikor bolj so se ljudje po zemlji razširjali, toliko bolj so na Boga pozabili in toliko bolj so se razširjale tudi pregrehe in se razsevalo molikovanje po vseh deželah. Tekali so za razuzdanim posvetnim veseljem, navezovali so svoje serce na minljive, pozemljiške reči. V posvetnih, pozemljiških rečeh so bili sicer znajdeni in prebrisani, v spoznanju božjem pa vedno bolj nevedni in zaslepljeni. Vera v enega, edinopravega Boga je vedno bolj vgasovala in umirala med njimi, grozepolno, razuzdano molikovanje se je vedno bolj širilo in šopirilo med narodi: zašli so v strašno neverstvo (ajdovstvo). „Niso imeli upanja obljube, in so bili brez Boga na tem svetu.“ (Efež. 2, 12.) „Modre so se imenovali, in so neumni postali. In so spremenili veličaštvo neminljivega Boga v podobo minljivega človeka, in ptic, in čveteronogatih in lazijočih žival“; (Rimlj. 1, 22. 23.) ali pa so „dela človeških rok, zlato in srebro, umetniške izdelke“, ali tudi „ogenj ali veter, ali sonce in luno imeli za bogove.“ (Modr. 13, 10. 2.) To je: Neverske ljudstva niso imele upanja, doseči zveličanje, ktero je bilo Judom obljubljeno; tudi niso nič spoznale pravega Boga. Znašli so se med njimi ljudje, kteri so umerle ali tudi še žive ljudi molili in po božje častili, na primero; Greki in Rimljani svojega Cevza (Jupitra), svojega Eškulapa, svojo Diano in drugih brez števila. Drugi so molili ptice in druge živali, postavim: Egipčani svojega Apis-a, posebnega junca, Ibis-a, štorklji podobno ptico, Krokodila, kušarju (zelencu) podobno toda sila veliko, hudo, povodnjo žival, kače, mačke in drugo živad. Spet druge ljudstva so imele različne umetnijske izdelke iz zlata, srebra, iz rude, lesa, kamnja, kterim so božjo čast skazovale; tako so imeli Filistejci svojega Dagona (1. Kralj. 5, 2—7.), Babilonci svojega Bela ali Bala (Dan. 14,). Spet

drugi, kakor postavim Perzijani in druge ljudstva v Aziji so molili ogenj, ali veter, ali solnce, ali luno. Molikovanje je bilo tolikero in tako različno, da je neverski zgodovinar Heziod, ki je živel kakih 800 let pred Krislusovim rojstvom, naštel trideset tisučev molikov, kterim so neverniki božjo čast skazovali.

3. In kakoršna je bila njih vera, tako je bilo tudi njih zaderžanje in nravno življenje. „Bog jih je prepustil spačenemu poželjenju, da delajo, kar se ne spodobi, da so polni vse krivice, hudobije, nesramnosti, lakomnosti, polni nevošljivosti, ubijanja, prepira, goljufije, hudodelnosti, da so podpihovavci, obrekovavci, Bogu sovražni, zasramovavci, prevzetni, napuhnjeni, izmišljevavci hudobij, staršem nepokorni, neumni, razuzdani, brez ljubezni, brez zvestobe, brez usmiljenja. (Rimlj. 1, 24. 28—31.) — Žalosten in strašen zgled, kako močno spačeni in sprideni da so bili neverniki, nam kaže, sv. pismo nad Sodomljani in Gomorani. Prebivavci v Sodomi, Gomori in v drugih sosednjih mestih so doprinašali tolikanj strašne, ter vnebopijoče pregrehe, da je neskončno pravični Bog poslal nad njih žvepljen ogenj iz nebes, kteri je pokončal vse te nesrečne mesta z vsemi prebivavci vred. Le edini pravični Lot ni bil pokončan v tistem strašnem ognju. Prišla sta dva angelja po njega in njegovo družinjo. Vsi drugi so revno poginili v prestrašnem ognju. In po tem strahovitem požaru so tisti nekdaj tolikanj lepi in rodovitni kraji se v zemljo vderli, da za njimi zdaj nič več ni ne sledu in tiru. Smradljivo jezero, mertvo morje, se razprostira zdaj ondot v večni spomin, kako da Bog pregreho sovraži in strahuje; in neka neznana groza sprehaja potnika, ki potuje po tistem kraju.

4. Vtegnil pa bi kdo misliti in reči sam med seboj: „Dosti boljši kot med nekdajnimi neverniki tudi med sedajnim svetom ni. Hudobije, kakoršne so doprinašali neverniki, nahajamo tudi še zdaj prav pogostoma med kristjani!" To je sicer res; toda to pride le od tod, ker se mnogi ljudje, dasiravno se kristjane imenujejo, kar nič ne zmenijo za keršansko postavo. Kdor Jezusov nauk pozna, tudi lahko spozna, da slehern, ki hudo dela in po veri ne živi, prav ne dela, ampak da greši. Pri nevernikih pa je bilo to vse drugač. Med

njimi se jih je znašlo mnogo in mnogo, kteri so po naših zapopadkih prav hudobno živeli, pri vsem tem pa so preslepljeni po napčnih zapopadkih svoje napčne vere terdne misli bili, da prav ravnajo in prav živé. Tim nesrečnim sirotam je bila clo njih vera sama neusuhljiv studenec različnih pregreh. Oni „niso imeli upanja obljube“, (Efež. 2, 12.) niso imeli upanja, da bodo dosegli zveličanje, zatoraj so mislili, da je človek vstvarjen le za to, da bi užival posvetne sladnosti, čast in veljavo med ljudmi; „bili so brez Boga“, zatoraj so mislili, da nobenega razločka ni med dobrim in hudim, da je vse eno čednost in hudobija. Od večega dela svojih molikov, ktere so po božje častili, so si pripovedovali mnoge razuzdanosti in različne gerde dela. Še clo tako daleč so zašli, da so različne pregrehe imele tudi različne molike in posebne varhe med bogovi. Rimljani na primero so imeli Baha, ki je bil bog pijanosti in pijancov; Merkurija, ki je bil bog goljufije in laží, varh tatvine in tatov; Venero, ktera je bila boginja nečistosti in nečistnikov. Nekteri neverniki so se še tako hudo motili, da so mislili clo dobro delo storiti, kadar so ljudi klali svojim molikom v dar.

5. Neskončno usmiljeni Bog pa vendar le nevernikov ni pustil popolnoma potoniti v spridu in pogubljenju. Včasih jih je po nenavadnih kaznih, včasih po njihovi vesti dramil in budil iz pregreh in hudobij. Skerbel je, da se je začemši od Noeta posihmalo vedno nekoliko njegovega svetega razodenja med njimi ohranilo po ustnem izročilu. Tudi Judje so prišli mnogokrat v dotiko z neverniki, in poznejše leta clo v sužnost nevernikov. Ravno zavoljo tega se ni čuditi, da se tudi med neverniki nahaja nekoliko znanja od enega, edinega Boga, od stvarjenja človekovega, od njegovega nekdanjega, nedolžnega stanu in od njegovega greha, od obljube Odrešenika, od vesoljnega potopa itd., akoravno je to znanje bilo silno pomanjkljivo in silo popačeno. Po ustnem izročilu in posebnem razsvitljenju božjem se je tudi zgodilo, da so o različnih dobah med neverniki na noge stopili posamezni možje, kteri, akoravno niso imeli popolnega prepričanja, so pa vendar le vsaj čutili in si domišljevali, da je le eden, edinopravi Bog; kteri so se gerdobiji in gnjusobi neverstva vstavljali, in si prizadevali, navdihniti

ljudem čistejše in boljše zapopadke od Boga in svete volje božje; kteri so pobožno živeli, in so tadaj z naukom in zgledom tudi druge opominjevali, naj čistejše in lepše živijo, in so s tim svoje ljudstvo obvarovali, da ni popolnoma propadlo. — Da vam to resnico dopričam, vas opomnim na Perzijane. Med njimi se je kakih 2000 let pred Kristusom znašel mož, po imenu Coroaster, ki je učil, da morajo zavoljo greha pervega človeka umreti vsi drugi ljudje, da je človeška duša neumerjoča, da bo človek po smerti sojen, in da prejme po tem ali plačilo ali pa kazen, da bodo mertvi spet vstali, in drugega več, kar se vse še lahko bere v nekih silo starih buhvah, Cendavesta imenovanih. — Med Kitajci (Kinezi) je 550 let pred Kristusovim rojstvom na noge stopil učenik, po imenu Konfucij, ki je tudi učil, da je človeška duša neumerjoča, in je opominjal svoje rojake, da morajo v časti imeti svoje starše, se pošteno poročiti, duše ranjcih v časti imeti itd. in si je nabral veliko število vernikov, in ima še dandanašni po Kitajskem in Kokinkitajskem svoje nasledovavce. — Greški modrijan Sokrat je živel kakih polpeto sto let pred Kristusom, in si je prizadeval v sredi molikovanja razširjati vero v enega samega, edinopravega Boga; trudil se je, vesoljne spride ovarovati vsaj mladino, in jo zdaj z besedo, zdaj z zgledom vnemati za čednost. — Tudi sveto pismo včasih v misel vzame kakega pobožnega nevernika. Tako nam pripoveduje od Namana, ki je bil Sirskega kralja veliki vojvoda, bil silo bogat, toda gobov. Pri njem je služilo Izraelsko dekle. Le-ta reče nekega dne Namanovi ženi: „Oh, naj bi bil moj gospod pri preroku v Samariji, gotovo bi ga gob očistil.“ Naman, to zvedeti, se napravi k Elizeju. Elizej mu reče v božjem imenu: „Pojdi in okopaj se sedemkrat v Jordanu, ter boš očiščen.“ Naman gre, se skoplje v Jordanu sedemkrat, in očiščen je bil od gob. Potlej se verne k preroku in reče: „Zdaj vem, da ga ni Boga na vesoljnem svetu, razun Izraelskega.“ — Tolikanj ljubeznivo in milo skerb je imel Gospod Bog clo za nevernike: bodi mu čast in hvala vse vekomaj! Amen.

XLVIII. Keršanski nauk.

III. Od poklica Abrahamovega do Egiptovske sužnosti.

(Od 2084. do 2369. leta po stvarjenju sveta.)

1. Zgodovina Noetovih mlajših očitno spričuje, kako strašno da človek zaide v svojem spačenem stanu, kadar je samemu sebi prepuščen, in mu ne pride Bog na pomoč s svojo ceznatorno pomočjo. — Dasiravno pa so bili ljudje silno hudobni, jih Bog vendar le ni pozabil. Da bi molikovanje, ktero se je zmerom dalj in dalj širilo med ljudmi, ne okužilo vsega človeškega rodu, je sklenil Bog, odbrati in izrediti si ljudstvo, pri kterem bi se spoznanje edinopravega Boga in njegove svete volje in upanje na obljubljenega Odrešenika vedno ohranilo, in ktero bi z vso svojo zgodovino bilo očitna priča božje previdnosti, božje dobrote in pravice božje, in iz kterega ljudstva bi rojen bil obljubljeni Mesija.

2. Za očeta tega ljudstva si je Bog odbral pobožnega očaka Abrahama. Abraham je bil doma v mestu Ur na Kaldejskem. Da bi se tudi njega molikovanje in hudobija ne prijela, mu je Bog ukazal domačijo zapustiti. Rekel mu je: „Idi iz svoje dežele, in od svoje sorodovine (žlahte), in iz hiše svojega očeta, in pojdi v deželo, ktero ti bom pokazal. Očeta te bom storil velikega naroda, in te bom blagoslovil, in zvišal tvoje ime. Po tebi bodo oblagodarjeni vsi narodi zemlje.“ (I. Moz. 12, 1. 2. 3.) S temi besedami mu je Bog obljubil, da bo iz njegovega rodu prišel Zveličar, po kterem bodo osrečeni vsi narodi na zemlji. — Abraham vboga, dasiravno ne ve, kam ga Bog kliče, ter vzame seboj Saro, svojo ženo, Lota, ki je bil sin njegovega brata, in vso družinjo in premoženje, in gre iz dežele. — Ko so prišli v deželo Kanaan

ali Palestino, se Gospod Abrahamu razodene in mu reče: „Tvojemu zarodu bom dal to deželo, in ga namnožil kakor pesek ob morju in zvezde na nebu.“ (I. Moz. 12, 7.—13, 6. —15, 5.) Bila je zmed najlepših dežel na zemlji, od ktere se je po pregovoru reklo, da se po njej cedí mleko in med. In Abraham je ondi oltar postavil Gospodu, ki se mu je bil prikazal.

3. Abraham in Lot sta si bila deželo razdelila, da bi med Lotovimi in Abrahamovimi pastirji prepira ne bilo zavoljo spašnikov. Lot si izvoli lepo stran ob Jordanski reki, kjer je bilo Sodomsko in Gomorsko mesto; Abraham je ostal na Kanaanskem. Čez nekoliko časa ropnejo tuji kralji v deželo, poberó vse premoženje iz Sodome in Gomore, vjamejo tudi Lota in odidejo ž njim in njegovim premoženjem. Abraham, to zvedeti, zbere svojih 318 urnih hlapcov, in plani po noči nad kralje. Užugal jih je, jim vzel ves rop, in je rešil tudi Lota in njegovo premoženje. — Nazaj gredé je šel Abraham memo mesta Salem, ktero se je pozneje imenovalo Jeruzalem. Melkizedek, Salemski kralj, pa je iz hvaležnosti za Abrahamovo zmago Bogu daroval kruh in vino, ker duhoven je bil Boga Najvišega. Od tega Melkizedeka ne vemo ne očeta ne matere, tudi nam nič ni znanega ne od njegovega rojstva ne od njegove smerti. Melkizedek nam je lepa podoba božjega Sinu. Tudi Jezus ni imel začetka; od vekomaj je bil skrit v naročju Očetovem, in se je na zemlji prikazal s tim, da je človeško natoro nase vzel, in zato, da je opravil daritev, od ktere nam je pod podobami kruha in vina spomin zapustil v najsvetejšem zakramentu in dokončavši daritev se nam je umaknil nazaj v nebesa, kjer „je po redu Melkizedekovem veliki duhoven postal na vekomaj.“ (Hebr. 6, 20.)

4. Ko je Abraham dosegel svoje 99. leto, mu je Bog ponovil obljubo, ktero mu je bil že poprej storil. Naredil je ž njim zavezo, in v znamnje storjene zaveze mu ukaže Bog obrezati slehernega fantiča osmi dan po rojstvu. Obrezovanje, ktero je še dandanašnji med Judi v navadi, je bilo podoba očiščevanja in posvečevanja, ktero se godí pri svetem kerstu, pri kterem bo človek očiščen od poerbanega greha in dovzet za božjega otroka. Ob enem je imelo obrezovanje tudi še ta namen, da bi opominjevalo slehernega, naj si obrezuje svoje

serce s tim, da zatira v sebi svoje hudo poželjenje, ako hoče Bogu dopasti.

5. O tistem času, kadar mu je bil Bog obljubo storil, Abraham ni še imel nobenega sina. Pri vsem tem pa je le vendar terdno zaupal in zvesto pričakoval, da bo Bog rešil svojo besedo in spolnil svojo obljubo. In res mu je Sara sina povila v svojem 90. letu. Imenoval ga je Izaka. — Gospod Bog je djal svojega zvestega služabnika Abrahama na terdo poskušnjo. Ko je bil odrastel Izak, na kterega so bile navezane vse božje obljube, ukaže Bog Abrahamu, Izaka zaklati in mu ga v žgavni dar darovati. Abraham vboga, ter pelje svojega sina na goro Morijo, ktero mu je Bog pokazal, in ktera se je pozneje Kalvarska gora imenovala. Ondi se Abraham pripravlja, da bi daroval svojega preljubega sina Izaka. Izak je sam prinesel derva na goro na žgavni dar, in se je radovoljno podvergel božjemu povelju. Pustil se je zvezati in položiti verh derv na oltar, ki ga je bil Abraham postavil. In zdaj stegne Abraham svojo roko in prime za nož, da bi zaklal in daroval svojega sina. — Pa angelj Gospodov je z neba zaupil: „Abraham, ne steguj svoje roke nad mladenča, in nič žalega mu ne stori. Zdaj vem, da se Boga bojiš, ker zavoljo mene nisi zanesel svojemu edinemu sinu.“ Abraham se ozre, in za seboj zagleda ovna, ki je za roge tičal med ternjem. Prime ga, ter ga daruje namesto svojega sina v žgavni dar. In Bog mu je spet ponovil obljubo, da bo njegov zarod namnožil, kakor zvezde na nebu, in kakor pesek ob morju; da bodo njegovi mlajši v last dobili obljubljeno deželo; in da bodo po nekom iz njegovih mlajših osrečeni vsi narodi zemlje, to je: po Mesiju ali Zveličarju. Izak, ki se je hotel zaklati pustiti po božjem povelju, nam je predpodoba Jezusova, ki je tudi po volji svojega nebeškega Očeta sam nesel na Kalvarsko goro les svetega križa, na kterem je bil darovan, ter od Judov zaklan.

6. Kar je Bog Abrahamu obljubil, je obljubil tudi Izaku, (I. Moz. 26,) in Izak je blagoslov, kterega je bil Bog nad-nj razlil, po božji naredbi izročil svojemu drugemu sinu Jakobu. (I. Moz. 28, 14.) In en del božjih obljub se je tudi res kmalu začel spolnovati; zakaj Jakob je imel dvanajst sinov,

kterih mlajši so se bili v kratkem času nezmerno namnožili. Jakob se je zval tudi Izrael, to je: božji bojevavec. Po tem Jakobovem priimku se je Judovsko ljudstvo imenovalo tudi Izraelsko ljudstvo, in Jakobovi dvanajsteri sinovi so očetje dvanajsterih rodov Izraelskega ali Judovskega ljudstva.

7. Enemu Jakobovih sinov je bilo Jožef ime. Jožef nam je ena najlepših predpodob Mesijevih. Svojim bratom je Jožef na znanje dal svoje prihodno veličastvo, ktero mu je Bog v sanjah razodel, in njegovi bratje so ga zavoljo tega nezmerno sovražili; med seboj se pogovorijo, ter sklenejo, ga umoriti; po tem se premislijo, in nedolžnega brata tujcom prodajo; na tujem je bil Jožef obdolžen hudobije, ktere nikoli ni bil storil; po nedolžnem je bil v ječo veržen; v ječi se je znašel med dvema hudodelnikoma, kterih enemu je napovedal rešenje, drugemu smert na vislicah; na posled je bil Jožef iz ječe pripeljan, in iz naj večega zaničevanja vzdignjen v naj večo čest. Kralj ga je naredil poglavarja vse Egiptovske dežele, in Jožef je v sedmih rodovitnih letih spravljal zernje v žitnice, da je v naslednjih nerodovitnih letih lakote in pogina rešil vse, kteri so pri njem iskali pomoči. (I. Moz. 37, 39—45.) Tudi Jezusa so po nedolžnem sovražili Judje, njegovi rojaki; eden njegovih aposteljnov jim ga je prodal; po nedolžnem so ga v smert obsodili, in pribili na križ, na kterem je visel med dvema hudodelnikoma, kterih eden je bil zveličan, drugi pogubljen. Na svetem križu je umerl, in bil v grob položen; pa je častit in veličasten iz groba šel, kakor Jožef iz ječe. Zdaj je povzdignjen in povišan nad vse stvari, v nebesih ob božji desnici sedi, in milost in pomoč delí vsem, ki se k njemu zatekajo in vanj zaupajo.

8. Izmaelski tergovci, kterim je bil Jožef prodan, so ga bili seboj v Egipt odpeljali in ondi prodali. Putifar, kraljev služabnik, je Jožefa kupil. Ker je bil Jožef pobožen in zvest, je bil Bog ž njim, in je dal tek in srečo k vsemu, karkoli je počel. Zavoljo tega ga je njegov gospod ljubil, si ga izvolil svojega strežaja, mu vse zaupal in mu izročil celo hišo. — Žena Putifarjeva pa je bila hudobna, in je hotla Jožefa v greh pregovoriti. Nedolžni Jožef, ki je imel vedno Boga pred očmi, se prestraši in reče: „Kako bi mogel toliko hudobijo storiti,

in zoper svojega Boga grešiti!“ Ker pa je za plašč prijela, jej Jožef popusti plašč v rokah, in beží iz hiše. Hudobna žena se je na to močno raztogotila. Ko mož domu pride, svojo hudobijo na Jožefa verže, se čez-nj laže in ga hudo toži. In da bi jej verjel, mu plašč pokaže. Gospod to sliši, se razserdí nad Jožefom in ga ukaže v ječo vreči. — Dve leti je prezdihoval Jožef v ječi med hudodelniki. Zdaj se ga Bog usmili. Imel je kralj Farao čudne sanje, kterih mu nihče ni mogel razložiti. Jožef, od Boga razsvitljen, mu jih razloži, kakor jih je bil poprej v ječi razložil kraljevemu točaju in kraljevemu peku, kterih eden je bil v svojo poprejno službo spet sprejet, drugi pa na vislice obešen. Kralj postavi zdaj Jožefa za svojega namestnika in poglavarja vse Egiptovske dežele. Prišlo je sedem rodovitnih let, in Jožef spravlja zernje v žitnice; nasledovalo pa je tudi sedem nerodovitnih letinj, kakor jih je Jožef napovedal; in Jožef odpira svoje zaloge in preskerbi ne le Egiptovske, ampak tudi še sosednje dežele z živežem in kruhom. Tudi v Kanaanski deželi je postala lakota, in Jožefovi bratje pridejo v Egipt zernja kupovat. Jožef jih kar hitro spozna; oni pa njega niso bili spoznali. Terdo jih dene na poskušnjo, da bi zvedel, ali so se poboljšali, ali ne; in ko jih poboljšane najde, se jim da spoznati, in jih pošlje z darili nazaj k staremu očetu Jakobu, naj mu sporoče, da njegov sin Jožef še živí, ter ga povabi k sebi v Egipt. Jakob je bil terdne misli, da je njegov preljubi sin Jožef že davno mertev. Ko toraj zvé, da Jožef še živí, se močno obveselí in na pot odpravi v daljni Egipt z vso svojo družinjo in z vsem svojim premoženjem. Vseh duš iz Jakobove hiše, ki so prišli na Egiptovsko, je bilo razun žen njegovih sinov, šest in šestdeset; z Jakobom in Jožefom, in njegovima sinovoma Eprajmom in Manasetom pa jih je bilo sedemdeset.

9. Kadar Jakob čuti, da se mu smert približuje, skliče k sebi vse svoje sinove, jim daje primerne nauke in zveličavne svarila, in jih blagosloví, slehernega posebej. Judata pa je blagoslovil z naj večim blagoslovom, ter mu rekel: „Kraljeva palica ne bo vzeta od Juda, ne vojvoda od njegovega ledja (to je: od njegovih mlajših), dokler ne bo Tistega, ki je namenjen poslan biti.“ S temi besedami je hotel stari očak

Jakob to le na znanje dati: Juda! ti boš poglavar in gospodar svojih bratov; iz tvojega rodu bo prišel tisti, kteremu se bodo uklanjali tvoji bratje in njih mlajši; in toliko časa boš imel kraljevo palico, ter kraljevo oblast v rokah, dokler ne pride obljubljeni Mesija, kterega željno pričakujejo vsi narodi na zemlji. Tako so Jakobove besede razlagali že Judje sami, in tako jih razlaga sveta cerkev tudi še zdaj. V tem prerokovanju očak Jakob napoveduje tudi čas, o kterem ima Mesija na svet priti; takrat namreč ima na zemljo priti Odrešenik, kadar bo Judov zarod zgubil pozemeljsko oblast, in kadar bo prišel ob kraljevanje. Amen.

XLIX. Keršanski nauk.

IV. Od odhoda Izraelcov iz Egipta do njihovega priboda v obljubljeno deželo.

(Od 2369. do 2560. leta po stvarjenju sveta.)

1. Jakob je umerl; umerli so tudi njegovi sinovi; njih mlajši pa so ostali v Egiptu. Bilo jih je sčasoma zmerom več; deželo so polnili in močni prihajali. (II. Moz. 1, 7.) Egipčani so jim bili zavoljo tega zavidljivi, in nov kralj, kteri se za Jožefa nič ni hotel zmeniti, je sklenil jih zatirati. Rekel je Egipčanom: „Glejte, narod Izraelovih otrok je velik, in močnejši od nas. Dajmo ga zatirati, da se ne množi, in ko bi vojska vstala, ne potegne z našimi sovražniki.“ — Toraj jim je kralj postavil oblastnike, naj jih zatirajo s težavnim delom, kterega so morali opravljati po opeknicah (ceglovnicah) in na polju. Pa hujši ko so ž njimi delali, več jih je bilo. Toraj zapove kralj, vse rojeno možkega spola v vodo pometati. Žalovali so Izraelci in zdihovali, pomagati pa si niso mogli. Bog se jih usmili in jim je poskerbel odrešenika, Mozesa, in

sicer po čudnem potu. Neka žena namreč je svoje dete skrivala že tri mesce. Zdaj ga ne more več prikrivati; vzame bičnat jerbasček, ga znotraj zasmolí, položí dete vanj, in ga dene pri kraju reke v ločje. Njegova sestra pa se je od daleč vstopila, ter dočakovala, kaj se bo zgodilo z otročičkom. In glej! kraljeva hči pride k vodi s svojimi deklami. Ko ugleda jerbasček v vodi, zažene eno svojih dekel ponj. Odpre ga, in zagleda v njem dete, ktero je vekalo. Smili se jej, in reče: „To bo ktero zmed Izraelovih detet.“ Otrokova sestra pa stopi k njej, in uprašuje, če sme poklicati Hebrejsko ženo, da bi otroka redila? Jej reče: „Vzemi tega otroka, in redi mi ga; ti bom plačala. Mati je svojega otroka vzela, in ga redila; ko je pa odrastel, ga je izročila kraljevi hčeri. Kraljeva hči ga je sprejela za svoje dete, in ga imenovala Mozesa, to je: iz vode otetega. — Ko je Mozes odrastel, je vidil nadlogo Izraelcov, svojih bratov, in se je zanje poganjal. Faraon je to zvedel, in je iskal Mozesa umoriti. Mozes pa je bežal iz Egipta v Arabijo, v deželo Madijan. Bil je Mozes dobroserčen in postrežljiv; toraj ga je duhoven Jetro v Madijanu vzel na svoj dom. In Mozes mu je služil 40 let. — Zdaj reče Bog Mozesu verniti se v Egipt in iz sužnosti rešiti njegovo ljudstvo. In da bi se bil Mozes skazal kar božjega poslanca, mu je dal Bog dar čudežev, ki jih bo delal s svojo palico.

2. Mozes toraj gre v Egipt, in s svojim bratom Aronom stopi v božjem imenu pred kralja Faraona, ter mu reče: „To pravi Gospod, Izraelov Bog: spusti moje ljudstvo, da mi daruje v puščavi!“ Toda Faraon noče pravega Boga spoznati in mu pokoren biti, tudi ne ljudstva spustiti; temveč le še hujše stiska Izraelce. Mozes je različne čudeže delal pred kraljem: je spremenil vso vodo v kerv, da je nihče ne more piti in da vse ribe pomerjo; — je priklical iz egiptovskih vod brez števila veliko žab, da pokrijejo vso deželo, in oblazijo hiše, peči, jedi in postelje pri kralju in njegovih podložnih; — je spremenil prah zemlje v komarje, ki so pikali in nadležovali ljudi in živino po vsem Egiptu; — je nagnal grozno veliko muh v kraljevo poslopje in poslopja njegovih služabnikov po vsi deželi, da je bila zemlja od njih vsa zasmrajena; — pošlje grozovito kugo, da živina pocepa Egipčanom; — verže pepela

v zrak, in se mehurji in otekljine izpahnejo po živini in po ljudeh; — vzdigne svojo palico proti nebu, in bliska se vse križema in se vsuje toča, kakoršne še ni bilo v Egiptu, da vso zeljenav po polju pakonča, drevje lomi, pobija živino in ljudi; — vzdigne zopet svojo palico nad Egipt, in gorek veter prinese kobilic brez števila, da so pokrile ves Egipt, in pokončale vse, kar je toča zelenega popustila; — stegne proti nebu svojo roko, in se je naredila tako gosta tama, da tri dni človek človeka ni vidil: pa vse to kraljevega serca ne omeči. Dokler je stiska terpela, obeta ljudstvo spustiti; kadar pa na Mozesovo molitev stiska prejenja, Faraon zopet oterpne in noče spustiti iz dežele delavnega ljudstva. Zdaj pošlje Bog angelja moríje nad Egipčane, in je s smertjo vdaril vse pervorojene po Egiptu, od Foraonovega pervenca do pervenca sužnje. Tudi vsa pervina živine je poginila. Nobenemu Izraelcu pa se ni nič žalega zgodilo, ker so bile vse njih duri zaznamovane z jagnjičjevo kervjo. Bog je bil namreč po Mozesu Izraelcom ukazal, da mora vsak gospodar zaklati enoletnega jagnjička, kteri je brez vse skaze; in nobena kost se mu ni smela zlomiti. Ž njegovo kervjo so morali namazati hišne podboje in naddurje, in ga pečenega snesti tisto noč. — Še v noči reče kralj Mozesu in Aronu, njegovemu bratu: „Pojdite darovat Gospodu, kakor pravite; vzamite tudi svoje ovce in goveda, kakor ste prosili, in blagoslovite me.“ Egipčani sami so Izraelce priganjali, da naj berž gredo iz dežele, in so rekli: „Vsi bomo pomerli!“ — Izraelci tadaj gredó, in Bog jih je peljal skoz puščavo, ktera je pri rudečem morju, ktero jim zdaj na enkrat pot zapre. Na božje povelje pa je stegnil Mozes roko nad morje, in morje se je razgernilo na dve strani, in voda je stala kakor stena ob desni in ob levi. Veter je posušil dno, in Izraelci so po suhem šli skoz morje. — Faraon pa se je skesal, da je ljudstvo spustil. Svojo vojsko zbere, hiti za njimi, in jih doteče pri rudečem morju. Že so bili Izraelci s suho nogo čez morje prišli. Egipčani z vso vojsko za njimi planejo. Gospod pa je na nje spustil grom in nevihte. In Mozes stegne na božje povelje roko nad morje, in morje se je zagernilo in je pokrilo vso Faraonovo vojsko, kolikor je je za njim v morje šlo. Ne eden zmed njih ni

ušel. — Da je Bog rešil Izraelce iz terde Egiptovske sužnosti in njih ohranil po hišah, kterih duri so bile zaznamovane z jagnjičkovo kervjo, je predpodoba našega odrešenja. Potovanje Izraelcov skoz rudeče morje pa je predpodoba svetega kersta, v kterem bodo zbrisani in pokončani naši grehi. — V spomin, da je Bog Izraelce čudno rešil iz egiptovske sužnosti in otel pervorojence njihove, je Bog Judom zapovedal, obhajati vsako leto velikonočne praznike, o kterih so jedli velikonočno jagnje, ktero je bilo pripravljeno ravno tisto noč, o kteri so bili odrinili iz Egipta. Velikonočno jagnje je bilo podoba Jezusa Kristusa križanega, ki je neomadeževano Jagnje (I. Petr. 1, 19.); njegova kerv nas od smerti greha reši, in njegovo meso in njegova kerv se nam zavživati daje. Izraelci niso jagnjetu kosti lomili; tudi Jezusu se ni nobena kost zlomila, dasiravno je pri drugih križanih to v navadi bilo. Izraelsko velikonočno jagnje je bilo z dvema lesoma — z enim poprek pri prednjih nogah, z drugim podolgoma — prebodeno, obešeno, in tako rekoč križano, kakor naš Zveličar.

3. Od rudečega morja so Izraelci dalje šli, ter prišli čez nekoliko časa v veliko puščavo Sin. Vse, kar je Bog storil in naredil z Izraelci v puščavi, je nam lepa predpodoba, ima svoj lep pomen. — Izraelci so v puščavi živeli kot tujci in popotniki, ter niso imeli ondi stanovitnega, stalnega prebivališča: tudi kristjan se mora kot tujca in popotnika imeti v puščavi pozemljiškega življenja in ne sme nikoli svojega serca preveč navezovati na minljive, pozemljiške reči. — V puščavi so Izraelci za živež dobivali mano, čudopolni kruh, ki je padel iz nebes: tudi kristjan se na zemlji hrani in živí s pravim nebeškim kruhom, kteri med sveto mašo pride iz nebes na zemljo, in nas živi, krepča in tolaži. (Jan. 6, 49. 50. — I. Kor. 10, 3.) — Izraelci so pili v puščavi skrivnostipolno vodo, ktera je iz skale izvirala: „skala pa“, uči sv. Pavl (I. Kor. 10, 4.) „je bil Kristus, ki nam delí svoje milosti in gnade, ktere so studenci žive vode. (Jan. 4, 13. 14.—7, 38.) — Izraelsko ljudstvo je bilo v puščavi obdano od sovražnikov, kteri so hotli Izraelce vstavljati na potu v obljubljeno deželo; Izraelci pa so sovražnike premagali po molitvi Mozesovi, kteri je na gori svoje roke iztegoval in razpenjal (II. Moz. 17.):

tudi kristjan ima v svojem sedajnem življenju, na svojem pozemeljskem potovanju vedno vojsko z mnogimi sovražniki, in jih premaga le v moči in s pomočjo tistega, ki je zanj na križu razpel svoje roke. — Izraelce, pičene od strupenih, ognjenih kač, je Bog ozdravljal s tim, da je ukazal Mozesu narediti in kviško na ogled razpeti bronČeno kačo; kdorkoli se je vanjo ogledal, je ozdravel: (IV. Moz. 21, 9.) mi pa bomo ozdravljeni od popadljejev peklenske kače, to je: od svojih grehov s tim, da se s skesanim sercom in spokornim duhom oziramo nanj, ki je bil na križ povišan. (Jan. 3, 14.)

4. V tretjem mescu po izhodu iz Egipta pridejo Izraelci po puščavi do gore Sinaja, in postavijo šotore pod hribom. Ondi jim da Bog svojo postavo, in sicer tisto postavo, ktero je tudi Jezus poterdil, razložil in spolnovati veleval; dal jim je deset božjih zapoved, ter jim jih z lastnim perstom zapisal na dve kamnitne tabli. — V spomin tega postavodajanja so bili postavljeni binkoštni prazniki, ki so se obhajali 50 dni po veliki noči, ker je Bog 50. dan po izhodu iz Egipta dal Izraelcom svoje svete zapovedi. (II. Moz. 22, 29. III. Moz. 23, 15.)

5. Zraven desetih zapoved je dal Bog Judom tudi še mnogo drugih postav, ktere so vravnovale deloma njih deržavno vladanje, deloma pa službo božjo. V teh postavah je bilo natanjčno določeno, kako se morajo obnašati pri sodbah, kako praznike praznovati, kako daritve opravljati. Ukazal jim je, za božjo službo naravnati sveti šotor, in vanj postaviti skrinjo zaveze, v kteri so bile hranjene tabli z božjimi zapovedmi. Za oskerbovanje in opravljanje službe božje je odbral posebne služabnike, ter v to odločil ves Levijev rod, po kterem so se ti služabniki božji Leviti imenovali. Leviti so morali sveti šotor, pozneje pa Jeruzalemski tempelj varovati, za snažnost skerbeti, svete posode hraniti itd. Leviti iz hiše Aronove pa so bili odbrani za duhovnike. Duhovni so morali darovati, za ljudstvo moliti, mu zapovedi in postave razlagati. (III. Moz. 10, 11. — V. Moz. 17, 8—12.) Aron pa in za njim vsak pervorojenec iz njegovega rodu je bil v velikega duhovna odbran. Veliki duhoven je bil srednik med Jehovom (Bogom) in med ljudstvom, in priprošnik za ljudstvo; mogel je darovati pred vsemi drugimi duhovniki in za ljudstvo moliti; in le on

edini je smel na veliki dan sprave v presvetišče stopiti. — Vse te naredbe in naprave so merile v to, da bi bile Izraelce locile od drugih narodov, kteri bi jih bili prav lahko spet v molikovanje zapeljali. „Bili so z mnogimi vidnimi skrivnostipolnimi opravili obloženi, da bi jih bili kakor s hlapčevskim bremenom zavirani in vzderžani zastran vživanja jedi, zastran živalskih daritev in zastran brezštevilnih drugih reči, ktere so pa vse bile znamnja in predpodobe duhovnih reči, našega Gospoda Jezusa Kristusa in njegovo cerkev zadevajočih“, govori o tem sv. Avguštin.

6. Tudi Mozes je bil predpodoba prihodnjega Mesija. Rekel je Izraelskemu ljudstvu: „Preroka, kar sem jaz, iz tvojega ljudstva in zmed tvojih bratov bo obudil Gospod, tvoj Bog: njega poslušaj.“ Med Izraelci pa do Mesijevega prihoda ni bilo nobenega preroka, kteri bi se bil smel meriti z Mozesom. Nobenemu se ni Bog tako natanjčno razodel, nobenemu se ne tako blizo pokazal, kakor Mozesu; nobeden ni dal takih zapoved, nobeden ni skazal božjemu ljudstvu tolikih dobrot, kakor Mozes: Jezus sam je Mozesa dosegel, in še clo nezmerno presegel. Zraven tega je Mozes, ker je hotel rešiti svoje ljudstvo, zapustil slastno življenje na Faraonovem dvoru: in Jezus je zapustil nebeško veličastvo, da bi nas odrešil. Mozes je živel 40 let na tujem daleč proč od svoje domačije; in Jezus je čez 30 let bival v solzni dolini, na zemlji. Mozesu in Jezusu je zopergovorilo in zopervalo ljudstvo, kterega sta hotla rešiti itd. Mozesovo prerokovanje je moglo po tem takem željo po obljubljenem Mesiju buditi v sercu Izraelcov, in je zraven tudi še pripomoglo, Izraelcom znatnega narediti Mesija, kadar bi prišel.

7. Mozesu ni bilo dano, da bi bil sam peljal Izraelsko ljudstvo v obljubljeno deželo. Iz verh gore Nebo mu jo Bog pokaže, in Mozes je umerl, ko je že kakih štirdeset let na božje povelje Izraelsko ljudstvo deržal v puščavi. — V spomin štirdesetletnega bivanja v puščavi so Izraelci v poznejšem času obhajali praznik zelenih šotorov, ker so v puščavi le v šotorih prebivali, in ne po hišah. — Velikonočni in binkoštni praznik in praznik zelenih šotorov so bili Judovski naj imenitnejši prazniki, ki so se iz pervega le v snidnici obhajali, pozneje pa

v Jeruzalemskem tempeljnu. O teh praznikih so morali vsi odrašćeni Izraelci možkega spola v Jeruzalem priti k božji službi, kar jih je ohranilo in poterdovalo ne le v vzajemni bratovski ljubezni, ampak tudi v veri na enega, edinopravega Boga.

8. Še le Jozua, ki je že po svojem imenu (Jozua pomenja namreč to kar Jezus) še bolj pa po svoji službi predpodoba Jezusova, je na božje povelje peljal božje ljudstvo v obljubljeno deželo. — Obljubljena dežela nam je podoba presvetih nebes, v ktere Jezus svoje izvoljene popelje iz puščave tega sveta. Izraelci so prišli v obljubljeno deželo po mnogih hudih bojih, v kterih so le z božjo pomočjo premagali svoje sovražnike: tudi kristijan zamore le po mnogem vojskovanju in bojevanju, v kterem mu le božja gnada zmagati pomaga, priti v presrečno deželo, ktera mu je obljubljena, priti v veselo nebeško domovino. Amen.

L. Keršanski nauk.

V. Izraelci pod sodniki in kralji do razdelitve kraljestva.

(Od 2560. do 3029. leta po stvarjenju sveta.)

1. Kadar so bili Izraelci pod Jozuatovim vodstvom Kanaansko deželo v posest dobili, so jo razdelili med dvanajstere Izraelove rodove. Levjev rod je dobival desetino od vseh pridelkov dežele, in toraj ni dobil svojega posebnega zemljišča: namesto njega pa so dobili Jožefovi mlajši, v dva rodova, v Eprajmovega in Manasetovega razdeljeni, vsak svoj del. Po smerti Jozuatovi so modri in serčni možje vladali božje ljudstvo kakih 300 let. Sodnike so jih imenovali. Naj imenitniši med njimi so bili Gedeon, Samson in Samuel. V tem času so Izraelci zopet večkrat hudo delali pred Gospodom. Boga so

zapustili, se z neverniki združili, in služili njih molikom. Bog pa le vendar ni pozabil svojega ljudstva; kolikorkrat koli se je pregrešilo, ga je v strah vzel, ter dal sovražnikom v roke, da so jih povsod stiskali in premagovali; kakor hitro pa se je ljudstvo s spokornim duhom k njemu vernilo, in obžalovalo svoje hudobije, se ga je Bog spet usmilil, ter šibo iz nad njega odmaknil. Po takem potu je moglo Izraelsko ljudstvo vedno bolj spoznati, kako nezmožen za dobro da je človek sam ob sebi, in da si sam nikakor ni v stanu pomagati, da pa ljubeznjivo čuje nad njim modra previdnost božja, ktera je vedno pripravljena človeku pomagati. Po takem potu se je pa tudi vera v tega močnega, mogočnega in pravičnega, pa tudi tolikanj dobrega in usmiljenega Boga, in poželjenje in hrepenenje po Odrešeniku vedno živo ohranilo med ljudmi.

2, Samuel se je bil postaral, in Izraelsko ljudstvo je zahtevalo, naj mu kralja da, ker tudi druge ljudstva kralja imajo. Samuelova sinova namreč, Joel in Abija, ktera jim je sodnika postavil, nista bila pravična in bogaboječa, kakor njun oče. Samuel se v motitvi posvetuje z Bogom, in Bog mu ukaže, Izraelcom kralja dati, ter Saula v kralja pomaziliti. Kmalu pa je Saul pravo pot zapustil, ter v hudobije zašel, in Bog ga je zavergel. Na njegovo mesto je izvolil Davida, Jesovega naj mlajšega sina iz Judovega rodu. — S tim, da so Izraelci kralja dobili, se je imel spolniti božji sklep, po kterem je imel Mesija rojen biti iz kraljevega rodu.

3. Davida, ki je bil mož po volji božji, je bil prerok Samuel v Betlehemu pomazilil v kralja, in David je po Saulovi smerti kraljevanje prevzel. Trideset let je bil star, ko je kraljevati začel, in je kraljeval 40 let. Kralj David je lepa predpodoba Mesijeva. Dolgo časa je živel David natihoma pri svojem očetu; njegovi rojaki ga niso poznali, se niso zanj menili: tudi Mesija je živel dolgo časa v Nazareški tihoti pri svojem redniku, svetem Jožefu. David se na to očitno pokaže med svet in premaga ošabnega velikana Golijata z orožjem, ktero na videz ni bilo nič kaj pripravno za boj: in kadar se je Jezus očitno prikazal, je premagal satana, premagal svet s svetim križem, kterega so imeli neverniki za nespamet, in je bil Judom v pohujšanje in spodtiko. Kakor Mesija pozneje,

je bil tudi David poprej zaničevan od lastnih rojakov, bil sovražen in preganjan od tistih, kterim je dobrote delil, postavim od Saulna, Absaloma; bosonog in s solznim očesom je bežal čez Cedronski potok na Oljsko goro, je bil v svoji žalosti od Semeja zasmehovan in preklinjan; pri vsem tem pa je bil David vendar le ves usmiljen do svojih prevzetnih sovražnikov, in tudi on je imel med svojimi nasprotniki enega, ter Ahitofela, kteri ga je bil gerdo izdal, in se je na zadnje v obupnosti obesil. Po več kot tridesetletnem terpljenju in preganjanju, kterega mu je prizadjal med drugimi tudi še clo lastni brezbožni sin Absalon, se je David spet slovesno vernil v Jeruzalem, kjer so ga z obilnim češčenjem sprejeli njegovi podložni: tudi naš Zveličar se je po več ko tridesetletnem ponižanju in terpljenju, kterega je prestal in preterpel tukaj na zemlji, preterpel clo od lastnega ljudstva, ktero se je bilo vzdignilo zoper njega, častit in veličasten vernil v nebesa, kjer so ga angelji sprejeli s svetim češčenjem in se mu uklanjali kar svojemu Gospodu in svojemu kralju.

4. David, od Boga razsvitljen, je tudi veliko in sicer prav določno in natanjčno prerokoval od Mesija. Prerokoval je, da eden zmed njegovih mlajših bo božji Sin, bo duhovnik, ne po redu Aronovem, ampak po redu Melkizedekovem, ker namreč ne bo imel ne sebi enakega predhodnika, ne enakega predhodnika, ne enakega naslednika, kakor ga Melkizedek ni imel. V ozir tega velikega duhovna in božjega Sina poklada Očetu nebeškemu te le besede na jezik: „Ti si moj sin; danes (to je: od vekomaj) sem te rodil!“ (Ps. 2, 7.) „Ti si mašnik po redu Melkizedekovem na vekomej.“ (Ps. 109, 4.) — Na dalje David tudi popisuje, kako se Sin božji svojemu Očetu v spravni dar ponuja za naše grehe, koliko da bo na križu terpel, in da ne bo v grobu strohnel. V svojih duhovnih pesmih, v psalmih, vpelje Jezusa tako-le govorečega k njegovemu nebeškemu Očetu: „Klavnih daritev in darov nisi hotel, — žgavnih darov in spravnih daritev za greh nisi terjal: takrat sem rekel: Glej, jaz pridem,“ (Ps. 39, 7—10.) jaz pridem, da bi spolnil tvojo voljo. — „Več kot las na moji glavi je tistih, ki me sovražijo brez vzroka: močni so postali moji sovražniki, kteri me preganjajo po krivici. — Tuj sem postal

svojim bratom, in neznan otrokom svoje matere.“ (Ps. 68, 5. 9.) — „Moj Bog, moj Bog! ozri se na mene; zakaj si me zapustil?“ — „Zasramovanje ljudi sem in izveržek ljudstva. Vsi, ki me vidijo, se mi posmehujejo; se z ustnicami pačijo in stresajo z glavami“, in pravijo: „V Gospoda je zaupal, naj ga zdaj reši; pomaga naj mu, ker ima dopadanje nad njim. — Vse moje kosti so se razklenile. — Moja moč se je vsušila ko čepinja, in moj jezik se derží nebesa mojih ust. — Truma hudobnežev me je oblegla. Roke in noge so mi pribili; vse moje kosti so razšteli. — Moje oblačila so si razdelili, in za mojo suknjo so vadljali.“ (Ps. 21, 2. 7—9. 15, 17. 19.) — „Žolca so mi dali jesti, in v moji žeji so me s kisom (jesihom) napajali.“ (Ps. 58, 22.) — „Ne boš me pustil v grobu, in ne boš pripustil, da bi strohljivosti zapadel tvoj svetnik.“ (Ps. 15, 10.) — Tudi opeva David poveličanje Mesijevo, razširjanje njegove cerkve in njeno zmago nad vse njene sovražnike, ter pravi: „Gospod“, moj Bog, „je rekel mojemu Gospodu“, Mesiju: „Vsedi se ob moji desnici, dokler ti ne položim tvojih sovražnikov v podnožje tvojih nog.“ (Ps. 109, 1.) „Prosi me, in dal ti bom nevernike v dedščino, in pokrajne zemlje v tvojo lastnino. Kraljeval boš čez nje z železno palico (silo), in sterl jih boš, ko persteno posodo. — Zakaj so se neverniki togotili, in ljudstva si izmišljevale prazne reči? Kralji zemlje so vkup stopili, in poglavarji so se posvetovali zoper Gospoda in zoper njegovega Kristusa. Raztergajmo njih zveze, (pravijo,) in od sebe verzímo njim jarm. Ali kteri v nebesih prebiva, se jim bo smejal; Gospod se jim bo posmehoval.“ (2, 8. 1—4.) „Ostal bo, dokler bo solnce in luna, od roda do roda. — In bo gospodoval od morja do morja, in od reke do pokrajin zemlje. Zamorci bodo pred-nj padali, in njegovi sovražniki zemljo lizali. Kralji od Tarza in iz otokov mu bodo darove darovali, kralji iz Arabije in Sabe mu prinesli darí. Vsi kralji na zemlji ga bodo molili, vsi narodi (neverniki) mu bodo služili. — Njegovo ime bódi hvaljeno na veke; njegovo ime bo dalje ostalo, kakor solnce. In vsi rodovi zemlje bodo blagrovani v njem.“ (Ps. 71, 5. 8—11. 16. 17.)

5. Pod Davidovim kraljevanjem se je Jeruzalemsko mesto povzdignilo v pervo Judovsko mesto, v kterem so kralji

prebivali. Tudi skrinja zaveze je bila praznično prenesena v Jeruzalem, in v kraljevem Sionskem dvoru postavljena v prelep nov šotor. In ko je bil kralj David srečno premagal vse svoje sovražnike, se je pripravljal, da bi pozidal edinopravemu Bogu lep in veličasten tempelj. Zatoraj je ukazal obrise narejati, je nabiral zaklade za zidanje in dragega gradiva; pa še le Salomon, ki je za svojim očetom Davidom 40 let mirno in srečno kraljeval na Izraelskem, je zamogel to veliko delo začeti in skončati. Bil je pa tempelj tudi res sila lep in veličasten. Obriz tempeljna pri tleh je imel podobo svetega šotora; je bil namreč razločen v dvor in svetišče, svetišče pa v sveto in presveto. Dvor pred svetiščem je bil na dvoje razdeljen, v zunanji in notranji ali duhovski dvor, v kterem je bil altar za žgavne darove. V obeh je bilo veliko pohištev in stanic, v kterih so duhovni in leviti stanovali za čas duhovnega opravila. Svetišče je bilo sozidano iz rezanega kamnja, znotraj in zunaj obito z cedrovimi deskami. Med svetim in presvetim je bilo drago pregrinjalo. V svetem je bil z zlatom prevlečeni kadilnik (kadilni altar), deset zlatih svečnikov, deset pozlačenih miz, in še veliko druge posode iz čistega zlata. V presvetem je bila skrinja zaveze, in zraven nje sta stala dva keruba z zlatom prevlečena. Slednji je eno perutnico razprostiral nad skrinjo, druga je segla do stene. V svetem in presvetem so bile vse stene z izrezanimi kerubi, drevesi in cvetlicami opisane, in vse z zlatom prevlečene. Tla so bile z zlatom vložena, vrata z zlatom obite, clo žeblji so bili zlati. Sedem let so delali, preden so tempelj dodelali. Kedar je bil tempelj dodelan, zbere Salomon vse starašine in pervake rodov, da bi se skrinja zaveze iz Siona praznično prenesla v tempelj. Duhovni zadenejo skrinjo zaveze, in jo nesó. Salomon in vsa množica je šla pred njo, in gredé so darovali ovec in volov, da jih ni bilo ne ceniti, ne prešteti. Leviti so vbirali in igrali na cimbale, harpe in citre; 120 duhovnov je trobilo na trobente. In peli so na ves glas, da se je daleč razlegalo: „Hvalite Gospoda, ker dober je On, in njegovo usmiljenje terpi vekomej!“ Duhovni skrinjo zaveze postavijo v presveto pod peruti kerubimov. Ko vun pridejo, se je razgernil oblak po Gospodovi hiši. In Salomon jim reče: „Gospod je govoril,

da hoče v oblaku stanovati.“ Salomon gre zdaj k altarju, poklekne, razpne roke prot nebesom in priserčno moli. In Bog se Salomonu razodene, in mu reče, da je uslišana njegova molitev, da bo vsaki čas v tej posvečeni hiši, in da bo poslušal molitev svojega ljudstva. Tudi je Bog zapovedal, da se mu na nobenem drugem kraju ne smejo klavne daritve opravljati. (II. Paral. 5—7.) — Salomonova modrost, njegovo bogastvo in veličastvo je bilo tako veliko, da so ga občudovale vse ljudstva na blizo in daleč. Pod njegovim vladanjem so mnogi narodi Judom pod dacijo prišli, in Jeruzalem se je povzdignil v naj bogatejše mesto na Jutrovem. — Veličastni tempelj in sveto mesto Jeruzalem, in mirno, častitljivo vladanje Salomonovo so nam predpodobe svete keršanske cerkve, pa tudi podobe nebeškega veličastva.

6. Ko je pa Salomon že star postal, je začel Boga zapuščati, in mu ni več služil s celim, nerazdeljenim sercom. Še clo v molikovanje je zašel, in molikom hrame (tempeljne) zidal. Nejeverske ženske so mu bile serce spridile. Milost božja ga zdaj zapusti, in njegova svitlost otemnuje. Bog mu strahovanje napové in reče: „Ker si to storil, in nisi spolnil moje zaveze, in mojih postav, ktere sem ti dal, bom razderl tvoje kraljestvo, in ga bom dal tvojemu hlapcu.“ Le en sam rod, mu Bog obljubi, da bo še ostal njegovemu sinu, „zavoljo Davida in zavoljo Jeruzalema.“ In tako se je tudi res zgodilo. Veliko sovražnikov se je vzdignilo zoper Salomona, in tudi Jeroboam, njegov služabnik. Po Salomonovi smerti je deset rodov odstopilo od Roboama, njegovega sina, in so pristopili k Jeroboamu. Novo kraljestvo so napravili, kteremu se je reklo Izraelsko kraljestvo, in je imelo Samarijo za svoje poglavitno mesto. Samo rod Juda, z Benjaminovim sklenjen, je Roboamu zvest ostal. Temu kraljestvu se je reklo Judovsko kraljestvo, z velikim mestom Jeruzalemom. Bilo je veliko manjše od unega. Te dve kraljestvi niste imele nobene prijaznosti in ljubezni do eden drugega; še clo čertile in sovražile ste se med seboj.—Glejte, koliko hudega zaseje nesrečni greh ne le med posamezne ljudí, ampak tudi med cele narode! Bog nas toraj greha varuj! Amen.

LI. Keršanski nauk.

VI. Doba prerokov.

(Perva polovica četertega tísučletja po stvarjenju sveta.)

1. Naslednji Izraelski in Judovski kralji so bili večidel vsi sila hudobni. Že Jeroboam, pervi Izraelski kralj, je vlil svojemu ljudstvu, da bi v Jeruzalemski tempelj ne zahajalo, dve zlati teleti, in je rekel: „Glej, Izrael! to sta tvoja bogova, ki sta te iz Egiptovske dežele izpeljala.“ Ljudstvo je tadaj molikovalo! In Roboam, Judovski kralj, ni bil dosti boljši memo Jeroboama, Po takem potu je obedvojno ljudstvo pravega Boga zmerom bolj pozabilo, in vedno globokejše zabredlo v nevednost, pregrehe in hudobije. Oni so na Boga pozabili; Bog pa na njih vendar le ni pozabil. Boljšali kralje in ljudstvo, je pošiljal Bog svete možé, ki se jim je preroki reklo. Preroke so jih imenovali zato, ko so prerokovali, to je: prihodne reči napovedovali. Naj imenitniši preroki so bili: Elija, Elizej, Izaija, Jeremija, Ecehiel in Daniel. Preroki so bili prav pomenljivi možje tako pri Izraelskem, kakor tudi pri Judovskem ljudstvu. Bog se jim je razodeval po mnogih potih, in odkritoserčno in neprestrašeno so z besedo in po pismih tudi kraljem in velikašem oznanovali božjo voljo pa tudi žuganja božje.

2. Pred vsem drugim so bili preroki zavezani, upanje na prihodnjega Odrešenika pri Judih buditi in oživljevati. Ravno zato so od Mesija govorili prav dostikrat; so pripovedovali prav določno in veliko od njegovega čudopolnega življenja, od njegovega britkega terpljenja, pa tudi od njegovega veličastva. — Prerok Izaija (11, 1. 2.) na primero je napovedoval, da bo Odrešenik izšel iz Davidovega rodu, da bo devico v mater imel, in da bo sam Bog ta Odrešenik.“ Mladika bo pognala iz korenine Jesetove, in duh Gospodov bo počival nad

njim.“ — „Glej, devica bo spočela, in rodila Sina, in ime njegovo bo Emanuel“, to je: Bog z nami. (7, 14.) — „Dete nam je rojeno, in Sin nam je dan; na plečih mu je gospostvo, in njegovo ime je: Čudni, Svetovavec, Bog, Močni, Oče prihodnosti, Poglavar miru.“ (9, 6.) — Prerok Mihej (5, 2.) je prerokoval, da bo Jezus v Betlehemu rojen. Rekel je: „Ti, Betlehem Efrata, si sicer majhno med tisuči (mest) na Judovskem; pa iz tebe mi pride Gospodovavec v Izraelu, kterega izhod je od začetka, od vekomej.“ — Prerok Daniel (9, 24. 26.) je zapisal, kar mu je verhangelj Gabriel na znanje dal, da bo Zveličar sveta čez 490 let stopil med ljudi, jih rešil s svojo smertjo, in da bo zavoljo njegove smerti kaznovano Jeruzalemsko mesto s tempeljnom vred, ter vse razdjano. — Od Mesijevega čudopolnega življenja in dela piše prerok Izaija (35, 4. 6.): „Bog sam bo prišel, in vas odrešil. Tadaj se bodo odperle slepim oči, se odmašile gluhim ušesa; poskakoval bo kruljevi kakor jelen, in mutastim se bo jezik razvezal.“ — In od Jezusovega terpljenja in njegove smerti piše ravno ta prerok: „Zares, On nosi naše bolezni, in na-se naloži naše bolečine; in mislili smo, da je gobov in udarjen od Boga in ponižan. On pa je bil ranjen zavoljo naših grehov, in stert zavoljo naših hudobij; zavoljo našega miru je terpljenje na njem, in po njegovih progah smo ozdravljeni. Vsi smo kot ovce zašli, slehern se je obernil na svojo pot; ali Gospod je nas vseh pregreho nanj položil. Darovan je bil, ker je sam hotel, in ni odperl svojih ust; kakor ovca, ktera se v zaklanje pelje, in kakor jagnje, ki molči pred njim, kteri ga striže, ni odperl svojih ust... V smert je dal svoje življenje, in je bil med hudodelnike štet, ker je grehe njih veliko nosil, in za grešnike prosil.“ (53, 4—7. 12.) Na dalje pristavlja prerok, da se bodo ljudje zmed vseh narodov k Jezusu spreobernili, se spokorili, ga molili in romali k njegovemu grobu, ter pravi: „Glej, poroka za ljudstva sem ga naredil, poglavarja in učenika narodom postavil. Glej, ljudstva, kterih nisi poznal, boš k sebi priklical; ljudstva, ktere tebe niso poznale, bodo k tebi prihitele, zavoljo Gospoda, tvojega Boga, Svetega v Izraelu.“ (55, 4. 5.) „O tistem dnevu bo korenina Jesova stala narodom v zastavo, ljudstva ga bodo molile, in veličasten bo njegov

grob.“ (11, 10.) — Prerok Malahija (1, 10. 11.) je pisal, da se bo namesto različnih daritev stare zaveze po vsem svetu obhajala le ena sama daritev, ter daritev sv. maše. „Nobenega dopadenja nimam nad vami, govorí Gospod bojnih trum, in ne sprejemljem nobene daritve iz vaših rok. Zakaj od sončnega vzhoda do njegovega zahoda bo veličastno med narodi moje ime, in po vseh krajih bo mojemu imenu darovano, in čista daritev dajana v dar.“ — Kar sem vam zdaj v misel vzel, je pa le komaj majhen del čudopolnih podob, ktere je Bog prerokom razkazoval. Ti sveti možje so zraven tega tudi še pripovedovali, da se bo Jezus nekoliko časa zaderžal v Egiptu (Ozej. 11, 2.); da bodo nedolžni otročiči pomorjeni zavoljo njega (Jerem. 31, 15,); da bo prodan za trideset srebernikov (Mal. 3, 1.), in še veliko drugega. Če bi zamogli vi, ljubi moji! sveto pismo brati, in bi umeli ves njegov pomen, bi se gotovo čudili, kako natančno in določno da je popisan v teh svetih bukvah ves značaj kakor tudi posamezni odstavki življenja obljubljenega Mesija, popisan po teh svetih možeh veliko sto let poprej, prejden je Mesija sam na svet prišel.

3. Preroki pa niso le samo z besedo opisovali prihodnjega Odrešenika, ampak so tudi s svojim lastnim življenjem ljudem pred oči postavljali življenje in terpljenje Zveličarjevo; bili so ne le samo napovedovavci, ampak tudi predpodobe Jezusa Kristusa. Kakor Kristus so tudi preroki živeli v revščini in zatajevanju samega sebe. Tudi njim je Bog dal moč, čudeže delati, in napovedovati prihodnje dogodbe, bližnje in daljne. Kakor je v Jezusa verovalo nekoliko Judov in clo nekteri neverniki, so se tudi prerokov deržali nekteri boljši ljudje zmed ljudstva; in clo v Jeruzalemskem kraljestvu, v kterem je molikovanje gospodovalo, so se znašle še nektere duše, ktere so praznovale s preroki saboto, Judovski svetek. Skoraj vsi preroki so za pravice del mnogo nasprotvanja in preganjanja terpeli, in nekteri so morali clo umreti in življenje dati za resnico. Prerokoma Eliju in Elizeju, postavim, se je vedno žugalo in streglo po življenju, Ecehiel je neprenehoma bival v stiskah in nadlogah, Jeremija in Caharija sta bila s kamnjem pobita, Daniel je bil veržen v levnjak med divje zveri, Jona je bival tri dni in tri noči v trebuhu morskega soma, iz kterega pa je

na zadnje vendar le živ in zdrav prišel, kakor je Jezus častit in veličasten iz groba prišel tretji dan po smerti.

4. Poltretjih sto let je Bog Izraelce po svojih prerokih dramil in budil k pokori. Ker pa niso hotli zapustiti molikovanja in pregrešnega življenja, jih je Bog dal nevernikom v oblast. Neverske ljudstva so nad Izraelce planile, jih vžugale in odpeljale iz njih dežel. Deseteri Izraelski rodovi so bili razdeljeni in razpotaknjeni po Asirskem kraljestvu. Le malo malo jih je bilo še puščenih v deželi. Ti majhni ostanki Izraelskega ljudstva so se pomešali z nevernim ljudstvom, ktero je bilo po odpeljevanju Izraelcov vseljeno na Izraelsko zemljo. Njih mlajši so spoznavali vero, ktera je bila zmes molikovanja in Mozesove postave. Imenovali so se Samarijane ali Samaritane. Deseteri razkropljeni Izraelski rodovi pa se niso nič več ne vernili na svojo domačo zemljo, temveč so se porazgubili in so potonili med neverniki.

5, Kmalu po razdjanju Izraelskega kraljestva je Babilonski kralj Nabuhodonozor planil tudi na Judovsko deželo, je deželo razdeval, zajel Jeruzalemsko mesto, oropal in požgal veličastni tempelj, in večidel ljudstva s kraljem vred odpeljal v Babilonsko sužnost. Pa tudi v sužnosti Bog svojega ljudstva ni pustil brez tolažila in brez upanja. Tisti preroki, Izaija in Jeremija, ki so terdovratnemu ljudstvu napovedovali njegovo nesrečo, ter njegovo sužnost, so naprej vidili in prerokovali tudi, da se bodo veselo vernili iz sužnosti. Jeremija je določil čas, o kterem se bo obnovilo in spet vterdilo Judovsko kraljestvo; Izaija pa je 200 let poprej, preden je rojen bil, po imenu povedal moža, Cir-a, kteri bo ljudstvo rešil (Izaija 44, 28. 45, 1.). Tudi ob času njegove sužnosti je Bog preroke pošiljal Judovskemu ljudstvu. V sužnosti namreč je Ecehiel oznanoval svojim rojakom Gospodovo besedo, in Daniel je clo na kraljevem dvoru v Babilonu s svojim prerokovanjem, ktero se je natančno spolnovalo, veliko pripomogel, da je še tudi neversko ljudstvo spoznalo in spoštovalo moč in mogočnost Judovskega Jehova, ter edinopravega Boga in Gospoda nebes in zemlje.

6. Po tem, ko so Judje že celih 70 let prezdihovali v Babilonski sužnosti, so spet dovoljenje dobili, verniti se v svojo domačijo, in Jeruzalemski tempelj iz nova pozidati. Corobabel,

mož iz kraljeve Davidove rodovine, jih je peljal v domačo deželo. Ljudstvo se je naglo spet namnožilo po Judovski zemlji, in viditi je bilo iz pervega, da se bo zdaj terdno deržalo svojega Boga in mu zvesto služilo. Akoravno pa v gerdo molikovanje niso zašli, vendar le Judje niso bili še do dobrega spreobernjeni. Tempelj so zidati sicer pričeli, kmalu pa zidanje spet v nemar pustili; in ni jim bilo mar, da bi se bila spet obnovila in vpeljala očitna služba božja. Nasprot pa so se veliko trudili in si dosti prizadevali, da bi bili sami sebi naravnali zložne in veličastne stanovanja in prilične pohištva; in jim je bilo močno na skerbi, da bi v sloves pripravili svojo deželo in pomnožili svoje dohodke brez ozira na pripomočke, naj so že bili pravični ali krivični. Bog pa, neskončno usmiljen ki je, ni hotel jih kar na mestu zatreti, temveč vedno skerben za njih blagor jih je po raznih potih k sebi vabil in klical: zdaj jih je opominjal in svaril in jim žugal po svojih prerokih; zdaj jih je z dobrotami osipal in s svojim blagodarom obkladal; zdaj jim je spet sušo pošiljal in lakoto, in jih tepel s tim, da njihove dela in opravila niso imele nobenega pravega teka in vspeha. Ali glejte, nobena reč jim ne pride do živega: svarila prerokov jih ne poboljšajo, dobrote božje ne omečé, šibe božje jih ne spokoré. Hudobni, ki so bili, so hudobni tudi ostali; in pisma prerokov tiste dobe so prenapolnjene z žalovanjem, da se sabote ne praznujejo, da se vganja nečloveška odertija in tujci stiskajo, da se Gospodovim služabnikom desetine vderžujejo, dacije terdovratno odbijajo, da ljudje po krivem prisegajo, prešestujejo, eden drugemu (s strupom) zavdajajo, se pečajo z neverskimi ženami, in doprinašajo še mnoge druge hudobije, neznane hudobije in grozovito velike.

Poglejte, ljube duše! kako daleč so Judje zašli, akoravno jih je Bog vodil s tako veliko skerbjo in nezmerno ljubeznijo! Kolikanj hudobniše in nesrečniše pa so bile še le druge ljudstva, kterim Bog ni bil tako blizo! Vse to nam kaže, kako reven in nezmožen da je človek sam ob sebi, kako potreben da je človeškemu rodu Odrešenik in Zveličar, kako potrebna ljudem nadnatorna pomoč iz nebes! Amen.

LII. Keršanski nauk.

VII. Od povernitve Judov iz Babilonske sužnosti do prihoda Odrešenikovega.

(Druga polovica četertega tisučletja po stvarjenju sveta)

1. Po povernitvi iz Babilonske sužnosti Judje niso več imeli lastnih kraljev. Corobabel, kraljevič iz rodu Davidovega, ki je bil Jude pripeljal v domovino, je sicer še zmerom ljudstvo vodil in vladal, pa sloboden na kraljevem tronu ni sedel, in ni užival neodvisne kraljeve visokosti, tudi ni samostalne oblasti nad Jude imel. Clo tako daleč je prišlo na zadnje, da je Davidov rod zgubil vso svojo prednost in imenitnost in vunanjo svitlost; in da je revna in nepoznana v malem Nazareškem mestici živela Marija, mati Jezusova, akoravno je bila kraljevega Davidovega rodu; in da se je z bornim tesarskim rokodelstvom živil sveti Jožef, Marijin ženin in Jezusov rednik, akoravno je tudi on iz Davidove žlahte bil. Tako namreč je bila sklenila neskončno modra previdnost božja, da bi Zveličar bil sicer iz kraljeve Davidove hiše, in da bi sedel na tronu svojega očeta Davida in kraljeval v hiši Jakobovi na vekomej; pri vsem tem pa naj bi svet že kar o njegovem rojstvu spoznal, da njegovo kraljestvo ne bo od tega sveta, ne bo pozemeljsko, ampak bo duhovno kraljestvo; in toraj je moral rojen biti v revščini in nizkôti.

2. Kakih 200 let po svoji vernitvi iz sužnosti so Judje živeli pod milo vlado Perzijanskih kraljev; potem so pod oblast prišli Aleksandru velikemu, pod kterim so tudi mir užívali in obrambo imeli. Po Aleksandrovi smerti pa so se egiptovski in sirski kralji v hudih vojskah bojevali za Judovsko deželo, dokler so si jo na zadnje Sirci pribojevali. — Vtegnil pa bi morda kdo misliti: „Po tem takem je bila tadaj kraljeva palica

od Juda že odvzeta; Judje niso že nič več ne imeli lastnih kraljev; toraj bi bil imel Mesija že na svet priti?“ Toda, glejte! vsi ti tuji kralji so imeli svoje namestnike v deželi, kteri so imeli, kakor je bilo na Jutrovem v navadi, kraljevo oblast, in ti oblastniki ali kraljevi namestniki niso nikoli bili izvoljeni zmed tujcev, temveč vselej le zmed Judov, in sicer iz Judovega rodu.

3. Eden teh sirskih kraljev, ki mu je bilo Antioh (Epifanes) ime, je Jude grozovito stiskal. Hotel je namreč Mozesovo vero zatreti, in Jude spet v nevernike spremeniti. Njegovemu nespametnemu započetju se je vstavljalo mnogo Judov, in so deloma rajši svoje življenje darovali v naj strašnejših mukah, kakor pa bi bili vero zatajili in odstopili od Mozesove postave; — med njimi je bil stari Eleazar, serčna Makabejka in njenih sedem sinov: — deloma pa so se vzdignili, in se junaško bojevali za svojo vero in za svoje pravice. Ti hrabri bojevavci so se imenovali Makabejci po svojem vodniku Judežu, kterega so zavoljo njegove nenavadne serčnosti imenovali Makabejca, to je: kladvarja. Judež Makabej je premagal Judovske sovražnike, in njegovi nasledniki so še kakih sto let po njegovi smerti vodili in vladali Judovsko ljudstvo.

4. O tem času se je med Judi nagnjenje do terdega molikovanja sicer večidel porazgubilo in razkadilo; zašli pa so v molikovanje druge verste. Bili so namreč vsi polni nečimurnosti in napuha, ter so sebe in svoj narod nezmerno povzdigovali, druge narode pa gerdo zaničevali. Ponašali so se s tim, da so Abrahamovi otroci, in so se zanašali, da so bolj kakor vsi drugi narodi na zemlji prijetni in dopadljivi Bogu že samo zavoljo tega, ker so Abrahamovi mlajši. Mesija ali Odrešenika so sicer pričakovali, toda le bogatega in slovečega med svetom, in so se zanašali, da jih bo rešil tujih nasilnikov, da bo premagal vse njihove sovražnike, in da bo Judovsko ljudstvo povzdignil v naj imenitniši in naj slavniši narod na zemlji.

5. Še večo zmešnjavo v verskih zadevah so delale različne verske stranke (sekte), ktere so se po Babilonski

sužnosti spočele in izlegle med Judi. Zmed vseh teh verskih ločnic ali strank so tri posebnega spomina vredne, in sicer: farizejska, saducejska in esejska stranka.

a) Farizeji (kar je to, kar: odločenci) so bili ljudje, ki so se delali, kakor da bi bili naj bolj natančni v razlaganju in spolnovanju postave; prav za prav pa je bilo vse njih djanje in ravnanje večidel le hinavščina in hlinjenost, in oni sami so bili vsi polni zavida, vsi polni napuha, vsi polni prepirljivosti, vsi polni sovraštva. Farizejem so se prišlevali Judovski pismarji ali pismouki.

b) Saduceji (to je: pravični ali ostri) so bili ljudje, ki so druge prav ostro sodili, sami pa prav slastno in samopašno živeli. Saduceji so zmed svetega pisma le samo petere bukve Mozesove sprejeli, v neumerjočnost duše, v vstajenje telesa, v angelje, v večno plačilo in večne kazni pa niso hotli verovati. Saducejem so se pridružili večidel velikaši in bogatini.

c) Esejci (kar je toliko, kolikor: pobožni) so bili ljudje, ki so se potikali po nevljudnih, samotnih krajih in so sami za-se in ostro živeli, in po svoji glavi in lastnem zmišljevanju Bogu služili, pri tem pa se ogibali očitne službe božje, akoravno je bila ta od Boga samega predpisana in zapovedana.

V takem žalostnem stanu so se znašli Judje, v takem milovanjavrednem stanu je bivalo ljudstvo, kterega si je Bog zmed vseh narodov zemlje izvolil, da bi bilo njemu posebno posvečeno in da bi njemu posebno služilo.

6. Kakšna pa je bila o tistem času z drugimi narodi na zemlji, ktere je Bog, da s Pavlovo besedo povem, (Dj. ap. 14, 15.) pustil hoditi po njih lastnih potih, in je bilo viditi, kakor bi jih bil Bog pozabil? Vse druge ljudstva na zemlji so se znašle v neznaboštvu in molikovanju, in so vedno globokeje in globokeje zašle v brezen naj ostudniših pregreh in najgerših hudobij, kakor nam to sv. Pavl v listu do Rimljanov (1, 21- 32.) prav živo popisuje, ter med drugim pravi (v. 25.):

„Oni so spremenili resnico božjo v laž, in so častili in služili rajši stvarem, kakor stvarniku.“

7. Tako tadaj so bili Judje in neverniki vsi pod grehom (Rimlj. 3, 9.), in kdor je zamogel pregledati vso nezmerno siroščino, v kakoršni se je znašel takrat ves človeški rod, je pač lahko spoznal, kako neizrečeno potrebna da je ljudem posebna in nenavadna božja pomoč. Imevši božje obljube pred očmi so toraj boljši in pobožniši Judje tudi res pričakovali in sicer željno pričakovali obljubljenega Odrešenika. Klicanje: „Ve, nebesa, ga rosite, in vi, oblaki, nam dežujte Pravičnega“, ktero napomočklicanje se je čulo že ob Izaijevem (45, 8.) času, se je slišalo zdaj še vse močneje. Od tega se prav lahko prepričamo iz življenja bogaboječega starčika Simeona, ki je čakal oveseljenja Izraelovega, in mu je bilo od svetega Duha razodeto, da ne bo vidil smerti, dokler ne vidi Gospodovega Kristusa. (Luk. 2, 25. 26.) Ravno to spoznamo tudi iz evangeljske pripovesti od pobožne vdove Ane, ktera, kadar je v tempeljnu Jezusa zagledala, ga je na ves glas častila, in je govorila od njega vsem, kteri so čakali Izraelovega odrešenja. (Luk. 2, 36. 38.) In ko sv. evangelije od Jožefa Arimatejca govorí, tudi od njega pové, da je čakal božjega kraljestva. (Mark. 15, 43.)

8. In še clo med neverniki so pričakovali o tistem času nekoga, kteri bo nadložnemu človeškemu rodu prinesel pomoč in tolažilo, in vstavil spridо in spačenost, ktera je vedno dalj segala po svetu. Rimski zgodovinar Tacit, ki popisuje zgodbe tadajnega časa, pravi med drugim, da je „pisano v starih duhovskih bukvah, da bo ravno o tistem času Jutrova dežela mogočna postala, in da bodo iz Judeje vladarji prišli.“ (Hist. V, 18.) Svetonij, popisovaje življenje cesarja Vespazijana, piše: „Po vsem Jutrovem se je bila raznesla neka stara nepozabljiva govorica, po kteri je bilo odločeno od osode, da bodo o tistem času prišli vladarji iz Judeje.“ In trije Modri iz Jutrovega, sveti trije kralji, so gotovo že poprej, preden se jim je zvezda prikazala, kaj vedeli od Judovskega kralja, kteri je imel priti in prinesti ljudem blagor in zveličanje; zakaj

zvezda, ktero so zagledali, jim vsega tega ni mogla povedati, ampak jim je samo na znanje dala, da je zdaj na svet prišel Tisti, kterega so pričakovali že davno — davno.

9. Prerok Daniel je prerokoval, da bo Rimsko cesarstvo razmetalo in pokončalo vse druge kraljestva. Zdaj se je spolnovalo, kar je Daniel napovedoval. Rimsko cesarstvo je dospelo na verhunec svoje slave, prišlo na naj višo stopnjo svoje imenitnosti. Raztegovalo se je čez kakih 200.000 štirjaških milj, in poldrugi milijon ljudi je živelo v samem Rimu, ki je bil poglavitno ali pervo mesto tega nezmernega cesarstva. Med tem so pa nasledniki nekdanjih slavnih Makabejcev pravo pot zapuščali vedno bolj in bolj. Velike hudobije so doprinašali pred Gospodom, in se vedno prepirali med seboj. Bratje so se vojskovali zoper brate, in se morili med seboj, ter so priklicali mogočne Rimljane, da bi med Judi razsojevali. Rimljani so se njih dežele polastili, in Judom postavili tujega kralja: Heroda Idumejca. Herod je bil pervi tujec na Judovem kraljevem sedežu, in po tem takem napovedovavec, da se je koncu približalo kraljestvo Judovsko. Spolnilo se je tadaj, kar je stari očak Jakop svoje dni napovedoval: kraljevnica ali kraljeva palica je prešla od Juda,— in na svet je imel priti tisti, kteri je imel poslan biti, kterega so preroki napovedovali, celih 4000 let vsi pravični ljudje željno pričakovali, — na svet je imel priti Odrešenik in Zveličar svetà, Jezus, kteri je tudi Mesija imenovan. Amen.

LIII. Keršanski nauk.

Sveti adventni čas.

1. Preljubi poslušavci! v poslednjih keršanskih naukih ste slišali zgodovino človeškega rodu od njegovega pervega začetka do prihoda Zveličarjevega. Slišali ste, kako so ljudje v greh zašli, in kako da bi se bili radi spet izkopali iz greha, in se k Bogu nazaj obernili, da pa tega z vsemi natornimi pomočki, ki so jih poskušali, niso mogli zveršiti; ampak so le dalj in dalj zašli od Boga in spoznanja božjega, se le bolj in bolj pogrezovali v nesrečo, v kakoršno je greh človeka pripravil. Vedno bolj so mogli spoznavati, da se znajdejo v neizrečeno žalostnem, nenatornem stanu, in da si z navadnimi, natornimi pomočki nikakor ne morejo pomagati. In kakor bolnik, ki se nahaja v nevarni bolezni, in se je sam — toda brez vspeha — zdravil z navadnimi, domačimi zdravili, k spoznanju pride, da si iz svoje hude bolezni sam nikakor ne bo mogel pomagati in toraj željno zdravnika pričakuje: ravno tako so tudi ljudje priserčno zdihovali po nenavadni, čeznatorni pomoči; po pomoči in odrešenju, ktero bi jim iz nebes došlo; po pomočniku in Odrešeniku, kterega bi jim Bog poslal. — Kralj David se je bil hudo hudo pregrešil. Prerok Natan je bil k njemu poslan, da bi Davida pripravil k spoznanju njegove pregrehe. Iz tega namena mu je povedal priliko od bogatega moža, ki je veliko ovec imel. Prigodilo pa se je, da je popotnik k njemu prišel; bogatin pa gre, in namesto da bi eno zmed obilnega števila svojih lastnih ovec zaklal, vzame svojemu revnemu sosedu edino ovčico, ter jo zakolje, da bi ž njo pogostil doprišlega popotnika. David, slišati toliko krivico, se zagrozí in pravi: „Kakor resnično živí Gospod, umreti mora mož, ki je to storil!“ Na to pa reče Natan: „Ti si tisti mož!“

Preljubi kristijan! morda si tudi ti eden ali drugikrat nevoljen bil in se jezil nad Judi, kadar si slišal, kako nepokorni, kako nehvaležni, kako lahkomišljeni in kako hudobni da so bili, akoravno jim je Bog vedno dobrote delil in jim tolikanj usmiljenja skazoval? Glej! namesto preroka pa jaz tebi zakličem: „Ravno tako nepokorno, nehvaležno, lahkomišljeno in hudobno Judovsko dete si ti!“ Kakor je Bog Adama nedolžnega vstvaril, je tudi tebe pri svetem kerstu v nedolžnost ogernil; ti pa si se nazaj povernil v svoje poprejne ali pa morda še clo hujše grehe. Kakor nekdaj svoje ljudstvo po očakih in prerokih, Bog tudi tebe zdaj po starših in duhovnih opominja in svarí, ter zavračuje na pravi pot, ter pot njegovih svetih zapoved; ti pa komaj kako stopinjo storiš po pravem potu, in kmalu spet kreneš na napčno stran. Kakor Izraelci nekdaj se tudi ti zdaj le z enim samim očesom v Boga oziraš, in ga iščeš le takrat, kadar se znajdeš v stiskah in težavah. Kakor so nekdaj Hebrejci le prepogostoma pravega Boga zapustivši molikom darovali, daruješ tudi ti še zdaj nesrečnim molikom, kterim se pravi: poželjenje mesa, poželjenje oči in napuh življenja! Ali ti mar po tem takem krivico delam, ako te primerjam nezvestim, omahljivim Judom? Pa kaj govorim! Res, — delam krivico: toda ne tebi, ampak Judom! Za Jude stare zaveze namreč ni še bil Zveličar prelival svoje kervi: za tebe pa je Jezus križan bil in umerl, in vendar le tako naglo pozabiš na njegov prihod, na njegovo življenje, na njegovo terpljenje in na njegovo smert, in na vse milosti in gnade, ktere ti je zaslužil. In ako hočeš mir, kakoršnega svet ne more dati, najti na tem in unem svetu, bi ti bilo tako neizrečeno potrebno, da bi prav prav dostikrat, da ne rečem: zmerom — v spominu imel božjo neskončno ljubezen in njegove nezmerne dobrote, pa tudi svojo lastno nehvaležnost.

2. In glejte, ljube duše! ker človek med posvetnim šundrom in hrupom tako lahko pozabi na to, kar je edino potrebno, je naša skerbna mati, sveta katoliška cerkev vsako leto razdelila v tri posebne dele, namreč v božični, velikonočni in binkoštni čas, kterih vsak ima svoje lastne godove in praznike, da bi nas prav resno opomnila vsaj enkrat vsako leto na naj imenitniše dobrote, ktere je Bog storil človeškemu rodu, in

tadaj storil tudi nam. Po tej cerkveni razdelitvi se leto imenuje cerkveno leto.

3. Zdaj naj vam pa tudi še v misel vzamem, da je v vsakem cerkvenem letu odločen poseben čas, o kterem nas sveta cerkev opominja, da se spominjamo priserčnega hrepenenja, s kterim so pobožni očaki stare zaveze pričakovali prihoda Zveličarjevega; in nam ob enem tudi prigovarja, da pridno pregledujemo in preiskujemo svoje serce, in če najdemo, da se Jezus ni še vanj vselil in še ne stanuje v njem, si skerbno prizadevamo, ter mu vredno prebivališče pripravljamo v svojem sercu, da bo rad in z veseljem vanj prišel. — Ta čas se obhaja kar o začetku svetega cerkvenega leta, in se imenuje advent in adventni čas.—Advent se imenuje po latinski besedi „adventus“, kar je po naše to, kar „Prihod.“— Prihod ali čas prihoda pa se imenuje ta sveti cerkveni čas: a) zato, ker o tem času obhajamo spomin tistega časa, o kterem so stari očaki s priserčnim hrepenenjem pričakovali prihoda obljubljenega Odrešenika; b) zato, ker se moramo o tem svetem času spet lepo pripravljati na Jezusov duhovni prihod, ter na njegov prihod v naše serce; in c) je misel na poslednje reči človekove posebno pripravna, priganjati nas, da pridno skerbimo za svoje zveličanje; toraj sveta cerkev želí, da se o svetem adventnem času prav pridno spominjamo tudi Kristusovega drugega prihoda na zemljo, ki se bo godil na sodni dan.

4. Sveta cerkev obhaja sveti adventni čas štiri tedne ali vsaj štiri nedelje pred božičem, in sicer zato, ker so ljudje 4000 let čakati morali, preden je obljubljeni Mesija prišel na svet.

5. Vsak cerkven čas pa je ali čas žalovanja ali pa čas svetega razveseljevanja, to je: o nekterem času sveta cerkev želí, da ž njo vred žalujemo, o nekterem času pa želí, da se ž njo razveseljujemo. Včasih pa nam sveta cerkev v sredi žalovanja pripravi kako duhovno veselje, in nam v sredi veselja pred oči postavlja kaj žalostnega, kakor si že nanesó prazniki, ki jih obhajamo v tistem času.— Kakšen čas je tadaj sveti adventni čas? ali je čas žalovanja, ali je čas razveseljevanja? Adventni čas je prav za prav čas žalovanja. Ravno zato a) mašujejo duhovni ob nedeljah v svetem adventnem

času v višnjevem ali plavem oblačilu; plava obleka pa je obleka pokore; pokora pa je grenka, je britka, in toraj žalostna. Tudi se pri sveti maši „Glorija“ ali „Slava“ ne poje; in namesto z besedo „Ite, missa est“, to je: zdaj smete iti, zakaj sveta maša je končana, razpustí duhoven verno množico iz cerkve z besedo „Benedicamus Domino“, s čimur hoče to le na znanje dati: Zdaj je prav sveti čas; če se tudi razidemo, ter gremo vsak po svojem potu, moramo v duhu vendar le skupaj zbrani ostati in Boga hvaliti! Tudi svete evangelija, ki se berejo o svetem adventnem času, nas opominjajo k pokori in poboljšanju življenja. — Ker je sveti adventni čas čas žalovanja, je b) v tem času vsako sredo in vsak petek zapovedan post; in je c) o tem času prepovedano ženitovanje in vsako šumeče razveseljevanje.

6. Čas pred Kristusovim prihodom na zemljo pa ni bil vseskoz žalosten čas. Bog namreč ljudi ni zavergel na vse vekomej, kakor hudobne angelje, temveč jim je Odrešenika obljubil. Upanje na gotov prihod Zveličarjev je bil dobroten sončen žark, ki je tu in tam prav prijazno in milo posijal v žalostno tàmo tadajnih dni. Ravno zato ima pa sveti adventni čas tudi nekaj veselega, kar se razodeva v raznih mašah ali zornicah, ktere se o svetem adventnem času obhajajo v spomin na potolaživno in oveseljivno obljubo, po kteri je bil Odrešenik obljubljen grešivnemu človeku.

7. Zorne ali svitne maše ali Zornice imajo svoje ime od tega, da se obhajajo — ne pri belem dnevu — ampak o juternji zori, s komur nas misli sveta cerkev opomniti, da je nekdajne tamne, žalostne čase razsvitljevalo in razveseljevalo le edino upanje na obljubljenega Odrešenika. — Imenujejo se te svete maše tudi Rorate, po latinski besedi „Rorate“, ker se začenjajo z besedami: „Rorate coeli desuper...“ to je po naše: „Rosíte ga nebesa...“ s kterimi besedami z vsemi pravičnimi stare zaveze vred zdihujemo po Odrešeniku. — Opravljajo se Zornice v belem mašnem oblačilu, in se pri njih bere sveto evangelije, ki nam pripoveduje, da je bil angelj Gabriel poslan k Mariji, oznanovat jej veselo oznanilo, da je ona izvoljena v mater Odrešenikovo. (Luk. 1, 26—38.) Bela barva pomenja veselje nad tem, da se imajo zdajci spolniti božje obljube

zastran prihoda Zveličarjevega. — Pri letih Zornicah se po navadi prepevajo pesmi: „Vi, oblaki, ga rosite!“ in „Bod', Marija! počeščena“, ali kaka druga primerna pesem materi božji na čast. Perva pesem nas opomnuje na ljubezen božjo, ktera grešivšega človeka ni pustila v pogubljenju potoniti, in nam na serce navezuje, da se vredno pripravljamo na duhovni prihod Zveličarjev v naše serce. V drugi pesmi pa se Mariji v čast opeva oznanovanje skrivnosti od Jezusovega včlovečenja.

8. Kaj pa moramo mi storiti in kako se zaderžati o svetem adventnem času, sosebno kadar hodimo k Zornicam?

a) Po potu k Zornicam, posebno če se kaj spodtakneš, ker ti slabo berleča baklja pota zadosti ne razsvitljuje o ponočni tàmi, in te merzla zima stresa, se spomni, o kristijan! na žalostni stan, v kakoršnega nas je greh pripravil; kako da je namreč zemljo pokrivala grozepolna tàma, tàma nevednosti in pregrehe, preden je na svet prišla luč sveta, ki je Jezus, naš Odrešenik in Zveličar; in kako da smo si zaslužili verženi biti v večno tàmo, kjer je jok in škripanje z zobmi... in se pri tem uprašuj, ali mar ni tudi v tvojem sercu tàma? in kdo da v njem na tronu sedi, ali Kristus, kralj večne časti? ali pa poglavar tàme? Zraven tega si k sercu ženi opominjevanje Pavlovo, ki pravi: „Bratje! — čas je, da iz spanja vstanemo. — Noč je prešla, dan pa se je približal. Verzimo tadaj od sebe dela tàme, in oblecimo orožje svitlobe. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti; temveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa, in ne strezite mesu v poželjenju.“ (Rimlj. 13, 11—14.) Glej, ljuba duša! vse to premišljuj in si na serce navezuj med potjo v cerkev k Zornicam.

b) V cerkvi pri Zornicah pa hvali neskončno usmiljenega Očeta nebeškega, ki nas revnih, grešnih sirot ni na vekomej zavergel, temuč nam obljubil Odrešenika; hvali Jezusovo nezmerno ljubezen, ki se je svojemu nebeškemu Očetu ponudil in dal v spravno daritev za nas in naše grehe; hvali ponižnost, čistost in pokorščino preblažene Device Marije, ktera je bila zavoljo svojega lepega, svetega življenja vredna spoznana, izvoljena biti v mater Zveličarjevo.

c) Ves adventni čas pa, in sosebno takrat, kadar se sveta maša bere v spokornem višnjevem oblačilu, pripravljaj s pokoro in poboljšanjem življenja svoje serce na prihod Zveličarjev; zraven tega pa v svetem adventnem času svojega Gospoda in Odrešenika Jezusa tudi res sprejmi v svoje serce po vrednem svetem obhajilu.

Kaj bi namreč pomagalo, da je angelj Marijo pozdravljal nekdaj,

če pa pozdravljevanje njegovo ni v blagor in življenje tudi tebi zdaj! Amen.

LIV. Keršanski nauk.

§. 2. Od drugega člena vere.

In v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega.

V pervem členu apostoljske vere ste slišali nauk od Boga Očeta, vsegamogočnega Stvarnika nebes in zemlje. Slišali ste, kako je Bog vse vstvaril, in tadaj vstvaril tudi človeka; povedal sem vam, kako je pervi človek grešil in sebi in nam vsem večno pogubljenje na glavo nakopal. Skazoval sem vam, da človek ni mogel samega sebe rešiti od večnega pogubljenja, pa tudi noben angelj bi ne bil mogel tega storiti; da je bil toraj Odrešenik potreben. Povedal sem vam, pripovedovaje zgodbe svetega pisma, kako je bil Odrešenik obljubljen in napovedan. Ta Odrešenik pa je sam Jezus Kristus, v kterega verovati nam zapoveduje drugi člen apostoljske vere.

Kteri je drugi člen apostoljske vere?

Drugi člen apostoljske vere je: Verujem v Jezusa Kristusa, Sinu njegovega edinega, Gospoda našega.

Kdo je Jezus Kristus?

Jezus Kristus je: Edinorojeni Sin Boga Očeta; je Bog in človek skupaj; — je naš Gospod, postavodaj in učenik.

Vse te lastnosti, zedinjene v Jezusovi edini osebi (peršoni) vam bom zdaj na drobno razložil, ker so res prav pripravne živo vero v nas obuditi, gorečo ljubezen v našem sercu vžgati.

Kako potrebno je Jezusa spoznati in v njega verovati, se že iz tega vidi, da brez tega spoznanja in brez te vere ne moremo zveličani biti. Toraj pravi sv. Paul: „Mislil sem namreč, da mi ne gre kaj drugega vedeti med vami, kakor Jezusa Kristusa in njega križanega.“ (I. Kor. 2, 2.) In se ni čuditi aposteljnom, da so Jezusa oznanovali tako goreče, ker so ga hotli znanega storiti vsemu svetu, in po njem zveličati vse ljudi. Vemo, da je Adamov greh popačil vso našo natoro, ter nezmerno revščino na svet pripravil in grozepolno smert. Naslede izvirnega greha močno čutimo nad seboj, čutimo, da je zatemnjen naš um, neveden in nezmožen naš duh, spačena naša volja, da smo nagnjeni k grehu, da majhno čislamo in hrepenimo po nebeških dobrotah, nasprot pa smo preveliko nagnjeni in navezani na to, kar razveseljuje počutke, bolezni in telesne slabosti, kterim smo podverženi že od perve mladosti, še preden smo bili v stanu grešiti. Vse to nas sili in naganja spoznati, da smo v grehu že na svet prišli in rojeni bili v božjem sovraštvu. Pa blagor nam! kadar je bilo naj hujše naše zadolženje, je Bog odperl naj obilniši studenec svojih gnad, ter nam obljubil Odrešenika in ga tudi poslal. „Kjer je greh obilen bil“, pravi sv. Pavl (Rimlj. 5, 20.) „je bila milost še obilniša, da, kakor je kraljeval greh v smert: tako tudi milost kraljuje po pravičnosti v večno življenje po Jezusu Kristusu, Gospodu našem.“ Če pa tega Odrešenika in Zveličarja ne poznamo, kako se bomo k njemu zatekali, in pri njem iskali pomoči, tolažbe in zveličanja? Godilo bi se nam, kakor bolniku, ki za zdravnika ne vé in ga ne pozna, in toraj tudi ne more pri njem zdravja iskati in dobiti. — Jezus Kristus je edini zdravnik naše duše. Oče nebeški nam ga je poslal, da bi nas odrešil, ozdravil in ohranil za večno življenje. „Nobeno drugo ime

pod nebom ni dano ljudem, v kterem bi mi mogli zveličani biti“, pravi sv. Peter (Ap. dj. 4, 12.). Tudi zmed angeljev, ki so Bogu zvesti ostali in gorijo od božje ljubezni, bi nam nobeden ne bil mogel pomagati, bi nas nobeden ne bil mogel odrešiti; zakaj „le en Bog je“, uči sv. Pavl, „in toraj tudi le eden Srednik med Bogom in človekom, in te je Kristus Jezus.“ Brez Jezusa bi se ne bili mogli izkopati iz tàme nevednosti in pregrehe; brez njega se ne more človek z Bogom spraviti, in pravice zadobiti do nebeškega kraljestva. On sam je „pot, resnica in življenje“; on sam je „vrata“, skoz ktere mora iti slehern, kdor se hoče zveličati; on je „dobri pastir“, kteri varuje svoje ovce pred zgrabljivim volkom. Kdor pa noče hoditi po potu, noče skoz te vrata noter iti, in ne glasu tega pastirja poslušati, mu bo gnada božja odvzeta, bo oslepljen, zapuščen, oslabljen, bo oblasti njegovega sovražnika prepuščen, bo zaveržen in pogubljen. — Ko se toraj človek le po Jezusu Kristusu zveličati zamore, je potrebno, da v Jezusa tudi veruje, kdor hoče zveličan biti. „Kdor vanj veruje, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega Sina božjega.“ (Jan. 3, 18.) Pa ne le zdaj po Kristusovem prihodu na zemljo, ampak tudi še poprej pred Kristusovim rojstvom je bilo potrebno v njega verovati, in nikoli še ni nobeden drugač očiščen in od greha rešen in opravičen bil, kakor le po tej veri v Jezusa. Kakor je od zdaj potreba verovati v Jezusa, kteri je rojen bil; bilo je poprej potreba verovati v njega, kteri je obljubljen bil. Jezus je „glava“, ktera vsem udom življenje deli; če se hočemo tadaj življenja vdeležiti, se moramo skleniti s Kristusom, ki je naša glava. Kako se bomo ž njim sklenili, ako vanj ne verujemo? In kako bomo vanj verovali, ako ga ne spoznamo? Jezusa spoznati je tadaj ravno tako potrebno, kakor vanj verovati. In če je potrebno bilo Jezusa spoznavati in v njega verovati, še preden je na svet prišel; koliko bolj potrebno je, njega spoznavati in v njega verovati zdaj, ko je že na zemlji bil, in s svojimi nauki in čudeži svet prepričal, da je od Boga poslan, zdaj ko luč njegovih naukov sveti po vsem svetu, in se glas njegovih besedi razlega na pokrajne zemlje. — In vendar — oj koliko je ljudí, koliko je narodov še dandanes na svetu, ki

v Jezusa ne verujejo deloma iz nevednosti, deloma pa tudi iz hude volje, kakor spričuje sv. Janez rekoč: „Luč je prišla na svet, in so ljudje bolj ljubili tamo ko luč; zakaj njih dela so bile hude.“ Zatoraj pa tudi: „Kdor je Sinu neveren, ne bo življenja vidil, temveč jeza božja ostane nad njim.“ (Jan. 3, 19. 36.) — Vse to nas uči, kako potrebno je Jezusa poznati in vanj verovati. Ko bi pač Jezusa tako spoznali, kakor mora in želí spoznan biti; ko bi si k sercu jemali in posnemali njegovo življenje, njegove čednosti in zglede, o kako sveto bi bilo potem naše življenje. Razpertje, sovraštvo in nevošljivost bi zginilo zmed nas, ter se umaknile krotkosti, poterpežljivosti in ljubezni. Jezusovo življenje bi nam bile bukve, iz kterih bi se učili vseh lepih čednost. Iz teh bukev bi se učili pokorščine do staršev in predpostavljenih po Jezusovem zgledu, ki je tudi pokoren bil svojemu nebeškemu Očetu in sicer do smerti na križu. Iz teh bukev bi se učili vdanosti v sveto voljo božjo, kakoršno zagledamo nad Jezusom, ki je molil: „Oče, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“ Iz teh bukev bi se učili tudi vseh drugih lepih čednost nam v večno življenje potrebnih in pomožnih.

Mesiju, v stari zavezi napovedanemu in obljubljenemu ali včlovečenemu Sinu božjemu je bilo dano posebno ime, namreč ime „Jezus“. — To ime božjemu Sinu ni bilo dano po golem naključju, temveč mu je bilo dano na božje povelje. Sam Oče nebeški je dal Jezusu to visoko in primerjeno ime, in da bi mu dal to sveto ime, je nalašč poslal svojega angelja iz nebes na zemljo. In angelj Gabriel je prišel k Mariji v Nacaret, in jo je tako le nagovoril: „Ne boj se, Marija, ker milost si našla pri Bogu. Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila Sina, in imenuj njegovo ime Jezus.“ (Luk. 2, 30. 31.) Pa tudi k sv. Jožefu, kadar je mislil deviško mater Marijo zapustiti, pošlje Bog angelja, ki mu reče: „Jožef, Davidov sin, ne boj se k sebi vzeti Marije svoje žene; zakaj, kar je v njej rojeno, je od svetega Duha. Rodila pa bo Sina, in imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov.“ (Mat. 1, 20. 21.)

Kaj pomenja ime „Jezus“?

„Jezus“ pomenja to kar Zveličar.

Zakaj pa se Jezusu pravi „Zveličar“?

„Zveličar“ se mu pravi, ker nam je po njem zveličanje došlo, ker nas je rešil od zadolženja in kazni greha, od večne smerti.

I. Ime „Jezus“ ni brez pomena, temuč pomenja to, kar „Odrešenik“ in „Zveličar“. Oče nebeški je svojega edinorojenega Sina na svet poslal zato, da bi nas rešil od greha in večnega pogubljenja, zatoraj mu je pa dal tudi primerjeno ime „Jezus“, to je: „Odrešenik“. Jezus se je temu velikemu delu voljno podvergel in ga tudi zgotovil. Sam pravi pri sv. Janezu (3, 17.): „Bog namreč ni poslal svojega Sina na svet, da bi svet sodil, temveč da bi bil svet po njem zveličan.“ In pri sv. Matevžu (18, 11.) govorí: „Sin človekov je prišel zveličat, kar je bilo zgubljenega.“ Brez njega bi bili zgubljeni vsi od konca do kraja. Vsi smo zašli, ter zgrešili pravo pot v večno življenje. Kakor slepci smo tavali po tami, in brez posebne voditve božje bi nobeden ne bil mogel nazaj priti na pravo pot. Po grehu je bila zapravljena božja prijaznost, raztergana zveza, ktera je bila med Bogom in človekom, dokler je človek še nedolžen bil. Zdihovali smo v terdi sužnosti pregrehe; in nismo bili zmožni otresti težkega jarma, ki je nad nami slonel, in razbiti verig (ketinj), v ktere nas je satan vklenjene imel. — Božja pravica je že bila izrekla nad nas sodbo večnega pogubljenja. Ni nam bilo mogoče odtegniti se večni smerti, ker nismo bili v stanu zadostiti razžaljeni pravici božji. Vsi tadaj bi bili zaverženi, vsi pogubljeni, ako bi se nas božji Sin ne bil usmilil. V tem žalostnem stanu, v kterem nam še clo noben angelj iz nebes pomagati ni bil v stanu, nam je pomagal božji Sin, ter je prišel, in nas odrešil. On je tàmo pregnal, v kakoršni smo se znašli; nam je pokazal pravo pot v zveličanje, ktero smo bili zgrešili; je razbil verige, v ktere smo bili vklenjeni; nas je proste storil, ter rešil iz sužnosti hudičeve, v ktero smo zašli; je poplačal za nas dolg, s kterim smo se bili zadolžili pred Bogom, in nas je spet z Bogom

spravíl. — Glejte! kako lepo se tadaj prileže in pristoji božjemu Sinu ime „Jezus“ ali „Odrešenik“ ktero mu je bilo dano osmi dan po rojstvu pri obrezovanju. Bog je poslal svojega Sina zato, da bi človeški rod odrešil; zatoraj je bilo to imenitno delo, ter delo našega odrešenja cilj in konec vsega Jezusovega djanja in nehanja, in naše zveličanje je sad njegovega terpljenja in njegove smerti. Po vsi pravici je tadaj zamogel ob koncu svojega življenja reči: „Oče! skončal sem delo, kterega si mi naložil.“

Ime „Jezus“ nas opominja tudi na včlovečenje Sina božjega. S tim, da Sina božjega imenujemo Odrešenika, pokažemo, da verujemo, da je bil on pravi Bog in pravi človek skupaj, da je imel zraven božje natore tudi človeško natoro, tudi človeško dušo in telo. Ako bi bil Jezus samo Bog, človek pa ne, bi ne bil mogel terpeti; ali pa, ko bi bil le samo človek, Bog pa ne, bi njegovo terpljenje ne bilo imelo neskončnega zasluženja, in bi ne bil mogel zadostovati razžaljeni pravici božji. Ko tadaj božjega Sina imenujemo Odrešenika, kažemo s tim, da verujemo, da je on Bog in človek skupaj bil, da nas je odrešil po božji in človeški natori: po človeški natori je terpel; božja natora je pa njegovemu terpljenju dala neskončno zasluženje. — To ime, ter ime „Odrešenik“, si je božji Sin od svojega nebeškega Očeta zaslužil s svojo pokorščino, kakor spričuje sv. Pavl rekoč: „Ponižal je sam sebe, in je bil pokoren do smerti, do smerti na križu. Zato ga je tudi Bog povišal, in mu dal ime, ktero je čez vse imena; da se v imenu Jezusovem priklanja vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.“ (Fil. 2, 8—10.) — To ime gre po vsi pravici božjemu Sinu, ime „Odrešenik“ je njegova lastnina. Če bi si kdo upal, odrešenike imenovati take ljudi, kteri se ne vstrašijo nobenega truda in nobene nevarnosti, in storijo, kar je le koli v njih moči, da bi duše Bogu pridobili: kaj ne, da bi to ime naj bolj pristalo in se spodobilo aposteljnom, kteri so svet razsvitljevali, molikovavstvo razdirali, pregreho zatirali in ljudi spreobračali s svojimi nauki, ktere so učili z lepimi izgledi, ktere so dajali, s čudeži, ktere so delali, in z lastno kervjo, ktero so prelivali? Delali so velike reči, toda ne iz lastne moči, ampak po Jezusu Kristusu,

kteri je v njih delal. Ves svet se je spreobernil in to je bilo sad odrešenja, kterega je Jezus Kristus opravil na svetem križu. Toraj tudi ime „Jezus“ ne gre nobenemu aposteljnu, temveč le samemu božjemu Sinu. Aposteljni so se tudi res sami vstavljali, kadar so jim nevedne ljudstva kaj pripisovale, kar jim ni šlo. Ko je sv. Peter z Janezom vred čudoma ozdravil tistega hromega ubožčika, ki je vsak dan sedel pri durih Jeruzalemskega tempeljna in vbogajme prosil, se je ljudstvo nad tem zavzelo in je stermelo. Sv. Peter pa, to viditi je rekel ljudem: „Možje Izraelci! kaj se čudite nad tem, ali kaj naju gledate, kakor da bi bila iz svoje moči ali oblasti storila, da ta hodi?“ (Ap. dj. 3, 12.) In ko so veliki duhovni zavoljo tega čudeža Petra in Janeza na odgovor postavili, ter ju upraševali: „V čigavi moči, ali v čigavem imenu sta vidva to storila? jim je tadaj Peter, napolnjen s svetim Duhom, rekel: Poglavarji ljudstva in starašini, poslušajte! Ako sva danes presojevana zavoljo dobrote nad bolnim človekom, v kom je ta ozdravljen bil, bodi znano vam vsem, in vsemu Izraelovemu ljudstvu, da v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa Nazarenskega, ki ste ga vi križali, kterega je Bog obudil od mertvih, v tem stoji ta pred vami zdrav.“ (Dj. ap. 4, 7—10.) Ravno tako uči sv. Pavl v listu, ki ga je pisal Korinčanom (I. 1, 13.), kteri so bili oznanovavcom svete vere preveč priverženi, ravno kakor da bi bili od njih zveličanje imeli, in jih tako le posvari: „Ali je bil Pavl za vas križan? Ali ste bili v Pavlovem imenu kerščeni?“—Ime „Jezus“ ali „Odrešenik“ in „Zveličar“ tadaj nobenemu drugemu ne gre, kakor samo božjemu Sinu, ker nobeden drugi ni sveta odrešil in ga tudi odrešiti ni mogel, kakor le on, ki je bil brez greha, in tedaj sam ni potreboval odrešenika, in je le kakor Bog in človek razžaljeni pravici božji zamogel zadostovati za grehe celega sveta!

Ko tadaj ime „Jezus“ le samo božjemu Sinu pristoji in gre, in je njegova lastnina; ko tolike skrivnosti v sebi zapopada in tolike reči, ktere so se zgodile zavoljo našega zveličanja: bi moglo nezmerno spoštovanje in neskončno češčenje obuditi v sercu slehernega kristjana! — Pri vsem tem je pa le vendar veliko kristjanov, kteri to sveto in častitljivo ime nespodobno in nepotrebno izrekujejo in kar tje v en dan! — Mi

pa nikar tako ne ravnajmo; temveč v vseh okoljščinah sedajnega življenja spodobno in častitljivo izgovarjajmo Jezusovo presveto ime, kterega clo angelji v nebesih časté, in pred kterim se mora vpogniti vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in pred kterem se tresejo in trepečejo hudi duhovi, ker jih opomni, da so bili v njem zmagani! Zaupljivo kličimo vanj v vseh stiskah in nadlogah, in pomagano nam bo! — Ne daleč od mesta Paula se je znašla ladija na morju, ktera je hotla splavati v ondotno luko (pristanišče). Nenadama pa se dvigne neznan vihar, kteri nikakor ni dal ladiji v luko, ampak jo je proč podil od brega, ter zaganjal dalj in dalj prot sredi morja, ter jo zibal gori in doli, da je bilo strah in groza gledati. Ljudje, ki so stali kraj morja, so bili terdne misli, da se bo ladija razbila in potopila. Hiteli so pripovedovat sv. Frančišku Paulanu, v kakšni nevarnosti da se znajde ladija. Sv. Frančišk, to slišati, popusti vse druge opravila, hiti na breg morja, in ko vidi veliko nevarnost, v kakoršni se je barka znašla, je ves poln zaupanja v Boga barko od daleč prekrižal, in potem na glas zaklical: „Jezus, Jezus!“ — In glej! vihar je slušal na to besedo, in je potihnil. Nebo se je zjasnilo, in ljubo solnce spet prijazno sijalo izpod neba na morje in zemljo. Ladija je srečno splavala v zavetje. Vsi pa, ki so se znašli na ladiji, so spoznali moč Jezusovega presvetega imena, in so hvalili in zahvalili Boga, ki jim je tolikanj čudno pomagal, ter jih rešil iz smertne nevarnosti. — Tudi naše sedajno življenje je nevarna vožnja po morju. Viharji hudih skušnjav in drugih nevarnost žugajo potopiti in pogubiti šibek čolnič našega življenja. Ali blagor nam, da imamo v Jezusovem presladkem imenu varno zavetje in gotovo pomoč! Častitljivo in zaupljivo izrekovaje to sveto ime si bomo sprosili v sedajnem življenju za dušo in telo potrebno pomoč, hladilo in tolažilo v smertnih težavah, po smerti pa večno zveličanje pri Jezusu v nebesih. Amen.

LV. Keršanski nauk.

Od imena Jezus (na dalje) in od imena Kristus.

V zadnjem keršanskem nauku sem vam pravil, kaj pomenja beseda „Jezus“, ter rekel, da to hebrejsko ime po naše pomeni „Odrešenik“ in „Zveličar“, in da to presveto ime le božjemu Sinu gre in nobenemu drugemu ne. — Vendar pa beremo, da so po tem imenu imenovani bili že trije sloveči možje stare zaveze. Jožefa, sina Jakobovega, so Egipčani imenovali „Jezus“, to je: „odrešenik“, ker jih je s svojo modrostjo in previdnostjo obvarôval, da v sedmih nerodovitnih letinjah niso pomerli za lakoto. — Na dalje je bil „Jezus“ imenovan Jozue, vojvoda Izraelskega ljudstva, kterega je peljal iz puščave v obljubljeno Kanaansko deželo, in mu v last dobil to lepo deželo. — „Jezus“ je bil imenovan tudi sin velikega duhovna Jozedeka, kteri je po babilonski sužnosti z Corobabelom tempelj zidal v Jeruzalemu, in je v boljši stan pripravil Judovsko ljudstvo (Agej. 2, 5.) — Toda to visoko ime ni bilo njih lastnina, temveč so bili tako imenovani le zato, ker so bili predpodoba Jezusova, in so bili tudi veliki dobrotniki božjega ljudstva, dasiravno je med dobrotami, ktere so oni skazovali izvoljenemu ljudstvu, in med dobrotami, ktere je Jezus skazal vsemu svetu, tako velik razloček, kakor med tamo in med svitlobo. — Egiptovski Jožef je bil predpodoba Jezusova, ker je časno življenje ohranil Egipčanom in sosednim deželanom, dajaje jim kruha o sedmih hudih letinah; Jezus pa ohrani večno življenje vsem svetovoljnim in dobroserčnim ljudem s kruhom svojih zveličanskih naukov in svetih zakramentov.— Jozue je bil predpodoba Jezusa Kristusa, ker je bil naslednik Mozesov, in je s tim poočitoval (predpodobljeval) postavo gnade, ktera je nastopila za Mozesovo postavo, in ker je Izraelsko

ljudstvo peljal čez Jordan v obljubljeno deželo, ter jim v posest dobil to deželo, in je s tim poočitoval (predpodobljeval) Jezusa Kristusa, ki nas v zakramentu svetega kersta od grehov očiščuje, in nas dediče (erbe) nebeškega kraljestva stori. — Ravno tako je bil tudi sin velikega duhovna Jozedeka, predpodoba Jezusa Kristusa s tim, da je razdjani tempelj zopet postavil, kakor je Jezus Kristus postavil duhovni tempelj božji, ter sveto cerkev božjo, ktera bo stala do konca sveta. Iz tega že lahko spoznate, da vse to, kar so ti sloveči možje stare zaveze storili v prid človeškega ljudstva, nikakor ni v eno versto staviti s tim, kar je storil Jezus Kristus v zveličanje vesoljnega sveta. Ti možje so osrečevali po večem le eno posamezno ljudstvo, Jezus pa je zveličanje prinesel vsem ljudem. Uni možje so tolažili in pomoč skazovali le Izraelcom, ki so zdihovali v sužnosti pozemljiških poglavarjev; Jezus Kristus pa je rešil vesoljen svet iz strašne sužnosti pregrehe in hudega duha, peklenskega poglavarja. Uni možje so pomagali Judom v posestvo obljubljene dežele; Jezus pa nam je pridobil pravico do nebeškega kraljestva, za kterega smo stvarjeni, pa smo ga bili z grehom zapravili! — Glejte, kako velik razloček je med Jezusom, božjim Sinom in unimi pobožnimi, mogočnimi možmi stare zaveze. Akoravno so z božjo pomočjo Jude rešili iz sužnosti pozemljiških poglavarjev, vendar le niso mogli ne sebe, ne kterega drugega rešiti od greha in večnega pogubljenja, kar pa je storil Jezus, naš Odrešenik in Zveličar. Toraj pa tudi unim možém stare zaveze, ki so bili „Jezus“ imenovani, ni šlo to visoko in častito ime, temveč gre le samo božjemu Sinu, ker le on je pravi Odrešenik in Zveličar, uni možje pa so le predpodoba njegova.

Ime „Jezus“ je pa božjemu Sinu v veliko čast in hvalo. To uči sv. Pavl, ter pravi: „Ponižal je (Kristus) sam sebe in je bil pokoren do smerti, do smerti na križu. Zato ga je tudi Bog povišal, in mu dal ime, ktero je čez vse imena“. (Filip. 2, 8. 9.) Že prerok Izaija govorí sicer od častitih imen obljubljenega Odrešenika, ko pravi: „Dete nam je rojeno, sin nam je dan, gospodarstvo sloni na njegovih ramah, in njegovo ime je: Prečudni, svetovavec, Bog, mogočni vitez (junak), oče prihodnjih časov, poglavar miru“; (Izaias 9, 6.) vendar je

pa ime „Jezus“ čez vse te imena, ker v sebi zapopada vse, te imena na znanje dajejo le posamezne dobrote, ktere je Jezus storil v naše zveličanje; inše „Jezus“ pa zapopada vse, karkoli je Jezus storil v naše zveličanje. V tem imenu je zapopaden ves pôt, kterega je potil po svojem svetem telesu; vse nevarnosti, v kterih se je znašel; vse terpljenje, kar ga je prestal; vsa kerv, ktero je prelil v naše zveličanje; z eno besedo: v tem imenu je zapopadeno vse delo našega odrešenja.

Ime „Jezus“ je veselje angeljem, ker pomenja odrešenje in zveličanje, po kterem nas je Jezus Kristus storil dediče (erbe) nebeškega kraljestva, in nam v posest odločil tiste sedeže, iz kterih je hudobne angelje vergel zavoljo napuha, da se po Jezusu Kristusu množí število nebeških prebivavcev, kar je dobrim angeljem v veliko veliko veselje.

Ime „Jezus“ je ljudem tolažilo in zaupanje. V moči tega imena se spokornim grešnikom grehi odpuščajo v zakramentu sv. pokore; v moči tega imena so se čudeži godili in se še godijo. „V mojem imenu bodo hudiče izganjali“, veli Jezus, „nove jezike govorili, kače prijemali; in ako kaj strupenega pijejo, jim ne bo škodovalo; in na bolnike bodo roke pokladali, in bodo zdravi.“ (Mark. 16, 17. 18.) Ime „Jezus“ nam je studenec, iz kterega nam izvirajo mnogotere dobrote. „Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal“, (Jan. 16, 23.) nam obeta Jezus. „Ime Jezus nam je luč“, govorí sv. Bernard, „jed in zdravilo. V slabosti nas podpira, v nas upanje budi, hvaležnost in ljubezen množí.“ Da, če človek v kaki potrebi zaupljivo kliče Jezusovo sveto ime, ne bo ostal brez pomoči. Porok tega nam je mnogo zgodb. Naj povem le eno: Francozki kralj Klodovej je imel prav pobožno ženo, Klotildo po imenu, ktera je bila katoliške vere. Veliko si je prizadevala, da bi bila svojega nevernega moža pripravila k spoznanju Jezusa Kristusa. Prigodilo pa se je, da je imel kralj vojsko z Alemani, to je: Nemci. Tadaj se posloví od svoje žene in gre na boj. Pri odhodu mu Klotilda reče: „Ako hočeš zmagati, kliči v Jezusa, Boga kristijanov: v njem boš zmagal! On je Bog bojnih trum in Gospod sreče in nesreče: če pri njem iščeš pomoči se ti nobeden ne bo vstavljal!“

Klodovej gre s svojo vojsko nad sovražnika, se v boj spusti, pa obnemore. Od vseh straní se nazaj umikajo njegovi vojščaki. To viditi se kralj spomni Klotildine besede, se vpričo vse vojske verže na kolena, ter kliče na glas: „Jezus Kristus, Bog pobožne Klotilde, v tvoje varstvo se izročim; dodeli mi zmago nad sovražnike, in ne bom molil nobenega druzega Boga razun tebe!“ Na to molitev je čudna moč in serčnost šinila v njegove vojščake, Alemane pa je neznan strah prevzel, na vseh straneh so bežati začeli, in njih kralj je obležal v boju. Klodovej je rešil svojo besedo, ter spolnil obljubo, se je dal kerstiti in je živel prav pobožno.

Ime „Jezus“ je groza in strah zaverženim duhovom. To ime namreč jih opominja na tistega, kteri je njih hrame (tempeljne) poderl, njih moč zaterl, njih kraljestvo razdjal. O ko bi pač ljudje, kadar so nadleževani in skušani od hudih duhov, klicali v presveto Jezusovo ime, gotovo bi zmagali zalezovavca v moči tega imena.

II. Božji Sin se še drugač imenuje, imenuje se namreč „Kristus“. — Kaj pa pomenja beseda „Kristus“?

„Kristus“ pomenja to kar „maziljenec“. — V stari zavezi so bili maziljenci imenovani preroki, duhovni in kralji, in sicer preroki zato, ker so bili maziljeni z oljem, da so od Boga sprejemali povelja in jih ljudstvu oznanovali, da so s poduče-vanjem, s čudeži in prerokovanjem vnemali ljudi za spolnovanje božjih zapoved. — Duhovni pa so bili maziljeni in s tim v službo posvečeni zato, da so za ljudstvo molili, in žgavne, spravne in klavne darove opravljali. — In kralji so bili maziljeni zato, da so prejemali oblast, ljudstvu zapovedi dajati, skerbeti za njegov blagor in prid, in ga varovati pred sovražniki. — Ko je pa Jezus v to na svet prišel, da je prerok, duhoven in kralj postal, ni bil maziljen od kakega človeka, temveč od nebeškega Očeta; in sicer ne s pozemeljskim mazilom, temveč z duhovnim oljem, to je z močjo svetega Duha, ktere je bila polna njegova duša. Od tega maziljenja govorí že prerok Izaija (61, 1.) rekoč: „Gospodov duh je nad menoj; zakaj on me je mazilil. Poslal me je, oznanovat pohlevnim zveličanje, ozdravljevat poterte serca, oklicovat vjetim (pripertim) prostost in jetnikom rešenje.“ Od tega maziljenja je govoril

tudi David, ter rekel od Odrešnika: „Ti ljubiš pravico in sovražiš krivico, zato te je Bog, tvoj Bog mazilil z oljem veselja.“ (Ps. 44, 8.)

1. Jezus Kristus je bil velik prerok in učenik. Že Mozes ga kot takega napoveduje Izraelskemu ljudstvu rekoč: „Gospod mi je rekel: — Preroka tebi enakega jim bom obudil zmed njih bratov, ter mu bom svoje besede na jezik položil, in jim bo govoril vse, kar mu bom jaz ukazal.“ (V. Moz. 18, 18.)— Na to prerokovanje je Jezus sam Jude opomnil, ter jim rekel: „Ako bi Mozesu verovali, bi morebiti tudi meni verovali; zakaj on je od mene pisal.“ (Jan. 5, 46.) Preroke stare zaveze je Bog obudil zato, da so napovedali velikega preroka Kristusa, kteri ima priti in vse zveličati. In Jezus je res ta veliki prerok, je prerok čez vse preroke, ker on ni učil enega samega ljudstva kakor preroki, temveč je v enega samega Boga verovati in ga častiti ves svet učil (ter aposteljnom učiti zapovedal), je nevednim oči odpiral, vodil molikovavce k spoznanju pravega Boga, kterega mora moliti vsaka pametna stvar. Po vsi pravici je tadaj zamogel reči na koncu svojega življenja: „Oče! jaz sem te poveličal na zemlji; skončal sem delo, kterega si mi naložil, da ga zgotovim.“ — Jezus je prerok vseh prerokov, ker ni le skrivnih reči oznanoval in prihodnjih napovedoval, kakor tudi preroki, temveč je tudi vse dopolnil, kar so prerokovali od njega. Za takega so ga tudi Judje spoznali o tisti priložnosti, ko je s petimi ječmenovimi kruhi in dvema ribama nasitil okoli 5000 lačnih mož. „Viditi ta čudež, kterega je bil Jezus storil, so rekli: „On je resnično prerok, kteri ima na svet priti.“ (Jan. 6, 14.) — Kristjani! kadarkoli vam duhovni pridigujejo, ter besedo božjo oznanujejo, takrat vselej Kristus, ta veliki prerok, iz njih do vas govorí: zakaj duhovni nič iz svojega ne učijo, temveč učijo le to, kar so prejeli od Kristusa. Zatoraj je rekel Jezus aposteljnom: „Ne imenujte se učenikov; zakaj eden je vaš učenik, Kristus“. In sv. Pavl piše: „Namesto Kristusa smo poslani, kakor da bi Bog po nas opominjal“. (II. Kor. 5, 20.) — Kako pa, uprašujem, poslušamo Jezusa Kristusa? Bog daj, da bi se nobeden ne znašel med nami, kteri bi bil oglušil za Jezusove nauke. Keršanski nauki, ljubi moji! so zerkalo, ktero nam madeže

greha razkazuje; ali kaj bi pomagalo, ko bi v tem zerkalu svojo dušo sicer ogledovali, madežev pa bi si iz nje ne hotli obrisati s spokornim in pobožnim življenjem? Sv. Krizostom je imel veliko poslušavcev. Radi so ga poslušali; pa se jim je vendar le enkrat takole pritožil: „Veliko poslušavcev imam pred seboj; pa kaj pomaga, ce me le samo poslušate, storiti pa nočete, kar vas v Kristusovem imenu učim? Tako prazno (nerodovitno) poslušanje vam bo še le v veče pogubljenje!“

2. Jezus je tudi mašnik, in sicer mašnik nad vse mašnike. Sv. Pavl pravi: „Spodobilo se je namreč, da imamo takega velikega duhovnega, svetega nedolžnega, neomadeževanega, odločenega od grešnikov, in višega ko so nebesa.“ (Hebr. 7, 26.) Nobeden si pa take časti, časti mašnikove, sam ne daje; tako tudi Kristus ni samega sebe častitljivega storil, da bi bil viši mašnik postal, ampak on, ki mu je rekel: „Ti si moj Sin, danes sem te rodil.“ (Hebr. 1, 5.) V stari zavezi je bilo dvojno duhovstvo: eno je bilo po redu Araona, kteri je mnoge živali Bogu daroval; drugo je bilo po redu Melkizedeka, kteri je kruh in vino Bogu v dar dajal. Obadva sta bila predpodoba Kristusa. Kristus je bil duhoven po redu Araonovem, ter je sam sebe nebeškemu Očetu za nas daroval v klavni dar. Bil je Kristus tudi duhoven po redu Melkizedekovem, ter je pri zadnji večerji svoje sveto telo in svojo sveto kerv daroval pod podobo kruha in vina, in ju daruje še zdaj vsak dan pri sv. maši. Toraj je sveta maša ravno tolike veljave, kakor Jezusovo terpljenje na sv. križu. — Zatoraj rečem, kristijani moji, bodite pri sveti maši z ravno takimi mislimi, željami in občutljeji, s kakoršnimi bi bili na Kalvarski gori, ko bi bili pod križem stali, na kterem je Jezus za nas umiral in se daroval nebeškemu Očetu. Kaj pravite, kaj bi bili pač mislili, želeli in občutili, ko bi se bili tako podučeni, kakor ste zdaj podučeni, znašli takrat na Kalvariji, kadar so Jezusa na križ razpenjali, pribijali in morili? ko bi bili vidili iz njegovih ran kerv po križu se cediti in na tla rositi? ko bi bili gledali Kristusove nezmerne bolečine? slišali mile zdihleje, ktere pošilja iz dna serca gori v nebo do svojega Očeta? Kaj bi bili mislili, želeli in čutili, ko bi bili zraven še premislili, da je Jezus Kristus zavoljo naših grehov tako vdarjen, zavoljo naših hudobij

tako ranjen, in da v neznanih bolečinah umira v bogospravni dar za naših grehov del in zavoljo grehov vsega sveta? Gotovo bi nam bilo, kakor bi nam v serce rezal nož izbrušen na obedve straní! V veliko žalost bi nas vtopili naši grehi, ker so le naši grehi krivi tolikanj britke smerti Jezusove! Pêklo bi nas, da nobena druga reč ne tolikanj! Kar bi bili na Kalvariji pod križem mislili, želeli in občutili, ravno to míslimo, želímo in občutimo v cerkvi pred altarjem božjim, pri sveti maši. Saj Jezus Kristus pri sveti maši po nekervavo opravlja ravno tisto daritev, ktero je na Kalvariji opravljal po kervavo! Pod križem stojé bi gotovo ne bili razmišljeni! Nikar ne obračajmo svojih oči po drugih ljudéh in njih obleki! Nikar se ne posmehujmo in ne šeptajmo! Nikar ne bodimo tako nerodni, da bi že na konec sv. maše mislili, še prejden se je pričela! Varujmo se sleherne nerodnosti in nespodobnosti! Zakaj vedite, da je Kristus, véliki mašnik, pričujoč pri vseh svetih mašah, in da se po mašnikovih rokah za nas daruje svojemu nebeškemu Očetu in da prosi za nas!

3. Jezus Kristus pa ni samo prerok in véliki duhoven, on je tudi kralj vseh kraljev. Za kralja je bil oklican in oznanjen že v stari zavezi. „Veseli se, hči Sion“, pravi prerok Caharija (9, 9.), „zaukaj hci Jeruzalem! Glej, tvoj kralj pride k tebi pravičen in kakor Odrešenik.“ Jezus sam se je pred Pilatom za kralja spoznal. Pilat ga je uprašal rekoč: „Ali si ti kralj? Jezus je odgovoril: Ti praviš, da sem jez kralj. — (Toda) moje kraljestvo ni od tega sveta.“ (Jan. 18, 36. 37.) Pilat sam je Jezusa za kralja spoznal, ter „je napisal napis, in ga djal verh križa. Bilo je pisano: Jezus Nazarenski, kralj Judovski.“ (Jan. 19, 19.) Jezus Kristus je tadaj kralj; toda njegovo kraljestvo ni časno in pozemljiško, temveč je duhovno in večno kraljestvo. On ni svojega kraljestvo od ljudi prejel, akoravno je bil iz kraljevega rodu Davidovega, temveč prejel ga je od svojega nebeškega Očeta, kteri mu je dal vso oblast v nebesih in na zemlji. (Luk. 1, 32.) Jezusovo kreljestvo na zemlji je sveta katoliška cerkev, ktere nikoli zapustil ne bo, in jo bo varoval, da je vse peklenske moči zmagale ne bodo. V večnosti so pa nebesa

njegovo kraljestvo, v kterem bo pravične plačeval z večnim plačilom.

Glejte, ljube duše! ta kralj nas vse za seboj vabi in kliče, in blagor jim, kteri poslušajo njegov glas, ter hodijo za njim in pridejo k njemu v nebeško kraljestvo! Ondi napaja svoje zveste služabnike s potoki nebeških sladkost; ondi jim daje vživati tolikošno veselje, kakoršnega si zdaj še domišljevati ne moremo in ga občutiti nismo v stanu. In to rajsko veselje in te nebeške sladkosti ne bodo vsahnile, kakor vsahne pozemljiško veselje, ne bodo prejenjale, kakor prejenjajo in preminejo posvetne sladčice! — Pa koliko jih je, ki nočejo hoditi za svojim kraljem Jezusom, si nočejo prizadevati, priti v njegovo večno nebeško kraljestvo! Rajši se deržé — o strah in groza! — satana, poželjivega mesa in zapeljivega sveta! — Vi pa, ljubi moji poslušavci! nikar tako ne ravnajte, temveč hodite za Kristusom, svojim ljubim kraljem. Nikar se ne pustite od njega ločiti, če bi vas tudi satan še tolikanj zvito naganjal, poželjivo meso vas še tolikanj nadleževalo, in vas zapeljivi svet še tolikanj vabljivo klical za seboj. Storíte danes zavezo s Kristusom svojim kraljem; obljubíte mu, da mu bote vsigdar zvesto služili, ter recíte: „Kristus, moj kralj! kamor ti greš, grem tudi jaz; kjer ti ostaneš, ostanem tudi jaz, če greš v terpljenje, grem tudi jaz s teboj v terpljenje! Če na križu visiš in umerješ, sem pripravljen tudi jaz na križu viseti in umreti! Tvoje pokopališče naj bo tudi moje pokopališče! S teboj, o Kristus, želím sklenjen ostati živ in mertev!“ Amen.

LVI. Keršanski nauk.

Jezus, edini Sin Boga Očeta, naš Gospod učenik in sodnik.

III. Dalje pravimo v drugem členu apostoljske vere: „Sina njegovega edinega“. Pri teh besedah moramo verovati, da je Jezus Kristus edini Sin Boga Očeta po božji natori, in tudi edini sin Marije po človeški natori.

1. Da je Jezus Kristus edini Sin Boga Očeta (in tadaj pravi Bog), nam spričuje:

a) Oče nebeški sam. Ko je bil Jezus od Janeza keršćen v Jordanski reki, se je Bog Oče iz nebes oglasil rekoč: „Ta je moj preljubi Sin, nad kterim imam svoje dopadanje.“ (Mat. 3, 17.) Ravno tako je Oče nebeški Jezusa spoznal za svojega Sina na Taborski gori, kedar se je bil Jezus spremenil, in se mu je obraz svetil kakor solnce in so bile njegove oblačile bele kot sneg. Tudi takrat se je Oče nebeški oglasil, in je rekel: „Ta je moj preljubeznjivi Sin, nad kterim imam svoje dopadanje, njega poslušajte.“ (Mat. 17, 5.)

b) Tudi apostelni so spoznali Jezusa za Sina božjega. Prišel je Jezus nekega dne v kraje Cezareje Filipove, in je vprašal svoje učence rekoč: „Kdo, pravijo ljudje, da je Sin človekov?“ Oni pa so rekli: „Nekteri, da je Janez Kerstnik; nekteri pa, da Elija; nekteri pa, da Jeremija, ali prerokov kdo.“ Jezus jim pa reče: „Vi pa, kdo pravite, da sem?“ Je odgovoril Simon Peter in rekel: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ In Jezus je odgovoril in mu rekel: „Blagor ti, Simon, Jonov Sin! ker meso in kerv ti nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih.“ (Mat. 16, 13—17.) Ko je Kristus rekel, da je Natanaela (Jerneja) vidil, preden ga je

Filip zaklical, mu je Natanael rekel: „Učenik, ti si Sin božji, ti si kralj Izraelski.“ (Jan. 1, 49.).

c) Jezus Kristus tudi sam od sebe spričuje, da je Sin božji, in da je Bog njegov Oče, ter pravi: „Vse mi je izročeno od mojega Očeta, in nihče ne vé, kdo je Sin, kakor le Oče; in kdo je Oče, kakor le Sin, in komur hoče Sin razodeti.“ — Ako me kdo ljubi, bo moje besede spolnoval, in moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla, in pri njem prebivala.“ (Jan. 14, 23.). Tukaj kakor tudi pri mnogih drugih priložnostih imenuje Jezus Boga svojega Očeta; torej je on njegov Sin. In ko so Jezusa postavili na sodbo, ga je veliki duhoven vprašal, če je on res božji Sin, mu je Jezus kar naravnost odgovoril, da je. In ko so ga v smert obsodili zavoljo tega, ko se je božjega Sina imenoval, Jezus ni preklical svoje besede, temveč se je dal umoriti, in je s svojo smertjo potrdil, da je res božji Sin.

d) Da je Jezus res božji Sin, spričujejo čudeži, kteri so se godili ob njegovem rojstvu in o njegovi smerti; in čudeži, ktere je on sam delal, dokler je hodil po domači deželi oznanovaje svoje zveličanske nauke; in tudi čudeži, ktere so delali aposteljni in drugi pobožni ljudje v njegovem imenu. Zato pa tudi ravno s čudeži zavračuje Jezus Jude, kteri niso hotli vanj verovati, ter pravi: „Ako bi med njimi ne bil storil del, kterih nihče drugih ni storil, bi ne imeli greha; zdaj pa so jih vidili, in sovražijo mene in mojega Očeta—in nimajo izgovora za svoj greh.“ (Jan. 15, 24. 22.)

e) Da je Jezus res božji Sin, spričujejo zraven čudežev še njegove prerokovanja. Napovedoval je namreč svoje terpljenje in vstajenje, svoj vnebohod in prihod svetega Duha; napovedoval, da ga bo Judež izdal, Peter zatajil; napovedoval razdjanje Jeruzalemskega mesta in lepega tempeljna in še več drugega; in kar je prerokoval, spolnilo se je; kar se še ni, se pa še le bo tako gotovo, kakor uno, ktero se je že spolnilo.

Kako pa je Jezus božji Sin? Ali tako, kakor ljudje, kteri se tudi božji otroci imenujejo?

Sv. Pavl imenuje božje otroke tiste, ktere vodi božji duh, ter pravi: „Kteri koli namreč so po Duhu božjem gnani, ti so

otroci božji. Sej niste prejeli duha sužnosti spet v strah, ampak prejeli ste duha posinovljenih otrok, v kterem kličemo: Aba (oče)! Duh sam namreč daje pričevanje našemu duhu, da smo otroci božji.“ (Rimlj. 8, 14—16.) Pri svetem kerstu smo prerojeni, in Bog nas dovzame za svoje otroke, ter nas posvečuje s svojo sveto gnado, in nas stori dediče nebeškega kraljestva. Vendar pa nikar ne mislite, da smo mi božji otroci po natori, kakor Jezus, ampak le po milosti in gnadi. Bog nas je po svoji milosti in gnadi za svoje otroke le dovzel. — Jezus Kristus je pa božji Sin po natori, je od Boga Očeta rojen od vekomaj: tadaj ima ravno tisto natoro, ravno tiste lastnosti, kakor Bog Oče, in mu gre ravno tista čast, kakor Očetu. Jezus je Bog od Boga, luč od luči, pravi Bog od pravega Boga, rojen od Boga Očeta od vekomaj. Tadaj ni nič mlajši od Boga Očeta, je enako svet in pravičen, enako dobrotljiv in mogočen, kar Jezus sam spričuje rekoč: „Ali ne verujete, da sem jaz v Očetu in Oče v meni. Besed, ktere vam jaz govorim, ne govorim sam od sebe, ampak Oče, kteri v meni prebiva, on dela opravlja.“ (Jan. 14, 10.) — In ravno tega hudovoljni Judje niso hotli verjeti. Vidili so Jezusa drugim ljudem enakega; vidili so, da je potreboval spanja, živeža, jedi in pijače, kakor drugi ljudje, in da je še bolj reven in zaničevan, kakor drugi ljudje; toraj so ga imeli drugim ljudem enakega. Dasiravno je Jezus s čudeži spričeval svoj nauk, ter s tim skazoval, da mora več biti, kakor kak človek; vendar le niso hotli verjeti, da je Bog; tedaj so se pohujšali, kadar jim je rekel, da je eno s svojim Očetom. Mislili so, da preklinja, in so kamnje pobirali, da bi ga vanj lučali. In ko jim je Jezus rekel: „Veliko dobrih del sem vam pokazal od svojega Očeta; zavolj kterega teh del me kamnjujete?“ so mu Judje odgovorili: „Zavoljo dobrega dela te ne kamnjamo, ampak zavoljo bogokletstva, in ker se, človek ki si, Boga delaš.“ (Jan. 10, 32, 33.)

Da je Jezus božji Sin, vemo toraj iz tega, ker ga je sam Oče nebeški spoznal za svojega Sina, ker so ga aposteljni imeli za božjega Sina, ker je sam od sebe pričal, da je božji Sin, in je to pričevanje poterdil ne le s svojim pobožnim

življenjem in zveličanskim naukom, ampak tudi s čudeži in prerokovanjem.

Kako pa je to, da je Bog Sin od Boga Očeta od vekomaj rojen? To je velika skrivnost, ktere ne spreume in spregleda noben človeški um. Že prerok Izaija (53, 8.) govorí od te skrivnosti rekoč: „Kdo bo izrekel to rodovino?“ Skrivnost je, da Jezus, akoravno je božji Sin, po božji natori le vendar ni nič mlajši, kakor je njegov Oče, ampak je od vekomaj kakor njegov Oče.

2. Jezus Kristus pa ni imel samo božje natore, temveč tudi človeško. Po božji natori je bil od Boga Očeta od vekomaj rojen; po človeški natori pa je bil rojen od Marije prečiste Device, in je bil tudi edini sin Marije. Po božji natori je bil Jezus eno (t. j. enega božjega bitja, ene božje natore) z Bogom Očetom in sv. Duhom; po človeški natori pa je nam enak v vsem razun greha. Imel je telo, kakor mi, dušo po božji podobi vstvarjeno, z umom in voljo obdarovano kakor mi. Po božji natori je večen, in od vekomaj in je z Bogom Očetom in sv. Duhom vse ustvaril in vse ohrani; po človeški natori pa ni večen, temveč je le od tistega časa, od kar se je včlovečil iz Marije, prečiste Device. Po človeški natori je Jezus razun greha nam v vsem enak; toraj je po človeški natori manj kakor Bog Oče.

Da toraj v zmoto ne zaidemo, moramo vedeti in verovati, da je Jezus Bog in človek skupaj. Tudi moramo vedeti, kaj gre Jezusovi božji natori, in kaj pripada njegovi človeški natori, da bomo nauke, ktere slišimo ali beremo, po tem verskem razločku vedeli prilastovati ali tej ali uni Jezusovi natori. Zakaj Jezus je govoril včasih kakor Bog, včasih kakor človek. Kadar je rekel: „Jaz in Oče sva eno“, to je: enega božjega bitja, ene božje natore, enakih božjih lastnost, (Jan. 10, 30.) je govoril kar Bog. Kadar je pa učencom govoril; „Oče je veči od mene“, je govoril kar človek, ker po človeški natori je Jezus manj kakor Oče. Kar človek je govoril tudi takrat, kadar so ga učenci upraševali, kdaj bo sodnji dan, in jim je odgovoril: „Tistega dne pa in ure nihče ne vé, tudi ne angelji nebeški, ampak sam Oče;“ (Mat. 24, 3. 36. Mark. 13, 32.) zakaj po božji natori je Jezus ravno tako vedel, **kdaj bo sodni dan, kakor** Bog Oče, toda ni hotel tega razodeti.

Po navadi sicer pravimo: „Bog Sin je umerl“; toda umerla je le njegova človeška natora, božja pa ne; zakaj Bog ne more umreti. Tudi velímo: „Jezus je bil žalosten v Gecemanskem vertu, žalosten do smerti;“ toda žalosten je bil le po svoji človeški natori, nikakor pa ne po svoji božji natori, zakaj Bog ne more biti žalosten. Tako, glejte! se mora vse prav razločiti, da se vse prav ume, ter pripisuje Jezusovi božji natori, kar gre njegovi božji natori, in prilastuje njegovi človeški natori, kar pripada k njegovi človeški natori, in se s tim v okom pride vsaki zmoti.

Jezus Kristus je imel tadaj dve natori, eno božjo, in eno človeško. Zdaj pa nastane vprašanje:

Ali je morebiti v Jezusu tudi več oseb(peršon?)

Naka! V Jezusu Kristusu je ena sama oseba (peršona), ker ste obedve natori združene v eni sami osebi in sicer v božji osebi Jezusovi. To razumeti je nam ljudem nemogoče, zakaj včlovečenje Sina božjega je velika skrivnost, ktera presega naš um in vse naše misli!

IV. V drugem členu apostoljske vere pravimo tudi še: Gospoda našega“.

Jezus Kristus je tadaj naš Gospod. Naš Gospod pa je:

1. Zato, ko je stvarnik, in kar stvarnik tudi Gospod vseh reči. Če verujemo, da je Jezus edinorojeni Sin Boga Očeta in po natori božji Sin; moramo tudi verovati, da je Jezus ravno tistega bitja, kakor Bog Oče, in je tadaj pravi Bog, kakor Bog Oče. Zatoraj pravi Jezus, da vse, kar je Očetovega, je tudi njegovo, in kar je njegovega, je tudi Očetovo. (Jan. 17, 10.) Kakor je tadaj Bog Oče Stvarnik vseh reči, je tudi Bog Sin Stvarnik vseh reči: „Vse je po Besedi (to je: po Jezusu Kristusu) storjeno, in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega.“ (Jan. 1, 3.) Ni je stvari ne v nebesih, ne na zemlji, da bi ne bila od Jezusa stvarjena; Jezus je začetnik vseh stvari, kar spričuje tudi sv. Pavl, ko pravi: „V njem je vse vstvarjeno v nebesih in na zemlji, vidno in nevidno, naj si bodo troni ali gospostva, ali poglavarstva, ali oblasti, vse je po njem in v njem vstvarjeno.“ (Kol. 1, 16.) Če je pa Jezus z Očetom vred stvarnik vseh reči, je z Oče-

tom vred tudi Gospod vseh stvari; zakaj kdor jih je vstvaril, je tudi njih Gospod. In ker je Jezus vstvaril tudi nas, je tudi naš Gospod, kakor uči sv. Pavel rekoč: „Enega samega Boga imamo, Očeta, od kterega je vse —; in enega Gospoda Jezusa Kristusa, po kterem je vse.“

2. Jezus Kristus je naš Gospod tudi zato, ker ima kar Bog vso moč čez nas in vso oblast, kakor sam pravi rekoč: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji.“ (Mat. 28, 18.)

3. Jezusa Kristusa imenujemo Gospoda našega zato, ker nas je odrešil. Kdor kakega človeka iz sužnosti reši, in si ga v last dobi, je potlej njegov gospod. Tudi Kristus se naš Gospod imenuje, ker nas je s svojim terpljenjem in svojo smertjo odkupil od večnega pogubljenja, nas rešil iz peklenske sužnosti, in si nas v last dobil. In Jezus nas ni odkupil za minljiv denar, temveč nas je odkupil in nas v svojo lastnino pridobil za lastno kerv. Zato pravi sv. Peter (I. 1, 18. 19.): „Veste, da niste s trohljivimi rečmi, z zlatom ali srebrom rešeni od svojega nečimurnega obnašanja po očetovskem zročilu, ampak z drago kervjo Kristusa, kakor neomadeževanega in nedolžnega Jagnjeta.“ — Ko je toraj Kristus naš Gospod, ki nas je odkupil s tolikanj drago ceno, mi nismo sami svoji, temveč smo od Kristusa pridobljeno ljudstvo; toraj moramo živeti za Kristusa, svojega Gospoda, in moramo v vseh rečeh njemu popolnoma pokorni biti. Kaj ne, da bi bil hudoben tak človek, kteri bi bil iz terde sužnosti rešen od kakega gospoda, potlej pa bi ves nehvaležen z nepokorščino žalil svojega dobrega gospoda? Ravno tako in še clo bolj hudoben bi bil kristjan, kteri je rešen iz hudičeve sužnosti, pa bi ne hotel spolnovati zapovedi svojega Gospoda Jezusa Kristusa, in bi ga še clo žalil z razuzdanim življenjem! Kristjani! zdaj pa primerjajte svoje življenje z Jezusovim evangelijem, ter se vprašujte, kje vam je ponižnost? kje čistost? kje ljubezen do Boga in do bližnjega? kje poterpežljivost? kje gorečnost za božjo službo? kje druge čednosti, kakoršne priporoča Kristus? Vse to se vprašujte, in potlej bote lahko sodili, ali res tudi vaše serce Kristusa spozna za svojega Gospoda in ne le sam jezik!

4. Jezus Kristus je naš Gospod tudi zato, ker smo se mu radovoljno podvergli pri svetem kerstu. „Odpovem se

hudiču“, smo rekli, kadar smo bili kerščeni, „in vsemu njegovemu djanju in vsemu njegovemu napuhu!“ Nasprot pa smo obljubili verovati v Jezusa, svojega Gospoda. Zavezo smo storili, deržati se le njega, le njemu pokorščino skazovati in po njegovih naukih živeti. Vprašujem pa: kako spolnujemo to svojo obljubo? Ali ni veliko takih kristjanov, kterim še zmerom veljajo besede sv. Bernarda, ki pravi: „Odpovedal si se vsemu njegovemu (satanovemu) djanju; zdaj pa delaš take dela, in ljubiš take reči, ktere so satanove! Obljubil si zvesto služiti Jezusu in živeti po njegovih naukih; zdaj pa naravnost nasprot ravnaš tim naukom! Sramuj se pred svojim Gospodom Jezusom, in grenko objokuj svojo dosedanjo nezvestobo!“

V. Jezus Kristus je tudi naš postavodajavec in naš učenik. In to visoko in častitljivo ime prav za prav res le njemu gre; zakaj on je naj viši postavodajavec in naj modrejši učenik. Vse njegove postave namreč so modre, in vsi njegovi nauki so sveti. On je kazal pravo pot, ktera pelje v nebesa, ter je učil vse, kar posvečuje človekovo življenje, in človeka srečnega dela in zadovoljnega. Učil nas je dolžnosti, ktere moramo spolnovati do Boga, do bližnjega in do samega sebe; nam priporočal čednosti v zveličanje potrebne. Jezus je tadaj res naš učenik in naš postavodajavec.

VI. Jezus Kristus je tudi še naš prihodnji Sodnik; ker bo sodil vse ljudi, žive in mertve, pravične in krivične, v pervič precej po smerti pri posebni sodbi, v drugič pa na koncu sveta pri poslednji sodbi, in bo slehernemu povernil po njegovih delih. Jezus je Odrešenik vsega sveta, in ravno zato bo tudi sodil ves svet, vse ljudi, in je toraj svojim aposteljnom tudi zapovedal, naj ljudem pričujejo, da je on sodnik živih in mertvih.—Kristijani! skerbimo in prizadevajmo si, da bo Jezus, naš prihodni Sodnik, tudi naš prijatel; nikar ga toraj nikdar z grehom ne žalimo, temveč si ga s pobožnim življenjem prijatla naredimo, da bomo na dan svoje smerti in na dan poslednje sodbe milostno sodbo zaslišali iz njegovih ust! Njemu darujmo vse svoje misli in želje, njemu darujmo vse svoje besede in djanje, njemu darujmo vse svoje križe in težave, kakor sveti Frančišek (Asisijan). O nekem merzlem zimskem dnevu vidi svetega Frančiška bosega in revno oblečenega in

tadaj od mraza vsega trepečega njegov brat memo hiše iti, in da bi ga zasmehoval, pošlje hlapca za njim, naj bi ga uprašal, ali bi ga ne bila volja, prodati mu nekoliko kapljic (en lot) svojega puta? Na tolikanj žaljivo vprašanje svetnik vendar le noče dati žaljivega odgovora, ampak ves prijazen zaverne in pravi: „Pojdi, in povej mojemu bratu, da nimam ničesa več v prodaj dajati; vso svojo lastnino namreč sem izročil Kristusu, svojemu Gospodu, kteri me je z drago ceno svoje smerti na križu kupil v last in si mene sužnega naredil. Moje solze in moj put je tadaj lastnina mojega Gospoda, in so le majhno nadomestilo (odškodovanje) za drage kaplje kerví, ktere je dal v odkupnino za mene, svojega nevrednega hlapca.“ Ta modri in pobožni odgovor je pač lahko v živo zadel Frančiškovega nevrednega brata; nam pa lep nauk daje, da se tudi mi Jezusu popolnoma vdamo in izročimo, njemu darujemo vse svoje djanje in nehanje, da nam bo v sedanjem življenju zvest prijatel, o smertni uri mili tolažnik, na sodbi usmiljen sodnik, v nebesih predobroten plačnik. Amen.

LVII. Keršanski nauk.

§. 3. Od tretjega člena vere.

Kteri je spočet od sv. Duha; rojen iz Marije Device.

a) Od Jezusovega rojstva in njegove mladosti.

1. Kteri je tretji člen apostoljske vere?

Tretji člen apostoljske vere je: „Kteri je spočet od sv. Duha, rojen iz Marije Device.“

Kadar izrečemo te besede, moramo verovati, da je druga oseba (peršona) v sveti Trojici, Bog Sin, človesko naturo dovzel, in da ga je Marija, prečista Devica, od sv. Duha spočela, na svet rodila, in vendar vedno devica ostala.

A. Kteri je spočet od svetega Duha.

2. Kako se je godilo včlovečenje Sina božjega, nam sv. Lukež (1, 26—38.) tako le popisuje: „Ko je bila Elizabeta noseča v šestem mescu, je bil angelj Gabriel od Boga poslan v mesto Galileje, ki mu je ime Nazaret, k devici, zaročeni možu, kteremu je bilo ime Jožef, iz hiše Davidove in devici je bilo ime Marija. In angelj je prišel k njej, in je rekel: Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami! Ko je pa to slišala, se je prestrašila nad njegovim govorjenjem, in je mislila, kakošno bi bilo to pozdravljenje. In angelj jej je rekel: Ne boj se, Marija! ker milost si našla pri Bogu. Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila Sina, in imenuj njegovo ime Jezus. Ta bo velik in Sin Narvišega imenovan; in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomej in njegovemu kraljestvu ne bo konca.“ — Nad teboj, jej hoče angelj reči, se bo spolnilo prerokovanje preroka Izaija, ki pravi: Glej, devica bo spočela, in rodila sina, in njegovo ime bo Emanuel, to je: Bog z nami. — Marija pa je rekla angelju: Kako se bo to zgodilo, ker moža ne spoznam? In angelj je odgovoril in jej rekel: Sveti Duh bo prišel v té, in moč Najvišega te bo obsenčila, in za tega voljo bo sveto, ktero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji. In glej, Elizabeta, tvoja teta, je tudi spočela sina v svoji starosti, in ta mesec je že šesti tiste, ktera je imenovana nerodovitna; ker pri Bogu ni nemogoča nobena reč. Marija pa je rekla: „Glej! dekla sem Gospodova; zgôdi se mi po tvoji besedi.“ S temi besedami je Marija privolila v naj veče delo, ktero je Bog storil za človeštvo, privolila namreč, da se je božji Sin v njej včlovečil. Sv. Duh je dal začetek Kristusovemu telesu; Marija je spočela v svojem telesu, in je božja mati postala. „In angelj je šel od nje.“

Ko pa pravimo, da je Jezus spočet od svetega Duha, ne smete misliti, da je Marija Jezusa spočela le od svetega Duha samega, temveč morate verovati, da so se vse tri božje osebe (peršone) vdeležile včlovečenja Sina božjega, in da je bilo Kristusovo telo v Marijnem telesu vstvarjeno ne le z močjo svetega Duha, ampak stvarjeno tudi od Boga Očeta in od Boga

Sina. Da pa včlovečenje Sina božjega pripisujemo le svetemu Duhu, pride od tod, ker je to včlovečenje znamnje največe ljubezni božje do nas; v svetem pismu se pa ljubezen prilastuje ravno svetemu Duhu, kakor se pripisuje Bogu Očetu vsegamogočnost in Bogu Sinu modrost, akoravno so vse tri božje osebe (peršone) enako mogočne in enako modre.

3. Zdaj pa še nekoliko premislimo, kako se je zaderžala Marija, kadar jej je angelj Gabriel oznanoval včlovečenje Sina bošjega:

Sv. Lukež pravi, da se je Marija prestrašila, kadar jo je angelj nagovoril. Pa zakaj se je prestrašila? Sveti cerkveni očetje pravijo, da se je prestrašila zato, ker se jej je angelj prikazal v podobi mladenča. Angelj je bil ves v nebeški svitlobi, in vidilo se je nad njim, da je prišel iz nebes. Marija se ga je pa vendar le vstrašila; vstrašila se ga je, ker je bila sramožljiva devica, in jej je bila čistost in nedolžnost posebno pri sercu; in tadaj se je tudi silno bala vsake grešne priložnosti. O da bi se pač vsi mladi ljudje razgledovali nad tim lepim zgledom, ter se učili, kako se imajo obnašati do drugega spola, ako hočejo obraniti svojo čistost in nedolžnost! Kadar k enemu ali drugemu pride kaka oseba (peršona) drugega spola, in nima pri njem nobenega posebnega opravila, naj nikar ne bo brez skerbí, zakaj njegova čistost vtegne priti v nevarnost. Tem bolj v strahu pa mora še le biti, ako ga začne hvaliti in se mu prilizovati; vtegne se mu namreč sladkati ravno iz tega namena, da bi ga neprevidoma zalezla in ga zapeljala v greh. Da na kratko povem, rečem: Kdor hoče obraniti svojo čistost in nedolžnost, se mora ogibati nepotrebnega razgovarjanja in varovati preprijaznega pečanja z osebami drugega spola, in mora lepo ponižno, bogaboječe in pobožno živeti; zakaj gotovo znamnje je, da sveta čistost umira ali pa da je že umerla v sercu takemu človeku, kdor se preprijazno peča z osebami drugega spola, rad v njih družinjo zahaja, se rad razgovarja ž njimi!

Naj vam v misel vzamem tudi to, da je Marija Bogu obljubila, v vednem devištvu živeti. Da bote pa spoznali veliko vrednost te obljube, naj vam to le povem: Judovske hčere so si štele v veliko sramoto, če je ktera zmed njih ostala

neomožena. Judje so namreč mislili, da bo Mesija rojen od zakonske žene (ker niso umeli Izaijevega prerokovanja, iz kterega je očitno, da bo devica mati Zveličarjeva.) Ko bi se tadaj ktera zmed Judovskih deklet ne bila hotla omožiti, bi se bila s tim po njih misli odpovedala imenitni časti, po kteri bi bila vtegnila postati mati obljubljenega Mesija. Toraj so šteli take dekleta clo med nepoštene ženske. Marija pa se za tako osramotenje clo nič ni zmenila. Vedela je, koliko ceno in vrednost devištvo pred Bogom ima, torej je Bogu zaobljubila svoje devištvo, in je deviško živela tudi po svoji poroki s svetim Jožefom, kar lahko posnamemo že iz njenega odgovora, kterega je dala angelju, kedar jej je govoril od sina. Rekla mu je: „Kako se bo to zgodilo, ker moža ne spoznam?“ Nad Marijo imamo tadaj pervi izgled vednega devištva, kterega je posihmalo posnemalo tisuč in tisuč bogoljubnih ljudi obojega spola, ki so ob času preganjanja kristjanov rajši preterpeli najgrozovitniše muke in rajši clo življenje dali, kakor da bi bili svoje devištvo darovali. Bilo je veliko devic možkih in ženskih, ktere so posnemale in nasledovale Marijo, ter ljubile čistost in devištvo, in tudi še dandanašni se jih znajde, kteri se v ozir svete čistosti ravnajo po Marijnem zgledu. O da bi pač sveto čistost ljubili sosebno vsi samski ljudje! Toda znajde se jih brez števila veliko, kteri imajo svojo čistost na prodaj že za kako priliznjeno besedo, že za kako prazno obljubo. Ne ogibljejo se nobene grešne priložnosti, ne bojé nobene grešne nevarnosti; še clo sami iščejo grešnih priložnost in se prešerno podajajo v grešne nevarnosti! In clo ob nedeljah in zapovedanih praznikih, kadar bi mogli tem bolj za božjo čast skerbeti, tem večo skerb za svojo dušo imeti, iščejo le po pivnicah in plesiščih zapeljivih tovaršij! Oh, ljube duše! po takem potu se sveta čistost ne ohrani, ampak le zgublja. Vsi, ki tako delajo, nikakor ne posnemajo Marije, ktera se je clo angelja vstrašila in se tresla pred njim; posnemajo pa nespametno Evo, ktera se je z zapeljivo peklensko kačo v pogovor spustila! In kakor je Eva padla, padejo tudi taki ljudje v greh in v nesrečo!

Marija je bila izvoljena v mater Sina božjega in s tim povzdignjena v naj večo čast. Pri vsem tem pa je bila toli-

kanj ponižna, da se je imenovala Gospodovo deklo. In ravno ta Marijna tolika ponižnost sklenjena ž njeno deviško čistostjo je bila Bogu tako močno všeč, da jo je izvolil v mater svojega božjega Sina. Iz tega vidimo, kako veliko vrednost ima pred Bogom ponižno in cisto serce, in da Bog človeka tem bolj povišuje, tem bolj ko človek samega sebe ponižuje. O kako nespameten je toraj človek, ves reven na duši ki je, pa se vendar le povzdiguje ali zavoljo svoje telesne lepote ali pa zavoljo svoje necimurne obleke, ktere reči pred Bogom nimajo nobene cene in nobene vrednosti! Marija, mati božjega Sina, je bila iz serca ponižna; mi pa, revni grešniki ki smo, bi se napihovali!?

4. Zakaj se je Sin božji včlovečil?

Sin božji se je včlovečil: a) da je po svoji človeški naturi terpel in umerl, in nas s svojim terpljenjem rešil od večnega pogubljenja. Ker smo v Adamu vsi grešili, bi bili vsi zaverženi in pogubljeni, ako bi nas Jezus ne bil odrešil s svojim terpljenjem in svojo smertjo.

b) Da nas je učil z zgledom in z besedo, po kterem potu se gre v nebeško kraljestvo. Ko bi nas Jezus tega ne bil učil, bi nam nič ne bilo pomagalo njegovo terpljenje in njegova smert. Njegovi nauki pa nas prepričajo, da je Jezus umerl za naše odrešenje, in kako se moramo deležne storiti tega odrešenja.

c) Da nam je razodel božjo ljubezen in pravico. Nihče ni Boga prosil, da bi nam odrešenika obljubil in poslal. Obljubil in dal ga nam je sam ob sebi po svoji neskončni milosti, in to nam kaže njegovo neskončno ljubezen do nas. — Ravno tako nam je tudi božja neskončna pravica razodeta po Jezusovi smerti. Ko vidimo, da je Bog greh tako hudo strahoval clo nad lastnim ljubeznivim Sinom, kteri sam ni storil nobenega greha, ampak je le naše grehe nase vzel, se iz tega lahko prepričamo, kako ostra da je božja pravica. Ravno zato moramo pa tudi greh sovražiti in se ga skerbno varovati.

5. Zakaj se je pa Marija zaročila s svetim Jožefom? in zakaj je bil božji Sin rojen od zaročene device in ne od neomožene?

To se je zgodilo po posebni previdnosti božji, in sicer:

a) Zato, da se je vedlo, da je Kristus res iz Davidovega rodu, kakor je bilo napovedano po prerokih. Sv. pismo namreč spričuje, da je bil sv. Jožef iz Davidovega rodu; in ker je moral po judovski postavi slehern mož ženo vzeti si le iz svojega rodu, je morala tudi Marija biti iz Davidovega rodu; sicer bi se sv. Jožef ne bil smel zaročiti ž njo. In toraj je tudi Jezus iz Davidovega rodu.

b) Zato, da je bilo Marijno deviško poštenje v zavetju, in da Judje od nje niso mogli nič hudega soditi. Ko bi Marija ne bila zaročena s svetim Jožefom, in bi jo bili Judje nosečo zagledali, bi bili od nje govorili, kakor so govorili od kake nepoštene ženske; tega pa Bog ni dopustil, ker je pravičen in svet.

c) Je bila Marija zaročena zato, da jej je bil sv. Jožef varh in pomočnik. Le pomislite, kako strašno hudo bi Mariji bilo, ko bi bila mogla sama bežati z božjim detetom v Egipt.

d) Da je Jezus ostal brez očitanja. Nezakonsko dete pred Bogom ni deležno greha svoje matere, deležno pa je pri ljudéh njene sramote. Jezus je imel veliko sovražnikov; ko bi njegova mati ne bila poročena s svetim Jožefom, bi mu bili gotovo očitali njegovi sovražniki, da je rojen iz nepoštene matere, kar se pa nikakor ni spodobilo.

Zavoljo tih vzrokov je Bog hotel, da je bila Marija zaročena pravičnemu Jožefu.

6. Zdaj nam je govoriti še od besed:

B. Rojen iz Marije Device.

Da je Marija Jezusa spočela od svetega Duha, ste zdaj slišali:

Kako pa se je zgodilo, da je rodila v Betlehemu?

To nam sv. Lukež (2, 1—7.) pripoveduje tako-le: „Prigodilo se je pa tiste dni, da je povelje prišlo od cesarja Avgusta, da naj se popiše ves svet. To popisovanje je bilo pervo pod Cirinom oblastnikom v Siriji. In vsi so šli, da so se popisali, vsak v svoje mesto. Šel je pa tudi Jožef iz Galileje, iz mesta Nazareta v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem, zato ko je bil iz hiše in iz rodovine Davidove, da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ktera je bila noseča. Prigodilo se je pa, ko sta tam bila, so se dnevi dopolnili, da bi porodila.“ Po mestu prenočevanja iščeta, pa ga ne najdeta. Bilo je že drugih ljudi veliko v mestu, kteri so bili tudi prišli k popisovanju, toraj zanje ni bilo več prostora. Zraven tega sta Marija in sv. Jožef tudi še revna bila, in tadaj so jih ljudje še rajši od sebe odrivali. Zunaj Betlehema pa je bil hlev, kamor so pastirji svojo čedo zganjali o hudem vremenu. Ta hlev je bil duplina v skali in bolj jami ali berlogu podoben, kakor pa hlevu, kakor nam spričujejo cerkveni očaki: Origen, sv. Ambrož, sv. Epifanij, sv. Justin, sv. Hieronim. V tem hlevu sta si sv. Jožef in Marija prenočevanja poiskala. In ker so ravno tisto noč pretekli dnevi Marijne nosečnosti, je Marija ondi Jezusa rodila, ga v plenice povila in v jasli položila. V toliki revščini je bil od Marije Device rojen Gospod vseh gospodov, kralj nebes in zemlje!

Kristijani! nikar ne mislite, da se je le po golem naključju zgodilo, da je ravno o tem času cesar Avgust popisovanje zapovedal. To se ni zgodilo po golem naključju, ampak je božja naredba; božja previdnost je to reč tako vpeljala. Preroki so prerokovali od Mesija, da bo rojen v Betlehemu rekoč: „In ti, Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor najmanjši med vojvodi Judovimi, zakaj iz tebe bo prišel vojvoda, kteri bo vladal moje ljudstvo Izrael.“ (Mat. 2, 6. Mihej. 5, 5.) Da

se je toraj prerokovanje spolnilo, je bilo treba, da sta sv. Jožef in Marija svoje stanovanje v Nazaretu zapustila in se v Betlehem podala, in takrat ondi bila, kadar so potekli dnevi nosečnosti Marijne. Preroki pa so zraven kraja na znanje dali tudi čas Jezusovega rojstva. Povedali so, da bodo pred prihodom Mesijevim razdjane kraljestva: babilonsko, asirsko in perzijansko, in da bo Zveličar rojen takrat, kadar bo rimsko kraljestvo zmagalo in gospodovalo čez vse druge kraljestva; in ravno takrat je res segala rimska cesarska oblast skor po vsem znanem svetu. Preroki so napovedovali, da bo Mesija prišel iz Davidove hiše; in Jezus je bil res iz Davidovega rodu. — Vse te prerokovanja so se tadaj natanjčno spolnile nad Jezusom. Bog je namreč hotel, da bi bili Judje Jezusa za obljubljenega Mesija spoznali in sprejeli ravno zavoljo tega, ko so se vse prerokovanja spolnile nad njim.

7. Jezusovo rojstvo je pa nam kristjanom v lepo podučenje in v lep zgled. Uči nas, da moramo podložni in pokorni biti deželskim gosposkam. Poglejte, Jezus je bil radovoljno pokoren neverskemu cesarju še preden je bil rojen, ter se je dal od svoje matere nositi iz Nazareta v Betlehem k popisovanju. Kolikanj lep zgled je to vsem tistim, kteri bi bili radi kar brez vse gosposke, in le neradi, ter godernjaje storé, kar jim ukazuje deželska gosposka! Ko se je sam božji Sin podvergel deželski gosposki in jej je pokoren bil, kdo zmed nas bi se jej smel še vstavljati?! — Pa še veliko drugih lepih naukov nam daje rojstvo Jezusovo: — Jezus, božji Sin, je bil po svojem rojstvu v revne plenice povit in v borne jasli položen. Oj kolika ponižnost, ktera nas uči, da moramo ves napuh v svojem sercu razdjati in se ponižnosti vdati! — Jezus je bil rojen v merzlem, zimskem času, na terdi slami je ležal, in uboga živina ga je grela; s tim nas uči, da moramo tudi mi zatajevati samega sebe in mertviti hudo poželjenje. — Akoravno je njegovo nebo in zemlja in vse, kar je v nebesih in na zemlji, je hotel Jezus vendar le v veliki revščini rojen biti, da bi nas učil, ne nespametno navezovati svojega serca na minljive posvetne reči. — Iz solz, ktere je božji Sin prelival, iz revščine in siroščine, v kakoršni je rojen bil, se vidi, da Bog ne ljubi pozemljiškega veličastva in posvetnega bo-

gastva, ampak le svetost in pravičnost in lepe čednosti. — Glejte, koliko lepih in potrebnih naukov nam je že o svojem rojstvu dal Jezus, božji Sin! Bog daj, da bi se po njih vsi zvesto ravnali! Amen.

LVIII. Keršanski nauk.

Oznanovanje Jezusovega rojstva.

Jezus je bil iz device Marije rojen o polnoči 25. dne mesca grudna (decembra) okoli 4000 let po stvarjenju sveta. Ravno ta dan sveta cerkev praznično obhaja god rojstva Zveličarjevega v hvalni spomin, da kristjani ne pozabijo neskončne milosti božje, in da z veselim sercom služijo Bogu.

Kakor hitro pa je bil Jezus rojen v Betlehemu, je bilo oznanjeno njegovo rojstvo.

Komu pa je bilo oznanjeno Jezusovo rojstvo?

Jezusovo rojstvo je bilo oznanjeno:

1. Po angelju pastirjem. Bila je sicer zima, toda ne taka merzla, huda zima, kakor pri nas o božiču. Toraj so pastirji čuli v Betlehemskem obližju, in so na ponočnih stražah bili pri svoji čedi. Bilo je takrat veliko ljudi v Betlehemu zavoljo popisovanja. Pastirji so tadaj čuli in pazili, da bi jim ne bil kdo kake škode naredil. In glej! angelj Gospodov je stal pri njih, in svitloba božja jih je obsvetila, in so se silno bali. In angelj jim je rekel: „Ne bojte se; zakaj glejte! oznanujem vam veliko veselje, ktero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar, kteri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem. In to vam bodi v znamnje: Našli bote dete v plenice povito in v jaslih ležati.“ In zdajci jih je bilo pri angelju množica nebeške vojske (drugih angeljev), kteri so Boga hvalili in rekli: „Slava (čast) Bogu na visokem, in mir na zemlji

ljudem svete volje.“ (Luk. 2, 8—14.) — Tako glejte! je bila ta velika skrivnost in milost oznanjena pastirjem, drugim Judom pa še ne. Bogu je dopadlo, revnim pastircom najpoprej na znanje dati rojstvo Jezusovo, ker so bili pastirji, samotni in nedolžni pa so bili s tim tudi naj pripravniši, sprejeti to razodenje.

Na angeljevo oznanenje so se pastirci vzdignili, da bi šli Jezusa iskat in molit. Zakaj mislili so si, da jim Bog te velike skrivnosti ni zastonj razodel, in znamenj ni po nepotrebnem na znanje dal, temveč zato, da gredó novorojenega Zveličarja molit in častit. Ko so tadaj angelji od njih v nebesa odšli, so pastirji rekli med seboj: „Pojdimo do Betlehema, in poglejmo to reč, ktera se je zgodila, ki nam jo je Gospod na znanje dal.“ In so hitè prišli in našli Marijo in Jožefa in dete v jasli položeno. In so prednj pokleknili in ga ponižno molili. In ko so odmolili, so pripovedovali, kar jim je bilo (po angelju) rečeno od tega deteta. In vsi, kteri so slišali, so se čudili temu, kar so jim pravili pastirji. Marija pa je ohranila vse te besede in premišljevala v svojem sercu. In pastirji so se vernili in Boga častili in hvalili za vse, kar so slišali in vidili, kakor jim je bilo povedano. (Luk. 2, 15—20.) Oznanovali pa so tudi drugim to visoko skrivnost, da bi tudi drugi hvalili Boga in molili Jezusa. Zakaj mislili so si: Če angelji hvalijo Boga za rojstvo Jezusovo, ga moramo veliko bolj hvaliti mi, ker Zveličar ni rojen angeljem, temveč nam, da nam vsem prinese mir vesti, ako smo pokorne volje ga poslušati.

Kaj pa nas učijo pobožni pastirji?

Pobožni pastirji nas učijo in opominjajo:

a) Da samotno in nedolžno živimo, in se s tim pripravne delamo, dobivati božje gnade. Razmišljene in napuhnjene duše ostajajo v grehih; priprostim in ponižnim ljudem pa Bog svoje gnade delí, kakor jih je delil priprostim, ponižnim in nedolžnim pastirjem.

b) Pastirji pa so imeli živino v posesti, in potrebno je bilo pri njej čuti, da jim ni bilo odpeljano kako živinče. Pri vsem tem pa so le vendar popustili svojo čedo, ter so šli

Jezusa molit, kadar jim je bilo po angelju oznanjeno njegovo rojstvo. Ravno tako se tudi mi odpovejmo posvetnemu dobičku, kadar drugač ne moremo Jezusa najti in mu služiti!

c) Kadar smo grešili, hitimo k Jezusu po potu prave pokore, kakor so pastirji hiteli kar v sredi noči do njegovih jasel. Kdor le odlaša in odlaša, rad za zmerom odloži, in se v nevarnost postavlja, da Jezusa nikdar našel ne bo.

d) Dobri pastirji so eden drugega nagovarjali, da bi hitro šli Jezusa iskat in molit. Tudi mi eden drugega nagovarjajmo, ter si pomagajmo Jezusa iskati, da ga najdejo vsi, mu zvesto služijo, in pravi mir imajo v njegovi službi.

2. Rojstvo Jezusovo je bilo oznanjeno tudi modrim v jutrovi deželi, kar se je takole zgodilo. Neznana, čudna zvezda se je prikazala na nebu, in modri so iz tega spoznali, da je rojen Zveličar sveta. — Koliko je modrih bilo, se prav za gotovo ne vé; vendar pa splošna menitev terdi, da so bili trije, ker so darovali trojne darove. — Tudi ni do dobrega znano, od kod ravno da so prišli; verjetno pa je, da so prišli iz Arabije, ker Arabija mejí na Judejo, in se v tej deželi nahaja veliko zlata, kadila in mire. Da so modri iz Arabije prišli, kaže tudi Davidovo prerokovanje, ki pravi: „Kralji iz Tarza in otokov bodo prinesli dari.“ (Ps. 71) Tudi ni še spričano pri čistem, ali so modri res kralji bili, ali ne; gotovo pa je, da so bili bogati in mogočni možje.

Kako pa so modri po novi čudni zvezdi spoznali, da je rojen Odrešenik, se vé iz tega, ker:

a) So bili ti možje na zvezde učeni; so zvezde pridno ogledovali, ogledovali pa tudi druge stvari, da so spoznali po njih vsegamogočnega Boga. Kakor hitro so tadaj zagledali to novo čudno zvezdo, ktera je stala nad Judejo, so kar hitro spoznali, da ta nenavadna zvezda pomeni kaj posebnega.

b) Modri so pa tudi lahko brali od te zvezde; zakaj prerok Balaam je v jutrovi deželi prerokoval od te zvezde, in njegovo prerokovanje je bilo zapisano v svetem pismu, kjer je povedano, da se bo prikazala o prihodu Mesijevem ali Zveličarjevem. Sv. pismo je bilo prevodeno v mnoge jezike, in razširjeno tudi med neverne ljudstva. Judje namrec so se znašli

večkrat v sužnosti; sveto pismo pa so tudi v sužnost seboj jemali, in ga berž ko ne tudi nevernikom brati dajali, in jim memo tega pripovedovali, da terdno pričakujejo Odrešenika, kdaj da ima Odrešenik na svet priti, in kaj se bo takrat godilo posebnega. Tadaj so Judje od te zvezde lahko kaj zvedeli ali pa še clo sami brali v svetem pismu.

c) Gotovo jih je tudi sv. Duh razsvetlil, da zvezda ne pomeni drugega, kakor prihod Zveličarjev, in gnada božja jih je nagibala in jim serčnost dajala, da so se nemudoma odpravili na pot, ter šli iskat Jezusa, da bi ga molili.

3. Rojstvo Jezusovo je bilo oznanjeno tudi kralju Herodu in pismoukom, in sicer po modrih iz Jutrovega tako-le: Kakor hitro so modri spoznali, da zvezda pomenja prihod Mesijev, so se jaderno vzdignili in so šli za zvezdo v Judejo. Ko se jim pa zvezda skrije, gredó v Jeruzalem, in skerbno poprašujejo po mestu rekoč: „Kje je kralj Judov, ki je rojen? Zakaj vidili smo njegovo zvezdo na Jutrovem, in smo ga prišli molit.“ Herod kralj pa, to slišati, se je prestrašil, in ves Jeruzalem ž njim. Pa zakaj se je prestrašil kralj Herod? Prestrašil se je, ker je bil preveč zaljubljen v posvetno blago in v pozemljiško čast, in je mislil, da mu bo novi kralj vzel njegovo bogastvo in kraljevo čast. Jeruzalemski prebivavci pa so se prestrašili, ker so se bali punta in prekucij. In Herod je sklical vse velike duhovne in pismarje ljudstva, in jih je izpraševal, kje bi imel Kristus rojen biti? Oni pa so mu rekli: „V Betlehemu na Judejskem; zakaj tako je pisano od preroka.“ In tadaj je Herod modre skrivaj poklical, in jih je skerbno izpraševal, o kterem času se jim je zvezda prikazala. In jih je poslal v Betlehem, ter je rekel: „Pojdite, in skerbno oprašujte po detetu, in kadar ga najdete, pridite mi nazaj povedat, da tudi jaz grem in ga molim“ — Kadar so modri kralja zaslišali, so šli; in glej! zvezda, ktero so vidili na Jutrovem, je pred njimi šla, dokler ni prišla, in zgoraj obstala, kjer je bilo dete. Kadar so pa zvezdo zagledali, so se silno obveselili. In so šli v hišo, in so našli dete z Marijo njegovo materjo, ter so prednj padli in ga molili; in so odperli svoje zaklade, in mu darovali zlata, kadila in mire. (Mat. 2, 1—12.) — S temi darovi so na znanje dajali svojo živo vero v Jezusa, Jezusa

kar kralja, kar pravega Boga in kar človeka. Zlato in denar se je namreč kraljem dajalo v dar: toraj so modri s tim, da so zlata darovali Jezusu, Jezusa za kralja spoznovali. Kadilo se zažiga Bogu v čast pri očitni božji službi: kadila darovaje so toraj modri Jezusa častili kar pravega Boga. Z miro so mazilili trupla merličev, da so ostale nestrohljive: z darom mire so modri na znanje dali, da spoznavajo nad Jezusom zraven njegove božje tudi njegovo človeško natoro. Zraven tega imajo ti darovi še drugi pomen; zlato pomeni ljubezen, kadilo molitev, mira pa zatajevanje in pokorjenje samega sebe. Kdor ima pravo živo vero v Jezusa, kakoršno so modri imeli, bo tudi kakor oni ljubil Jezusa iz vsega serca, ga ponižno in pobožno molil in zatajeval samega sebe in svoje poželenje krotil. Tem ljubši in prijetniši pa so bili Jezusu darovi, ker so jih modri darovali z dobrim sercom. Pisano je: „Pravičnega dar je prijeten, in Gospod nanj pozabil ne bo.“

Modri pa niso šli nazaj Herodu pravit, kje da so našli Zveličarja. Bog jim je v spanju razodel Herodove peklenske misli; toraj so se po drugem potu vernili v svojo domačo deželo.

Kaj nas modri učijo?

a) Berž ko so modri zvezdo zagledali in spoznali, kaj pomenja, so šli Jezusa iskat. Branili so jim njih prijatli in znanci, zaderževale so jih domače opravila, strašila jih je nevarna, dolga in trudopolna pot; pa so močnodušno premagali vse te zaderžke, ker so imeli pokorno dušo, Bogu vdano voljo. Ravno tako hitro bodimo pokorni Bogu tudi mi, kadar nas k sebi kliče s svojo gnado, in ako nas vstavljajo ljudje ali nas opovirajo kaki drugi zaderžki; premagajmo serčno in močnodušno vse te zaderžke in napotleje! Ako bi bili modri odložili svoje potovanje do priložnišega časa, bi morda Jezusa nič več ne bili našli v Betlehemu. Kdor odlaša in noče priti, kadar ga Bog kliče, morda Boga nikdar našel ne bo.

b) Zvezda se je modrim skrila, in se vendar le niso vernili nazaj, marveč so v Jeruzalem šli in ondi skerbno vpraševali po božjem detetu, dokler niso zvedeli, kje da je. — Tudi mi nikar ne obupajmo, kadar se nam skrije zvezda gnade

božje, ali če nam vtihne opominjevanje in svarjenje vesti, ali če nam vsahne studenec notranjih sladkost in tolažil; temveč vprašajmo učenike, svoje duhovne vodnike, kaj je storiti, ter v dobrem stanovitni bodimo; in kakor se je modrim zvezda prikazala, se bo tudi nam Bog spet prijaznega skazal.

c) Modri so v borni štalici klečé molili Jezusa. S tim nas učé, da moramo tudi mi ponižno moliti Jezusa povsod in na vsem kraju, moliti ga doma v svojih hišah, moliti ga pa še sosebno v cerkvi pri očitni božji službi. Kdor se pa pred Jezusom noče ponižati, na sodni dan ne bo povišan, ampak ponižan in zaveržen.

d) Modri so drage darove darovali Jezusu; mi pa darujmo sami sebe Jezusu v dar, in karkoli delamo, delajmo z dobrim sercem, čistim namenom, zavoljo Jezusa in iz ljubezni do Jezusa. Kdor to stori, je z Jezusom sklenjen in Jezus ž njim; in kakor je modre varoval in srečno pripeljal v domačo deželo, bo Jezus varoval slehernega svojega zvestega služabnika po trudopolnem potovanju sedanjega življenja, in ga srečno pripeljal v nebeško domačijo.

Osmi dan po rojstvu je bil Jezus obrezan po zapovedi Mozesove postave, in je dobil svoje sveto ime, ime „Jezus“, kakor je bil Bog ukazal po angelju Gabrielu, še preden je bil spočet v maternem telesu. Obrezovanje je Bog najpoprej zapovedal Abrahamu, kteri je bil po mesu (kervi) oče vseh Judov, po duhu pa oče vseh vernih. Obrezovanje je bilo znamnje zaveze, ktero je Bog storil z Abrahamom, in po kteri so se Judje ločili od vseh drugih narodov, in so bili podučeni, da so božje ljudstvo, in toraj ne smejo svojemu poželenju služiti, kakor druge ljudstva, temveč da morajo Bogu služiti. — Postava obrezovanja je bila težavna postava; vendar pa se jej je Jezus podvergel, dasiravno on, ki je Gospod postave, v to ni bil zavezan. Podvergel se je postavi, da nas je vpervič učil popolne pokorščine do vsake pravične postave; in v drugič, da nas je prepričal, kako močno nas ljubi, ker je komaj osem dni star že hotel bolečine terpeti iz ljubezni do nas in kerv prelivati, da bi se tudi mi ne branili terpeti kaj iz ljubezni do njega. — Obrezovanje, kakoršno je bilo zapovedano Abrahamu in njegovemu zarodu, nam zdaj ni zapovedano.

Zapovedano pa je nam kristijanom drugo obrezovanje, namreč obrezovanje duha. Judje so obrezovali svoje telo, in so pri tem bolečine terpeli; mi kristjani pa moramo obrezovati svoje serce, ter premagati svoje hude želje in vse, kar se ustavlja božji volji, akoravno je boleče; drugač ni zveličanja!

4. Rojstvo Jezusovo je bilo oznanjeno po Simeonu in Ani ljudem v tempeljnu, kar se je takole zgodilo: Štirdeseti dan po porodu je Marija nesla Jezusa v Jeruzalemski tempelj, kakor je Bog zapovedal po Mozesu, da ga je postavila pred Gospoda, ter ga darovala in z darom rešila. Bogatim je bilo zapovedano, o tej priložnosti v dar dati jagnje in goloba ali gerlico, revnim pa ali dva mlada goloba ali dve gerlici. Bog je zapovedal, z darom rešiti vsakega pervorojenega otroka v spomin, da je angelj pomoril nekdaj v Egiptu vse egiptovske pervorojence, Izraelski pervorojenci pa so bili rešeni. Ta zapoved pa ni vezala Jezusa, gospoda postave; in ker je prišel druge rešit, tadaj ni bil potreben, da bi ga bili z darom rešili, in vendar je, kakor druge žene svoje otroke, tudi Marija Jezusa v tempelj nesla, pred Gospoda postavila, in ga z darom odkupila. — In glej! bil je človek v Jeruzalemu, kteremu je bilo ime Simeon: in ta človek je bil pravičen in bogaboječ, in je čakal oveseljenja Izraelovega, in sveti Duh je bil v njem. In mu je bilo razodeto od sv. Duha, da ne bo vidil smerti, preden ne vidi Gospodovega Kristusa. In je prišel v duhu (po nagibanju sv. Duha) v tempelj. In ko so prinesli otroka Jezusa njegovi starši, da bi storili zanj po šegi postave, ga je tudi on vzel na svoje naročje, ter je hvalil Boga in rekel: „Zdaj spustiš svojega hlapca, Gospod! po svoji besedi v miru, ker so vidile moje oči tvoje zveličanje, ktero si pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvitljenje nevernikom, in v čast Izraelu, svojemu ljudstvu.“ Simeon je na glas te besede govoril, in s tim na glas Jezusa ljudem oznanoval kar obljubljenega Odrešenika in Zveličarja. — In je bila prerokinja. Ana, Fannelova hči, iz Aserjevega roda; ta je bila zlo v letih, in je po svojem devištvu živela s svojim možem sedem let. In ta vidova je bila pri štiri in osemdesetih letih, ktera ni šla od tempeljna, in je s postom in molitvami noč in dan Bogu

služila. In ona je ravno tisto uro tje prišla, in je Gospoda častila, in od njega govorila vsem, kteri so čakali Izraelovega odrešenja. (Luk. 2, 21—38.) Tako tadaj sta Simeon in Ana ljudem v tempeljnu oznanovala rojstvo Jezusovo.

Obernimo pa zdaj še enkrat svoje oči v mater Jezusovo, v Marijo, ktera je tisti dan v tempelj prišla opravljat svoje očiščevanje. Marija božjega Sina ni spočela po naturni postavi, kakor kaka druga mati svoje dete, ampak Marija je Jezusa spočela od svetega Duha. Zapoved očiščevanja tadaj, ktera je vsem drugim materam veljala, preblažene device Marije nikakor ni vezala. In vendar je Marija prišla v tempelj opravljat svoje očiščevanje. Ponižna in zvesta služabnica božja, ki je bila, je hotla spolnovati tudi še tiste zapovedi, do kterih ni bila zavezana, da bi s tim pokazala svojo pokorščino do Boga, in zraven tega ljudem ne dala nobene priložnosti, da bi se kdo nad njo spodtikal in pohujšal, ko bi jo vidil obnašati se drugač, kakor so se obnašale druge matere. Kolikanj lep zgled nam vsem, da radovoljno spolnujemo svete božje zapovedi! Kolikanj lep zgled nam vsem, da se varujemo pohujšanje dajati drugim ljudem! Toda oj koliko je ljudi med nami, kteri se sramujejo v pričo hudobnih ljudi svojo vero spoznavati, ter ravnati po svetih božjih zapovedih! In oh, koliko je drugih, kteri se nič ne sramujejo, gerdo obnašati se v pričo drugih ljudi, ter jim dajati pohujšanje, zavoljo kterega je Jezus zažugal svetu tolikanj strašno gorjé! Mi, ljubi moji! se nikdar nikar ne ravnajmo po njih, ki ne poznajo ne Jezusa, ne Marije. Amen.

LIX. Keršanski nauk.

Kaj se je zgodilo po oznanenju rojstva Jezusovega? Kaj vemo od Jezusove mladosti?

Zadnjič sem vam začel pripovedovati, komu je bilo oznanjeno rojstvo Jezusa Kristusa; danes bom od tega na dalje govoril, in vam naj poprej povedal, kaj se je godilo po oznanenju rojstva Jezusovega.

Ko je bilo rojstvo Jezusa Kristusa oznanjeno:

1. So pastirji naglo prišli gledat, kar jim je bilo oznanjeno po angelju. (Luk. 2, 14 – 16.)
2. Kristus je bil osmi dan po zapovedi postave obrezan, in Jezus imenovan. (Lak. 2, 21.)
3. Modri iz jutrove dežele so ga molili, in mu zlata, kadila in mire v dar prinesli. (Mat. 2, 11.)
4. Herodovi grozovitosti se odtegniti je ubežal v Egipt. (Mat. 2, 13.)
5. Od tod je bil po Herodovi smerti v Nazaret nazaj pripeljan in v tem mestu izrejen.

Kako da so pastirji Jezusa častili, modri iz Jutrovega ga obdarovali, in kaj se je osmi dan po rojstvu Jezusovem godilo in kako sta Simeon in Ana Jezusa v tempeljnu ljudem razkazovala, sem vam razlagal že v zadnjem keršanskem nauku. — Da bote pa vedeli, zakaj je Jezus ubežal v Egipt, vam bom danes natanjko dopovedal vso to dogodbo:

Kadar so modri iz jutrove dežele prišli v Jeruzalem, ter skerbno vpraševali po novorojenem judovskem kralju, se je kralj Herod silno prestrašil. Mislil je, da bo Jezus kak pozemeljsk kralj, kteri bo njega, Heroda, spodrinil iz kraljevega sedeža; toraj je sklenil v svojem sercu, umoriti Kristusa, in si ž njegovo smertjo ovarovati njegovo kraljevo visokost in čast. Zavoljo tega je modre skerbno popraševal, o kterem

času se jim je zvezda prikazala, da bi bil iz tega prerajtal starost Jezusovo. Po tem jih je poslal v Betlehem, in jim je rekel: „Pojdite, ter skerbno oprašujte po deletu, in kadar ga najdete, pridite mi nazaj povedat, da tudi jaz grem, in ga molim.“ Mislil pa ni Jezusa moliti, ampak le umoriti ga je mislil. Modri niso vedeli, kaj Herod misli; vedel pa je Bog, kaj namerja, ker mu je vidil v hudobno serce. Toraj je modrim v spanju zapovedal, ne vračevati se k Herodu. In modri vbogajo, ter gredó po drugem potu v svojo domačijo. Kadar so pa modri odšli, glej! se je angelj Gospodov prikazal Jožefu v spanju rekoč: „Vstani, vzemi dete in njegovo mater in beži v Egipt, in bodi tam, dokler ti ne porečem: zakaj Herod bo deteta iskal, da bi ga končal.“ In Jožef je vstal in vzel dete in njegovo mater po noči, in se je uganil v Egipt. In je bil ondi do Herodove smerti. — Ko je tadaj Herod vidil, da je od modrih zapeljan, se je silno razserdil, in je poslal in pomoril vse fantiče, kar jih je bilo v Betlehemu in v vseh njegovih pokrajinah po dve leti in manj starih po času, ki ga je bil izprašal od modrih. (Mat. 2, 1—16.) Mislil je neusmiljeni kervolok, da bo s morjenimi fantiči vred končal tudi Jezusa; pa mu je spodletelo: Jezus je bil takrat že v Egiptu v zavetju. — Akoravno pa je trinog Herod tolikanj neusmiljeno ravnal z nedolžnimi otročiči, jim je vendar le njegova grozovitost več koristila, kakor škodovala. Bili so namreč kerščeni v lastni kervi, in Bog jim je namesto časnega dal večno življenje, in sveta katoliška cerkev jih vedno časti kot marternike, ter obhaja njih sopraznik tretji dan po božiču.

Da bote pa Heroda, morivca nedolžnih otročičev, nekoliko bolj poznali, vam bom o tej priložnosti tudi od njega kaj povedal.

Herod je bil tako neusmiljen, de ni le samo veliko nedolžne kerví prelil, ampak je še clo lastne sinove moril, iz strahu, da bi mu ne segali po kraljestvu. Zatorej je rekel rimski cesar Avgust, da je boljši Herodov psicek biti, kakor pa njegov sin. Prišla pa je tudi nadnj zaslužena kazen. Huda bolezen, ktera ga je pod zemljo spravila, je bila tako strahovita, da so jo imeli vsi ljudje za očitno kazen božjo, kakor spričuje judovski zgodovinar Jožef Flavij. Znotraj je žgal

Heroda počasen ogenj, in je terpel vedno nesterpljivo lakoto. Po trebuhu je imel tolike rane, da se mu je oserčje vidilo; noge so mu silno zatekle. Po živem telesu so se mu červi redili, ga razjedali in se mu sipali iz ran. Težka sapa mu je komaj dihati dala, silnega smradu, kteri mu je puhtil iz ran, ni mogel nobeden prenašati; clo njemu samemu je presedal. Ves obupen si je hotel sam življenje vzeti z nožem, kar pa mu je vbranil eden njegovih vnukov. Ker je Herod vedel, da bodo Judje silno veseli njegove smerti, je sklical najimenitniše može in pervake svojega kraljestva v mesto Jeriho, v kterem je ležal v smertnih težavah. Ondi jih je priperl v hišo, ter ukazal in terdo zapovedal svoji sestri in svojemu zetu, da morata precej po njegovi smerti nemudoma vse pomoriti, in sicer zato, da bodo mogli Judje pò njegovi smerti zoper svojo voljo jokati in žalovati. V taki neznani bolezni in po takem grozepolnem pripravljanju je sklenil Herod svoje grešno življenje, ter zgubil kraljestvo, zavoljo kterega je prelil toliko nedolžne kervi, in zavoljo kterega je clo božjega Sina zalezoval in mu stregel po življenju!

Kadar je pa umerl neusmiljeni Herod, se je angelj Gospodov v Egiptu prikazal Jožefu v spanju rekoč: „Vstani, in vzemi dete in njegovo mater, in pojdi na Izraelsko zemljo, zakaj pomerli so, kteri so detetu stregli po življenju.“ In Jožef je vstal, in vzel dete in njegovo mater, in je prišel na Izraelsko zemljo. Ko je pa slišal, da Arhelaj kraljuje v Judeji namesto Heroda svojega očeta, se je bal tje iti; in v spanju opomnjen se je uganil na Galilejsko, kamor ni segala Arhelajeva oblast. In je prišel in prebival v mestu, kteremu je ime Nazaret, da se je dopolnilo, kar je govorjeno po prerokih, da bode Nazarej imenovan. (Mat. 2, 17—23.)

Naj zdaj še odgovorim na uprašanje:

Zakaj pa je Jezus ubežal v Egipt?

Jezus je v Egipt ubežal:

1. Da so se dopolnile besede preroka Ozeja (11, 1.), ki pravi v božjem imenu: „Iz Egipta sem poklical svojega Sina.“ (Glej tudi Mat. 2, 15.)

2. Da uči svoje verne voljno terpeti preganjanje, ako so ravno nedolžni.

3. Da je svoji ljubi materi in svojemu redniku, svetemu Jožefu priložnost dal, si veliko zaslužiti pri Bogu.

Ko pa vidimo svetega Jožefa toliko skerbeti za Jezusa in ga varovati, nastane uprašanje, kdo je bil sv. Jožef?

Ali je mar sv. Jožef oče Jezusov?

Sv. Jožef, akoravno ženin Marijin, ni oče Jezusov, temveč le njegov rednik in varh. Dokler ni bila ta skrivnost razodeta, so ljudje sicer mislili, da ima Jezus očeta in mater, kakor vsi drugi otroci. Apostoljska vera pa uči, da je Jezus spočet od sv. Duha, da po človeški natori nima očeta, temveč le mater, Marijo prečisto devico. — Sv. Jožef in Marija sta Jezusa po navadi drugih staršev imenovala svojega sina. Tako na primero je rekla Marija dvanajstletnemu Jezusu, kadar ga je po skerbnem iskanju v tempeljnu našla: „Sin! kaj si nama to storil? Glej! tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.“ (Luk. 3, 48.) In Jezus je tudi svetega Jožefa spoštoval kakor svojega očeta. Vendar nam sv. evangelije spričuje, da Jezus nima človeškega očeta, temveč le mater, in da sv. Jožef ni Jezusov oče, temveč le njegov rednik. Rednik pa ga imenujemo zato, ker je Jezusa redil in živil s tim, kar si je tesaje zaslužil, ko je bil tesar, in je Jezusu skerbel tudi za zdravje in obleko. Varh pa mu pravimo zato, ko je Jezusa varoval.

Kar zadeva Jezusovo mladost, le prav malo vemo povedati od nje, ker nam je sveti evangelisti niso popisali. Jezus je tiho in samotno živel v Nazaretu pri svoji ljubi materi Mariji in pri Jožefu, svojemu svetemu redniku, do 30. leta, in je čakal priložnega časa, o kterem se bo ljudem očitno pokazal kar obljubljenega odrešenika.

Kar od Jezusove mladosti posebnega vemo, je:

1. Ko je bil Jezus dvanajst let star, je prišel v Jeruzalem k prazniku s svojimi starši, da bi ondi svojega nebeškega Očeta očitno molil in častil. Po Mozesu (II. 23, 15. — 34, 18. V. 16, 1.) je Bog zapovedal, da morajo vsi možki po trikrat na leto priti pred Gospoda. Marija in sv. Jožef sta

dosihmalo sama hodila v Jeruzalem k očitni službi božji. Kadar je pa Jezus dvanajst let star bil, sta ga seboj vzela, akoravno je bilo iz Nazareta v Jeruzalema čez 30 ur hoda. — Marija in sv. Jožef s tim prav lep nauk dajeta vsem keršanskim staršem, kako naj z lepim zgledom svetijo svojim otrokom, kako naj svoje otroke ne pošiljajo le samo, temveč tudi vodijo k božji službi, in jih učijo, prav in spodobno Boga moliti. — Od malega Jezusa pa, ki se je radovoljno podvergel vsem težavam trudapolne poti, se učimo, da se posihmalo tudi mi ne dajmo odverniti po nobeni težavi od božje službe in od poslušanja božje besede.

2. Po dokončanih praznikih sta se sv. Jožef in Marija v Nazaret vernila. Jezus je pa v Jeruzalemu ostal, in njegovi starši tega niso vedeli. Menili so pa, da je pri družini, in so šli dan hoda. Zvečer se snidejo, toda oh kako se prestrašita, ko vidita, da sta se zmotila. Iščeta ga med rodovinci in znanci, kar jih je pred njimi došlo, pa ga med njimi ni bilo; poprašujeta pri unih, ki so pozneje dohajali, pa tudi pri njih od zgubljenega Jezusa nič ne zvedo. Vsa žalostna se verneta v Jeruzalem nazaj. Kogar koli srečata na potu, ga poprašujeta po Jezusu. V Jeruzalem prideta in ga spet ondi skerbno iščeta. Vse ulice prehodita in preprašata, in nihče jima od njega kaj povedati ne vé. Ne vesta si zdaj ne svetovati ne pomagati. Že je bil tretji dan, in Jezusa le še ni. Zdaj gresta v tempelj Boga prosit, da bi jima ga najti dal, kar sta ga gotovo že tudi vso pot prosila. In tukaj — oj veselje, kdo ga izreče?! — najdeta Jezusa sedečega v sredi učenikov, ki jih je poslušal in popraševal. Vsi pa, kteri so ga slišali, so se čudili nad njegovim umom in nad njegovimi odgovori. Močno sta se Marija in sv. Jožef obveselila, ko sta Jezusa zagledala; pri vsem tem pa mu je vendar rekla: „Sin! kaj si nama tako storil? Glej! tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.“ In Jezus jima reče: „Kaj je, da sta me iskala? Nista le vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?“ — Ljubi kristjani! sv. Jožef in Marija nam dajeta neizrečeno lep zgled s tim, da sta za zgubljenim Jezusom iz serca žalovala in ga skerbno iskala. Iz serca žalujmo tudi mi, kadar Jezusa zgubimo, in ga skerbno iščimo, dokler ga ne najdemo! Jezusa pa z grehom

zgubimo, in s pravo pokoro ga spet najdemo. Varujmo se toraj greha, da Jezusa ne zgubimo; če pa smo ga grešivši zgubili, nikar ne jenjajmo, dokler ga spet ne najdemo po potu resnične pokore! Zakaj revni smo brez Jezusa in vsi nesrečni; ako je pa Jezus z nami in Jezus pri nas, smo vsi bogati in res srečni tu in tam!

3. Na dalje vemo od Jezusove mladosti, da se je s svojimi starši spet v Nazaret vernil in je ondi ostal.

4. Da je bil svojim staršem pokoren. — Otroci, majhni in veliki! poglejte Jezusa: 30 let je bival pri svojih starših, in je vse dolžnosti dobrega otroka do njih natanjko spolnoval in zvesto. Nad njimi se tudi vi razgledujte, ter po njegovem zgledu v časti imejte svoje starše in jim pokorni bodite in podložni. Sv. Bernard pravi: Bog, kteremu so angelji podložni, je bil podložen Mariji in Jožefu. O kolika ponižnost! ponižnost, da enake ni! Trideset let je bil Bog podložen svojim staršem, da je ozdravil rane, ktere je vsekala nepokorščina vsem Adamovim otrokom. — Trideset let je Jezus tiho živel, in se ukvarjal z bornim, nizkim delom, da bi nas podučil, da Bog naših del ne ceni in ne sodi po vunanjem bliščU, temveč le po notranjem namenu, in so mu všeč in dopadljive, da jih le opravljamo z dobrim namenom, ter iz ljubezni do Boga, naj bi bile same ob sebi in pred svetom tudi še tako majhne in neprecenljive.

5. Na dalje pravi sv. evangelije od Jezusove mladosti, da je Jezus rastel v starosti, modrosti in prijetnosti pri Bogu in pri ljudeh. (Luk. 2, 42—52.) — Ali je pa mogel Jezus v modrosti rasti in v umnosti? Sv. Pavl pravi, da so v Jezusu skrite vse zaloge modrosti in znanja. Po božji natori je bil Jezus neskončno moder, ter tako moder, da nič bolj moder biti ni mogel. To modrost pa, ktera je bila v njem skrita, je Jezus le sčasoma razkrival in ljudem na znanje dajal po primeri svoje starosti. Kolikor bolj je v starosti rastel, toliko več modrosti je razodeval in kazal. — Ljubi kristjani! to Jezusovo ravnanje nam je v lepo podučenje, da moramo tudi mi, akoravno smo slabe in nepopolne stvari, od dne do dne bolj umni in modri, od dne do dne bolj popolnoma biti. K temu nas veže tudi razločna zapoved Jezusova, ki pravi: „Bodite

popolnoma, kakor je vaš Oče v nebesih popolnoma!“ Vsak dan, ki ga doživimo, nam naklada novo dolžnost, hrepeneti po popolnamosti. Keršanska duša! danes si dolžna bolj popolnoma biti, kakor si včeraj bila, in jutro boš k temu spet bolj zavezana kakor danes, ker boš prejemala z novim dnevom tudi nove milosti in gnade, in boš spet en dan bližej tistemu dnevu, o kterem bo treba stopiti pred Jezusa, ki bo terjal tvojim dnevom, mescom in letom primerjeno popolnost.

To, glejte! je vse, kar vemo od Jezusove mladosti do njegovega trideseteg leta, o kterem je učiti začel. Kaj pa je Jezus do trideseteg leta delal pri svojih starših? Z delom svojih rok je pomagal svojim staršem živež služiti, in je tesaril s sv. Jožefom, kteri je bil tesar in rokodelec. Sv. Jožef pa je berž ko ne poprej umerl, preden je Jezus dosegel svoje trideseto leto. Zakaj sv. evangelije nam v tisti dobi, o kteri je Jezus učil, od svetega Jožefa nikjer nič ne pripoveduje, ko vendar mater Marijo večkrat imenuje. Jezus je moral toraj tesaje svojo mater sam rediti nekoliko časa in skerbeti za njen živež. — To je pač milo tolažilo vsem tistim ljudem, kteri se vkvarjajo z bornim, nizkim delom, in si morajo ž njim služiti potrebni živež! O kako jim pač pri njih priprostem, revnem delu serce povzdigne misel, da je tudi Jezus, božji Sin, tesaril, in se vkvarjal in pečal z bornim, nizkim delom!

Pobožni poslušavci! le malo nam je znanega od Jezusove svete mladosti; pri vsem tem pa je tudi to malo, kar vemo, prav prav pripravno, napeljevati nas in nam pomagati k bogoljubnemu življenju. Le pridno je treba Jezusovo mladost premišljevati in si jo k sercu gnati, kakor jo je premišljeval in si jo k sercu gnal sv. Anton Paduan, pa tudi za to dobival čudne razsvitljevanja in tolaživne notranje obiskovanja od Gospoda. Na svojem apostoljskem potovanju se je oglasil in je prenočeval pri nekem pobožnem prijatlu. Prijatel mu odkaže v prenočišče samotno stanico, v kteri je sv. Anton prisrčno molil, kakor je doma v navadi imel. Ponameroma pa gre Antonov prijatel memo Antonove stanice, in ves osupnjen ostermí, ko vgleda skoz vrata svetnika vsega v rajski svitlobi in na njegovih bukvah stati ljubeznjivo božje dete, v kterega je sv. Anton ves zamaknjen svoje oko opiral, in ga zraven

tudi priserčno objemal, kakor bi se bil bal, da bi ga mili Ježušček ne zapustil. Ko pa s. Anton zve, da njegov prijatel ve za to nebeško prikazen, ga je lepo prosil, naj je nikar nikomur ne razodene pred njegovo smertjo. Enake nenavadne milosti in gnade je s. Anton veckrat dobival; in od tod se izhaja tudi njegova nenavadna modrost in nadnatorna moč, s ktero je omecil clo terdovratne grešnike, in jih na tisuče pripravil k resnicni pokori. — Pridno premišljujmo tudi mi Jezusovo sveto mladost, zvesto spolnujmo nauke, ki nam jih ona daje, in ljubi Jezus bo tudi nas podpiral s svojo pomočjo in gnado, da bogoljubno živimo na tem svetu, po smerti pa pridemo v nebeško stanovanje, v kterem ne bomo, kakor s. Anton, Jezusa gledali v podobi lepega deteta, ampak ga gledali iz očí v očí v njegovi nebeški lepoti! Amen.

LX. Keršanski nauk.

b) Od očitnega življenja Kristusovega.

Od s. Janeza Kerstnika. Kaj vemo od Jezusa, prejden je učiti začel?

V svojem tridesetem letu se je Jezus podal v puščavo, da bi bil ondi od Janeza keršcen.

Da bote pa vedeli, kdo da je Janez in kako velik mož da je, vam bom povedal vso njegovo zgodbo.

Na Judovskem v mestu Hebron, osem milj od Jeruzalema, sta živela dva zakonska cloveka, Caharija in Elizabeta. Bila sta pravicna pred Bogom, ter sta stanovitno živela po vseh zapovedih in postavah Gospodovih. Otrok nista imela, tudi ni bilo upanja, da bi jih kdej več dobila, ker sta bila priletna; vendar pa nista nehala Boga zanje prositi. Caharija pa je bil judovski duhoven, in ko je versta nanj prišla, je moral iti v tempelj službo

božjo opravljat. Zadelo ga je, da je moral kadilo zažigat, in šel je v tempelj Gospodov, to je: v svetišče. In vsa množica ljudstva je bila zunaj, v tempeljnovih preddvorih, in je molila ob uri kajenja, ko so kadilne darove zažgali. In glej! prikazal se mu je angelj Gospodov stoječ na desni strani kadilnega altarja. In ko ga je Caharija ugledal, se je ustrašil, in ga je groza obšla. Angelj pa mu je rekel: „Ne boj se, Caharija! zakaj tvoja prošnja je uslišana; in tvoja žena Elizabeta ti bo sina rodila, in njegovo ime imenuj Janez. In boš vesel in od veselja poskakoval, in veliko se jih bo veselilo njegovega rojstva. Zakaj velik bo pred Gospodom; in vina in močne pijače ne bo pil, in bo že v maternem telesu napolnjen s svetim Duhom. In veliko Izraelovih otrok bo preobernil k Gospodu, njih Bogu. In pojde pred njim (pred Kristusom) v duhu in v moči Elijevi, da oberne serca očetov k otrokom (to je: da duha očakov prinese svojim rojakom), in neverne k modrosti pravičnih, pripraviti Gospodu popolnoma ljudstvo.“ In Caharija je rekel angelju: „Po čem bom spoznal (da je res, kar mi praviš)? zakaj jaz sem star, in moja žena je že prileta.“ In angelj je odgovoril in mu rekel: „Jaz sem angelj Gabriel, ki stojim pred Bogom, in sem poslan, s teboj govoriti in ti oznaniti. In glej! mutast boš, in ne boš mogel govoriti do dneva, ko se bo to zgodilo, zato ker nisi verjel mojim besedam, ktere se bodo dopolnile ob svojem času.“ In ljudstvo je čakalo Caharija, in se je čudilo, da se je tako dolgo mudil v tempeljnu. Ko je pa vun prišel, ni mogel govoriti, in ljudje so spoznali, da je prikazen vidil v tempeljnu. In on jim je migal in mutast ostal. In zgodilo se je, ko so bili dopolnjeni dnevi njegove službe, je šel na svoj dom. Po teh dnevih pa je Elizabeta njegova žena spočela, in se je pet mescov prikrivala; berž ko ne je hotla iz hvaležnosti v tihi samoti Bogu služiti, in je rekla: „Tako mi je Gospod storil v dnevih, v kterih se je ozerl, mi odvzeti necast pri ljudeh.“ Ko se je znašla Elizabeta v šestem mescu, je angelj Gabriel tudi k Mariji prišel, in jej je oznanil, da bo od s. Duha spočela, in Sina božjega rodila. Ob enem jej je na znanje dal, da bo tudi Elizabeta, njena teta, dobila sina. Na to angeljevo oznanenje se je Marija vzdignila, in je jaderno šla v gore, v kterih je stalo

mesto Hebron. In je stopila v hišo Caharijevo, in je pozdravila Elizabeto. In zgodilo se je, ko je zaslišala Elizabeta pozdravljenje Marijno, je poskočilo dete v njenem telesu, in ji bil s. Janez posvečen v maternem telesu, ter očiščen izvirnega greha. In Elizabeta je bila napolnjena s svetim duhom, in je zavpila z velikim glasom, in rekla: „Blažena si med ženami, in blažen je sad tvojega telesa! In od kòt to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni.“ In Marija, to slišati, je zapela Bogu v cast prelepo pesem (Magnificat), ktero še zdaj dan na dan molijo in prepevajo duhovni v svojih duhovskih molitvah. In kedar se je spolnil Elizabeti čas, je rodila sina. In njeni sosedje in sorodniki so slišali, da je Gospod skazal svoje veliko usmiljenje nad njo, in so se ž njo vred veselili. In zgodilo se je osmi dan, da so prišli obrezovat dete, in so ga imenovali po imenu njegovega očeta Caharija. In njegova mati je odgovorila in rekla: „Tega ne, ampak Janez naj se imenuje.“ In so jej rekli: „Saj ni nikogar v tvojem rodu, kteremu bi bilo tako ime.“ Pomignili so pa njegovemu očetu, kako hoče, da bi se imenoval. In si je ukazal dati tablico, in je zapisal rekoč: „Janez je njegovo ime.“ In so se vsi čudili. Pri tej priči pa so se odperle njegove usta, in se je razvezal njegov jezik, in je spregovoril in hvalil Boga. In opadel je strah vse njih sosede, in razglasile so se vse te reči po vseh judejskih gorah. In vsi, kteri so slišali, so si k sercu vzeli rekoč: „Kaj neki bo iz tega deteta? Zakej roka Gospodova je bila ž njim.“ (Luk. 1,5—80).

S. Janez je bil pol leta poprej rojen kakor Kristus, in je bil po mesu in kervi Kristusu v rodu (žlahti). Bil je pa že iz mladega v puščavi izrejen. Več cerkvenih učenikov, in med njimi s. Peter, Aleksandrijski škof, je teh misel, da je Herod tudi svetemu Janezu stregel po življenju, ker je zvedel, kakošne čudne reči da so se godile o njegovem rojstvu. Elizabeta, to zvedeti, je vzela Janeza, svojega deteta, in je v puščavo ž njim zbežala. Ondi ga je božja previdnost berž ko ne po kakem angelju ohranila in redila. Drugi cerkveni očetje pa terdijo, da se je s. Janez že v svojem tretjem letu v puščavo podal, gnan od gorecih želj, Bogu zvesto služiti in se pripravljati za svoj prihodni poklic. In o tem clo nič ni dvomiti, da bi Janez v svojem tretjem ali četertem letu kaj takega storiti ne bil mogel; zakaj

s. Janez je bil že v maternem telesu posvečen, in tadaj tudi njegov um poprej razsvitljen, kakor pri drugih ljudeh. Če nam pa tudi vse to ni do dobrega znano, toliko pa vendar le vemo za gotovo, da se je Janez že v otročjih letih podal v puščavo.

V puščavi je živel Janez sila ojstro in spokorno. Njegova hrana so bile kobilice in koreninice in podlesni med; njegova pijača le sama voda. Suknja (rasovnik) iz kameljnih dlak in usnjat pas krog ledij je bila vsa njegova obleka. Ko je bil krog 30 let star, je božje povelje dobil, se očitno pokazati in ljudem zveličarja napovedovati in jih nanj pripravljati. In je prišel na vso stran Jordansko, in je oznanoval kerst pokore v odpuščenje grehov. (Luk 3, 3.) Od vseh krajev in v celih trumah so se ljudje zbirali krog njega. In on jim je rekel: „Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo! — Storíte vreden sad pokore! — Zakaj sekira je že drevesom nastavljena v korenino. Vsako drevo tadaj, ktero ne storí dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo.“ (Mat. 3, 2. 8. 10.) Judje, presunjeni od téh in drugih Janezovih naukov, še bolj pa od njegovega svetega življenja, so objokovali svoje grehe, in Janez je spokorne Jude kerščeval, in zato dobil ime „Kerstnik.“ Janezov kerst ni grehe odpuščal kakor kerst Kristusov, ampak je bil le znamnje obljube in zaveze, da bodo pokoro delali tisti, kteri so kerst prejemali.

Opravilo svetega Janeza je toraj bilo:

a) K pokori opominjevati ljudi, da bi pripravljeni bili, Mesija sprejeti;

b) Jezusa Kristusa kar obljubljenega Odrešenika ljudem oznanovati zato, da bi precej vanj verovali, kadar bo učiti začel;

c) Z vodo ljudi k pokori vezati.

Zdaj naj vam povem, kaj posebnega da vemo od Jezusa, prejden je učiti začel?

1) Med drugimi je k Janezu prišel tudi Jezus, da bi ga Janez kerstil. Ko je Janez Jezusa od dalječ ugledal, ga je hitro

spoznal, je pričujočim ljudem s perstom nanj kazal in pričal rekoč: „Glej Jagnje božje, (Jan. 1, 36.) ktero odjemlje grehe sveta“.

2) Kadar Jezus bližej pride, in hoče kerščen biti, mu je Janez branil rekoč: „Meni je potreba od tebe kerščenemu biti, in ti prideš k meni?„ Jezus pa je odgovoril, in mu rekel: „Pusti za zdaj; zakaj tako se nam spodobi spolniti vso pravico (to je: vse božje naredbe).„ Tadaj mu je Janez voljo pustil in ga je kerstil.

3) In ko je bil Jezus kerščen, je zdajci šel iz vode, in glej! nebesa so se mu odperle, in je vidil Duha božjega kakor goloba doli iti in nad njega priti.

4) In glej! glas iz nebes rekoč: „Ta je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadanje!“ Glejte! vse te posebne reči so se godile o Jezusovem kerstu. (Mat. 3, 13—17.)

Zakaj pa je hotel Jezus od s. Janeza kerščen biti?

Jezusu ni bilo treba s kerstom se k pokori zavezovati, ker nikoli nobenega greha ni storil; vendar se je dal kerstiti:

a) Zato, ker je naše grehe radovoljno nase vzel, in se je hotel toraj zanje pokoriti in med grešnike štet biti;

b) da je s svojim kerstom veljavo dal Janezovemu pridigovanju;

c) da nam je zapustil zgled ponižnosti, ker se je dal kerstiti kot grešnik;

d) da so ljudje, kteri so se znašli pri Janezu, priložnost imeli, na lastne ušesa slišati spričevanje nebeškega Očeta, da je Jezus res pravi božji Sin.

5) Po kerstu je bil Jezus od s. Duha v puščavo peljan, kjer se je postil 40 dni in 40 noči. Ves ta čas ni nič ne jedel, ne pil, ker mu je njegova božja natora podpirala človeško natoro, da ni obnemogla; lačen je pa le vendar bil. V spomin tega Jezusovega posta je sveta mati katoliška cerkev tudi nam zapovedala post 40 dni pred velikonočjo, da si s postom in molitevjo svojo dušo očiščujemo, in Jezusa Kristusa, Jagnje božje, vredno prejemamo v zakramentu svetega rešnjega Telesa.

Zakaj je pa šel Jezus v puščavo?

Jezus je v puščavo šel nam v podučenje, da tudi mi:

a) Po njegovem zgledu samoto iščemo in v samoti živimo. V samoti pa takrat živimo, če nepotrebne skerbi od sebe odpravimo, če se zapeljive družbe varujemo, in se, kolikor je mogoče, doma deržimo pri svojih poštenih opravilih in delih. Jezusa je sveti Duh peljal v puščavo; hudi duh pa pelje človeka v slabe tovaršije, v grešne priložnosti, in oh koliko je takih neumnežev, ki se dajo hudemu duhu voditi v večno nesrečo. Samotoljuben kristijan zmerom najde kaj časa, premišljevati, moliti in delati za večno življenje; kdor pa ljubi posvetni šum in šunder, bo naglo v dobrem opešal, Boga pozabil in zapustil. O kako prav bi pač bilo, da bi mi tudi v ozir te reči posnemali Jezusa!

b) Jezus v puščavi nas uči, v samotnem življenju z molitevjo in postom tem serčnejši premagovati skušnjave, tem lagleje ovarovati nedolžnost, kar nikakor tako lahko ni mogoče tistemu, kteri živi v sredi posvetnega šundra, ali v lenobi, ali pa v samopašnosti in nezmernosti. Lenoba namreč je začetek vsega hudega; samopašnost in požrešnost pa podžiga skušnjave. In kdor hoče svoje poželjivo telo svoji duši podvreči in poslušno storiti, se mora skerbno varovati sleherne nezmernosti v jedi in pijači.

c) Prejden je Jezus učiti začel, se je hotel za veliko delo in imenitno opravilo, oznanovati božjo besedo, pripravljati v samoti z molitevjo in postom. Akoravno ni bil potreboval nobenega pripravljanja, se je vendar le pripravljal zato, da je zgled zapustil in nauk dal vsem naprejpostavljenim kakor tudi drugim ljudem, naj poprej sami storé, kar drugim ukazujejo, da bodo imele njih besede moč in dober vspeh. Ako pa drugač živijo, kakor pa učijo, kdo jih bo poslušal? kdo radovoljno sprejemal njih svarjenje? Vsak le poreče: Izderi poprej bervno iz lastnega očesa, in potem še le glej, kako boš pezdir spravil iz bratovega očesa.“

Ko se je Jezus 40 dni in 40 noči postil, je bil po tem od hudiča skušan. Trikrat ga je skušal hudi duh, da bi bil zvedel, ali je Jezus božji Sin, ali ni?

a) Se mu je prikazal v podobi usmiljenega človeka, in ga je skušal po poželjenju mesa, ktero v eno mer hrepení po tem, da bi se dobro počutilo. Zatoraj mu je rekel: „Ako si Sin božji, reci, naj ti kamnji kruh bodo.“ Jezus mu je odgovoril in rekel: „Pisano je: Človek ne živí le od kruha, ampak od vsake besede, ktera pride iz ust božjih,“ to je: človek ne živí samo od navadnega živeža, ampak tudi od božje besede, ktera vse vstvari in ohrani. Ona zamore v živež odločiti tudi druge reči, kakor postavim pri Izraelcih mano, ali tudi molitev in premišljevanje. — Satanu podobnih je tudi še zdaj veliko ljudi, ki se usmiljene hlinijo, in s tim bližnjega nagovarjajo, naj zaničuje poste, pijančuje in dela druge hude dela; toda vsi taki, akoravno se prijatle delajo, niso drugega, kot neusmiljeni najemniki in hlapci satanovi.

b) Kadar je satan vidil, da Jezus noče kamnja v kruh spremeniti, nastavi drugo zanjko napuh življenja, da bi Jezusa vjel in zapeljal. Toraj vzame Jezusa seboj v sveto mesto, in ga postavi na verh tempeljna, in mu reče: „Ako si Sin božji, verzi se doli; zakaj pisano je: Svojim angeljem je zavoljo tebe zapovedal, in na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo ob kamenje ne zadeneš.“ Jezus mu je rekel: „Spet je pisano: Ne skušaj Gospoda, svojega Boga.“ — Če premišljujemo tukaj satanovo ravnanje in Jezusovo obnašanje, bi se mogli res čuditi satanovi prederznosti in Jezusovi poterpežljivosti. Pa s. Gregor papež pravi: „Ni se čuditi, da se je Jezus satanu skušati pustil, ko se je njegovim udom clo križati pustil.“ Udje ali hlapci satanovi pa so bili Judje in neverniki, ki so ga zaničljivo križali, ker jim je sam to pripustil. — Hudiču, ki je besede svetega pisma napak obračal in z lažmi Jezusa skušal, so podobni vsi krivoverci in drugi hudobneži, kteri božjo besedo kazijo in napačno obračajo, ter marsiktero močno pregrešno reč za nedolžno razglasujejo, in s tim motijo priproste ljudi, da jih vjamejo v svoje želje in zapeljejo v večno pogubljenje. — Kristijani moji! tukaj vas moram še posebno opomniti, da pridno premišljujete besede Jezusove, ktere je satanu odgovoril rekoč: „Ne skušaj Gospoda, svojega Boga.“ Nikar ne pričakujte, da bo Bog čudeže z nami delal kar po našem dopadanju, in še clo takrat, kadar gremo

zoper njegovo sveto voljo v grešno priložnost! Kdor koli hodi v slabe priložnosti ali kdor v hudi priložnosti ostaja, ko vendar ve, da se v njej ne bo mogel greha zderžati; vsak tak Boga skuša, in je nevreden božje pomoči, in je tudi ne bo dosegel, in bo padel.

c) Ko je satan vidil, da Jezus ni hotel kamnja v kruh spremeniti, in da se ni hotel iz tempeljna navzdol spustiti, je menil, da je Jezus zgol človek, in prederzniši kakor poprej ga vzame seboj na silno visoko goro, in mu nastavi tretjo mrežo, poželjenje oči, da bi ga vanjo zadergnil. Pokaže mu vse kraljestva sveta in njih veličastvo, in mu reče: „Vse to bom tebi dal, ako (predme) padeš in me moliš. „Tadaj mu reče Jezus: „Poberi se, satan! zakaj pisano je: Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi. (Mat. 4, 1—11.) Glejte! tukaj je hudič spet pokazal, da je lažnik, ker obeta dati, česar ne more dati, da bi človek storil, česar ne sme storiti. Ima pa hudi duh veliko hlapcov, ki so vsi polni medenih besed in sladkih obljub, da pripravijo maloserčne in nevedne ljudi v svoje hude želje. Ljubi kristijani! kadar vas nadležujejo taki skušnjavci, storite tudi vi po Jezusovo, ter recíte: „Gospoda, svojega Boga, moli, in le njemu služi!“

Viditi, da nič ne opravi, je zdaj satan Jezusa zapustil. Odgnala ga je božja moč. In angelji so k Jezusu pristopili in so mu stregli. Angelji so pristopili, in so Jezusa molili, pa tudi prinesli, kar je potrebovalo njegovo lačno telo. — To nam kaže, da so angelji tudi naše zmage nad skušnjave neizrečeno veseli, ker niso le božji, ampak so tudi naši prijatli. Oh kako srečen je, kdor skušnjavca odpodí in skušnjavo premaga! Prejemal bo namreč tem obilniše gnade, Bog ga bo ljubil tem močnejše, užival bo sladki mir vesti, serce mu bo povzdigovalo tem močnejše upanje, da bo gotovo v nebesa prišel, kar več velja in je boljši memo vseh kraljestev vesoljnega sveta.

Amen.

LXI. Keršanski nauk.

Kaj posebnega vemo od Jezusa, kadar je učiti začel? Zakaj je Jezus na svet prišel?

Jezus Kristus je v tridesetem letu svoje starosti začel očitno uciti, in je učil nekoliko čez tri leta. Splošna misel je, da je ucil tri leta in tri mesce. Od teh treh let Jezusovega očitnega življenja nam je toliko popisanega, da bi vam mogel kar zverstjo pripovedovati ali brati vse, kar so spisali vsi štirji evangelisti v svojih evangelijih, ako bi vam hotel dopovedati vse, kar je Jezus govoril in storil. Ker bi nas pa to vse predolgo zaderževalo, vam bom od teh treh let Jezusovega očitnega življenja le bolj poverhoma in ob kratkem kaj povedal.

Kaj tadaj vemo sosebnega od Jezusa, kadar je učiti začel?

Kar sosebnega vemo od Jezusa, ko je učiti začel, je to:

1) Jezus je po svoji domači deželi hodil od kraja do kraja. (Jan. 3, 22.) Ko je Jezus učil, ni ostal zmerom na enem kraju, ampak je po judovski deželi hodil od kraja do kraja, in je učil, kjerkoli so se ljudje zbrali krog njega, da bi ga poslušali, zdaj v tempeljnu, zdaj v shodnicah, po vaseh, clo po puščavah in kjerkoli je le priložno bilo.

2) Zbral si je 72 učencov, in zmed njih izvolil dvanajst aposteljnov. (Luk. 6, 13.) Oni so slišali vse, kar je Jezus ucil, vidili vse, kar je delal. Njim je zapovedal, prejden se je vernil v nebesa, iti po vsem svetu in oznanovati, kar so slišali iz njegovih ust, kar so vidili z lastnimi očmi, in kar jim bo razodel s. Duh, kterega jim je obetal, da ga bo poslal. — Beseda apostelj pomenja to kar poslanec ali človek, kteri je poslan. — Aposteljni so bili nizkega stanu, priprosti, ubogi,

nevedni možje, večidel ribči. — Priproste, uboge, nevedne ljudi si je Jezus izvolil v aposteljne in oznanovavce svete vere, da bi se s tim očitno skazalo, da Jezusova vera ni vsajena na posvetno mogočnost, pozemljisko bogastvo in učenost, ampak je uterjena z božjo močjo, ktera tudi slabe ljudi pripravne stori za naj bolj težavne reči.

3) Jezus je pridigoval in oznanoval postavo milosti; je razodeval resnice, ktere moramo verovati, in je učil čednosti, ktere moramo v djanju spolnovati.

4) Je svaril nejevero in pregrehe, je razdeval pomote Judov, pismoukov in farizejev.

5) Je poterdoval svoj nauk z besedami svetega pisma, z čudeži in lastnimi zgledi.

6) Je prihodne reči prerokoval.

7) Je povsod dobrote skazoval. (Ap. dj. 10, 38.)

Nauk, kterega je Jezus oznanoval, se s. evangelije imenuje. Beseda „evangelje“ pomenja to, kar veselo oznanilo. — Jezusovi nauki učé, da ne smemo živeti po svoji spačeni volji, ako hočemo v nebesa priti, ampak moramo vedno krotiti in premagovati svoje hudo poželjenje. S. Pavl pravi: „Kteri so Kristusovi, so križali svoje meso z željami vred.“ Po Jezusovem nauku ni le samo hudo djanje greh, ampak tudi huda želja in misel, ako človek vanjo privoli. Kristusovi nauki prepovedujejo, kar strega sprideni natori, in zapovedujejo, kar nasprotuje natornemu poželjenju. — Ako nam pa s. evangelje prepoveduje prijetne reči in zapoveduje zoperne, zakaj ga imenujemo „veselo oznanilo?“ Evangelje je veselo oznanilo, akoravno nam prepoveduje prijetne reči in zapoveduje neprijetne, ker namen vsega svetega evangelija je naše boljšanje in večno zveličanje. S. evangelije nam oznanuje, da je Odrešenik sveta že prišel, zbrisat grehe sveta, nas rešit iz sužnosti hudičeve, nas z Bogom spravit, nam odpirat vrata v večno življenje, ktere so bile 4000 let zaperte zavoljo Adamovega zadolženja. Ali pa ni vse to zares veselo oznanilo? Se bo mar ozdravljeni človek pritožil, da so zdravila grenke, ko je vendar zdravje ž njimi zadobil? Kaj ne, da se ne bo? marveč bo hvalil in zahvalil zdravnika, da mu je iz bolezni pomagal z zdravili, če tudi grenkimi! Ravno tako tudi mi hvalímo zdravnika Jezusa, ker nam

za majhen čas zapoveduje vojsko s spridenо natoro, da s tim odpuščenje grehov zadobimo in večno življenje.

Jezusov nauk je vsega spoštovanja vreden zato:

a) Ker ima vse dobre lastnosti, je čist in brez vsake zmote, ter pogubljuje vse grehe in napake, in ne zapoveduje le samo, kakošne morajo biti naše unanje dela, ampak tudi, kakošne morajo biti naše misli in želje in naj bolj skrivne nagnenja serca. In ko bi vsi ljudje na svetu živeli in ravnali natanjko po Jezusovih naukih, pravi s. Avgustin, bi že na zemlji tako rekoč nebesa imeli!

b) Jezusovi nauki imajo v sebi vse, kar nam je vedeti potrebno, nas učijo vsega, kar moramo verovati in storiti, da dosežemo svoj cilj in konec, nam razlagajo vse dolžnosti, ktere imamo do Boga, do samega sebe in do bližnjega.

c) Jezusov nauk je primeren umu tudi naj nevedniših ljudi. Kristus je hotel zveličati vse, in tudi naj bolj priproste ljudi; zatoraj je učil tako, da so ga lahko umeli tudi naj niži ljudje. Če pa mi Kristusove nauke, ki se nam tolikokrat v evangelijih beró in v pridigah razlagajo in v keršanskih naukih tako slabo vemo in malo znamo, niso tega krivi Kristusovi nauki, kakor bi nam previsoki bili in nedosegljivi, ampak je naše nevednosti kriva naša lastna nemarnost in zanikernost, ker nočemo božje besede zvesto poslušati in zaslišane doma pridno premišljevati.

d) Kristus je oznanoval svoje nauke z oblastjo, je govoril kot gospod in zapovedovavec, in je z čudeži dajal svojim naukom še večo moč. Njegova oblast se je tudi očitno razkazovala njegovim poslušavcom. Enkrat so veliki duhovni hlapce poslali, da bi Jezusa vjeli. Hlapci so šli, ko so pa slišali Jezusa govoriti, si nobeden ni upal roko nanj položiti. In ko so jim viši duhovni očitovali, zakaj jim niso Jezusa pripeljali, so jim hlapci odgovorili in rekli: „Tako, kakor ta človek, še nikoli nobeden ni govoril!“ — Bog daj, da bi Jezusovi nauki tudi čez nas imeli toliko moč in oblast, ter nas morali, da bi bili vsigdar pokorni zapovédim Jezusovim.

Kje je pa hranjen Kristusov nauk?

Kristusov nauk je hranjen v listih, ki so jih aposteljni pisali, v ustnem izročilu, in sosebno v svetih evangelijih, ktere so spisali štirje evangelisti: Matevž, Marka, Lukež in Janez. — Nikar pa ne mislite, da so evangelisti pisali kar po lastnem domišljevanju ali po svoji glavi! Tega ne, ampak so bili od s. Duha navdihnjeni in vladani, da so pisali golo, čisto resnico. S. Matevž in s. Janez, ki sta vedno pri Jezusu bila, sta popisovala to, kar sta sama vidila in slišala. S. Lukež in s. Marka pa sta popisovala to, kar so jima drugi aposteljni pripovedovali od Jezusa. — Vi, ljubi poslušavci! si morda včasih mislite: „Blagor jim, ki so tako srecni bili, da so Kristusove nauke slišali iz njegovih lastnih ust!“ Ali glejte! tudi vi nič manj srečni niste: Berite v svetem evangeliju, kar je Kristus govoril in storil; poslušajte pridige in keršanske nauke, ki vam jih oznanujemo: in bote slišali ravno to, kar je Kristus nekdaj na zemlji učil; zakaj njegove nauke vam razlagamo in ne svojih lastnih zmišljevanj. — Nikar pa se ne zanašajte, da je v zvelicanje zadosti že samo poslušanje naukov Jezusovih! Samo poslušanje še ne zadostuje, ampak je treba tudi po njih živeti in ravnati. Živeti in ravnati po Jezusovih naukih pa so dolžni vsi ljudje, bogati in revni, oblastniki in podložni, stari in mladi, vsi od kraja se morajo podvreči svetemu evangeliju, in ni ga izgovora, ne takega časa, ne take navade ali dežele, da bi pravico imela, ravnati kdej soper sveto evangelije. Jezus je rekel: „Beseda, ktero sem govoril, bo poslednji dan človeka sodila.“ Ako pa Kristusove nauke le samo poslušamo, in nočemo po njih obravnati svojega življenja, nismo nič bolj srečni, kakor tisti ljudje, kteri so živeli o Jezusovem času, so Jezusa vidili in slišali, pa niso hotli živeti po njegovih naukih. Nič bi nam ne pomagalo, ako bi bili tudi še tako močno podučeni v Jezusovih naukih, ampak bi nam vsa naša učenost zalegla tem gotovejše v pogubljenje. Zakaj s. pismo pravi: „Hlapec, kteri voljo svojega gospoda vé, pa je ne stori, bo dvakrat tepen.“

Zakaj je pa Kristus na svet prišel?

Kristus je na svet prišel zato, da je popravil žalostne naslede (nastopke), ktere je storil izvirni greh naši duši.

1) Izvirni greh, kakor veste, je oslepil našo pamet, naš um. Človek, samemu sebi prepuščen, bi Boga nič prav ne spoznal, pa tudi ne vedel, po čemu je na svetu in zakaj je Bog človeka vstvaril. Kristus pa je pregnal tamoto uma iz naše duše, ker nas je učil, prav spoznati Boga, in nam je povedal, da „je Bog duh, in kteri ga molijo, ga morajo moliti v duhu in resnici.“ (Jan. 4, 24.) Razložil nam je, ktere dolžnosti imamo do njega, kako ga moramo častiti, čez vse ljubiti. Tudi nas je Jezus podučil, da človek ni vstvarjen za ta svet, za posvetno veselje, temveč za večno veselje v nebesih, kamor naj vedno obernjene imamo svoje misli in želje, na zemlji pa bi imeli živeti le kakor tujci in popotniki. Za zveličanje svoje duše naj skerbimo bolj ko za vse drugo. „Kaj bi človeku pomagalo, ako bi si tudi ves svet pridobil, na svoji duši pa bi škodo terpel?“ pravi Kristus. In da bi v nevednost nikoli ne zašli, je postavil Kristus aposteljne in njih namestnike, keršanske učenike, kteri bi v njegovem imenu učili ljudi, kaj je Bog, kaj človek, zakaj je človek vstarjen, in kaj mora storiti, da bo dosegel svoj cilj in konec, ter večno zveličanje. — Tako, glejte! je Kristus popravil pervi nasledek izvirnega greha, ter nam pregnal iz duše nevednost in tamoto uma.

2) Znano vam je, da nam je izvirni greh popačil tudi voljo. Bolj smo k hudemu nagnjeni kakor k dobremu. Lagleje nam je storiti kaj hudega kakor kaj dobrega. Z neznano silo in močjo nas v pogubljenje vleče hudo poželjenje. Pri toliki spridi bi človek sam ob sebi brez posebne pomoči nič dobrega ne mogel storiti. Pogubil bi se bil, ker ga spridena natora vleče le v hudo in greh. Kristusu pa se je smilil usmiljenjavredni človek, toraj je šel, ter popravil tudi ta nasledek izvirnega greha. Vidil je, da človek brez božje pomoči in gnade nič dobrega ne more storiti, zato nam je s svojim terpljenjem in svojo smertjo zaslužil vse potrebne milosti in gnade. Zato je postavil svete zakramente kot zveličanske studence, po kterih

nam doteka božja gnada in pomoč. Tako tadaj je Jezus naši spačeni natori na pomoč prišel s svojo gnado, da, akoravno smo še zmerom bolj k hudemu nagnjeni kakor k dobremu, s pomočjo gnade božje vendar zamoremo dobro storiti, ako le hočemo. — Res je, da mora človek tudi še zdaj vojskovati se s svojo spačeno natoro, ako se hoče v dobrem ohraniti; da mora samemu sebi silo delati, če se hoče obvarovati greha; in da mora naj bolj premagovati svojo sprideno natoro tisti, ki je dolgo časa tičal v slabih navadah, zdaj se pa hoče spreoberniti: vendar pa nobena sprida ni tako velika, da bi se ne dala popraviti s Kristusovo pomočjo in njegovo gnado. Ljudem samim ob sebi je to res nemogoče; Bogu pa je mogoče. Kar ljudje sami ob sebi ne premorejo, premorejo pa s Kristusovo pomočjo. Kadar človeka napolni goreča ljubezen, in ga prevzame čeznatorno veselje do Boga in do pravicnosti, mu postane vse lahko in prijetno. Naj toraj vsakteri iz serca k Bogu zdihuje, in ga v goreči molitvi prosi milosti in gnade, naj vredno prejema svete zakramente, ki so studenci vseh milost in dobrot; in gotovo bo dobival potrebno gnado in pomoč, ktera bo popolnoma od hudega odvračala njegovo voljo in mu jo nagibala k dobremu.

3) Tudi to veste, da nam je izvirni greh prislužil večne kazni. Sami sebi prepuščeni bi nikdar ne bili mogli potolažiti razžaljene pravice božje, brez pomoči puščeni bi bili vekomej pogubljeni. Kristus je popravil tudi to nesrečo izvirnega greha. Iz ljubezni do nas je naše grehe nase vzel, in je za nas terpel in umerl. S svojim terpljenjem in svojo smertjo je potolažil razžaljenega Boga, je zadostoval božji pravici in nas otel večnemu pogubljenju. Zdaj še le smo v stanu, pokoro delati za storjene grehe s tim, da od svoje strani storimo toliko, kolikor nam je storiti mogoče. Kar pa sami nismo v stanu, storiti, nadomestuje zasluženje Kristusovo. — Zatoraj nikar ne mislite, da grešnikom pokore delati zdaj ni treba, ko se je Jezus za nas pokoril in zadostoval. Potreba jo je delati, in veči grešnik ki je, ojstrejše se mora pokoriti, ker se ne more drugac deležnega storiti Jezusovega terpljenja in njegovega zadostenja.

Zdaj sem vam povedal, zakaj je Jezus na svet prišel. Iz tega, kar sem vam pravil, lahko posnamete, da je Jezus naš

naj veči dobrotnik, in da ga za njegove neskončne dobrote nikoli nismo v stanu zadosti zahvaliti in ljubiti. Zraven tega je bilo vse Kristusovo življenje tako sveto, da mu tudi njegovi naj hujši sovražniki nič očitovati niso mogli. V ubožtvu je bil rojen, v ubožtvu je prebil ves čas svojega življenja. Sam je rekel: „Lesice imajo svoje luknje (berloge), ptice svoje gnjezda; le Sin človekov nima toliko lastnine, kamor bi položil svojo glavo.“ Trideset let je natihoma živel, in kadar se je očitno prikazal, se je prikazal brez šuma in hruma, iz česar se je lahko spoznalo, da od sveta ne išče nobene časti. Kristus ni gledal ne na časno bogastvo, ne na posvetno imenitnost, ne na pozemljiško mogočnost, ne na veljavo ljudi; ampak gledal je le na dobro, pošteno serce. Nikoli se ni Jezus jezil razun takrat, kadar se je nečast godila svojemu nebeškemu Očetu. Nikoli ni hudega z hudim povračeval. Nikoli ni nikogar žalil, razun takrat, ko je dajal Judom nauke, kteri so bili zoperni njih hudovoljnemu sercu; kakor se tudi še zdaj duhovni pastirji marskterikrat zamerijo ljudem, oznanovaje jim nauke in resnice, ktere se ne prileže njih spačenemu sercu. Kristus je vselej voljno prenašal slabosti svojih učencov. In je povsod dajal zglede tistih lepih čednost, ktere je naj bolj priporočal, ter zglede poniżnosti, krotkosti, radodarnosti, zmernosti, goreče ljubezni do Boga in do ljudi. Z eno besedo: Jezus nam je zapustil vseh čednost naj popolniši zgled, da bi s svojim lepim zgledom tudi nas vnemal za vse dobro, in nam veselje delal do lepih čednost. Po vsi pravici je toraj on smel reči, in sicer le on edini je smel reči: „Kdo zmed vas me bo greha prepričal?“ (Jan. 8, 46.) Pa nam je tudi pokazal in obljubil večno plačilo, tisto neskončno veselje, kterega še nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ni slišalo, in nobeno serce še ni občutilo. Amen.

LXII. Keršanski nauk.

S čem je Jezus svet prepričal, da je on res božji učenik?

Da je Jezus res božji učenik, in da resnico uči, je spričal s svojim svetim življenjem, s prerokovanjem in s čudeži.

1) Jezusovo sveto življenje spricuje, da je resnico govoril. Jezus, ves svet in nedolžen, je živel v ubožtvu, pokorjenju in zatajevanju samega sebe. Lastnine, kaj svojega ni imel. Bil je usmiljen in krotek, je odpuščal clo naj hujšim sovražnikom. Bil je ves skerben za zveličanje ljudi, ves goreč za božjo čast. Vcasih je pol noči, včasih vso noč v molitvi prečul. Sam je rekel terdovratnim Judom: „Kdo zmed vas me bo greha prepricał? Ako vam resnico govorim, zakaj mi ne verjamete?“ (Jan. 8, 46.)

2) Jezus je s prerokovanjem spričal, da je božji učenik, in da resnico govori. Jezus je vidil v prihodnost, in je razodel svojim učencom, da ga bojo umorili, da pa bo sopet od smerti vstal; jim je pravil, da ga bo Judež izdal, Peter zatajil, da ga bodo pred njegovim terpljenjem vsi zapustili. Napovedal je Judom hudo kazen, ki jih čaka za njih terdovratnost, ter da razdjano bo Jeruzalemsko mesto in velicastni tempelj, da kamen verh kamnja več ne bo ostal. Vse to in še več drugega je Jezus prerokoval, da bi ga bili spoznali in sprejeli za božjega Sina. In kar je Jezus prerokoval, se je natanjko spolnovalo. Toraj je rekel svojim ucencom: „To sem vam govoril, da se spomnite, kadar ura pride, da sem vam jaz to pravil.“ (Jan. 16, 4.) In učenci so mu prav odgovorili rekoč: „Zdaj vemo, da vse veš, in ne potrebuješ, da te kdo vprašuje: zato verujemo, da si od Boga izšel.“ (Jan. 16, 30.)

3) Jezus je tudi s čudeži spričal, da je božji učenik, in da resnico govori. Delal je čudeže ter take čudne dela, kterih

sam ob sebi ne more storiti nobeden človek, ampak le sam Bog, in tisti človek, kteremu Bog sam v to moč daje in oblast. In čudežev je Jezus storil mnogo in premnogo in tako poterdoval svoje nauke. Delal pa je čudeže nad mertvimi rečmi in nad živimi stvarmi. V Kani Galilejski je na ženitnini spremenil vodo v vino. (Jan. 1—11.) Nerodovitnemu figovemu drevesu je zapovedal, da mora vsahniti, in pri tej priči je vsahnilo. (Mat. 21, 19.) Po vodi je hodil, kakor mi po suhem in se mu ni vdiralo. (Mat, 14, 25—31.) Zapovedoval je morju in vetrovom, ki so mu bili kar na besedo pokorni. (Mat. 8, 23—27.) Z malo kruhi in ribami je nasitil veliko tisučev ljudi, in kadar so se vsi najedli, jim je še koscev ostalo veliko več, kakor je bilo poprej vsega kruha in vseh rib skupaj. (Mark. 8, 1 9. Jan. 6, 1—15.) Na Taborski gori se je Jezus spremenil v priče svojih naj ljubših aposteljnov Petra, Jakoba in Janeza. (Mat. 17, 1—9.) Naj več čudežev pa je storil Jezus nad usmiljenja vrednimi bolniki. Očiščeval je gobove. (Mat. 8, 1—4. Luk. 5, 12. 13.—17, 12—14.) Ozdravljal je kruljeve in mertvoudne, kakor bolnika, kteri je 38 let bolen ležal, in mu je Jezus le rekel: „Vstani, zadeni svojo posteljo in hodi;“ in je tisti človek zdajci ozdravel, ter vzel svojo posteljo, in je hodil; (Jan. 5, 1—9.) stotnikovega hlapca in več drugih. (Mat. 8, 5—10—9, 1—7. — Mark. 2, 2—12. Luk. 5, 18—25.—7, 1—10.) Dal je mutastim govoriti, (Luk. 11, 14) gluhim slišati, (Mat. 11, 5. Mark. 7, 32—35.) slepim viditi, (Mat. 9, 27—30.—20, 29—34. Mark. 8, 22—25.—10, 46—52. Luk. 18, 35—43. Jan. 9, 1—11.) Iz obsedenih je Jezus izganjal hudice. (Mat. 8, 28—29, 9, 32—33.—12, 22—15, 22, 28. Mark. 5, 1—13. Luk. 4, 33—35, 8, 27—30—8, 38—43.) Celo mertve je Jezus v življenje budil, ter obudil Jajrovo hčer, ktera je ležala na mertvaškem odru; (Mat. 9, 18—25.) obudil Naimljanskega mladenca, kterega so nesli že na pokopališče; (Luk. 7, 11—15.) obudil Lazarja, kteri je že štiri dni ležal v grobu. (Jan. 11, 1—44.)

Glejte, tako velike čudeže je delal Jezus. Ž njimi je svet prepričal, da je res Sin božji, ter poslan od svojega nebeškega Očeta ljudem v zveličanje. S čudeži je tudi ljudi k sebi vabil,

in tako priliko imel, jih podučevati, ter jim oznanovati svetega evangelija zveličanske nauke.

V svetem pismu sicer beremo, da so čudeže delali tudi apostelji, ter čudoma ozdravljali, slepim dajali spregledati, kruljevim hoditi, in so clo mertve budili v življenje. — Vprašujem pa: Ali je kak razloček med čudeži, ktere so apostelji delali in med čudeži, ktere je Jezus doprinašal? — Je razloček. Jezus je čudeže delal v svojem imenu, v svoji lastni môči. Rekel je bolniku: „Bodi zdrav, bodi očiščen!“ in pri tej priči je bolnik ozdravel. — Apostelji pa čudežev niso delali v svojem imenu in v svoji lastni moči, ampak le v Jezusovem imenu in v Jezusovi moči. Ko je s. Pavl prišel v mesto Filipe, je prišla proti njemu neka deklica, ktera je bila obsedena od hudega duha, skrivne in prihodnje reči oznanovala in veliko dobička prinašala svojim gospodarjem. Ta je šla za Pavlom in njegovimi tovarši, in je vpila rekoč: „Ti ljudje so služabniki Boga visokega, kteri vam oznanujejo pot zveličanja.“ To je delala veliko dni. Pavla je pa to bolelo, in se je obernil, ter rekel duhu: „Zapovem ti v imenu Jezusa Kristusa, da greš iz nje.“ In je izšel tisto uro. (Ap. dj. 16, 16—18.) Tudi naslednjo dogodbo beremo v svetem pismu: Peter in Janez sta gori šla v tempelj ob devetih, molitveni uri (to je: po našem racunu ob treh popoldne.) In nekega moža, ki je bil hrom iz materinega telesa, so nosili, in ga posajali vsak dan pred tempeljnove vrata, ki se imenujejo lepe (vrata), da je vbogajme prosil njih, kteri so v tempelj hodili. Ko je on vidil Petra in Janeza, ki sta imela iti v tempelj, je prosil, da bi kaj vbogajme dobil. Pogledal pa je vanj Peter z Janezom in rekel: „Poglej v naju, (ter veruj in zaupaj, da ti zamoreva, akoravno revna, vendar le veliko ljubezen skazati). In on je pogledal vanje, ker je upal od nju kaj prejeti. Peter pa je rekel: „Srebra in zlata nimam, kar pa imam, ti dam. V imenu Jezusa Kristusa Nazarenskega vstani in hôdi!“ In ga je prijel za njegovo desnico, in ga vzdignil, in berž so se vterdile njegove stegna in podplati (njegove noge in gležnji). In je poskočil, stal in hodil, in je šel za njima v tempelj, se je sprehajal, poskakoval in Boga hvalil. (Ap. dj. 3, 1—8.) V obedveh teh prigodbah vidimo, da apostelji niso v lastnem imenu in v lastni moči de-

lali čudežev, ampak da so jih delali v Jezusovem imenu in v Jezusovi moči: Jezus pa je čudeže delal v lastnem imenu in v lastni moči.

Ali so vsi verovali v Jezusa in njegove nauke?

Veliko jih je verovalo v Jezusa in njegove nauke, ker so še prepričali, da bi Jezus nikakor ne mogel delati tolikanj čudnih reči in vedeti prihodnjih dogodb, ako bi Bog ne bil ž njim. Veliki duhovni pa, pismarji in farizeji so ga sovražili zavoljo njegovih naukov, in so ga iskali umoriti. Sovražili so ga, ker jih je svaril, svaril iz tega namena, da bi jih poboljšal, jim veckrat očital njih hudobije, razkrival njih hinavščino, ter jih imenoval gadjo rodovino (zalego), pobeljene grobe, zunaj lepo olikane, znotraj pa polne ostudnosti. Sovražili so ga tudi iz nevošljivosti, ker je ljudstvo popuščalo njih šole in vrelo za Jezusom, kteri je tako lepo učil, da nobeden tako, in je tudi s cudeži podpiral svoje nauke, kakor je Nikodem sam kar naravnost spoznal, ter rekel Jezusu: „Učenik! vemo, da si učenik od Boga prišel (da si od Boga poslan prerok); zakaj nihče ne more delati teh čudežev, če Bog ni ž njim.“ (Jan. 3, 2.) Dasiravno pa je imel Jezus svoje sovražnike večidel v viših stanovih, ter med visokimi in bogatimi Judi, vendar le ne smemo misliti, da iz med ljudi iz viših stanov nihče ni veroval v Jezusa. Tudi zmed bogatih in imenitnih Judov jih je veliko verovalo v Jezusa, toda še premalo vterjeni v svoji veri niso hotli razodeti in očitno na znanje dajati te svoje vere iz strahu pred farizeji, ker so se bali, da bi jih iz shodnic ne bili pahnili ti sovražniki Jezusovi. Posvetna čast namreč jim je bila bolj pri sercu kakor božja čast!

Mi pa, ljubi moji! se nikoli nikar ne bojmo in ne sramujmo, očitno spoznati svoje vere v Jezusa, če bi nam bilo treba zavoljo tega tudi kaj terpeti ali še clo umreti. V zgled naj nam bodo aposteljni Jezusovi po prihodu svetega Duha, v zgled naj nam bo brezštevilna truma mučencev in mučenic Kristusovih, ki so rajši naj strašnejše muke prestali, rajši življenje darovali, kakor da bi bili Jezusa zatajili in mu nezvesti postali. Poglejte svetega Štefana, kako serčno se poganja za

Jezusovo čast ne le pred Judovskimi modrijani, kteri so se prepirali ž njim, ampak tudi pred zborom, pred kterega so ga postavili, dasiravno njegovi sovražniki z zobmi vanj škripljejo, vsi razdivjani nanj planejo, ga iz mesta vlecejo in s kamnjem pobijajo. — Poglejte s. Pavla, kako neizrečeno veliko je prestal in preterpel zavoljo svetega imena Jezusovega. Svoje obilno terpljenje nam sam popisuje v listu do Korincanov (II. 11, 23—30.), ter med drugim pravi: „Sem bil v mnogih nadlogah, večkrat v ječah, v ranah čez mero, velikokrat v smertnih nevarnostih. Od Judov sem jih petkrat po štirdeset, eno manj, prejel. Trikrat sem bil s šibami tepen, enkrat kamnjan, trikrat sem se z barko potopil, noč in dan sem bil v globočini morja; velikokrat na potih, v nevarnostih na vodah, v nevarnostih med razbojniki, v nevarnostih med rojaki, v nevarnostih med neverniki, v nevarnostih v mestu, v nevarnostih v samoti, v nevarnostih na morju, v nevarnostih med lažnjivimi brati, v trudu in revi, v mnogem čuvanju, v lakoti in žeji, v pogostnih postih, v mrazu in nagoti. Zraven tega, kar je zunajnega, imam svoje vsakdanje opravke, in skerb za vse cerkve. Kdo oslabi in bi jaz ne oslabel? Kdo se pohujša, in bi mene ne peklo? Ako se je hvaliti treba, se bom hvalil z recmi svoje slabosti. Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri je hvaljen vekomej, vé, da ne lažem. V Damašku je namestnik kralja Areta Damaško mesto z varhi obdal, da bi me vjel; pa skoz okno sem bil v košu po zidu spuščen, in tako sem ubežal njegovim rokam.“ — Poglejte sveto Agato, kako ona, šibka deklica, serčno spoznava Jezusa clo pred sodnim stolom neverskega oblastnika. Imela je s. Agata v Siciliji na Italjanskem žlahtne in bogate starše. Bila je zalega lica, pa še lepšega, nedolžnega serca. Deželski poglavar Kvincijan jo je poželel, jo ukazal prijeti, in nesramni ženski Afroditiji dati, naj jo s svojimi razuzdanimi hčerami zapelja in ob nedolžnost pripravi. Kadar je s. Agata vidila, da jo bodo v hudo gnali, je pokleknila in Jezusa lepo prosila rekoč: „Moj Gospod Jezus Kristus, ti gospodar vseh stvari, saj vidiš serce moje, in veš, kaj želim: le samo tvoja naj bom. Ti si moj pastir, jaz pa tvoja ovčica; ovaruj me neusmiljeneža, in pomagaj, da premagam hudobo.“ Cel mesec je morala Agata poslušati in terpeti

nesramno nagovarjanje prešernih ženstev, ali Jezus jej je pomagal stanovitni ostati. Afrodizija je oblastniku povedala, da ž njo nič ne opravi. Ukaže jo pred se prignati, in jej reče: „Ali te ni sram, žlahna (žlahnega rodu) hči ki si, Jezusa moliti?“ Serčno mu Agata odgovori rekoč: „Mene ni sram moliti Jezusa, pravega Boga, le tebe naj bo sram, ki moliš nesramne molike.“ — Na to jo zapove s pestmi biti in v ječo zapreti. — Drugi dan jo je ukazal oblastnik spet pripeljati, se jej grozí in jej protí, jo strašno mučiti in umoriti, če svoje vere ne zataji. Ali serčno mu ona pové: „Jezus je moje življenje in zveličanje.“ — Na to jo ukaže na tezavnico razpeti, in z železom žgati; Agata je pa za vse to Boga hvalila. Grozovitnež ves serdit jej persi odrezati velí. V sveti sramoti mu reče Agata terdo in ojstro: „Grozoviti kervolok! kaj ti tudi persi niso več svete, s kterimi te je dojila tvoja mati?“ — Tisto noč se je vsa ječa osvetila, in častitljiv mož, sam s. Peter, se jej prikaže, in jo ozdravi. Celo noč je po tem premolila in hvalila Boga. — Oslepljeni oblastnik se začudi, kadar vso zdravo prednj pripeljejo; ali spet jo ukaže sleči in po ojstrih črepinjah obračati in po živem oglju. Na to se je jela zemlja tako strašno tresti, da se je poderlo nekoliko zida, in je ubilo dva oblastnikova svetovavca. Hitro spet marternico v ječo zaprejo. Zdaj je s. Agata serčno želela, skoraj k Jezusu priti, in je začela moliti rekoč: „Moj Gospod in Stvarnik, ki si me od mladih let čisto ohranil, meni moč dal, vse bolečine preterpeti, in ne ljubiti tega sveta; oh, vzemi mojo dušo gori, da se ločim od revne zemlje in grem vživat tvoje usmiljenje.“ To je izmolila, in sladko v Gospodu zaspala.

Po teh lepih zgledih tudi mi serčno in neprestrašeno očitno spoznovajmo svojo vero v Jezusa. Zakaj Jezus pravi: „Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Ocetom, ki je v nebesih. Kdor pa mene zataji pred ljudmi, ga bom tudi jas zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“ (Mat. 10, 32, 33.) Amen.

LVII. Keršanski nauk.

§. 4. Od četertega člena vere.

Terpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umerl, in v grob položen.

Kteri je četerti člen apostoljske vere?

Četerti člen apostoljske vere je: „Terpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umerl, in v grob položen.“

Jezus je vedel, da bo terpel in umerl; on je tudi želel terpeti in umreti, ker je na svet prišel zato, da bi s svojim terpljenjem in s svojo smertjo odrešil vse ljudi. — Svoje terpljenje in svojo smert je Jezus svojim učencom tudi naprej pravil, da bi se ne pohujšali nad njim, kadar ga bodo vidili iti v terplenje in smert. Skazoval jim je, da mora iti v Jeruzalem in veliko terpeti od starašin in pismarjev in viših duhovnov, in umorjen biti. (Mat. 16, 21.) Nekoliko dni pred svojo smertjo je spet ponavljal to svoje napovedovanje rekoč: „Glejte! gremo gori v Jeruzalem, in vse se bo dopolnilo, kar je pisano od Sinu človekovega po prerokih. Izdan bo namreč nevernikom, in bo zasramovan, in bičan in zapljuvan; in po tem, ko ga bodo bičali, ga bodo umorili.“ (Luk. 18, 31—33.) — Vse to se je res zgodilo, kakor nam spričuje sveta apostoljka vera v četertem členu rekoč: „Terpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umerl in v grob položen.“ — Terpel je Jezus takrat, ko Judje niso imeli več lastnega kralja, ampak so se znašli pod oblastjo Rimljanov. Rimski cesarji so takrat gospodovali tudi po Judovski zemlji, in oblastnik ali namestnik tadajnega cesarja Tiberija je bil Poncij Pilat. Judje niso smeli sami ob sebi nikogar umoriti; cesarjev namestnik je moral poprej smertno obsodbo čezn izreči.

Jezus je zamogel terpeti le kakor človek, ne pa kakor Bog.

Jezus je resnično terpel na duši in na telesu.

Na svoji duši je terpel veliko britkost in žalost; in na svojem telesu veliko rev in težav, veliko tepenja in ran; bičan je bil in s ternjem kronan.

Naj vam zdaj razložim Jezusovo britko terpljenje, kakor so ga popisali štirji evangelisti in na to popisovanje vam navežem nekoliko primernih naukov.

Jezus na Oljski gori v vertu Getzemani. *)

1) Prišel je tadaj tisti žalostni čas, da se ima Jezus britkemu terpljenju podvreči v odrešenje sveta; približala se je tista žalostna noč, da ima Jezus izdan biti svojim sovražnikom; ni bila že več dalječ tista žaloštna ura, ko bo začel Jezus piti grenki kelih terpljenja. In vse to je bilo na tanjko znano Jezusu, pred čigar očmi ni skrita nobena prihodna reč. Toraj hoče Jezus še enkrat in sicer zadnjikrat v Jeruzalemu večerjati s svojimi aposteljni. Ljubeznivo se je ž njimi pogovarjal pri tej zadnji večerji, prijazno je od njih slovo jemal! — Umival jim je noge v znamnje nezmerne ponižnosti; postavil s. rešnje Telo v znamnje neskončne ljubezni — kar vstane iz za mize Juda Iškarijot, kteri je že bil sklenil Jezusa Judom izdati, in gre iz hiše, pa ne, da bi svoj hudobni sklep kje na skrivnem objokoval, temveč da bi ga še le v djanju izpeljal; šel je k Jezusovim sovražnikom. Še nekaj časa potem se je Jezus ljubeznivo razgovarjal z unimi enajstimi aposteljni, ki so vsi žalostni za mizo sedeli. Med drugim je rekel: „Otročici! še malo časa sem pri vas. Me bote iskali, in kakor sem Judom rekel: Kamor jaz grem, vi ne morete priti, tudi vam zdaj rečem.“ Simon Peter mu reče: „Gozpod! kam greš?“ Jezus je odgovoril: „Kamor jaz grem, zdaj ne moreš iti za menoj: potlej pa pojdeš za menoj.“ — Peter pa mu je rekel; „Gospod! s teboj

*) Te premišljevanja so po večem posnete iz Pekecovih postnih pridig, v kterih je terpljenje Jezusovo opisano kratko pa prav določno.

sem pripravljen iti v ječo in smert. Svoje življenje bom za te postavil.“ Jezus mu je odgovoril: „Svoje življenje boš za me postavil? Resnično, resnično ti povem, da nocoj to noč, prejden bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil. Vsi se bote pohujšali to noč nad menoj; zakaj pisano je: Vdaril bom pastirja, in razkropile se bodo ovce.“ — Peter mu reče: „Da bi se ravno vsi pohujšali nad teboj, jaz vendar ne.“ Jezus pa je rekel: „Povem ti, Peter! petelin ne bo danes pel, prejden trikrat ne utajiš, da me poznaš.“ On pa je še več govoril: „Ako bi mi bilo tudi umreti s teboj, te ne bom zatajil.“ Ravno tako so pa tudi vsi rekli. — Oh, koliko je tudi med nami prederznih kristijanov, Petru enakih. Naj jim spovednik tudi še tolikanj prigovarja, ne zahajati v to ali uno tovaršijo, ne hoditi v to ali uno službo, ne pečati se s to ali uno osebo, bolj gledati na večni dobiček kakor na časni, večo skerb imeti za dušno zveličanje kakor za telesno zložnost: oni ga ne poslušajo, ker sami v sebe preveč zaupajo. In tako se zgodi, da trikrat padejo ali pa še večkrat, prejden dvakrat zaslišijo svarivni glas, padejo morda hujši ko Peter. Pa Peter je padel, in je spet vstal: taki prederzni kristijani pa padejo, in morda nikdar več ne vstanejo!

2) Po zadnji večerji se Jezus vzdigne iz za mize, in gre z enajstimi učenci ves žalosten iz mesta čez potok Cedron na Oljsko goro, ktera je bila kake pol ure od Jeruzalema. — V sredi žalostnih aposteljnov pride Jezus pri tihi noči in pri tamotni svitlobi blede lune na Oljsko goro, na kteri je rastlo dosti oljk, in gre ž njimi na vert Getzemani. Že marsktero noč je Jezus na Oljski gori prečul in premolil, ali tako žalostne noči še ni imel, kakor je bila ta. Jezus, kteri z enim samim pogledom pregleda vso večnost, je dobro vedel, kako se mu bo godilo nocojšno noč. Jezus je vidil, kakor da bi s svojim telesom v pričo bil, kako je Juda Iškarijot k Judom šel, in pri njih celo druhal vojakov in beričev dobi, da ga pojdejo lovit. Toraj ko z aposteljni navert Getzemani pride, se k njim oberne in jim reče: „Tukaj sedite, jaz pa grem naprej, in bom molil. Pa tudi vi molíte, da pod skušnjavo ne omagate, in ob vero v me ne pridete, kadar bote vidili, kaj vse se bo z menoj godilo.“ Le Petra, Jakoba in Janeza je seboj vzel, in

gre bolj v vert ž njimi. Te tri aposteljne je hotel imeti priče svoje človeške slabosti, ki jih je na Taborski gori imel priče svoje božje časti.

Ko je Jezus s temi tremi aposteljni pri tihi noči in pri svitli luni pod oljkami bolj v vert šel, se ga velika žalost loti, britkost ga opade, groza ga spreletuje, težave ga sprehajajo, tresti se začne in pa trepetati. Reče tadaj trem aposteljnom: „Moja duša je žalostna do smerti; ostanite tukaj, in pa z menoj čujte in molíte.“ In je stopil en lučaj dalječ od njih, in je pokleknil in molil, da bi se ga, če je mogoče, terpljenje ognilo; zakaj njegova človeška natora se je terpljenja grozno bala. „Oče!“ je djal, „ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih; vendar ne moja, ampak tvoja volja se izidi.“ Pa v teh svojih britkostih in težavah vendar ne pozabi svojih ljubih učencev. Od molitve vstane, in se verne nazaj k trem aposteljnom; pa spijoče najde vse tri. Žalostno jih ogovorí in pravi: „Simon, da tudi ti spiš! Da vendar še eno uro niste mogli čuti z menoj! Oh, čujte, čujte in molíte, da pod skušnjavo ne omagate! Duh je sicer voljen, ali meso je slabo.“

Spet obidejo Jezusa težave; popustil je toraj aposteljne, in se verne na svoj poprejšni kraj, ter se verže na kolena z obrazom do tal, in moli še priserčniši: „Oče! ljubi Oče! če je mogoče — in pa saj ti je vse mogoče — odvzemi mi ta kelih. Vendar ne, kakor jaz, ampak kakor ti hočeš, naj se zgodí.“ Po tem se spet k aposteljnom poverne, pa spet jih najde terdo spati, in pravi: „Kako morete vendar zdaj spati! Vstanite, molite, čujte, da v skušnjavi ne padete.“ Pa od žalosti in zaspanca so bili tako omamljeni, da sami ne vedó, kaj Jezusu odgovarjajo.

Spet jih popustí in v tretje gre molit. Prave smertne težave ga obhajajo. Tolikošna žalost in tolikošna britkost se loti njegovega duha, da ves trepeče, da se začné potiti po vsem životu; in take jagode potu začnejo iz njegovega telesa kapati na tla, kakor kaplje kervi. V teh strašnih britkostih Jezus na obrazu leži pred svojim nebeškim Očetom; in ker spozna, da človeški rod ne bo rešen pogubljenja, če on zanj ne terpi, toraj moli v teh smertnih težavah: „Moj ljubi Oče! ako se me

ne more ogniti kelih terpljenja, da bi ga ne pil, tvoja volja se zgôdi.“

Tukaj zdaj nekoliko postojmo, ter premišljujmo, kako se Jezus zaderži med molitevjo. Njegovo obnašanje in zaderžanje nas bo učilo, kako se moramo obnašati in zaderžati tudi mi, kadar mólimo:

Jezus je molil:

a) Ponižno; vergel se je na kolena z obrazom do tal. Ponižna bodi tudi vsa naša molitev. Kadar mólimo, spoznajmo, da smo pred Bogom nevredne stvari, ki ne zaslužimo, da bi se Bog ozerl na nas in na našo molitev. Bolj ponižna ko je, bolj prijetna bo pred Bogom naša molitev; tem hitrejši bo uslišana. „Bog se prevzetnim vstavlja; ponižnim pa daje svojo gnado.“

b) Jezus je molil z vdanostjo v sveto božjo voljo. Jezus ni molil, da bi kelih terpljenja moral iti od njega, ampak le, da bi memo njega šel, ako je božja volja. Z enako vdanostjo v sveto voljo božjo molímo tudi mi. Kadar nas revšcina stiska, kadar nas nadloge tarejo, kadar nas bolezen terpinči ali kaka druga težava pride nad nas, vtegnemo sicer Boga prositi, da bi nas rešil vseh teh zlegov, vendar pa moramo njemu na voljo pustiti, da nam ali nadloge preloži, ali pa nas še dalj časa terpeti pusti, kakor si je že za naše zveličanje vspešniši ali to ali uno. V takih primerlejih vselej po Kristusovo molímo rekoč: „Moj Oče! reši me teh nadlog; pa ne moja, ampak tvoja volja se zgôdi. Sej ti naj bolje veš, kaj je zame naj bolj prav.“

c) Jezus je molil stanovitno. Trikrat namreč je prosil svojega Očeta, da bi memo njega šla ta ura, ako je mogoče. Stanovitna bodi tudi naša molitev. Ne jenjajmo in ne utrúdimo se v molitvi, ako nas Bog tudi enkrat ali dvakrat ali trikrat ne usliši. „Molite neprenehoma“ opominja Kristus sam in njegov apostelj. (Luk. 18, 1, I. Tes. 5, 17.)

Tako tadaj Jezus leži na obrazu pred svojim nebeškim Očetom, tako medli, tako žaluje, tako moli in kliče, prosi in zdihuje, se trese po vsem životu in kervavi pot poti. Nikoli ga nismo vidili poprej v taki in tolikošni žalosti in britkosti. Jokal je res, ko se je ozerl na neverno Jeruzalemsko mesto, v kterem so bili zanicevani njegovi sveti nauki, in ko je pre-

vidil, kolika šiba božja bo Jeruzalem zadela zavoljo tega zaničevanja; jokal je tudi pri grobu Lazarja, svojega ljubega prijatla. Ali v tolikošni britkosti, kakor v vertu Getzemani, ga še nismo vidili. Kervavi pot je stal po njem, in je tudi ž njega kapal na tla, in omedljeval je pod smertno britkostjo. Kdaj je že kteri človek terpel tolikošno žalost?

3) Pa zakaj, ljubi kristijani! Jezus tolikanj žaluje, zakaj tolikanj zdihuje, zakaj kervavi pot poti? Zakaj ga sprehajajo tolikošne težave, da bi se duša ločila od njegovega telesa, ko bi ga ne podpirala njegova božja natora in ne privarovala še k grenkejšemu terpljenju? — Oh, pregrehe sveta mu delajo tolikošno britkost; grenko trepljenje, ki ga bo nase vzel v odrešenje vsega človeštva, ga je na tla poderlo; nehvaležnost tolikanj kristijanov in drugih ljudi, ki se bodo pri vsem njegovem terpljenju radovoljno pogubili, mu je kervavi pot iztlačila iz telesa.

a) Jezus, on Bog in človek skupaj, ima na vertu Getzemani pred očmi vse pregrehe, storjene od začetka do konca sveta. Jezus se je pri nebeškem Očetu poroka storil za vse pregrehe; toraj je pa tudi nebeški Oče, kakor govorí prerok Izaija, nanj naložil nas vseh grehe. S to težo pregreh se čuti Jezus obloženega, in vidi nad seboj Adamovo nepokorščino v raju in Kajnov uboj, Davidovo prešestvo in Salomonovo molikovanje, Petrovo zatajenje in Judovo izdajanje, Pilatovo krivičnost in slepoto Judov. Si postavi pred oči tvoje pregrehe, kristijan! kakor pregrehe vesoljnega sveta: tvoja prevzetnost in ošabnost, tvoja lakomnost in skoparija, tvoje nečistosti in prešestva, tvoja nevošljivost in opravljivost, tvoja požrešnost in pijanost, tvoje kletve in kvantanja, tvoja lenoba in zanikernost, tvoje krivice in goljufije, tvoji in moji obilni grehi in grehi vsega človeštva so mu zdaj pred oči stopili. O kako bi tadaj ne bilo žalovalo pod tolikanj težko butaro pregreh Jezusovo presveto serce, ktero studi in sovraži vsako tudi naj manjšo napčnost! Res, zavoljo težke butare pregreh vesoljnega sveta, s ktero je bil obložen, je žaloval in zdihoval, se tresel in trepetal, prosil, molil, klical, kervavi pot potil. O greh! ti strašna hudoba! da si Sinu božjemu napravil toliko žalosti in toliko britkosti! Pod tvojo težo pade kralj nebes in zemlje na kolena in kervavi pot poti.

b) Jezus pa tudi žaluje in kervavi pot poti, ker na enkrat vidi pred seboj vse britko terpljenje, ktero ima nadnj priti, zato ko se je on poroka storil za grehe vsega sveta. Jezus, on Bog in človek skupaj, je previdil, kako gerdo ga bodo beriči kmalu kmalu vezali, kako nesramno sem ter tje suvali in pàhali, kako da bo od nesramnega hlapca za uho udarjen, od duhovske gosposke po krivici obsojen, od hudobne druhali zasramovan, zapljuvan in tolčen, kako da bo vpričo Heroda zanicevan, da bo po svojem životu ves razmesarjen, v svojo glavo s ternjevo krono ranjen, od Pilata po nedolžnem v smert obsojen, nag na križ pribit, in s sulico v serce preboden; ob kratkem, vidil je vse svoje terpljenje, kar ga bo prestal do zadnjega zdihleja. Kaj čuda tadaj, da Jezusa strah opade, da je žalosten do smerti, da se trese in kervavi pot poti! Sej ni bil Jezus le Bog, ampak je bil tudi človek, nam razun greha enak v vseh rečeh. Kolikanj pa ne trepeta človeška natora pred terpljenjem! Le hudodelnika je treba pogledati, kteri je v smert obsojen. O, kako on obledí in zmedlí, kadar se mu naznani smertna obsodba, dasiravno ni obsojen v dolgo terpljenje, temveč se ob enem mahleju konec storí njegovemu življenju! O greh, greh! ti strašna hudoba! da ti tolikanj terpljenja napraviš Jezusu! Jezus je hotel preterpeti tiste kazni ali štrafenge, ktere bi mi morali v peklu vekomaj terpeti zavoljo greha, da nas je rešil tega terpljenja, in glejte, kolikanj on že v vertu Getzemani terpi!

c) Zadnjič je pa Jezus v vertu Getzemani tudi zato in sosebno zato žaloval, da mu je bilo skoraj žalosti umreti, ker je vidil, koliko duš se bo pri vsem njegovem britkem terpljenju le vendar radovoljno pogubilo; ker je vidil, da bo njegovo terpljenje, ktero je dobrim kristijanom studenec vseh milost in začetek zveličanja, da bo to njegovo terpljenje veliko kristijanom še le vzrok večega pregrešenja in hujšega pogubljenja. Grenki kelih terpljenja, kterega mu je Oče nebeški podal, bi bil Jezus z veseljem izpil do zadnje kaplje, ko bi bil previdil, da bo vse ljudi v nebesa pripravil s tim svojim terpljenjem. Ali ker je védel, da ne bo zlo veliko ljudi zveličanih, dasiravno mu je bilo zanje tolikanj terpeti; ker je vedel, da bo nad veliko ljudmi zgubljena njegova kri in njegova ljubezen, zato ko

ne bodo zanj marali, ker je vedel, da bo veliko ljudi le še huje pogubljenih, zato ker bo on zanje terpel: toraj je žaloval v vertu Getzemani, toraj je zdihoval, molil, prosil: „Oce, oh ljubi Oce! če je mogoče, naj gre kelih terpljenja memo mene.“

Pojdite tadaj na Oljsko goro, vi terdovratni grešniki in grešnice, ki brez strahu in še veseli greh na greh nakladate, stopíte v vert Getzemani, in poglejte, kako bledo je Jezusovo oblicje; poglejte, kako ž njegovega svetega telesa kervavi pot kaplje na zemljo; poslušajte, kako Jezus zdihuje k svojemu nebeškemu Ocetu, in si mislíte, da ravno vi ste krivi, da Jezus žaluje in zdihuje in kervavi pot poti. Jezus vas je hotel povzdigniti k nebeškim dobrotam, vi pa le iščete pozemljiških dobrot, ter posvetnega blaga, posvetnega veselja in posvetne časti. Jezus vas je rešil od pekla; vi pa hočete po sili priti v pekel. Nad vami bo tadaj zgubljena Jezusova kerv, vam terpljenje Jezusovo ne bo pomagalo v nebesa, ampak vam bo zaslužilo še le hujše pogubljenje! To je Jezus dobro vedel, ker on vse ve, kar je bilo in kar še le bo; zato je pa tudi v Getzemanskem vertu tolikanj žaloval, in tolikošne dušne britkosti terpel, da je jel kervavi pot potiti.

Pojdite na Oljsko goro, in stopíte v vert Getzemani, vi spokorni grešniki! kteri ste svoje grehe spoznali, se jih spovedali, jih zapustili, in zdaj že zanje pokoro delate; pojdite na Oljsko goro, in stopíte v vert Getzemani, da se bote od Jezusa učili, svoje grehe prav obžalovati in objokovati, in jih po svoji moči zbrisovati s spokornimi deli. Glejte Jezusa v vertu Getzemani, kteri je nase vzel vse grehe vesoljnega sveta, kolikanj on žaluje in zdihuje pod njih težo, se trese, in kervavi pot poti; in spoznajte iz tega, kolikanj morajo tudi vas v serce pêči storjeni grehi, ker ste se ž njimi zamerili svojemu ljubeznivemu nebeškemu Očetu, ga razžalili, ga zaničevali. Pa Jezus ni le žaloval, ker se je vidil z grehi obloženega, ampak hotel je tudi kelih terpljenja piti, da bi s tim svojim terpljenjem potolažil razžaljenega nebeškega Očeta, in zadostoval za grehe vsega sveta. Zato je pa tudi v tretje molil k svojemu nebeškemu Ocetu: „Moj Oce! ako se me ne more ogniti ta kelih, da bi ga ne pil; tvoja volja se zgôdi.“ Vidiš, spokorni grešnik! kako moraš tudi ti z voljnim terpljenjem in

s pokorili zadostovati za svoje grehe, da potolažiš razžaljenega Boga in zbrišeš svoje grehe. Kolíkor si veselja vžil v svojih grehih, toliko moraš žalosti vžiti v svoji pokori!

Pojdite na Oljsko goro, in stopíte v vert Getzmani, vi pravični, bogaboječi kristjani! in ozrite se v Jezusa, ki stoji mu kervavi pot po vsem njegovem životu, in tudi na zemljo kaplje. Glejte, Jezus, dasiravno je v smertnih britkostih, le vendar ne pozabi svojih ljubih aposteljnov, temveč jih tudi še ob uri strašnega terpljenja obiskuje, tolaži, jim serce daje in jih izgovarja; in ker so bili še slabi, še noče Jezus pred njih očmi terpeti, ampak spred oči se jim terpet umakne. Tudi vi ste Jezusovi učenci, ker si prizadevate ne po svojem poželjenju, ne po spačenih navadah zapeljivega sveta, ampak po njegovih svetih naukih in lepih zgledih živeti; toraj nikar ne mislite, da bi vas Jezus zdaj pozabil, ko že sedí na desnici nebeškega Oceta, ker še ob strašnem terpljenju ni pozabil svojih aposteljnov. Vaš prijatel je Jezus, in kadar se bodo iztekle ure vašega časnega življenja, bo on tudi vas obiskal na smertni postelji, kakor je aposteljne obiskoval v vertu Getzemani, in vas popelje v svoj nebeški dom, kjer je večno veselje doma. Ali dokler ste še na tem svetu, vas Jezus zmerom opominja, kakor je aposteljne v Getzemanskem vertu opominjal, in vam pravi: „Čujte in molíte, da pod skušnjavo ne omagate! Duh je sicer voljen, ali meso je slabo.“ Če ste tudi v dobrem že uterjeni, le vendar čujte nad svojim sercom, da se kaka pregrešna želja vanj ne ukorenini; čujte nad svojimi očmi, da kje kake skušnjave ne poberete; čujte nad svojimi ušesi, da vas poslušanje pregrešnih reči v kak greh ne zapelje; o čujte nad seboj, da ne grešite, zakaj meso je slabo! Ker pa iz svoje lastne moči ne morete v dobrem stanovitni ostati, molíte tudi, in prosíte svojega nebeškega Oceta, da bi vas obvaroval vseh skušnjav in zapeljivost; če pa kterikrat ponevedama naletite v kako skušnjavo, da bi vas podpiral s svojo močjo, da bi skušnjavo premagali, kakor jo je nekdaj premagala Suzana, v greh siljena od nesramnih sodnikov, kakor jo je premagal mladenec Jožef, v greh napeljevan od nečiste Putifarjeve žene, kakor so jo premagali drugi svetniki.

Pojdite na Oljsko goro, in stopíte v vert Getzemani, vi žalostni, revni kristijani! in glejte Jezusa žalovati in poslušajte ga zdihovati: „Oče! naj gre kelih terpljenja memo mene; pa vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti hočeš, naj se zgodi.“ Tako moli, tako prosi, tako zdihuje, tako kliče Jezus k svojemu nebeškemu Očetu. Od njega se učíte vdanosti v sveto voljo božjo v vseh okoljšinah, in tudi v težkih in žalostnih urah življenja, in bote zares bogaboječi, bote zares pravi posnemavci, pravi učenci Kristusovi. — Jozefina, edina hči premožnih pa pobožnih staršev, je nevarno obolela v cvetju svojih let. Zdravnik jej je zapisal sila grenko in zoperno zdravilo, ktero se je bolnemu dekletu že o pervem požirku tako močno pristudilo, da je nikakor niso mogli pripraviti, naj bi ga vžila še v drugič. Njena mati pa je hčerko priserčno ljubila; toraj bi bila le tolikanj rada, da bi bila deklica zdravilo vžila, in po njem svoje zdravje spet nazaj dobila. In tadaj vzame nekega dne v eno roko grenko zdravilo, v drugo pa prelepo podobo zveličarjevo, ter stopi ž njo k postelji svoje bolne hčerke. Na podobi pa je bilo viditi Zveličarja, na Oljski gori klečečega, kako ves vdan v voljo svojega nebeškega Očeta iz angeljevih rok sprejema britki kelih terpljenja. In modra mati razkazuje bolni Jozefini milo podobo Zveličarjevo, in jej pravi: „Glej ljuba hčerka! to lepo podobo: glej ljubega Jezusa, kako radovoljno sprejema kelih terpljenja od svojega nebeškega Očeta, in ga izpije, izpije do zadnje kapljice. Ko bi on ne bil izpil britkega keliha terpljenja, bi naša duša ne bila rešena. In ti bi teh kapljic grenkega zdravila ne hotla vžiti, ktere ti bodo zdravje prinesle? Pametno skerb za z dravje imeti pa veš, da je keršanska dolžnost! Jezus je brez mere britkost vžil iz ljubezni do tebe, bi mar ti iz ljubezni do njega ene žlicice britkega zdravila ne hotla popiti?“ — Tako pri eni meri mati prigovarja svoji bolni hčerki. Deklica jo gleda, si dolgo ne pomišljuje in seže po grenkem zdravilu rekoč: „Ljuba mati! le dajte mi zdravilo. Zgôdi se volja božja! Iz ljubezni do mojega Jezusa iz serca rada povžijem to grenko zdravilo.“ To reče, vpre svoj pogled na podobo Zveličarjevo, in popije vse zdravilo do zadnje kapljice. — Ljubi kristjan! kadar nebeški zdravnik tudi tebi dušo ozdravlja z grenkim zdravilom britkost in težav, se

vstopi v duhu na Oljsko goro, v Getzemanski vert, poglej ondi Jezusa, ki v smertnih težavah na zemlji leži; poslušaj ga, kako vdano moli k svojemu nebeškemu Ocetu, in uci se od njega vdanosti v sveto voljo božjo,

O stopíte, vi vsi, na Oljsko goro v vert Getzemani, in skleníte svoje prošnje z Jezusovimi prošnjami, svoje zdihovanje z Jezusovim zdihovanjem, da bi nas Bog obvaroval nesrec in nadlog, ktere smo si zaslužili s svojimi grehi! Obljubite Bogu poboljšanje, in prosíte ga, da bi iz rok djal meč, ki ga že nad nami izteguje, in nam ž njim žuga.

Oh, nebeški Oče! zaslužili smo res, da bi nas udaril s posebno šibo, ker se ne ravnamo po tvojih zapovedih! Ni še dolgo, kar si nas tepel! pa tvoja šiba nas ni nic poboljšala, ampak še le hudobniše in razuzdaniše nas je naredila. Vemo, da te na maščevanje kličejo naše pregrehe: pa zanesi nam zavoljo Jezusa, kteri je za nas na Oljski gori kervavi pot potil; saj spoznamo svoje grehe, in obljubimo resnično poboljšanje. Če nas pa vendar udariti misliš, zgôdi se tvoja volja. Têpi nas na tem svetu, da nam le na unem prizaneseš. Amen.

LXIV. Keršanski nauk.

Jezus vjet.

Jezus Kristus je začel v vertu Getzemani terpeti, da nas je rešil večnega pogubljenja, ker se je tudi na vertu, v raju, začel greh, kteri nas je bil zakopal v vecno pogubljenje. „Jezus je začel na vertu terpeti,“ pravi s. Ciril, „da se delo našega zveličanja začne na tistem kraju, na kterem se je začelo vse hudo. Kjer se je pervi Adam pregrešil s svojo nepokoršcino, ondi je drugi Adam, (namreč Jezus Kristus,) popravil njegovo pregreho, ko se je podvergel povelju svojega

Očeta.“ O koliko žalost, kolikošno britkost je Jezus že na vertu Getzemani terpel za vsakega zmed nas! „Za se“ namreč, pravi sveti oče Ambrož, „ni imel za kaj terpeti; kar je terpel, je le za nas terpel“, toda terpel za marsikterega, da bo še huje pogubljen, ker noče živeti po naukih Jezusovih, in si po tem takem Jezusovega terpljenja oberniti v svoje zveličanje. Pa dasiravno Jezusa bolí nehvaležnost in slepota takih ljudí, kteri se bodo pogubili vkljub vsemu njegovemu terpljenju, hoče le vendar kelih grenkega terpljenja izpiti do zadnje kaplje zavoljo malega števila tistih kristjanov, od kterih je vedel, da bodo vanj verovali, vanj zaupali, ga ljubili, in po njegovih naukih natanjko živeli. Jezus je bil tedaj pripravljen v smert iti.

Danes bomo toraj še enkrat stopili na Oljsko goro v vert Getzemani, v kterem smo zadnjič popustili Jezusa, da bomo vidili, kako je bil od sovražnikov vjet. Zadnjič smo vidili, kolikanj je Jezus po človeški natori terpel, danes bomo pa tudi vidili, kako je na znanje dal svojo božjo natoro.

1. Jezus Kristus je na Oljski gori medlel pod težko butaro pregreh vsega sveta, je žaloval, zdihoval, in kervav pot potil; v Jeruzalemu se pa v Kajfa, velikega duhovna, hiši snidejo in zberó pismouki, farizeji in starašini ljudstva, in sklepajo Jezusovo smert. Juda Iškarijot, eden zmed dvanajsterih Jezusovih aposteljnov, je pri njih, in obljubi Jezusa, jim v roke pripraviti za trideset srebernikov. — O lakomnost, ti gerda pregreha! da si ti Juda tako oslepila, da je pripravljen v smert izdati clo dobrotnika in prijatla, Gospoda in Zveličarja! O, kaj ne stori vsega lakomni človek, da le spolni svoje lakomne želje! Juda iz lakomnosti clo Boga ponuja in prodaja pismoukom in farizejem!

In kolikanj da je bila ta Judova ponudba pismoukom in farizejem všeč, sami lahko spoznate, če le nekoliko pomislite, da so bili duhovni, pismouki in farizeji Jezusovi naj hujši sovražniki, in da nič niso tolikanj želeli, kakor si iz poti spraviti božjega učenika, Jezusa Kristusa, ker so jim bili njegovi nauki in zgledi tolikanj nasprot, in ker jim je Jezus večkrat očital njih hinavstvo in hudobije. Njih sovraštvo do Jezusa je bilo tolikošno, da so vedno iskali priložnosti, v kaki reči vjeti ga, zatožiti ga in v smert obsoditi. Kakor hudoben človek,

ki kaj hudega storiti želí, vedno priložnosti išče in ne jenja poprej, dokler hudo storí; tako tudi pismouki in farizeji. Vsi veseli so Judu obljubili in dali trideset srebernikov, ako jim Jezusa v roke pripravi. Dajo mu veliko druhal vojakov in beričev, še čez pet sto jih je bilo vseh skupaj, da pojde ž njimi Jezusa lovit. Vojaki in beriči vzamejo meče, sulice, kole, verví, verige, da bi se jim Jezus ne mogel braniti; vzamejo bakle in svetilnice, ker je bilo že pozno v noč, da bi se jim Jezus ne mogel skriti. — Juda, poprej Jezusov apostelj, zdaj pa njegov izdajavec, je dobro vedel, da je Jezus večkrat zmed Judov mahoma zginil, kadar so mu hotli kaj žalega storiti; toraj se je zdaj z vsem preskerbel, da bi jim Jezus ne mogel nikakor uiti. In ker se vojaki, ki so bili neverniki, in beriči duhovnov, kakor sicer vsi robavsi, niso nikoli pečali Jezusa poznati, jim je Juda obljubil, po nekem znamenju, odkazati Jezusa, da bi namesto njega kterega unih enajst aposteljnov ne zgrabili. „Kogar poljubil bom“, jim je rekel, „on je Jezus; njega zgrabite in varno ženíte.“ To znamnje jim je pa Juda lahko dal, ker je bila pri Judih sploh navada, da so podložni svoje prednike poljubovali v znamnje, da gorijo serčne ljubezni do njih.

S to veliko druhaljo vojakov in beričev se vzdigne Juda Iškarijot že pozno po noči iz Jeruzalema, in jih pelje na Oljsko goro Jezusa lovit. — O strašno spremenenje Jezusovega apostelja v vojvoda njegovih sovražnikov in ubijavcev! O Juda zgubljenec! zakaj greš sovražnikom izdajat svojega učenika, gospoda, dobrotnika in naj boljšega prijatla? Kdaj te je Jezus razžalil? Kakošno krivico ti je storil? O, le denar te je tolikanj oslepil, le lakomnost te je tako daleč zapeljala! Glejte, kristijani! tako zlo se zamore zgubiti človeško serce, če se pregrešnemu poželjenju vda. Kdo bi se ne bal, kdo ne tresel, kteri sliši to prigodbo!

Pa kaj počnejo pismouki, farizeji in starašini ljudstva v Jeruzalemu, ko je bil Juda z vojaki in beriči odšel Jezusa lovit s pismouki, farizeji in starašini ljudstva so med tem v Jeruzalemu berž najeli in podkupili krivih prič, da bode pričale zoper Jezusa, kedar ga pripeljejo; zakaj želeli so ga v smert obsoditi tako, da bi se pravično zdelo vsaj po zunanjem

in na videz. Ko so bili dobili krivih prič, pričakujujejo v hiši velikega duhovna Kajfa zbrani Jezusa, kdaj da jim ga bodo prignali poslani vojaki in beriči.

2. Med tem je bil Juda z veliko trumo vojakov in beričev že blizo Oljske gore. Jezus pa še zmerom na Oljski gori v vertu Getzemani žaluje in zdihuje, se trese in kervavi pot poti. O preljubi Jezus! kmalo bodo divji lovci ropnili na vert, na kterem zdihuješ, in te bodo popadli, kakor hudodelnika, te vezali in vklepali kakor tolovaja!

Pa Jezus, on Bog in človek, je dobro vedel za vsako stopnjo svojih neusmiljenih lovcev. Ko je tadaj v tretje odmolil k svojemu nebeškemu Očetu, in se vdal v njegovo voljo, da hoče piti kelih terpljenja v odrešenje sveta; se mu angelj božji prikaže iz nebes, in ga potolaži in poterdi. Ves pokojen in k smerti pripravljen vstane po tem Jezus od molitve, in gre nazaj k aposteljnom; pokazati jim hoče, da ve za vsako stopinjo svojih sovražnikov. Kadar k njim pride, jih najde spijoče; prijazno jih zbudi, in jim reče z ljubeznivim glasom: „Vi zdaj spite in počivate! Pa pri kraju je z vašim spanjem. Že je prišla ura, da bo Sin človekov grešnikom v roke dan. Vstanite, pojdimo! Glejte, moj izdajavec se že približuje!“ — In komaj je Jezus izgovoril te besede, kar stopi Juda Iškarijot pri vratih na vert Getzemani. Za njim pride velika druhal vojakov in beričev s svetilnicami in baklami, z meči in sulicami, s kolmi, vervmi, verigami. Ko bi trenil, je ves vert od bakel in svetilnic v svitlobi, in po vsem vertu orožje rožlja. Juda Iškarijot je šinil pred druhaljo, in se naravnost k Jezusu spusti, in, kakor bi bil njegov najzvestejši prijatel, ga pozdravi, rekoč: „Pozdravljen bodi, učenik!“ In potem še Jezusa poljubi, kar je bilo znamnje priserčne prijaznosti, samo da Juda ne poljubi Jezusa iz priserčne prijaznosti, temveč da ga tako odkaže vojakom in beričem, kakor jim je bil obljubil.

O Kristus Jezus! zakaj nisi zapovedal streli, da bi bila iz jasnega udarila v Juda, prejden te je poljubil po hinavsko? ali zemlji, da bi se bila pod njim odperla, in ga živega požerla, prejden te je izdal sovražnikom? O, naš Odrešenik se ni maščeval nad sovražniki, kakor se mi majščujemo! Učil je v svojem življenju: „Ljubite svoje sovražnike, da bote otroci

svojega Očeta, ki je v nebesih, ki daje svoje solnce nad dobre in hudobne, in dež pravičnim in krivičnim.“ In kar je učil, to je tudi sam spolnoval. Pogledal je Juda z očesom, ktero ga je milovalo in svarilo, in mu ljubeznjivo reče: „Prijatelj! čemu si prišel? Juda ali poljubiš Sinu človekovega, in ga tako izdajaš?“ — O, ko bi bilo le še s čem mogoče poboljšati ta Jezusova krotkost in ljubezen do njega! Pa vse je zastonj; Juda je nespokoren, Juda je terdovraten, Juda je oterpnjen, Juda je zgubljen. O lakomnost, lakomnost! ti gerda pregreha! da si ti Juda tako oslepila, da ga ni mogoče več spreoberniti! Pa, kristjani! tako oslepí in zaplete v hudičeve zaderge človeka vsaka druga pregreha in hudobna navada, če se prec od konca ne premaga.

Ker je Jezus vedel, kaj ga čaka, je šel sam poln svete serčnosti in brez vsega straha lovcom nasprot, in jim reče: „Koga iščete?“ Vsi z enim glasom nagovoré: „Jezusa Nacarenškega!“ Jezus jim hoče očitno pokazati, da bi ga zoper njegovo voljo ne mogli vjeti, in da gre v smert, le ker sam hoče, da se jim radovoljno, neprisiljen v roke da; toraj jim reče po božje z mogočno pa pokojno besedo: „Jaz sem.“ In glejte, pri tej besedi vsi nazaj odskočijo, in kakor da bi bili od strele zadeti, so vsi na pol mertvi popadali na tla. O, da bi bili pač iz tega čuda spoznali, da imajo pred seboj Boga v človeški postavi, kteri ima ukazovati z vsem svetom, v čigar roci je njih življenje in vsa njih moč, kteri popihne, in se zemlja trese, kteri pomigne, in se gibljejo nebeške moči! Pa hudobni so ostali. — Jezus jim da, da se odsopejo, in na noge skolehajo. Potem jih pa spet upraša: „Koga iščete?“ Spet mu rekó: „Jezusa Nacarenškega.“ Jezus jim odgovorí, toda jim ne da več skusiti svoje božje moči, in pravi: „Sej sem vam že povedal: Jaz sem. Če tedaj mene iščete“, je še pridjal poln ljubezni do svojih aposteljnov, ktere je imel za seboj, „če mene iščete, pustite te le, da gredo“, in pokaže na svoje aposteljne. Res, velika je bila Jezusova ljubezen do aposteljnov!

Vojaki in beriči so zdaj pristopili k Jezusu, in ga primejo. To vidijo aposteljni in še le zdaj čutijo, kam to kaže. „Gospod!“ mu rečejo, „jih ne bomo z mečem, kakole?“ Toda Peter v

svojem svetem ognju za Jezusa ni dolgo vpraševal; kar meč izdere, ki ga je imel pri sebi, in mahne, in Malhu, velikega duhovna hlapcu, odseka desno uho. Peter je to storil iz ljubezni do Jezusa, ker ga je hotel braniti. Pa Jezus hoče druge znamnja ljubezni, ne pa sile delati sovražnikom. Jezusova ljubezen nas mora navdati s pohlevnostjo in krotkostjo tudi do kačjih sovražnikov. Jezus je toraj apostelne zavernil. „Le pustite“, je djal; „in ti Peter! berž vtakni meč v nožnice. Kdor kóli drugim z mečem namerja, zasluži z mečem umorjen biti. Meniš kaj le, da bi ne mogel še zdaj Očeta prositi, in več kakor dvanajst vojsk angeljev bi mi on poslal? Toda kako se bodo pa spolnile pisma prerokov, ktere oznanujejo, da se mora z menoj tako zgoditi? Ne bom kaj le pil kelha, kterega mi Oče poda? Zakaj bi se ne začelo terpljenje, ktero mi je naložil Oče nebeški?“ Na to se je Jezus dotaknil Malhovega ušesa, in pri tej priči mu ga priceli. Ali bi ne bili mogli že pri tem spoznati Jezusove milosti in dobrotljivosti, in se le zoper njegove sovražnike oberniti, ne pa zoper njega? Pa terdovratni so ostali. Jezus jim tadaj radovoljno poda svoje nedolžne roke, ktere so bile ljudem že toliko dobrega storile, in mu jih zvežejo. Jezus, sama nedolžnost in svetost, pred čigar očmi tudi luna ni svitla, in zvezde niso čiste, je zdaj v rokah neusmiljenih in divjih vojščakov in beričev. Zdaj je prišla tista ura, od ktere je svojim apostelnom tolikokrat pravil, da bo „Sin človekov grešnikom v roke izdan.“

Apostelnom pa niso vojaki in beriči nič žalega storili; zakaj primorala jih je božja nevidna moč, da so pri miru pustili apostelne, ia potem takem spolnili povelje Jezusovo, ki jim je rekel: „Če mene iščete, pustite te-le, da gredo.“ Dasiravno bi bili mogli po postavi zvezati tudi apostelne, ker je šlo z učenikom prijeti tudi učence; si le vendar ne upajo svojih rok na kterega položiti, še na Petra ne, kteri je bil Malhu odsekal desno uho.

Med tem je bilo nekaj duhovnov in starašinov ljudstva iz Jeruzalema prišlo v vert Getzemani. Sovražtvo do Jezusa jim ni dalo čakati, da bi ga bili pripeljali v Jeruzalem. Ko jih Jezus zagleda, jim reče: „Kakor razbojnika ste me prišli lovit z meči, sulicami in kolmi. Sej sem bil vendar vsak dan pri

vas v tempeljnu, in sem očitno učil; pa niste po meni rok iztegnili, in me niste prijeli. Zdaj pa po noči ste me prišli lovit. Pa to je vaša ura, to je moč noči. Le po noči in pri tami si upate izpeljati svoj hudobni naklep.“

3. In na to vzdignejo Jezusa, in ga peljejo kakor hudodelnika zvezanega in vklenjenega v Jeruzalem pred veliko Judovsko sodbo. Ko aposteljni vidijo, da se Jezus ne brani, temveč se da v Jeruzalem peljati; se vsi prestrašijo in zbežé, ker se bojé, de bi morebiti tudi njih ne popadli. — Zapuščen je zdaj Jezus od svojih ljubih aposteljnov, obdan je od sirovih vojakov in beričev; zvezane so njegove roke, ktere so iz nič napravile nebo in zemljo. Pa sam rad, ne prisiljen je Jezus vse to terpel. Lahko bi bil z eno besedo pokončal svoje lovce in podrobil v prah; lahko bi jih bil ostrašil s svojim skrivnim božjim strahom, da bi si ne bili upali pritakniti se ga; ali pa v sredi med njimi bi lahko bil, da bi mu ne bili mogli nič žalega storiti. In tako je res ravnal s svojimi sovražniki, dokler še ni bila prišla njegova ura. Ko je pa dodelal delo, ktero mu je bil naložil njegov nebeški Oče, in je hotel poslednjič Očetu popolnoma poplačati naše dolge, in nam tako popolnoma razodeti vso ljubezen božjo; se je dal voljno svojim sovražnikom v roke, da so storili ž njim, kar so hotli, ali da bolj rečem, kar je Jezus sam hotel iz neizrekljive ljubezni do nas. Res je prišel Jezus popravit, kar je bil Adam pokazil, in premagat tistega, ki nas je imel pod oblastjo, ki je bil našim pervim staršem in nam večno prekletstvo navlekel na glavo, in nas vse zapeljal v večno pogubljenje.

Pa kdo bi mogel verjeti, ko bi nam tega ne povedalo sveto evangelje, kdo bi mogel verjeti, da je človek v stanu tako zlo zdivjati, da svojega Boga proda—sovražnikom, proda v smert! In glejte, Juda Iškarijot je tako dalječ zdivjal. O ti nehvaležni Juda! kako ti je bilo vendar pri sercu, ko si Gospoda po hinavsko poljubil, ga poljubovaje izdal, in ko si potlej vidil, da se je dal zvezati in vkleniti? Ali se nisi sramoval svoje kupčije? Ali te ni vest pekla, ker si iz lakomnosti prodal nedolžno kerv svojega Gospoda in Učenika? — Kristjan! razgleduj se nad Judom, in spoznaj iz njegovega grozovitnega padca, kam te zamore pripeljati tvoje hudo nagnjenje, naj te

že vleče, v kteri greh si bodi, ako se mu ne vstavljaš precej v začetku. Prevelika ljubezen do denarjev je Juda tolikanj oslepila, da za trideset srebernikov svojega božjega učenika proda sovražnikom. Pa že davno je moglo vse hudobno biti njegovo serce, že davno mu blizo drugega ni bilo v mislih, kakor denar in dobiček; zakaj človek ne pade kar ob enem tako globoko. Od začetka je Juda v sebi čutil le posebno nagnjenje do denarjev; pa ne da bi ga bil krotil in moril, še le redil ga je, in rediti ga je imel dosti priložnosti, ker je nosil mošnjo, v ktero so aposteljni devali, kar so vbogajme dobivali od vernih, in česar so sicer potrebovali za svoje življenje. In iz te mošnje je menda Juda že davno po malem zmikati začel; ker sveto evangelje nam pové, da je bil tat. Po tem takem so pri njem vedno močnejše prihajale želje po denarjih, in nazadnje so bile že tako narastle, da za trideset srebernikov ali po naše za trideset goldinarjev proda svojega učenika, potem pa obupa, se obési in pogubí.

In tako je Juda s svojim žalostnim zgledom pokazal, kako resnične so besede sv. Duha, kteri nam pové, da „ni nič hudobnišega, ko denar ljubiti, ker tak človek ima tudi dušo na prodaj“. In gotovo, lakomnost tolikanj oslepí človeka, da ne spozna ne resnice ne postave, ne zapovedi ne dolžnosti, da se ne zmeni ne za nedeljo ne za praznik, da ne mara ne za božjo službo ne za božjo besedo. Vse to se v nemar pušča, da se le kak vinar časnega dobička vlovi. In kar je pri lakomnosti naj žalostniši, je to, da se nagnjenje do drugih pregreh s starostjo zmanjšuje, ali nagnjenje do časnega premoženja z starostjo le narašča. — Kakor je pa Juda nagnjenje do denarjev, ker se mu v začetku ni vstavljal, tako daleč oslepilo in zapeljalo; da je Jezusa prodal in se pogubil, ravno tako je že marskterega kristjana nagnjenje do grešnega mesnega veselja, ker se mu ni vstavljal precej od konca, tako oslepilo in zapeljalo, da je jel doprinašati pregrehe, ktere bi se po besedah sv. Pavla aposteljna clo imenovati ne smele med kristjani, ker so poklicani k svetosti, in se je potlej zvernil s svojim telesom v grob, s svojo dušo pa v pekel. Kakor je Juda nagnjenje do denarjev, ker se mu ni vstavljal v začetku, tako daleč oslepilo in zapeljalo, da je Jezusa prodal, in se

vekomej pogubil; ravno tako je že marsikterega kristjana nagnjenje do vina, ker se mu ni precej od konca vstavljal, tako oslepilo in zapeljalo, da se je jel z vinom nalivati, dokler ga je vanj moglo, in se je potlej zvernil s svojim telesom v grob, s svojo dušo pa v pekel. Bodite toraj, kristijanje! previdni, in vstavljajte se vsakemu hudemu nagnjenju kar o začetku, da vas na zadnje v velike grehe ne zapelje in ne pogubí, kakor je Juda zapeljalo in pogubilo.

Dasiravno je bila pa velika Judova pregreha, je bila vendar še veča Jezusova ljubezen do njega; in če moramo nad Judovo pregreho stermeti, se moramo nad Jezusovo ljubeznijo do njega zavzeti. Vedel je Jezus, da ga bo Juda sovražnikom izdal; vendar ga je obderžal med svojimi apostelni, in mu delil posebne milosti. O, kako lepo ga je opominjal pred grehom pri zadnji večerji, in s koliko ljubeznijo ga je svaril, ko ga je prišel izdajat na vert Getzemani! Še takrat ga je prijatla imenoval. „Prijatel! čemu si prišel, mu reče, in s tim uprašanjem ga opominja njegove gerde pregrehe, njegovega izdajanja, da bi Juda v se šel, in se poboljšal. Juda poljubi Jezusa, da ga sovražnikom izda; Jezus pa prijazno z Judom ravna, da bi ga spreobernil s svojo prijaznostjo. Ni ga kregal, ni ga zmerjal vpričo vojakov in beričev, ni se maščeval nad njim; ampak ljubeznivo in krotko mu reče: „Juda! ali poljubovaje izdajaš Sinu človekovega?“ O nesrečni Juda! da bi se bil vsaj takrat zbudil iz svojega grešnega spanja, kadar se ti je Jezus poljubiti dal, in ti je prijazno rekel: „Prijatel! po kaj si prišel? ali poljubovaje izdajaš Sinu človekovega?“ ali vsaj takrat, ko je bil tebe in tvojo trumo ogovoril, in ste od skrivnega božjega straha vsi popadali na tla! Pa vse je bilo zastonj; Juda je bil dopolnil mero svojih pregreh, je ostal terdovraten in se je pogubil. — Kakor je bila pa Jezusova ljubezen do Juda velika, ravno tako velika je njegova ljubezen do grešnikov. Glejte, grešniki njegove nauke zaničujejo, Jezus pa molči; grešniki njegove zapovedi prelomljujejo, Jezus pa prenaša; grešniki ga po besedah svetega Pavla „vnovič križajo“, Jezus pa terpi. Lahko bi jih po pervem storjenem smertnem grehu na vekomaj zavergel v pekel, kakor je zavergel pre-

vzetne angelje; pa jim še le dobrote skazuje, jim daje zdravje, daje premoženje, daje čast pri ljudeh. Jih prijazno opominja k poboljšanju po spovednikih, jih na pot pokore napeljuje po pridigarjih, jih k spreobernenju kliče po vésti; toda grešniki večidel vse to Jezusovo opominjevanje v nemar puščajo kakor Juda Iškarijot, gredó po potu pogubljenja ko Juda Iškarijot, in se bodo blizo tudi pogubili, kakor Juda Iškarijot. Pa kakor je rekel Jezus na vertu Getzemani svojim sovražnikom, ki so ga vjetega, zvezanega in vklenjenega imeli: „To je vaša ura, zdaj vam je dano z meno ravnati, kakor vam vaša neusmiljenost na misel da“; ravno tako tudi jaz rečem terdovratnim grešnikom: „To je vaša ura. Zdaj je čas milosti božje, zdaj vam je dano živeti, kakor vam na misel daje vaše hudo poželjenje, ker zdaj Jezus molčí, zdaj Jezus terpí, zdaj Jezus voljno prenaša; pa iztekle se bodo ure milosti božje, nastopil bo čas pravice, in takrat vam poreče Jezus: „Jaz sem Jezus! In popadali bote pred njim, kakor so lovci popadali v vertu Getzemani; klicali bote hribe, da bi vas pred Jezusovimi očmi skrile in zagernile: pa vse bo zastonj; plačilo bote prejeli po svojih delih, kakor ga je Juda prejel.“

Mi pa, ljubi kristjani! nikar ne posnemajmo takih grešnikov, ki za nobeno opominjevanje nič ne marajo, ampak pregrešno živé, in si božje prekletstvo na glavo nakladajo v dan maščevanja; temveč prizadevajmo si po njegovih naukih živeti, da ne pridemo v pogubljenje, od kterega nas je Jezus rešil s svojim terpljenjem. Ozirajmo se večkrat na Oljsko goro v Getzemanski vert, v kterem nam Jezus z besedo in djanjem prelepe nauke daje. Sv. Terezija se je v mislih sosebno rada sprehajala po Getzemanskem vertu, in je premišljevala zdaj veliko žalost na obličju Gospodovem, zdaj njegovo neznano dušno britkost, zdaj kervavi pot, kteri se mu je po čelu cedil, in kterega bi mu bila rada izmila s svojimi solzami. Spet drugi pot je po tem vertu hodila, in si tergala duhovnih cvetlic, ter rudečo vertnico goreče ljubezni, belo lilijo čistosti in nedolžnosti, nebeško vijolico ponižnosti in druge cvetlice, je spletala iz njih duhoven venec, in si lepšala ž njim svojo dušo. Sama je obstala, kako da ima noč in dan take premišljevanja, in kako močno da so jej pomagale na potu proti keršanski

popolnamosti. Ko bi se tudi mi v duhu pogostoma sprehajali po Getzemanskem vertu, bi gotovo tudi mi zvesto živeli po svetih Jezusovih naukih, bi v čednostih rastli in naprej prišli v keršanski popolnosti. Radi se toraj ozirajmo na Oljsko goro v Getzemanski vert!

Ti pa, Jezus Kristus! ki si se dal v našo odrešenje divjim vojakom in beričem popasti na vertu Getzemani, in zvezati in vkleniti, kakor hudodelnika, pomagaj nam živeti po tvojih svetih naukih. Amen.

LXV. Keršanski nauk.

Jezus pred Anom in Kajfom.

Duhovni, pismouki, farizeji in starašini ljudstva so tadaj po noči vojake in beriče poslali na Oljsko goro Jezusa lovit; sami pa so ostali zbrani v Kajfovi hiši, in željno pričakujejo, kdaj da jim bodo Jezusa prignali. Zaslišati in presoditi ga hočejo. Ko bi bili to pravični sodniki, bi mi pač smeli upati, da bo Jezus izpuščen, ker je bil ves nedolžen in največi dobrotnik ljudi; ali če pomislimo, da so sodniki že davno sklenili Jezusovo smert, si pač ne smemo obetati, da bo Jezus kdaj več prišel iz njih rok. Že takrat so sklenili umoriti Jezusa, ko je bil Lazarja, svojega prijatla, obudil v življenje; zakaj kakor hitro so zvedeli ta Jezusov čudež, so se precej zbrali, in se med seboj posvetujejo, kaj z Jezusom začeti, ker dela tolike čudeže. Eni so sklenili Jezusa umoriti, in pravijo: „Če ga pustimo tako delati, bo svet vanj veroval. In pa če ga ljudstvo spozna svojega Mesija in kralja, bodo Rimljanje, naši gospodje, menili, da se zoper cesarja vzdigujemo, in bodo prišli, naš tempelj razdjali, in vse ljudstvo pokončali.“ Drugi so pa terdili, da bi bilo bolje pri miru pustiti nedolžnega Jezusa, in

pravijo, da ni lepo in častito življenje vzeti kakemu človeku, kteri ni kriv nobene hudobije, temveč še le povsod dobro dela. Tako so se sodniki med seboj prepirali, — kar vstane Kajfa, kteri je bil v tem zboru veliki sodnik, in pravi: „Vi ne pomislite, da je bolje, da en človek za vse ljudstvo umerje, kakor da bi konec vzelo vse ljudstvo.“ Tako je bila sklenjena Jezusova smert, in od tega časa so vedno iskali priložnosti, ga iz poti spraviti. Pa po dnevu si ne upajo Jezusa prijeti, iz strahu pred ljudstvom; zakaj priprosto ljudstvo je bilo Jezusu vdano, ker je veliko dobrega prejemalo od njega. Toraj so po noči poslali Jezusa lovít. In da bi se vsaj po zunanjem zdelo, da ga po pravici umoré: ga hočejo poprej zaslišati in presoditi, in že komaj čakajo, da bi bil Jezus skoraj pred sodbo prignan, ker ga želijo v smert obsoditi.

Danes bomo tadaj Jezusa vsaj od dalječ spremili naj poprej pred Ana, potlej pa pred Kajfa. Zvesto bomo poslušali, kako bo Jezus sojen; in potem pojdemo za Jezusom na Kajfovo dvorišče; tam bodo beriči Jezusa varovali do drugega dne, in ne bo Jezus to noč nobenega očesa stisnil; zatoraj bomo tudi mi iz ljubezni do njega čuli, in gledali, kaj bo Jezus od beričev in hlapcev to noč imel preterpeti iz ljubezni do nas.

Že pozno v noč je bilo, in ves Jeruzalem je bil pri miru in pokoju. Le sovražniki našega Odrešenika še čujejo, in že komaj čakajo, da bi bil skoraj Jezus pripeljan iz Oljske gore; — kar vojaki in beriči z našim Odrešenikom pridivjajo v Jeruzalem. Gnali so Jezusa pred duhovsko gosposko, zato ker so hotli Jezusa soditi zavoljo njegovih naukov, v veri pa je šlo soditi le duhovnom.

1. Pervič ženejo Jezusa k Anu, kteri je bil poprejšno leto veliki duhoven, in tast sedajnega velikega duhovna Kajfa. Ana je bil že terd starec, in ves plesnjiv grešnik, pa vendar velike veljave pri ljudeh. Jezus nedolžni stoji zdaj kakor hudodelnik zvezan in vklenjen pred grešnim Anom, in Ana ga v svoji mogôčnosti takole nagovorí: „Znano nam je vsem, da ti že nekaj let po vsi deželi učiš. Povej nam, kaj si učil? Ali so res tvoji nauki Mozesovi postavi tolikanj nasproti? In pa zakaj imaš tolikanj učencov? Kaj misliš? Ali res meniš

Judovsko kraljestvo razdreti, in sebe kralja postaviti? Odgovori na to, da se bo vidilo, ali si nedolžen, ali te ljudje po pravici sovražijo.“

O kako lepe, kako hinavske besede! Kak hudodelnik bi se jih bil res vstrašil; ali Jezus, on čista nedolžnost, se jih ne more vstrašiti. Krotko in serčno mu odgovorí: „Kaj so ti moji nauki neznani? Nikoli jih nisem skrival, temveč očitno pred vsem svetom sem jih oznanoval. Po shodnicah in v tempeljnu sem učil, kamor se vsi Judje shajajo, in na skrivnem nisem nikoli govoril. Vaši učenci so bili moji poslušavci. Kaj toraj mene uprašuješ? Uprašuj rajši te, ki so me slišali, te, ki me tožijo; oni vedó vse, karkoli sem je učil.“ — Ali bi bil pač mogel Jezus bolj spričati, da je le resnico učil, kakor ravno s tim, da vzame svoje sovražnike na prico? In glejte, ta Jezusov odgovor vendar ni bil Anu všeč; toraj ko je komaj Jezus izgovoril, ga je neki hlapec, ki je zraven njega stal, za uho udaril, rekoč: „Ali tako odgovarjaš velikemu duhovnu?“

Stermite nebesa! ki vidite za uho udarjenega svojega kralja. In ti nebeški Oče! poglej svojega Sina, nad kterim imaš dopadanje, kako je za uho udarjen od hudobnega hlapca. O marsikdo bi bil od take krivice ves kmalu v togoti, in bi se po svoji moči maščeval nad razžalnikom! Tudi Jezus, naš Gospod in Odrešenik, bi bil lahko, kakor nekdaj Mozes, ukazal zemlji, naj se odpre, in naj hudobnega hlapca živega požre; tudi Jezus, naš Gospod in Odrešenik, bi bil lahko, kakor nekdaj prerok Elija, ogenj spod neba poklical, naj tega hudobneža konča; tudi Jezus, naš Gospod in Odrešenik, bi bil lahko, kakor nekdaj prerok Elizej, divje zverí iz berlogov poklical, naj tega nesramneža raztergajo na drobne kosce. Alj kaj storí Jezus, naš Gospod in Odrešenik? Oh, spoznajte tukaj božjo, ne človeško krotkost in poterpežljivost! Jezus se noče maščevati nad hudobnim hlapcom, temveč maščevanje odloži na veliki dan sodbe, in pohlevno in krotko mu reče: „Če sem rekel kaj napčnega, napčnost skaži; če sem pa prav govoril, zakaj me biješ?“ In hlapec ni vedel kaj reči; zakaj le zato ga je bil udaril, da bi se bil Anu prikupil. — Spoznajte, vi farizeji! iz te neizrečeno velike krotkosti nad Jezusom svojega

Boga in Gospoda: zakaj noben človek ne more tako krotek biti in tako poterpežljiv. Vi, kristijani! pa se spomnite tukaj besed, ktere nam je Jezus v svetem evangelju zapustil rekoč: „Zgled sem vam dal, da tudi vi tako storite, kakor sem jaz storil“; in posnemajte ta zgled, kakor ga je svoje dni posnemal grof Elcearij. Kakor sicer pobožni človek je imel tudi grof Elcearij prestajati mnogo preganjanja, obrekovanja in zanicevanja; Elcearij pa je vse radovoljno preterpel in poterpežljivo prenašal. Neka devica, po imenu Delfina, je veckrat vidila Elcearijevo mocnodušnost in nepremagljivo poterpežljivost. Vpraša ga tedaj, kako mu je mogoče, tolikanj poterpežljivo prenašati vse obrekovanja in zanicevanja njegovih brezvestnih sovražnikov. In Elcearij jej reče: „Povej mi, Delfina, kaj bi mi pomagala jeza in togota? Ž njo bi ne poboljšal ne svojih sovražnikov, pa tudi sebi bi nič ne pomagal. Zato sem si izmislil pripomoček, kterega tudi tebi povem, da se ga v prihodnje poslužiš. Kolikorkratkoli me kdo žali in zanicuje, si pred oči postavim Zveličarja, pred sodnikom stoječega, od krivih prič toženega, od rabeljnov tepenega, od nehvaležnih Judov zasmehovanega in zaničevanega; in pri tem si mislim: kaj je pač to malo razžaljenje, kterega jaz revni grešnik terpim, proti nezmernim krivicam, ktere je hotlo zavoljo mene preterpeti in prestati nedolžno Jagnje božje, moj Gospod in Zvelicar. In mahoma se mi serce umirí, in se jeza, ktera bi tolikanj rada skipela, spet vleže in ohladí se.“

2. Zdaj reče Ana Jezusa zvezanega in vklenjenega gnati h Kajfu, kteri je bil tisto leto veliki duhoven. Tudi mi pojdimo za Jezusom v Kajfovo hišo, da bomo vidili, kako se bo ondi godilo z Jezusom. Pri Kajfu so bili zbrani najhujši Jezusovi sovražniki, namreč duhovni, pismouki, farizeji in starašini ljudstva. Tudi podkupljenih krivih prič so imeli pripravljenih, da bodo pričale zoper Jezusa, kadar ga pripeljejo. O polnoči je že skoraj, kar pridejo z Jezusom v Kajfovo hišo, in ga postavijo v veliki zbor. Precej začno podkupljene priče ena za drugo po krivem pričati zoper Jezusa. Pa njih pričevanje se ni vjemalo in stikalo; kar je eden rekel, je že drugi overgel. Ko se je bilo že nekaj prič izgovorilo, se poslednjič dva pogovorita, da sta oba eno govorila. Jezus je bil o tisti prilož-

nosti, ko je govoril od svoje smerti, rekel, naj Judje ta tempelj podero, namreč njegovo telo, in on ga bo v treh dneh spet sozidal; in s temi besedami je na znanje dal, da bo od Judov umorjen, pa tretji dan od smerti vstal. Teh besed sta se spomnila dva zmed tožnikov, in sta hotla Jezusa tožiti kakor prederznega, da si upa reči, da bo poderl božji tempelj v Jeruzalemu. Toraj sta pristopila in djala: „Slišali smo Jezusa reči: Ta tempelj, ki je z rokami narejen, hočem podreti, in v treh dneh postaviti drugega, ki ni z rokami narejen.“ Pa tudi to pričevanje ni obstalo, ker je Jezus rekel: „Poderíte ta tempelj, in v treh dneh ga bom spet postavil“, in te besede je govoril od svojega života, ne pa od kamnenega tempeljna. Nobenega hudega dela niso mogli tadaj Jezusa prepricati. Jezus jih je poslušal, in je molcal.

Dasiravno so bile vse tožbe lažnjive in zmešane, je Kajfa le vendar hotel, da bi Jezus odgovoril. Vzdignil se je tadaj s svojega sedeža, stopi v sredo zbora, in reče Jezusu: „Ali nič ne odgovoriš k vsemu temu, kar ti zoper te pričujejo?“ — O neumni sodnik! kaj hoče Jezus k temu odgovoriti, ko je že dosti odgovora, da je pričevanje vse zmešano?

Jezus res kar besede ni odgovoril. Lahko si mislite, kako hudo je Kajfu djalo Jezusovo molcanje, ker je bil on Jezusov najhujši sovražnik. Pa zdaj si Kajfa sam zvijaco izmisli. Poln hinavske pravičnosti na svojem obrazu, pomigne vsemu zboru, naj molčé, in je na znanje dal, kakor da bi se hotel sam skusiti z Jezusom. „Prav“, je rekel, „na vse to, kar ti zoper tebe pričujejo, nočeš besedice odgovoriti; toraj te jaz, tvoj sodnik, zarotím pri živem Bogu, resnico govorí: Ali si ti Kristus, Sin hvaljenega Boga?“ — Jezus je dobro vedel, kam kaže to vprašanje. Če poreče, da ni, bi sam sebi nasproti ravnal, ker se je poprej Sina božjega imenoval in skazoval; če pa poreče, da je, ga bodo božjega preklinjevavca imenovali. Tako zvite vprašanja so mu že poprej večkrat dajali farizeji, pa jim je vselej tako odgovoril, da so osramoteni šli spred njega. Tudi zdaj bi bil lahko tako odgovoril. Toda ura njegovega terpljenja je prišla; dobro je vedel, da ga bodo zavoljo resnice v smert obsodili, in je vendar Kajfu serčno in naravnost povedal: „Kar si rekel, jaz sem. In pa gotovo, vam

povem, ne bo dolgo, in Sin človekov bo sedel na desnici vsegamogočnega Boga, in tudi vi ga bote nekdaj vidili priti na nebu v oblakih."

Strašne besede! Koga bi ne pretresle! Ali Kajfovega oterpnjenega serca ne ganejo. Kakor da bi bil zdivjal, preterga oblačilo na sebi, in pravi: „Boga je klel! Kaj potrebujemo več prič. Vidite, možje! vi sami ste slišali bogokletstvo. Kaj se vam zdi, kaj zasluži tak človek?" Kakor pijani od veselja vsi na eno gerlo zavpijejo: „Smerti je vreden!" —O strašna, neusmiljena sodba! Kdaj ste, ljubi moji! slišali večo krivico? Jezus je v smert obsojen samo zato, ko se je imenoval Sina božjega, kar je tudi res bil. Nevošljivost je zapeljala sodnike, da so pozabili vse poštenje in dolžnosti svojega stanu, in se zbrali le maščevat se, ne pa sodit po pravici.

3. Ko je bil Jezus v smert obsojen od Judovske sodbe, ga zgrabijo vojaki in beriči, in ga iz Kajfove sodne hiše peljejo doli na dvorišče, in ondi so ga varovali, kar je še noči. Pa moj Bog! kako grozno gerdo so ondi vojaki in beriči delali z Jezusom! Krotko Jagnje božje je prišlo zdaj med dereče volkove. Karkoli je kteremu na misel dala neusmiljenost in sirovost, to so počenjali z Jezusom. Nekteri mu pljujejo v njegov sveti obraz, in ga s pestmi bijejo za ušesa. Drugi mu oči zavezujejo, rekoč: „Kriste! véliki prerok si, je li? Prerokuj nam, prerokuj, kdo te je udaril?" Pa kdo vam če pripovedovati vse, kar so ti smetje ljudi, ti merčesi hudega počenjali z Jezusom? Sv. evangelije nam druge hudobije, ktere so to noč vojaki in beriči počenjali nad Jezusom, le sploh s temi besedami na znanje daje, da pravi: „In še druge gerde kletve so jim šle iz ust." Jezus pa je pri vsem tem terpljenju, kterega so mu delali, le molčal, in voljno terpel vse krivice. — O peterpežljivost, o krotkost! ti nisi človeška, ti si božja. Glejte, Samsona so Filiščanje oslepili, in ukazovali, naj ga ob nekterih godovih in praznikih vodijo v svoj molikovavski tempelj, da so ga za norca imeli in se mu posmehovali. Enkrat jih je bilo okoli 3000 Filiščanov v tempeljnu, in ukažejo nekemu mladenču, naj jim slepega Samsona za roko pripelje v tempelj; neumno veselje so hotli ž njim imeti. Samson se dela slabega, in prosi mladenča, naj ga pelje k stebru, da se

bo nanj naslonil. Samson, od Filiščanov zaničevan in zasmehovan, prime zdaj oba stebra, na ktera se je opiral ves tempelj se zruši, in podsuje in pokonča njega in Filiščane. Tako se je močni Samson zmašceval nad svojimi zasmehovavci. Jezus pa, od nesramnih hlapcov zaničevan in zasmehovan, zapljuvan in za uho bit, vse voljno terpi, in se ne maščuje nad njimi. O resnicne so tvoje besede, o preljubi Jezus, ki si rekel, da si „krotek in iz serca ponižen!“

4. Tako ste pa spet vidili, moji ljubi krístijani! kolikanj je Jezus terpel, terpel za nas, da bi nam ne bilo treba v peklu vekomaj terpeti.

Če ste že kdaj skusili, kako grozno človeka bolí, kadar se njegove dobrote vracujejo le z nehvaležnostjo; si lahko míslite, kolikanj je moralo boleti Jezusa, da se mu placujejo njegove dobrote toliko nehvaležno. Karkoli je storil dobrega, vse je zdaj pozabljeno; s hudim se mu zdaj vracujejo vse dobrote, ktere je skazoval. Kolikokrat je Jezus stegnil svoje svete roke, da je nedolžne otrocice blagoslovil, bolnike ozdravljal, mertve v življenje budil! Zdaj so mu pa te dobrotljive roke zvezane, kakor roke najhujšega hudodelnika. Kolikokrat je odperl svoje svete usta, da je nevedne podučil, žalostne poveselil, grešnike posvaril! Zdaj pa morajo molcati; če govorijo, je že pripravljen hudoben hlapec, da ga udari za uho. Kolikokrat je odperl svoje usta, da je oznanoval svete nauke, kteri zamorejo človeka greha ovarovati, in v nebesa pripeljati! Zdaj pa morajo molcati; če govorijo, ga že krivicni sodniki obdolžijo, da Boga preklinja, in ga vsi kmalu v smert obsodijo. Kolikokrat je s svojimi očmi milo se oziral na grešnike, in je na svoje prijatle in vse božje služabnike ljubeznjivo pogledoval! Zdaj mu jih zaničevaje zavezujejo. Njegov obraz se je na Taborski gori svetil kakor solnce, in je tri aposteljne napolnil s tolikim veseljem, da Peter ves zamaknjen zavpije: „Gospod, tukaj je dobro biti“; zdaj je pa ta obraz ves opljuvan. Milo je grešnikom napovedoval, kakšna šiba božja jih bo zadela unkraj groba, ako se ne poboljšajo, in pravičnim, kakošno veselje jih čaka v nebeškem Jeruzalemu, ako v dobrem do smerti stanovitni ostanejo; zdaj ga pa imajo za lažnjivega preroka, in ga zaničujejo in zasmehujejo. Tolikošne

čudeže je očitno delal, da je reči smel: „Če mojim besedam ne verjamete, da sem Sin božji, verjamite mi vsaj zavoljo mojih del“; zdaj ga pa s pestmi bijejo za uho. O kakšnim divjačinam je vendar Jezus v roke prišel, Jezus, kteri je iz ljubezni do nas zapustil nebeško čast, v kteri ga je molilo vseh devet verst angeljev! — Res, silno hudobni so bili Jezusovi sovražniki. Toda, kristjani! ni ga greha, da bi tudi mi vanj ne padli, ko bi nas ne varovala božja milostljiva roka. Kdor se vdaja svojemu hudemu nagnjenju, leze zmerom v veče grehe, in kmalu pride v oterpnjenost in v dušno slepoto, da pri vseh grehih mirno in pokojno živi, in potlej se — oh — težko kdaj spreoberne, in skoraj gotovo je njegovo pogubljenje! Boj se, boj se te skrivne in najstrašnejše šibe božje vsak, kteri koli meniš, da terdno stojiš! Prevzetnost je začetek vsega hudega.

Grozno neusmiljeno, grozno gerdo in hudobno so z Jezusom ravnali njegovi sovražniki. Jezus pa je pohleven in krotek pri vseh teh krivicah, nam v zgled, kako moramo tudi mi krivice terpeti. Krive priče so pričale zoper Jezusa, in on je molčal. V Jezusa so pljuvali in ga prav po divje zaničevali in nečloveško; in on je molčal. Kadar se je spodobilo molčati, je molčal; in kadar se je spodobilo govoriti, je govoril. — Kako vse drugač pa mi delamo! Kadar je treba govoriti, molčimo; in kadar je treba molčati, govorimo. O kako berž se potožimo, kadar se nam godi kaka krivica, če tudi le majhna! Kako pripravni smo druge krivično dolžiti in soditi, sami svojih hudobij pa ne vidimo! Kako močno smo v tem podobni Judovskim pismoukom in starašinom in farizejem, Jezusovim neusmiljenim sodnikom! Kako zlo nas zabolí zaničljiva beseda! Kako urno vemo na bodečo besedo sto drugih hujših odgovoriti! Za kako majhno obrekovanje in opravljanje nas jeza zgrabi in togota, in radi, kolikor moremo, hudo povračujemo s hudim; dasiravno dostikrat tudi sami druge raznašamo. Kar drugi slabega storé, ne moremo terpeti; kar pa sami hudega storimo, ne vidimo in ne spoznamo. O hudoba človeškega serca! kako polno je lastne ljubezni, in kako malo je prave resnične ljubezni do drugih v njem! Kristjani, ljubi kristjani! po Kristusu se tako lepo imenujemo; pa kako malo

smo mu še podobni v svojem življenju! Učimo se tadaj od Kristusa keršanskega življenja; zakaj Kristus nam je „zapustil zgled, da tudi mi storimo, kakor je on storil“.

Pojdi toraj, ljubi kristjan! ki se tako rad vsaj z besedo maščuješ nad svojim razžalnikom, pojdi v Anovo hišo, v kteri je bil Jezus od hudobnega hlapca udarjen za uho, in uči se poterpežljivosti od svojega terpečega Odrešenika. Oh, nekdaj je kralj Jeroboam le roko iztegnil po božjem preroku, in pri tej priči se mu je usušila! Oča se je le skrinje zaveze nespodobno dotaknil, in na mestu je umerl. Jezus pa, ki je več ko božji prerok, več ko skrinja zaveze, se vendar ni maščeval nad hlapcom, temveč krotko mu je rekel: „Če sem kaj napčnega rekel, napčnost skaži; če sem pa prav govoril, zakaj me biješ?“ Kristjan! kako se boš mogel sodnji dan izgovarjati pred Jezusom, če si tolikanj hudoben, da svojega razžalnika ne moreš viditi, in mu nobene prijazne besede dati, tudi takrat ne, ko te odpuščenja prosi, in se kesa svojega greha? O, zakaj vendar nočeš še bodeče besedice ne prenesti brez maščevanja zavoljo Jezusa, kteri je zavoljo tebe zaušnico prenesel! In se hočeš še kristjan imenovati? O, slabo je tvoje keršanstvo! Vse drugač so svetniki ravnali. Sv. Vincencij Pavlan je bil velikokrat obrekovan, in se vendar nikdar ni pritožil zavoljo tega, še clo svoje nedolžnosti ni hotel zagovarjati z nobeno besedico. „Le s svojimi deli se bom opravičil“, je rekel svojim duhovnim tovaršem. Nekega dne se je znašel pri kraljici, in kraljica mu pové, da je pri njej obdolžen hudobije, in da ona ne more verjeti, da bi bil on storil toliko hudobijo. Na to reče svetnik ves miren in pohleven: „Vaše Veličanstvo, jaz sem velik grešnik!“ Kraljica mu prigovarja, da se mora potegniti za svoje poštenje, da na dan pride njegova nedolžnost. Sv. Vincencij pa jej odgovori: „Gospoda Kristusa so dolžili še vse hujših reči, in se vendar le ni zagovarjal.“ — Enakega duha je bil tudi pobožni pater Alvarec. Enkrat je bil v nekem duhovskem zboru obdolžen velike pregrehe, ktere nikdar ni bil doprinesel, in je bil zavoljo te pregrehe vpričo vseh prav ojstro grajan in svarjen. Pohlevni pater pa se tudi le z eno samo besedico ni izgovarjal ne zdaj, ne pozneje. To močnodušno molčanje

mu je pa tudi Bog plačeval s tim, da mu je dajal nenavadnih milost in darov.

Pojdi, nevošljivi kristjan! v Kajfovo hišo, in slišal boš na enkrat vse sodnike z enim glasom zavpiti: „Jezus je smerti vreden!“ Pa zakaj so ga v smert obsodili? O, ne zato, kakor da bi zametoval postavo Mozesovo, saj je sam rekel, da „je ni prišel ovreč, ampak dopolnit“; tudi ne zato, kakor da bi branil cesarju davkov dajati, saj je sam zapovedal „dati cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega“; tudi ne zato, kakor bi bil ljudi zapeljeval, in jih dražil zoper gosposko, saj je sam podložen bil viši gosposki. Obsodili so ga v smert iz same nevošljivosti. Djali so: „Ta človek toliko čudežev dela. Če ga tedaj pustimo, bo vse vanj verovalo, mi pa pridemo ob vso veljavo pri ljudstvu.“ Toraj, kristjan! ne pojdi poprej iz Kajfove hiše, dokler vse nevošljivosti do bližnjega iz serca ne spraviš, da ne boš podoben tim sleparskim sodnikom, kteri so Jezusa v smert obsodili iz same nevošljivosti. Zakaj le pomisli, kolikanj nevošljivost še dandanašni človeka skazí. Nevošljivost zapelje človeka, da zares pobožnega kristjana hinavca imenuje; nevošljivost zapelje človeka, da skrivnih krivic obdolžuje bližnjega, kteri je priden in varčen in si pomaga k premoženju; nevošljivost zapelje človeka, da obrekuje in černi soseda, kteri pri ljudeh veliko velja. Pa kdo ti zamore sošteti vse grehe, kteri izvirajo iz nevošljivosti!

Pojdi, kristjan! tudi na Kajfovo dvorišče, kjer vojaki in beriči Jezusa varujejo, kar je še noči; stopi v kak kotiček, in glej od dalječ, kako gerdo ravnajo z Jezusom, kako ga zaničujejo in zasmehujejo, kako mu v obraz pljujejo, kako mu oči zavezujejo, ga s pestmi bijejo, in potlej vprašujejo, naj jim pové, kdo ga je udaril, ker ga imajo za lažnjivega preroka! — Oh, kdo bi se ne čudil, kdo bi ne stermel nad hudobijo tih vojakov in beričev! Koga ne zgrabi sveta jeza nad temi hudobnimi ljudmi, kakor je zgrabila Petra na Oljski gori, ko so Jezusa popadli in prijeli! Ali ne jézi se nad njimi, moj kristjan! ampak jézi se rajši nad svojimi grehi; zakaj tvoji in moji grehi so krivi, da je Jezus zaničevan in zasmehovan, zaplivan in s pestmi bit. O greh, greh! Iz tega pač njegovo

hudobo vsaj nekoliko zapopademo, če premislimo terpljenje, ktero je napravil Jezusu.

Prosim vas tadaj vse skupaj pri ljubezni, ktero imate do svojega terpečega Jezusa; pri svetih željah, ktere imate po nebeškem veselju; pri zveličavnem strahu, ki ga imate pred peklenskim terpljenjem: zapustite svoje grehe, kteri so Jezusu napravili toliko zaničevanja, zapljuvanja in terpljenja; obžalujte jih, prekolnite jih, zbrisujte jih, pokorite jih. Oh, ne ponavljajmo Jezusovega terpljenja z novimi pregrehami! Saj je dosti terpel in dosti bolečin prestal, ko je naše dolge plačeval nebeškemu Očetu. Jezus nas želi k sebi, in zato je dal svoje sveto obličje zapljuvati, da bi bili mi vredni ga kdaj gledati vso dolgo večnost; toraj nikar ne silimo z grehi Jezusa, da bi nas zavergel, ko nas je tako drago odkupil od pogubljenja. Ker pa iz svoje moči ne moremo tako živeti, da bi po smerti prišli k Jezusu; ga toraj prosimo vsak dan potrebne pomoči po njegovih naukih živeti, in se potem takem nebeškega kraljestva vredne storiti; danes pa vsi skupaj k Jezusu zdihnimo in molimo:

O Jezus, ljubi, presladki Jezus! kteri si bil zavoljo naših grehov vpričo Ana od hudobnega hlapca udarjen za uho, v Kajfovi hiši od sodnikov z enim glasom po krivem v smert obsojen, in na Kajfovem dvorišču od divjih vojakov in beričev zaničevan in zasmehovan, zapljuvan in s pestmi bit; daj, te ponižno prosimo, da nas to tvoje terpljenje po potu ponižnosti vodi, v križih in nadlogah tolaži, v žalosti in britkosti razveseljuje, in po smerti pripelje v nebeško kraljestvo, ktero si zaslužil s svojim terpljenjem. Usliši nas, o Jezus! Amen.

LXVI. Keršanski nauk.

Jezus pred Pilatom, Herodom in vštric Baraba.

Prav veseli so bili Jezusovi sovražniki, da je naš Odrešenik pred njimi naravnost povedal, da je on Kristus, sin živega Boga. V tem je njih terdovratna slepota nekoliko našla nad Jezusom, da so ga mogli smerti vrednega soditi. Vendar si ga pa sami ne upajo umoriti, ker je bilo Judovsko takrat že pod Rimsko oblastjo, in je veliko oblast na Judovskem imel Poncij Pilat. Zato so morali Jezusa prednj peljati, in ga pred njim tožiti. Pa Jude je skerbelo, da bi Pilat Jezusa drugač ne presodil, kakor oni. Zakaj bati se jim je bilo, da bi Pilat prič ne zavergel, in Jezusa ne spustil, če bodo priče pred njim ravno tako navskrižem in zmešano govorile, kakor pred Kajfom. Ko bi bili pa tudi vsi z enim glasom govorili, da se je Jezus Sina božjega imenoval, in ko bi Jezus tudi pred Pilatom terdil, in morebiti clo s kakim čudežem spričal, da je Sin božji; se jim je bilo bati, da bi mu Pilat ne verjel, in ga ne spustil; zakaj Pilat je bil neverник, in neverniki so že tako imeli več bogov, in so radi verjeli, da je kdo Bog, če le kaj imenitnega more storiti. Na vse strani so tadaj Judje pred prevdarjali, kaj in kako bodo govorili, preden z Jezusom pred Pilata gredo. Zato so se drugo jutro zgodaj, ko se je komaj dan naznal, spet Ana, Kajfa in vsi drugi sodniki zbrali, in se posvetujejo, kako bi Jezusa pred Pilatom tožili, da bi ga tudi Pilat smerti vrednega spoznal. Sklenili so zamolčati, zavolj česa so prav za prav že oni Jezusa v smert obsodili; dolžiti ga mislijo le takih reči, od kterih so menili, da bodo najhujše v Pilatovih očéh. Tožiti so ga sklenili, da ljudi zapeljuje in podpihuje, da prepoveduje cesarju davke dajati, da sebe kralja Judovskega dela. Češ,

so si mislili, če bo Pilat to slišal, kar bo dovolil, da ga umorimo, ker mora vnet biti za cesarjevo čast in oblast. In glejte, Judje so bili vendar Jezusa v smert obsodili samo zavoljo tega, ker je rekel, da je Sin božji; zdaj so pa sklenili pred Pilatom Jezusa tožiti vseh drugih reči. O prekanjenost Jezusovih sovražnikov! Kadar so se bili tako pogovorili, so ukazali Jezusa zvezati, in ga gnati pred sodno hišo Pilatovo.

Tudi mi, ljubi moji! bomo danes za Jezusom hodili, da bomo vidili, kako se mu godi. Vidili ga bomo pred Pilatom, rimskim oblastnikom, vidili pred Herodom kraljem, vidili vštric Baraba razbojnika; in povsod bomo veliko lepih naukov dobili za svoje življenje.

1. Jezusovi sovražniki so tadaj rekli našega Odrešenika zvezati, in ga gnati pred sodnjo hišo Pilatovo, in sami gredo za Jezusom, da ga bodo tožili pred Pilatom. To se je godilo veliki petek zjutraj. Ob velikonočnih praznikih po postavi še v sodnjo hišo niso smeli. Kdor je le z nogo stopil v sodnjo hišo, je že bil nevreden jesti velikonočno jagnje. Toda Jezusovi sovražniki, ti prekanjeni hinavci, so si znali pomagati. Oni ne gredo v Pilatovo sodnjo hišo, da bi ne bili omadeževani, temveč zunaj pred hišo obstojé z Jezusom, in prosijo Pilatu, da bi iz hiše k njim prišel.

Pilat pride, in se začudi, da Jude tako zgodaj vidi pred svojo sodno hišo, in med njimi zagleda zvezanega človeka. Vpraša jih: „Kakošno tožbo imate zoper tega človeka?“ Ker so bili Jezusa že sami v smert obsodili, bi bili radi, da bi ga bil Pilat kar križati rekel; toraj mu nekako prevzetno in pikavno odgovorijo: „Ko bi ta ne bil hudodelnik, bi ga ne bili pred te pripeljali.“ — Pilat jim na to nekakošno serdito reče: „Vi ga vzamite, in po svoji postavi ga sodite.“ Djali so: „Mi ne smemo nikogar devati ob življenje.“ In zdaj so še le začeli Jezusa tožiti, ker vidijo, da ta reč ne bo tako lahko iztekla, kakor bi bili radi. Kakor so se bili pogovorili, tako ga zdaj tožijo, in pravijo: „Tega človeka smo dobili, da je ljudi zapeljeval in podpihoval, da je prepovedal cesarju davke plačevati, da je samega sebe delal kralja Judovskega.“

Pilat se oberne v Jezusa, in ga vpraša: „Ali si res ti Judovski kralj?“ Jezus mu odgovori: „Res sem.“ Na tožbe pa, ktere so pravili duhovni in starašini ljudstva, ni dal odgovora, temveč poslušal jih je in molčal. Toraj mu je Pilat še rekel: „Ali ne slišiš, kaj te vsega tožijo? Ali nič na to ne odgovoriš?“ Jezus je pa le molčal, in besede ne reče, da se je Pilat sam čudil nad tem.

Jezus se je Pilatu že po obrazu prenedolžen zdel, da bi se bil kaj takega pregrešil, česar so ga Judje tožili; in kmalu je Pilat čutil, da so mu duhovni le iz nevošljivosti in sovraštva prignali Jezusa. Toraj se verne v svojo hišo, in migne Jezusu, naj gre za njim, da razkačenih duhovnov zraven ne bo. Zdaj je Pilat spet vprašal pred seboj stoječega Jezusa: „Ali res meniš, da si ti Judovski kralj?“ Jezus reče: „Moje kraljestvo ni tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo tega sveta, bi se bili moji služabniki zame potegnili, da bi me Judje ne bili v roke dobili. Ko bi bil jaz oblasti in časti iskal na svetu, bi bil jaz in moji učenci vse drugač ravnali, in bi gotovo ne stal zdaj zvezan pred teboj.“ Ko je Pilat slišal, da Jezus govorí od nekega kraljestva, ktero ni tega sveta; ga še vpraša in pravi: „Tadaj si ti vendar le kralj?“ Jezus odgovorí: „Prav si rekel: res sem kralj; pa kralj božjega, ne posvetnega kraljestva, kralj resnice sem. Zato sem rojen, in zato sem prišel na svet, da pričujem od resnice. Vsak, kteri je iz resnice, posluša moje besede. Moje kraljestvo je duhovno kraljestvo, je čez serca človeške. Moj namen, da sem na svet prišel, je učiti ljudi v njih nevednosti, njih merzle in hudobne serca vnemati za lepe dela in za pobožnost. Toraj pa tudi posluša moje besede, kdor moj namen pozna, in kdor resnico ljubi in jo želí spoznati.“

Pilat toraj, ker je vidil, da Jezus nič manj ne išče, ko posvetne časti, je kmalu spoznal, da je nedolžen, in da so njegovi tožniki hudobni. Šel je tadaj vun k Judom, in reče duhovnom: „Jaz ne najdem nobene krivice nad njim.“ — Pa zdaj še le duhovščina s tožbami prav pritisne v Pilata. „Še v punt bo ljudi spravil“, so djali, „po vsi deželi trosi svoj zapeljivi nauk iz Galilejskega do lesem, do Jeruzalema.“ Kadar je Pilat slišal imenovati Galilejsko, je vprašal, ali je Jezus

morebiti Galilejec. Povedó mu, da je Galilejec in pod gosposko kralja Heroda. Tadaj reče Pilat Jezusa gnati k Herodu, kteri je bil ravno v Jeruzalem prišel na velikonočne praznike. Pilat je bil namreč prepošten, da bi bil nedolžnega Jezusa obsojeval tje v en dan; pa preboječ, da bi si ga bil upal oteti, in se duhovnom zameriti. Rad je toraj zgrabil priložnost, od sebe odpraviti te reči, in jih zverniti na Heroda.

2. Jezusa zdaj beriči vzdignejo spred Pilatove hiše, in zvezanega peljejo pred kralja Heroda. Vsi sovražniki gredo tudi pred Heroda tožit Jezusa. Herod je bil prevzeten in ves hudoben. Kadar sliši, da mu peljejo Jezusa, se močno obveseli; ker je vseskoz toliko slišal od Jezusa, ga je mikalo Jezusa poznati, in viditi kak čudež Jezusov. Berž se je toraj usedel v svoj kraljev sedež, in vse svoje imenitne služabnike zbere okoli sebe, in že komaj čaka, da bi mu skoraj pripeljali Jezusa; kar stopijo ž njim v njegovo hišo. Herod ga pred-se vzame, in je bil silno zgovoren iz nečimurnosti in prevzetnosti, da ima takega moža v svoji oblasti. Menil je, Jezus mu bo dal kaj kratkočasnega viditi in slišati; toraj mu zastavi marsiktero vprašanje. Berž ko ne, ga je vpraševal, ali je res v Kani na Galilejskem vodo spremenil v vino; kako je mogel z malo kruhi nasititi več tisuč ljudi; ali bi ne hotel tudi zdaj storiti kakega čudeža. Kakor rad in ljubeznjivo, ko se je Jezus pogovarjal z še tako nizkim človekom, kedar je šlo za kterega zveličanje; se le vendar do bedakov nikoli ni znebil nepotrebne besede. Toraj tudi kralju Herodu na nobeno njegovih nečimurnih vprašanj kar besedice ne odgovorí, temveč le molči. In kakor rad je Jezus čudeže delal, da je koga ozdravil ali k pravi veri pripeljal; vendar ni nikoli storil čudeža, da bi komu kratek čas delal. Toraj tudi pred Herodom nobenega ne stori, ker je Herod le za kratek čas želel čudežev.

Ker pa Jezus le molči, in na nobeno Herodovo upraševanje kar besedice ne odgovorí; ga začnejo duhovni in pismouki terdo tožiti, da ljudi zapeljuje in podpihuje, da cesarju davke plačevati prepoveduje, in samega sebe kralja Judovskega dela. Pa tudi na te tožbe svojih sovražnikov Jezus kar stvarice ni odgovoril. Toraj se je Herodu zmešna zdela ta tožba, in

Jezusovo molčanje je razžalilo prevzetnega in radovednega Heroda. Herodovi služabniki pa po nobeni ceni ne morejo nikomu djati, zakaj da Jezus le molčí, zakaj da ne išče Herodove prijaznosti, in zakaj da ga milosti ne prosi. Posmehovati so se začeli Jezusu Herod in njegovi služabniki, zaničujejo ga, in norca se delajo iž njega. Da bi še veči smeh imeli z Jezusom, ga je rekel Herod djati v belo svitlo oblačilo, in takega nazaj pošlje k Pilatu, ker ni nič smertivrednega dobil na njem. — Jezus je molčal in voljno prenašal vse zaničevanje. Tako je hodil naš Odrešenik od sodnika do soknika; pa nobeden ga ne more prepričati tudi ne enega greha ne.

3. Jezus je spet ko hudodelnik zvezan, in v belem svitlem oblačilu k Pilatu nazaj pripeljan, in pred njim vnovič tožen, ker ga Herod ni v smert obsodil. Pilat bi ga bil pa grozno rad otel, ker ni ne on, ne Herod našel nad Jezusom nobene krivice. Bilo je o veliki noči navada, da jim je vselej izpustil kakega jetnika, za kterega so prosili; Pilat se prime te priložnosti, in si prizadeva spustiti Jezusa. Imel je nekoga med jetniki pripertega, po imenu Baraba; bil je v ječo pahnjen zavoljo punta in ubijanja. Tega razbojnika, vidite, vsega zgubljenega v obraz, vsega plašnega v oči, iz kterih mu je še ubijavec gledal, pripeljejo vklenjenega; in vštric njega postavijo lepega in prijetnega Jezusa, ki se mu je Bog vidil v očeh. Na to se Pilat oberne k duhovščini in starašinom ljudstva, in v Jezusa pokaže rekoč: „Tega človeka ste mi prignali in rekli, da ljudi zapeljuje. Pa vpričo vas sem ga zaslišal, in nič tega nisem našel nad njim, česar ga tožite. Tudi Herod ni nobene krivice nad njim dobil. Vas same sem poslal k njemu; in glejte, nič smerti vrednega se ni znašlo nad njim. Pa navada je, da vam o veliki noči jetnika izpuščam; kterega naj vam toraj izpustim, Baraba razbojnika in ubijavca, ali Jezusa, ki se mu Kristus pravi?“ In komaj je Pilat te besede izgovoril, kar pride k njemu služabnik, ki ga je poslala njegova žena. Nekoliko na stran pokliče Pilata, in mu reče: „Tvoja žena ti sporoči: Nikar se ne vtikaj, da bi obsojeval tega pravičnega; zakaj zavoljo njega sem nocojšno noč veliko terpela v sanjah.“

Tisti čas pa, kar je Pilat s hlapcom govoril, so duhovni in starašini berž ljudstvo šuntali in pregovarjali, rekoč: „Baraba si izprosite, in Jezusovo smert zahtevajte.“ In kaj vse opravijo slabi zgledi sosebno viših pri priprostem ljudstvu! — Kadar Pilat poslanega hlapca odpravi, se spet oberne v duhovne in ljudstvo, in ponovi poprejšnje vprašanje: „Kterega naj vam izpustim, Baraba ali Jezusa?“ In — oh, zavzamite se nebesa nad to krivico! — vsa druhal je v en glas zakričala: „No tega ne! iz poti ž njim! Baraba nam izpusti!“

Pilat, kteri bi bil rad Jezusa izpustil, ostermi nad tim krikom, in vdrugič jim reče: „Kaj pa hočem storiti z Jezusom, ki se mu Kristus pravi?“ Vsi kmalo zavpijejo: „Križaj ga! križaj ga!“ — Pilat se prestraši nad tim vpitjem, in še vtretjič reče: „Kaj pa je hudega storil? Nič smerti vrednega ne najdem nad njim! Pa bičati ga vendar porečem, potlej ga bom pa izpustil.“ Pa strašno vpitje vzdignejo, in z enim hrupom so gnali: „Križaj ga! križaj ga!“ Pilat njih sili odjenja, in jim izpusti Baraba.

Tako le, vidite, je to razdivjano in oslepljeno ljudstvo strašnega hudodelnika raji hotlo, kakor ljubega in dobrega Jezusa, razbojnika in spako od človeka raji kakor tistega, ki je bil naj veči dobrotnik ljudi, ubijavca raji kakor tistega, ki je mertve od smerti obudoval.

4. V tem terpljenju, kar smo ga danes premislili, nam je Jezus dal veliko lepih zgledov, da jih posnemamo. Premislimo ga ali pred Pilatom ali pred Herodom, povsod nam pravi: „Zgled sem vam dal, da tudi vi storite, kakor sem jaz storil.“

Tebi, ljubi kristjan! kteri si od bližnjega obrekovan, in marsiktere reči po nedolžnem obdolžen, tebi svetujem danes, da se še poverni pred sodno hišo Pilatovo, pred ktero so Judje Jezusa obdolžili po krivem marsiktere reči, in uči se od Jezusa, kako se ti je obnašati v obrekovanju in krivem obdolženju. Ozri se v Jezusa, kteri je pred Pilatom po krivem tožen, in premišljuj ga, kako pri teh krivih tožbah ravna. Glej, precej o začetku pravijo Judje, da je Jezus hudodelnik.

„Ko bi ta ne bil hudodelnik“, pravijo Pilatu, „bi ti ga ne bili prignali“; in vendar niso oni pred Kajfom nobene krivice našli nad njim. Kolikošna laž je tadaj to? Hudodelnika imenujejo Jezusa, kteri je iz obsedenih hudiče izganjal, bolnike ozdravljal, gobove očiščeval; gluhim dajal, da so slišali; mutastim, da so govorili; slepim, da so vidili; kruljevim, da so hodili, in je clo mertve obudoval v življenje. „Ko bi ta ne bil hudodelnik“, pravijo Pilatu od tega dobrotljivega Jezusa, „bi ti ga ne bili prignali“. Ali bi bili mogli Jezusa huje obrekovati in bolj po krivem soditi? Pa kaj stori Jezus pri tem krivem obdolženju? On molči, dokler ni od gosposke govoriti prisiljen; molčí, ker vé, da bi z govorjenjem le še huje razdražil svoje sovražnike. — Judje pred Pilatom Jezusa tožijo, da ljudi zapeljuje in podpihuje, da cesarju davke dajati prepoveduje, da samega sebe kralja Judovskega dela. Kako lažnjivo govorjenje in gerdo obrekovanje je to? Pravijo, da Jezus ljudi zapeljuje, ker jim oznanuje nauke, ki so Mozesovi postavi nasprot; pa njegovi nauki so ljudem kazali in priporočevali le pripomočke, po kterih se da Mozesova postava natanjko spolnovati. Pravijo, da prepoveduje cesarju davke plačevati; pa ni le samo rekel: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega“, ampak je clo čudež storil, da je za-se in za Petra davek opravil. — Pravijo, da se je kralja Judovskega delal; pa ko je bil v puščavi več tisuč ljudi nasitil z malo kruhi, so ga hotli prijeti, in kralja postaviti, on pa se jim je skril.

Vidiš kristjan! kolikanj je bil Jezus pred Pilatom obrekovan, in kolikih reči po krívem obdolžen, pa se ni jezil nad svojimi obrekovavci in krivičnimi tožniki, jih ni oponašal, ni zmerjal, se nad njimi ni maščeval, temveč molčal je, ker je vidil, da je bolje molčati, ko izgovarjati se, in je voljno prenašal vse obrekovanje. Stori tudi ti po njegovem zgledu. Če te bližnji obrekuje, in te ali une reči po krivem obdolžuje; ne jezi se, ne togoti se nad njim, ne zmerjaj ga, ne maščuj se nad njim, temveč z lepo mu povej, da ti tega nisi kriv, česar te dolži. Če to nič ne pomaga, potlej molči, kakor je Jezus molčal, in voljno prenašaj obrekovanje, kakor je Jezus voljno prenašal krivične tožbe. Dosti ti bodi, da je tvoja

nedolžnost znana Jezusu, tvojemu prihodnjemu sodniku, kteri jo bo veliki dan sodbe tudi razodel vsemu svetu. — Neki služabnik božji je bil prav užaljenega serca. Hudobni jeziki so ga prav gerdo obrekovali, in to obrekovanje mu je sovražtvo nakopalo in preganjanje. Ves žalosten se toraj oberne k Gospodu, in pravi: „O moj Zveličar! kako dolgo boš še terpel, da bom še tako preganjan? Ti veš, da sem nedolžen v ozir tega, česar me hudobni jeziki dolžijo!“ Ko je tako zdihoval in molil, se mu je zdelo, da vidi Jezusa pred sodniki stoječega, od ljudstva zaničevanega, zasramovanega in terpinčenega, ki mu prigovarja rekoč: „In kaj sem jaz zadolžil, da so z menoj ravnali tako gerdo?“ Te besede so tako vživo šle služabniku božjemu, da se nič več ni pritožil, ampak da je radovoljno terpel obrekovanje, in da se je še clo veselil svojega terpljenja.

Pojdi ljubi kristjan! kteri si tolikanj zamaknjen v ta svet, da clo pozabiš skerbeti za svojo dušo; tolikanj navezan na časne reči, da večnost v nemar puščaš; tolikanj lakomen časnega premoženja, da žaluješ, ko ti Bog bogastva ne da; tolikanj hrepeniš po časnem blagu, da goljfuješ svojega bližnjega v marsikteri reči! pojdi ti v Pilatovo hišo, v kteri Jezus s Pilatom na samem govori: slišal boš iz Jezusovih ust besede, ktere so vredne, da bi jih premišljeval vsak dan k manjšemu enkrat, zlate besede namreč: „Jaz sem kralj, toda moje kraljestvo ni tega sveta; kralj resnice sem.“ Jezusovo kraljestvo tadaj ni tega sveta. Po njem je sicer vse vstvarjeno, kar je stvarjenega; njemu je nebeški Oče dal vso oblast v nebesih in na zemlji: pa ravno zato je vse preimeniten za posvetnega kralja. Svet pojde z vso svojo lepoto, z vso svojo nečimurnostjo, z vsemi svojimi slepotijami, in naj veče kraljestva na zemlji polagoma razpadejo; Jezusovo kraljestvo pa ostane vekomaj. Na svet je prišel z lučjo svojih naukov razsvitljevat zatemneli človeški um, in ljudi učit, kakošen je Bog, in kaj od njih hoče; na svet je prišel z gorkoto svojih naukov ogrevat merzle človeške serca, in jih od hudega prenagibat k dobremu. Jezus je tadaj kralj človeške duše. — Kristjan! ali se pa ti znajdeš v tem Jezusovem kraljestvu? Če si prizadevaš

zmirom bolj spoznavati sveto voljo božjo, zmerom bolj zvedeti svoje dolžnosti, zmerom bolj natanjko živeti po Jezusovih naukih; o veséli se, to je dobro znamnje, to je znamnje, da si v kraljestvu Jezusovem! Ali če dosti ne maraš za Jezusove nauke, če strežeš svojemu grešnemu poželjenju, spolnuješ svoje mesne želje, hrepeniš po posvetni hvali in časti; pa nisi v Jezusovem, ampak si v hudičevem kraljestvu, ne spoznaš Jezusa za svojega kralja, ampak duha prevzetnosti in nečistosti.

Jezusovo kraljestvo ni tega sveta. Še toliko nima na zemlji svojega, da bi imel kam nasloniti svojo glavo. Zapuščen od vseh znancov, zapuščen od svojih najljubših prijatlov, zapuščen od vseh, ki jim je dobrote skazoval, stoji po hudodelnikovo zvezan pred Pilatom. Gotovo, njegovo kraljestvo ni tega sveta! — Kako bi se tadaj mogel, moj kristjan! šteti za Jezusovega prijatla, kako bi mogel upati priti po smerti v Jezusovo nebeško kraljestvo, ko bi le po posvetni časti in hvali hrepenel, svoje serce le na časno premoženje navezoval, le za posvetnim napčnim veseljem hodil? Tudi tvoje kraljestvo, ljubi kristjan! ni tega sveta. Smeš sicer na zemlji premoženja imeti, smeš marsiktero nedolžno veselje vživati; ali zatelebati se v ta svet, tega ne smeš. Dolžen si sosebno na kup zbirati bogastvo dobrih del, ktere boš tudi v večnost seboj vzel; le tje gori proti nebesom morajo obernjene biti tvoje oči; zakaj tam gori je tvoje pravo kraljestvo.

Tebe pa, ljubi kristjan! kteri si prizadevaš natanjko živeti po Jezusovih naukih, pa ravno zato od posvetnjakov prejemaš veliko zaničevanja in zasmehovanja, tebe peljem danes pred Herodov sodni stol, pred kterim je bil tvoj Jezus zaničevan in zasmehovan. Premišljuj Jezusovo djanje in nehanje pred Herodom, da tudi ti v takih okoljščinah ravno tako delaš, kakor je on storil. Kralj Herod ni nobene krivice našel nad Jezusom, pa ga vendar zasmehovati in zaničevati začne s svojimi služabniki. In da bi se iz Jezusa prav norca podelal, ga reče djati v belo svitlo oblačilo, in takega nazaj pošlje k Pilatu; tak mora Jezus od Heroda po Jeruzalemskih ulicah nazaj iti k Pilatu, da so sovražniki ž njim smeh imeli. Jezus pa je

k vsemu temu molčal, in s tiho poterpežljivostjo prenašal zaničevanje in zasmehovanje. — O, živi tudi ti tako, da ti tvoji najhujši sovražniki ne bodo mogli očitati nobene velike pregrehe, da sleparski posvetnjaki ne bodo mogli drugega gledati nad teboj, ko to, da natanjko spolnuješ svoje dolžnosti, da se greha skerbno varuješ, da ne privoliš v njih zapeljevanje, da zametuješ njih goljufivo obetanje, in se nočeš vdeležiti njih posvetnih sleparij in norost. In če res živiš po naukih Jezusovih, naj potlej posvetni psi od vseh strani lajajo v tebe; naj malovredni kristjani brusijo nad teboj svoje strupene jezike, kakor hočejo; naj govore zoper tebe in tvoje učenike, kakor vedó in znajo; naj te zaničujejo in zasmehujejo, kakor jim na misel daje njih budoba: nič zato ne maraj, nikar se tega ne ustraši; ozri se v molčečega Jezusa, ki je bil zasmehovan od Heroda in njegovih služabnikov, in veseli se v svojem sercu; zakaj če si Jezusov tovarš v zaničevanju, boš tudi njegov tovarš v nebeški časti. Oziraje se na zaničevanega pa molčečega Jezusa boš lagleje prenašal in voljnejše preterpel vsako zaničevanje in sleherno razžaljenje. Junaški vitez Hildebrand je bil hudo razžaljen od drugega viteza, Brunota po imenu. Jeza ga zgrabi zavoljo tega razžaljenja, in je sklenil se kervavo maščevati nad svojim razžaljivcom. Sovražno serce mu spati ni dalo, in težko izčakuje belega dne, da bi se znosil nad svojim nasprotnikom. O pervem juternjem svitu je že na nogah, si opaše meč, in se na pot odpravi do svojega razžaljivca. Ker je pa še prezgodaj bilo, je stopil v kapelico, ktera je stala poleg pota, ter je sklenil ondi pričakati belega dne. Da bi si dolgčas preganjal, se v kapelici vsede, ter ogleduje podobe, ktere so visele na steni, in jih je ravno obsvitljevati začela juternja zarja. Med drugimi se je znašla tudi podoba Zveličarjeva, ki stoji z belim plaščem ogernjen pred Herodom; pod podobo pa je stal napis: „Ko je bil preklinjevan, ni preklinjal“. Vitez Hildebrand podobo ogleduje, in bolj ko jo ogleduje, bolj se mu taja in topi sovraštvo v sercu: poklekne in moli. — Kadar pa stopi iz kapele, mu naprot pridejo Brunotovi hlapci, ter mu pravijo: „Hotli smo k Vam. Naš gospod je hudo bolen, in želí z Vami govoriti.“ Hildebrand gre k njemu. Ko pa v hišo stopi pred bolnega viteza, mu reče Bruno: „Oh, odpusti mi mojo krivico;

hudo sem te razžalil!“ In Hildebrand ga zaverne rekoč: „Prijatel, nimam ti ničesar odpuščati!“ In sta si roke podala, se objela, eden drugega tolažila. In ko se je Hildebrand zvečer domu vračeval, mu je večerna zarja vse prijazniši sijala ko juternja zarja.

Tebi pa, terdovratni grešnik, terdovratna grešnica! danes pred oči postavljam Judovsko ljudstvo, ktero je z enim hrupom vpilo pred Pilatom: „Baraba nam izpusti, in Jezusa križaj!“ Tebe je groza slišati kaj takega; in vendar — kdo bi mislil! — ti ravno tako vpiješ, kadar storiš kaj takega, kar Jezus prepoveduje. Z eno besedo, tako vpiti bi bilo groza, ali z deli tako kričati te ni strah. Oh, grešnik, grešnica! tudi ti imaš rajši Baraba ubijavca, kakor Jezusa nedolžnega, rajši nektere drobtince kratkega časa, kakor veselo dolgo večnost, rajši pogubljenje kakor zveličanje, rajši pekel kakor nebesa. In pa, kar se najstrašnejšega da misliti, Jezusa zaveržeš, in se satanu izdaš! O kako dolgo ti bo Baraba ljubši ko Jezus? kako dolgo greh prijetniši ko čednost? kako dolgo pekel dopadljivši ko nebesa?

Oh Jezus, preljubi Jezus! zbudi s svojo vsemogočno milostjo vse grešnike iz njih grešnega spanja, da se spreobernejo in poboljšajo; ohrani spokornike v pokorjenju, da storjene grehe zbrišejo, in razžaljenemu Bogu zadosté; poterdi bogaboječe kristjane v dobrem, da do konca stanovitni ostanejo, in si zaslužijo venec življenja. Saj si bil le zavoljo nas pred Pilatom po krivem tožen, pred Herodom zaničevan, in od Judovskega ljudstva v smert klican. Naj nam bo to tvoje terpljenje studenec vseh potrebnih milost, da bomo mogli na tem svetu po tvojem zgledu voljno terpeti, in po smerti pri tebi se veseliti vso večnost. Usliši nas, o Jezus! Amen.

LXVII. Keršanski nauk,

Jezus bičan, s ternjem kronan, v smert obsojen.

Tako dalječ je bila nevošljivost zapeljala više Jude, in tolikanj so bili duhovni in farizeji preslepili nizko ljudstvo, ktero je sicer Jezusa rado imelo, da so pred Pilatom vsi na eno gerlo vpili, naj jim izpusti Baraba, Jezusa pa da križati. Pilat se je tega dolgo branil, ker je spoznal Jezusovo nedolžnost, in vedel, da ga Judje umoriti želé le iz sovraštva in nevošljivosti. Ali na zadnje vendar odjenja njih sili, in jim izpusti Baraba ubijavca, Jezusa pa reče gnati in bičati, ker je menil, da bodo vsaj potlej Judje ž njim usmiljenja imeli, ko ga bodo vidili vsega raztepenega in razmesarjenega. Jezusa so pa bičali ajdovski vojščaki, kterim ni bilo prepovedano komu čez štirideset tepežev dati; ko bi ga bili Judje bičali, bi vendar Jezus ne bil več ko štirideset tepežev prejel, ker je bilo Judom od Boga prepovedano komu več ko štirideset tepežev dati. Bičanje je bila grozovita kazen pri ajdih, in toraj odločena le za sužnje, ubijavce in druge velike hudodelnike. Kogar so pa mislili bičati, so ga do pasa slekli, in za roke privezali k stebru, pri kterem je moral nekoliko pripognjen stati, in na herbet prejemati tepeže. Na to so mu pervič kožo raztergali in razbili s ternjevimi šibami, potlej ga pa bili z biči iz jermenov, ki so imeli svinčene ali pa železne vozle ob koncih.

In glejte, k tej grozovitni kazni, ktera je bila odmenjena le za velike hudodelnike, je bil nedolžni Jezus obsojen. S solznimi očmi bomo toraj danes gledali bičati našega ljubega Jezusa, ga kronati s ternjevo krono, in obsoditi v smert na križu.

1. Ko je Pilat svojim vojakom rekel Jezusa vzeti in ga bičati, ga berž popadejo te divje, dereče zveri v človeški postavi, in ga ženejo v sodnjo hišo. Gerdo delati s kom, znositi se nad kom, je bilo tih divjačin največe veselje. Toraj hitro pokličejo še vse druge vojake, in vsa druhal zdaj Jezusa obstopi z divjim veseljem. Vsi, kar jih more, nanj planejo, in z veliko prederznostjo mu potegnejo oblačilo ž njegovega deviškega telesa. Slečenega in nagega berž k stebru privežejo za roke in noge, in nekoliko pripognjen mora stati, da ga bodo ložej raztepali po herbtu, in mu razmesarili ves život. In zdaj — oh, žalujte, nebesa! in tresi se zemlja! — že vzdiguje nekaj neusmiljenih rabeljnov ternjeve šibe, in začno ž njimi neusmiljeno mahati na Jezusov herbet. Že je Jezusovo deviško truplo rudeče in progasto, že je razpraskano in raztergano, že teče kerv curkoma po njegovem životu, že visi koža po Jezusovem truplu. Ajdovski rabeljni pa, od samega satana podšuntani, še zmerom mahajo, še zmerom bijejo, še zmerom tolčejo, še zmerom bičajo in raztepljejo Jezusovo telo. O neusmiljenost, o hudobija! In o nebeška poterpežljivost! Jezus molči in vse voljno terpi. — Pa oh, oh! Jezusa še zmerom bijejo, še zmerom ga raztepljejo. Že vse šibe so si raztolkli, pa ga še ne nehajo tepsti; namesto šib vzamejo jermenaste biče z železnimi vozli ob koncih, in s temi biči ga začnejo mesariti, in mu meso tergati z života. Oh, biči ferčé, tepeži se razlegajo, meso se terga, zmerom globokeje rane se kažejo, kerv se cedí po bičih, teče po stebru, in ga še ne nehajo bičati, dokler še kaj zdravega vidijo na Jezusovem telesu; če se eni vpehajo, berž drugi pristopijo, in ga bičajo!

O nebeški Oče! ki gledaš iz visokih nebes na svojega ljubega že vsega razbičanega Sina, ali ga ne boš iz rok otel tim divjačinam? Pa oh, grozno je božja pravica razžaljena s pregrehami sveta, ker pusti Bog svojega Sina zanje tolikanj terpeti! Jezus je že ves v ranah, ves v bolečinah, ves raztepen, ves razmesarjen, da bi se mu skoraj soštele vse njegove kosti — pa ga še zmirom bičajo. Toda nič več ne more prenašati tepežev, o bičanju omedlí; in ker je k stebru privezan, ne pade na tla, ampak kakor na pol mertev na stebru

obvisí. Zdaj ga nehajo bičati, iz strahu, da bi jim Jezus o bičanju ne umerl, in ga odvežejo, in spet vsega ranjenega, vsega raztepenega in po vsem životu razterganega oblečejo v njegovo oblačilo.

O kristjan! ali imaš še kaj pameti? ali imaš še kaj vere? Oh, poglej v Jezusa, kteri je zavoljo tvojih in mojih grehov tako razmesarjen, tako raztepen, da še nikoli noben hudodelnik ni bil tako. Oh spoznaj, o človek! svojo vrednost; vzemi si k sercu, kolikanj si dolžen svojemu Bogu; pomisli, kolikanj si bil Jezusu drag! Glej, kako je Jezus naše dolgove plačeval nebeškemu Očetu, da bi mi v peklu vekomaj ne terpeli. O neizrečena, neizmerna, nezapopadljiva Jezusova ljubezen do nas! Nobene vervi bi ne bile mogle Jezusa prideržati pri stebru, da bi tepeže prejemal, ko bi ga ne bila k stebru privezala čista ljubezen do nas. O grešniki, moji tovarši! kako morete še tolikanj streči svojemu mesu, ko vidite Jezusa po vsem životu vsega razmesarjenega? Kako zamorete še spolnovati in nasitovati svoje nesramne želje, ko vidite Jezusa ranjenega od glave do nog? O Jezus, ljubi, za nas bičani Jezus! razsvetli nas, in pomagaj nam po tvojih naukih prav živeti, da ne bo nad nami zgubljeno tvoje terpljenje; vtisni svoje rane v naše serca, in daj, da nam bodo v zveličanje, kakor so bile sv. Brigiti. Sv. Brigita je v svojem desetem letu slišala milo pridigo od Kristusovega terpljenja, ktera jej je močno v živo šla. Naslednjo noč je v sanjah vidila pred seboj Jezusa po vsem životu razbičanega in vsega v ranah. Ob enem je slišala glas, ki je rekel: „Moja hči, glej moje rane!“ Brigita se prestraši in uprašuje: „Oh, kdo te je tako grozovito raztepel?“ In glas jej odgovorí in pravi: „Tega niso storili le samo Judje, ampak tudi vsi tisti, kteri zaničujejo mojo ljubezen.“ Teh skrivnostnih sanj ni mogla nič več ne pozabiti, in odsihmal je vedno premišljevala britko terpljenje Zveličarjevo. Že sama misel na terpečega Zveličarja jej je tolikanj prevzela serce, da se solz ni mogla zderžati.

2. Kedar so vojaki nehali bičati Jezusa, jim je precej druga hudobija na misel prišla. Zaničevati in zasramovati so začeli Jezusa. Zvedeli so bili, da se je Jezus pred Pilatom kralja imenoval; toraj ga začno zasmehovati, kakor da bi bil

lažnjiv kralj. Potegnejo mu z života njegovo oblačilo, v ktero so ga bili ravno kar djali, in ga oblečejo v star rudeč škerlatast plašč, zakaj v škerlat so se tistokrat kralji oblačili; namesto v kraljevi sedež ga posadé na zaničljiv ploh; urno spletó krono iz dolgega ternja, in mu jo kakor kraljevo krono pritisnejo na glavo; namesto kraljeve palice mu terst v roko dajo. Potlej pa hodijo zdaj ta, zdaj uni, in smejé prednj poklekujejo, in ga pozdravljajo, in se mu pačijo rekoč: „Pozdravljen bodi, kralj Judovski!“ In vanj pljujejo, ga za uho bijejo, mu terst iz rok pulijo, in ga ž njim po glavi tolčejo, da se ternje še bolj zadira v čelo in v senca. — In tako ga zasramujejo in zaničujejo, kakor lažnjivega kralja. Tako delajo z Jezusom, pri kterega rojstvu so angelji sveto pesem prepevali nad Betlehemom; tako zaničujejo Jezusa, kterega so prišli trije kralji molit iz jutrove dežele; tako zasramujejo Jezusa, kterega je bil častitljiv starček Simeon v tempeljnu vzel na svoje naročje, in se ga ni mogel nagledati in naveseliti; tako oponašajo Jezusa, kteri je še le dvanajst let star v Jeruzalemskem tempeljnu dajal učenikom že take odgovore, da so vsi nad njim stermeli; tako se pačijo Jezusu, nad kterim ima nebeški Oče vse dopadanje; tako je zapljuvan in s pestmi bit Jezus, kteri ni nikoli nič napčnega storil; tako je s ternjem kronan Jezus, kteri je vedno dobro delal, in kralj resnice, kralj božjega kraljestva bil. Kako se boš, napuhnjenc! izgovarjal pred Jezusom, ki ga vidiš tako zaničevanega? Sv. Elizabeta, ogerska vojvodinja, je nekega dne z drago demantno krono na glavi v cerkev prišla. V cerkev pridši pa je drago krono z glave djala, in ko jo vprašujejo, zakaj da to dela, je zavernila: „Nikakor se ne spodobi, da bi jaz revna stvar z drago krono na glavi, stopila pred svojega Gospoda in Zveličarja, kteri je kot kralj nebes in zemlje nosil ternjevo krono na glavi, in je iz ljubezni do mene umerl naj strašnejše smerti.“ — O da bi bili kakor ona iz serca ponižni tudi mi!

3. Še so vojaki, te spake človeške, zaničevali in oponašali Jezusa, kar pride Pilat, in stori konec tem krivicam, ktere so se godile zoper njegovo voljo; zakaj on ga je bil le bičati rekel. Le viditi Jezusa, se je že vžalilo Pilatu. Tudi Judom, je menil, se bo britko storilo nad Jezusom. Pilat gre

iz svoje hiše, in tudi vojakom je rekel za njim iti z Jezusom. Pilat se vstopi pred svojo hišo na visok kraj, s kterega je pregledal vse ljudstvo; in tudi Jezus pride za njim ves v kervi; ves raztepen, ves razmesarjen, ves v ranah in progah, ves v bolečinah, z bledim mertvaškim obrazom, s ternjevo krono na glavi, s škerlatastim plaščem ob ramah. Zdaj reče Pilat k duhovščini: „Poglejte, še vam ga pripeljem, še enkrat vam rečem, da ne najdem nobene krivice nad njim.“ In z milim glasom še pristavi: „Poglejte človek!“ Kakor bi hotel reči: „Poglejte ga, saj je vendar le človek! Ne bodite torej do njega tako nečloveški, vsaj človeka nad njim spoštujte!“ Tako gerdi in nečloveški, je mislil Pilat, vsaj menda ne bodo, da bi še tirjali njegovo smert, kadar ga bodo vidili v tako žalostnem stanu. — Ali oh, kako dalječ se zamore zgubiti človeško serce, če se hudemu poželjenju vda! Komaj so Judje Jezusa zagledali zraven Pilata, so že vsi v en glas jeli vpiti: „Križaj ga, križaj ga!“ Pilat je ves nejevoljen djal: „Pa ga vi vzemite in križajte, če ga po vaši postavi križati gre. Jaz ne dobim nič krivega nad njim.“

Ker so duhovni in pismouki vidili, da Pilat Jezusa le izpustiti želí, so ga začeli tudi v tem smerti vrednega tožiti, da se je Sina božjega imenoval. „Mi imamo postavo“, so djali, „in po tej postavi mora umreti; zakaj Sina božjega se je delal.“ Ko je Pilat to slišal, se je še bolj začel bati. Spoznal je Jezusovo nedolžnost, slišal od čudežev, ki jih je delal; in če je Jezus sam rekel, da je Sin božji, si je Pilat mislil, kako hudobno bi ravnal, ko bi ga, že vsega razmesarjenega še v smert obsodil! Torej je spet Jezusa seboj v hišo peljal, in ga je začel izpraševati, od kod da je, kaj so njegovi starši; toda Jezus mu na to nič ni odgovoril. Pilat mu reče: „Kaj, ali meni ne odgovoriš? Ali ne veš, da imam oblast, križati te ali pa izpustiti?“ Jezus reče: „Imaš res oblast, me križati ali pa izpustiti; toda to oblast bi ne imel do mene, ko bi ti ne bila od zgorej dana. Tega Gospoda, od kterega pride vsa oblast, ti ne poznaš; naši duhovni pa in pismouki ga poznajo; zato imajo oni tudi veči greh kakor ti.“

Pilat še bolj spozna Jezusovo nedolžnost; izpustiti ga torej želí, in s to mislijo gre zdaj iz hiše pred duhovščino.

Ali duhovščina je kmalo čutila, kaj misli; nasprot mu že vpijejo: „Ti nisi cesarjev prijatel, če tega izpustiš! Zakaj zoper cesarja se punta, kdor se kralja dela.“ Ko je Pilat to slišal, je bilo pri kraju ž njegovo pravico; zakaj pri cesarju veljavo imeti, mu je bilo čez vse. Vendar pa še eno poskusi, da bi Jezusa otel. Postavi ga pred ljudstvo, in pravi: „Poglejte tukaj svojega kralja! Po vsi pravici bi šlo, ga spoštovati in ljubiti, pa tako neusmiljeno ž njim ravnate.“ Pa še huje so zdaj vpili in divjali: „Križaj ga! križaj ga!“ „Kaj? vašega kralja bom križal?“ reče Pilat. „Cesarja imamo“, zavpijejo, „in nobenega kralja!“ In vpitje duhovnov in ljudstva se tako narašča, da Pilata prevpijejo, in ga ni bilo mogoče več slišati. Pilat vidi, da nič ne opravi, še le punt bi vtegnil vstati. Torej se usede v sodnji stol, in piše: „Jezus je smerti vreden.“ — Oh, strašna, krivična sodba! Kako je mogoče, človeka imenovati nedolžnega, in ga ob enem v smert obsoditi? Pilat je to krivico spoznal, pa je iz strahu pred ljudmi vendar vanjo dovolil. Oh, nesrečna strahljivost pred svetom! koliko hudobe se je že zavoljo tebe na zemlji zgodilo! — Pilat si reče v posodi vode prinesti, in vpričo vsega ljudstva si roke umiva. Vse je potihnilo, vse gleda, kaj bo. Pilat pa reče: „Jez sem nedolžen kervi tega pravičnega, vi glejte!“ Vse ljudstvo zavpije: „Na nas in naše otroke pridi njegova kerv!“

4. „O nestanovitnost človeškega serca!“ zavpije sv. Bernard, ko je premišljeval oslepljeno Judovsko ljudstvo, ktero je zahtevalo Jezusovo smert, „o nestanovitnost človeškega serca! Kdo bi verjel, da bo ravno tisto ljudstvo, ktero je Jezusa s toliko častjo in tolikim veseljem sprejelo v Jeruzalemu, da bo ravno tisto ljudstvo in na ravno tistem kraju čez pet dni že tako neusmiljeno in gerdo ravnalo z Jezusom?“ Cvetno nedeljo so slačili svoje oblačila, in ž njimi čast skazovali Jezusu; danes pa mu njegovo oblačilo potegnejo s telesa, da bi ga s tim zaničevali. Cvetno nedeljo so vpili: „Hozana, zdravje sinu Davidovemu! Češčen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem.“ Danes pa vpijejo: „Stran ž njim, križaj ga!“ Cvetno nedeljo so ga spoznali svojega kralja; danes pa pravijo, da imajo le cesarja in nobenega kralja! Cvetno nedeljo so sekali veje z dreves, in jih stlali po potu, po kterem je imel

Jezus prijezditi; danes pa so sekali ternje, da mu ga pritisnejo v glavo. Cvetno nedeljo je tolikanj ljudi Jezusa v Jeruzalem spremljevalo z velikim veseljem in veliko častjo; danes pa ni kratko nobenega, da bi se hotel zanj obnesti. Vse ga je zapustilo, vse ga v smert obsojuje, vse kriči in vpije: „Križaj ga! križaj ga!“ — Pa od kod je vendar tolikošen razloček? Glejte, hudobija in nevošljivost duhovnov, farizejev in pismoukov je v štirih dneh tolikanj preslepila priprosto ljudstvo Judovsko, ktero je sicer Jezusa rado imelo zavoljo prejetih dobrot. Judovski duhovni, farizeji in pismouki so priprosto ljudstvo vedno slepili s svojo hinavsko pobožnostjo, in so torej za pravične obveljali pred ljudstvom. Duhovni, farizeji in pismouki pa niso mogli Jezusa živega videti, zato ko jim je njih hinavščino očital in razodel njih zvijače, s kterimi so goljufovali priproste ljudi. Zdaj so si toraj ti sovražniki Jezusovi vse prizadjali, da so v svoje hudobije prešuntali in pregovorili nekaj malovrednega ljudstva, druge pa, ki se niso dali pregovoriti, z žuganjem primorali k molčanju. Malo število Jezusovih prijatlov je toraj molčalo, in na skrivnem so žalovali; Jezusovi sovražniki pa in podkupljeno ljudstvo je zahtevalo Jezusovo smert. In od tod je prišlo, da se veliki petek nobeden ni obnašal za Jezusa, in da je vse ljudstvo vpilo: „Križaj ga! križaj ga!“

Tako zamorejo poglavarji in predniki svoje podložne zapeljati v naj veče hudobije, če so sami hudobni in brez vere. O gorje ljudem, če njih predniki drugega nimajo od kerščanstva, kakor prazno ime! Kristjani! ne da se povedati, in ne da se prešteti, koliko ljulike oni zasejejo med pšenico. Kako rado je imelo priprosto ljudstvo Jezusa, ker je od njega prejelo tolikanj dobrot! Kako radi so za njim šli clo v puščavo, po več dni pri njem ostali, jed in pijačo pozabili, da so le njegove nauke poslušali! Ali duhovni, farizeji in pismouki, ti strupeni sovražniki Jezusovi, so jim dajali slabe zglede, so jih šuntali in pregovarjali in glejte! v štirih dneh so jih tako pohujšali, tako zapeljali, tako preslepili, da zdaj z enim hrupom ženó: „Križaj ga! križaj ga!“ Kakor požrešni ogenj pri velikem viharju hišo za hišo požira; ravno tako poglavarji in predniki pohujšujejo priprosto ljudstvo, če so malovredni

kristjani. Ti pa, o Bog! najbolj veš, od kod pride toliko pohujšanja, toliko nevere med ljudstvo. Tebi, o Jezus! je znano, od kod pride, da že dosti nizkega ljudstva ne mara ne za božje, ne za cerkvene zapovedi. In tudi ti, sv. Duh! poznaš tisti strupeni studenec, iz kterega se hudobija raztaka med priprosto ljudstvo, da se vstavljajo tvojemu lepemu opominjevanju k dobremu. Torej pa tudi Jezus takim, ki so postavljeni na visoko stopnjo, veče gorje žuga, če ne bodo živeli po njegovih naukih. — Ohranite si to v spominu, vi starši in vi gospodarji in gospodinje! vam je izročena skerb za podložne. Vaše življenje je zgled, po kterem vaši otroci ravnajo svoje življenje; torej gorje vam, če se slabo obnašate in ste jim v spodtiklej! zakaj po tem takem Jezusovo kerv sklicujete na se in na svoje otroke, da bi se maščevale nad vami, kakor jo je pred Pilatom sklicalo Judovsko ljudstvo. O, nesrečni so otroci, kteri imajo malovredne starše! Zakaj ali se ne zgodi večidel, da otroci posnemajo hudobije svojih staršev? Zastonj in prazne bodo vse vaše opominjevanja k dobremu, če bote vi hudobno živeli. Zastonj bote svoje otroke priganjali k molitvi, če bodo vidili, da sami neradi molite; zastonj jih bote opominjevali k ljubezni do bližnjega, če bodo sovraštvo vidili že v hiši med vami; zastonj jim bote prepovedovali govoriti kaj napčnega, če bodo vas slišali kvantati, zmerjati in kleti; zastonj jih bote opominjevali, naj so pravični v vseh rečeh, če bodo vidili, da vi sami bližnjega radi goljufujete, in v škodo pripravljate, kjer le morete. Gorje tedaj vam, starši! gorje vam, gospodarji in gospodinje! če niste bogaboječi, in se ne zderžite vsega, kar bi vtegnilo biti podložnim v spodtiklej!

Če prav premislimo, kaj vse je Jezus storil nad Judi, se nam njih nehvaležnost do Jezusa v svoji ostudnosti stavi pred oči. Glejte, cele tri leta je Jezus po Judovskem hodil od mesta do mesta, od terga do terga, od vasi do vasi, oznanoval vesele resnice, ozdravljal bolnike, očiščeval gobove, slepim dajal, da so vidili, gluhim, da so slišali, mutastim, da so govorili, po več tisučev jih je nasitoval z malo kruhi, in mertve je obudoval v življenje. Zdravje in življenje je kapalo od njega. Kamor je stopil, ni bilo več ne zdihovanja, ne ječanja.

Veselje je sejal povsod. Neizrečeno veliko otrok je spet zdrave dobivalo očete in matere, ki so bili bolni; neizrečeno veliko staršev je spet žive in zdrave prejemalo otroke, ki jih je smert že deržala. Zdaj pa, glejte, Jezusove dobrote vračujejo s tim, da vsi z enim glasom vpijejo: „Križaj ga! križaj ga!“ O nehvaležnost! o hudobija! o slepota! — Pa, kristjan moj! ne čudi se tolikanj nad nehvaležnostjo Judov do Jezusa, ampak čudi se veliko bolj nad svojo nehvaležnostjo do njega. Tebi je Jezus že več dobrot skazal, kakor takrat Judom; in vendar tudi ti še gerše ravnaš z Jezusom, kakor so takrat Judje ravnali. Jaz vem, da ti sicer z besedo ne vpiješ: „Križaj ga! križaj ga!“ pa zato nisi nič boljši od Judov, ampak veliko hudobniši si: ti sam Jezusa križaš, pravi sv. apostelj Pavl, kadar vedoma in prostovoljno lomiš njegove zapovedi. Spoznaj tadaj svojo nehvaležnost do Jezusa, in da jo boš spoznal, premisli dobrote, ki ti jih je že Jezus skazal, in ti jih še zdaj skazuje. Glej, komaj si bil rojen, si bil že v vodi svetega kersta opran od izvirnega greha, in vzet v število božjih otrok. Ko si bil nekoliko veči, si prejel zakrament svete birme, da si bil od sv. Duha vterjen v veri. Ko si bil že precej odrastel, te je Jezus v zakramentu sv. rešnjega Telesa redil s svojim lastnim mesom in napajal s svojo lastno kervjo. Zapustil ti je pridigarje, da ti kažejo v nebesa pravo pot; zapustil spovednike, da te vodijo po potu pobožnosti; dal ti je vest, da te odvračuje od hudega, in k dobremu priganja; dal angelja varha, da te varuje telesnih in dušnih nevarnost. Pa čemu bi ti našteval dobrote, ki si jih že od Jezusa prejel, ker sam lahko spoznaš, da Judom ni še skazoval takošnih, kakor jih tebi skazuje? Pa to neizrečeno dobroto Jezusovo naj ti vendar še vzamem v misel, da Jezus ni še bil svoje kervi prelil za Jude, kakor jo je zate že prelil. Ali ni toraj tvoja nehvaležnost do Jezusa tolikanj veča, ko je bila Judov, kolikor veče dobrote si že prejel od Jezusa? In kar tvoj greh še povišuje, je to, da po besedah sv. Pavla z grehom vnovič križaš Jezusa, kterega z jezikom svojega Boga imenuješ in moliš. Ali se ne smé tadaj reči, da ti še gerše ravnaš, ki z grehom Jezusa zaničuješ, kakor so Judje ravnali, kadar so pred Pilatom tirjali Jezusovo smert? Judje so sicer

velike kazni vredni; Bog varuj, da bi jih jaz hotel izgovarjati! Pa njih greh bi vendar smeli pripisovati temu, da niso prav vedili, kaj počenjajo; sosebno ker sv. Pavl pravi, da bi oni „Jezusa Kristusa ne bili nikoli križali, ko bi ga bili poznali kralja časti“. Judje so hudo grešili, ne tajim, ko so tirjali Jezusovo smert, dasiravno ga niso spoznali Sina božjega; njih nevednost jih ne izgovarja, ker bi ga bili lahko spoznali, ko bi jim ne bilo branilo njih hudobno nagnjenje. Zakaj vsi preroki so ga že toliko časa prej napovedovali in popisovali tako, da bi ga bil lahko vsak spoznal, ko bi bil hotel. Ali pregrešno serce se vedno ustavlja resnici in Bogu. Judje so želeli Odrešenika bogatega, Jezus pa je bil reven; hotli so ga v posvetni časti, Jezus pa je bil ponižen. Judje so menili, da jih bo obljubljeni Mesija odrešil iz oblasti Rimljanov; Jezus pa je preganjanje, terpljenje, pomanjkanje in veliko drugih britkost in nadlog obetal tistim, kteri hočejo priti v njegovo sveto kraljestvo. Mislili so, da jih bo obljubljeni Mesija obogatil, imenitne in sloveče storil; Jezus je pa revščine iskati priporočal in časti pri Bogu, ne pri ljudeh. Ker je vse to zoperno posvetnemu sercu, toraj ga niso hotli, ampak so ga zavergli, sovražili, goljufa imenovali in zapeljivca; in ker je svaril njih nevero, so mu stregli po življenju, in ga tudi pripravili ob življenje.

V sklep današnjega tako žalostnega premišljevanja ne morem storiti nič boljšega, kakor da vam pokažem bičanega Jezusa in s ternjem kronanega, kakor ga je Pilat Judom pokazal. Poglejte človeka, nad kterim ima Bog Oče dopadenje, kako je s ternjem kronan, vam v podučenje in v sramoto, kteri tolikanj hrepenite po nečimerni časti in po posvetni hvali! Poglejte človeka, kterega devet verst angeljev moli, kako je njegov obraz ves v pljunkih in kervi, vam v podučenje in v sramoto, kteri se tolikanj čislate zavoljo svoje lepe podobe in zale postave, in se povzdigujete čez druge! Glejte človeka, po kterem so koperneli vsi pravični starega zaveta, kako je z rudečim škerlatastim plaščem ogernjen po ramah, vam v podučenje in v sramoto, kteri se tolikanj lišpate, se zavoljo svoje obleke ošabite, drugim pohujšanje dajete, in denar zapravljate po nepotrebnem! Poglejte človeka, kterega so napo-

vedovali preroki stare zaveze, kako je zdaj ves razmesarjen in s kervjo oblit, vam v podučenje in v sramoto, kteri svojemu telesu vse pripuščate in dovoljujete, kar le nesramnega in nečistega požélí! Poglejte človeka, kteri je le ljudi zvelicat prišel na svet, kako je zdaj po vsem životu ranjen, vam v podučenje in v sramoto, kteri le za časno, le za truplo, le za živež skerbite, svoje truplo pitate, in se z vinom nalivate, večno pa, svojo dušo, pobožnost v nemar puščate! Glejte človeka, kteri bo prišel sodit žive in mertve, kako ima milo obličje, vam v podučenje in v sramoto, kteri ste v svojih grehih veseli, jih še drugim pripovedujete, in se ž njimi hvalite! — Ali morete gledati Jezusa, zavoljo vaših grehov po vsem životu raztepenega, od glave do nog ranjenega, z mertvaškim bledim obrazom, s ternjevo krono na glavi, z rudečim plaščem ob ramah, in vsega s kervjo zalitega, ali ga morete v tem žalostnem stanu gledati in še grešiti, in po tem takem vse to Jezusovo terpljenje ponavljati? Oh, kristjani! ljubi kristjani! ne bodite tolikanj nehvaležni svojemu Odrešeniku, kteri je za vas tolikanj terpel. Zarotim vas pri živem Bogu, kteri je svojega edinega Sina iz ljubezni do vas dal bičati in s ternjem kronati, spoznajte to neskončno ljubezen do nas, pomislite to dobroto, vzemite si k sercu to božjo milost, in bodite zanjo hvaležni svojemu Jezusu; saj nič drugega ne tirja od nas, kakor da živimo po njegovih naukih, da ne bo prisiljen nas zavreči, dasiravno je za nas preterpel toliko bolečin. Ali hočemo mar Jezusovo kerv klicati nad sebe?

Hipolit Galeatin, pobožni mašnik v Fiorenci na Italijanskem, si je dal obrisati podobo presvete, s ternjem kronane Kristusove glave. Pred to podobo je stal marsiktero uro v pobožnem premišljevanju, in si k sercu gnal neskončno ljubezen Kristusovo do nas revnih ljudi. — Njegovemu stanovanju nasprot pa je stanovala nečimurna prevzetna ženska, ktera ni vedla, da stoji Hipolit tolikokrat pred sveto podobo, ampak je mislila, da ima zerkalo, v kterega se tako dostikrat ogleduje. To jej je nekam merzelo, toraj ga nekega dne vprašuje, kakšno je nek tisto zerkalo, v ktero je tolikokrat ves zamaknjen, in se tako dostikrat v njem ogleduje? Pobožni

mašnik je bil ves privoljen pokazati to zerkalo. Vzel je torej svojo podobo, ter jo nesel v hišo prevzetnice. Zveličarjeva podoba je! ternjevo krono nosi na glavi, oči so vse solzene, ustnice višnjeve zatekle s kervjo zalite, obličje je opljuvano: Jezus je v tolikanj revnem in žalostnem stanu, da skoraj ni več človeku podoben. To ženska vidi, se prestraši in je v živo ginjena. — Mašnik pa jej reče; „Glej, to je moje zerkalo, v njem bi se mogli vsi ogledovati vsak dan. Če te to zerkalo ne omeči, in tvojega serca k pokori ne obudi, je vse zgubljeno nad teboj! Tu le na tem obličju poglej, koliko je moral tvoj Zveličar terpeti zavoljo tvoje nečimurnosti in prevzetnosti. Tu le imaš pred očmi tistega, pred kterim boš morala enkrat na sodnji dan dajati ostri odgovor od vseh duš, ktere si le koli kdaj pohujšala in zapeljala!“ — Te besede so grešnico tako v živo zadele, da je jela objokovati svoje grehe, in da se jih je mašniku odkritoserčno obtožila. Kmalo na to je svetu popolnoma slovo dala, se v klošter podala, in živela v ostri pokori. — To bogoljubno spokornico posnemajmo tudi mi, in nikar ne sklicujmo nad sebe Jezusove kervi!

Pač, tvoja kerv, o Jezus! pridi nad me in nad moje poslušavce, pa ne pogubit, ampak zveličat nas. Pridi nas očistit od hudobnih skušnjav in pregreh; pridi nad naše serce in telo, da bo tebi posvečeno; pridi nad naše misli in želje, da bodo tebi dopadljive; pridi nad vse naše življenje in djanje, da bo oznanovalo tvojo večno čast in hvalo! Amen.

LXVIII. Keršanski nauk.

Jezus križ vleče.

Dosegli so Jezusovi sovražniki, česar so tolikanj želeli: Pilat je iz strahu pred ljudmi privolil v Jezusovo smert. „Toda Jezus ni hotel“, pravi sv. Krizostom, „v kaki hiši, ne v tempeljnu, tudi ne v mestu umreti, da bi kdo ne mislil, da je le za Jude umerl, temveč hotel je umreti zunaj mesta na gori, nam v spričevanje, da je dar opravil za vesoljni svet, in da so ga deležni vsi ljudje.“ Jezus, vi veste, je na križu sklenil svoje sveto življenje, in ta križ je moral sam vleči iz Jeruzalema na Kalvarsko goro, na mesto Golgota, po naše mesto mertvaških glav, kjer je bil križan. Pač žalostno je bilo za vsako usmiljeno serce, Jezusa viditi na potu proti Kalvarski gori s težkim križem na rami! — Meni že mile solze priigrajo v oči, kadar berem žalno prigodbo, da je v starem zavetu Izak na svojih ramah nesel na goro Morijo derva, na kterih je imel on sam sožgan in Bogu darovan biti. In tudi vam, menim, se britko stori in inako, kadar vidite kakega hudodelnika iz mesta peljati na morišče. Če se pa človeškemu usmiljenemu sercu vžali že nad hudodelnikom, kadar ga peljejo v smert; komu bi se še le britko ne storilo, če premišljuje nedolžnega Jezusa, največega dobrotnika sveta, na žalostnem potu proti Kalvarski gori s težkim križem na rami?

Mi, ljubi kristjani! ki smo bili s svojimi mislimi pri Jezusu na vertu Getzemani, pred duhovskimi in deželskimi sodniki, spremimo ga v duhu tudi na Kalvarijo. Dozdaj smo videli le neusmiljene sovražnike in krivične sodnike okoli njega; tukaj na potu proti Kalvariji bomo pa vidili tudi nektere boljše ljudi, kteri so ga milovali in se jokali nad njegovim terpljenjem.

Pa tudi nad Jezusom bomo vidili, da, kakor nam je v vsem svojem življenju in terpljenju lepe zglede dajal, nam jih daje posebno na potu proti Kalvariji; zakaj na tem potu nas vsakega za seboj kliče in pravi: „Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ, in naj hodi za menoj.“ Po pravici sme tudi tukaj reči od sebe: „Zgled sem vam dal, da tudi vi storite, kar sem jaz storil.“

1. Ko je Pilat dovolil v Jezusovo smert, je berž nekaj vojakov popadlo Jezusa, in škerlatasti plašč potegnejo ž njega, in ga oblecejo v njegovo lastno oblačilo; drugi vojaki hité po križ, kteri je bil zbit iz težkih brun, drugi po vervi in lestve (lojtre), drugi pa po kladva in žeblje, drugi po gobe in jesih; z eno besedo, oskerbeli so se z vsem, česar so potrebovali pri križanju.

Prinesen je težki križ, na kterem ima Jezus umreti. Milo ga Jezus pogleda, radovoljno ga vzame na svojo raztepeno in kervavo ramo, da ga povleče na Kalvarsko goro. Zdaj vzdignejo Jezusa s križem na rami, in ga peljejo med dvema razbojnikoma iz Pilatove hiše naravnost skoz mesto na goro Kalvarijo. Ljudstva brez števila se tare okoli Jezusa; zakaj grozno veliko Judov je bilo iz vseh krajev na velikonočni praznik prišlo v Jeruzalem, in vse hoče viditi človeka, kteri se je Boga delal. Jezus pa gre molčé, in moli, in se opoteka pod težkim križem, ker je bil že ves slab, in se poti po vsem životu, in s kervjo zaznamuje svoje stopinje.

Pervi za Jezusom so šli njegovi sovražniki, posebno farizeji. Ti so šli za Jezusom z neizrečenim véseljem, in so že komaj čakali, da bi ga skoraj mertvega vidili; zakaj grozno so ga sovražili, ker jim je do zdaj povedal toliko grenkih resnic, jim očital njih skrito hinavščino, njih krivice in hudobije razodel, očitne storil njih zvijače, s kterimi so dosihmal nevedne po temi vodili in goljufovali. — Drugi ljudje, posebno kteri so od daljnih krajev v Jeruzalem prišli velike noči obhajat, so se čudili nad tem, kar so vidili. „Ali ni to ravno tisti Jezus“, so govorili med seboj, „ali ni to ravno tisti Jezus iz Nacareta, ki je med nami toliko lepega in toliko dobrega storil; ki je toliko slepim dal zdrave oči, toliko gluhim zdrave ušesa, toliko mutastim besedo, ki je bolnike ozdravljal, in clo

mertve budil v življenje? Kaj je na enkrat storil toliko hudobnega, da si je smert zaslužil?“

Med trumo ljudi so bili pa tudi dobri ljudje, ki so Jezusovo nedolžnost spoznali, ga ljubili in milovali, in bi mu bili radi pomagali, ko bi bili mogli. Med temi dobrimi ljudmi so bile, kakor pravi sveti evangelist Luka, sosebno pobožne, bogaboječe žene. Te so od žalosti pokale z rokami, in s solznimi očmi zdihovale nad nedolžnim Jezusom. „Oh“, so med seboj govorile, ali vsaj mislile same pri sebi, „oh, tukaj peljejo v smert naj boljšega zmed vseh ljudi, našega ljubega Jezusa! O, ko bi njega ne bilo, bi že davno v zemlji ležala moja hči; on pa jo je za roke prijel, in je od smerti vstala, kakor kdo, ki se iz spanja zbudi! Ko bi njega ne bilo, bi moj brat Lacar že v grobu gnil; on pa ga je iz groba poklical, in vstal je iz groba, kakor kdo, ki iz postelje vstane. Ko bi njega ne bilo, bi bila jaz revna vdova že davno brez pomoči; on pa mi je mojega edinega sina, ki so ga že v grob nesli, živega spet nazaj dal, da imam pomoč od njega svoje stare dni“. „Veliko dobrega je storil“, so se pogovarjale druge žene, „in nič drugega ga ni bilo, kakor ljubezen in prijaznost. O, kako priserčno je on ljubil vse dobre ljudi, zlasti pa nedolžne otročiče; kako vesel jih je bil, ki smo mu jih predaj vodile in nosile; s kolikim veseljem jih je objemal in blagoslovil! Noben oče svojih otrok tako ne ljubi! In ta tako dobrotljivi, tako ljubeznjivi Jezus mora zdaj umreti! Oh, kakošen je zdaj njegov sveti obraz! Bled je, mertvaški put že po njem stoji, po čelu in po vsi glavi mu teče kerv; kako slab in truden je že od tolikega terpljenja, sem ter tje se že opoteka pod težkim križem! In nečloveški trinogi vendar tako neusmiljeno ž njim delajo! Pač bi moral človek terd biti ko kamen, da bi se solzam ubranil.“

Tako so govorile ali mislile bogaboječe žene, ki so šle za Jezusom. Jezus je slišal njih jok, slišal njih stok, slišal njih govorjenje; zato se oberne s težkim križem proti njim, in jim milo reče: „O hčere Jeruzalemske! ne jokajte nad menoj, ampak jokajte nad seboj in nad svojimi otroci; ker čas se bliža, ko se bo reklo: Blagor neporodnim, ktere niso imele otrok, in persim, ktere niso dojile! Tačas bodo rekli hribom: Padite na nas! in

gričem: Pokrite nas! Zakaj če se zelenemu lesu tako godí, kakošna se bo suhemu godila?“ S temi besedami je hotel Jezus toliko reči: „Ve hčere Jeruzalemske! ki prebivate v Jeruzalemu in po vsi deželi, vi ste veckrat slišale moje nauke, in ste vidile, kolikanj sem si prizadeval srečne storiti vse ljudi. Toda kaj so moji nauki pri večem delu mojih poslušavcev pomagali, to tudi vidite. Za vse dobrote, ktere sem skazoval, me zdaj v smert peljejo, kakor hudodelnika. Moje terpljenje, vem, vam gre k sercu, in resnično, ne hinavsko jokate nad menoj. Vendar pa nikar ne jokajte nad menoj; jaz sem storil to, zavoljo česar sem bil poslan od Očeta in grem rad na tisti kraj, kamor me je obsodila hudoba mojih sovražnikov. Jokajte raji nad seboj in nad svojimi otroci: zakaj če se tako hudo godi z menoj, ki sem nedolžen, in sem le zavoljo vas podobe grešnika nase vzel, in sklenil božji pravici zadostiti za vaše grehe; kako se bo še le godilo z Judi, ki so polni krivice in hudobije! Šiba božja jih bo dosegla, in strašni dnevi pravice bodo nadnje prišli; povsod bo razdjanje in gnjusoba, in tudi to lepo mesto Jeruzalem bo sama groblja. Takrat si bote vošile, da bi ne bile nikoli matere, da bi vaših otrok taka britkost in nesreča ne bila zadela. Zato vam rečem: Ne jokajte nad menoj, ampak jokajte nad seboj in svojimi otroci.“

Ko je bil Jezus bogaboječim ženam izrekel te besede, je šel dalje proti Kalvariji. Pa zmeram bolj se semtertje opoteka pod težkim križem; pešati začne in padati na tla, ker je bil zavoljo prestanega terpljenja že ves oslabljen. Ravno zdaj jih sreča Simon Cirenčan; s polja je šel v mesto, in se memo ravna. Da bi se sovražniki na potu z Jezusom predolgo ne zamudili, in da bi ga privarovali še za hujše terpljenje; so kar zgrabili tega Simona Cirenejca, ko ravno misli memo iti, mu križ na ramo navalijo, in ga prisilijo za Jezusom križ nesti na goro Kalvarijo.

Tako gre Jezus proti gori Kalvariji, zapuščen od svojih učencev, in obdan s svojimi naj hujšimi sovražniki. Mesto Jeruzalem ga ni spoznalo, ampak ga je zaverglo v svoji strašni slepoti, dasiravno je vidilo njegove čudeže, in slišalo njegove nauke. Oh, grozna sodba ga je zato zadela! Vse, kar je Jezus na potu proti Kalvariji z žalostnim sercem napovedoval

bogaboječim ženam, vse to se je štirideset let po tem natanjko spolnilo nad Jeruzalemskim mestom. Kakor je bila velika in nepozabljiva hudobija slepega in terdovratnega Judovskega ljudstva, da so vpili pred Pilatom: „Njegova kri naj pride na nas in naše otroke“, ravno tako je bilo tudi strašno maščevanje božje nad njimi, ktero jih je štirideset let po tem zadelo. Jeruzalem je bil razdjan od Rimske vojske, da kamen na kamenju ni ostal; tisuč in tisuč Judov je umerlo za lakoto, ktera je tolika bila, da so tudi roke usmiljenih žen kuhale svoje otroke; tisuč in tisuč jih je pokončala kuga, ktera je neusmiljeno divjala po mestu; tisuč in tisuč jih je bilo z mečem pomorjenih; tisuč in tisuč od sovražnika vjetih, in potlej križanih ali pa razprodanih po svetu. In ko je že krog osemnajst sto let preteklo, se še zdaj vidijo nad Judi znamnja jeze božje, ker se razločijo od vseh narodov, in se potikajo po svetu, kakor se je potikal Kajn, kadar je bil vbil svojega brata Abeljna. To strašno nadlogo je previdil Jezus, on Bog in človek skupaj; toraj je rekel bogaboječim ženam, ktere so ga objokovale: „O hčere Jeruzalemske! ne jokajte nad menoj, ampak jokajte nad seboj in svojimi otroci; ker se bliža čas, ko se bo reklo: Blagor neporodnim, ktere niso imele otrok, in persim, ktere niso dojile. Tačas porekó hribom: Padite na nas! in gričem: Pokrite nas! Zakaj če se zelenemu lesu tako godí, kakošna se bo suhemu godila?“

2. Ali kar je Jezus žugal Jeruzalemu, žuga tudi vsem nevernim in nespokornim. Dnevi pridejo, ko bodo terdovratni grešniki Jezusa iskali, pa ga ne bo; bodo pred veliko sramoto vpili hribom: „Padite na nas!“ in gričem: „Pokrite nas!“ in se bodo potem pogreznili v pogubljenje in bodo večno ostali v pogubljenju brez odrešenja. — Pridite tedaj vi vsi, kteri nočete živeti po Jezusovih naukih, ampak živite po svojem hudem poželjenju in po spačenih navadah hudobnega sveta, pridite, in premišljujte Jezusa, ki gre s križem obložen na Kalvarsko goro. Zdaj je on še vaš usmiljeni Odrešenik; zdaj je on še vaš ljubi prijatelj, in nese križ na Kalvarijo, da bo na njem za vas umerl; da bo nebeškemu Očetu s svojo smertjo poplačal dolge, ki ste jih vi storili; da vas bo rešil od pogubljenja, v ktero vas je zakopal izvirni greh. Glejte, tolikošno

ljubezen ima zdaj do vas, da je pripravljen za vas umreti! Ker vas pa njegova ljubezen ne omeči, ker vas njegovo terpljenje od greha ne odterga; o jokajte, pa ne jokajte nad Jezusom, on stori voljo svojega nebeškega Očeta, ampak jokajte nad seboj, ker se bliža čas, ko bote od velike sramote in groznega terpljenja rekli hribom: „Padite na nas!“ in gričem: „Pokrite nas! Zakaj če se zelenemu lesu taka godí, kakošna se bo suhemu godila!“ Če Jezus zavoljo grehov sveta toliko terpí, on, ki je gola nedolžnost, kakošno terpljenje čaka še le vas, ki ste hudobni, in svojih hudobij ne zapustite! Jezus, kteri vam je hotel Zveličar biti, bo vaš oster sodnik; Jezus, ki vas je hotel v nebesa pripeljati, vas bo moral v pekel zavreči, ker ne spolnujete njegovih svetih naukov, ampak po svojem hudem nagnjenju živite in po pregrešnih navadah zapeljivega sveta.

Spomni se Jezusa, ljubi kristjan! spomni se Jezusa, kteri gre s težkim križem obložen na Kalvarsko goro; spomni se ga, kadar zapustiš pri tamni noči svoj dom, in misliš svojega bližnjega poškodovati na premoženju, ali pri njem nasititi svoje nesramne mesne želje. Glej Jezusa kako nosi težki križ na Kalvarijo, da bi na njem tudi tebe rešil pogubljenja, tudi tebi odperl nebeško kraljestvo. O, nikar ne pridevaj nove teže njegovemu težkemu križu s svojimi pregrehami; nikar ne sili Jezusa, da bi te moral zavreči, ki te je odkupil tako drago: temveč verni se na svoj dom, padi na kolena pred nebeškega Očeta; obžaluj, kar si mislil hudega storiti, in ne podaj se nikoli več ne na pot pregrehe!

Spomnimo se Jezusa na križevem potu, kadarkoli nas poželjenje naganja v kak greh, kadarkoli nas slabi zgledi drugih vlečejo v hudobijo, kadarkoli nas hudi duh v hudo vabi s svojimi skušnjavami, spominjajmo se takrat Jezusa na križevem potu, kteri nas je šel rešit pogubljenja, in recimo sami pri sebi: „Ne, ne! tako nespametno, tako nehvaležno, tako hudobno nočem ravnati, da bi greh storil, in spet silil v pogubljenje, iz kterega me je ljubi Jezus potegnil s tolikošnim terpljenjem; ampak hvaležen bom svojemu Odrešeniku za to neprecenjeno dobroto, in s tim mu hočem skazati svojo hvaležnost, da bom njegove nauke vselej rad

in na tanjko spolnoval.“ O, blagor nam, če bomo tako mislili, govorili in storili v vsaki skušnjavi! Ti, ljubi Jezus! daj nam k temu svojo vsegamogočno pomoč.

Pa še drugi nauki se nam posilijo, če spremljamo Jezusa v duhu na Kalvarsko goro, na kteri ima umreti. Saj veste, če kdo umerje, ali pa ima v kratkem umreti, da človeku na misel hodijo vse njegove besede in vse njegove dela. Če smert prijatlu vzame prijatla, o koliko časa mu hodijo na misel besede in dela rajnega prijatla! Koderkoli gre, že začne zdihovati: „Kolikokrat je moj prijatel tod hodil, zdaj pa ne bo nikdar več! Kolikokrat mi je to in to pravil, zdaj ga pa ne bom nikoli več slišal!“ Pridite tedaj, ljubi kristjani! na križev pot, in spremite Jezusa na Kalvarijo, in kmalo vam bodo prišle na misel besede, ktere je Jezus nekdaj govoril, rekoč: „Nebeško kraljestvo silo terpi, in le silni ga ugrabijo.“ In te njegove besede vas bodo podučile, da se je treba truditi, si prizadevati za nebeško kraljestvo. — Spremljajte Jezusa na križevem potu na Kalvarijo, in kmalu vam bo na misel prišlo, da jih je Jezus „blagroval, kteri žalujejo, in zavoljo pravice preganjanje terpé“; tistim pa je žugal „gorjé, kteri se smejajo in vživajo posvetno grešno veselje“. In te Jezusove besede vas bodo opomnile, da si zastonj nebesa obeta, kdor noče premagovati svojega hudega poželenja, noče sebe pokoriti zavoljo storjenih grehov, noče zavoljo pobožnosti prenašati zaničevanja posvetnjakov, ampak hrepení le po tem, steguje svoje roke le po tem, kar se slabi natori prileže, kar se mesu prilizuje. — Spremljajte Jezusa po križevem potu na Kalvarijo, in kmalo vam bodo prišle na misel besede, ktere je Jezus poprej govoril rekoč: „Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ, in naj hodi za menoj.“ In te Jezusove besede vam bodo na znanje dale, da moramo za njim križ nositi, če hočemo za njim v nebeško kraljestvo priti.

Torej je pa tudi Bog že tako obernil, da ni človeka na svetu, kteri bi mogel reči, da je na zemlji vedno in neprenehoma srečen, da ga ne zadene nobena težava. Bodi si v tem ali unem stanu, v tej ali tej starosti, v tem ali v tem kraju, med temi ali temi ljudmi, bodi si grešnik ali nedolžen

človek, vsakega zadene marsiktero terpljenje, tega veče, tega manjše. Bog nam izbira križe in britkosti, ki naj bolj vé, koliko zamoremo prenašati, in daje moč, da preterpimo, kar nam naloží. Božja beseda in božja ljubezen do nas nam spričujejo, da nam Bog nikoli nič ne naloží, česar bi ne mogli prestati ž njegovo pomočjo. Vemo pa tudi po božji obljubi, da „nam je vse dobiček, če voljno preterpimo, in da vse terpljenje tega sveta ni vredno prihodnje časti, ktera se bo nad nami razodela“, če zdaj vse radi prenašamo iz ljubezni do Boga. Kdor zdaj v ljubezni in v duhu pokore terpí vse križe, reve in nadloge; bo vidil, da ima res veliko zasluženje pri Bogu. Torej se ne smemo potožiti, če nam Bog večkrat križe pošilja in naklada po ljudeh, ne smemo godernjati in nevoljni biti; ker tako z nami dela le božja nezapopadljiva modrost in milost, ki tudi Jezusu Kristusu iz ljubezni do nas ni prizanesla. Jezus je bil zelen les, mi pa smo suh les in trohel; Jezus ni storil nobenega greha, mi pa smo jih storili brez števila. Jezus je ljubi Sin, nad kterim ima nebeški Oče vse dopadanje; mi pa smo veliki grešniki, tolikokrat že vredni večnega pogubljenja. Torej je po pravici, in znamnje božje posebne ljubezni, da nas tepe, s križi obklada in pokorí, da bi nam potlej večno prizanesel. Blagor mu, kdor križ nosi za Jezusom, in za njim gredé milo objokuje, in s spokornimi solzami zbrisuje svoje grehe, ki so tolikanj težili božjega Sina!

Vsak pa moramo svoj križ nositi, kakor ga je Jezus nosil, ali pa vsaj, kakor ga je nosil Simon Cirenčan. Križ po Kristusovo nositi se pravi: križ ljubiti, ga želeti, ga iskati, ga z veseljem na ramo zadeti, in z veseljem nositi. Pa le malo je tako popolnih duš, da bi si križ radovoljno izvolile, in ga z veseljem nosile. Po Jezusovo so križ nosili aposteljni, od kterih nam sveto pismo pové, da so z veseljem šli spred sovražnikov, kadar so bili zavoljo Jezusovega imena tepeni. Po Jezusovo so križ nosili tudi mučenci ali marterniki, od kterih nam popisovanje življenja svetnikov spričuje, da so želeli umreti za Jezusovo vero, in so tudi zanjo z veseljem prelivali svojo kerv. — Križ nositi pa, kakor ga je Simon nesel na Kalvarijo, se pravi: križa in terpljenja ne sicer želeti in iskati,

pa ga vendar poterpežljivo in voljno nositi, kadar nam ga Bog naloži tudi zoper našo voljo. Po Simonovo nosijo križ vsi bogaboječi kristjani, kteri želé po smerti priti v nebeško veselje, in nihče si ne sme po smerti obetati nebeškega veselja, kteri noče po Simonovo križa nositi.

Toraj, kristjan moj! če ti je nebeški Oče naložil ta križ, da pri vsem svojem trudu in prizadevanju, pri vsi svoji pridnosti in delavnosti, pri vsi svoji skerbnosti in varčnosti le vendar zmerom pomanjkanje terpiš, in dostikrat stradaš; o nikar preveč ne žaluj, ako pri tem le bogaboječe živiš, ampak imej vedno v spominu besede, ki jih je Jezus govoril rekoč: „Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ, in naj hodi za menoj!“ Zadeni tedaj svoj križ na ramo, nosi ga za Jezusom na Kalvarijo, da boš tudi za njim prišel na nebeški Tabor, kjer boš prepeval ves vesel: „Gospod! tukaj nam je dobro biti.“

Če ti je nebeški Oče ta križ naložil, da pri vsem svojem poštenem, pametnem, zderžnem življenju le vendar vedno bolehaš, in marsiktere težave terpiš; o nikar preveč ne žaluj, ako pri tem le bogaboječe živiš, ampak imej vedno v spominu besede, ki jih je Jezus govoril rekoč: „Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ, in naj hodi za menoj!“ Zadeni tedaj svoj križ na ramo, nosi ga za Jezusom na Kalvarijo, da boš tudi za njim prišel v nebeški Jeruzalem, kjer se da gledati in vživati od obličja v obličje.

Če Bog pripusti, da te zaničujejo in preganjajo malovredni posvetnjaki, in ti gerde imena dajejo, in te hinavca imenujejo, zato, ko si prizadevaš sveto in bogaboječe živeti po Jezusovih naukih; o nikar preveč ne žaluj, ampak imej vedno v spominu besede, ktere je Jezus govoril rekoč: „Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ in naj hodi za menoj!“ Zadeni tedaj svoj križ na ramo, nosi ga za Jezusom na Kalvarijo, da boš tudi za njim prišel med svetnike in angelje v nebeško veselje.

Vsak kristjan, naj že ima križ, kakoršen hoče, vsak kristjan naj posluša glas svojega Zveličarja: „Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ, in naj hodi za menoj!“ Naj tedaj vsak kristjan stori po nauku in zgledu Jezusovem, naj vzame križ na ramo, in naj ga vesel nosi za Jezusom. Komur Bog terpljenje naloži, nadloge pošlje in težave; naj jih prenaša poterpežljivo iz ljubezni do Boga. Kdor pa ravno zdaj nima nobenega posebnega križa, nobene posebne težave, naj pa vsaj v mislih, ter zatopljen v pobožno premišljevanje nosi križ za Kristusom, kar bo Kristusu posebno všeč in ljubo. Neki služabnik božji je živel prav popolno, pa le bolj samotno življenje, in je iz serca želel prav zvesto služiti Gospodu. Ravno zato bi bil tudi prav rad zvedel, in je tudi priserčno in goreče Boga prosil, naj bi mu razodel, ktere dela in pobožne vaje da so mu naj ljubše, da bi jih potem spolnoval iz ljubezni do njega. Ko tedaj nekega dne spet ravno to prošnjo v molitev poklada pred Boga, se mu je Kristus pokazal ves v ranah s težkim križem na ramah, ter mu je rekel: „Kar mi je bolj všeč, kakor kaj drugega, in s čem mi moji služabniki tem obilniše služijo, je to, da mi pomagajo nositi ta križ; to pa storijo s tim, da me premišljevaje spremljajo v vseh mojih mukah in v vsem mojem terpljenju, in muke in terpljenje z menoj vred čutijo v svojem sercu.“ To mu Jezus reče, in zgine. — Kar je Jezus svetoval temu svojemu služabniku, je zvesto opravljala sveta Klara s priimkom „de Monte Falko“. Noč in dan je premišljevala Kristusa, ki nosi težek križ na Golgato za naših grehov voljo; priserčno je usmiljenje do terpečega Zveličarja čutila v svoji duši. Ko je bila nekega dne spet vsa zatopljena v svojo sveto premišljevanje, se jej prikaže mladeneč s križem na rami, ki jej reče: „Klara, moja hči! iskal sem pripravnega prostora, na kterega bi zamogel postaviti ta križ, in glej, našel sem tvoje serce; v tvoje serce ga bom postavil. Ta križ moraš posihmal nositi, ako hočeš biti moja hči in dedinja (erbinja)!“ Vsa vesela je sveta devica sprejela križ iz rok Gospodovih, in posihmal ni vidila drugega pred seboj, kot križ Kristusov; če je jedla ali pila, molila ali premišljevala, vselej in povsod jej je bil pred očmi križonosni Jezus, in oblivale so jo vroče solze, solze

svetega sočutja. In ko so po smerti odperli serce te svete device, so našli v njega vtisnjeno znamnje križa, kterega je tako radovoljno sprejela iz Kristusovih rok. Nezmerno veliko je bilo nje dušno in telesno terpljenje, pa ga je prenašala voljno in veselo. Z Gospodom je terpela, z Gospodom je zdaj poveličana. — Po njenem zgledu naj nosijo križ za Kristusom vse pravične, bogoljubne duše! — Kdor pa spozna, da je velikrat razžalil Boga, in da je kazni vreden; naj si še sam naloži terpljenja, naj se zatajuje, naj zatira svoje meso, naj vzame križ pokore, in naj ga s spokornim sercem nosi za Jezusom. Tako naj nosi vsak svoj križ na goro Kalvarijo, in na gori Kalvariji naj križa samega sebe, svoje pregrešno spačeno meso, da se bo, z Jezusom vred križan, tudi nebeške časti pri njem udeležil.

Torej te, ljubi Jezus, vsi skupaj prosimo, da nam pomagaš križ za teboj nositi na Kalvarijo, ker si ga hotel ti iz ljubezni do nas vleči na Kalvarijo. Daj, da pod tem križem, ki nam ga ti nakladaš, zbrišemo in spokorimo vse svoje grehe, in po smerti z gore Kalvarije za teboj pridemo v nebeško veličastvo. Amen.

LXIX. Keršanski nauk.

Jezus križan.

Žalostna je podoba, v kteri so preroki Judom oznanovali obljubljenega Mesija, Odrešenika in Zveličarja sveta. „Nima podobe, ne časti“, tako so preroki v starem zavetu govorili od obljubljenega Mesija, „nima podobe, ne časti, vsa lepota je zginila ž njegovega obličja. Od nog do glave ni nič zdravega na njem. Povsod so rane na njem in proge, ki niso obezane, ki jih nobena roka ne celi, in olje ne hladí. Njegove roke so prebite, in prebodene od tistih, kterim je toliko dobrega storil, kteri bi ga mogli bolj ko drugi ljubiti. Ves je obnemogel, ves je slab in poln bolečin, zaničevan, ponižan in zveržek ljudi, bolj podoben je červu kakor človeku; zasramovan, zasmehovan in preklinjevan je. Pa pri vsem tem je krotek in pohleven; ne odpre svojih ust, kakor ovca, ktera se pelje v mesnico, in ko jagnje, ki molči pred njim, kteri ga striže.“

Glejte, ljubi kristjani! tako so od Boga razsvitljeni preroki v starem zakonu popisovali obljubljenega Mesija, Odrešenika in Zveličarja sveta. In kako natanjko se je vse to spolnovalo nad Kristusom! — Veliko njegovega terpljenja sem vam že postavil pred oči, in danes vas popeljem še na Kalvarijo, na mesto mertvaških glav, da bote vidili, kolikanj je Jezus tudi tukaj še za nas terpel. Na gori Kalvariji bote še le prav spoznali, kako na tanjko se je nad Jezusom Kristusom spolnilo vse, kar so v stari zavezi preroki prerokovali od obljubljenega Mesija. O, da bi pač prigodbo Jezusove smerti poslušali tako globoko, da bi obrodila v njih lep sad pobožnosti!

1. Okoli devete ure pred poldnevom so bili Jezusa pripeljali na Kalvarijo. Na Kalvariji stojí zdaj Jezus, on nedelžno

Jagnje božje, in pred njim na tleh leži križ, na kterem ima on umorjen biti. Piti mu ponudijo vina namešanega z grenko miro in žolcem. S to pijačo so mamili tiste, ktere so križali, da niso prehudo čutili smertnih bolečin. Jezus pokusi to pijačo, pa je ne pije, nazaj jo je dal, zakaj ves zaveden in brihten je hotel terpeti in umreti, da dobro dela še do zadnjega pojemljeja. Zdaj mu oblačilo potegnejo z raztepenega života, na ktero so se bile rane že nekoliko prisušile; in pri tej priči se mu hraste oderó po životu, in rane se ponové. Zdaj Jezusa nagega denejo znak na križ, kteri je še zmirom na tleh bil. In zdaj — oh, molimo jo, molimo njegovo neizrečeno ljubezen do nas! — zdaj mu z vervmi roke in noge raztegujejo po križu, že mu jih z ostrimi žeblji predirajo, že mu jih s kladvi na križ pribijajo; že ljubega Jezusa križajo. — O neizrečena ljubezen božja! Da nas grešnike odreši, Bog svojemu lastnemu Sinu ne prizanese! O ljubeznjivi Gospod Jezus Kristus! kako te zamoremo zahvaliti za tolikošno dobroto, da si se za nas dal križati? Ko bi tudi ves čas svojega življenja drugega ne delali, kakor te vedno na vso moč in na ves glas častili in hvalili, bi te vendar za tolikošno dobroto ne mogli zadosti zahvaliti.

Kadar so bili Jezusa že na križ pribili, vzdignejo križ od tal, in ga po koncu zasadé v jamo, ktera je bila za križ že pripravljena. — Potem pa križajo tudi una dva hudodelnika, enega na desnici, enega na levici. — Imeli pa so Rimljani navado, kadar so kterega obsodili, da so njegovo zadolženje napisali na tablo, in mu jo nabili nad glavo. Tudi nad Jezusovo glavo je Pilat postavil napis; toda ker nad nedolžnim Jezusom ni našel nobene krivice, je napisal: „Jezus Nacarenski, kralj Judovski.“ Ta napis je bralo veliko Judov: kraj namreč, kjer je bil Jezus križan, je bil blizo mesta. Bilo je pa pisano po hebrejsko, po greško in po latinsko. Veliki duhovni ta napis berejo, in sram jih je, ko vidijo, da tudi drugi ljudje lahko berejo, da so križali svojega kralja. Hiteli so torej v Jeruzalem Pilata prosit, naj napis prenaredí, ter napiše, da se je Jezus Judovskega kralja delal. Pilat je bil sicer preboječ in premehek, pri vsem tem pa vendar le ni hotel privoliti v njih prošnjo, ampak jim je odgovoril in rekel: „Kar sem pisal,

sem pisal“. — Vojščaki pa, ko so bili Jezusa križali, so vzeli njegove oblačila, in so naredili štiri dele, vsakemu vojščaku del, in suknjo. Suknja pa je bila brez šiva, od verha sceloma tkana. Rekli so tedaj med seboj: Nikar je ne režimo, ampak vadljajmo (lozajmo) zanjo, čigava bo. Da se je dopolnilo pismo, ki pravi: „Razdelili so moje oblačila med se, in za mojo suknjo so vadljali.“ Vojščaki so tadaj to storili, in so sedeli in Jezusa varovali. — Jezus pa, Sin božji, visí zdaj med nebom in med zemljo v sredi dveh hudodelnikov, kakor da bi bil on naj večí hudodelnik, in njegova draga kri teče iz prebitih žil na tla. Ta grozna krivica je bila tedaj hvala za vse tolike dobrote, ktere je Judom skazoval. Pa v sredi tih neznanih bolečin in med tolikimi grenkotami je ljubeznivi Jezus še svoje oči v nebo obernil in djal: „Oče, odpusti jim; sej ne vedó, kaj delajo!“ In to je bila perva beseda zmed tistih sedmih besed, ktere je Jezus govoril s križa.

Jezus visi zdaj v neznanih bolečinah na visokem križu, z okervavljeno ternjevo krono na glavi, in ves bled in vpaden v obraz, in po vsem životu raztepen in razmesarjen. Bolj in bolj so žeblji razganjali rane, bolj in bolj se rane razboljujejo, in njegova nedolžna kerv še zmerom cre na grešne tla. Vse se tare ljudi okoli križa, vsi imajo na križ obernjene oči v razpetega Jezusa.

Duhovni, pismouki in farizeji so zdaj prevzetno stopili pred križ; zasmehujejo Jezusa in se mu pačijo. „Drugim je pomagal“, so djali, „sebi pa ne more. Če je res Sin božji in kralj Judovski, naj vpričo nas s križa stopi, in bomo verovali vanj. Vedno je v Boga stavil svoje zaupanje; zdaj naj ga reši, če je njegov preljubi Sin. Sej je djal in djal: Božji Sin sem.“ — Veliko drugih memo križa hodečih Judov je ravno tako klelo Jezusa; glave so zmajevali, in v Jezusa so na križ vpili: „Dabite, dabite! kako božji tempelj podiraš, in v treh dneh spet postaviš! Sam sebi pomagaj, sam sebi, in s križa stopi, če si Sin božji!“ — Tudi vojaki zasramujejo Jezusa. Hodili so in mu jesiha ponujajo rekoč: „Če si kralj in Odrešenik Judov, sam sebe reši!“ — Tudi levi hudodelnik zasramuje in preklinja Jezusa. „Če si Kristus ti“, se je vanj pačil, „sam sebi pomagaj in nama, ki sva s teboj vred križana!“

Desni hudodelnik pa ga je svaril, in mu reče: „Da se tudi ti Boga ne bojiš, ki si ravno v takem! In pa nama se po pravici godí; plačilo le prejemava, ktero gre naju delom. Ta pa ni nič hudega storil.“ Potlej pa še Jezusu reče, ves skesan svojih grehov in ves žalosten svojih hudobij: „Gospod spomni se mene, kadar prideš v svoje kraljestvo!“ Jezus, kteri se je do zadnjega pojemljeja prijatla skazoval spokornim grešnikom, mu reče: „Gotovo, ti povem, še danes boš z menoj v raju!“ To je bila druga beseda, ktero je Jezus s križa govoril.

Tako so zaničevali Jezusa že na križ razpetega, tako so ga zasramovali, tako oponašali njegovi kačji sovražniki. Jezusovi prijatli pa si ne upajo priti do križa iz strahu pred Judi, le daleč okoli so obžalovali in objokovali svojega križanega Učenika in Očeta. Le Marija, Jezusova mati, in Marija Kleofova, njena sestra, in Marija Magdalena, in zmed apostoljnov edini preljubi Janez, se niso dali ostrašiti z nobeno recjo; prav na Kalvarijo so spremili Jezusa, in zdaj stojé pod križem te zveste ljubeznjive duše, prav kakor britke podobe, in s kolikim usmiljenjem da so v Jezusa v tem stanu pogledovale in v tih bolečinah, kdo premore to izreči! Njegovi materi zlasti, — kje namreč je kaj čez materno ljubezen? — njegovi materi se godí, kakor bi jej meč na obe strani oster rezal serce. Jezus, ko jih s križa vidi tako enega pri drugem stati, poln mile otročje ljubezni pervič pogleda v svojo mater, in jej z očmi migne v Janeza, in reče z umirajočim glasom: „Žena, glej, tvoj sin!“ Ves ljubeznjiv potlej pogleda v Janeza, in mu v Marijo migne, rekoč: „Glej, tvoja mati!“ To je tretja beseda Jezusova, ktero je govoril s križa.

Med tem je Jezus že skoraj tri ure previsel na križu, in opoldne je že, kar na enkrat solnce otamní, strašna tèma nastopi, in pokriva vso deželo, in cele tri ure je zemlja in nebo v noči in tèmi. Natorno solnce je čudno zatemnelo na nebu, ker je bilo križano in zaničevano čeznatorno Solnce na zemlji. Vsi Jezusovi zasmehovavci so se prestrašili in umolknili. Kakor v zemljo vzidano je stalo prestrašeno ljudstvo, kakor pred hudim vremenom, in gleda, kaj bo. Tudi Jezus je molčal. Vsem je bila to strašna tihota! Jezus je bil ves ta čas v groznih bolečinah; neskončne težave ga sprehajajo! Oh, to

so bile za Jezusa tri strašne, britke ure! Vse terpljenje, kar ga je človeku mogoče, mu je dano poskusiti po božjem modrem sklepu. Ob treh popoldne, kadar do verha prikipi njegovo terpljenje, je Jezus priserčno in s preljubim zaupanjem zamolil pervi konec 21. Davidovega psalma, s kterim je David veliko sto let poprej prerokoval vse to, kar Jezus zdaj terpí. Na glas je torej Jezus ta psalm zamolil, da Jude opomni, kako zdaj sami spolnujejo Davidovo prerokovanje. Rekel je po hebrejsko z očmi prot nebesom obernjenimi: „Eli! Eli! lama sabaktani?“ kar se pravi po naše: „Moj Bog! moj Bog! zakaj si me zapustil?“ To je s križa Jezusova četerta beseda. In prav zdaj je začela tama minovati.

In glejte terdovratnast zarujavelih grešnikov! Komaj se je nebo nekoliko spet razsvetlilo, kmalo začnejo sovražniki spet uklinjati in zasramovati Jezusa. Ker je Jezus z besedo: „Eli! Eli!“ klical k nebeškemu Očetu, so nekteri okoli križa te besede iz neumnosti, ali pa še berž iz hudobije nalašč na robe slišali in so djali: „Poslušajte, preroka Elija kliče.“ Drugi so djali in se posmehujejo: „Čakajte! bomo le vidili, ali pride Elija, da ga bo snel!“ — Vidite, ljubi moji! tako le imajo še smeh z Jezusovimi zdihljeji, ki se mu priglasijo iz tolikanj boleče duše.

Ker je Jezus vedel, da je dopolnjeno vse, kar je bilo prerokovanega od njegovega terpljenja in od njegove smerti, le nekaj sv. pisma še ne, je potlej na glas zavpil s križa peto besedo: „Žejen sem!“ Kmalu blizo križa je bil jesih v posodi. En vojak teče, vzame gobo, jo z jesihom napoji, na terst natakne, in jo Jezusu k ustom pomoli, da pije. — Pač reven oddahljej je bil to za Jezusa pri tako žgeči žeji! Znano je, da človeka huda žeja ima, kedar je ranjen in veliko kervi zgubí. In Jezus je bil ves v ranah od nog do glave, in je zgubil že skoraj vso svojo kerv; o kako silna je bila tedaj njegova žeja! In v toliki nezmerni žeji ga še požirek merzle vode ne zadene! Pa s tim se je spolnilo mesto svetega pisma, ki pravi: „V moji žeji so me z jesihom pojili.“

Ko je Jezus jesiha zavžil, je zavpil z velikim terdnim glasom šesto besedo: „Dokončano je!“ Hotel je reči: „Opravil sem vse, kar mi je moj Oče v nebesih naložil, da opravim

v odrešenje ljudi; dopolnil sem, kar so preroki napovedovali, da bom dopolnil in terpel v odrešenje človeškega roda; zveršeno je veliko delo človeškega odrešenja.“ In preden Jezus zadnjič povzame, reče še sedmo ali poslednjo besedo: „Oče! v tvoje roke izročim svojo dušo.“ Ko je to izgovoril, je glavo nagnil, in umerl.

In glejte, zemlja se začne tresti, skale pokajo, grobje se odpirajo, in zagrinjalo, ktero je v Jeruzalemskem tempeljnu viselo pred presvetiščem, se po sredi prepara od verha do tal. Stotnik, kteri je zraven križa stal, in z lastnimi očmi vse to vidil, je na glas Bogu čast dal, na glas zavpije: „Gotovo, ta človek je bil pravičen, je bil Sin božji!“ Tudi v vojake, kteri so bili s stotnikom vred pri križu na straži, je velik strah udaril, kadar so vse to vidili, zlasti pa zemljo pod seboj se gibati čutili, in slišali pečovje okol na kup hrumeti. V en glas s stotnikom vsi prestrašeni rekó: „Gotovo, gotovo! božji Sin je bil to!“ In vse ljudstvo, ki je bilo gledat prišlo, in ki je vidilo, kaj se godí, je trepetaje na persi terkalo, in se molčé razide.

Kadar so Jezusa mertvega vidili, mu je eden vojakov s sulico prebodel serce, in kerv in voda se mu vlije iz serca. — Tako, ljubi moji! je Jezus končal svoje življenje. Zaperte so zdaj njegove prijazne oči, ktere niso mogle nikjer brez usmiljenja viditi nadlog in težav; umolknile so zdaj njegove resnične usta, ktere so oznanovale toliko lepih naukov; po križu so zdaj raztegnjene njegove roke, s kterih je toliko dobrot prišlo med ljudi; prederte so zdaj njegove noge, ktere so ga tolikokrat nosile k revežem in bolnikom; prebodeno je njegovo drago serce, ktero je tolikokrat žalovalo nad terdovratnostjo grešnikov; bledo, merzlo in terdo je njegovo sveto truplo, ktero je bilo zares pravi tempelj božji.

2. Ali kaj, ko bi bil naš Odrešenik s tim že vse preterpel! kaj, ko bi bilo njegovo terpljenje že dokončano! Pa — oh, žalostno resnico vam moram povedati! — grešniki še dandanašni ponavljajo Jezusovo terpljenje. To resnico nam spričuje sveto pismo, in jo spričujejo sveti cerkveni učeniki. In pa tudi naša pamet nam že nekoliko kaže, da grešniki po-

navljajo Jezusovo terpljenje. Le pomislite nekoliko Jesusovega terpljenja, in kmalu bote spoznali, da ga grešniki ponavljajo.

V Jezusovem terpljenju najdete, da ga je zapustil njegov apostelj Juda, in se podal na stran njegovih sovražnikov. In kaj stori grešnik, kadar greši, drugega, kakor da zapusti Jezusa, kteremu je zvestobo prisegel pri svetem kerstu, in se oberne na hudičevo stran? — V Jezusovem terpljenju najdete, da so ga beriči in vojaki na Oljski gori zvezali. In kaj stori grešnik, kadar greši, drugega, kakor da zveže Jezusa? Zato je govoril že kraljevi prerok David v Jezusovem imenu: „Vervi grešnikov so me zvezale.“ — V Jezusovem terpljenju najdete, da je bil Jezus zaničevan, zasmehovan in zasramovan. In kaj stori grešnik, kadar greší, drugega, kakor da zaničuje, zasmehuje in zasramuje Jezusa, ker zametuje njegove nauke, zameče njegove zglede, in sramoto dela njegovemu evangeliju? —v Jezusovem terpljenju najdete, da je Judovsko ljudstvo hudodelskega Baraba rajši hotlo, ko nedolžnega Jezusa. In kaj stori grešnik, kadar greši, drugega, kakor da hoče hudodelskega Baraba rajši ko nedolžnega Jezusa, ker ima raji napuh in prevzetnost ko ponižnost in pohlevnost, raji nesramnost in nečistost ko sramožljivost in čistost, raji požrešnost in pijanost, ko zmernost in treznost, raji greh ko čednost, raji hudobijo ko dobre dela? — V Jezusovem terpljenju najdete, da je bil Jezus bičan. In kaj storí grešnik, kadar greši, drugega, kakor da Jezusa biča? Zato pravi sv. Avguštin: „Kakor je bil Jezus nekdaj od Judov bičan, tako ga zdaj grešniki z grehi bičajo.“ — V Jezusovem terpljenju najdete, da je bil Jezus s ternjem kronan. In kaj storí grešnik, kadar greší, drugega, kakor da Jezusa s ternjem krona? Zato pravi Hugon: „Hude misli, grešne želje so ternje za Jezusa.“ — V Jezusovem terpljenju najdete, da je bil Jezus križan. In kaj storí grešnik, kadar greší, drugega, kakor da Jezusa križa? Zato pravi sv. apostelj Pavl: „Grešniki Jezusa v novič križajo.“

Kdor je tedaj grešil, je Sina božjega v novič križal; in kdor bo v prihodnje še grešil, bo Jezusovo terpljenje spet ponavljal, in ravno tako delal z Jezusom, kakor so nekdaj Judje ž njim delali. Ali kaj govorim? Bog hotel, da bi kristjani v hudobiji Judov ne presegli, in v grozovitosti ne

premagali! Pa z žalostnim sercem vam moram povedati, da so hudobni kristjani bolj neusmiljeni z Jezusom, kakor so Judje ž njim bili. Zakaj ko so Judje vidili Jezusa razbičanega, križanega, mertvega, so vergli neusmiljeno orožje z rok; ali grešnik ne stori tako, on divja še nad Jezusovo razbodeno glavo, nad njegovimi raztegnjenimi udi, nad njegovim že umorjenim truplom, in vse terpljenje, vse rane mu z grehi ponavlja. O hudobija! o neusmiljenje! Ali je vendar mogoče, da more kristjan tako neusmiljeno ravnati z Jezusom, kteri je iz ljubezni do njega umerl na križu? Po vsi pravici se tadaj Jezus po svetem Avguštinu pritoži in pravi: „Zakaj teseš, grešna duša! v svojem sercu zame težji križ, kakor je bil Judovski? Na Judovskem križu, na kterem sem umerl, sem imel saj to tolažbo, da bo moja smert v zveličanje sveta; ali kaj me more tolažiti na tem križu, na kterega me ti pribiješ z grehi?“ Po pravici se Jezus po svetem Bernardu pritoži, ko grešnika tako le ogovorí: „Ali nisem že zadosti ranjen zavoljo tebe? Zakaj mi še ti rano nakladaš na rano? Oh, rane, ktere so mi Judje usekali, veliko ložeje prenašam, ko rane, ktere mi ti z grehi delaš! Poglej, kaj zate terpim: Poglej žeblje, ki so me prevertali! Tako velike ko so moje telesne bolečine, je le vendar britkost mojega duha še veča, ker skušam tvojo nehvaležnost.“ Komu, kristjani moji! bi to k sercu ne šlo? Kdo bi greha ne sovražil, ker se ž njim ponavlja terpljenje Jezusovo? — Neverski kralj Obo je slišal nekega dne, kako gerdo so z Jezusom ravnali, kadar so ga križali, in kolike grozovite bolečine da je ljubi Jezus pri tem preterpel. To slišati se kralj Obo razgrozi, in vprašuje: „Kdo se je podstopil doprinašati to grozovito hudobijo? ktero ljudstvo? kteri narod? v kteri deželi prebiva? kako se mu pravi? In ko je zvedel, da je bilo Judovsko ljudstvo doprineslo to hudobijo, se je hotel z vojsko vzdigniti zoper Judovsko ljudstvo, ter ga popolnoma pokončati in potrebiti iz zemlje. Koliko bolj bi se bil kralj Obo še le razgrozil nad grešniki, ko bi bil zvedel in spoznal, da grešniki hujši delajo z Jezusom, kakor so Judje delali! — O grešniki, grešnice! nikar ne ponavljajte s svojimi grehi Jezusovega terpljenja, nikar Jezusa na novo ne križajte!

O da bi pač to pomislili ljudi v uni hiši, kjer ni drugega, kakor prepir, jeza, sovraštvo, preganjanje in preklinjevanje! Da bi pač to pomislili ljudi v uni tovaršiji, kjer ni drugega, kakor opravljanje, kvantanje, pohujšanje, nesramnosti in nečistosti! Da bi pač to pomislili ljudi pri uni prodaji in kupčiji, kjer ni drugega, kakor laž in goljufija!

Kristjan, ti vidiš zate zapljuvanega, razbičanega, s ternjem kronanega, na križ razpetega Jezusa, in vendar še grešiš! Jezus je na križu umorjen, umorjen zavoljo tebe; pa oh, to ti še ni zadosti! Njegova že prelita kerv ne more še pri tebi pogasiti ognja jeze, sovraštva, nečistosti; ampak v novič ga še terpinčiš. Jezus je že ves razmesarjen, pa ti ga hočeš vendar še bolj razmesariti; Jezus je od glave do nog že ves v ranah, in ti mu jih hočeš še več narediti. O, če je bila Jezusova kri že nad Judi tako težka, ko vendar Jezusa niso svojega Boga spoznali, kakor ga mi spoznamo; kolikošno božje prekletstvo si še le kristjani nakopavajo na glavo, ako z grehi Jezusa v novič križajo, ker oni Jezusa svojega Odrešenika spoznajo, in z jezikom molijo! Judje so takrat Jezusa mučili, ko je po zemlji hodil v človeški postavi, in se hotel nebeškemu Očetu darovati v odrešenje sveta; kristjani ga mučijo, ko je že v svoji nebeški časti. „Judje so ga zaničevali“, pravi sv. Avguštin, „ko je v človéški postavi na križu visel; nasprot pa ga hudobni kristjani zaničujejo in v novič križajo, ko že sedí v božjem kraljestvu na desnici svojega Očeta.“

Gorjé tedaj hudobnim kristjanom, kteri s svojimi hudobijami ponavljajo Jezusovo terpljenje! Zgubljeno bo nad njimi vse Jezusovo terpljenje, če v tem žalostnem stanu sklenejo svoje življenje. Kristjani, ljubi kristjani! kteri tolikokrat brez strahu privolite v greh, kje bote o smertni uri v svojih dušnih težavah iskali pomoči in tolažbe? Ali pri svojih grešnih tovarših in tovaršicah? O, zastonj bote obračali oči okoli sebe, da bi kterega zagledali! Nobenega ne bo, da bi vas potolažil v zadnjih dušnih britkostih. In ko bi tudi jokali okoli vaše postelje, bi te solze za vas ne imele nič tolažbe, ampak še bolj bi vam ranile serce. Ali pri pobožnih kristjanih? O, pa

tudi ti vam ne bodo mogli dati nobene tolažbe! Ali morebiti pri križanem Jezusu? Dala se vam bo morebiti v roke podoba križanega Jezusa, kteri je na smertni postelji edini prijatel bogaboječih kristjanov, in edini tolažnik skesanih in spokornih grešnikov, kakor je bil na križu tolažnik desnega, skesanega razbojnika Dizma; ali kakošno zaupanje bote mogli vi postaviti v križanega Jezusa, če bote v grehih živeli do zadnje bolezni? Kako bote mogli upati milost zadobiti pri Jezusu, gledali bote križanega Jezusa, pa se tudi spomnili, da ste z nogami teptali njegovo kerv? Kako bote mogli upati milost zadobiti pri Jezusu, če pogledate v križanega Jezusa, zraven vam pa rečeta vera in vest: „Poglej, o grešnik! križanega Jezusa, kterega si tolikokrat v novič križal s svojimi pregrehami?“ Tako se ti bo očitalo; ali je tedaj mogoče na smertni postelji zaupanje imeti v Jezusa?

Dva misijonarja sta se že dólj časa trudila, neko terdovratno ljudstvo pripraviti na pravo pot; pa je bil prazen njuni trud, brez vspeha njune pridige. Zdaj pa še eden poskusi zadnjo poskušnjo, omečiti in k pokori nagniti terde serca poslušavcev. Govori in govori s toliko gorečnostjo, kakoršna le koli zamore priti iz serca, vsega gorečega od keršanske ljubezni do bližnjega. Na enkrat pa mu poči v persih žila, kerv ga zalije, zgrudi se in umerje. Njegov tovarš, drugi misijonar, stopi še tisti dan na pridižnico, okervavljeno s kervjo mučenca ljubezni, umerlega misijonarja. In zdaj povzdigne besedo kazaje na pridižnico in na svojo suknjo s kervjo tovarševo oškropotano, in pravi: „Poglejte kerv, ktera je bila za vas prelita! In vi hočete hudiču dati duše, ktere so nas stale tolikanj drago?“ Poslušavci, kerv viditi in te besede slišati, se veržejo na kolena, oblivajo cerkvena tla s svojimi solzami, in se vsi skesani terkajo po persih. Odpovedali so se razuzdanemu življenju, in iz druhali grešnikov je postala truma spokornikov. — O da bi pač njih zgled posnemali vsi grešniki, za ktere je Jezus sam prelival svojo kerv, in zanje daroval Očetu nebeškemu svoje življenje!

Kdor tedej med vami čuti, da ima s kakim smertnim grehom obloženo vest; o naj nikar ne odlaša od dne do dne spreobernenja, da mu ne bo zmanjkalo časa, volje, ali pa milosti božje, začeti drugačno, bogaboječe življenje, temveč posnema naj stotnika, vojake in vse tiste, kteri so pri Jezusovi smerti spoznali, da je on resnično Sin božji, in so torej vsi skesani terkali na svoje grešne persi! Tako naj stori vsak, če mu vest teži kak smerten greh, in naj gre uprašat božjega namestnika, kaj mu je storiti, da bi še dosegel božjo prijaznost, ker je z grehom vnovič križal Jezusa.

Pridite tedej, grešniki, grešnice! Pridite na Kalvarijo, vstopite se pod križ, na kterem je Jezus za vas križan; premišljujte ga zapljuvanega, razmesarjenega, kervavega, mertvega; premišljujte petere kervave rane Jezusove, namreč prederte roke, prevertene noge in prebodeno serce. To premišljevanje vas bo opominjevalo, naj da ste serčno usmiljeni do Jezusa, in priganjalo, naj se spreobernete in naj ne ponavljajte v prihodnjič več njegovega terpljenja. Ne hodite poprej s Kalvarije iz pod križa Jezusovega, dokler ne prekolnete svojih pregreh, svoje tolikošne nehvaležnosti do Jezusa ne objokate, in resnično ne sklenete, v prihodnje na tanjko živeti po Jezusovih naukih.

Ti pa, zame in za moje poslušavce zaklano nedolžno Jagnje božje, usmiljeni Jezus! bodi milostljiv nam revnim grešnikom, usmili se nas, zanesi nam! Sej spoznamo, da smo krivi tvojega terpljenja, prelivanja tvoje svete kervi, krivi tvoje britke smerti: pa žal nam je zdaj, v serce nas bolí in peče, da smo že tolikokrat ponovili tvoje terpljenje; in pripravljeni smo po svoji moči plačevati, kar smo zadolžili. Odverni tedej, križani Jezus! svoje oči od naših pregreh, in daj nam milost najti v tvojih svetih peterih ranah. Sej zavoljo nas na križu visiš, zavoljo nas so tvoje roke in noge prederte z ostrimi žeblji, zavoljo nas je tvoje serce s sulico prebodeno, zavoljo nas je tekla tvoja kerv; operi nas tedej ž njo od vseh pregreh. Nedolžni, spokorniki, grešniki, vsi kličejo v te, sladki Jezus! iščejo milosti in pomoči pod tvojim križem; o, usliši jih!

O sveti križ našega Zveličarja, zastava našega odrešenja! bodi češčen, bodi nam moč v skušnjavah, tolažba v žalosti, pribežališče ob smertni uri, da nas Jezus po tebi sprejme v nebeško veselje, v veselo družbo angelov in svetnikov, ki nas je na tebi odrešil večnega pogubljenja! Amen.

LXX. Keršanski nauk.

Jezus s križa snet in v grob položen.

1. Ob deveti uri po Judovskem ali ob treh popoldne po našem je usmiljeni Jezus na osramotivnem lesu svetega križa izdihnil svojo dušo. Na osramotivnem lesu, pravim, zakaj križanje je bila naj osramotivniša kazen, v kakoršno so bili obsojeni le sužnji in drugi naj veči hudodelniki. — Nad smertjo Zveličarjevo je ostermela vsa natora, ravno kakor bi jo groza bilo nad toliko krivico, kakoršna se je bila na zemlji zgodila. Solnce je zatemnelo, zemlja se je tresla, skale so pokale in grobi se odpirali. Strah je obšel pri tolikih čudežih vse ljudi, ki so stali krog Jezusovega križa. Prestrašili so se ne le Jezusovi sovražniki, temveč so se zavzeli tudi še clo njegovi znanci, in žene, ktere so bile prišle za njim iz Galileje; med njimi je bila Marija Magdalena, in Marija Jakoba manjšega in Jožefova mati in Saloma, ki so od dalječ stali, in gledali vse te čuda. Od dalječ so stali znanci Jezusovi, ne, kakor bi serca ne bili imeli za Jezusa, ampak le zato, ker zavoljo preobilne množice ljudstva za njih pod križem prostora ni bilo. Od daleč so sicer stali s svojim telesom, toda blizo so mu bili s svojim sercom. Te blage duše so Jezusu zveste ostale, ko so ga bili vsi drugi že zapustili, in so nam sporočile prelep zgled, da tudi mi svojemu ljubemu Jezusu zvestobo ohranimo v vseh okoljščinah življenja, bodi si veselih ali žalostnih.

2. Zdaj pridemo pa do vpraševanja:

Za ktere ljudi je Jezus terpel in umerl?

Jezus je terpel in umerl za vse ljudi; za vse, ki so kdaj živeli na svetu; za vse, ki zdaj živijo na zemlji; in za vse, ki bodo še posihmalo zagledali beli den! — Bogoljubni očaki stare zaveze so sicer pravično živeli, pri vsem tem pa vendar le v nebesa niso mogli in bi nikoli ne bili mogli, ako bi Jezus ne bil zanje terpel in umerl. Ravno tako bi tudi še zdaj in zanaprej nobeden človek zveličan ne bil, ako bi Jezus s svojim terpljenjem in svojo smertjo ne bil odrešil sveta!

3. Ali bodo pa vsi ljudje zveličani, ker je Jezus za vse terpel in umerl?

Akoravno je Jezus za vse ljudi terpel in umerl, vendar le vsi ne bodo zveličani, temveč le samo tisti, kteri se njegovega terpljenja in njegovega zasluženja vdeležijo s tim, da sveti kerst prejemejo in pobožno živijo. Kdor se pa ne vdeleži Jezusovega terpljenja in zasluženja in ni kerščen, kerščansko ne živí, ne bo zveličan, marveč pogubljen. Jezus sam pravi: „Kdor veruje in je kerščen, bo zveličan, kdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ (Mark. 16, 16.) „Povem vam: Tisto noč bota dva v eni postelji: eden bo sprejet, in eden puščen. Dve bote vkupej mlele: ena bo sprejeta in ena puščena; dva bota na njivi: eden bo sprejet in eden bo puščen.“ (Luk. 17, 34. 35.) To resnico poterduje tudi sv. Pavl, ko pravi: „To namreč vedite in premislite, da noben prešestnik, ali nečistnik, ali lakomnik, kar je molikovanja, nima deleža v kraljestvu Kristusovem in božjem.“ (Efež. 5, 5.) Z Jezusom vred sta bila križana še dva druga moža; eden zmed njih, desni skesani razbojnik, je bil sprejet v sveti raj; drugi pa, levi terdovratni hudodelnik, je bil zaveržen in pogubljen.

4. Zakaj pa je Jezus terpel in umerl?

Jezus je terpel in umerl:

a) Da nas je odrešil od večnega pogubljenja. Bili smo otroci jeze božje, otroci večnega pogubljenja, Jezus nas je pa postavil v stan božjih otrok; v Adamu smo vsi umerli, v Je-

zusu pa spet oživeli; bili smo vredni večne smerti, Jezus pa nam je s svojo smertjo pridobil večno življenje.

b) Da nam je pokazal, kako neskončno nas Bog ljubi, in nas učil, Boga resnično ljubiti. „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.“ (Jan. 3, 16.) In Jezus božji Sin, je na svet prišel, ter umerl — ne za svoje prijatle, ampak za nas, svoje sovražnike. O nedopovedljiva ljubezen božja, vredna vse naše ljubezni! Vsegamogočni Bog bi bil lahko tudi po drugem potu svet odrešil, pa ga je hotel odrešiti z britkim terpljenjem in grenko smertjo svojega edinega Sina, da bi nam s tim na znanje dal svojo neskončno ljubezen, in naše serca vnel, da bi le njega samega ljubili iz celega serca in iz vse svoje duše.

c) Da bi spoznali, kako gerda, huda reč da je greh, in da bi se greha skerbno — skerbno varovali. Ogenj in povodenj, hude vremena in toča, vojska, kuga, lakota in kar je še kaj drugega hudega na svetu, nam sicer na znanje daje, kolikanj huda reč da je greh v božjih očeh; še bolj nas od tega prepričajo večne, peklenske muke, terdovratnim grešnikom pripravljene; nobena reč pa nam gerdobe in hudobije greha tako živo pred oči ne postavlja, kakor nam jo postavlja pred oči grenko terpljenje in britka smert Zveličarjeva, ki je zavoljo naših grehov tolikanj terpel. In nobena reč nam tako resno ne prigovarja, naj greh sovražimo in se ga skerbno varujemo, kakor ravno sveti križ, na kterem vidimo božjega Sina tolikanj terpeti in med tolikimi bolečinami umreti.

d) Da pokorimo in mertvimo svoje grešno telo. Jezus, božji Sin, je terpel lakoto in žejo, vročino in zimo, je bil do kervavega raztepen, s ternjem kronan, in na križ pribit, ako-ravno je ves nedolžen bil; mi pa smo vsi od kraja revni grešniki pred Bogom, in bi ne hotli nobenega terpljenja prevzeti v pokoro za svoje grehe? Jezus ni terpel samo zato, da bi nas s svojim terpljenjem rešil večnega pogubljenja, tudi zato, da bi nam zgled zapustil, kako naj se tudi mi pokorimo za svoje grehe. Ravno to nas učeči sv. Peter (I. 2, 21.), rekoč: „K temu namreč (k terpljenju in poterpežljivosti) ste poklicani, ker je tudi Kristus za nas terpel, in vam je zapustil zgled, da hodite

po njegovih stopinjah.“ S temi besedami sv. Peter ne pravi, da nam ni treba terpeti, ker je Kristus za nas terpel, temveč naravnost pove, da smo k terpljenju poklicani, ker je Kristus za nas terpel.

e) Da tudi mi vse nadloge po njegovem zgledu prenašamo voljno in poterpežljivo. Jezus je neizrečeno veliko terpel iz ljubezni do nas, pa je radovoljno in poterpežljivo prenašal vse terpljenje. Božja previdnost tudi nas ne pusti brez terpljenja, terpljenja se ne moremo ogniti; hoté ali nehoté moramo terpeti. Ali velik razloček je, alj terpimo dragovoljno alj nejevoljno. Vse terpljenje nam nič ne pomaga, ako ga dragovoljno ne prenašamo. Zatoraj pravi sv. Pavl; „Poterpežljivost vam je potrebna, da spolnujete voljo božjo in dosežete večno življenje.“

5. Veliki duhovni, farizeji in pismouki so želeli, da bi se v petek popoldne truplja obsojenih snele in pokopale; pa tega niso smeli storiti sami ob sebi brez privoljenja deželnega oblastnika Pilata. Posvetujejo se toraj med seboj, in gredo v Jeruzalem Pilata prosit, da ukaže obsojenim kosti polomiti, njih truplja sneti in pokopati, da bi ne ostale na križu veliko saboto, imenitni Judovski praznik, kterega so že veliki petek zvečer praznovati pričeli. Pilat, ko zasliši njih prošnjo, jim dovoli, kar prosijo, in vojščaki gredó, ter desnemu in levemu razbojniku kosti podrobijo. Desni skesani grešnik je voljno prenašal bolečine, ktere je pri tem terpel, in jih je Bogu daroval v odpuščenje in zadostovanje svojih velikih grehov, ki jih je bil poprej doprinašal, je potolažen umerl, in njegova duša je šla z Jezusom v raj, kakor mu je bil Jezus sam obljubil. Levi razbojnik je terpel z desnim razbojnikom enake bolečine; je tudi na križu umerl pa smert brez tolažila, in njegova duša ni šla v večno življenje, ampak je šla iz časnega v večno terpljenje, ker je terdovraten ostal v svojih grehih. Vojaki bi bili tudi Jezusu kosti sterli, kakor je bila v sploh navada pri obsojencih; ko so pa vidili, da je Jezus že mertev, mu niso sterli nobene kosti; ampak eden vojakov je s sulico odperl njegovo stran, in zdajci je tekla kerv in voda iž nje. To se je namreč zgodilo, da je dopolnjeno pismo, ktero pravi: „Nobene kosti mu ne strite“. (II. Moz. 12, 46. — IV. 9, 12.) „In spet

drugo pismo, ktero govorí: „Gledali bodo vanj, kterega so prebodli.“ (Cahar. 12, 10.)

6. Kadar se je večer storil, je prišel Jožef Arimatejec, da bi Jezusovo telo s križa snel in pokopal. Bil je Jožef bogat, dober in pravičen mož, in tedej na glasu med Jeruzalemljani, kteri so ga ravno zato tudi v zbor sprejeli med svetovavce, Jožef pa nikakor ni bil privolil v to, kar so drugi svetovavci sklenili in storili zoper Jezusa. Bil je namreč tudi on učenec Jezusov, toda skrivaj zavoljo strahu pred Judi, da bi ga ne bili čertili in preganjali. Ta pošteni in pravični mož je serčno šel k Pilatu, in ga je prosil, da bi smel Kristusovo telo s križa sneti in pokopati. Bal se je namreč, da bi Jezusovi sovražniki njegovega telesa kam ne vergli in ga nepokopanega ne pustili, ali pa da bi ga kar pod križem ne bili pokopali, kakor se je po navadi zgodilo s truplji obsojenih ljudi. Pilat se čudi, da bi bil Jezus že umerl. Malo poprej namreč so bili Judje pri njem, in so ga prosili, naj ukaže obsojenim kosti streti in jih pokopati, da čez praznike na križu ne obvisé. Komaj pa so Judje odšli, je že Jožef pritekel, ter Pilata prosil, da bi mu prepustil Jezusovo mertvo telo. Pilat torej pokliče stotnika, kteri je stražo imel pod križem Kristusovim. In ko je zvedel od stotnika, da je Jezus res že umerl, je dovolil, in dal Jožefu Jezusovo mertvo telo, da ga s križa sneme in pokoplje. Jožef gre, ter kupi tanjčice, in hiti na goro, Jezusovo telo snemat in pokopovat. Prišel je pa tudi Nikodem, kteri je bil tudi dober mož in skriven Jezusov učenec, ki je bil v pervič po noči prišel k Jezusu, in je prinesel zmesí mire in aloe sto liber. Vzela sta tedej Jezusovo telo, in ga zavila v tanjčico z dišavami vred, kakor je pri Judih šega pokopovati. Bil je pa na tistem kraju, kjer je bil Jezus križan, vert, in na vertu nov grob, v kterega še nikdor ni bil položen, in kterega je bil dal Jožef izsekati v skalo. Tam sta tedej zavoljo dneva pripravljanja Judov Jezusa položila, to je: zavoljo velike sabote, ktera je bila že nastopila, nista smela Jezusovega telesa dobrega umaziliti in prav pokopati; torej sta ga za toliko časa, da bi sabota minula, kar naglo položila v bližjni grob, ker sta ga

mislila še le po saboti prav popolnoma umaziliti in pokopati. In Jožef je zavalil velik kamen k durim groba.

Kaj ne, ljubi kristjani! da sta vam všeč Jožef in Nikodem, ki sta tako močno hitela Jezusovo telo s križa snemat in pokopavat. S svojim lepim djanjem in ravnanjem sta nam zapustila lep zgled, da ga posnemamo, ter Jezusa s križa snamemo. Ali pa to tudi res storimo? Glej, o grešnik! po nauku svetega Pavla ti na novo križaš Kristusa; tvoji grehi mu tešejo težeji križ memo unega, kterega so mu Judje iztesali; tvoji grehi mu kujejo ostrejše žeblje memo unih, s kterimi so ga Judje na križ pribijali; tvoji grehi spremenijo tvoje serce v Kalvarijo, na kteri se ponavlja vse Jezusovo terpljenje. S svojim nečistim življenjem, s svojim pijančevanjem in rotenjem in z drugimi pregrehami in hudobijami si Jezusa na križ pribil: kdaj se ga že boš še usmilil, ter ga s križa snel s pravo resnično pokoro?! Vedi, če ga ti brez usmiljenja in sočutja zamoreš gledati na križu visečega, ga pa sveta cerkev ne more gledati v takem stanu; torej ti veleva, vsaj enkrat v letu se čisto spovedati, in s pravo resnično pokoro s križa sneti Jezusa.

7. Jožef in Nikodem sta Jezusovo telo s križa snela in položila v nov, iz skale izsekan grob. Jezus tedaj leži zdaj v grobu, od kterega je že več sto let poprej prerokoval prerok Izaija (11, 10.) rekoč: „Njegov grob bo veličasten“. Učeni Alfons Salmeron, razlagovaje te prerokove besede, pristavlja in pravi: „Nekdaj so v grobe pokladali zaklade, kteri so bili velike vrednosti. Nikdar nikoli pa še ni noben grob v sebi hranil zaklada, kteri bi veči bil, kot je Jezus Kristus.“ In torej je prerok že zavoljo tega prav po pravici povedal: „Njegov grob bo veličasten.“ Da, zares veličasten je Jezusov grob; in ravno zavoljo tega roma leto za letom toliko vernih kristjanov iz vseh krajev sveta v Jeruzalem, da na tem častitem kraju, pri Jezusovem grobu pokleknejo in molijo, in Jezusu svojo ljubezen skazujejo in svojo hvaležnost na znanje dajejo. Ravno zato se je pred kakimi 800 leti vzdignila vsa Evropa, da bi ta dragi zaklad vseh keršanskih ljudstev iztergala nevernikom iz rok; ravno zato so kralji in cesarji, knezi in vitezi veseli šli s svojimi vojščaki in drugo brezštevilno trumo romarjev

v sveto deželo na boj zoper sovražnike božjega groba. — Veličasten je grob Gospodov; zakaj Bog sam ga je že velikokrat poveličal s posebnimi milostmi, ktere je ondi skazoval, in z velikimi čudeži, ktere je tamkaj delal. Sveta Pavla, sveti Hieronim in drugi so si dobivali pri svetem božjem grobu brez števila gnad, si tam zajemali dušni mir in pokoj, kakoršnega bi na nobenem drugem kraju sveta našli ne bili.“ — Zmed preobilnih čudežev, kteri so poveličevali Jezusov grob, naj vam jih le kak par v misel vzamem: Posebno imenitno prigodbo dopoveduje sv. Avguštin. Nek imeniten, veljaven gospod, Hesperij po imenu, si je bil prinesel iz svete dežele perišče persti od božjega groba. Po nasvetovanju in dovoljenju sv. Avguština in sinicenskega škofa Maksimina so to perst zakopali na poseben kraj, in nad njo izzidali cerkev. Nek siromašk, na vseh udih sključen mladeneč je slišal od te cerkve in od persti iz božjega groba, ktera je bila v cerkev zakopana, in je torej milo milo prosil, da bi ga zanesli na ta sveti kraj. Zanesó ga, in mladeneč je tamkaj molil prav pobožno in priserčno, in pri tej priči zadobil popolno zdravje, ter se je na to ves vesel vernil iz cerkve na dom k svojim preveselim staršem. — Sv. Zofronij, Jeruzalemski škof nam popisuje čudno spreobernenje in spokorjenje dveh oseb na božjem grobu, namreč spreobernenje blažene Kozmijane in spreobernenje svete spokornice Marije Egiptovske; perva izmed nju je bila poprej zapopadena v severjanovi krivoveri, druga pa celih 19 let v razuzdanem življenju. — Znano vam je, kako veliko čudežev se je godilo na grobih in pri ostankih (svetinjah) božjih prijatlov, svetnikov, kdo bi tedej rad ne verjel, da se je še več in večih čudežev godilo pri svetem božjem grobu, pri grobu Najsvetejšega zmed vseh svetih, pri grobu tistega, od kterega je pisano: „Njegov grob bo veličasten!“ Amen.

LXXI. Keršanski nauk.

§. 5. Od petega člena vere.

Doli je šel pred pekel; tretji dan od mertvih vstal.

1. Kadar sta Jožef Arimatejec in Nikodem Jezusovo telo s križa snemala in pokopavala, nista bila sama, ampak so bili pričujoči tudi še drugi prijatli in znanci Jezusovi. Bila je pričujoča Marija, mati Jezusova, sveti Janez, njegov ljubljeni učenec, žene, ktere so z Jezusom prišle iz Galileje. Te bogoljubne duše so sedele z žalostnim sercom grobu nasprot, in so gledale, kam in kako je bilo položeno Jezusovo telo. Rade bi bile Jezusu zadnjo čast skazale, ter njegovo telo spodobno pokopale, pa kar takrat tega niso mogle; zakaj o solnčnem zahodu je po Judovskem že nastopil sv. večer velike sabote, njih velikega praznika, in so morale biti torej po postavi pri pokoju. Ko sta tedej Jožef in Nikodem kamen zavalila k durim groba, so se razšle tudi te dobre duše, ter so pripravile dišav in mazil, terdne volje, da bodo, kakor hitro sabota mine, dostavile, kar so zdaj zamudíle, ter lepo spodobno pomazilile sveto Jezusovo telo.

2. Pokop Jezusov pa daje tudi nam, ljubi kristjani! lepo podučenje, in sicer:

a) Jezusov grob smo tudi mi, kadar sprejemljemo sveto rešnje Telo. Grob, kamor sta bila Jožef in Nikodem položila Jezusovo telo, je bil čisto nov, in nikdo še ni bil vanj pokopan, torej tudi nič nesnažnega ni bilo v njem. Vse to nam daje lepo podučenje, da mora biti čisto in čedno tudi naše serce, kadar pristopimo k svetemu Obhajilu.

b) Jezusov grob je bil v skalo izsekan, kar je gotovo veliko truda prizadjalo, prejden je bil grob dodelan in zgo-

tovljen. To nas uči, da moramo tudi mi za gnado svetega Duha pripravno storiti svoje serce, če bi bilo tudi terdo kot skala.

c) Pred duri Jezusovega groba je Jožef zavalil velik kamen, da je telo Zveličarjevo namiroma ležalo v grobu. Ravno tako skerbimo tudi mi, da nam kdo Jezusa ne vzame iz serca, kadar smo ga prejeli pri svetem Obhajilu.

3. Slišali smo, da je Jezus umerl, in ko je umerl, se je njegova duša ločila od telesa. Zdaj pa se uprašuje: Kje je bila pa Jezusova duša med tem časom, ko je njegovo telo v grobu ležalo? To nam pové péti člen apostoljske vere, kteri se takole glasí:

Doli je šel pred pekel; tretji den od mertvih vstal.

Pomudimo se danes pri pervem delu, pri pervem odstavku petega člena apostoljske vere, ki pravi:

A. Doli je šel pred pekel.

4. Kadar molimo v apostoljski veri: „Doli je šel pred pekel“, ne smemo misliti, da je Jezus pred pekel šel z dušo in s telesom. Telo Jezusovo namreč je v grobu počivalo; pred pekel je šla le njegova duša, kadar se je bila o njegovi smerti od telesa ločila, in je šla k pravičnim dušam, ktere so pred peklom odrešenja čakale; ondi je ostala tako dolgo, dokler je Jezusovo telo v grobu ležalo.

5. Akoravno pa je bila duša Jezusova telo zapustila, se vendar le njegova božja natora ni ne od duše, ne od telesa ločila, ampak je ostala vedno sklenjena z dušo in s telesom.

6. Ker pravimo: „Doli je šel pred pekel“, naj vam zdaj odgovorim tudi še na vpraševanje:

Kaj pomenja beseda „pekel“?

Beseda „pekel“ pomenja tiste skrite kraje, v kterih se znajdejo duše mertvih, ki nebeškega zveličanja niso dosegli. — Takih skrivnih krajev, kterim se „pekel“ pravi, je več, in sicer:

a) „Pekel“ se imenuje tisti strašni kraj, v kterem zaverženci večne muke terpijo v družbi hudih duhov ali hudičev. V tem strašnem kraju se znajde nesrečni Kajn, ki je bil ubil svojega nedolžnega brata; nezvesti Iškarijot, ki je izdal svojega Gospoda in Zveličarja; neusmiljeni bogatin, od kterega dopoveduje sveto evangelije rekoč: „Umerl je tudi bogatin, in je bil v pekel pokopan.“ Prav za prav se le samo ta kraj „pekel“ imenuje.

b) Pomenja „pekel“ tudi kraj, v kterem se morajo duše čistiti od majhnih grehov, v kakoršnih so se znašle, kadar so se ločile iz tega sveta; ali v kterem časne kazni terpé za grehe, za ktere se niso v življenju še zadosti spokorile. Temu kraju pravimo „vice“. Ta kraj ima sveta cerkev v mislih, kedar pri maši za verne mertve moli rekoč: „Gospod Jezus Kristus, kralj časti, reši duše vseh vernih mertvih od kazen pekla!“ V tej molitvi sveta cerkev ne govorí od pervega pekla, ampak le od vic.

c) „Pekel“ pomenja tudi kraj, v kterem so bile hranjene duše bogaboječih, pravičnih ljudi, kteri so umerli, prejden je Jezus svet odrešil, in so ondi v zveličanskem upanju namiroma in brez bolečin čakali svojega Odrešenika. In temu kraju pravimo po navadi „predpekel“. Ondi niso duše nobene bolečine terpele; vendar pa še niso gledale božjega obličja, in niso uživale nebeškega veselja, po kterem so neizrečeno hrepenele, in torej težko čakale odrešenja.

7. Zakaj pa so morali pravični stare zaveze čakati pred peklom? in zakaj njih duše niso šle precej nazaj v nebesa?

Zato niso mogle v nebesa, ker so bila nebesa celih 4000 let zaperte zavoljo greha v paradižu storjenega. Nobena duša tistih pravičnih ljudi, kteri so pred Kristusovim terpljenjem pravično živeli in sveto umerli, ni mogla poprej v nebesa, prejden je Jezus božji pravici zadostoval. In dokler se to ni še bilo zgodilo, so šle duše pravičnih pred pekel, ter so ondi čakale odrešenja. Med njimi so se znašli: sveti Janez Kerstnik, kteri je Jezusa kerstil v Jordanski reki; pravični Simeon, kteri je Jezusa na svojem naročju nosil v Jeruzalemskem tem-

peljnu; bogoljubna prerokinja Ana, ktera je Jezusa v tempeljnu gledala in ljudem razglaševala. Pravični stare zaveze so terdno verovali, da bo Odrešenik prišel, in so zvesto pričakovali, da jih bo odrešil.

8. V ta kraj, pred pekel, je šla Jezusova duša, kadar je njegovo telo v grobu počivalo, in sicer zato:

a) da je na tem kraju čakala tistega časa, o kterem se je imela zopet s telesom skleniti in od mertvih vstati;

b) zato, da je duše starih očakov, prerokov in drugih pravičnih tolažila z veselo novico, da so zdaj že rešene, in da pojdejo čez 40 dni s svojim Odrešenikom v nebesa.

9. Da bo duša Jezusova šla pred pekel, tolažit očake, je bilo prerokovano že v stari zavezi. Že po modrem Sirahu (24, 45.) govorí Jezus rekoč: „Prederl bom vse skrivne podzemeljske kraje in pregledal vse spijoče, in razsvetlil (razveselil) vse, ki zaupajo v Gospoda.“ Prerok Caharija (9, 11.) pravi: „Po kervi svoje zaveze si spustil svoje jetnike iz jame (ječe).“ In prerok Izaija (49, 8. 9.) govorí: „To reče Gospod: Ob času milosti... porečem jetnikom: Pridite vunkaj! in v tami bivajočim: Stopite na svitlobo!“ Še razločniši pa govorí o tem sveto pismo nove zaveze. Sv. Peter (I. 3, 18. 19.) pravi: „Bil je (Kristus) umorjen po mesu, oživljen pa po duhu: v kterem (duhu) je tudi prišel in oznanoval duhovom, kteri so bili v ječi.“ In sv. Pavl piše: „Šel je (Jezus) na visoko, in vjete peljal jetnike (duše pravičnih iz predpekla); dal je darove ljudem. Da je pa gori šel, kaj je drugega, kakor da je poprej tudi doli šel v spodnje kraje zemlje? Kteri je doli šel, ravno tisti je tudi gori šel čez vse nebesa, da bi vse napolnil.“ (Efež. 4, 8—10.)

Sveta mati katoliška cerkev je tudi vedno verovala in učila, da je Jezusova duša po smerti telesa šla pred pekel, kjer so bile hranjene duše pravičnih, jih tolažit in jim odrešenje oznanovat.

Ravno to terdijo tudi cerkveni očetje. Sv. Justin pravi: „Gospod, Sveti v Izraelu, se je spomnil svojih mertvih, ki so spali v grobu zemlje, in je doli šel k njim.“ Sv. Irenej govorí: „Gospod se je kake tri dni mudil na tistem kraju, na kterem so bili mertvi.“ Sv. Ignacij piše: „Pred pekel je

sam šel; pripeljal jih je pa veliko iz predpekla in jih peljal seboj v nebesa.“

10. S tim, da je njegova duša šla pred pekel šla v ta merzli, tamni kraj, se je Jezus res močno močno ponižal! Pa nikar se temu ne čudimo, ko vemo, da se tudi ni branil, zavoljo zveličanja revnih, grešnih ljudi devet mescov prebivati v prečistem telesu prečiste device Marije! In Jezus ni šel k dušam pred pekel kakor kak ječar, da bi jim bil kak ječar, da bi jim bil kak nov strah naredil ali jih v kako novo terpljenje pripravil; temuč je stopil k njim kakor premagovavec smerti in pekla, da bi tolažil in rešil svoje zveste prijatle, kteri so že tako željno pričakovali njegovega prihoda. Vsi, karkoli jih je dosihmalo šlo pred pekel, očaki, preroki in drugi pravični ljudje, so bili smerti pod oblastjo in sužnji pekla, ker se niso mogli rešiti iz tamnega, nevljudnega kraja, v kterem so bili hranjeni. Jezus Kristus pa, ki je raztergal naše dolžno pismo, zadostoval razžaljeni pravici božji s svojo smertjo na svetem križu, je šel kakor častitljiv zmagovavec smerti in pekla na ta kraj, da bi odtegnil peklu njegov rop in ga v častitljivem sprevodu odpeljal seboj. Obdan je šel kje doli in spremljevan od nezmerne trume angeljev, kteri so vsi veseli opevali njegovo zmago rekoč: „Poglavarji! odprite svoje vrata, in večne vrata vzdignite (odpahnite) se, da pojde skoz nje kralj časti. Kdo je ta kralj častí? močni in mogočni Gospod, v boju veljavni Gospod. — Gospod vojsk, on je kralj časti!“ (Ps. 23, 7. 8. 10.) In kadar je Jezus, po kterem so duše tolikanj hrepenele, stopil med nje pred pekel, oh kako neizrečeno so se obveselile! Da si bote njih veselje vsaj nekoliko zamogli postaviti pred oči, naj vam ga v neki priliki enmalo opišem. Kakih 70 let so se znašli Jeruzalemljani in drugi Judje v Babilonski sužnosti daleč daleč proč od svoje domače dežele. Pa Jeruzalema le niso mogli pozabiti, ne iz misel spustiti Sionskega hriba, na kterem so nekdaj svoj tempelj imeli. Neprenehoma so zdihovali po Jeruzalemu, po tempeljnu, in po lepi domačiji. Eden zmed njih je pel žalostno pesem rekoč: „Ob Babilonskih vodah, ondi smo sedeli in jokali, ko smo se spominjali Siona. Tisti, ki so nas v sužnost peljali, so nam prigovarjali in rekli: Zapojte nam hvalico iz Sionskih

pesem! Ali kako bomo peli Gospodovo petje v tuji deželi? Ako tebe, Jeruzalem, pozabim, bodi pozabljena moja desnica!“ Glejte, tako živo so Judje mislili na Sion, in kolikor bolj živo so nanj mislili, toliko bolj goreče so po njem zdihovali. V njih terpljenju jih je tolažila le edina misel, da bo Bog Babilonski jarm od njih otresil, jih terde sužnosti rešil, in da pojdejo zopet nazaj v domačo deželo, da bodo ondi iznova izidali mesto in tempelj, in da bo on, ki je Judovsko ljudstvo razkropil, ga zopet skupaj spravil in varoval, kakor dober pastir varuje svoje čede. Ta željno pričakovani čas jim je napočil z Cirom, Perzijanskim kraljem, ki je Babilon premagal, Jude iz sužnosti spustil, ter jim dovolil verniti se v domačo deželo, zidati mesto in tempelj. Oh kako veseli so bili Judje tega kraljevega oklica! Iz dna serca so hvalili Gospoda, svojega Boga, ki jih je rešil terde sužnosti, in nazaj pripeljal na ljubljeno domačo zemljo! — Judje v Babilonski sužnosti so nam nekama podoba tistih duš, ktere so bile ločene od nebeškega Jeruzalema in so morale pred peklom čakati odrešenja. Kako goreče so zdihovale po tisti večni domačiji, ktera je vse lepša, vse bogateja, vse častitljivša memo une domovine, v ktero je sužne Jude gnalo tužno serce! Kako priserčno so hrepenele po nebeškem Jeruzalemu, od kterega piše sv. Janez, da je sozidan iz čistega zlata. Kakor žejni jelen hrepení po merzli vodi, so hrepenele duše pred peklom po svojem Odrešeniku in Zveličarju. Res je sicer, da duše pravičnih pred peklom niso terpele marter in muk, kakoršne morajo terpeti zaverženci v peklu ali pa duše v vicah; pri tem pa tudi pred peklom niso uživale nobenega tolažila razun tistega, kterega jim je delalo upanje, da bo Odrešenik prišel, in jih rešil in izpeljal iz predpekla. O kako razveseljene in potolažene so tedej bile, ko je Jezus prišel, vrata njih ječe odperl, prijazno med nje stopil in jim oznanil, da je zdaj greh že končan, pekel premagan, mir z Bogom storjen, delo zveličanja dogotovljeno, in da čez 40 dni bodo ž njim vred častitljivo šle v nebesa. Gotovo so zdaj duše pravičnih pred peklom ena drugo vnemale, Jezusa moliti, častiti in hvaliti za toliko dobroto, ktero jim je skazal s tim, da jih je odrešil, in jim sam prinesel odrešenja veselo oznanilo. Gotovo so rekle same med seboj: „Novo pesem zapojmo

Gospodu, zakaj čudne reči nam je storil. Njegova desnica in njegova sveta roka nam je prinesla zveličanje. Gospod nam je skazal svoje zveličanje.“ (Ps. 97, 1—3.) „Ta je dan, kterega je Gospod naredil, radujmo in razveselujmo se ga!“

Resnica, da je Jezusova duša šla pred pekel tolažit duše očakov, nam pa tudi lahko služi v lepo podučenje:

Ta resnica nas uči, naj v sedajnem življenju s svojim duhom in s svojimi mislimi večkrat gremo v pekel, da ne bomo nekdaj po smerti pahnjeni v ta strašni kraj. Pa v pekel moramo stopiti, ne pred pekel, v kterega je bila šla Jezusova duša po smerti njegovega telesa na svetem križu. Zakaj ta predpekel je nehal biti o Kristusovem vnebohodu, v kterem je Jezus vse duše iz predpekla seboj vzel v svete nebesa. V pravi pekel se moramo večkrat podati v svojih mislih, v tisti prestrašni kraj, v kterem zaverženci vse vekomaj goré, vse vekomaj terpé, v kraj neusahljivega terpljenja, v brezen nezmerne nesreče, v kterem Bog smertni greh na vekomaj pokori in strahuje. Tako popotovanje v pekel ali prav za prav premišljevanje peklenskega terpljenja nam bo gotovo v velik prid in dušni dobiček. Zatoraj pravi nek pobožen cerkven učenik: „Lačni lev, ki ogenj zagleda, se od ropa oplaši; ravno tako se hudobni grešnik, ki živo premišljuje peklenske plamene, odverne od svoje hudobije.“ — „Premišljuj o človek! peklenski ogenj hudega poželjenja“, uči Tertulijan. „Kdor se znajde še zunej pekla, pa s svojimi mislimi zahaja v pekel, gotovo ne bo pahnjen v pekel“, prav lepo pove sv. Krizostom; in sv. Bernard nas opominja rekoč: „Večkrat v svojem življenju stopi v pekel, da ne boš po svoji smerti prisiljen vanj stopiti.“ — Od svetega Krizostoma pripovedujejo, da je imel v svojem stanovanju obešeno podobo peklenskih muk. In kolikorkratkoli so ga skušnjave nadleževale, in kadar je iz postelje vstal ali se v posteljo vlegel, je vperl svoje oči na to strašno podobo. Prav dostikrat se je v sedanjem življenju v pekel podajal, da bi v prihodnjem življenju v pekel ne bil prišel. — Svetega Hieronima je vedno premišljevanje peklenskega brezna s tolikim strahom napolnilo, da je tako rekoč sam sebe živega pokopal v tamen berlog, in da je skor neprenehoma v duhu pred očmi imel terpljenje zaverženccv, da

bi nekdaj tudi njega ne zadevalo to terpljenje. — Sv. Avguštin si je prasketanje ognja in rujovenje zaverženccov v večnem terpljenju tako živo postavljal pred oči, da je celi ljubi den v božjem strahu živel, in tudi druge nagovarjal in vnemal za bogaboječnost. Nikogar ni imel zadosti varnega, ker tudi samega sebe zadosti varnega ni imel. „Pekla se bojim!“ je bila njegova navadna beseda. — In kaj še le od svetega Frančiška Borgia porečem? Ta sveti mož je svojo kerstno nedolžnost neomadeževano prinesel v zakonski stan, iz zakonskega stana jo neoskrunjeno nesel v duhovski stan in iz duhovskega stana jo čisto položil v grob. In vendar se je ta božji mož tako močno zamaknil v premišljevanje peklenskih muk, da se je tresel po vseh udih, da mu je serce tripalo in trepetalo v persih, in da ga je merzel pot sprehajal po vsem životu.— Tudi mi, ljubi moji! se prav dostikrat zamišljujmo v premišljevanje peklenskega terpljenja. Stopimo prav dostikrat s svojimi mislimi v peklenski brezen, ter premišljujmo, kako se zaverženccm tamkaj godí. Poglejte, za vse vekomaj so ločeni od Boga, ki je neskončno lep, neskončno dober! Za vse vekomaj gorijo v prestrašnem ognju, kteri je proti pozemeljskemu ognju to, kar pravi ogenj proti namalenemu ognju! Za vse vekomaj jih vest grize in ujeda, kakor bi jih noč in dan strupene kače pikale! Za vse vekomaj se znajdejo med peklenskimi pošastmi in zaverženimi ljudmi, med kterimi je vedni jok in škripanje z zobmi . . . ! Živo premišljevanje pekla in peklenskih muk bo tudi nas k pokori budilo, nas od greha odvračevalo, nas v dobrem vterdovalo in ovarovalo večnega pogubljenja. Amen.

LXXII. Keršanski nauk.

Tretji dan od mertvih vstal.

1. V zadnjem keršanskem nauku sem govoril od pervega dela ali pervega odstavka petega člena apostoljske vere. Skazoval sem vam, da je po Jezusovi smerti na svetem križu šla njegova duša pred pekel, tolažit duše očakov in pravičnih ljudi stare zaveze, in jim napovedovat, da so rešeni iz predpekla: danes pridemo pa do drugega odstavka v petem členu svete vere, ki je:

B. Tretji dan od mertvih vstal.

2. Jesusovo telo je bilo veliki petek zvečer pokopano. Veliki duhovni, farizeji in njih tovarši so bili silno veseli, da so si zdaj Jezusa iz poti spravili in da je bil mertev. Kmalo na to pa jim je na misel prišlo prerokovanje Jezusovo, po kterem bi imel tretji dan od smerti vstati. Ta misel jih je pripravila v silni nepokoj. Rekli so in se pogovarjali med seboj: „Kaj bo, če učenci Jezusovi pridejo, njegovo truplo iz groba vzamejo, in ga pokopljejo na drugo, nam neznano mesto? Gotovo bi po tem prazni grob kazali ljudem rekoč: Vstal je! in bi Jezusa molili. Ljudstvo je vse preslepo in preneumno, in bo vse prerado verjelo! Zavoljo božje časti in zveličanja bratov je torej potrebno odverniti to nevarnost!“ Tako so se posvetovali med seboj, ter sklenili, prositi Pilata, da bi grob zavaroval do tretjega dne. In kakor so se bili dogovorili, tako so tudi storili.

Stopivši pred deželnega oblastnika Pilata, mu reko s prilizujenim jezikom: „Gospod! spomnili smo se, da je ta zape-

ljivec, ko je še živ bil, rekel: Čez tri dni bom vstal! Ukaži tedej grob obvarovati do tretjega dne, da kje ne pridejo njegovi učenci in ga ne ukradejo, in ne rekó ljudstvu: Od mertvih je vstal; in poslednja zmota bo hujša od perve.“ Pilata je vest pekla, da je bil nedolžnega Jezusa v smert obsodil; tem bolj nevšečna mu je bila torej nadležnost Judovskih viših; nekama nejevoljno jim tedej odgovori in pravi: „Imate stražo, pojdite, obvarujte, kakor veste.“ Oni pa so šli, in so grob obdali z varhi, in kamen zapečatili. Varhi so pred grobom čuli, ter skerbno varovali noč in dan, da ne pridejo učenci in drugi prijatli Jezusovi, in iz groba ne vzamejo njegovega telesa.

3. Tri dni je v grobu ležalo Jezusovo sveto telo. V petek proti večeru je bilo v grob položeno, in to je bil pervi dan. Celo saboto je v grobu ležalo, in to je bil drugi dan. In ko je bila Jezusova duša spet sklenjena s telesom je postal velik potres. In Jezus je vstal živ in častitljiv in se prikazal iz zapertega groba. Potem je angelj Gospodov prišel iz nebes, je pristopil, ter kamen odvalil in nanj sedel. Njegovo obličje je bilo žareče kakor blisk, in njegovo oblačilo belo kakor sneg. Varhi so od straha strepetali, popadali na zemljo in bili kakor mertvi. Ko so se zopet zavedeli, so vstali in v mesto bežali.

4. Kristus je resnično od mertvih vstal. Porok tega so:

a) Varhi pri Jezusovem grobu. — Veliki duhovni in farizeji so varhe postavili pred grob iz tega namena, da bi kdo iz groba ne vzel Jezusovega telesa, in ne mogel reči, da je Jezus od mertvih vstal. Božja previdnost pa je to reč obernila tako, da so ravno ti varhi postali naj verniše in naj zvestejše priče Jezusovega vstajenja. Ko bi tolikanj skerbnih varhov ne bilo pri grobu, bi bili o Jezusovem vstajenju rekli njegovi sovražniki: „Ni res, da je Jezus od mertvih vstal, ampak je po tatinsko iz groba prišel; njegovi učenci so ga iz groba vzeli; zdaj pa lažejo in pravijo, da je od smerti vstal!“ Ker so pa varhi pri grobu bili, in so vidili in slišali vse, kar se je bilo godilo, so varhi naj verjetniše in naj gotovejše priče Jezusovega vstajenja. In varhi so tudi res pričali, da je

Jezus zares od mertvih vstal. Kakor hitro so se namreč iz straha zavedli, so bežali v Jeruzalem, pravit velikim duhovnom in farizejem, kar so vidili in slišali, in jim razkladat, da je Jezus resnično od mertvih vstal. Veliki duhovni in farizeji, to slišati, se silno prestrašijo, in ne vedó, kaj bi počeli. In tedej se zberó in posvetujejo, ter sklenejo varhe z denarjem podkupiti, da bi med ljudi trosili laž in pripovedovali rekoč: „Spali smo, med tem so prišli Jezusovi učenci, in so iz groba vzeli njegovo telo.“ Varhom ta ponudba ni bila nič kaj po volji. Vedeli so namreč, da se po vojaških postavah s smertjo kaznuje nemarni vojak, kteri bi na straži zaspal. Bali so se torej za svoje lastno življenje, ko bi bili med svet trosili, da so na straži spali. Veliki duhovni in farizeji pa jim obetajo, da se bodo pri Pilatu oni za njih potegnili, in se jim nič hudega bati ni. Zdaj še le se varhi vdajo, ter vzamejo denar, in trosijo laž med ljudi, kakor so jih bili naučili Jezusovi sovražniki. Ali glej, ravno s temi zvijačami, s kterimi so mislili resnico prikriti, so jo še bolj odkrili in poterdili. Laž namreč, ktero so med svet trosili, resnici ne le nič ni škodovala, temveč jo je še le tem bolj dopričala in poterdila. Kdo bi namreč spijočim pričam verjel? Saj spijoči človek ne ve, kaj se krog njega godí. Če so tedej spali, in bi bilo med tem Jezusovo telo iz groba prešlo, nikakor niso mogli vedeti, kam in kako je iz groba prešlo, in tedaj brez laži ali natolcevanja niso mogli dolžiti učencev Jezusovih, da so ga oni ukradli, in odnesli; če pa niso spali, bi ga bili lahko branili. — Na dalje se tudi ne da lahko po pameti misliti, da bi bil zamogel kdo tisti silno velik kamen od duri groba brez vsega šundra in ropota odvaliti tako, da bi se pri tem nobeden stražarjev zbudil ne bil. — Tudi ni lahko verjeti, da bi bili vsi stražarji na straži pospali, ker so dobro vedeli, da je smertna kazen postavljena na to, ako bi kdo zmed varhov na straži zaspal. — In kdo bi verjel, da so učenci, kteri so Jezusa, kedar je bil vjet, vsi plahi in prestrašeni zapustili in spred njega zbežali, zdaj na enkrat tako serčni postali, da bi bili k grobu šli, pečate potergali, kamen od groba odvalili in Jezusovo telo iz groba vzeli, in bi se nič ne bili bali varhov, ki so oboroženi krog groba stali? — Če vse te reči dobro prevdarimo, nam

zdrava pamet veli, da moramo verovati to, kar so varhi s perva pripovedovali od potresa, od angelja in od Jezusovega resničnega vstajenja; nikakor pa ne smemo verjeti tega, kar so pripovedovali pozneje, kedar so bili že z denarjem podkupljeni in podmitani od velikih duhovnov in farizejev.

b) Da je Jezus resnično od mertvih vstal, nam pričajo tudi zveste svete žene, ktere so Jezusa spremile na Kalvarsko goro in od ondot k grobu, od kterega se niso ganile, dokler ni bilo pokopano Jezusovo telo. Med njimi je bila Marija Magdalena, Marija, Jakobova mati, in Salome. Že poprej so bile nakupile dišav, da bi Jezusa mazilile. Zjutraj pa so šle k grobu, ko je solnce vzhajalo. Ali veliko skerb jim dela kamen pri durih groba. Gredé so med seboj govorile: „Kdo nam bo odvalil kamen od duri groba?“ Ko pa pridejo na vert, in so se tje ozirale, so vidile, da je kamen že odvaljen. Osupnile so in ostermele! Marija Magdalena je tekla precej nazaj, in prišla k Petru in Janezu, in jima reče: „Vzeli so Gospoda iz groba, in ne vemo, kam so ga položili.“ Tedej sta obadva skupej tekla k grobu. Une dve ženi ste med tem v grob šle, pa niste našle telesa Gospodovega. Ko ste bile zavoljo tega silno žalostne, glej! sta dva angelja zraven njih stala v svitlem oblačilu. Ostermele ste. Angelj na desni strani pa jim reče: „Nikar se ne ustrašite! Jezusa iščete Nazarenskega križanega; vstal je, ga ni tukaj! Pojdite, povejte njegovim učencom in Petru, da gre pred vami v Galilejo; tam ga bote vidile, kakor vam je rekel.“ Berž ste šle iz groba s strahom in velikim veseljem, in ste tekle povedat njegovim učencom.

c) Zraven teh svetih žen imamo še več drugih prič, ktere spričujejo, da je Jezus resnično od mertvih vstal. O Jezusovi smerti je vstalo veliko mertvih iz grobov, ki so šli v Jeruzalem, in se ondi prikazali svojim prijatlom in znancom. Ti od mertvih vstali pravični ljudje so gotovo tudi pričali od Jezusa, da je res obljubljeni Odrešenik, in da je resnično od mertvih vstal. — Potlej se je Jezus v podobi vertnarja prikazal tudi Mariji Magdaleni v vertu, in je ž njo govoril. — Se je prikazal tudi Petru. — Ravno tako se je prikazal tudi dvema učencoma v Emavs gredočima. — Se je prikazal torej

posameznim ljudem; prikazal pa tudi zbranim. Enkrat je bilo zbranih krog 500 glav. — In da bi ga ne bili imeli za kako prikazen, ampak da bi bili terdno verovali, da resnično živi, in ima pravo telo, jih je hotel še tem terdnejši prepričati, in sicer tako-le:

d) Zvečer tistega dneva, ko je bil Jezus od smerti vstal, so bili aposteljni zbrani, in duri so bile zaklenjene zavoljo strahu pred Judi. In Jezus pride, je v sredo med nje stopil in jim je rekel: „Mir vam bodi! Jaz sem, ne bojte se.“ Prestrašili so se pa in zbali, ker so menili, da duha vidijo. On jim je pa rekel: Kaj ste prestrašeni, in kaj take misli obhajajo vaše serca? Poglejte moje roke in noge, da sem jaz sam; potipajte, sej duh nima mesa in kosti, kakor vidite, da jaz imam.“ Ko je to rekel, jim je pokazal roke, noge in stran. Ko pa niso verovali od veselja, in so se čudili, je rekel: „Imate kaj jesti tukej?“ Ponudili so mu kos pečene ribe in sat medu. In on je v pričo njih jedel, ter vzel ostanke in jim dal. — Tomaža pa ni bilo pri njih, ko je Jezus prišel. Drugi učenci so mu povedali: „Gospoda smo vidili.“ On jim je pa rekel: „Ako ne vidim na njegovih rokah znamenj žebljev, in ne denem svojega persta v rane žebljev, in ne položim svoje roke v njegovo stran, ne bom veroval.“ Čez osem dni so bili učenci zopet zbrani in Tomaž ž njimi. Jezus pride zopet pri zapertih vratih, in je stal v sredi med njimi, in je rekel: „Mir vam bodi!“ Potlej reče Tomažu: „Vloži svoj perst semkej in poglej moje roke; in podaj semkej svojo roko, in položi jo v mojo stran, in ne bodi neveren, ampak veren.“ Tomaž je odgovoril in rekel: „Moj Gospod in moj Bog!“ Jezus mu reče: „Ker si me vidil, Tomaž! si veroval; blagor jim, kteri niso vidili in so verovali!“

5. Da je Jezus Kristus resnično od mertvih vstal, je terdna dognana resnica. In da to verujemo, dajemo na znanje s petim členom apostoljske vere, kedar pravimo: „Tretji dan od mertvih vstal.“ Te besede pa ne učijo le samo tega, da je Jezus zopet oživel in grob zapustil, ampak zraven tega tudi še na znanje dajejo, da je čudež Jezusovega vstajenja posebno velik zato, ko je Jezus iz lastne moči iz groba šel. Od mertvih je že bilo več drugih vstalo, toda nobeden ni prišel

iz groba iz lastne moči; vse je le božja vsegamogočna moč priklicala iz groba: Jezus pa se je sam ob sebi rešil iz pod smertne oblasti, kteri se je poprej radovoljno podvergel, je z lastno božjo močjo življenje dal svojemu mertvemu v grob položenemu telesu. Jezus edini je zamogel samega sebe obuditi v življenje. Torej je rekel pred svojo smertjo: „Nihče mi življenja ne vzame, ampak jaz ga sam od sebe dam, in imam oblast ga dati, in imam oblast ga spet vzeti.“ (Jan. 10, 18.) Nevernim Judom, kteri so terjali od njega znamnje v spričevanje, da je res od Boga poslan, je Jezus rekel; „Poderite ta tempelj, in v treh dneh ga bom (spet) postavil.“ (Jan. 2, 19.) Te besede je obračal Jezus na svoje telo, kterega je mislil tretji dan po smerti spet obuditi v življenje iz lastne moči. Da je zamogel Jezus to tudi res storiti, lahko posnamemo iz tega, da njegova božja natora ni bila ločena ne od telesa, ktero je v grobu ležalo, ne od duše, ktera je bila pred peklom; ampak v duši in v telesu je ostala božja moč, po kteri se je zamogel duh s telesom skleniti in Jezus spet oživeti.

6. Povedati vam moram zdaj še eno reč, ktero Jezusovo vstajenje častitljivo dela, in ga loči od vstajenja vseh drugih ljudi, kar jih je kdaj vstalo od mertvih. V svetem pismu beremo, da je prerok Elija sina neke vidove obudil v življenje; Jezus sam je oživel Jajrovo hčerko, Najmlanskega mladenča, in svojega prijatla Lacarja; sv. Pavl je mertvo Tabito poklical v življenje: toda vsi ti in drugi, kar jih je kdaj od mertvih vstalo, so vstali k umerljivemu življenju, so bili po svojem vstajenju terpljenju in nadlogam in smerti podverženi kakor drugi ljudje; so živeli le toliko časa, kolikor jim ga je Bog še odkazal v življenje, in po tem so morali umreti. Jezus Kristus pa ni vstal k takemu umerljivemu življenju, ampak je vstal neumerjoč, častitljiv, vstal kar premagavec greha in smerti. „Vemo“, uči sv. Pavl, „da Kristus, ko je od mertvih vstal, več ne umerje; smert več ne bo gospodovala čez njega.“ (Rimlj. 6, 9.) Glejte, tako častitljivo je bilo vstajenje Jezusovo!

7. Naj vam zdaj odgovorim na vpraševanje:

Zakaj je Kristus od mertvih vstal?

Jezus je od mertvih vstal:

a) Da se je dopolnilo sveto pismo in njegovo lastno prerokovanje. Kralj David je Jezusu te le besede položil na jezik: „Ne boš me pustil v grobu, in ne boš pripustil, da bi strohljivosti zapadel tvoj Svetnik.“ (Ps. 15, 10.) Jezus sam je večkrat pravil, da bo od mertvih vstal. (Luk. 18, 33. Mat. 12, 39. Jan. 2, 19.) Za to prerokovanje so clo sovražniki Jezusovi dobro vedeli, in so torej rekli Pilatu: „Spomnili smo se, da je ta zapeljivec, ko je še živ bil, rekel: Čez tri dni bom vstal.“ Ako bi Jezus ne bil vstal, bi se ne bile spolnile te prerokovanja; s tim pa, da je od mertvih vstal, je spolnil Jezus svetopisemsko napovedovanje in svoje lastno prerokovanje.

b) Jezus je vstal, da je v veri poterdil svoje učence in druge ljudi. Učenci Jezusovi, že poprej boječi in maloverni, so po Jezusovi smerti še bolj maloserčni in omahljivi postali. Ko bi Jezus ne bil od mertvih vstal, bi bili kmalu pozabljeni njegovi nauki in čudeži. Učenci bi Jezusovih naukov po njegovi smerti ne bili drugim oznanovali, in ljudje bi bili mislili, da je Jezus res zapeljivec, kakor so ga veliki duhovni pred Pilatom imenovali. Vstajenje Jezusovo je bilo torej tako potrebno, kakor potrebna je bila njegova smert. Zastonj bi bil Jezus umerl, ako bi ne bil tudi od mertvih vstal. „Izdan je bil zavoljo naših grehov, in vstal je zavoljo našega opravičenja“, uči sv. Pavl.

c) Jezus je vstal, da mu je bila povernjena čast, ktero mu je smert odvzela. Dokler je Jezus hodil po Judovski zemlji, je z čudeži pričal, da je od Boga poslan, in ljudje so tropoma za njim hodili, in ga ko kralja častili. Kadar je bil Lacara obudil in cvetno nedeljo v Jeruzalem šel, mu je ljudstvo naprot prišlo, in je veje sekalo in jih stlalo na pot, drugi pa so clo svoja oblačila razgrinjali po cesti, po kteri je imel Jezus iti, in so vesel glas gnali rekoč: „Hvaljen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem!“ Ko je bil pa Jezus na Getzemanskem vertu vjet, na sodbo gnan, kervavo razbičan, s ter-

njem kronan, v smert obsojen; je bila pozabljena vsa ta čast, je zatemnela vsa njegova visokost; in nobeden bi ne bil Sina božjega spoznal v njem, ki je bil razbojnikom prištet, in je v sredi hudodelnikov umerl. S tim pa, da je od mertvih vstal, je skazal, da je res božji Sin; čast, ktera mu je bila s smertjo vzeta, mu je bila z vstajenjem povernjena, in poveličano je bilo po vsem svetu njegovo presveto ime.

d) Jezus je vstal, da lagleje verujemo vstajenju mertvih in tem zvestejši pričakujemo lastnega častitega vstajenja. Da bomo vsi od mertvih vstali, so verovali vsi pravoverni ljudje; s svojim vstajenjem nas je pa Jezus v tej veri še tem bolj poterdil. Sv. Pavl pravi: „Po človeku (Adamu) je smert, in po človeku (Jezusu) vstajenje mertvih. In kakor v Adamu vsi umerjejo, tako bodo tudi v Kristusu vsi oživeli.“ (I. Kor. 15, 21. 22.) Vstajenje Kristusovo nas tedej razveseljuje in nas s sladkim upanjem napaja, da bomo tudi mi nekdaj častitljivo vstali; zakaj če je On, naša glava, častitljivo vstal, bomo častitljivo vstali tudi mi, njegovi udje, dokler smo po bogaboječem življenju terdno sklenjeni s telesom, čigar glava je Kristus.

8. Vstajenje Jezusovo nam daje tudi lepo podučenje, kako da moramo vstati iz groba pregrehe, in sicer:

a) Kristus ni vstal le na videz, ampak je resnično zapustil svoj grob. Ravno tako resnično moramo tudi mi vstati iz groba pregrehe; to je: resnično se moramo poboljšati in ne le na videz in ne za to, da bi nas ljudje za dobre imeli; resnično moramo zapustiti hude navade, in ne le toliko časa, dokler nas spovednik k sv. Obhajilu ne spusté, ali dokler priložnosti nimamo, da bi spet grešili. Vsa hudobija mora pri čistem iz serca. Komur pa po spovedi vedno še stari napuh in poprejna nečistost ali nekdanje sovraštvo ali kaka druga hudobija v sercu kraljuje; ni resnično vstal s Kristusom, ampak še vedno leží v grobu pregrehe.

b) Kristus je po svojem vstajenju bolj od ljudi ločen hodil, in le za svojega nebeškega Očeta živel. Ravno tako se moraš tudi ti, ljubi moj! po spovedi od spačenega sveta ločiti, se slabih tovaršij ogibati, in posihmalo le samo Bogu živeti. „Ako ste vstali z Kristusom, iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji; hrepenite po tistem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji“, uči sv. Pavl (Kol. 3, 1. 2.) Ako bi pa še vedno ljubili svet in njegovo nečimurnost in razveseljevanje bi ne bili še vstali z Kristusom.

c) Kristus je vstal, in nič več ne umerje. Ravno tako tudi ti, kristjan! ki si od smerti greha vstal, ne smeš več umreti, ne več v grob greha pasti; če pa padeš, tvoje vstajenje ni bilo resnično.

d) Da je Jezus od mertvih vstal, so pričali njegovi prijatli, pa tudi njegovi sovražniki. Tudi ti, o grešnik, se spreoberni tako resnično, in živi tako sveto, da dobri in hudobni od tebe poreko: „Zares je zdaj ves drugi, zares je ves spreobernjen in spremenjen!“ in da bodo tvojega spreobernjenja veseli tudi angelji in svetniki v nebesih. Amen.

LXXIII. Keršanski nauk.

§. 6. Od šestega člena vere.

Gori je šel v nebesa; sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega.

1. V zadnjih dveh keršanskih naukih sem vam pravil, da je po Jezusovi smerti njegova duša šla pred pekel, tolažit stare očake; njegovo telo pa je bilo v grob položeno. Kedar pa se je bila njegova duša ločila od telesa, se s tim nikakor ni ločila tudi njegova božja natora ne od njegove duše, ne od njegovega telesa; ampak Jezusova božja natora je združena ostala z dušo in s telesom. Tudi sem vam pripovedoval, da se je Jezusova duša tretji dan s telesom sklenila, in da je Jezus potem častitljivo od mertvih vstal.

Akoravno pa je bil Jezus Kristus s svojim britkim terpljenjem in prečudnim vstajenjem delo zveličanja dokončal, ni šel kar precej v nebesa, temveč je še štirdeset dni na zemlji ostal, kakor nas uči šesti člen apostoljske vere, ki pravi:

Gori je šel v nebesa; sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega.

2. Tudi ta člen svete vere ima dva odstavka, kterih pervega bomo danes premišljevali, drugega pa si za prihodni keršanski nauk prihranili. — Pervi odstavek tega člena tedej je:

A. Gori je šel v nebesa.

3. Štirdeset dni je Jezus še na zemlji ostal po tem, ko je bil od mertvih vstal. To je bilo prav prav potrebno, in sicer zato, da je svoje učence do dobrega prepričal od resničnosti svojega vstajenja, iz kterega namena se jim je tudi večkrat prikazal; — da jih je v mnogih rečeh še bolj podučil; — da jih je v veri poterdil; — da jim je naročil, kako imajo posihmalo vladati sveto cerkev božjo. Tudi zato se je Jezus še štirdeset dni na zemlji mudil, da je postavil nektere svete zakramente, na primero: sveto pokoro, po kterem svetem zakramentu je oblast dal svojim učencom, grehe odpuščati. Rekel jim je: „Prejmite svetega Duha. Kterim bote grehe odpuščali, so jim odpuščeni; in kterim jih bote zaderžali, jim bodo zaderžani.“ (Jan. 20, 22. 23.) Postavil je o tem času tudi sveti kerst, ko je rekel: „Pojdite, in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina in svetega Duha.“ (Mat. 28, 19.) Zročil je svetemu Petru ključe nebeškega kraljestva, ter ga postavil v vidnega poglavarja svoje svete cerkve. (Mat. 16, 13—19.)

Zraven tega, da je Jezus svoje učence podučil in vterdil, jim je dal tudi moč čudeže delati; obljubil jim je svojo pomoč, s ktero jim bo na strani stal do konca sveta; obetal jim je poslati svetega Duha, ter jim zapovedal pričakovati ga v Jeruzalemu. Vse to in še veliko drugega je Jezus učil, razodel in storil v teh štirdesetih dneh.

4. Ko je pa preteklo teh štirdeset dni, pelje Jezus svoje učence vun v Betanijo in na Oljsko goro, ktera je bila v obližju Jeruzalemskega mesta. V sredo med nje se vstopi, se sosebno prijaznega skazuje svoji ljubi materi Mariji, svojim aposteljnom in vsem svojim učencem, vzdigne svojo roko, jih blagoslovlja, da bi neomadeževani ostali na zemlji. Med tem se je vzdignil in je po času šel v nebesa, da so ga lahko spremljevali z očmi, dokler svitel oblak ne priplava, in jim ga ne prikrije. V spomin te čudne dogodbe obhaja sveta cerkev, 40 dni po veliki noči, praznik, kteremu pravimo praznik Jezusovega častitega vnebohoda.

Kaj pravite, kakšni občutleji so pač sprehajali aposteljne in učence Jezusove, kadar so ga vidili v nebesa iti? Od ene strani se jim je sicer milo storilo, da zdaj svojega nebeškega Učenika ne bodo imeli več vidnega med seboj; od druge strani pa je spet veselje napajalo njih serca, ko so vidili, v koliki časti in v kolikem veličastvu da gre njih ljubi Jezus v nebesa. In oni sicer s telesom niso mogli za njim v nebesa, spremljevali pa so ga z očesom in z sercom. Vsi zamaknjeni so stali, ter vpirali svoje oči v svojega nebeškega Gospoda, kteri se je svitlejši od solnca vpričo njih v nebesa vzdigoval, dokler jim ga oblak ni prikril. Nič več že niso vidili Jezusa, vendar so pa še zmerom proti nebesom gledali vsi zamaknjeni, in gotovo bi svojih oči ne bili še obernili od ondot, ako bi jim se ne bila prikazala dva angelja v belih oblačilih, ki sta rekla: „Možje Galilejci! kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, ki je spred vas v nebesa vzet, bo ravno tako zopet prišel, kakor ste ga vidili iti v nebesa.“ In oni so Jezusa molili, in se vsi veseli v Jeruzalem vernili, pričakovat ondi svetega Duha, kakor jim je Jezus zapovedal.

5. Pri Jezusovem vnebohodu je tudi to še posebnega spomina vredno, da je Jezus z lastno močjo v nebesa šel, in ne s kako drugo močjo; tedej ne, kakor prerok Elija, kteri se je v ognjenem vozu z zemlje odpeljal v nebesa, ali kakor Habakuk, kterega je angelj zgrabil, in skoz zrak zanesel v Babilon pred levnjak, v kterem je Daniel zdihoval, ali kakor Filip, kterega je Gospodov duh vzel, in zanesel proč od denarničarja Zamorske kraljice Kandace, da ga potem, ko ga je bil Filip kerstil, nič več ni vidil. Jezus ni šel z nobeno drugo pomočjo v nebesa, ampak je šel z lastno močjo, šel kakor Bog in človek.

6. Ko je bil pa že odhod Jezusov iz tega sveta tolikanj častitljiv, kolikanj častitljivši je moral biti še le njegov prihod v nebesa! Vsega tega mi še prav razumeti ne moremo, ker so meje postavljene našemu umu. Meseni, pozemeljski smo, in toraj ne moremo prav občutiti in zapopasti tega, česar ne dosežejo naši počutki; vendar le bom nekoliko popisal Jezusov častiti vhod v nebesa potem, kar nam sveto pismo od njega na znanje daje in kar nam sveti cerkveni učeniki o njem pri-

povedujejo. — Kraljevi prerok David popisuje z živo besedo, kako so se nebeški duhovi zavzeli in čudili, kako so stermeli o prihodu Zveličarjevem v nebesa. (Ps. 23, 7—10.) „Angelji so stermeli“, pravi sv. Ciril, „ko so vgledali kralja časti, Gospoda vojsknih trum, oblečenega v človeško meso (telo). Kdo je ta, — so vpraševali —, ki pride iz zemlje, čigar oblačila so v rudeče omočene? Lep je pred drugimi, in se sprehaja z veliko močjo! Od kod je njegova suknja rudeča? Kaj pomenijo rane v sredi njegovih rok? Takega pogleda še nismo imeli mi angelji, zakaj v nebesih se še nikoli ni vidilo kaj takega!“ Božji Sin je bil zdaj, ko je v nebesa prišel, v veči časti, kakor takrat, ko je iz nebes na zemljo šel, ne sicer po božji natori, ktero je imel eno z Bogom Očetom, ampak po človeški natori, ker je imel mogočno, častitljivo, neumerjočo in duhovno telo. Takega viditi, so angelji povzdignili glas, ter rekli: „Poglavarji! odprite svoje vrata, in vzdignite se večne vrata! da kralj časti skoz nje pride. Kdo je ta kralj časti? Je močni in mogočni Gospod, v boju mogočni Gospod.“ (Ps. 23, 7. 8.) — Spet na drugem kraju pripoveduje kralj David, ko v duhu premišljuje Kristusov častiti vnebohod, in pravi: „Bog je gori šel med veselim petjem, in Gospod (se kviško vzdignil) med trobentnim glasom. Pojte hvalo našemu Bogu, prepevajte mu hvalo: pojte hvalo našemu kralju, prepevajte mu hvalo! Zakaj Bog je kralj vse zemlje... in sedi na svojem svetem sedežu.“ (Ps. 46, 6—9.)

Za Jezusom so šli v nebesa očaki in preroki in vsi pravični stare zaveze, kteri so poprej umerli, prejden je Jezus svet odrešil, in so torej pred peklom odrešenja pričakovali. Za Jezusom so šli v nebesa, in so poveličevali njegov vnebohod. Iz nebes pa so mu naprot prišle vse angeljske verste; in angelji so pred njim šli in ga spremljevali: za njim pa so šli vsi rešeni pravični, in so mu na ves glas prepevali veselo pesem rekoč: „Čast in slava bodi Odrešeniku našemu, usmiljenemu in mogočnemu Gospodu!“ Tako častitljiv, glejte, je bil Jezusov vnebohod!

7. Jezus je šel v nebesa na Oljski gori, na tisti gori, na kteri je bil poprej tudi svoje terpljenje pričel. Na tistem

mestu, na kterem se je v nebesa vzdignil, je zapustil znamnje svojih nog v zemljo vtisnjeno, ktero znamnje se ni dalo več izbrisati iz zemlje. Zraven tega se je še več drugih čudežev godilo pri teh Jezusovih stopinjah. Med drugimi pripovedujejo tudi tega le: Sveta cesarica Helena je na tistem mestu, na kterem je Jezus v nebesa šel, sozidala lepo cerkev. Delavci so hotli stopinje Zveličarjeve pokriti z marmelnasto ploščo, pa ni bilo mogoče; karkoli so namreč položili na tisto mesto, je bilo proč verženo od nevidne moči, izhajoče iz zemlje, ktera ni hotla nič več ne na sebi nositi po tem, ko je Gospoda nosila. In po takem potu so bili delavci prisiljeni odkrito pustiti tisto mesto.

8. Zdaj naj vam odgovorim tudi še na upraševanje:

Zakaj je šel Jezus v nebesa?

Vzrokov Jezusovega vnebohoda je več in sicer:

a) Jezus je šel v nebo, da nam je nebeške vrata odperl, ktere nam je bil greh pervih staršev zaperl; in torej tudi v nebesa ni mogel nobeden pravičnih, ki so umerli pred Kristusovim terpljenjem in vstajenjem, ampak pred peklom so morale čakati njih duše, dokler jih je Kristus odrešil s svojo smertjo in na dan svojega vnebohoda peljal seboj v nebesa. „Šel je (Jezus) na visoko, in je vjete peljal jetnike (duše pravičnih iz predpekla)“, uči sv. Pavl (Efež. 4, 8.) — Nebeške vrata so nam zdaj odperte: oh, kolika sreča, kolika dobrota nam je to! Glejte, če zdaj keršanski človek v gnadi božji in popolnoma spokorjen umerje, ni nikjer nič več zaderžan, gre kar naravnost v večno srečo in začne pri tej priči vživati nevsahljivo, nebeško veselje.

b) Jezus je šel v nebesa, da je našo natoro povišal, ter posadil na desnico Očetovo, in s tim poterdil našo vero in pomnožil naše upanje, da tje, kjer je on, naša glava, pridemo tudi mi, njegovi udje, ako smo njemu vdani in njemu pokorni. Vse to nam je obljubil rekoč: „V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč. Ako bi tako ne bilo, bi vam bil po-

vedal; ker grem, vam mesto pripravljat. In ko odidem, in vam mesto pripravim, bom spet prišel, in vas bom k sebi vzel, da bote tudi vi, kjer sem jaz.“ (Jan. 14, 2. 3.)

c) Jezus je šel v nebesa, da opravlja službo našega višega mašnika in srednika pri Bogu. Jezus je opravil daritev na svetem križu, ter je v smert dal svoje telo, in je prelival svojo kerv, in ta Jezusova kerv se mora Očetu v nebesih vedno skazovati. In da se skazuje, je šel Jezus častitljivo v nebesa. Od te skrivnosti pripoveduje sv. Pavl rekoč: „Le enkrat v letu sme samo veliki duhoven v drugi šotor (presvetišče), in ne brez kerví, ktero daruje za svoje grehe in grehe ljudstva. — Kristus pa je pristopil kakor veliki dukoven prihodnih dobrot skoz viši in veliko boljši šotor, kteri ni z roko storjen, to je ne tega stvarjenja; tudi ne s kervjo kozlov in juncov, temveč je z lastno kervjo enkrat šel v svetišče, in je našel večno odrešenje“, to je: Kristus je po tem, ko je s svojo darovavno smertjo dobrote prihodnjega življenja: opravičenje, posvečenje in zveličanje pridobil, enkrat in za vselej v nebesa šel, in ondi ni daroval živinske kervi, ampak zasluženje svoje lastne kervave smerti svojemu nebeškemu Očetu, in je s tim zgotovil odrešenje, ktero obsega časno in večno življenje. (Hebr. 9, 7. 11. 12.) Ondi v nebesih Jezus ne opravlja nove daritve, temveč le tisto, ktero je opravil na svetem križu. Svoje telo, kterega je za nas v smert dal, svojo kerv, ktero je prelival, svoje terpljenje, kterega je preterpel, vse to daruje Jezus zdaj v nebesih svojemu Očetu za nas; in kakor srednik med Bogom in med ljudmi nam vedno prosi milosti in usmiljenja. Tega pa ne dela po božji natori, ampak po svoji človeški natori; zakaj po svoji božji natori on sam sluša in usliši naše molitve, in nam milosti in dobrote delí. Oh, kako dobro je tedej, da je Jezus v nebesa šel, in da je tam gori zdaj naš veliki mašnik in besednik pri Bogu. „Besednika imamo pri Očetu, Jezusa Kristusa, Pravičnega, in on je sprava za naše grehe; pa ne samo za naše, ampak tudi za (grehe) vsega sveta“, piše sv. Janez. (I. 2, 1. 2.)

d) Jezus je v nebesa šel tudi zato, da je svojim učencem svetega Duha poslal, z čigar pomočjo so zamogli serčno in neprestrašeno, goreči in močnodušni sveto evangelje oznanovati po vsem svetu, ne boječi se nobene nevarnosti in nobenega terpljenja. Rekel jim je: „Za vas je dobro, da jaz grem. Zakaj ako ne grem, Tolažnik ne bo k vam prišel; ako pa grem, vam ga bom poslal.“ (Jan. 16, 7.) Poslal jim ga je deset dni po svojem odhodu v nebo, na binkoštno nedeljo, in sveti Duh je prišel nad učence Jezusove v podobi gorečih jezikov, in jih je napolnil s svojimi darmi. Pošiljal je Jezus vedno in vedno svetega Duha svoji sveti cerkvi, ktero je postavil in vterdil tukaj na zemlji; in ga pošilja še dandanašnji svojim vernikom, da jim um razsvitljuje in voljo nagiba k pobožnosti, ter jih ogreva in vnema za lepe čednosti in dobre dela, brez kterih ni zveličanja.

e) Jezus je šel v nebesa, ker nam je hotel pokazati, da so nebesa naša prava domovina, in da moramo tje gori ravnati svoje misli, tje gori obračati svoje želje. Na nebesa moramo prav dostikrat misliti, tje gori se pogostoma ozirati, po nebesih moramo priserčno hrepeneti, in jih bolj ljubiti, kakor vse časne minljive reči. Časne, pozemeljske reči moramo clo zaničevati in se jim odpovedati, ako je potrebno, da nebeško kraljestvo v posest dobimo. Ta nauk nam Jezus večkrat na serce navezuje, med drugim tudi v tisti priliki, v kteri pravi: „Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, skritemu v njivi, kterega je človek, ki ga je našel, skril, in od veselja nad njim gre in proda vse, kar ima, in kupi tisto njivo.“ (Mat. 13, 44.) Še bolj očitno nas tega uči, kadar pravi: „Slehern, kteri zapusti hišo ali brate, ali sestre, ali očeta, ali mater, ali ženo, ali otroke, ali njivo zavoljo mojega imena, bo stoterno prejel in večno življenje dosegel.“

Kaj ne, kaj takega storiti je težavno? Pri vsem tem pa se moramo vendar le podvreči tudi takim težavam, kadar je to potrebno zavoljo nebeškega kraljestva. — Jezus je pri svojem vnebohodu človeško natoro postavil v tisti srečni stan, kterega jej je zaslužil s svojim terpljenjem in dobrimi deli, in

nas s tim uči, da si moramo tudi mi z dobrimi deli in voljnim prenašanjem terpljenja služiti nebeško srečo. — Zemlja je nam kristjanom tuja dežela, v kteri nam je ostati le nektere dni ali nektere leta; zatorej moramo na zemlji živeti kakor ptujci in popotniki, moramo svoje misli vedno obračati na svoje pravo domovanje, na nebeško kraljestvo, moramo po njem hrepeneti, se zanj truditi in zanj delati. Zatorej pravi sveti Pavl: „Bratje! prosim vas, zderžite se kakor tujci in popotniki mesnih želj, ktere se vojskujejo zoper duha.“ — Popotnik, ki hodi po tuji deželi, vidi marsiktere lepe reči, ktere ga mikajo; pri vsem tem pa le vendar želí, da bi skorej v svojo ljubo domačo deželo prišel, zakaj domovina mu je bolj pri sercu, kakor vsa tuja lepota in tuje blago. Ravno tako mora tudi kristjan za nič imeti vse pozemljiske dobrote, in hrepeneti le po nebesih, kamor je Kristus pred njim šel. Ko bi sedajni kristjani po nebesih tako močno hrepeneli, kakor popotnik v tuji deželi hrepeni po svojem domovanju, gotovo bi se ne zaljubili tako naglo v spačeni svet, ne navezovali bi svojega serca tolikanj nespametno na pozemljiske dobrote, ne dali bi se tako lahko v greh zapeljati; ampak pripravljeni bi bili, preterpeti rajši muke in smert, kakor pa bi nebesa zapravili. Upanje na prihodno plačilo v nebesih je že marskterega vterdilo, da je v dobrem terden stal kot skala, in ga tudi naj hujše skušnjave niso mogle premagati. V zgled vam vpeljem le samo Tomaža s priimkom Morus, enega naj viših gospodov in naj imenitniših kraljevih služabnikov na Angležkem. Angležki kralj Henrik VIII., mož ves razuzdan in silo hudoben, dal je postave, sveti cerkvi prav hudo škodljive. Tomaž pa, pravičen mož in goreč kristjan ki je bil, se kralju vstavi, ter noče poterditi tih krivičnih postav. Zavoljo tega pa kralj Tomaža v ječo verže, ter ga naganja in sili, naj se vda ali pa umerje. Več imenitnih gospodov pride v ječo, Tomažu prigovarjat, naj bi odjenjal in kralju prav dal; pa nobeden ne zamore omajati stanovitnega moža. Na zadnje tudi še njegova gospa Alojzija z otroci v ječo prijoka, ter ne jenja prositi in moledovati, naj bi se usmilil vsaj nje in njegovih otrok, kralju se vdal, smerti ušel, in še dalj časa srečno živel na zemlji ž njo in z otroci. Tomaž dalj časa molče posluša svojo

objokano ženo, na zadnje pa jo vpraša in reče: „Ljuba Alojzja! ker mi tolikanj pripoveduješ od pozemeljske sreče, povej mi, kaj se ti zdí, kako dolgo bi zamogla mi dva še skupaj živeti na tem svetu?“ „Naj manj kakih 20 let“, mu žena odgovorí. „O nespametna žena!“ jej Tomaž seže v besedo, „glej, kako nespametno ravnaš, ko hočeš, da bi jaz zavoljo 20 srečnih let na zemlji večne nebesa za vselej zapravil, ter se zakopal v večne terpljenje, peklenske muke! Kaj takega nikakor ne storim: moje serce zdihuje le po nebesih!“ In Tomaž Morus je zavoljo nebes stanoviten ostal v dobrem, in bil ob glavo djan leta 1534.

Kristjani! tako si mislimo in tako govorimo tudi mi, kedar nas skušnjave motijo in v greh napeljujejo. Nebesa naj nam bodo pred očmi, kakor Tomažu: Tje gori za Jezusom hodimo že zdaj s svojimi mislimi in željami, dokler enkrat resnično vanje ne pridemo z dušo in s telesom! Amen.

LXXIV. Keršanski nauk.

Sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega.

1. Govoril sem v zadnjem keršanskem nauku od pervega odstavka šestega člena svete vere, ki je: „Gori je šel v nebesa“; in pripovedoval sem vam, kako da je Jezus štirdeseti dan po svojem vstajenju na Oljski gori častitljivo šel v nebesa vpričo svojih učencev, in da v spomin te prečudne dogodbe obhajamo praznik, kteremu se pravi praznik Kristusovega častitega vnebohoda. Danes pa bom govoril od drugega dela šestega člena svete vere, in ta je:

B. Sedí ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega.

2. Kadar pravimo: „Sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega", ne smete misliti, da ima Bog Oče desnico in levico, desno in levo roko, kakor človek, ki ima telo. Bog je duh, torej nima ne telesa, ne udov, ne rok, ne nog. Tudi niso te besede umeti tako, kakor bi Jezus v nebesih drugega ne delal, kakor le sedel. Besede: „Sedi ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega" imajo vse drugi pomen; pomenjajo namreč to, da se nahaja Jezus v enaki časti, da ima enako oblast, kakor Bog Oče in Bog sveti Duh. Pomen teh besed je posnet od navade, kakoršna se še dandanašen nahaja med gospôdo. Če obiščeš kakega gospoda, in ti hoče gospod posebno čast skazati, posadil te bo na svojo desno stran; s tim tedaj, da sediš ob njegovi desnici, zgodila se ti je posebna čast. — Tudi Jezus v nebesih vživa z Bogom Očetom in svetim Duhom enako čast, ima ž njima vred enako oblast. Od velike časti in oblasti, kakoršno ima zdaj Jezus v nebesih, govorí sv. Pavl rekoč: „Veliko moč je skazal Bog nad Kristusom, ker ga je od mertvih obudil, in ga posadil v nebesih ob svoji desnici, čez vse poglavarstvo in oblastvo, in moč in gospostvo in vsako ime, ki se imenuje ne le na tem svetu, ampak tudi v prihodnjem, in podvergel je vse njegovim nogam, in postavil ga glavo čez vso cerkev." (Efež. 1, 20—22.) Sv. Krizostom, premišljevaje te besede Pavlove, ktere naznanjajo Jezusovo moč in oblast, zavzame se in pravi: „Ali ni bilo zadosti, da se je (Jezus) v nebesa povzdignil? ali ni bilo zadosti, da je bil postavljen med angeljske kore? Naka! ampak povzdignil se je nad angelje in verhangelje, nad Kerube in Serafe, nad vse moči; povzdigoval se je tako dolgo, da je prišel do sedežev božjih!" Nad čimur se je naj bolj čuditi, je to, da se v toliko veličastvo ni povzdignil samo z božjo natoro, kakoršno ima z Bogom Očetom in svetim Duhom enako, temveč da se je povzdignil tudi z našo natoro, to je: z človeško natoro, ktero je nase vzel iz ljubezni do nas, in od ktere se reče: Prah si in v prah se boš spremenil! Božji Sin se ni mogel nič bolj ponižati, kakor se je

ponižal s tim, da je vzel človeško natoro; pa tudi človeške natore ni mogel nič bolj povišati, kakor jo je povišal s tim, da se je vsedel na božji sedež. — Od časti in oblasti, v ktero je Oče nebeški svojega Sina postavil po njegovem prihodu v nebesa, govoril je že davno poprej tudi prerok Daniel (7, 9. 10. 13. 14.) rekoč: „Vidil sem postavljati (častne) sedeže, in da se je Starodnevni (Večni) vsedel: njegovo oblačilo je bilo belo, kakor sneg, njegovi lasje na glavi (so bili) kakor čista volna, njegov sedež (je bil) zgol ognjen plamen, sedeževe kolesa (so bile) goreč ogenj. Iz njegovega obličja se je izlivala dereča ognjena reka. Tisuč tisučev mu je streglo, in deset tisučkrat sto tisučev je stalo pred njim na službi. In vidil sem v ponočni prikazni, in glej, prišel je z oblaki neba nekdo kakor človešk sin, in prišel je do Starodnevnega, in postavljen je bil pred njegovo obličje. In (Starodnevni) mu je dal oblast in čast in kraljestvo, da bi mu služile vse ljudstva, vsi rodovi in jeziki. Njegova oblast je večna oblast, in njegovo kraljestvo je nepogubljivo kraljestvo.“ — Tudi egiptovski Jožef je bil podoba poveličanja Jezusovega. Znano vam je, koliko hudega je moral Jožef prestati pri svojih nevoščljivih bratih. Neusmiljeno so ga preganjali, vergli v staro rupo (vodnjak), prodali ga na tuje v sužnost. Pa Jožef je bil povišan ravno po tem potu, po kterem so ga hotli pogubiti. Pervi za kraljem je postal, vso Egiptovsko deželo oskerboval, in vsa dežela ga je častila; clo njegovi bratje so iz daljnega prišli in se mu vklanjali. Veste pa tudi, kako neusmiljeno je bil Jezus preganjan od hudobnih Judov, kolikih hudobij so ga po krivem obdolžili, kolikih zvijač se poslužili, da bi ga bili iz poti spravili in umorili: ali glejte, ravno po tem potu je prišel Jezus v nebesa na desnico svojega vsegamogočnega Očeta. „Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to terpel, in tako v svojo čast šel?“ je rekel Jezus sam učencoma v Emavs gredočema. (Luk. 24, 26.) In njegov apostelj piše: „Storil je On sam sebe v nič, ko je podobo hlapca nase vzel, človekom se vpodobil, in po vunanjem najden bil kakor človek. Ponižal je sam sebe, in bil je pokoren do smerti, smerti pa na križu. Zato ga je tudi Bog povišal, in mu dal ime, ktero je čez vse imena, da se v imenu Jezusovem priklanja vsako

koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta.“ (Filip. 2, 7—11.) Mislite si Jezusa v njegovem kraljestvu, kako visoko je poveličan, kako povsod moljen, kako mu vse služi, kako mu strežejo nezmerne trume zveličanih duhov: ali je po tem takem pač spoznati, da je to ravno tisti Jezus, ki je na zemlji živel v toliki revščini, ki je bil tako močno poniževan, tako gerdo zaničevan, da ga je prerok „zasramovanje ljudi“ in „izveržek ljudstva“ imenoval? In vendar le je to ravno tisti Jezus, ki je bil rojen v bornem Betlehemskem hlevcu, in so ga zaničevaje imenovali „tesarjevega sina“, in bil je od enega svojih učencev sovražnikom izdan, po krivem tožen in obsojen, nedolžen križan in umorjen: ravno ta Jezus je bil po svojem terpljenju in vstajenju povzdignjen na božji sedež, in zdaj častitljivo in veličastno kraljuje v nebesih. Akoravno pa je Jožefovo povišanje nekoliko podobno poveličanju Jezusovemu, je vendar le med obadvojnim še zmerom velik razloček: Oblast Jožefova je segala le samo čez Egiptovsko deželo, in njegovo kraljevanje je nehalo po njegovi smerti; Jezusovo kraljestvo pa se razteguje čez vse stvari, in njegovo kraljevanje ima večni obstanek. Od njega je že kralj David prepeval rekoč: „Tvoje kraljestvo je večno kraljestvo, in tvoje gospostvo je čez vse rodove.“ In prerok Mihea (4, 7.) pravi: „Gospod bo čez njih kraljeval na Sionski gori (to je: v svoji cerkvi) od zdaj in na vse vekomej.“ Ravno to je angelj Gabriel na znanje dal, kadar je devici Mariji govoril rekoč: „Gospod Bog mu bo dal sedež Davida njegovega Očeta, in kraljeval bo v hiši Jakobovi vekomej.“ (Luk. 1. 32.)

3. Besede: „Sedí ob desnici Boga Očeta vsegamogočnega“ pomenja tudi to, da je Oče nebeški svojega Sina Jezusa Kristusa sodnika postavil, ter mu oblast dal, svet soditi. Od te oblasti govorí Kristus sam rekoč: „Oče nikogar ne sodi, temveč je vso sodbo Sinu dal, da vsi časté Sina, kakor časté Očeta“, (Jan. 5, 22. 23.) kar je že tudi David na znanje dal, ter rekel: „Prišel bo On zemljo sodit, sodil bo svet po pravici, in ljudstva (sodil) kakor je prav.“ Jezus tedaj na svojem sedežu sedí ne le kakor kralj, ampak tudi kar pravičen sodnik.

Pravične so njegove sodbe, akoravno so nam včasih prikrite. Ob koncu sveta bo Jezus ves svet prepričal, da je pravični sodnik živih in mertvih, pa že zdaj se marsikterikrat kar takega skazuje, ter hudobnim dostikrat odtegne blagoslov in srečo, pravičnim pa daje blagor in plačilo. Toda vselej se to v sedajnem življenju ne godí; po smerti pa se bo gotovo zgodilo, ter bo vsakteri prejel ali plačilo ali kazen natanjko po zasluženju: pravičnim bo večno plačilo v nebesih v del, grešniki pa bodo verženi v pekel v večne muke.

4. Kristjani moji! ako hočete kdaj v nebesa priti, ter Jezusovega veličastva deležni postati, morate hoditi po tisti poti, po kteri je Jezus hodil, in pokazal je tudi nam, ter nas podučil, da nas le ona v nebesa pelja. Ta pot pa je trojna:

a) Perva pot je pot križa, križeva pot. Na Oljski gori, na kteri je terpeti začel, šel je Jezus tudi v nebesa, v znamnje, da pot terpljenja je tista pot, ktera ga je pripeljala v nebeško veličastvo, in da moramo tudi mi po tej poti hoditi, ako hočemo v nebesa priti in z Jezusom vživati nebeško veličastvo. Še le potem je Jezus po svoji človeški natori okusil sladkost nebeškega kraljestva, ko je že bil kelh terpljenja izpil do zadnje kaplje. Poprej je moral kakor lažnjiv Judovski kralj na osramotivnem lesu, na križu umreti; potlej še le so ga nebeški duhovi pozdravljevali kot kralja večne časti. Ravno taka je tudi z nami. Naj poprej moramo kelih terpljenja piti, in potem še le bomo vživali sladkost nebeškega veselja. „Skoz veliko nadlog moramo iti v božje kraljestvo“, učí sveto pismo, in sv. Pavl piše: „Ako namreč ž njim (z Jezusom) umerjemo, bomo tudi ž njim živeli; ako ž njim terpimo, bomo tudi ž njim kraljevali; ako ga pa zatajimo, zatajil bo tudi on nas.“ (II. Tim. 2, 11—13.) Križevi pot je pravi pot v zveličanje! — Po tem potu, ljubi moji! poterpežljivo hodite, ter voljno prenašajte križe in težave, nesreče in nadloge, ktere vam Bog pošilja, jih voljno prenašajte zavoljo Boga in zavoljo svojega zveličanja. Na ta pot vas Zveličar sam sklicuje rekoč: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.) Ni ga zveličanja, ni ga upanja do večnega življenja drugej, razun v križu. Radovoljno torej

zadenite vsak svoj križ, ter poterpežljivo hodite za Jezusom po križevem potu proti večnemu življenju.

b) Druga pot, ktera pelje v zveličanje, in nam jo je Jezus odkazal, je zaničevanje sveta. Svet moramo zaničevati, ako hočemo priti v večno življenje. Pa kakšen svet moramo zaničevati? ali morebiti zemljo, solnce, luno, zvezde in druge božje stvarí, ker se vse te tudi svet imenujejo? Naka! — ampak zaničevati moramo tisti svet, ki tiči v hudobijah; in ta svet so tisti popačeni ljudje, kteri se ravnajo po duhu sveta, po posvetnem duhu; duh sveta je pa nečistost, napuh, lakomnost in druge hudobije in hude strasti, od kterih sv. Janez (I. 2, 16.) piše: „Vse, kar je na svetu, je poželjenje, kar ni iz Očeta, ampak iz sveta.“ Ta svet so tisti hudobni ljudje, kteri zapeljive nauke trosijo med ljudi, pohujšanje dajejo, in bližnjega v ta ali uni greh zapeljujejo.— Svet sovražiti se pravi nadalje: svojega serca ne navezati na posvetno čast, pozemeljsko bogastvo in posvetno razveseljevanje. — Vse to, učil je Jezus, da moramo storiti, ako hočemo v nebesa priti. Vse to je učil s svojimi nauki, ki jih je oznanoval, s postavami, ktere je dajal, z lastnimi zgledi, ki nam jih je zapustil. Zaničevanje sveta nas je učil tudi v dan svojega vnebohoda s tim, da je znamnje svojih nog v zemljo vtisnjeno zapustil, kar nas uči, da moramo svet zaničevati, ter ga tako rekoč z nogami teptati, ker drugače ni mogoče v nebesa priti. — Ljube duše! nikar se tedaj ne pečajte z zapeljivim svetom, in nikar ne poslušajte njegovih zapeljivih naukov, kteri peljejo le v greh in nesrečo; nikar svojega serca nespametno ne navezujte na minljive, nečimurne, posvetne reči, in zavoljo tega skerbi za zveličanje v nemar ne puščajte. Vbogajte sv. Janeza, ki vam tako ljubeznjivo prigovarja rekoč: „Ne ljubite ne sveta, ne tega, kar je v njem. Ako kdo svet ljubi, ni Očetove ljubezni v njem“; (I. 2, 15.) in navezujte si na serce svetopisemsko opominjevanje, ktero pravi: „Iščite tega, kar je zgoraj, kjer Kristus sedí ob božji desnici; ne pa tega, kar je na zemlji!“

c) Tretja pot, ktera pelje v nebesa, in po kteri je Jezus pred nami šel v nebesa, je spolnovanje božjih zapoved. Jezus Kristus je na svet prišel, da je spolnil voljo svojega

nebeškega Očeta. „Z nebes sem prišel“, pravi on, „ne da bi delal svoje volje, temveč voljo tistega, ki me je poslal“. In res ni še nikdo tako natanjčno spolnoval volje božje, kakor je Jezus spolnoval voljo svojega nebeškega Očeta. „Pokoren je bil“, piše sv. Pavl, „pokoren do smerti, smerti pa na križu. Zato ga je tudi Bog povišal, in mu dal ime, ktero je čez vse imena, da se v imenu Jezusovem priklanja vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta.“ (Filip. 2, 8—11.) — Pokorščina do božjih zapoved je tretja pot, ktera pelje v nebeško čast. Po tej poti je Kristus hodil; po tej poti moramo hoditi tudi mi, ako hočemo v nebesa priti; če pa nočemo hoditi po tej poti, zveličali se nikakor ne bomo. Vse to nas Kristus sam uči. Neki mladeneč je pristopil k njemu, in rekel mu: „Dobri Učenik, kaj naj storim dobrega, da zadobim večno življenje?“ On mu je rekel: „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi!“ (Mat. 19, 16. 17.) In na drugem mestu pravi: „Ne vsak, kteri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak, kteri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 7, 21.) — Spolnujte tedaj, ljubi poslušavci! spolnujte božje zapovedi zvesto in natanjčno; pa ne le samo ene ali druge zapovedi, ampak vse brez razločka spolnujte! Zakaj vedite, da, kdorkoli le eno samo zapoved prelomi, ne more v nebesa, razun da se prav in resnično spokorí. Sv. Jakob (2, 10. 1.) pravi: „Kdorkoli pa vso postavo spolnuje, se pa v enem pregreší, je vsega kriv. Zakaj kteri je rekel: Ne prešeštuj! je tudi rekel: Ne ubijaj! Ako sicer ne prešestuješ, ubijaš pa, si prestopnik postave“, se pregrešiš nad vso postavo, in ako se resnično ne spokoriš, pogubljen boš, kakor ko bi ne bil deržal nobene postave, nobene zapovedi.

To glejte, je tista trojna pot, po kteri moramo hoditi, ako hočemo v nebesa priti. Od nje že kralj David govorí, ko pravi: „Gospod! kdo bo prebival v tvojem šotoru? ali kdo bo počival na tvoji sveti gori? On, ki nedolžno živi, in dela pravico; ki resnico iz serca govorí, ki goljufije ne dela z jezikom: ki svojemu bližnjemu ni storil hudega, in krivega obdolženja zoper bližnjega ne sprejema (ne posluša):

ki nobenega dopadanja nima nad hudobneži, v časti pa ima tiste, ki se Gospoda bojé: ki svojemu bližnjemu prisega, pa ne z goljufijo, ki svojega denarja ni razdajal na krivični dobiček, in ni sprejemal daril nedolžnemu na škodo: kdor tako dela, ne bo spodmajan na vekomaj ne!“ (Ps. 14.) — In zdaj, kristjani! pomislite, ali hodite ali ne hodite po tem trojnem potu, ki derží v večno srečo, pelje v večno zveličanje, derží in pelje tje gori, kjer zdaj naš Zveličar ob božji desnici sedi? Kaj vam bo povedala pri tem premišljevanju vaša vest? O da bi pač vsem — vsem dajala dobro spričevanje! Toda veliko jih je, ki bi sicer radi bili deležni Jezusovega veličastva; malo pa jih je, kteri bi hotli v britkostih in težavah voljno ž njim poterpeti! Veliko jih je, kteri bi radi z Jezusom vživali nebeške sladkosti; pa malo jih je, da bi voljni bili piti ž njim grenjek kelih terpljenja! Veliko jih je, ki Jezusa ljubijo, dokler so brez terpljenja, ga hvalijo in častijo, dokler jim tolažila delí; če se jim pa prikrije, in jih za kak kratek čas same sebi prepusti, se kar hitro pritožijo, ter omahujejo in pešajo v dobrem! Poglejte, tako napčno ravnamo! Ne po tistem potu, kterega je Jezus odkazal, ampak vse po drugem potu bi radi prišli v tisto čast, v kteri se znajde naš Zveličar in ne pomislimo, da to ni mogoče! Zatorej rečem, kristjani moji! deržimo se pota križa, pota zaničevanja sveta, pota spolnovanja božjih zapoved. To je edinopravi pot, ki pelje v življenje. Po njem je Kristus hodil, in prišel v nebeško veličastvo: po njem hodimo tudi mi, da pridemo v večno življenje, v nadzemeljsko čast! Amen.

LXXV. Keršanski nauk.

§. 7. Od sedmega člena.

Od ondot bo prišel sodit žive in mertve.

1. V poprejnih keršanskih naukih, začemši z drugim členom svete vere, govoril sem od Jezusa Kristusa kar odrešenika, ter vam razkladal, kaj in koliko je ljubi Jezus storil v naše odrešenje in zveličanje. Danes pa začnem govoriti od Jezusa Kristusa kar sodnika živih in mertvih, ter pravičnih in krivičnih, v kterega verovati nas uči sedmi člen apostoljske vere, ki pravi:

Od ondot bo prišel sodit žive in mertve.

2. Sveti apostelj Pavl pravi: „Vsi moramo razodeti biti pred sodnjim stolom Kristusovim, da slehern prejme po tem, kar je storil v svojem telesu ali dobro ali hudo.“ (II. Kor. 5, 10.) Kakor hitro se o smerti človekovi duša loči od telesa, mora se vstopiti pred sodnji stol neskončno pravičnega Sodnika. Ondi mora ojster odgovor dajati od vsake misli in želje, od vsake besede in od vsakega djanja, in od vsake zamude dobrega; in na to zasliši svojo obsodbo, po kteri bo ali vzeta v večno življenje, ali pahnjena v večno pogubljenje, ali pa obsojena v vice v časno terpljenje in očiščevanje. In ta sodba, ktera se godi z človeško dušo kar po smerti telesa posebej ali posamezno, se imenuje posebna ali perva sodba. Od te sodbe vam zdaj nič ne bom v misel jemal, ker tudi sedmi člen svete vere od nje ne govorí, in bote nauk od perve ali posebne sodbe slišali takrat, kadar bo na versto prišel nauk od štirih poslednjih reči. Nasprot pa vam bom začel danes

razlagati nauk od druge ali poslednje sodbe, ker od tiste govorí sedmi člen svete vere.

Od poslednje sodbe.

3. Da bo prišel dan, o kterem se bodo vsi ljudje vstopili pred božji sodnji stol na sodbo, je resnica, res pripravna, da maloktera tako, človeka od greha odvračevati in ga k pobožnemu življenju buditi. Ravno zato je bila ta resnica že v starem zakonu razodeta, in že od nekdaj ljudem znana, kakor nam spričuje sveti apostelj Judež (14. 15.), ki pravi: „Prerokoval je pa od njih tudi Henoh, sedmi za Adamom, rekoč: Glejte! Gospod pride s tavženti svojih svetih, sodit vse, in pokorit vse hudobne zavolj vseh njih hudobnih del, s kterimi so pregrehe delali, in zavoljo vseh terdih besed, ki so jih govorili zoper Boga hudobni grešniki.“ Pobožni Job, ki je poprej živel, prejden je bila postava dana po Mozesu, je tudi vedel in veroval to resnico, kar je lahko posneti iz teh le besed, ktere je govoril rekoč: „Kaj bi počel, ko bi se Gospod vzdignil na sodbo? in ko bi me izpraševal, kaj bi mu odgovoril?“ (Job. 31, 14.) In akoravno si svoje vesti z grehom ni obtežil, imel je vendar le toliki strah pred sodbo, ktero je v duhu gledal, da bi bil rad prikrit ostal pred ojstrim Sodnikom toliko časa, dokler bi se ne vlegel njegov serd.

Kedar je bila pa že postava dana po Mozesu, so preroki od Boga navdahnjeni še bolj očitno in zastopno govorili od poslednje sodbe. Prerok Izaija (2, 10—12.) pravi: „Stisnite se v dupline in poskrite se v berloge pred obličjem Gospodovim in pred njegovim častitljivim veličastvom. Takrat se bodo pobesile človekove ošabne oči, in ponižan (potert in potlačen) bo napuh ljudi, in Gospod sam bo poveličan tisti dan. Zakaj dan Gospoda bojnih trum (to je: sodnji dan) bo prišel nad vse prevzetne in visoke in nad vse ošabne, da bodo ponižani.“ Prerok Daniel (7, 9. 10.) govorí: „Videl sem postavljati sedeže (za sodbo), in da se je Starodnevni (Večni) vsedel; njegovo oblačilo je bilo belo ko sneg, njegovi lasje na glavi kakor čista volna, njegov sedež zgol ognjen (žareč) plamen, sedeževe kolesa goreč ogenj. Iz njegovega obličja je žarela

dereča ognjena reka. Tisuč tisučev mu je streglo, in deset tisučkrat sto tisučev je stalo pred njim na službi: in sodba se je vsedla (in začela), in bukve (božje vsegavednosti) so se odperle.“ Ta resnica tedaj, da bo prišel Sodnik na svet z veliko oblastjo in častjo sodit vse ljudi, bila je že v stari zavezi znana očakom in prerokom, ki so jo ljudstvu oznanovali, vendar pa še niso vedeli, kdo bo ta Sodnik.

V novi zavezi, v postavi milosti in gnade, pa nam je Bog že več razodel od te sodbe, ter nam ni le samo na znanje dal, da bodo ob koncu sveta sojeni vsi ljudje, in da se tej sodbi nihče ne bo mogel odtegniti, bodi si že ali bogat ali reven, visokega ali nizkega stanu, kar so že tudi Judje dobro vedeli in verovali; ampak razodel nam je tudi še, da ta sodnik bo božji Sin, da nas bo sodil Jezus Kristus, česar pa Judje nočejo spoznati in verovati. Zakaj terdovratnost in slepota, v ktero so grešno zašli, jih je zmotila tako močno, da niso svetega pisma umeli tako, kakor bi ga bili mogli umeti, in da niso hotli za odrešenika spoznati Jezusa, akoravno jim je z brezštevilnimi čudeži skazoval svojo vsegamogočnost, marveč imeli so ga le za zgol človeka, in torej niso mogli zapopasti, kako bi Jezus, kterega so le za človeka imeli, imel toliko oblast, da bi sodil ves svet, kakoršno oblast, da bi sodil ves svet, so le samemu Bogu pripisovali. Ravno zato so pa tudi rekli, da Jezus Boga preklinja in da je smerti vreden, kedar je na uprašanje: ali je on res božji Sin ali ne? velikemu duhovnu odgovoril, da je, in pristavil še zraven te le besede: „Povem vam, posihmalo bote vidili Sinu človekovega sedeti ob desnici moči božje, in priti v oblakih neba.“ (Mat. 26, 64.) Nam pa, ljubi moji! je lahko verovati, da je Jezus Sodnik živih in mertvih, in da bo na dan poslednje sodbe sodil ves svet, ker nam je bolj odpert in bolj jasen razgled v skrivnosti kraljestva božjega, in ker verujemo, da je Jezus pravi Bog in pravi človek skupej, in ker se terdno zanašamo, da bota nebo in zemlja poprej prešla, preden bodo prešle besede Jezusove.

4. Akoravno pa nam Bog od sodbe ni povedal ne dneva ne ure, nam je vendar le Jezus razodel, da bo sodnji dan gotovo prišel, in da bo On takrat prišel sodit z veliko oblastjo in

močjo. O pervem prihodu je prišel sicer ves ponižen in reven na zemljo, da bi svet odrešil; o drugem prihodu pa se bo prikazal v velikem veličastvu, da bi ljudi sodil. „Sin človekov“, pravi sam od sebe, „bo prišel v veličastvu svojega Očeta s svojimi angelji, in takrat bo povernil vsakteremu po njegovih delih.“ (Mat. 16, 27.) In na drugem kraju pravi: „Takrat se bo prikazalo znamnje Sinu človekovega na nebu, in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji, in bodo vidili Sina človekovega priti na oblakih neba z veliko močjo in veličastvom.“ (Mat. 24, 30.) In spet na drugem mestu govorí: „Kedar pa pride Sin človekov v svojem veličastvu, in vsi angelji ž njim, takrat bo sedel na sedežu svojega veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi, in jih bo narazen ločil, kakor pastir loči ovce od kozlov.“ (Mat. 25, 31. 32.) Glejte, tako razločno in zastopno govorí Jezus, da bo poslednja sodba in da bo On sodil vse ljudi. Zraven tega pa se posluži tudi še mnogih prilik, da bi to resnico še bolj pojasnil in jo svojim učencom tem globokejši vtisnil v serce. Med drugim jim pripoveduje in pravi: „Nebeško kraljestvo je podobno človeku, kteri je dobro seme vsejal na svojo njivo. Kedar so pa ljudje spali, prišel je njegov sovražnik, in prisejal je ljulike med pšenico, in je proč šel. Ko je pa zelenje zrastlo in sad storilo, tedaj se je tudi ljulika prikazala. Pristopili so pa hlapci hišnega gospodarja, in so mu rekli: Gospod! ali nisi dobrega semena vsejal na svojo njivo? Od kod ima tedaj ljuliko? In jim reče: Sovražen človek je to storil. Hlapci pa so mu rekli: Hočeš, da gremo, in jo poberemo? In reče: Nikar, da kje ljuliko poberjaje ž njo vred tudi pšenice ne porujete. Pustite oboje rasti do žetve, in ob času žetve porečem ženjcom: Poberite pervič ljuliko, in jo povežite v snopke, da se sožge, pšenico pa spravite v mojo žitnico.“ In ko so učenci Jezusa prosili, naj jim priliko razloží, jim je odgovoril in rekel: „Kteri dobro seme seje, je Sin človekov. Njiva pa je svet; dobro seme pa so otroci kraljestva; ljulika pa so otroci hudobe. Sovražnik pa, kteri jo je vsejal, je hudič; žetev je konec sveta; ženjci pa so angelji. Kakor se tedaj ljulika pobere in v ognju sožge, tako bo ob koncu sveta. Sin človekov bo poslal svoje angelje in bodo pobrali iz nje-

govega kraljestva vse pohujšanje, in tiste, ki krivico delajo, in jih bodo vergli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje z zobmi. Takrat se bodo pravični svetili, kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta.“ (Mat. 13, 24—30. 36—43. 47—50.)

Aposteljni, v ozir te resnice od Jezusa samega podučeni, so pisali, oznanovali in verovati zapovedovali, da bo Jezus od ondot, to je: z nebes, kjer ob božji desnici sedi, prišel sodit žive in mertve. Sveti Peter pravi: „Nam je ukazal (Jezus) ljudstvu oznanovati, in pričevati, da je on tisti, kterega je Bog postavil sodnika živih in mertvih.“ (Dj. ap. 10, 42.) Sv. Pavl piše Solunjčanom (II. Tes. 1, 7—10.): „In vam, ki ste stiskani, pokoj (to je: večno zveličanje) z nami vred, kedar se prikaže Gospod Jezus iz neba z angelji svoje moči v ognjenem plamenu (v ognjenih mukah), in se bo maščeval nad tistimi, kteri ne spoznajo Boga, in niso pokorni evangelju Gospoda našega Jezusa Kristusa; kteri bodo večne kazni terpeli v pogubljenju po obličju Gospodovem in po njegovi veličastni moči, kedar pride poveličan biti v svojih svetih, in se skazat čudopolnega v vseh, kteri so verovali; zakaj verovalo se bo naše pričevanje zastran vas tisti dan.“ Sv. Janez spričuje v skrivnem razodenju (20, 11. 12.) rekoč: „In videl sem velik bel sedež, in njega, ki je na njem sedel, spred kterega obličja sta pobegnila zemlja in nebo, in jima ni bilo mesta najti. In videl sem mertve velike in male (brez razločka stanu in starosti, dobre in hudobne) stati pred sedežem, in (mnoge) bukve so se odperle; in druge bukve so se odperle, ktere so bukve življenja; in mertvi so bili sojeni po tem, kar je bilo zapisano v bukvah, po svojih delih.“ V tej veri, v veri namreč, da Jezus pride sodit vse ljudi, poterdila sta aposteljne tudi tista dva angelja, ktera sta se jim po Jezusovem vnebohodu na Oljski gori prikazala, ter jim rekla: „Možje Galilejci! kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, kteri je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga vidili iti v nebo.“ (Dj. ap. 1, 11.)

Tudi sveti cerkveni očetje, ki so luči svete cerkve, od Boga samega razsvitljeni možje, nam v ozir poslednje sodbe z aposteljni enako spričevanje dajo. Med drugimi pravi sv. Bernard: „Gospodov prihod je trojin: do človeka, v človeka,

zoper človeka. Pervi je njegov prihod na svet po njegovem skrivnostipolnem včlovečenju: drugi je njegov prihod v posamezne ljudi po posvečujoči gnadi; tretji je njegovo veličastno razodenje (prihod) na sodnji dan.“ Sv. Avguštin pa govori rekoč: „Sedel bo Zveličar tamkaj kar sodnik, ki je tukaj pred sodnikom stal; pogubljeval bo zares krivične on, ki je tukaj nedolžen tožen bil.“

Kar je Jezus razodel, in so aposteljni oznanovali in sveti cerkveni učeniki spričevali, terja tudi zdrava pamet, ter zahteva, da pride kdaj zatirana nedolžnost pravičnega človeka na dan in da se razodene pred svetom skrivna hudobija hinavskega hudobneža, in da pravični prejme dostojno plačilo, krivičnik pa dobiva zasluženo kazen, kar se pa v sedajnem življenju ne godi vselej, ampak se mora še le na sodbi razrešiti in v večnosti zveršiti.

Vse to, kar sem vam dosihmalo pravil od sedmega člena svete vere, nam spričuje, da poslednja sodba je gotova, in da bo Jezus sodnik.

5. Zdaj pridemo do upraševanja:

Kakšne znamnja se bodo godile pred sodnjim dnevom?

Znano nam je iz svetega pisma, da je Bog včasih pošiljal posebne znamnja na nebu, kedar je mislil kake posebne nesreče na svet poslati. O tistem času, postavim, v kterem se je kralj Antioh mislil v boj spustiti, ter vdariti nad Egipčane, so Jeruzalemljani 40 dni zaporedoma vidili vojake v zlati opravi na nebu semtertje dirjati, in se bojevati med seboj. (II. Makab. 5, 1—3.) Enaka se bo godila pred sodnjim dnevom. Vidile se bodo znamnja, ktere bodo napovedovale ta strašni dan.

a) Vidile se bodo znamnja na nebu. Solnce bo zatamnelo, mesec ne bo dal svoje svitlobe, zvezde bodo padale z neba in moči nebeške se bodo gibale. Glej, o grešni človek! takrat ne bo nič več ne sijalo iz pod neba ljubo solnce, pri čigar leskeči beli luči greh na greh nakladaš! Takrat ne bo več svetil na ponočnem nebu bledi mesec s svojo sreberno svitlobo, ktera je bila priča tolikih tvojih tatvin, tolikih tvojih

nesramnih del, tolikih tvojih pregreh in hudobij! Mile zvezde, ki se leskečejo na tihem ponočnem obnebju in se vtrinjajo, ravno kakor bi jim solze kapale iz oči zavoljo vseh hudobij, ktere se na zemlji godijo, bodo padale z nebes, in bodo s strahom napolnile vso zemljo. Blisk se bo z bliskom vžigal, strela padala na strelo, grom na grom vdarjal. Od straha bo trepetalo, od groze kopernelo vse, kar bo takrat še živega na zemlji. — Kristjani moji! kako bi vam bilo pri sercu, ko bi vse to sami doživeli, in bi vidili in slišali vse te strašne reči, ktere se bodo na nebu godile pred sodnjim dnevom. Pa, če tudi ne dočakate vseh teh strašnih reči, jih vendar le nikar iz misel ne spustite; zakaj v velik prid vam bo pridno premišljevanje grozepolnih znamenj, ktere se bodo na nebu kazale pred sodnjim dnevom. To premišljevanje vas bo s svetim strahom napolnilo, vas pred grehom svarilo, vas pobožno živeti učilo, in se tako prav pripravljati na prihod Sodnika na sodbo.

b) Znamnja, ktere bodo napovedovale sodnji dan, se bodo godile tudi na zemlji. Vstal bo Antikrist, kteri bo tako prederzen, da bo v tempeljnu božjem prebival, kakor da bi bil Bog, in da bo neizrečeno hudo preganjal tiste, kteri ga ne bodo hotli moliti. Take britkosti je ni bilo, in je ne bo, kakoršna bo o poslednjem času nad cerkev prišla. Vsi bi se dali premotiti in premagati, in nihče bi ne bil ohranjen, ko bi Bog teh strašnih dni poskušnje (skušnjave) ne prikrajšal zavoljo izvoljenih. Ta hudobnež bo delal velike čuda in znamnja, in veliko hudobnežev mu bo pomagalo, da bi bili zapeljani tudi izvoljeni. Kedar se bo pa Bogu zadosti zdelo, bo Jezus Antikrista pokončal. — Ob času Antikristovem, pripovedujejo sveti očetje, bota Henoh in Elija prišla, se bota Antikristu vstavljala, in Judom in nevernikom pokoro oznanovala. Henoh, veren in svet mož, je živel pred vesoljnim potopom, in ni umerl, ampak je bil prestavljen v kraj, kteri je samemu Bogu znan. Od njega piše sv. Pavl rekoč: „Po veri je bil Henoh prenesen, da ni videl smerti, in ni bil najden, ker ga je Bog vzel.“ (Hebr. 11, 5.) In Modri mož pove od njega v svetem pismu in pravi: „Henoh je Bogu dopadel, in je bil v raj

predjan, da bo (o poslednjih časih) narode k pokori budil.“ (Sir. 44, 16.) Elija je bil imeniten prerok, ves vnet za božjo čast. V viharju je bil z zemlje vzet. Na ognjenem vozu z ognjenimi konji se je peljal proti nebesom. Pred končanjem sveta bo spet prišel, in pokoro oznanoval, kakor spričuje prerok Malahija (4, 5.) rekoč: „Poslal vam bom preroka Elija, [prejden pride veliki in strašni dan Gospodov.“ — Po Antikristu ne bo še precej svet končan, ampak bo še nekoliko časa stal. — Preden bo sodnji dan, se bodo Judje spreobernili k Jezusu. Ob Jezusovi smerti se je veliko Judov spreobernilo, veliko več pa jih je še terdovratnih ostalo; pa preden bo konec sveta, se bodo Judje spreobernili k Jezusu, kterega so njih očetje izdali nevernikom, da je bil križan. To napoveduje sv. Pavl, ko piše: „Ako bi bilo število Izraelovih otrok, kolikor je peska ob morju, bodo (vendar le) ostanki oteti.“ (Rimlj. 9, 27.) „Če je njih odstop sprava sveta, kaj bo pristop drugega kakor oživljenje od mertvih?“ (11, 15.) to je: cerkev je zgubila jude, pa pridobila si ajdovski svet, kaj zamore iz tega, da vsi popolnoma pristopijo, priti drugega, kakor vstajenje mertvih; z čimur apostelj uči, da za spreobernenjem Judov pride konec sveta in vstajenje mertvih. K temu še pristavlja in pravi: „In tako bodo vsi Izraelci zveličani.“ (11, 26.) Na spreobernjenje Judov in nevernikov kažejo tudi besede Jezusove, ki pravi, da „bo en hlev, in en pastir.“ (Jan. 10, 16.) — Pa še druge znamnja se bodo godile na zemlji pred strašnim sodnim dnevom. Vsa zemlja se bo stresala v silnem potresu, in bo s strahom in trepetom napolnila serca vseh tedajnih ljudi. Morje bo divjalo in neznano šumelo, in prestopilo svoje bregove. Divje zverine se bodo vdirale iz svojih berlogov, in bodo z grozepolnim tulenjem bližnjo smert napovedovale ljudem. Otoki se bodo pogrezovali v morje in hribje vdirali v zemljo. In ljudje bodo vsi zbegani in omamljeni koperneli od strahu in čakanja tistega, kar ima čez svet priti. Kajnu podobni in vsi obupani se bodo sem ter tje potikali, dokler jih smert ne zaleze. Nektere bo kuga podavila, nektere bodo groblje njih pohištev podsule, nektere bo

morje požerlo, nektere strela ubila, nektere strah končal. Pred smertjo bodo bežali, pa jim bo smert povsod naprot prišla; pribežališča bodo iskali, pa bodo povsod le pogubljenje našli. Pred Sodnikom se bodo skrivali, pa jim bo povsod za petami; iz rok se mu bodo hotli iztergati, pa mu bodo naravnost v roke prišli. — Tako, glejte! bo zemlja razdjana. Pa še bolj jo bo razdjal in pokončal strašni ogenj, kterega bo Bog poslal. (II. Petr. 3, 10.) Ta ogenj bo morje in reke posušil, požgal njive in senožeti, hribe in doline, požgal vso zemljo in jo spremenil v prah in pepel, spremenil v novo zemljo in novo nebó. — O takrat bo zdihovala grešnikova neumerjoča duša, ter rekla: „O jaz nespametna stvar, da sem po tem minljivem svetu tako močno hrepenela, se zanj tako goreče potegovala, zavoljo njega tolikanj grehov storila! Minul je svet in s svetom vred mi je vse minulo! Ni ne ljudi, ne žival, ne mesta (sela), ne polja, ne bogastva! Nad svetom ne vidim drugega, kakor znamnja maščevanja božjega!“ — O ljube duše! da ne bo treba tudi nam nekdaj tako zdihovati, nikar svojega serca ne navezujmo na prazne in minljive reči, ktere bodo zginile in prešle; temoč si naberajmo neminljivih zakladov za nebeško kraljestvo, kterih nam nikdo ne bo pokončal, nikdo ne vzel, ampak jih bomo vživali vse vekomaj! Amen.

LXXVI. Keršanski nauk.

Od poslednje sodbe.
(Na dalje.)

1. Zadnjič sem vam začel razlagati nauk od sedmega člena svete vere, in sem vam skazoval, da se bo poslednja ali vesoljna sodba gotovo godila, in da prišel bo Jezus sodit vse ljudi, žive in mertve, pravične in krivične. Tudi sem vam pravil, kakšne znamnja se bodo godile na nebu, ter na solncu, mescu in na zvezdah, ktere bodo napovedovale poslednjo sodbo; in kakšne znamnja se bodo godile na zemlji, da bo namreč Antikrist prišel, ter pravoverne silno preganjal, in sveto cerkev pripravil v take stiske, v kakoršnih še nikoli ni bila; da bota takrat prišla Henoh in Elija, ter se Antikristu vstavljala, in Jude in nevernike opominjevala k spreobernjenju, k pokori in poboljšanju; da se bodo Judje k pravi veri spreobernili, in Kristusa spoznali kar svojega Odrešenika in Kralja; da bo ob koncu sveta prišel žareč ogenj, ter požgal vso zemljo, in jo spremenil v prah in pepel. Vse to sem vam zadnjič pravil; danes pa vam bom na dalje pripovedoval, kaj da se bo še godilo ob koncu sveta in ob poslednji sodbi.

2. Poslal bo Gospod Bog svoje angelje s trobento, in angelj bo trobil in klical rekoč: „Vstanite, vi mertvi! in pridite na sodbo.“ To je tista neznana trobenta, ktera je svetemu Hieronimu delala toliki strah, da se je tresel in trepetal po vseh udih, ako je le nanjo zmislil. Glas te trobente se bo razlegal od enega do drugega kraja sveta, šinil bo v globočine morja, bučal bo po zemlji, slišal se po tamnih berlogih, in zbudil bo vse mertve v življenje. Na ta strašni trobentni glas se bodo — kakor bi z očesom trenil — odperli vsi grobi, in bodo vstali in prišli na sodbo vsi merliči slehernega

stanu, sleherne starosti, obojega spola, merliči vseh časov in rodov, bogati in revni, imenitni in neimenitni; bodo prišli iz jam in pokopališč, iz travnikov in gozdov, iz hribov in dolin, iz rek in iz morja. Če bi bili tudi udje telesa še tako daleč po svetu raznošeni, če bi bilo telo tudi še tako na drobno razprašeno in razpepeljeno, zbralo se bo le vendar pri tej priči vse skupaj, in sklenila se kost s kostjo, kita navezala na kito, meso se k mesu prirastlo. In duše bodo prišle iz nebes, iz vic in iz pekla, in vsaka bo svoje telo poiskala, ter se ž njim sklenila, da bi se posihmalo od njega nikdar več ne ločila. In oživeli in vstali merliči bodo šli vsi v dolino Jozafat na sodbo. Tukej se bodo zbrali vsi ljudje, kar jih je pred nami živelo na zemlji, kar jih še zdaj živi, in kar jih bo še posihmal za nami živelo na tem svetu. Bo jih nezmerno število! Nobeden se ne bo mogel gluhega storiti, kedar bo trobenta zabučala, nobeden se ne bo mogel božjemu povelju vstavljati, kedar bo poklican na sodbo. Vsi od pervega do zadnjega bodo morali vstati in pred sodni stol Kristusov stopiti, da zaslišijo sodbo, po kteri bodo natanjko po zasluženju z dušo in s telesom sprejeti ali v večno življenje ali pa obsojeni v večno terpljenje. Zakaj Jezus pravi: „Ura pride, ob kteri bodo vsi, ki so v grobih, slišali glas Sina božjega. In bodo prišli, kteri so dobro delali, v vstajenje življenja, kteri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ (Jan. 5, 28. 29.) In sv. Pavl piše: „Sam Gospod bo ob povelju in glasu velikega angelja in na trobento božjo prišel iz neba; in kteri so umerli v Kristusu, bodo vstali pervi.“ (I. Tes. 4, 15.)

3. Kadar bodo vsi mertvi na trobentni glas vstali, in se v Jozafatovi ali Jožefovi dolini zbrali, ter sodbe pričakovali, prikazal se bo Jezus, pravični Sodnik, po oblakih neba, z veliko oblastjo in veličastvom, obdan od svojih angeljev, in vsedel se bo na veličastni sodni stol. Pri neznani svitlobi, ktera mu bo sijala iz obličja, bodo zvezde tamnele. Sv. križ, svitlejši memo solnca, bo pri njem. To častito znamnje našega odrešenja in zveličanja bodo vidili vsi ljudje, in častili vsi rodovi zemlje. Svete Jezusove rane se bodo lesketale v nebeški svitlobi, in Judje bodo primorani spoznati, kar v sedajnem življenju niso hotli spoznati, da so namreč na križu umorili svojega Odrešenika in Zveličarja. Vse to viditi bodo

jokali vsi rodovi zemlje (Mat. 24, 30.), to je: vsi hudobni, ki se bodo svojih grehov kesali, pa prepozno kesali. — Zdaj bo Sodnik, sedé na svojem božjem sedežu, poslal luč, ktera bo obsijala in vsem odkrila in na znanje dala vse djanje in nehanje slehernega človeka začemši od njegove perve mladosti do konca njegovega življenja na zemlji. Svitlo solnce, kadar iz za gor prisije, obsije in vidne stori vse reči, ktere je poprej pokrivala temna noč. Tudi Jezus, solnce pravice, bo ob svojem prihodu na sodbo vsemu svetu odkril in na znanje dal vse misli in želje, vse govorjenje in djanje slehernega človeka, če bi bilo to poprej tudi še tolikanj skerbno prikrito. O strah in groza vsem hudobnim! Ves svet bo vedel pregrehe vsakega posameznega človeka, in vsak posamezni človek bo vedel pregrehe vsega sveta. Takrat bodo na dan prišle in na sramoto djane skrivne ostudnosti marsikterega zakonskega moža in marsiktere zakonske žene, ktera sta bila poštena spoznana tukej na zemlji, pa zakonske zvestobe nista poznala. Takrat bo hudobnim prištetih mnogo takih, ki jih zdaj za nedolžne imamo; in bo osramotenih njih veliko, ki se nam zdaj pobožni vidijo, ker se bodo razvedele vse njih skrivne krivice in prikrite hudobije. Takrat se bodo pokazale vse pregrehe mladih in starih, ki jih zdaj tolikanj skerbno prikrivajo, in imajo izgovorov kar na kupe, kadar so svarjeni in opominjevani. — Po tem, ko bo grešno življenje slehernega grešnika razodeto vsem ljudem, pravičnim in hudobnim, bo vstala strašna tožba od vseh strani. Tožile bodo grešnega človeka pozemeljske reči, ktere je obračal v greh in grešno rabo. Tožili bodo neverniki kristjane, ki so imeli tako lepo priložnost, dobro delati, pa dobrega niso hotli storiti. Tožili bodo krivično stiskani in zatirani svoje stiskavce in zatiravce. Tožili bodo vsi zapeljani ljudje svoje zapeljivce in zapeljivke. Vzdignil se bo na tožbo clo satan sam: in na vse te tožbe izgovora ne bo. Morda se bo grešnik iskal izgovarjati s tim, da je bil slabe natore in k hudemu nagnjen; pa mu bo Jezus naštel vse milosti in gnade, ktere je od njega prejemal; angeljvarh mu bo očital nevbogljivost in svojoglavnost; Marija in drugi svetniki mu bodo kazali na svoje življenje, svoje lepe zglede, in bodo pripovedovali in pričali, kako močno so

zanj prosili. — Kolikor več človek tukej na zemlji prejema in ima, pa v svoje zveličanje ne obrača, toliko hujša bo tožba, toliko hujša obsodba. — Grešnik, grešnica! vzemi si k sercu to resnico; zakaj vse to tudi tebe čaka. Zdaj se z vero norčuješ, in ne maraš ne za ljudi, na za vpitje svoje vesti; se bojiš ne Boga, ne hudiča, in se kar brez vse skerbí s pregrešnim veseljem zalivaš; ali verjemi mi, da to grešno veselje te bo minulo in ga boš britko obžaloval; pa bo zastonj, bo prepozno! Prišel bo čas, da boš želel pogreznjen biti v naj globokejši brezen. Takrat tudi ti porečeš goram: „Padite na me! in hribom: Pokrite me!“ (Luk. 23, 30.)

Pa tudi vse dobro, kar so pravični storili, bo razodeto na dan poslednje sodbe, in bodo naznanjene vse krivice, ktere so se nedolžnim godile in so jih voljno preterpeli. Takrat bo v čast prišel marsikteri nedolžen in pravičen človek, ki je bil tukaj na zemlji malo obrajtan, ali pa še clo zaničevan in preganjan, ker so mu hudobni jeziki vzeli poštenje in dobro ime. Takrat bodo pred vsem svetom razodete molitve, ktere so pravični opravljali, vsi posti, s kterimi so se zatajevali, vse miložne, ktere so delili. Razodeta bo njih goreča ljubezen, ktero so imeli do Boga in do bližnjega: razodeta bo njih gorečnost za službo božjo in za poslušanje božje besede; razodeto bo njih junaško vojskovanje zoper vse skušnjave hudega duha, zapeljivega sveta in grešnega poželjenja; razodete bodo vse njih čednosti: z eno besedo: razodeto bo vse, karkoli so hudega opustili in karkoli so dobrega storili, bodisi v mislih ali v željah, bodi si z besedo ali djanjem. — Pravični bo stal pred vsem svetom v svitlobi svojih dobrih del; grešnik pa v ostudnosti svojih hudobij!

4. Pravični Sodnik pa ne bo pustil hudobnih z dobrimi združenih, temveč bo hudobne ločil od dobrih, kakor pastir ovce loči od kozlov (Mat. 25, 32.), kar bo zaverženim spet v veliko osramotenje, pravičnim pa v veliko oveseljenje. Angelji pojdejo vunkaj, in bodo odločili hudobne iz srede pravičnih (Mat. 13, 49.); in bodo pravične postavili ob Jezusovi desnici, hudobne pa odločili na Jezusovo levo stran. (Mat. 25, 33.) Na desni strani bodo stali pravični, čisti,

poterpežljivi... in vsi, ki so zapovedi božje spolnovali, svoje življenje po Jezusovih naukih ravnali, in tudi tisti, ki so sicer kdàj grešili, pa so potlej v solzah resnične pokore svojo dušo oprali od vsakega madeža greha. Na levo stran pa pojdejo krivičniki, nečistniki, požrešneži, nepoterpežljivi...in vsi tisti, kteri nočejo živeti po svetem evangelju, ampak se ravnajo po zapeljivih naukih sveta; kteri nočejo poslušati božjega razodenja in naukov svete vere, poslušajo pa svoje hudo poželjenje in mu dovolijo vse, kar požélí; kteri bi radi živeli pobožno in posvetno ob enem, služili Mamonu in Bogu ob enem; kteri bi radi pokoro delali za storjene grehe, pri tem pa greha ne zapustili in sami sebe ne zatajevali, kar pa ni mogoče. — Oh, koliko veselje bo takrat serce zalivalo pravičnim, ki so zdaj zaničevani in preganjani tukej na zemlji in prištevani med zveržek ljudi! Oh, koliko sladkost bo vživalo njih serce, kedar se bodo znašli na desni strani svojega Sodnika v družbi izvoljenih božjih! Nasprot pa tudi oj kolika britkost bo vjedala hudobne, ki so morda na tem svetu obrajtani in na glasu, kedar bodo potisnjeni na levo stran pravičnega Sodnika v družbo zaverženih ljudi in peklenskih duhov! Uni bodo blagrovali in poveličevali vse zaničevanje in preganjanje in vse hudo, kar so voljno preterpeli iz ljubezni do Boga; ti nasproti bodo preklinjevali krivično blago, nečimurno hvalo in čast, pregrešne sladnosti, ktere jim je dajal priližnjeni zapeljivi svet, in vsi obupani se bodo v pravične ozirali in rekli zdihovaje: „Ti so, ktere smo nekdaj zasmehovali in v zasramljiv pogovor imeli. Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast; glejte, kako so zdaj prišteti med božje otroke, in njih del je med svetniki. Tako tedaj smo zgrešili pot resnice, in luč pravice nam ni svetila, in solnce spoznanja nam ni vzhajalo! Na potu hudobije in pogubljenja smo se vtrudili, in smo hodili po težavnem potu; Gospodovega pota pa nismo spoznali. Kaj nam je prevzetnost pomagala? in bahanje z bogastvom kaj nam je doneslo? Vse to je prešlo kakor senca, in kakor memohiteči posel (poslanec), in kakor ladija, ktera reže po valovitih vodah, od ktere, kedar je memo odšla, se ne najde ne sled ne steza gredeljna na valovih.“ (Modr. 5, 3—10.)

5. Po tem, ko bo pred vsem svetom razodeto pravičnim, kar so dobrega storili, in hudobnim, kar so hudega doprinesli, in ko bodo pravični ločeni od hudobnih, in bodo stali pravični ob desnici, hudobni pa ob levici Sodnikovi, se bo iz sodnjega sedeža oglasil pravični Sodnik, in bo sodbo sklenil nad pravičnimi in nad hudobnimi. Ta sodba bo pravičnim neizrečeno vesela, ker jim bo napovedala, da bodo z dušo in s telesom za vselej vzeti v nebesa; strašna pa bo za hudobne, ker jim bo naznanila, da bodo z dušo in s telesom na vse vekomaj pahnjeni v pekel.

Naj poprej se bo pravični Sodnik ves ljubezniv in prijazen obernil k pravičnim, in jim poreče: „Jaz sem Jezus, čigar zapovedi ste na zemlji zvesto spolnovali, po čigar naukih se na tanjko ravnali! Pridite (tedaj), blagodarjeni mojega Očeta, vzamíte v posest kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen sem bil, in ste mi dali jesti; žejen sem bil, in ste mi dali piti; tujec sem bil, in ste me pod streho vzeli; nag sem bil, in ste me oblekli; bolen sem bil, in ste me obiskali; v ječi sem bil, in ste k meni prišli. Tedaj mu bodo pravični odgovorili rekoč: Gospod! kdaj smo te vidili lačnega, in smo te nasitili? ali žejnega, in smo te napojili? Kdaj smo te pa vidili tujega, in smo te pod streho vzeli? ali nagega, in smo te oblekli? Ali kdaj smo te vidili bolnega, ali v ječi, in smo k tebi prišli? In kralj bo odgovoril, in jim rekel: Resnično vam povem, kar ste storili kteremu teh mojih naj manjših bratov, ste meni storili.“ (Mat. 25, 34—40.)

Potlej se bo Jezus obernil k tistim, kteri bodo stali na levi strani, in jim poreče — pa ne prijazen, ampak ves serdit: „Jaz sem Jezus, čigar naukov na zemlji niste spolnovali, ampak ste jih še clo zasmehovali! Jaz sem Jezus, kterega ste z ranami obdali od nog do glave, ter mu glavo s ternjem razbadali, roke in noge z žeblji (čavlji) prebili, stran s sulico prederli in ga na križu vmorili! Jaz sem Jezus, čigar kerv ste sklicovali nad sebe in nad svoje otroke! Jaz sem Jezus, ki sem vam tako dobro hotel, kakor vaš Odrešenik, vas k sebi klical kakor vaš prijatel, vas opominjal kakor vaš brat,

vas v strah jemal, kakor vaš skerben oče. Jaz sem Jezus, toda zdaj nič več ne vaš Odrešenik, temveč vaš pravičen Sodnik. „Poberite se toraj spred mene, prekleti! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem. Zakaj lačen sem bil, in mi niste dali jesti; žejen sem bil, in mi niste dali piti; tuj sem bil, in me niste pod streho vzeli; nag sem bil, in me niste oblekli; bolen in v ječi, in me niste obiskali. Tedaj mu bodo tudi oni odgovorili rekoč: Gospod! kdaj smo te vidili lačnega, ali žejnega, ali tujega, ali nagega, ali bolnega, ali v ječi, in ti nismo postregli? Takrat jim bo odgovoril rekoč: Resnično, vam povem, kar niste storili kteremu teh naj manjših, tudi meni niste storili.“ (Mat. 25, 41—45.) — S tim bo sodba sklenjena. O kako močno se bodo takrat izvoljeni veselili, da so v sedajnem življenju prav obračali svoje dušne in telesne moči, prav obračali svoje blago in premoženje, ter obračali Bogu v čast, sebi v zveličanje, in bližnjemu v pomoč in podporo, in si nestrohljive in neminljive zaklade nabirali za nebesa! Kako se bodo pa takrat tudi vsi obupni kesali zaverženci, da so na tem svetu božje dari napčno obračali, ter zapravljali z nezmernostjo v jedi in pijači, nečimurno nošo, pregrešnim razveseljevanjem in drugimi hudobijami! Hiteli bodo se izgovarjat, pa vsi izgovori nič ne bodo pomagali, vse izgovarjanje nič ne bo zdalo! — Nastopila bo zdaj strašna ločitev, ločitev za celo, dolgo večnost. „Dva bota na njivi“, pravi Jezus, „eden bo vzet, in eden popuščen. Dve bote mlele v mlinu; ena bo vzeta, in ena popuščena.“ (Mat. 24, 40. 41.) Otroci se bodo ločili od staršev, in starši od otrok; mož bo zapustil ženo, in žena moža; brat bo slovo dal svoji sestri, in sestra svojemu bratu; zmed dveh znancev bo šel eden navzgor, drugi pojde navzdol! Pravični pojdejo v večno življenje, v veselje svetega raja, in nebeške vrata se bodo za vselej za njim zaperle. Hudobni pa pojdejo v večno pogubljenje, v peklensko terpljenje, in vrata večnega brezna se bodo za njim zapahale za vse vekomej. — Terpljenje pravičnih bo s tem jenjalo za zmerom in za vselej; terpljenje krivičnih se začelo in ne več končalo!

6. Ljubi poslušavci! vse to, kar sem vam do zdaj pravil od sodnjega dneva, bomo enkrat vidili z lastnimi očmi, slišali z lastnimi ušesi, in z lastnim sercem občutili. Ure in dneva sicer ne vemo, kdaj se bo vse to godilo; to pa vemo, da se nam zmerom bolj približuje tisti strašni dan, tista grozepolna ura, in da sodbi nikakor ne moremo uiti. Da se nam bo torej ta strašna sodba dobro izšla, se greha varujmo skerbno — skerbno, in dobro delajmo pridno — pridno! Dobre dela namreč nas bodo rešile, dobre dela nam pri Jezusu milost sprosile! Ako smo pa grešili, delajmo resnično pokoro! Grešnik brez resnične pokore v nebesa ne more; neodpuščeni in nespokorjeni grehi mu bodo na glavo nakopali večno prekletstvo! — Prav pridno tudi premišljujmo strašno poslednjo sodbo! Pridno premišljevanje vesoljne sodbe nas bo na potu pregrehe vstavljalo, nas priganjalo bogaboječe živeti, nam pomagalo srečno umreti. Prav dostikrat sami sebi zastavljajmo to le uprašanje: Duša moja! kaj ti poreče Kristus na sodbi; ali ti bo rekel: Pridi k meni in z menoj v nebeško kraljestvo! ali pa: Poberi se spred mene v večni ogenj!? Oh! da bi nam vsem Jezus rekel: „Pridi k meni v nebeško kraljestvo!“ Amen.

LXXVII. Keršanski nauk.

Od poslednje sodbe.
(Na dalje.)

1. V poslednjem keršanskem nauku sem vam pravil, da bo angelj na trobento zatrobil, in vsi mertvi bodo glas trobente zaslišali in vstali. Njih truplja bodo prišle iz pokopališč, duše pa ali iz nebes, ali iz vic, ali iz pekla, in se bodo s telesi sklenile. Vice bodo jenjale po sodnem dnevu, pekel in nebesa pa bota ostala vekomej. Kedar bodo vstali vsi mertvi, prišel bo Sodnik z veliko močjo in oblastjo na oblakih neba, odperl bo bukve življenja, in vpričo vsega sveta razodel vsakemu človeku, kar je storil dobrega ali hudega v svojem življenju; ločil bo dobre od hudobnih, kakor loči pastir ovce od kozlov; postavil bo dobre ob svoji desnici, hudobne pa ob svoji levici. Po tem se bo obernil ves prijazen na desno stran, in poreče pravičnim: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, vzamite v posest kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta!“ Potlej se bo obernil tudi na levo stran, ter poreče hudobnežem ves serdit: „Poberite se spred mene, prekleti, v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem!“ Na to obsodbo bo strašna ločitev. Izvoljeni bodo z dušo in s telesom vzeti v prelepe nebesa; hudobni pa bodo z dušo in s telesom pahnjeni v vunanje tame, v peklenski brezen, kjer bo jok in škripanje z zobmi na vekomej.

2. Danes pa vam bom naj poprej odgovoril na vprašanje:

Ali bo Jezus Kristus pri poslednji sodbi imel tudi kake tovarše, da bodo ž njim vred svet sodili?

Imel jih bo. Njegovi tovarši pri sodbi bodo svetniki, sosebno aposteljni. Zato pravi sv. Pavl: „Ali ne veste, da bodo sveti (svetniki) ta svet sodili.“ (I. Kor. 6, 2.) In aposteljnom je Jezus sam obetal rekoč. „Resnično, vam povem, da ob prerojenju, kedar bo Sin človekov sedel na sedežu svojega veličastva, bote tudi vi, kteri ste šli za menoj, sedeli na dvanajstih sedežih, in sodili dvanajstere Izraelove rodove.“ (Mat. 19, 28.) Marija, prečista devica, angelji in vsi svetniki bodo na strani pravičnegaa Sodnika stali v nedopovedljivi svitlobi in v neizrečeno veliki časti; in akoravno bodo tudi oni sojeni od pravičnega Sodnika, bodo vendar le za Jezusom poterdili in ponavljali obsojenje, kterega bo on izrekel nad hudobne ljudi in zaveržene angelje, ter poreko: „Poberite se, vi prekleti! v večni ogenj!“ Nobenega pomočnika zdaj grešniki ne bodo več imeli, nobeden prijatel jim ne bo več na strani stal, nobenega pribežališča ne bodo več našli. In naj si tudi jezik zgrizejo zavoljo svojih silnih bolečin, vendar le nikdo se jih več usmilil ne bo; in pravični ne bodo pravičnega Sodnika nič več ne zanje usmiljenja prosili, ampak ga bodo le hvalili in mu čast prepevali rekoč: „Ti si pravičen, o Gospod, in pravicne so tvoje sodbe!“ Jenjal bo čas milosti in usmiljenja! Materi na Sodnikovi desnici se nič več ne bo smilil njen edin sin, ki ga bo vidila med zaverženimi; in zveličanemu sinu ne bo več k sercu šla večna nesreča zaveržene matere; izvoljeni oče ne bo hotel zaverženega sina in pogubljene hčeri za svoja spoznati, in izvoljeni otroci se ne bodo več zmenili za zaverženega očeta; brat in sestra na desni strani ne bota več prosila za brata in sestro na levi strani; in prijatlu med svetniki ne bo več mar za prijatla ali znanca ali soseda med zaverženci: temveč izvoljeni človek poreče: „Druge žlahte in drugih znancev zdaj ne poznam razun tistih, ki so dediči (erbi) nebeškega kraljestva. Tisti je moj sin, tista moja žena, moja hči, tisti so moji bratje, moje sestre, moji prijatli, ki so besedo božjo poslušali in tudi

spolnovali! Ne spoznam pa nikogar in ne obžalujem nikogar, kteri je Gospodovo voljo vedel, pa je ni spolnoval!“

Zakaj bodo pa svetniki z Jezusom zaveržene sodili?

a) Zato, da bodo svetniki, ki so bili na tem svetu poniževani, na unem svetu po vrednosti povišani in po zasluženji počeščeni;

b) da bo osramoten napuh hudobnih, ki so na zemlji pravične zaničevali in zasramovali;

c) da se bo pokazalo, da so svetniki z Kristusom eno duhovno telo, in da so združeni ž njim, svojo glavo.

3. Zakaj ali čemu pa bo poslednja sodba?

Akoravno je vsak človek kar po smerti sojen pri posebni sodbi, bodo vendar le vsi ljudje skupej še enkrat sojeni pri poslednji sodbi, in sicer ne zato, kakor bi Sodnik pri poslednji sodbi kako reč moral popravljati ali prenarejati, ampak iz teh le namenov ali vzrokov:

a) Da bodo vsi ljudje vidili, spoznali in molili Jezusa Kristusa kar božjega Sina, nebeškega učenika in Odrešenika vsega sveta. — Kralj David imenuje Jezusa kralja, kteremu bodo ljudstva dane v dedščino in čigar lastnina so pokrajne zemlje. V 109. psalmu prepeva, da bodo njegovi sovražniki podnožje njegovih nog, da bo sodil vse ljudi. Jezus sam je rekel, da mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. (Mat. 28, 18.) Sv. Janez ga imenuje kralja vseh kraljev, gospoda vseh gospodov. — Akoravno pa božje razodenje stare in nove zaveze na mnogih krajih in o različnih priložnostih govorí od oblasti in moči Jezusove, ga vendar le ne neverniki, ne Judje niso hotli in ga še zdaj nočejo spoznati za svojega Odrešenika, ter obljubljenega Mesija. Ko je Jezus velikemu duhovnu Kajfu in krog Kajfa zbranim sodnikom rekel: „Povem vam: Posihmalo bote vidili Sinu človekovega sedeti ob desnici moči božje, in priti v oblakih neba“, je veliki duhoven raztergal svoje oblačila rekoč: „Boga je preklinjal, kaj potrebujemo še prič? Glejte, zdaj ste slišali preklinjevanje! Kaj se vam zdi?“ Oni pa so odgovorili in rekli: „Smerti je vreden!“ Imeli so namreč Jezusa le za človeka, nikar pa za

Sina božjega in Odrešenika; zato so mislili in rekli, da preklinja, kedar si prilastuje tisto visokost in oblast, ktera gre le samemu Bogu. Ko tedej Jezus tukaj na zemlji ni še bil pokazal vse svoje velikosti, vse svoje oblasti in vsega svojega veličastva, temveč je bil še clo reven in nizek, in pokoren človeški oblasti, po kteri je bil zaničevan, preganjan, in clo na zaničevavnem lesu svetega križa umorjen kakor hudodelnik; zdelo se je nevernikom nespametno, zaničevanemu in križanemu Jezusu se podvreči, vanj verovati in njemu služiti; Judje pa so se spodtikali in pohujšali nad njegovo smertjo. Ravno za to pa bo prišel sodnji dan, kteri bo razodel vse, kar je bilo prikritega. Prikazal se bo Jezus Kristus; vidili ga bodo vsi hudobneži in vsi neverniki z lastnim očesom, pa ne več revnega, ubogega in zaničevanega, temveč kakor veličastnega gospoda in kralja, sodnika in zapovedovavca. Takrat se nič več ne bodo mogli vstavljati resnici, in zoper svojo voljo in nehoté bodo morali spoznati, da je Jezus tisti, kterega so preroki napovedovali, aposteljni oznanovali, in v kterega je vsigdar verovala sveta mati katoliška cerkev. Akoravno je bila Jezusova smert Judom v pohujšanje, nevernikom za nespamet, bodo vendar le na sodnji dan primorani spoznati in častiti ga kar Sina božjega in Odrešenika in Zveličarja sveta.

b) Poslednja sodba bo, da pravični prejmejo očitno hvalo in čast, hudobneži pa očitno osramotenje. Pravični so živeli na svetu kakor majhno število dobrega zernja sred velikega števila košate ljulike, ali pa so bili zaničevani in preganjani od hudobnih; sodnji dan pa se bodo pravični lesketali kakor se leskečejo zvezde na nebu, hudobni pa bodo zaničevani. Hudobni sami bodo spoznali pobožnih modrost in svojo nespamet, in bodo rekli: „Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast; glejte, kako so zdaj prišteti med otroke božje, in njih del je tudi med svetniki.“ (Modr. 5, 3.)

c) Poslednja sodba bo, da očitne postanejo pravičnih dobre dela in hudobnih hude dela. Znajdejo se prav pobožni in pravični ljudje, in vendar nimajo dobrega imena pri ljudeh, ker so bili po krivem obdolženi te ali une pregrehe; drugi so vsi hudobni, in vendar so v časti in na imenu med svetom;

pri poslednji sodbi pa bo vse to razodeto. Jezus pravi: „Nič ni skritega, kar bi se ne razodelo; tudi nič skrivnega, kar bi se ne zvedelo.“ (Luk. 12, 2.) Od Jezusa in njegovih apostoljnov in njegovih svetnikov so hudobni ljudje silno hudo govorili, in tudi še zdaj grešniki hudo obdolžujejo pravične; hinavci se pa hlinijo, hvale iščejo pri ljudeh, in jo tudi dosežejo, akoravno so veliki grešniki pri Bogu: tedaj mora priti dan, o kterem bo pred vsem svetom razodeta nedolžnost pravičnih in oklicana hudobija hinavskih, skrivnih grešnikov. In zgodilo se bo to na dan poslednje sodbe.

d) Poslednja sodba bo, da bodo očitno pred vsem svetom poplačane dobre dela in lepe čednosti, ktere nam vera priporoča in zapoveduje, in očitno pred vsem svetom postrahovane pregrehe in hudobije, ktere nam vera prepoveduje. Ondi bodo ponižni povišani, napuhnjeni pa ponižani; nedolžni in spokorniki bodo odbrani za večno veselje v nebesih, posvetnjaki in razuzdanci pa bodo odločeni za večno terpljenje v peklenskem breznu. Takrat bodo od strahu in groze trepetali vsi posvetni ljudje, kteri nimajo nobene skerbí za zveličanje svoje duše, in se ne zmenijo ne za Boga ne za božjo čast; nasproti pa bodo plavali v rajskem veselju, kteri so pred vsem drugim iskali božjega kraljestva, ter božje časti in dušnega zveličanja. Da na kratko povem: Takrat bo svet primoran spoznati, da pozemeljska sreča hudobnih ni nobena prava sreča; zraven tega, da le malo časa terpí, spremení se jim na zadnje tudi še v strašno nesrečo, ktera bo večno terpela. Primoran bo svet spoznati, da sedajna nesreča pravičnih ni bila nobena prava nesreča, ker je le malo časa terpela, in na zadnje jih pripeljala v večno zveličanje, nevenljivo srečo. Spomnite si na tisto zapeljivko, ktero je sv. Janez vidil v skrivnem razodenju (17, 4. 18, 1. 2. 7. 8. 19, 1. 2.) in tako le od nje pripoveduje: „In žena je bila ogernjena s karmezinom in škerlatom in ozaljšana z zlatom, z dragimi kamni in z biseri, in imela je v svoji roci zlat kozarec, poln gnjusobe in nečednosti njene nečistosti.“ Ta zapeljivka je s svojo vunanjo lepoto in z draginjami, s kterimi je bila nališpana, nase vlekla nevedne in neprevidne ljudi, ki so pili iz njene drage kupe in so se vpijanili z vinom nesramnosti. Na to je sv. Janez vidil iz neba priti drugega angelja, kteri je imel veliko oblast;

in zemlja je bila razsvitljena od njegovega veličastva. In je močno zavpil rekoč: Padla je, padla velika Babilon; in je postala prebivališče hudičev, in shramba vseh nečistih duhov... Kolikor se je povzdigovala in v sladnosti bila, toliko jej dajte stiske in žalosti; pravi namreč v svojem sercu: Sedim kraljica, in nisem vidova, in ne bom vidila žalosti. Za to bodo en dan prišle njene nadloge, smert in žalost, in lakota, in bo z ognjem požgana; ker mogočen je Bog, kteri jo bo sodil...“ „Potem je sv. Janez slišal kakor glas veliko trum v nebesih, ki so rekle: Aleluja! češčenje in slava in moč bodi Bogu našemu! Ker resnične in pravične so njegove sodbe, ki je obsodil veliko nečistnico, ktera je pačila zemljo s svojo nečistostjo, in se je zmaščeval zavoljo kervi svojih služabnikov nad njenimi rokami.“ — Ta gerda nečistnica je podoba sveta. Nad njo vidimo, kako se bo svetu godilo na dan poslednje sodbe. Svet se zdaj vidi bogat, visok, vesel, in njegova sladnost in lepota veliko ljudi nase potegne. Ponuja jim piti iz drage kupe svojih strupenih sladčic. Pijejo, vpijanijo se in ostrupenijo. Na dan poslednje sodbe pa se bo svet vidil ves drugačen, in bo imel žalosten in prežalosten konec. Gospod Bog bo hudobne v svoji jezi razdjal; pravični pa bodo prejeli svoje plačilo!

e) Poslednja sodba bo, da bodo skrivnosti razodete, in da bo znano vsemu svetu, da je Bog vse človeštvo vladal in vodil po svoji neskončni milosti, pravici in modrosti. Nespametni ljudje le radi prenaglo in napčno presojujejo božje sodbe, sklepe in naredbe, in marsikterikrat čez nje mermrajo in godernjajo; na sodnji dan pa bodo spoznali, da vse pota božje so pravične, resnične in milostipolne. Na tem svetu se včasih pobožni ljudje znajdejo v nadlogah, hudobni pa v pozemeljskih dobrotah; včasih krivica premaguje, pravica pa se stiska in zatira. Zakaj to? Sv. Pavl odgovorí: „Ne sodite pred časom, dokler Gospod ne pride, kteri bo razsvetlil, kar je v tami skritega, in bo misli serc razodel.“ (I. Kor. 4, 5.)

f) Poslednja sodba bo, da bo vsak vidil, koliko dobrega ali hudega je prišlo iz njegovih del; zakaj še le sodnji dan bodo dobre in hude dela popolnoma dokončane in primerjeno poplačane ali postrahovane. — Kak krivoverec postavim ni le samo tega greha kriv, da si je izmislil in da je skoval novo

vero, temveč je kriv tudi vseh tistih grehov, kteri so se po njegovi smerti godili zavoljo njegovih naukov; torej bo sodnji dan kaznovan zavoljo vseh tistih grehov, ki so jih storili ljudje po njegovih krivoverskih naukih zmoteni in zapeljani. — Ravno taka se bo godila tudi tistim, kteri nedolžne pohujšajo, ali kteri slabe navade med ljudi vpeljujejo, ali staršem, kteri svoje otroke slabo izrejajo. Zatorej pravi Jezus: „Gorje tistemu človeku, po kterem pride pohujšanje!“ (Mat. 18, 7.) — Nasprot pa dobri učenik na sodnji dan ne bo plačila prejel le samo zato, ker je prav učil, ampak tudi zavoljo vseh duš, ktere se bodo po njegovih naukih zveličale. Tako bodo tudi duhovni, ki za svoje ovčice zvesto skerbé; starši, kteri si na vso moč prizadevajo, zveličati svoje otroke; vsi drugi, ki bližnjemu pomagajo v zveličanje, prejeli hvalo in plačilo za vse dobro, ktero se bo po njih prizadevanju pri drugih godilo in razširjalo.

g) Poslednja sodba bo, da bo duša sojena s svojim telesom vred, in ž njim vred prejela ali plačilo ali kazen, ker je tudi s telesom ali dobro ali hudo delala na tem svetu. Naše telo je sprideno, spridena je tudi naša duša; toda duša ima um, s kterim zamore spoznati dobro in hudo, spoznati sveto voljo božjo, in torej nima izgovora, če privoli v skušnjave neumnega telesa. Če pa duša premaguje telesno poželenje, je hvale in plačila vredna, in ga tudi res prejme precej po smerti. Telo pa se v zemljo položi in se ondi v prah in pepel spremení, in torej ne prejme še plačila, kterega si je zaslužilo s tim, da se je duši podverglo in jej pokorščino skazovalo. Ravno tako tudi duša, ktera se je dala poželjivemu telesu v sužnost ukovati, kazen prejema kar po smerti, telo pa še ne, dokler v grobu trohni in prahni. Sodnji dan pa bo telo oživelo, z dušo se sklenilo, in bota skupaj ali večno srečna ali večno nesrečna, kakor sta ali dobro ali hudo delala na tem svetu.

4. Ljubi kristjan! ako nočeš po poslednji sodbi z dušo in s telesom nesrečen biti na vse vekomaj, greha se skerbno varuj, in pridno delaj dobro! Če si pa grešil, delaj pravo, resnično pokoro, kakoršna te zares z Bogom spraviti zamore! O nikar ne bodi tako nespameten, da bi svojemu

spovedniku prikrival svoj notranji, dušni stan, in mu kak greh zamolčal iz tega namena, da bi le lagleje shajal pred njim! Kaj ti pomaga po takem potu pred spovednikom lagleje shajati, ko pa enkrat vendar le ne boš mogel shajati pred vsegavednim Sodnikom, kteri ti bo dušo in telo obsodil v pekel?! O da bi pač ta strašna resnica pretresla, spametovala in k pravemu poboljšanju pripeljala slehernega grešnika, ki na spovedi nalašč prikriva kak smerten greh, in božje rope dela!—Nek puščavnik je delj časa prav nemarno živel in kar brez vse skerbi za svoje zveličanje. Na zadnje pa prav nevarno zbolí. Zdaj se zamakne, ter celo uro leži na postelji kar brez vse zavednosti. In v tem stanu vidi in spozna, kako ojstra in pravična da je sodba božja. Zbudivši se iz zamaknjenosti je bil tako neizrečeno preplašen in prestrašen, da sklene delati ostro pokoro. Torej prosi okoli stoječe tovarše, da bi se spred njega podali, ter duri njegove celice zazidali. In v svojo tesno stanico zazidan celih 12 let živi, ves ta čas z nikomur nobene besedice ne spregovorí, ter ob samem kruhu živi in ob sami vodi, ktera se mu je skoz malo linico podajala v celico; in ves ta čas verno premišljuje, kar mu je bilo razodeto v prikazni, in obilne solze pretaka vmes. Ko se mu smert približuje, predero tovarši vrata v njegovo celico, in ga lepo prosijo, naj bi jim spregovoril kako podbudno besedo. Po dolgem prigovarjanju se vda, in jim reče: „Ne zamerite mi, bratje moji! ako vam le to edino povem: Zares, ko bi ljudje vedeli, kako strašna da je sodba božja, bi Boga nikdar ne razžalili!“ To reče in v Gospodu zaspí. — O da bi ta strašna resnica, ter resnica od strašne sodbe božje prevzela in pregrela tudi nas, da bi nikoli nobenega greha ne storili, in ako smo ga storili, da bi se resnično spokorili! Amen.

LXXVIII. Keršanski nauk.

§. 8. Od osmega člena vere.

Verujem v svetega Duha.

1. V sedmem členu svete apostoljske vere smo slišali nauk od Jezusa kar Sodnika živih in mertvih in od poslednje sodbe. Za sedmim členom svete vere pa pride na versto osmi člen, ki se glasi:

„Verujem v svetega Duha.“

Kedar te besede izrekujemo ali molimo, spoznavamo ž njimi, da verujemo, da je sv. Duh tretja oseba (peršona) v sveti Trojici, z Bogom Očetom in Sinom enak Bog, ki se od obeh, od Boga Očeta in od Boga Sina kakor čista ljubezen izhaja od vekomej. —

2. Tretja božja oseba se „sveti Duh“ imenuje ne le samo v apostoljski veri, ampak tudi v svetem pismu stare in nove zaveze. Že kralj David v 50. psalmu (50. 13.) govori in prosi: „Svojega svetega Duha mi nikar ne vzemi!“ Modri mož pa pravi: „Kdo bo vedel tvojo misel, ako ti ne daš modrosti, in ne pošiljaš svojega svetega Duha iz visokosti.“ (Modr. 9, 17.) In Sirah (1, 1. 9.) govori: „Vsa modrost je od Gospod Boga. — On jo je vstvaril v svetem Duhu.“ Tako se tedaj sv. Duh s tim imenom imenuje že v svetem pismu stare zaveze. Pa tudi sv. pismo nove zaveze ga imenuje tako. Kedar je sv. Jožef mislil zapustiti Marijo, ktera se je znašla v drugem stanu, prikaže se mu angelj Gospodov v spanju, in mu reče: „Jožef, Davidov sin! ne boj se (k sebi) vzeti Marije svoje žene; zakaj, kar je v njej rojeno, je od svetega Duha.“ (Mat. 1, 20.) Jezus sam tretjo osebo (peršono) v sveti Trojici večkrat imenuje z imenom svetega Duha. Tako postavim,

pravi: „Povem vam: Vsak greh in preklinjevanje bo človeku odpuščeno; preklinjevanje pa zoper svetega Duha ne bo ne v tem, ne v prihodnjem življenju odpuščeno.“ (Mat. 12, 13.) Kedar je svoje učence izvolil v oznanovavce svetega evangelija, jim je rekel: „Pojdite in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina, in svetega Duha;“ (Mat. 28, 19.) in kedar jim je dal oblast, grehe odpuščati, jim je rekel: „Prejmite svetega Duha. Kterim bote grehe odpuščali, so jim odpuščeni; in kterim jih bote prideržali, so jim prideržani.“ (Jan. 20, 22. 23.) Iz vseh teh in še mnogih drugih besed se vidi, da se tretja božja oseba (peršona) v svetem pismu stare in nove zaveze imenuje sv. Duh. Tega se tudi sveta cerkev derží, da, kjerkoli slišimo imenovati svetega Duha, s tim ne zastopimo nič drugega, kakor tretjo božjo osebo (peršono) v sveti Trojici.

3. Zakaj da tretja božja oseba (peršona) nima lastnega imena, kakor ga imata perva in druga oseba (peršona) božja? in zakaj ima tretja oseba (peršona) božja tako ime, da pod tem imenom lahko tudi perve dve božji osebi (peršoni) zastopimo?

Perva oseba (peršona) božja se imenuje Oče, in sicer zato, ker je Bog Oče Boga Sina rodil od vekomaj; in to imé je pervi božji osebi (peršoni) tako pristojno in lastno, da pod tem imenom ne moremo zastopiti ne druge, ne tretje osebe (peršone) božje, ampak le samo pervo. Druga oseba (peršona) božja se imenuje Sin, in sicer zato, ker je Bog Sin od Boga Očeta rojen od vekomaj; in to ime je drugi osebi (peršoni) božji tako prikladno in lastno, da pod tem imenom ne moremo ne perve, ne tretje osebe (peršone) božje zastopiti, ampak le samo drugo. Tretja oseba (peršona) božja ni nič rodila, zato se ne more Oče imenovati; in tudi rojena ni bila od nobene druge, zato tudi ne more Sin imenovana biti; tretja oseba (peršona) v sveti Trojici se imenuje sveti Duh, ker se s tim imenom najlepše naznanjajo dela svetega Duha, ktere opravlja z Očetom in Sinom vred. Sv. Duh je namreč začetnik duhovnega življenja, in brez njegovega navdihovanja ne moremo nič storiti, kar bi vredno bilo večnega življenja. Naše telo

brez sape in dihanja ne more živeti; tudi naša duša duhovnega življenja ne more imeti in ohraniti brez gnade božje in brez navdajanja svetega Duha. Karkoli si z mislimi ali željami, z besedo ali djanjem dobrega naberemo, vse to je delo svetega Duha; sami ob sebi bi ne storili druzega, kot greh in hudobijo. Telo nam umerje, kedar se duša od njega loči; tudi duša zgubí duhovno življenje, ter umerje za Boga in za nebesa, kakor hitro jo oživljajoči Duh božji zapusti. Kar le koli dobrega in zasluženja vrednega storimo, vse to sv. Pavl pripisuje svetemu Duhu, ter pravi, da še „nihče ne more reči: Gospod Jezus, drugači, ko v svetem Duhu.“ (I. Kor. 13, 3.) Dokler božji Duh človeka vlada in vodi, tako dolgo človek prav živi in prav ravna; če pa sv. Duh človeka zapustí, zaide človek na napčno stran, v pregrehe in hudobije. Resničnost teh beséd si je skusilo že mnogo ljudi. Skušal si jo je med drugimi kralj Saul. Dokler je bil božji Duh ž njim, je Saul prav kraljeval, je pravično kraljeval in po božji volji; kakor hitro pa ga je božji Duh zapustil, začne ves nevošljiv preganjati nedolžnega Davida in uganjati še druge hudobije, in zapustila ga je božja pomoč, na vojski je bil nesrečen, in na zadnje je sam sebe končal. — Ravno taka se je tudi kralju Davidu godila. Kedar je prešestoval bil in od sebe odgnal božjega Duha, postal je tudi vbijavec, in bi bil gotovo zašel še v mnoge druge hudobije, ko bi ga prerok Natan k pokori ne bil pripravil. Zatorej pa tudi potlej za nobeno drugo reč ni tolikanj goreče prosil, kakor za božjega Duha.

4. Sv. Duh se pa „svet“ ne imenuje le samo zato, ker je kar Bog sam ob sebi neskončno svet, ampak tudi zato, ker od njega izhaja vsa svetost, ter on ljudi posvečuje. Posvečuje nas v svetih zakramentih, v kterih nam grehe zbrisuje, in nam posvečujočo gnado božjo ali iz novega delí ali pa pomnožuje. Pa ne samo pri svetih zakramentih, ampak tudi o drugih priložnostih nam sv. Duh daje svojo pomoč ter djansko gnado, ktera nam razsvitljuje um, nagiba voljo, nam daja serčnost, da Bogu zvesto služimo, oživlja v nas vero, strah, upanje, in nam tudi še drugač pomaga. Zato se pa tudi sv. Duh imenuje „Posvečevavec“.

Kdo nas pa prepriča, da ima gnada svetega Duha res tako veliko moč?

Da ima gnada svetega Duha res neizrečeno veliko moč, spričuje nam božja beseda in spreobernjenje veliko ljudi.

Božja beseda nas uči, da sami ob sebi nič dobrega storiti ne moremo, da nam je pa z gnado božjo vse mogoče. Rekel je Jezus svojim učencom: „Jaz sem (vinska) terta, vi mladike. Kdor ostane v meni, in jaz v njem, on rodi veliko sadu; ker brez mene ne morete nič storiti.“ (Jan. 15, 5.) In sv. Pavl piše: „Vse zamorem v njem, kteri me močnega dela.“ (Filip. 4, 13.)

Pa tudi spreobernjenje mnogih in mnogih ljudi spričuje, kako močna da je gnada božja, ter gnada svetega Duha. Spreobernjenje obilno terdovratnih Judov, kteri so se po pridigah svetega Petra in drugih Jezusovih učencov spreobernili in so sveto Jezusovo vero sprejeli, in spreobernjenje brezštevilne trume spačenih nevernikov spričuje, da gnada svetega Duha vse premore. Sv. Pavl tako le piše Korinčanom: „Ne nesramneži, ne molíkovavci, ne prešestniki, ne mehkužni, ne nečisti s svojim spolom, ne tatje, ne lakomni, ne pijanci, ne preklinjevavci, ne roparji ne bodo posedli božjega kraljestva. In taki ste sicer nekteri bili; ali oprani ste, ali posvečeni ste, ali opravičeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa in v Duhu našega Boga.“ (I. Kor. 6, 9—11.)

Sv. Duh razsvitljuje um, da zamore človek dobro spoznati, ter dobro od hudega ločiti. Sv. Duh voljo mečí in nagiba, da človek tudi to stori, kar za dobro spozna, če se mu tudi težavno zdi; in da se skerbno varuje vsega, kar je hudo, če se mu tudi še tolikanj prijetno vidi. Če ste, kedar berete kake dobre bukve, razsvitljeni, ginjeni in omečeni za kako čednost ali dobro delo; če čutite, kedar pridige ali keršanske nauke poslušate, da vas zadene, kar slišite; če vas tu ali tam začne močno skerbeti, kaj bo za zveličanje; ali če vam pri nesrečah, ktere vas zadevajo, pravi notranji glas: Bog se nad nami maščuje; časne kazni nam pošilja, da bi nas poboljšal in nas ovaroval večnih kazen; če vas prestraši in pretrese nagla in nepreviděna smert, ktera je zadela vaše znance, vaše prijatle. ali je

kar nanagloma pokosila morda clo kakega takega človeka, s kterim ste v grešni zvezi živeli, ter jim ni pustila časa, z Bogom spraviti se, in vam je oči odperla, da ste spoznali, v kaki veliki nevarnosti se grešnik znajde, kako lehko v grehih umerje in pogubi svojo dušo; če kdaj kako dobro misel obudite, ali kako sveto željo spočnete, ter sklenete poboljšati svoje življenje in pravično živeti: vedite, da vse take misli in želje, vsi taki sklepi pridejo od svetega Duha, kteri človeka od hudega odvračuje, k dobremu ga nagiba in napeljuje.

Moč svetega Duha in njegove svete gnade se je obilno razodela nad aposteljni. Razsvitlila jim je um. Poprej niso mogli prav umeti Jezusovih naukov; kedar so pa svetega Duha prejeli, umeli so clo visoke skrivnosti, kakor nam lepo spričuje sveto pismo. Slaba je bila poprej njih volja; po prihodu svetega Duha pa so bili serčni in v dobrem stanovitni; niso se bali ljudi, kakor poprej; ampak so neprestrašeno oznanovali Jezusa, in umerli za njegov nauk, kterega so sprejeli. V podobi gorečih jezikov se jim je prikazal sv. Duh, in jim je nebeški ogenj v serce vlil, ki jim je švigal na jezik, ter vnemal serca drugih ljudi in velik ogenj napravil po vsem svetu, ogenj božje gnade in božje ljubezni.

5. Pa še druge imena nahajamo v svetem pismu, ktere se dajejo svetemu Duhu, in sicer: Učenik, Tolažnik, Besednik.

Sv. Duh se „Učenik“ imenuje zato, ker sveto cerkev uči, ter jo varuje, da ne zaide v kako zmoto, in bo pri njej ostal, in jo vodil in vladal do konca sveta. Jezus je rekel svojim aposteljnom, stebrom svete cerkve: „Kader pa pride on, Duh resnice, učil vas bo vso resnico.“ (Jan. 16, 13.) In res, karkoli so preroki prerokovali, aposteljni oznanovali, in drugi učeniki učili ali pisali, vse so prejeli od sv. Duha. — Sv. Duh je učenik tudi zato, ker naše serca pripravne stori, da radi sprejemamo nauke svete cerkve in njenih učenikov, in se po njih ravnamo. — Sv. Duh je učenik tudi zato, ker nam navdihuje dobre misli in nas razsvitljuje v mnogih rečeh, ktere moramo spolnovati. Le to je žalostno, da se mi temu božjemu Učeniku tolikokrat ustavljamo in njegovega svetega navdajanja ne poslušamo, temveč le poslušamo in se ravnamo

po naukih zapeljivega sveta, ki nas vse popači, v časno in večno nesrečo pokoplje. Po vsi pravici zaslužimo ravno tako očitovanje, kakoršnega je dajal sv. Štefan terdovratnim Judom rekoč: „Terdovratni in neobrezani na sercih in ušesih, vi se vedno vstavljate svetemu Duhu, kakor vaši očetje, tako tudi vi.“ (Ap. dj. 7, 51.)

Sv. Duh se imenuje tudi „Tolažnik“, gotovo zato, ker nas tolaži v stiskah in nadlogah. Berite apostoljsko djanje v svetem pismu, in vidili bote, kako boječi, plašni in strahljivi so bili aposteljni pred prihodom svetega Duha. Kedar so pa na sveto binkoštno nedeljo prejeli Tolažnika svetega Duha, bili so vsi vpokojeni, potolaženi in oveseljeni. Nič več se niso bali Jezusovih sovražnikov; v čast so si šteli, da so bili zavoljo imena Jezusovega preganjani, zaničevani, mučeni in morjeni. — Ali pa mučenci in drugi svetniki od kod so dobivali toliko tolažbe, od kod zajemali toliko poterpežljivost in stanovitnost pri svoji revščini in svojem pomanjkanju, v svojih stiskah in smertnih težavah? Od nikodar drugod, kakor od svetega Duha, nebeškega Tolažnika! — Kristjan moj! če se ti težavno vidi, greha se varovati in dobro delati; če ti žalost zaliva serce; če se znajdeš v potrebi in pomanjkanju; če te bolezen zdeluje, stiske te obiskujejo in nadloge tarejo: išči pomoči in tolažila pri svetem Duhu, in dobil ju boš gotovo, dobil brez vse primere več memo unih, kteri ju iščejo pri ljudeh ali pa clo v posvetnih kratkočasih in pri drugih rečeh, pri kakoršnih posvetni ljudje iščejo tolažila in hladila. Sv. Duh ti bo dal serčnost in moč, da boš srečno premagal vse skušnjave, ktere ti zavirajo pot proti nebesom! Tolažnik sv. Duh te bo potolažil, ter ti žalost pregnal iz užaljenega serca, in nebeško zadovoljnost po njem razlil! — Sv. Duh ti bo škodo, ktero terpiš na časnem blagu, nadomestil in poplačal z nebeškimi zakladi! Sv. Duh ti bo dal bolečine, ktere ti bolezen prizadeva, voljno preterpeti in si z vdano poterpežljivostjo nebesa služiti! Sv. Duh te bo v stiskah in težavah podpiral, da maloserčen ne postaneš, vzel te bo v svoje zavetje, da ne obnemoreš, varoval in branil te, da se ne pogubiš.

Sv. Duh je tudi naš „Besednik“. Sv. Pavl piše Rimljanom (8, 26.): „Sam Duh pa prosi za nas z neizrekljivimi zdihljeji.“ To se pravi, kakor razlagajo sveti cerkveni očetje: Sv. Duh nam pomaga prositi; on stori, da priserčno, zaupljivo in stanovitno k Bogu zdihujemo in molimo. Dobra molitev, s ktero Boga prosimo za to, kar nam je k pridu, je tedaj dar svetega Duha. Če nas pa molitev ne veseli, in je prav in dobro ne opravljamo, pride to morebiti od tod, ker pred molitevjo nismo svetega Duha poklicali na pomoč.

6. Ko vemo, da je sv. Duh naš Razsvitljevavec, naš Tolažnik in naš Besednik, kaj mu moramo tedaj storiti? kaj smo mi njemu dolžni?

Če drugega ne storite, ljubi poslušavci! vsaj nikar ne pozabite, da smo živ tempelj svetega Duha tako dolgo, dokler smertnega greha ne storimo, kakor nam sv. Pavl spričuje rekoč: „Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da Duh božji v vas prebiva. Ako pa kdo tempelj božji oskruni, ga bo Bog končal. Zakaj tempelj božji je svet, kar ste vi.“ (I. Kor. 3, 16. 17.) Svete so cerkve, ker so prebivališče živega Boga; ravno tako in še bolj sveti smo mi, dokler smo v gnadi božji brez smertnega greha, ker smo živ tempelj sv. Duha. Oj kakšno spoštovanje bi mogli torej imeti do samega sebe, in kakšno do svetega Duha, ki prebiva v naših telesih! Kako močno bi se mogli pač varovati, da bi ne grešili, tempeljna svetega Duha ne oskrunili, in svetega Duha ne pregnali iz svojega serca! Pa bodi Bogu potoženo, da ni tako! Cerkve imamo še nekama v časti, in malokdo je tolikanj hudoben, da bi se upal v njih zarotiti, ali kako nesramnost uganjati. Svoje telo pa, ktero je tempelj svetega Duha, pa skrunimo in onečastujemo z različnimi hudobijami! Le premislite, koliko jeze in sovraštva, koliko nevošljivosti in zavida tiči v našem sercu, koliko nečistih misel in želj se pase in redi v njem, ki bi moglo biti sedež svetega Duha! Koliko je ljudi, kteri se z nezmerno pijačo pod živino ponižajo! Koliko jih, ki z nesramnim delom, s pohujšljivo nošo skrunijo in gerdijo svoje telo, kterega bi mogli v časti imeti, v sramožljivosti in svetosti ohraniti, ker je tempelj svetega Duha. Nič se ne zmenijo in si nič k sercu ne ženejo besede svetega Pavla, ki žuga, da

bo Bog končal tistega, kteri svojemu telesu, božjemu tempeljnu, nečast dela! Kaj pa bo na sodbi s takimi, kader se bo začelo dopolnovati in zverševati božje žuganje! — Kristjani moji! mi nikar tako ne ravnajmo, marveč prizadevajmo si na vso moč, v časti in svetosti ohraniti svoje telo, živ tempelj svetega Duha, da nam bo sv. Duh Razsvitljevavec, skerben Učenik, mili Tolažnik in nevtrudljiv Besednik. Amen.

LXXIX. Keršanski nauk.

Sveti Duh je pravi Bog. — Sv. Duh se izhaja iz Boga Očeta in Boga Sina. — V kakšnih podobah se je sveti Duh ljudem prikazal?

1. V zadnjem keršanskem nauku sem vam pripovedoval, da se tretja oseba (peršona) v sveti Trojici imenuje „sveti Duh“, in sicer v svetem pismu stare in nove zaveze, in da se po tem imenu loči od perve in druge osebe (peršone) božje. Zraven tega imena pa ima sv. Duh še druge imena, ktere razodevajo njegove dela. Te imena so: „Posvečevavec“, „Učenik“, „Tolažnik“, „Besednik“. — Danes bom pa najpoprej skazal, da je sv. Duh pravi Bog, ter ene natore z Bogom Očetom in Sinom.

2. Kader v osmem členu svete vere molimo: „Verujem v svetega Duha“, s tim spoznavamo sv. Duha za pravega Boga, ki je z Bogom Očetom in Sinom enega bistva in ene natore.

Da je sv. Duh pravi Bog, nam spričuje A. sv. pismo, in B. ustno izročilo.

A. Sv. pismo nam spričuje, da sv. Duh ima:

a) božjo natoro in bistvo. Jezus je rekel svojim učencem:„ Pojdite in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta, in Sina, in svetega Duha. (Mat. 28, 19.) Tukaj imenuje Jezus svetega Duha z Bogom Očetom in Bogom Sinom vred, kar je očitna priča, da je sv. Duh enega bistva in ene natore z Bogom Očetom in Bogom Sinom. Sv. Janez piše (I. 5, 7.): „Trije so, kteri pričujejo v nebesih; Oče, Beseda in sveti Duh; in ti trije so eno." Te Jezusove besede prav razločno na znanje dajejo, da je sv. Duh z Bogom Očetom in Sinom vred enega božjega bistva, enake božje natore.

b) Sv. pismo prilastuje svetemu Duhu božje lastnosti. Sv. Duh je večen, kakor Bog Oče in Sin, kar nam že Mozes spričuje, ko pripoveduje, da se je že o začetku „Duh božji sprostiral nad vodami" (I. Moz. 1,2.): torej je moral že poprej biti in bivati, preden je bilo kaj vstvarjenega. — Sv. Duh je vsegamogočen. Angelj Gabriel je rekel Mariji: „Sveti Duh bo prišel v te, in moč Najvišega te bo obsenčila; in za tega voljo bo Sveto, ktero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji. — Ker pri Bogu ni nemogoča nobena reč." (Luk. 1, 35. 37.) Te angeljeve besede nam lepo spričujejo, da je sv. Duh vsegamogočen, kar tudi sv. Pavl poterduje, ko pravi: „Enemu je po Duhu dano govorjenje modrosti; enemu pa govorjenje učenosti po ravno tistem Duhu; enemu vera v ravno tistem Duhu; enemu delanje čudežev, enemu prerokovanje, enemu razločenje duhov, enemu mnogoteri jeziki, enemu razlaganje govorov. Vse to pa dela en in ravno tisti Duh, kteri slehernemu deli, kakor hoče." (I. Kor. 12, 8—11.) — Sv. Duh je vsegavedeu, kar sv. Paul spričuje, rekoč: „Nam pa je Bog razodel po svojem Duhu; zakaj Duh vse preišče, tudi globokosti božje. Zakaj kdo med ljudmi ve, kaj je v človeku, kakor duh človekov, ki je v njem? Tako tudi, kar je božjega, nihče ni spoznal, kakor Duh božji." (I. Kor. 2, 10. 11.) Ravno to terdi tudi sv. Peter (II. 1, 21.) s temi le besedami: „Zakaj prerokovanje ni nikdar prišlo iz človeške volje, temveč od svetega Duha navdihnjeni so govorili sveti možje božji." — Sv. Duh je povsodpričujoč, kakor pové že Modri mož v sve-

tem pismu, ko pravi: „Gospodov Duh napolnuje vesoljni svet, in njemu, ki vse obsega, znan je vsaki glas.“ (Modr. 1, 7.) Še lepši opisuje pobožni kralj David to lastnost, ko pravi: „Glej Gospod! ti veš vse novo in staro... Čudovita je zame tvoja vednost, previsoka je, ne morem do nje. Kam pojdem pred tvojim Duhom? in kam pobežim pred tvojim obličjem. Ako bi šel v nebo, si ti ondi; ako bi se podal v pekel, si tukaj. Ako bi vzel peruti od juternje zarje, in bi prebival na kraju morja, bi me tudi tje peljala tvoja roka, in me deržala tvoja desnica.“ (Ps. 138, 5—10.) — Sv. Duh je neskončno resničen, zakaj neskončno resničnega Duha je Kristus sam obetal svojim aposteljnom rekoč: „Kedar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico.“ (Jan. 16, 13.) — Sv. Duh je neskončno moder, kar se lahko posname iz Jezusove obljube, ktero je aposteljnom dal rekoč: „Kedar vas bodo izdajali, ne skerbite, kako ali kaj bi govorili; zakaj dano vam bo tisto uro, kaj govorite. Niste namreč vi, kteri govorite, ampak Duh vašega Očeta je, kteri iz vas govorí.“ (Mat. 10, 19. 20. Luk. 12, 11. 12.)

c) Svetemu Duhu prilastuje sv. pismo tudi božje ime, kar se očitno kaže iz Petrovih besed, ktere je govoril lažnjivemu Ananiju, rekoč: „Ananija! zakaj je skušal satan tvoje serce, da si lagal svetemu Duhu, in prideržal nekoliko njivine cene? Ali bi ne bila, ko bi jo bil obderžal, tebi ostala, in prodana ali ni bila v tvoji oblasti? (Kdo ti je naložil dolžnost, njivo prodati in skupljeni denar dati nam v oblast?) Zakaj si sklenil to reč v svojem sercu? Nisi lagal ljudem, ampak Bogu!“ (Ap. dj. 5, 3. 4.) Sv. Peter tedaj ni imel svetega Duha za manjšega memo Boga, ampak imel ga je za pravega Boga. Velik razloček namreč dela med lažjo, ktera se Bogu storí, in med lažjo, ktera se ljudem storí; nobenega razločka pa ne dela med lažjo, ktera se Bogu stori, in med lažjo, ktera se svetemu Duhu stori, kterega kar naravnost Boga imenuje, in mu torej božje ime prilastuje.

d) Svetemu Duhu prilastuje sveto pismo tudi božje dela. Pripisuje mu stvarjenje, kar spričuje kralj David rekoč: „O Gospod! — ti izpošiljaš svojega Duha, in (živali in druge stvari) so vstvarjene, in obnavljaš zemlji obličje.“ (Ps. 103, 30.)

— Svetemu Duhu se pripisuje prerojenje, kakor pripoveduje Nikodemu Kristus sam rekoč: „Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni prerojen iz vode in svetega Duha, ne more iti v božje kraljestvo.“ (Jan. 3, 5.) — Svetemu Duhu se prilastuje posvečenje po nauku sv. Pavla, ki Korinčanom piše, ter pravi: „Oprani ste, posvečeni ste, opravičeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa in v Duhu našega Boga,“ (I. Kor. 6, 11.) — Svetemu Duhu se prilastuje delenje vseh duhovnih dobrot, kar spričuje sv. Pavl, ki pravi: „Darovi so mnogoteri, Duh je pa eden... Enemu je po Duhu dano govorjenje modrosti, enemu pa govorjenje učenosti po ravno tistem Duhu, enemu vera v ravno tistem Duhu, enemu delanje čudežev, enemu prerokovanje, enemu razločenje duhov, enemu mnogoteri jeziki, enemu izlaganje jezikov. Vse to pa dela eden in ravno tisti Duh, kteri delí slehernemu, kakor hoče.“ (I. Kor. 12, 4, 8—11.) In Rimljanom (5, 5.) piše sv. Pavl: „Ljubezen božja je izlita v naše serca po svetem Duhu, kteri nam je bil dan.“ — Sv. Duh je začetnik včlovečenja Kristusovega, kakor je angelj Gabriel sam povedal Mariji, ter jej rekel: „Sv. Duh bo v te prišel, in moč Najvišega te bo obsenčila, in za tega voljo bo Sveto, kar bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji.“ (Luk. 1, 35.) Ravno to je angelj Gabriel povedal tudi svetemu Jožefu rekoč: „Jožef, Davidov sin! ne boj se (k sebi) vzeti Marije, svoje žene; zakaj kar je v njej rojeno, je od svetega Duha.“ (Mat. 1, 20.) — Sv. Duh je Jezusa mazilil in napolnil s svojimi gnadami, kar Kristus sam spričuje, ko govorí po preroku Izaiju (61, 1.) in pravi: „Gospodov Duh je nad menoj, zakaj Gospod me je mazilil, in me poslal, da oznanujem krotkim (revnim) resnico, da ozdravljam tiste, ki so potertega serca, da oznanujem jetnikom rešenje, in pripertim prostost.“ — Sv. Duh je aposteljne vse spremenil, ter jih rešil strahljivosti in nevednosti, jih obdaroval z učenostjo, napolnil z modrostjo, dal jim govoriti v tujih jezikih, kterih se nikoli niso učili, dal jim clo moč, čudeže delati. (Ap. dj. 2, 4.) Z močjo svetega Duha so aposteljni ljudem grehe odpuščali, (Jan. 20, 22. 23.) kerščevali, jih (Mat. 28, 19.) birmovali, (Ap. dj. 8, 17.) in druge svete zakramente delili. — Stvarjati, prerojevati, posvečevati in deliti druge duhovne gnade pa so dela, ktere zamore le Bog

opravljati; in ker sv. Duh opravlja vse te dela, mora biti sv. Duh pravi Bog.

e) Svetemu Duhu prilastuje sveto pismo tudi božjo čast. Rekel je Jezus svojim aposteljnom: „Pojdite in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“ (Mat. 28, 19.) Ker smo tedaj kerščeni tudi v imenu svetega Duha, in ne le v imenu Boga Očeta in Sina, mora tudi sv. Duh z Bogom Očetom in Sinom imeti enako natoro, in torej mu gre tudi enaka čast, kakor Očetu in Sinu. Tako čast so mu aposteljni tudi res skazovali, kar se med drugim lahko posname, iz lista sv. Petra (I. Petr. 1, 1....) pa tudi iz besed, ktere je govoril lažnjivemu Ananiju. (Ap. dj. 5, 4.)

B. Da je sv. Duh pravi Bog, uči nas tudi ustno izročilo:

a) Sveti cerkveni učeniki spričujejo, da je sv. Duh pravi Bog. Naj vam v misel vzamem zmed vseh drugih le samo svetega Bazilija Velikega, ki pravi: „Ko se od Boga reče, da po (svetem) Duhu v nas prebiva (Efež. 2, 21. 22.), ali bi mar ne bilo zares brezbožno, ko bi hotel kdo terditi, da (sveti) Duh ni Bog? In če tiste, ktere je čednost pripeljala do popolnamosti, tako rekoč bogove imenujemo, ko se vendar čednost od (svetega) Duha izhaja: kako bi pri tem takem Bog ne bil tisti, kteri druge v bogove predeluje, (to je: po potu popolnamosti do Boga povzdiguje)?“

b) Kar sveti cerkveni učeniki spričujejo, je vseskoz verovala in učila sveta cerkev. To svojo vero je očitno spoznala in oklicala v cerkvenem zboru Aleksandrijskem in Carigradskem, v kterem je zavergla zmoto Macedonijevo, kteri je terdil, da je sv. Duh le gola stvar božjega Sina. — To svojo vero spoznava sveta cerkev tudi v svojih molitvah, posebno v prelepem počeščenju, v kterem pravi: „Čast bodi Bogu Očetu, in Sinu in svetemu Duhu: kakor je bila o začetku, bodi še zdaj in na vekomej. Amen.“

3. Imam vam od svetega Duha še nekaj povedati, in sicer to, da se sveti Duh izhaja od Boga Očeta in Boga Sina (kakor čista ljubezen) od vekomej. — To skrivnosti sicer v sedanjem življenju ne moremo razumeti, vendar jo moramo

verovati, ker je v svetem pismu razodeta, od svete matere katoliške cerkve poterjena, in toraj dognana resnica.

a) Da sveti Duh izhaja iz Boga Očeta, vidi se iz Jezusovih besed, ki pravi: „Kadar pa pride Tolažnik, kterega vam bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, kteri se od Očeta izhaja, on bo pričeval od mene.“ (Jan. 15, 26.) — Ravno to se vidi tudi iz nauka svete cerkve, ktera je v Carigradskem pervem zboru pridjala Nicenski veri k besedam: „Verujem v svetega Duha“ pridjala: „kteri se izhaja iz Očeta.“

b) Sv. Duh se izhaja tudi iz Boga Sina. Jezus je rekel svojim aposteljnom: „Vse, kar ima Oče, je moje. Zato sem rekel, da bo (sv. Duh) od mojega vzel, in vam oznanoval.“ (Jan. 16, 25.) Dalje se ne reče od Duha, da je Sin ali Oče, ampak le: da ima vse od Sinove in Očetove lastnine; dasiravno je sv. Duh božja oseba (peršona), vendar le nima lastnosti izdihati kakega drugega božjega Duha, temveč se od Očeta in Sina izhaja. — Na dalje pravi Kristus: „Tolažnik sveti Duh, kterega bo Oče poslal v mojem imenu, on vas bo učil vse, in vas opomnil vsega, karkoli sem vam rekel.“ (Jan. 14, 26.) „Kedar pa pride Tolažnik, kterega vam bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, kteri se od Očeta izhaja, on bo pričeval od mene.“ (Jan. 15, 26. Luk. 24, 49.) „Za vas je dobro, da jaz grem. Zakaj, ako ne grem, Tolažnik ne bo k vam prišel; ako pa grem, vam ga pošljem.“ (Jan. 16, 7.) Vsi ti izreki Kristusovi kažejo, da se sv. Duh izhaja tudi od Boga Sina, in ne samo od Boga Očeta. Ako je namreč sveti Duh poslan ne le samo od Boga Očeta, ampak tudi od Boga Sina, se mora tudi izhajati od Boga Sina, kakor od Boga Očeta. — Sv. Pavl piše Rimljanom (8, 9.) „Če pa kdo Kristusovega Duha nima, ta ni njegov“; in Galačanom (4, 6.) pravi: „Bog je poslal Duha svojega Sina v vaše serca.“ Če je tedaj sv. Duh „Kristusov Duh“ ali „Duh Sina“, je očitno, da se sv. Duh tudi od Sina izhaja; zakaj Duh pride vselej od tistega, čigar je.—Ko bi se sv. Duh samo od Boga Očeta izhajal, in ne tudi od Boga Sina, bi med Sinom in svetim Duhom ne bilo nobenega razločka, in pri svetem kerstu bi se sv. Duh lahko na drugo mesto postavil, Bog Sin pa na tretje mesto, da bi se reklo: „Kerstim te v imenu Boga Očeta in

svetega Duha in Sina“; kar pa ne gre, in se tudi v sveti cerkvi nikoli nikjer ne nahaja. — Vse to nam spričuje, da se sv. Duh izhaja od Boga Očeta in od Boga Sina.

4. Razložil sem vam zdaj, kar je bilo potrebno razložiti vam od svetega Duha. Naj vam zdaj tudi še povem, v kakšnih podobah se je sv. Duh kdej prikazal ljudem.

Akoravno sv. Duh telesa nima, in torej tudi nobene podobe ne, se je vendar le v novi zavezi v dvojni podobi prikazal ljudem: v podobi goloba in v podobi ognja.

a) V podobi goloba se je sv. Duh prikazal o tisti priložnosti, o kteri je sv. Janez Jezusa kerstil v Jordanski reki. Sv. Lukež (3, 21. 22.) nam tako le pripoveduje to dogodbo: „Prigodilo se je pa, kader je vse ljudstvo kerščeno bilo, in je tudi Jezus kerščen bil, in molil, odperlo se je nebo; in sv. Duh je v telesni podobi, kakor golob nad njega prišel.“ Ravno zavoljo tega nam podobarji še dandanašni svetega Duha pod podobo belega goloba postavljajo pred oči.

Zakaj se je pa sv. Duh prikazal v podobi goloba?

Zastran tega so sveti cerkveni očetje raznih misel. Vendar pa se najbolj vjemajo v tem, da se je sv. Duh v podobi goloba prikazal zato, ker je golob podoba snažnosti in čednosti. Golob je ptica, ktera se nesnage ogiblje, snažnost pa ljubi. Ko je bil Noe po vesoljnem potopu krokarja spustil iz barke, nesnažni krokar se ni več vernil v barko. Našel je dosti mertvih trupelj, je nanje posejal, in se z nesnago gostil. Ko je pa Noe pozneje goloba spustil iz barke, priletel je golob kmalu spet nazaj v barko. Zemlja mu je bila namreč še vsa blatnata, nesnažna in smradljiva, in ni ga še našel snažnega prostora, na kterega bi se bil spustil. — Ko se je tedaj sv. Duh prikazal v podobi goloba, hotel je s tim na znanje dati, da prebiva ondi, kjer so lepe čednosti; stanuje v tistih sercih in tistih hišah, v kterih se najde krotkost, poterpežljivost, mir, čistost in druge lepe čednosti, ktere nam sv. evangelje priporočuje in zapoveduje. Kjer pa greh gospodini, ondi sv. Duh ne prebiva; zakaj pregrešne in nečiste reči so svetemu Duhu tolikanj nagnjusne in zoperne, da se dalječ — dalječ proč od

njih odtegne. — Kristjan moj! to je tebi rečeno, da se učiš, kako čisto, sveto in nedolžno mora biti tvoje serce, ako hočeš, da bo prebivališče svetega Duha. — Gospodarji in gospodinje! to je vam rečeno, da obvarujete svoje hiše ostudnega greha, in jih zaljšate z lepimi čednostmi, ako hočete, da prebiva med vami, od kterega izhaja ves sveti blagoslov.

b) V podobi ognja se je pa sv. Duh prikazal aposteljnom na binkoštno nedeljo. Sv. Lukež nam tako le popisuje to prigodbo: „Ko je bilo 50 dni (po veliki noči) dopolnjenih, so bili vsi skupej na tistem mestu. In vstal je nanagloma iz neba šum, kakor prihajajočega silnega piša, in napolnil je vso hišo, v kteri so sedeli. In so se jim prikazali razdeljeni jeziki kakor ognja, in je sedel na njih slehernega. In so bili napolnjeni vsi s svetim Duhom, in so začeli govoriti v mnogoterih jezikih, kakor jim je sv. Duh dajal izgovarjati.“ (Ap. dj. 2, 1—4.)

Zakaj se je pa sv. Duh aposteljnom v podobi ognja prikazal?

Zato, ko ima ogenj mnoge lepe lastnosti, ktere na znanje dajejo prelepe darove, ktere so aposteljni prejeli po svetem Duhu. Ogenj namreč svitlobo od sebe daje, da vidimo in razločimo reč od rečí; ravno tako je tudi sv. Duh razsvetlil aposteljne, da so Jezusove nauke na tanjko spoznali, do dobrega umeli. — Ogenj omeči mnoge terde reči; tudi sv. Duh je aposteljnom omečil terde serca, da so bili vsi voljni, v vsem storiti in spolnovati voljo svojega božjega Učenika. — Ogenj mnoge reči do dobrega očisti, očisti postavim zlato od vsakega madeža in vse žlindre; tudi sv. Duh je aposteljne očistil vseh slabost in napak, ktere so poprej imeli nad seboj. — Ogenj tudi greje: in sv. Duh je aposteljne ogreval z ognjem božje ljubezni, ktera jih je tako razgrela in prevzela, da se niso bali nobenega žuganja in nobenega terpljenja, in so bili pripravljeni, za Jezusa in njegovo sveto vero preterpeti naj grozovitniše muke in naj strašnejšo smert.

5. Glejte, ljubi moji! tako je sv. Duh aposteljne spremenil; spreminja pa tudi še dandanašni s svojo gnado vse tiste, kteri ga s ponižno molitevjo iz nebes sklicujejo, in mu s pobožnim življenjem prijetno prebivališče pripravljajo v svojem sercu. Amen.

LXXX. Keršanski nauk.

Od sedmih darov svetega Duha.

1. Akoravno se nam sv. Duh več ne razodeva v kaki telesni podobi, kakor se je bil razodel o Jezusovem kerstu v podobi goloba, prikazal se na binkoštno nedeljo v podobi gorečih jezikov nad glavami aposteljnov; vendar le tudi še zdaj ne neha delati v nas in nam deliti svojih gnad in darov. — Vseh posebnih milost in gnad, ktere prejemljemo od svetega Duha, vam ne bom razkladal, ampak ostal bom le pri tistih, ktere imenuje katekizem darove svetega Duha.

2. Darov svetega Duha je sedem, in sicer:

a. Dar modrosti, b. dar umnosti, c. dar sveta ali svetovanja, d. dar moči, e. dar učenosti, f. dar pobožnosti, g. dar strahu božjega.

3. Te darove imenujemo darove svetega Duha, in sicer ne zato, kakor bi se perve dve osebi (peršoni) božji, Bog Oče in Bog Sin, ne vdeležile, kedar se nam ti darovi delijo; zakaj kar Bog stori, storé vse tri božje osebe (peršone), ker vse tri skupej so en Bog. Ti darovi se svetemu Duhu prilastujejo zato, ker so darovi sosebne božje ljubezni, in ker človeka pripravnega storé, da se voditi daje božjemu navdajanju in se tako posvečuje. Gnade ali darovi pa, ki človeka posvečujejo, se svetemu Duhu prilastujejo.

4. Zdaj pa premislimo vsak dar svetega Duha posebej ali posamezno:

a. Pervi dar svetega Duha je dar modrosti. Ta modrost stavi človeku živo pred oči, da so nečimurne posvetne reči, veliko vredne pa nebeške tako, da do pozemljiskih gnjusobo do nebeških in večnih pa veselje dobí, in da ve in ljubi le to, kar mu služi v zveličanje. Ta dar človeku pomaga storiti vse, karkoli stori, iz pravega namena, ter iz ljubezni do Boga, in ga razsvitljuje, da si vé v to vselej tudi naj pri-

pravniše pripomočke izvoliti. To je prava in res potrebna modrost, ktero Bog daje njim, kteri njega ljubijo. Kteri to modrost imajo, imajo svoje prebivanje v nebesih; zaničujejo vse časno, da bi se z Jezusom sklenili; želé rešeni biti od vezí telesa, da bi se s Kristusom zedinili; nimajo gnjusobe nad mano, ktera pada iz nebes, in ne hrepené po (Egiptovskem) mesu, kakor Izraelci v puščavi. Blagor kristjanu, kteri ima to nebeško modrost! Boljša mu je memo zlata in srebra in vsega posvetnega blaga! Posvetni modrijani vedó veliko in velikih reči; ali kaj jim pomaga, če tudi nebesa premerijo in zvezde preštejejo, če pa nimajo prave modrosti? če zaničujejo to, kar jim služi v zveličanje. — Ljubi poslušavci! da bote to modrost dosegli, in si jo ohranili, varujte se greha in dobro delajte; zakaj Modri v svetem pismu pravi: „Modrost ne gre v hudovoljno dušo, tudi ne prebiva v telesu, ktero je grehom vdano; zakaj sveti Duh krotitve beží od hinavca, in se odtegne mislim, ktere so nespametne.“ (Modr. 1, 4. 5.)

b. Drugi dar svetega Duha je dar umnosti ali zastopnosti. Dar umnosti razsvitljuje dušo, da ve in umé, kako visoke, skrivne in lepe da so razodete resnice, kolikor je to spoznati človeku mogoče. Ta dar so prejeli učenci, kakor jim je Jezus sam obetal rekoč: „Še veliko vam imam povedati; toda zdaj ne morete nositi. Kadar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico.“ (Jan. 16, 12.) — Kdor pa daru umnosti ali zastopnosti nima, so mu resnice svete vere vse tamne, vse merzle in nevljudne. — Razodete resnice so neizrečeno lepe; toda tistim ne, kteri nimajo daru umnosti, ampak le tistim, ktere razsvitljuje sv. Duh. Nekteri kristjani so viditi sicer priprosti, umejo pa in ljubijo, kar je božjega. Drugi so víditi visoko učeni, so v mnogih rečeh močno prevedeni (bistroumni); prava učenost pa jim je neznana. Od njih govorí sv. Pavl in pravi: „Modre so se imenovali, in so neumni bili.“ (Rimlj. 1, 22.) Taki ljudje so podobni otrokom, kteri v bukvah ogledujejo in občudujejo podobo čerk, kaj pa pomenijo čerke, pa ne vedó in ne umejo. Veliko vedó pripovedovati od stvarjenih rečí; popolnamosti Stvarnikove pa nič ne poznajo, ker jim manjka lepega daru umnosti ali zastopnosti, kterega si želí vsak bogoljuben človek. Po tem dragem daru

je že svoje dni kralj David zdihoval, ter molíl rekoč: „Gospod! daj mi umnost, in premišljeval bom tvojo postavo.“ — Toda ta dar bo dan le tistim, kteri so žive vere in ponižnega serca. Zatorej je rekel Jezus: „Zahvalim te, Oče, Gospod nebes in zemlje! da si to (skrivnost) skril modrim in razumnim, in si razodel jo malim“ to je: ponižnim. (Mat. 11, 25. Luk. 10, 21.)

c. Tretji dar svetega Duha je dar sveta ali svetovanja, po kterem razločuje človek dobro od hudega, in si zvoli to, kar dopade Bogu, in kar mu služi v večno življenje. Ta dar nam je močno močno potreben, ker v človeških mislih in tudi v vunanjih rečeh se nahajajo čudne zvijače, in kdor si prav svetovati ne vé, izvoli si hudo, in misli, da si je dobro izvolil, in streže svojemu hudemu poželjenju, da sam ne vé kdaj. Ta dar je luč, s ktero nam Bog obsveti in pokaže zvijače in zalezovanje hudobnega duha, kteri se zvijač posluži, kader ne more človeka po sili ali z hudim navdajanjem v greh zapeljati. Zatorej hudim rečem lepo podobo daje: kader misli, postavim, človeka zapeljati, da bi človek svoje serce preveč navezal na časne reči, in gluh in neobčutljiv bil do vbogih in siromakov; navdihuje mu in ga moti s takimi mislimi, da je človek dolžen skerbeti za svoje premoženje, in da mora prihranljiv in varčen biti. Kader ga misli v nečistost zapeljati, prigovarja mu, da ni že vsaka mala reč greh; da drugi vse hujši delajo in se jim nič žalega ne zgodí. Kader misli koga nadražiti, da bi se raztogotil nad razžaljivcom in zmaščeval nad sovražnikom, navdihuje mu, da bi slabo skerbel za svoje poštenje in dobro ime, če bo le molčal in vse tiho preterpel. Po takih in enakih potih človeka skuša in zapeljuje, da bi ga v greh pripravil. — O kako dobrotljiv je torej sveti Duh, ki nam v takih okoljščinah in dvomih dar sveta daje, s kterim se v bran postavljamo skušnjavam zapeljivega peklenskega duha in njegovih najemnikov, in se ne damo odverniti od prave poti, ktera pelje v zveličanje! Kako dober je sveti Duh, ki nam svetuje, kaj nam je storiti, kakor je svetoval Egiptovskemu Jožefu, rajši plašč popustiti v rokah nečiste Putifarce, kakor pa grešiti; ali kakor je svetoval kralju Salomonu, da je pravično sodbo storil med dvema ženama, ktere ste se prepirale zavoljo živega in mertvega deteta. Prišle ste namreč dve ženi, nečistnici, k

kralju, in ste stale pred njim. In nju ena reče: Prosim, moj gospod! jaz in ta žena sve stanovale v eni hiši, in porodila sem pri njej v hramu. Tretji dan pa po tem, ko sem bila jaz porodila, je porodila tudi ta; in bile sve skupej, in nikogar drugega ni bilo z nama v hiši razun naju dveh. Umerl je pa sin te žene po noči; spijoča namreč ga je zadušila. In je pred časom natihoma vstala po noči, ter vzela mojega sina od moje strani, ko sem spala jaz, tvoja služabnica, in ga je položila v svoje naročje. In ko sem bila zjutraj vstala, da bi bila dojila svojega sina, tedaj se je pokazalo, da je mertev; in ko sem ga bolj skerbno ogledovala pri belem dnevu, našla sem, da ni bil moj, kterega sem jaz rodila. In odgovorila je druga žena: Ni tako, kakor govoriš, ampak tvoj sin je umerl, moj pa živí. Nasproti je rekla una: Lažeš, moj sin namreč živí, in tvoj sin je mertev. In tako ste se prepirale pred kraljem. Na to reče kralj: Ta pravi: moj sin živí in tvoj sin je mertev; una pa odgovarja: ne, ampak tvoj sin je mertev, moj pa živí. Rekel je tedaj kralj: Prinesite mi meč. In ko so bili prinesli meč pred kralja, reče: Razdelite živega otroka v dva dela, in dajte polovico eni, in polovico drugi. Rekla pa je žena, ktere sin je bil živ, kralju (ginilo se je namreč njeno serce nad njenim sinom): Prosim, gospod, dajte uni otroka živega, in nikar ga ne umorite! Nasprot je govorila una: Naj ne bo ne moj, ne tvoj, ampak razdelí naj se! Odgovoril je kralj in je rekel: Dajte uni otroka živega, in naj se ne umorí; zakaj ta je njegova mati. (III. Kralj. 3, 16—27.) Glejte, kako modra je bila ta sodba Salomonova; sveti Duh mu jo je bil nasvetoval!

d. Četerti dar svetega Duha je dar moči. Ta dar daje človeku serčnost, da se ne vstraši in ne zbojí ne zaničevanja, ne preganjanja, ne terpljenja, ampak da neprestrašeno premaguje vse skušnjave, vse napotleje in zaderžke, kteri mu branijo Bogu zvesto služiti. Ta dar je silno potreben vsakemu človeku, zakaj človek je slab, grešnih priložnost in pohujšanja pa je silno veliko, in svet je ves poln zapeljivosti in zapeljevanja.—Ta dar se je prečudno razodeval nad svetimi mučenci Kristusovimi, kteri so se z neznano močjo vojskovali za sveto vero, in z nedopovedljivo stanovitnostjo in clo z veseljem se

podvergli grozovitim mukam in grozepolni smerti. „V tej moči svetega Duha", pravi sv. Avguštin, „so satanu zaperli vrata svojega serca, in so jih odperli Kristusu." Svet jih je na svojo stran spravljal z obljubami; oni pa so zaničevali njegove obljube. Kervoločni trinogi so tiščali in silili v nje, naj odstopijo od keršanske vere; ako ne, žugali so jim z derečo zverino, kteri jih bodo pometali, da jih bo raztergala; protili jim z ognjem, v kterega jih bodo pometali, da bodo zgoreli; grozili so jim z drugimi nesterpljivimi mukami, s kterimi jih bodo terpežili, da umerjó v nepopisljivih bolečinah: oni pa se niso vstrašili tega, kar se jim je protilo, se niso zbali tega, kar se jim je žugalo, niso nič porajtali na to grozenje. V sredi svojih muk in bolečin so Kristusa spoznavali pred svetom. Zakaj globoko v serce vpisane so jim bile besede Zveličarjeve, ki pravi: „Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih. Kdor pa me zatají pred ljudmí, zatajil ga bom tudi jaz pred svojim Očetom, ki je v nebesih." (Mat. 10, 32. 33.) — Kako, kristjan moj! se pa moč svetega Duha razodeva v tebi, ki gledaš le na to, kaj bo svet rekel, in ne na to, kaj Bog poreče; ki zavoljo ljudí nočeš zapustiti slabih tovaršij, in nočeš odstopiti od grešnih navad? Glej, kako vse drugače ravnaš, kakor so ravnali marterniki, ki so dar moči prejeli od svetega Duha. Kako bi dal svoje življenje za vero, ko se že vsake besede zbojiš, in le vedno praviš, kaj bo svet rekel, kaj ljudje porekó?!

Pa ne samo mučenci, ampak tudi spoznovavci in device so imeli ta dar svetega Duha, ter dar moči. Sad te čeznatorne moči je bila tista serčnost, ktera je storila, da so se odpovedali premoženju, bogastvu, imenitnim službam in drugim sprednostim; da so voljno terpeli nadloge in težave, preganjanje in druge nesreče, in se nepremagljive storili, ko jih je zalezoval in zapeljeval svet. Ta dar je imel sveti Pavl, ki pravi: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Ali nadloga? ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč? . . . Pri vsem tem pa premagamo zavoljo njega, kteri nas je ljubil." (Rimlj. 8, 35. 37.) — Kristjan moj! dar moči je tudi tebi potreben, in sicer toliko bolj potreben, kolikor slabejši si, in kolikor silniši in močnejši so sovražniki, s

kterimi se imaš bojevati. Le pomisli, kako močne so skušnjave, ktere ti prizadeva satan in svet in lastno hudo nagnjenje in grešno poželjenje. Da se vsem tim serčno vstavljaš in jih srečno zmagaš, ti je več potreba kakor lastna moč; potrebna ti je čeznatorna moč, ktero dar moči imenujemo, ker v tej moči se zamorejo zmagovati skušnjave. Prosi torej vsak dan te moči, zakaj vsak dan ti je potrebna. Vedna vojska namreč je naše življenje. Vsak dan zdihuj k Bogu, ter reci: „O Bog! podpiraj neprenehoma mojo slabo dušo in moje slabo telo z močjo tvojega božjega Duha!“

e. Peti dar svetega Duha je dar učenosti. Ta dar razsvitljuje kristjana, da spozna Boga, njegove popolnamosti in druge visoke skrivnosti. — Ta dar so prejeli preroki in apostelnji. — Svetemu Petru nikakor ni šlo v glavo, da mora Jezus terpeti in umreti; kedar je pa na binkoštno nedeljo dar učenosti prejel od svetega Duha, je ravno to skrivnost ljudem oznanoval, ter skazoval, da se je moralo tako zgoditi. — Ta dar so prejeli tudi še nekteri drugi prijatli božji, kterim so bile razodete posebne skrivnosti, in so torej Boga goreče hvalili, in drugim ljudem oznanovali njegovo čast.

f. Šesti dar svetega Duha je dar pobožnosti. Pobožnost stori, da se človek po božji volji ravna, da ljubi Boga kakor največega dobrotnika čez vse, da ga vredno moli, pokoren mu je iz ljubezni, in zvesto spolnuje njegovo sveto voljo. Blagor človeku, ki ta dar ima, zakaj: „Pobožnost je k vsemu dobra, ker obljube ima za sedajno in prihodnje življenje“, uči nas sveto pismo. Toda veliko je takih, ki so na videz Bogu pokorni, in ga po vunanjem molijo, njih serce pa nič zato ne vé. Taki ljudje so gerdi hinavci, ki daru pobožnosti nimajo. Pobožni ljudje so Bogu zvesti v sreči in nesreči, v veselju in žalosti, kedar mir in pokoj vživajo, pa tudi, kedar se znajdejo v skušnjavah in v preganjanju; zakaj vedno so Bogu vsi pokorni, ker ga ljubijo čez vse. — Pobožni ljudje pa tudi bližnjega ljubijo, ljubijo zavoljo Boga, kakor same sebe. Dobro mu želé, pa tudi dobro storé, kar in kolikor morejo, ga pred grehom varujejo in ga k dobremu napeljujejo.

g. Sedmi dar svetega Duha je dar strahu božjega. Toda vsak strah ni od svetega Duha. Strah je trojni: je pozemeljski, hlapčevski in otročji. — Pozemljiski strah je, ako se človek bolj bojí za premoženje, za visoke službe, in za življenje, kakor pa za nebesa. Tak strah, to veste, ni od svetega Duha, ampak je pregrešen strah, kakoršnega Jezus zaverže rekoč: „Ne bojte se jih, kteri telo umoré, duše pa ne morejo umoriti; temoč bojte se velikoveč tistega, kteri zamore dušo in telo pogubiti v pekel.“ (Mat. 10, 28.) Tak strah je imel Pilat, ki je raji dovolil v Jezusovo smert, kakor da bi se bil cesarju zameril. Tak strah imajo tisti kristjani, kteri rajši prelomijo božje zapovedi, kakor da bi prišli ob kak dobiček, kterega se nadjajo. Tudi to je pozemeljski strah, ako se človek greha zderži samo zato, ker se bojí po grehu pasti v kako časno nesrečo: tak človek ne sovraži greha, ampak le hude nasledke, kteri iz greha izvirajo. Tak strah so imeli Judovski veliki duhovni in pismarji, ki zato niso hotli Jezusa na praznik umoriti, ker so se bali, da bi hrup ne vstal med ljudstvom. (Mark. 14, 1. 2.) Tak strah imajo tudi tisti kristjani, kteri se nekterih grehov zderže samo zato, da bi škode ne terpeli na svojem dobrem imenu in na svojem poštenju, ali pa da bi ne padli v tiste kazni, ktere so od deželske gosposke postavljene za nektere hudobije. Tak strah je pregrešen strah, in ni šteti med darove svetega Duha.

Hlapčevski strah je pa tisti strah, po kterem se človek greha zderží zato, ker se boji, da bi ga Bog vekomej ne kaznoval v peklu. Tak strah zna biti dober ali pa tudi pregrešen. Pregrešen je, ako se človek iz strahu pred večnimi kaznimi varuje greh doprinašati v djanju, v sercu pa vendar le hude strasti pase in redí, in bi grešil in Boga razžalil, ko bi si upal kazni se odtegniti. Vsak lahko vidi, da je tak strah hudoben in pregrešen strah, pri kterem človek več na kazni porajta, kakor na Boga. — Dober pa je hlapčevski strah takrat, kedar človeka pripravlja, da išče Boga, in ga voljnega dela, greh zapustiti. Če začne človek na tak strah greh sovražiti, in upanje ima, da mu bo Bog odpustil, potem je tak strah tudi dar božji, in človeku v zakramentu svete pokore odpuščanje grehov pridobí. Tak strah so imeli

Ninivljani, kedar jim je prerok Jona napovedoval, da bo čez 40 dni zavoljo njihovih hudobij pokončano njih mesto. Tega napovedovanja so se Ninivljani prestrašili, pokoro so začeli delati, in Bog se jih je usmilil, ter jim prizanesel.

Otročji strah ali dar strahu božjega pa daje kristjanu, da se boji Boga, ker Boga ljubi, in se greha bojí zato, ker greh Boga žali. Blagor človeku, kteri ta strah ima; zveličan bo, ako ostane v tem strahu. „Kdor se Boga bojí, dobro se mu bo godilo, in oblagodarjen bo v dan svoje smerti“, uči modri Sirah. (1, 19.) Imenuje se pa ta strah otročji strah zato, ker se dobri otroci skerbno varujejo vsega, kar bi očeta ali mater razžaliti vtegnilo. Ta strah stori, da se človek skerbno varuje vseh grehov, malih in velikih, da bi ne razžalil ž njimi dobrotljivega Boga. Ta strah priganja človeka, vse zapovedi božje natanjko spolnovati, v lepih čednostih rasti, in po naukih svetega evangelja natanjko živeti. Ta strah je dar svetega Duha in podlaga našega zveličanja. Prosimo sv. Duha, da nas bo vredne in deležne storil tega daru, ter nam strah božji vlival v našo dušo.

5. To je nauk od sedmih darov svetega Duha. Ta nauk spričuje, da je srečen tisti človek, v kterem prebiva sv. Duh s svojo gnado in svojimi darmi; in nas uči, goreče prositi in zdihovati po gnadi in darovih svetega Duha, kakor je prosil in zdihoval kralj David rekoč: „Pošlji svojo luč in svojo resnico, da me peljete in pripeljete na tvojo sveto goro.“ (Ps. 42, 3.) — Pa veliko je kristjanov, ki za vse to ne prosijo, in clo ne vejo, kako potrebni so darovi svetega Duha. — Mi pa, ljubi moji! nikar ne bodimo tožljivi v tej reči, marveč posnemajmo aposteljne: kakor so aposteljni v stanovitni molitvi pričakovali svetega Duha, kterega jim je Jezus obljubil, ravno tako ga tudi mí prosimo s stanovitno molitevjo, dokler ga ne prejmemo. Amen.

LXXXI. Keršanski nauk.

Od sadov svetega Duha.

V poslednjem keršanskem nauku sem vam razlagal darove svetega Duha. — Zdaj pa bi me morebiti rad kdo uprašal ter rekel: Od kod se pa pozna, da sv. Duh v nas prebiva, in da je napolnil naše serce s svojimi darmi?

Na to uprašanje odgovorim: Kakor se iz sadu spozna, ali je drevo dobro ali slabo; ravno tako se tudi iz sadu, to je: po govorjenju, po delih, po zaderžanju spozna, če božji Duh v človeku prebiva ali ne. Sv. Pavl piše v listu do Galačanov (5, 22. 23.) od sadov ali od del svetega Duha, ter jih našteje dvanajst, in sicer: „Ljubezen, veselje, mir, poterpežljivost, miloserčnost, dobrotljivost, prizanesljivost, krotkost, zvestoba, zmernost, zderznost, čistost.“

1. Pervi sad svetega Duha je ljubezen, po kteri človek Boga ljubi čez vse, in bližnjega kakor sam sebe. Če tedaj ogenj v sebi čutite, kteri vas vnema za Boga; če vas veselí, da je Bog neskončno velik, neskončno dober, neskončno svet in ves popolnoma; če si prizadevate, poveličevati njegovo presveto ime, in kolikor je v vaši moči, storiti vse zavoljo njegove časti; če bi rajši prišli ob vse, kar vam je ljubega in dragega na svetu, kakor pa da bi zgubili ali razžalili Boga, največo dobroto: če ste tako močno vneti za Boga, smete se zanašati, da sv. Duh v vas prebiva, in da vas je napolnil s svojimi darmi. Sv. Pavl je bil ves poln svetega Duha, zato je pa tudi ves gorel od ljubezni božje, ter rekel: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Ali nadloga? ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč?“ (Rimlj. 8, 35.) Ves poln svetega Duha je bil tudi sv. Peter, zato je tudi on ves gorel za Boga. Rekel je Judovskemu zboru, ki mu je prepovedoval oznanovati sveto evangelje:

„Boga je treba bolj slušati, kakor ljudi.“ (Ap. dj. 5, 29.) Svetega Duha so imeli mučenci Kristusovi, kteri so zavoljo Boga dali in darovali svoje življenje. Svetega Duha so imeli tudi spoznovavci, kteri so zapustili časne dobrote, da jih niso odvračevale od Boga.

Če ljubite tudi bližnjega, ter mu želite vse dobro, kakor sami sebi, in mu po svoji moči pomagate v potrebi, bodi si že v dušni ali telesni, ker je po božji podobi vstvarjen, in je vaš brat v Kristusu: smete se zanašati, da sv. Duh v vas prebiva, in da vas je napolnil s svojimi darmi. „Bog je ljubezen, in kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog v njem“, piše sv. Janez (I. 4, 16.)

Kaj pa porečem od tistih posvetnjakov, kteri Boga v nemar puščajo, in bolj kakor Boga ljubijo le časne reči, ter posvetno veselje in pozemeljske kratkočase? Kaj porečem mladini, ktero starši ali gospodarji v cerkev pošiljajo k božji službi, pa se po pivnicah potika in pijančuje, namesto da bi pridige poslušala in h keršanskim naukom hodila? Kaj porečem od tistih, kteri rajši Boga gerdo razžalijo, kakor pa da bi se kakemu hudobnemu človeku kaj zamerili? Nič drugega jim ne porečem, kakor sv. Janez (I., 2, 15.) pravi rekoč: „Ako kdo svet ljubi, ni Očetove ljubezni v njem.“ Ko se sad greha in krivice razodeva nad njimi, je gotovo, da božjega Duha, ni v njih, in torej tudi ne darov svetega Duha, ampak je v njih duh sveta, duh mesa, in duh hudega duha, kteri jih gospoduje.

2. Drugi sad svetega Duha je veselje. To veselje pa ne izvira iz posvetne časti, ali iz bogastva, ampak iz mirne in pokojne vesti, ktera človeka zadovoljnega in veselega dela v vseh okoljščinah življenja, ter mu nima nič hudega očitovati. Človek, ki natančno spolnuje božje zapovedi, ima upanje do nebeškega kraljestva; in to upanje ga zadovoljnega dela in veselega, če se tudi v stiskah znajde in v nadlogah. Tako veselje je imel sv. Pavl, ki pravi: „Naša slava je ta, pričevanje naše vesti, da smo v priprostosti serca in čistosti pred Bogom in ne v meseni modrosti, temveč v gnadi božji živeli na tem svetu.“ (II. Kor. 1, 12.) Enako veselje je sv. Pavl voščil tudi Filipljanom (4, 4.) rekoč: „Veselíte se vselej v v Gospodu; še rečem, veselite se.“ — Kteri Bogu zvesto

služijo, in svetega Duha imajo v svojem sercu, niso pobitega serca, kar tudi kralj David spričuje, ki pravi: „Svetega Duha smo prejeli, da z veseljem služimo Gospodu.“

Grešniki pa in posvetnjaki nimajo stanovitnega veselja in stanovitne zadovoljnosti, akoravno se radujejo in razveseljujejo v posvetnih kratkočasih, da meseno ljubijo, se smejijo, norčujejo, prepevljajo in ukajo. Vse to namreč jih le malo časa terpí, jih naglo mine, in kedar jih mine, so zopet otožni, žalostni, pobiti. Grešnik ima žalostno serce, če se tudi smeja in veselega kaže, zakaj nepokojna vest, ktera mu grešno veselje stavi pred oči, ga dela otožnega, samega seboj nezadovoljnega, in sicer še tem bolj nezadovoljnega, kedar se ozira v prihodnje življenje, v kterem bo vsak greh natančno pretehtan na tehtnici božje pravice in postrahovan po zasluženju.

Veselje pa, kterega sv. Duh daje človeku, je stanovitno in vedno veče, in še clo med terpljenjem človeka ne zapustí. To resnico nam spričuje marternikov brezštevilna truma, kteri so v sredi nesterpljivih bolečin in grozepolnih muk vsi veseli klicali rekoč: „O kako sladko je terpeti zavoljo tebe, o Gospod!“

In zdaj, ljubi moji! prevdarite tudi vi, ali se v Bogu veselite ali v svetu. Če je v svet zastavljeno vaše veselje, povem vam, da nimate svetega Duha v svojem sercu; če imate pa pri Bogu svoje veselje, zagotovim vas, da sv. Duh prebiva v vaših sercih!

3. Tretji sad svetega Duha je mir. Kdor svetega Duha v sercu ima, ima tudi mir v svojem sercu, in sicer tisti mir, kterega je Jezus svojim učencom tolikanj želel in priporočal; tisti mir, kteri je tako prijeten, da se še dopovedati ne da, kako prijeten da je. Sv. Avguštin pravi: „Ko bi človek tudi nobenega drugega plačila ne imel za svoje dobre dela, mir sam ob sebi mu je že plačila zadosti.“ In to tem bolj, ker mir kristjana dela božjega otroka po obljubi Kristusovi, ki pravi: „Blagor mirnim; božji otroci bodo imenovani“. (Mat. 5, 9.) — Kdor božjega Duha v sebi ima, ima in vživa trojni mir: mir z Bogom, mir sam s seboj in mir s svojim bližnjem. Mir ima z Bogom, zato ko se varuje greha, kteri zatira mir med Bogom in človekom; in dokler se varuje greha in grešnih

priložnost, ima Bog svoje dopadanje nad njim, in vživa božjo prijaznost, božjo ljubezen. Mir ima sam seboj, ker mu vest ne dela nepokoja zavoljo storjenih grehov in razžaljenja božjega. Mír ima tudi s svojim bližnjim, ki je krotek, pohleven, odjenljiv in prizanesljiv, in se torej skerbno varuje prepira in razpertij, varuje se brez potrebe kaj takega storiti ali govoriti, iz česar bi se znal izleči kak prepir ali kako sovraštvo; in je prepričan, da ni ne božjega Duha ne blagoslova božjega tam, kjer je kreg in prepir.

Grešniki pa nimajo božjega Duha, in tudi miru tega ne. Radi bi ga sicer imeli, in ga torej iščejo v posvetnem blagu, v posvetni časti, v posvetnem razveseljevanju; pa ga ne najdejo: pri tem namreč, da strežejo svojemu hudemu poželjenju, padajo v nove grehe in nove krivice, in s tim tudi v nov nepokoj, v nov nemir.

Kdor hoče doseči in uživati pravi mir, naj greh zapusti, in se k Bogu oberne s pravo pokoro, in potlej bo zvedel iz lastne skušnje, da mir in pokoj vživa le nedolžno serce, ktero je prebivališče svetega Duha.

4. Četerti sad svetega Duha je poterpežljivost. Kdor božjega Duha v sercu ima, on je poterpežljiv v vseh okoliščinah življenja, bodi si tudi še tolikanj britkih in grenkih: poterpežljiv je v bolezni, ktero mu Bog pošlje, in jo prenaša s spokornim duhom, prenaša zavoljo Boga in zavoljo zveličanja svoje duše ves voljen in vdan v sveto voljo božjo; poterpežljiv je pri vseh težkih delih svojega stanu; poterpežljiv je, kedar ga kaka nesreča zadene ali kaka nadloga obišče; in naj mu tudi še tolikošna britkost dušo zaliva, vendar le nikdar nikoli obupal ne bo, marveč poreče s poterpežljivim Jobom: „Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je njemu dopadlo, zgodilo se je! Ime Gospodovo bodi češčeno!“

Če si pa, ljubi moj kristjan! če si nejevoljen v svoji bolezni, s ktero te je Bog obiskal, če težke dela in težavne opravila svojega stanu opravljaš z nejevoljo; če v nesrečah, ktere te zadevajo, preklinjaš in se rotiš: s tim očitno kažeš in na znanje daješ, da nisi poterpežljiv in da božji Duh v tebi ne prebiva.

5. Peti sad svetega Duha je miloserčnost ali prijaznost. Kdor božjega Duha ima, je usmiljenega serca do svojega bližnjega, ta je priljuden s slehernim človekom, prijazen je v besedi in v obnašanju.

Znajde pa se jih veliko, kteri nikoli prijazne besede ne spregovoré s svojim bližnjim, ki nikomur ne privoščijo lepe besede in se zmerom jezijo in togotijo, kedar imajo s kom kaj opraviti. Tudi od takih se sme reči, da nimajo svetega Duha, in tedaj tudi ne potrebne keršanske prijaznosti.

Prijaznost dela človeka ljudem prijetnega in ljubega, in lahko izhajajo ž njim. Ravno zato priporoča sv. Pavl Efežanom (4, 32.) in pravi: „Zanašajte eden drugemu, kakor je tudi Bog po Kristusu vam zanesel.“ — Ta čednost je znamnje velike svetosti; zatorej se lahko sklene, da je polna svetega Duha in njegovih gnad tista duša, ktera ima to čednost. To čednost je imel stari očak Abraham, ki se je ogibal vsega, kar bi vtegnilo med njim in med Lotom, med njegovimi in med Lotovimi pastirji napraviti kako razpertje ali kak prepir; ravno zato je pa tudi Lotu na voljo dal zbrati si v prebivanje ali desno ali levo stran, kakor se mu zljubi. O pač prijetno je, skupej živeti s takim človekom, ali kaj opraviti imeti ž njim, ki je priljuden in prijazen!

6. Šesti dar svetega Duha je dobrota ali dobrotljivost. Kdor božjega Duha v svojem sercu ima, je tudi dobrotljiv. Naj lepši zgled dobrotljivosti imamo nad nebeškim Očetom, kteri daje svojemu solncu sijati nad dobre in hudobne, in deževati na njivo pravičnega in krivičnega: in nad njegovim ljubim Sinom Jezusom, kteri je hodil od kraja do kraja po Judovski deželi, ter povsod ljudem dobrote delil dušne in telesne. In dobrotljivi kristjan, v čigar sercu sv. Duh prebiva, posnema Jezusov zgled, in je vsakemu dober, ter rad pomaga, kedar more, bodi si že z dobrim svetom ali djanjem ali premoženjem, da potolaži žalostnega, povzdigne maloserčnega, podpira potrebnega, ker vé, da je vse to Bogu všeč in dopadljivo, in da bo Jezus po svoji obljubi stoterno in stoterno poplačal, karkoli v njegovem imenu dobrega storimo kakemu človeku, če tudi naj revnišemu in naj manjšemu.

7. Sedmi sad svetega Duha je dolgo zanašanje ali prizanesljivost. To prizanašanje v tem obstojí, da človek krivico, ktera se mu godí voljno preterpi zavoljo prihodnega plačila, ktero ga unod groba čaka, in da serčnosti ne zgubí, če si tudi plačila ne more kmalu obetati. Lep zgled te čednosti imamo nad svetim Janezom Gualbertom, ki je bil v Fiorenci na Italijanskem doma, žlahtnih in bogatih staršev sin. Prigodilo se je pa, da mu je nekdo zmed žlahte umoril ljubljenega brata, Ugo-ta po imenu, in Janez sklene, umoriti morivca. In res sreča ravno na veliki petek v neki soteski Janez oborožen morivca bratovega neoboroženega. Ko morivec vidi, da Janezu ne more uteči, prosi Janeza, naj bi mu prizanesel zavoljo Jezusovega britkega terpljenja in njegove grenke smerti, ktero je preterpel ravno ta dan. Janez se ga usmili, mu prizanese, in ga sprejme na bratovo mesto. (Breviarum 12. Julii.)

Če pa starši ali drugi naprejpostavljeni svojim otrokom ali podložnim po Helijevo skoz perste gledajo, kedar jih vidijo hudobno živeti, ter jim prizanašajo, jih ne svaré, kakor si zaslužijo, takrat je njih prizanašanje pregrešno prizanašanje, in ni od sv. Duha.

8. Osmi sad svetega Duha je krotkost, ktera stori, da dobre duše jezo premagujejo, kedar so k jezi dražene, in iz ljubezni do Boga voljno poterpé, kedar se ž njimi gerdo dela. Krotek človek je duhovski in deželski gosposki in svojim naprejpostavljenim ponižno podložen, in voljno storí in brez godernjanja in vgovarjanja, kar se mu ukaže. Kdor pa godernja nad oblastniki in se jim vstavlja, ali kdor se rad jezí in prepira s svojim bližnjim, nima krotkosti, nima te lepe čednosti, in je zopern Bogu in ljudem. Lep zgled krotkosti nam je Bog sam: akoravno ga tolikokrat žalimo, vendar je vedno pripravljen, nam odpustiti. Posnemajmo Boga, da bomo vredni otroci njegovi, kakoršen je kralj David bil, od kterega sveto pismo pravi, da je bil mož po volji božji, ter radi in iz serca odpustímo svojemu bližnjemu, kedar nam je kaj žalega storil ali kaj hudega, ravno kakor je David iz serca rad odpustil preklinjevavcu Semei-u in drugim svojim razžalnikom. Sosebno lep zgled krotkosti pa imamo nad samim Jezusom, od kterega

sv. Peter (I. 2, 23.) piše: „On, ko je bil preklinjan, ni klel; ko je terpel, ni protil; temveč se mu je vdal, kteri ga je krivično sodil.“ Ta božji učenik hoče, da ga tudi mi posnemamo v tej čednosti; torej nam veleva in pravi (Mat. 11, 29.): „Učite se od mene; zakaj jaz sem krotek in iz serca ponižen.“ Od tega božjega učenika so se svetniki učili krotkosti; od tega božjega učenika se je učimo tudi mi. Ona bo pričala, da božji Duh v nas prebiva; ona pa nam bo tudi pomagala v večno zveličanje.

9. Deveti sad svetega Duha je zvestoba, ter zvestoba v službi božji in v spolnovanju dolžnost svojega stanu. Kristjan v čegar sercu sv. Duh prebiva, bo Bogu zvesto služil, naj bi mu bilo to tudi še tolikanj težavno; bo pa tudi dolžnost svojega stanu zvesto spolnoval, naj se že znajde ali v tem ali unem stanu . . .—

Kdor je pa ves merzel ali mlačen za službo božjo, in mu je vsak in tudi najmanjši zaderžek zadosti, da ga odvračuje od svete maše ali od spolnovanja božjih zapoved, in kdor dolžnost svojega stanu ne spolnuje, akoravno bi jih lahko spolnoval, s tem očitno kaže, da sv. Duh v njem ne prebiva.

10. Deseti sad svetega Duha je zmernost, ktera obstojí v tem, da si človek vé in ohrani v jedi in pijači pravo mero in da je zmeren in trezen tudi v govorjenju in v nedolžnem razveseljevanji.

Če pa keršanski človek čez mero in potrebo jé in pije, dragi zlati čas trati z nepotrebnim razgovarjanjem, ali kedar vživa kako veselje, ktero bi samo ob sebi sicer bilo nedolžno, pa vživa ga brez vse mere, in morda clo tako, da s tim zanemarja svoje dolžnosti, s tim na znanje daje, da svetega Duha ni v njegovem sercu.

11. Enajsti sad svetega Duha je zderžnost. Tudi ta čednost se izhaja od svetega Duha, in obvaruje dušo neomadeževano, obvaruje jo pred skušnjavami hudega poželjenja (mesa), obvaruje tudi drugih pregreh in hudih strasti. Ta čednost prepoveduje oči obračati na reči, ktere v greh zapeljujejo; zapoveduje ušesa zatiskati pred pohujšljivim govorjenjem; zapoveduje jezik krotiti; prepoveduje roko stegovati po tujem

blagu, hoditi po grešnih potih, in vživati veselje, če bi bilo tudi še tako prijetno našim počutkom, pa bi bilo duši škodljivo.

Ta čednost se zderžnost imenuje zato, ker zapoveduje v berzdah imeti počutke, in se zderžati vsega, kar je greh, če bi bilo tudi še tolikanj prijetno telesnim počutkom. — To čednost nam je Jezus posebno priporočal, ter rekel: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.) Na drugem kraju pa pravi: „Ako te tvoja roka, ali tvoja noga pohujša, odsekaj jo, in verzi jo od sebe; boljši te je hromemu ali kruljevemu iti v življenje, kakor dve roki ali dve nogi imeti, pa verženemu biti v večni ogenj. In ako te tvoje oko pohujša, izderi ga in verzi ga od sebe; boljše ti je z enim očesom iti v življenje, kakor dve očesi imeti, pa verženemu biti v peklenski ogenj.“ (Mat. 18, 9. 9.) In s. Pavl pravi: „Kteri so Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred.“ (Gal. 5, 24.)

12) Dvanajsti sad svetega Duha je čistost. Čistost je med čednostmi to, kar je lilija med cvetlicami. Ta čednost dela človeka angeljem podobnega, Bogu posebno prijetnega; zatorej pravi Jezus: „Blagor njim, ki so čistega serca; oni bodo gledali Boga.“ (Mat. 5, 8.) In tudi s. Janez piše v skrivnem razodenju, da bodo čiste device vživale v nebesih posebno čast, in bodo hodile za Jagnjetom, kamorkoli pojde, in bodo pesem pele, ktere nobeden drugi peti ne ume. Pa tudi ljudje spoštujejo in v časti imajo čiste duše, in sicer ne le samo pobožni ljudje, ampak clo taki, ki sami gerdo in nečisto živé, primorani so jih spoštovati, če tudi ne z jezikom, pa vsaj v sercu.

S tim sem vam na kratko razložil, kakšen sad obrodí s. Duh v keršanskem sercu, v kterem prebiva. Če tedaj najdete v sebi te sadove, smete si svesti biti, da s. Duh v vas prebiva, in da vas je napolnil s svojimi svetimi gnadami. Če pa zapazite v sebi tem sadovom svetega Duha nasprotne grehe, če vidite, da vam je serce od več navezano na svet in posvetne reči, če živite v kregu in prepiru, če ste nepoterpežljivi in terdega serca, če ste neusmiljeni in neprizanesljivi, če ste togotni, nezvesti in nezmerni, če ste nezderžni, nesramožljivi

in nečisti, gotovo je to znamnje in očitno spričevanje, da svetega Duha v sebi nimate. Torej naj pogleda zdaj vsak v svoje serce, in naj preišče svojo vest, in če najde, da tiči v enem ali drugem teh grehov, naj ga kar hitro in nemudoma potrebi iz svojega serca, in naj dela pravo, resnično pokoro in spravi se s svetim Duhom, kterega je razžalil; in potlej bo sveti Duh spet vanj prišel, stanoval bo v njegovem sercu, in v njegovi duši obilno obrodil drag sad teh lepih čednost. Amen.

LXXXII. Keršanski nauk.

§. 9. Od devetega člena vere.

Sveto katoliško cerkev, občestvo (gmajno) svetnikov.

1) Razlaganje osmega člena apostoljske vere sem skončal v zadnjem keršanskem nauku, v kterem sem govoril od dvanajstih sadov svetega Duha. — Danes pa pridemo do devetega člena svete vere, ki je:

Verujem, „sveto katoliško cerkev, občestvo svetnikov.“

Tudi ta člen svete vere obstoji iz dveh delov ali dveh odstavkov. Pervi je: „Verujem v sveto katoliško cerkev“; drugi pa, „Verujem v občestvo (gmajno) svetnikov.“

Ostanimo danes pri pervem odstavku devetega člena, ki velí:

A) Sveto katoliško cerkev.

2) Po prihodu svetega Duha na binkoštno nedeljo so se aposteljni Jezusovi raztekli po vsem svetu, in so Kristusove nauke oznanovali Judom in nevernikom. In Judje in neverniki, kteri so svete Jezusove nauke sprejeli, bili so kerščeni in kristijani imenovani. Tudi zdaj se kristijane imenujemo vsi, ki v Jezusa in njegove svete nauke verujemo, in smo sveti

kerst prejeli. Vsi verni kristijani pa smo zbrani v veliko zbirališče, zvezani v mnogoštevilno družbo, kteri „cerkev“ pravimo, in ktera, kakor vsaka druga družba, svojega poglavarja ali gospodarja ima, le ta razloček je, da ima cerkev tako vidnega kakor tudi nevidnega poglavarja.

3) Kteri pa je nevidni poglavar svete cerkve?

Nevidni poglavar svete cerkve je po besedah svetega Pavla (Efež. 5, 23.) Jezus Kristus sam.

Dokler je Jezus Kristus na zemlji živel, bil je on tudi vidni poglavar svoje svete cerkve. Kader je pa zemljo zapustivši vernil se k svojemu nebeškemu Očetu, ni več vidni, ampak je le še nevidni poglavar svoje svete cerkve. Akoravno namreč zdaj v nebesih na božji desnici sedí, vendar le svojo cerkev zmerom ljubi in varuje, zmerom zanjo skerbí in jo vodi s svojim duhom.

4) Vedel je pa Jezus, da bo njegova cerkev po njegovem odhodu iz tega sveta potrebovala tudi vidnega poglavarja. Že v hiši, v kteri je družinja le majhna, bi šlo vse križema in navprek, ko bi v njej ne bilo nikogar, kteri bi drugim zapovedi in povelja dajal, in bi slehern le po svoji glavi delal, in se deržal le svoje lastne terme. Če je tadaj že v vsaki hiši, že pri majhni družinji potreba gospodarja, koliko bolj potreben je gospodar in poglavar še le v sveti cerkvi božji, ktera je po vsem svetu razširjena, da v njej zmešnjava ne naustane, in da se vse lepo zredoma godí. Zatorej je Kristus prav prav modro storil, da je svoji cerkvi namesto sebe postavil vidnega poglavarja.

Kterega pa je Jezus postavil vidnega poglavarja svoje svete cerkve?

Pervi vidni poglavar za Kristusom je bil s. Peter.

Njega je Zveličar sam postavil poglavarja svoje cerkve. To se je dogodilo po neki posebni dogodbi, ktera se je godila v krajih Cezareje Filipove, kjer je s. Peter Jezusu prelepo spričevanje izgovoril, lepši memo vseh drugih aposteljnov. Vprašal je namreč Jezus svoje učence rekoč: „Kdo, pravijo ljudje, da je Sin človekov?“ Oni pa so rekli: „Nekteri, da je Janez Kerstnik, nekteri pa, da Elija, nekteri pa, da Jeremija

ali prerokov kdo.“ Jezus jim reče: „Vi pa, kdo pravite, da sem?“ Je odgovoril Simon Peter in rekel: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ In Jezus je odgovoril in mu rekel: „Blagor ti, Simon, Jonov sin! ker meso in kerv ti nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih. Pa tudi jaz povem tebi: Ti sí Peter (skala), in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske vrata je ne bodo zmagale. In tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva; in karkoli boš zvezal na zemlji, zvezano bo tudi v nebesih, in karkoli boš razvezal na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih.“ (Mat. 16, 13—19). Te besede očitno spričujejo, da je Kristus postavil Petra poglavarja svoje cerkve. — In kar vidnega poglavarja svoje cerkve je Jezus svetega Petra poterdil še o neki drugi priložnosti, in sicer o tisti priložnosti, o kteri se je Jezus po svojem vstajenju prikazal svojim učencem pri Tiberijaškem morju. Takrat je Jezus rekel Simonu Petru; „Simon Janezov (Jonov)! ali me ljubiš bolj kakor ti le?“ Mu reče: „To je da, Gospod! ti veš, da te ljubim.“ Mu reče: „Pasi moje jagnjeta.“ Mu reče spet: „Simon Janezov! me ljubiš?“ Mu reče: „To je da, Gospod! ti veš, da te ljubim.“ Mu reče: „Pasi moje jagnjeta.“ Mu reče v tretjič: „Simon Janezov! me ljubiš?“ Peter (pa) je žalosten bil, ker mu je tretjič rekel: „Me ljubiš?“ (Spomnil se je namreč, da je bil poprej trikrat zatajil ravno tega Gospoda, kteri ga zdaj trikrat zaporedoma vprašuje: „Me ljubiš?“) in mu je rekel: „Gospod! ti vse veš; ti veš, da te ljubim.“ Mu je rekel: „Pasi moje ovce.“ (Jan. 21, 15—17). Tudi te besede Jezusove razločno na znanje dajejo, da je Jezus svetega Petra postavil za naj višega pastirja in vižarja svoje cerkve.

5) Toda s. Peter je bil umerjoč človek, ki ni mogel vedno in stanovitno ostati vidni poglavar svete cerkve Jezusove.

Kdo je bil tedaj za s. Petrom vidni poglavar svete cerkve?

Vsi pravoredni nasledniki svetega Petra, Rimski papeži, so vidni poglavarji svete cerkve in namestniki Jezusovi na zemlji.

Sveti Peter se je po Jezusovem vnebohodu deržal naj poprej Jeruzalema, kjer je bila keršanska cerkev postavljena na podlago sinagoge (shodnice), ter Judovske vere. Od ondot je svoj sedež prestavil v Antiohijo, poglavituo Sirijško mesto. V tem mestu so se verniki naj poprej imenovali kristijane. Na zadnje se je podal s. Peter v Rim, v kterem mestu je postavil svoj stanoviten sedež, in v kterem mestu je tudi umerl, umerl na križ pribit kakor njegov nebeški Gospod, s tem razločkom, da je imel glavo navzdol obernjeno, noge pa navzgor. Tisti tedaj, ki je bil, po Petrovi smerti postavljen na Petrovo mesto, ter izvoljen v Rimskega škofa, bil je tudi naslednik Petrove apostoljske službe, namestnik Kristusov na zemlji in vidni poglavar svete cerkve Jezusove. Ravno zato imamo slehernega Rimskega škofa, kterega, da se loči od drugih škofov, papeža, to je očeta imenujemo, za Petrovega naslednika na njegovem stolu (sedežu), v njegovi službi, v njegovi časti, imamo ga za namestnika Kristusovega na zemlji, imamo ga za vidnega poglavarja in vladarja svete cerkve Jezusove.

6) Kakor pa je s. Peter dobil in še dobiva svoje naslednike in namestnike, dobivali so jih in jih še dobivajo tudi drugi aposteljni. Hodili so aposteljni od soseske do soseske, in v kterem kraju koli se jim je potrebno zdelo, so škofe postavljali namesto sebe v apostoljsko delo. Zbirali so si v to pripravnih mož, so roke nanje pokladali, nad njimi molili, jim delili s tim duhovno oblast in božjo gnado, kakoršno so bili oni sami poprej prejeli, da so zamogli svoje apostoljsko delo opravljati sveto in prav, Bogu v čast in dušam v zveličanje.

Iz tega vidimo, ljubi moji! da so škofje s papežem vred resnični in pravi nasledníki in namestniki aposteljnov, in spredniki Kristusove cerkve. Nje sv. Duh razvitljuje in vodi, da vladajo sveto cerkev božjo, in čujejo nad Jezusovimi nauki, da se nepopačeni in neskaljeni ohranijo do konca sveta.

Kolikor krat koli tedaj vstane kák krivoverec, ali se vname kak prepir zavoljo resnice Jezusovih naukov, imajo škofje s papežem, vidnim poglavarjem svete cerkve, oblast, krive nauke presojevati in zavreči, in čiste in nevskrunjene nauke vernim razlagati, da jih verujejo in obderže, in to tudi vselej storé, kadarkoli se kaže kaka taka potreba. V ta namen se snidejo v kakem

odločenem mestu, da se združeni pomenijo med seboj zavolj tega ali unega nauka, zastran te ali une resnice svete vere, in krive nauke zaveržejo, prave pa poterdijo. Taki škofijski shodi se imenujejo cerkveni zbori ali cerkvene zbirališča. Tak cerkven zbor je sklical papež Pij IV. v mesto Trident na Tirolih o tistem času, o kterem je Luter Martin na Nemcih sejal svoje krive nauke. Zbralo se je v zbor kakih 300 škofov, ki so po natanjčnem preiskovanju in pretresanju zavergli nove krive nauke, in na tanjčno določili in poterdili stare Kristusove nauke, ktere je cerkev zmerom skerbno varovala, sama verovala in verovati ukazovala. Vse te določila so škofje spisali, in spisane vernim v roke dali, da so se jih lahko deržali. In vsi, kteri so Tridentínski zbor vbogali, ostali so pravoverni kristijani; kteri se pa niso hotli podvreči sklepom tega cerkvenega zbora, bili so za krivoverce spoznani. In ta škofijski shod je ravno tisti Tridentinski cerkveni zbor, kterega vam v pridigah in keršanskih naukih več kot enkrat v misel jemljemo.

7) Ali so pa kristijani dolžni, verovati in storiti vse to, kar določijo škofje zbrani v cerkvenem zboru?

Da, slehern kristijan je dolžen škofom v cerkvenem zboru zbranim verjeti in tudi storiti in spolnovati, kar velevajo in ukazujejo. To namreč je že Jezus sam zapovedal, ter rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kteri je mene poslal.“ (Luk. 10, 16). Zraven tega se tudi nikomur ni treba bati, da bi ga cerkev v kako zmoto zapeljala; zakaj škofje zbrani v cerkvenem zboru se ne morejo motiti, da bi za Jezusov nauk spoznali to, kar ni Jezusov nauk, in da bi zapovedovali kaj, kar bi bilo Kristusovemu evangeliju nasprot. Kristus namreč je svojim aposteljnom in vsem njih naslednikom obljubil svetega Duha, Duha resnice, in zraven tega jim je tudi še obljubil, ter rekel: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ (Mat. 28. 20.) Če tedaj s. Duh vodi in vlada sveto cerkev božjo, in se Jezus vedno pri njej nahaja, sveta cerkev nikakor ne more priti v zmoto. Slehern kristijan se more in mora torej s pokojnim sercom podvreči vsem, kar sklenejo cerkveni zbori, in si sme svest biti, da ga

cerkev nikdar ne bo zapeljala v zmoto, ker ona ne govorí sama iz sebe, ampak Bog sam iz nje govorí.

8) Kako dalječ pa se sveta cerkev raztegne? ali kaj vse obseže in oklepa sveta cerkev Jezusova?

A) Beseda „cerkev“ v daljnem ali širjem pomenu pomenja zbor vseh pravovernih kristijanov na tem in na unem svetu, kteri so po veri poklicani k resnici in spoznanju božjemu, in prosti tàme nevednosti in zmote v Boga verujejo in ga v duhu in resnici časté. Zatorej pravi s. Avguštin: „Cerkev je po vsem svetu razkropljeno verno ljudstvo. Ona obsega vse verne iz vseh krajev in vseh časov; obsega tiste, ki na tem svetu živé, kakor tudi tiste, ki so srečno umerli, in so zdaj že v večnosti.“

a) Sveta cerkev obsega verne iz vseh krajev sveta, naj se že znajdejo ali v tem ali v drugem delu sveta, naj že živé v beli Europi, v kteri mi živimo, ali v soparni Aziji, ali v zamorski Afriki ali daljni Ameriki ali kodar si koli bodi. — Včasih se res tudi posamezne družbe pravovernih kakega posebnega kraja cerkev imenujejo. Tako na primero jih s. Pavl imenuje ko Rimljanom (16, 16) piše: „Pozdravljajo vas vse Kristusove cerkve.“ In s. Janez v skrivnem razodenju (1, 4) piše „sedmerim cerkvam, ktere so v Aziji: Gnada in mir vam bodi od njega, kteri je, in kteri je bil, in kteri bo prišel.“ Pri vsem tem pa vendar le ne smete misliti, da je več pravih cerkev. Vse te posebne cerkve namreč so le posamezne keršanske občine ali soseske, nikar pa vesoljna cerkev; so le udje enega duhovnega telesa, ktero duhovno telo je vesoljna cerkev. Take posamezne cerkve imajo tiste nauke, tiste zakramente in ravno tistega poglavarja, kakor vesoljna cerkev. Vendar pa nimajo vseh tistih pripomočkov, ki jih ima vesoljna cerkev, tudi ni Kristus posameznim cerkvam obljubil tiste posebne pomoči in nebeške voditve, ktero je obljubil vesoljni cerkvi: zato pa tudi posamezne cerkve v to ali uno zmoto pasti zamorejo; vesoljna cerkev pa nikoli ne. Prava, vesoljna Kristusova cerkev obsega vse pravoverne iz vseh krajev, iz vseh delov sveta, izmed vseh narodov, iz med vseh jezikov, iz med vseh stanov. Pravoverni kristijani iz vseh krajev so udje enega duhovnega

telesa, čegar glava je Kristus; so otroci ene in ravne tiste matere, svete katoliške cerkve.

b) Prava cerkev na dalje obsega verne vseh časov, obsega ne le samo tistih, ki so že živeli, ali zdaj žive, ali bodo še živeli začemši od tistega časa, od kar je Kristus na svet prišel in delo našega zveličanja dokončal: ampak obsega tudi une verne, kteri so v stari zavezi živeli, stare očake namreč, preroke in vse pobožne ljudi, kteri so živeli po božjem razodenju. Vsi ti so udje ene in ravno tiste cerkve, ker so bili opravičeni po zasluženju Jezusovem, ki je edini srednik med Bogom in človekom. Verni stare zaveze so verovali, da bo Zveličar prišel; mi pa verujemo, da je že prišel; tedaj smo vsi udje enega in ravno tistega duhovnega telesa, vsi udje svete keršanke katoliške cerkve.

c) Sveta cerkev na posled ne obsega le samo tistih vernih, kteri na tem svetu živé, ampak obsega tudi vse tiste verne, kteri so časno življenje že zapustili, se v gnadi božji ločili iz tega sveta, in so že pred nami v večnost šli, šli ali v nebesa, kjer zdaj že uživajo večno plačilo izvoljenih, ali pa v vice, kjer se morajo vicati in pokoriti za tiste grehe, za ktere v sedajnem življenju še niso bili zadosti pokore storili.

Če tedaj sveto cerkev premišljujemo od te strani, ter od strani različnih krajev na tem in unem svetu, v kterih se znajdejo njeni verniki, razdelimo jo v tri dele ali tri verste: v bojevavno, v zmagatevno in v terpivno cerkev.

a) Bojevavna ali vojskovavna cerkev je na tem svetu, na kterem se morajo verni močno vojskovati s skušnjavami, ktere jim prizadeva grešno poželjenje, zapeljivi svet in hudi duh, ako hočejo Bogu zvesti ostati.

b) Zmagatevna ali poveličana cerkev se znajde v nebesih, kjer ni nobene vojske več, in kjer se izvoljeni napajajo iz potokov nebeških sladkost.

c) Terpivna ali terpijoča cerkev pa ima svoje stanje v vicah, v kterih se verne duše v ognju terpljenja čistijo grešnih madežev, kterih se niso še bile zadosti očistile na tem svetu.

To, glejte! je cerkev v daljnem ali širjem pomenu.

B) Premislimo zdaj še cerkev v njenem bližnjem ali tesnejem in ožejem pomenu, ter odgovorímo na vprašanje:

Kaj je sveta keršansko katoliška cerkev na zemlji?

Sveta keršansko katoliška čerkev je vidni zbor vseh pravovernih kristijanov pod vidnim poglavarjem, Rimskim papežem, kteri ene nauke verujejo in ene zakramente prejemajo.

Zbor pravovernih kristjanov je telo svete cerkve, njena duša je pa gnada božja in ljubezen. Brez ljubezni bi bili udje mertvi, ne imeli bi življenja, ne imeli bi moči mladiki enaki, ktera od terte soka ne dobivši sadu ne stori, ampak vsahne. — Nekerščeni pa, ter Judje, Turki in drugi neverniki in molikovavci tedaj niso udje prave cerkve, ker nimajo vere, ne kersta, ne drugih zakramentov, in tudi pastirjev svete cerkve ne poznajo in ne poslušajo njih glasu. Udje cerkve pa tudi niso krivoverci, kteri so sicer kerščeni, pa potlej od prave vere odstopijo; ali kteri se ne deržé resnic, kterih se sveta cerkev derží marveč se terdovratno deržé zmot, ktere so resnici nasprot; ali ločenci (razkolniki), kteri Rimskega papeža, naslednika svetega Petra, nočejo spoznati kar poglavarja svete cerkve. Vsi ti niso udje svete cerkve, ker nočejo verovati, kar sveta cerkev veruje, in nočejo pokorščine skazovati sveti cerkvi. Ravno tako tudi niso udje svete cerkve izobčenci kteri so sicer kerščeni in verujejo vse, kar so verovati dolžni, pa so zavoljo kakih velikih pregreh ali silne terdovratnosti izobčeni, iz cerkvene družbe pahnjeni ali v cerkveno pano djani. In tudi tisti niso udje svete cerkve, kterim so sveti zakramenti vstavljeni in odrečeni.

Naj vam zdaj memogrede odgovorim tudi še na vprašanje:

Kdo se znajde v krivi veri z lastnim zadolženjem ali z hudobno voljo?

V pervič tisti, ki spozna pravo cerkev, pa se jej zavoljo te ali une reči ne podverže. Drugič tisti, kteri bi po resničnem prizadevanju lahko spoznal pravo cerkev, pa zavoljo tega ali unega vzroka resnice ne išče.

Ali pa kdaj smemo soditi in reči: ta je krivoverec po lastnem zadolženju, ta pa brez vsega zadolženja?

Tega ne smemo; zakaj sodbo je Bog priderżal samemu sebi, le on sam preiskuje serca in obisti in sodi človeške skrivnosti (Ps. 7, 10. Rimlj. 2, 16.).

Kaj pa porečem od grešnikov, ter tistih kristijanov, kterih dela so nasprot veri, ktero terdijo, in kterih življenje je nasprotno naukom svetega evangelija? Nič drugega ne porečem, kakor to, da so taki ljudje le s telesom svete cerkve združeni, nikakor pa ne ž njeno dušo. S telesom svete cerkve so sklenjeni, ker imajo ravno tisto vero, ravno tiste svete zakramente in so pod oblastjo ravno tistega višega pastirja, kakor vsi drugi pravoverni kristijani. Z dušo svete cerkve pa niso združeni, ker v njih sercu greh prebiva, ne pa ljubezen in gnada božja, ktera je dušno ali duhovno življenje. Oni so mertvi udje cerkvenega telesa; od telesa sicer niso ločeni, vendar pa od njega nimajo ne življenja, ne gibanosti, ne moči. — Sveta cerkev namreč na tem svetu obstojí iz dobrih in hudobnih ljudi, iz pravičnih in grešnikov. Sveto pismo jo primerja njivi, na kteri raste dobro zernje in ljulika skupej; primerja jo z gumnom (skednjem), na kterem je pšenica s plevami zmešana; primerja jo z mrežo, ktera je napolnjena z dobrimi ribami in malopridnimi, primerja jo z hlevom, v kterem se znajdejo kozli in ovce. Pravični so žlahni del, so žlahni udje svete cerkve, grešniki so pa malopridni del, so nevredni udje svete cerkve. Grešniki so udje svete cerkve, kakor je bil Judež ud aposteljnov, to je, pravi s. Avgustin, grešniki so po številu, ne pa po zasluženju, na videz, ne pa po čednosti udje cerkve; oni spadajo le k telesni družbi ne pa k dušni. — Akoravno pa na tem svetu grešniki s pravičnimi skupej v sveti cerkvi živé, vendar le bo po Kristusovih besedah prišel dan, o kterem bo grešnike ločil od pravičnih, kakor loči hišni gospodar ljuliko od pšenice, ribič dobre ribe od malopridnih, pastir kozle od ovec. — Vse to nas uči, da bi nam nič ne pomagalo, ako smo kerščeni, ako le samo verujemo, kar sveta cerkev uči, in brez pravega pripravljanja prejemamo svete zakramente, in se znajdemo pod oblastjo pastirjev svete cerkve sklenjeni; vse to bi nam nič ne pomagalo, če ne bomo tudi v delih skazovali svoje vere,

vredno prejemali svetih zakramentov, radovoljno ubogali duhovnih pastirjev in če ne bomo po takem potu sklenjeni tudi z dušo svete cerkve. Amen.

LXXXIII. Keršanski nauk.

Od lastnost prave cerkve in zakaj imenujemo sveto cerkev svojo mater?

1) Kako ljuba da je sveta cerkev Jezusu, vidi se iz mnogih izrekov svetega pisma; vidi se iz tega, da je ž njo storil večno zavezo, kakor prerokuje prerok Ozej (2, 19. 20.) rekoč: „Zaročil se bom s teboj na vekomej: in zaročil se bom s teboj v pravici, in v sodbi, in v milosti, in v usmiljenju. Zaročil se bom s teboj v veri (zvestobi); in spoznala boš, da jaz sem Gospod.“ Kako ljuba mu je, vidi se iz besed Pavlovih, ki piše Efežanom (5, 25. 27.): „Kristus je cerkev ljubil, in sam sebe zanjo dal, da bi jo posvetil, ker jo je očistil v koplji vode z besedo življenja; da bi napravil sam sebi častito cerkev, ktera nima ne madeža, ne gerbe, ali kaj drugega takega, temveč da je sveta in neomadeževana.“ Kako ljuba mu je, vidi se tudi iz bukev pregovorov ali pripovest kralja Salomona (8, 31.), ki pripoveduje od Jezusa, božje Modrosti, da govori rekoč: „Moje veselje je bivati z človeškimi otroci.“ Kako ljuba mu je, vidi se iz visoke pesmi, v kteri kliče Jezus svojo cerkev s tolikanj priserčnimi imeni, ter jo imenuje svojo prijatelico, svojo sestro, svojo golobico, svojo neomadeževano. Ker je sedaj prava cerkev tolikanj ljuba Jezusu, da se iz tega skleniti, da jo je Jezus gotovo s posebnimi gnadami obdaroval in ozalšal s posebnimi lastnostmi, ktere jo poveličujejo pred nebom in pred svetom.

2) Ima pa prava cerkev štiri posebne lastnosti ter je; a) vidna; b) nezmotljiva; c) neminiji oča, obstoječa do konca sveta; d) zveličavna, in sicer edinozveličavna.

a) Prava cerkev je vidna. Prava cerkev Jezusova se zamore vselej spoznati in od vseh drugih ločiti; Kristus namreč je vidno cerkev vstanovil z vidnimi znamnji. Ako bi Kristus tega ne bil storil, bi ne bil smel z večnim pogubljenjem žugati tim, ki ne poslušajo njegove cerkve. Rekel pa je: „Ako greši zoper tebe tvoj brat . . . povej cerkvi. Če pa cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik.“ (Mat. 18, 15. 17.) In svojim učencom je naročal rekoč: „Pojdite po vsem svetu, in oznanujte evangelije vsi stvari. Kdor veruje in bo kerščen, bo zveličan, kdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ (Mark. 16, 15. 16.) — Jezusova cerkev je vidna, ker njeni nauk oznanujejo in njene zakramente delé vidno pooblasteni in vidno združeni predniki. Njena vera, njeni nauki niso skriti, ampak so očitni in se očitno oznanujejo pred vsem svetom. Njeni zakramenti so vidne znamnja nevidne gnade božje, in se očitno delé. Že po preroku Izaiju (61, 8. 9,) je Bog govoril, da se bo prava cerkev poznala rekoč: „Večno zavezo bom storil ž njimi. Njih zarod bo znan med narodi, in njih otroci (bodo na imenu) med ljudstvi: vsi, ki jih bodo vidili, jih bodo spoznali; zakaj oni so rodovina, ktero je blagoslovil Gospod.“ To prerokovanje se lepo spolnuje nad cerkvijo, ker ona je vidna, je očitna, kakor je prerok od nje prerokoval. Tudi Jezus sam je rekel svojim učencom: „Vi ste luč sveta. Mesto se ne more skriti, ktero na gori stoji“, (Mat. 5, 14.) to je: Vi ste namenjeni, svet s svojim naukom razsvitljevati, podučevati; stopite tedaj serčno na noge, ne bojte se preganjanja. Te besede razločno kažejo, da je Jezusova cerkev vidna. Kakor luč sveta ali solnce obseva vse kraje, na ktere razpošilja svoje žarke, in kakor se mesto na gori stoječe vidi od blizo in dalječ, ravno tako tudi sveta cerkev razpošilja luč svete vere na vse kraje sveta, oznanuje sveto evangelije ob jugu in severu, ob vzhodu in zahodu. Skoraj ga ne bo ljudstva na svetu, da bi od keršanstva še nič ne bilo zvedelo. Previdnost božja premodro skerbi, da se sveto evangelije oznanuje vsem stvarem, in da keršanstva zveličavno drevo svoje veje širi in razteguje zmerom dalj in dalj na vse štiri dele sveta, dokler bi vse ljudstva ne prišle v edinost vere in spoznanja Sina božjega (Efež. 4, 13,). In v ta namen ozna-

nuje keršansko vero brez števila nevtrudljivih učenikov v bližnjih in daljnih deželah, in clo divjim divjakom se v serca poklada seme Kristusovih nebeških naukov, kakor ga je pokladal naš pokojni Knoblehar z drugimi našimi rojaki vred v serca černih zamorcev, in ga pokladajo goreči škof Baraga z drugimi našimi domačini v serca Ámerikanskih Indijanov. — Prava cerkev je tedaj vidna; lahko jo vidi, lahko jo najde, kdor jo viditi hoče, hoče iskati in najti!

b) Druga lastnost prave cerkve je, da je nezmotljiva. Sveta Jezusova cerkev je nezmotljiva v ozir nauka, ki ga uči, zastran vere in obnašanja. To se pravi: katoliška cerkev uči vedno čisti in neskaljeni nauk, kakoršnega je prejela od Jezusa, in še člo ne more nič drugega in nič drugači učiti, kakor kar je Jezus učil; zato jo s. Pavl (I. Tim. 3, 15) imenuje „steber in temelj (podlago) resnice“, in piše Efežanom (4, 14.), da je Jezus svoji cerkvi zapustil pastirje in učenike, „da nismo več otroci omahljivni in sem ter tje majani od vsakega vetra uka po hudobiji ljudi, po zvijačini, s ktero zapeljujejo v zmoto.“

Da je katoliška cerkev res nezmotljiva, nam spričuje trojna Jezusova obljuba, in sicer obljuba, da „bo on pri njej ostal vse dni do konca sveta“; (Mat. 28, 20.) obljuba, da „duh resnice pri njej ostane vekomej“; (Jan. 14, 16, 17.) in obljuba, da je tudi peklenska moč ne bo premagala. Ako bi se cerkev v ozir Kristusovega nauka zmotila, bi jo premagala moč pekla, iz kterega je laž doma. Če tedaj s. Duh, ki je duh resnice, vodi Jezusovo cerkev, in je Jezus sam vedno pri njej, ni mogoče, da bi ona zašla v kako zmoto.

Res je sicer, da se je zastran Kristusovega nauka zmotil že marsikteri katolišk učenik; toda sveta cerkev njegove zmote nikoli ni poterdila, marveč je izobčila ali iz med svoje družbe pahnila vsakega takega učenika, ki ni hotel preklicati svoje zmote. Dar nezmotljivosti namreč ni dodeljen vsakemu posameznemu udu ali učeniku, temveč le vesoljni cerkvi.

Ako bi torej kdaj v cerkvi kak prepir ustal zastran uka, moramo poslušati tiste učenike, kteri ostanejo s papežem zedinjeni. Rekel je namreč Jezus svetemu Petru, pervaku izmed aposteljnov in poglavarju svete cerkve: „Simon, Simon! glej, satan vas je hotel imeti, da bi vas presejal kakor pšenico. Jaz pa sem

prosil zate, da ne jenja tvoja vera; in ti, kadar se boš nekdaj spreobernil, poterdi svoje brate.“ (Luk. 22, 31. 32.)

Ko bi bila sveta cerkev zmotam podveržena, bi Jezus ne bil tolikanj priporočal in zapovedoval, poslušati jo in jej pokorščino skazovati. Ker je pa njegova cerkev nezmotljiva, rekel je svojim aposteljnom in vsem njih naslednikom: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kteri me je poslal.“ (Luk. 10, 16.) — Glas cerkve je tedaj Kristusov glas, je glas resnice. In sveta cerkev se v ozir nauka ravno tako ne more zmotiti, kakor se ne more zmotiti Kristus, kteri jo vodi. Iz tega se izhaja, da je prava cerkev nezmotljiva.

e) Sveta cerkev je neminijoča ali obstoječa do konca sveta.

Le pomislite, kako se je sveta katoliška cerkev lepo ohranila v preteklih časih, v kterih se je znašla v neznanih stiskah; kako je zmagala in vžugala vse sovražnike, kteri so jo hotli pokončati. Le pomislite, koliko so si Judje prizadevali, zatreti in vgonobiti sveto cerkev Jezusovo že kar o njenem pervem začetku. Mislili so, da bo že zaterta in v nič djana, ako le umoré Jezusa, njeno glavo. Umorili so ga, pa cerkev se je še zmerom ohranila. Ko vidijo, da so se zmotili, dvignejo se nad aposteljne in učence Jezusove, ter jim terdo prepovedujejo, oznanovati križanega Jezusa. Ko pa Judje vidijo, da jih aposteljni ne vbogajo, in še zmerom oznanujejo nauke Jezusove, začeli so neusmiljeno preganjati aposteljne in učence Kristusove; pa bolj ko jih preganjajo, glasneje se je glasila beseda Gospodova, in bolj se je naraščala in množilo število pravovernih v Jeruzalemu. Judje začnó zdaj Jezusovim učencom po življenju streči in jih moriti. Učenci so morali Jeruzalem zapustiti, in se vmakniti v sosednje dežele, pa tudi to nič ni zmanjšalo Jezusove cerkve, ampak jo je še clo množilo, zakaj učenci Jezusovi so oznanovali Jezusove nauke povsod, kamorkoli so se bili raztekli, brez števila ljudi so spreobernili in pridobili Kristusovi cerkvi.

Zraven Judov so tudi neverniki neusmiljeno preganjali in stiskali Jezusovo cerkev. Zatiral jo je ves neverski svet; zatirale so jo gosposke s svojo oblastjo, modrijani s svojimi

nauki, in priprosto ljudstvo jo je sovražilo. Imeli so pravoverne kristijane za krivoverce, kteri mir razdirajo med ljudmi, za rovarje in puntarje, ki prekucije delajo zoper poglavarje in oblastnike. Režali so nad vernimi, zasramovali so jih, tepli so jih, kamnjali so jih, metali jih v ječe, križali jih, z mečem in ognjem neusmiljeno mučili in morili. Zadosti jim je bilo, da je kdo rekel: „Kristijan sem!“ in že so ga obsodili v muke in smert. Pa hujše ko so verne morili, več jih je bilo. „Kerv mučencov je bila seme novih kristijanov“, spričuje nek imeniten cerkven učenik. Cerkev se je ohranila vsem stiskam in vsemu zatiranju vkljub, vedno je rastla, vedno se množila in vedno veča prihajala. — To nam je očitna priča in živo spričevanje, da cerkev terdno stoji, da ne bo zginila, da je neminijoča, obstoječa do konca časov.

In ni se nam čuditi, da se je cerkev v sredi tolikih stisk vendar le ohranila! Ona ni človeško delo, temveč je delo premodrega in vsegamogočnega Boga; zatorej je niso mogli zatreti ne Judje, ne neverniki. — In Bog, ki jo je ohranil do zdaj, ohranil jo bo tudi za naprej do konca sveta. In kakor gotovo božje obljube ne bodo ostale nedopolnjene, ravno tako gotovo tudi cerkev Jezusova ne bo prešla. Zakaj Jezus pravi: „Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bodo prešle.“ (Mat. 21, 35.) — Že v stari zavezi je kraljevi prerok prerokoval od cerkve božje, ter rekel: „Tvoje kraljestvo je kraljestvo za večne čase in tvoje gospostvo za vse rodove.“ (Ps. 104, 12.) Prerok Daniel (2, 44.) je rekel kralju Nabuhodonozorju: „Tiste dni bo Gospod iz nebes obudil kraljestvo, ktero na vekomej ne bo razdjano; in (to) njegovo kraljestvo ne bo dano nobenemu drugemu ljudstvu, in bo podrobilo in pokončalo vse druge kraljestva: ono pa bo stalo na vse vekomej.“ In ko je angelj Gabriel Mariji češčenje prinesel, ter jej oznanil, da bo spočela Sina božjega, jej je rekel: „Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila Sina, in imenuj njegovo ime Jezus. Ta bo velik in Sin Najvišega imenovan; in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida njegovega Očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomej, in njegovemu kraljestvu ne bo konca.“ (Luk, 1, 31. 33.) — V novi zavezi je pa Kristus sam obljubil, da bo njegova cerkev obstala do konca

časov. Rekel je Petru: „Ti si Peter (skala), in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske vrata je ne bodo zmagale.“ (Mat. 16, 18.) In svojim učencom je obljubil: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ (Mat. 28, 20.) — Ko tedej nobena in clo peklenska moč ne more zmagati cerkve Kristusove, gotovo je da je neminijoca ali obstoječa. — Akoravno tedaj satan nevernike podkuruje, da neusmiljeno ravnajo s kristijani; akoravno zaterduje serca krivovercov, da razpertije delajo v cerkvi, akoravno podpihuje hudobne katoliške kristijane, da svoji lastni materi sekajo kervave rane: vendar le satan z vsem tim nič ne bo opravil! Cerkev bo zmagala in vžugala vse, ki jo hočejo končati in zatreti, zakaj Jezus Kristus se zanjo bojuje in poteguje, varuje in brani jo in jo bo varoval in ohranil do konca sveta. Ona je neminijoča ali obstoječa!

d) Katoliška cerkev je zveličavna in sicer edino zveličavna. To se pravi: da se zamoremo odrešenja in večnega zveličanja le vdeležiti, ako s katoliško cerkevjo ostanemo v zvezi ali v občestvu, ker le ona ima moč nas zveličati. — Da nas pa le samo katoliška cerkev zveličati zamore, pride od tod, ker le katoliška cerkev ima vpervič edinopravi Jezusov nauk, in vdrugič k zveličanju potrebne svete zakramente. — Po tem takem tedaj ni še zadosti v zveličanje, da človek le v enega Boga veruje, naj si je že pri tem ali katolišk kristijan ali ne. Da ni vse eno, ali je človek katolišk krištjan ali ni katolišk kristijan, vidi se najpoprej že iz tega, ker Boga gotovo ne časti, kdor terdovratno zametuje kterokoli božjih resnic, ali kterega svetih zakramentov, ali kdor zaničuje kterega teh, ki jih je sveti Duh postavil, da vladajo sveto cerkev božjo (ap. dj. 20, 28.). Na dalje Kristus kar naravnost pravi: „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik ali očiten grešnik.“ (Mat. 18, 17.) Torej pravi s Avgustin: „Kdorkoli je ločen od katoliške cerkve, ravno zavoljo tega, ker je po tem takem ločen tudi od edinosti Kristusove, ne bo imel večnega življenja, ampak jeza božja ostane nad njim, ako tudi še tako hvalevredno živí.“ — Kdor hoče tedaj večno življenje doseči in se zveličati, znajti se mora v katoliški cerkvi, mora biti ud svete matere katoliške cerkve, mora verovati vse, kar sveta cerkev uči, mora pokoren biti papežu, pokoren biti svojemu duhovnemu višemu pastirju.

3. Dostikrat že ste slišali, ljubi moji! da Jezusovo cerkev imenujemo „našo mater“. Kaj pravite:

Zakaj nek Jezusovi cerkvi pravimo: „naša mati“?

Jezusovo cerkev pač po vsi pravici svojo mater kličemo, in sicer naj poprej zato, ker nas je ona v svetem kerstu duhovno prerodila in v otroke božje posvetila; na dalje zato, ker nas ona hrani z božjo besedo, ktero nam razlaga v pridigah in keršanskih naukih, in nas živí in redí z angeljskim kruhom v zakramentu svetega rešnjega Telesa; svojo mater jo imenujemo tudi zato, ker nas ona v strahu božjem redí, ter od greha odvračuje, k dobremu napeljuje; in na posled zato, ker nam ona z molitvijo, tolažbo in pomočjo vsegdar na strani stojí v življenju, o smerti in po smerti.

4. Častimo torej in ljubimo sveto cerkev, kakor svojo mater; radi poslušajmo njene nauke, in se ponižno podverzimo vsem njenim zapovedim, da nas bo ona, naša mati, srečno pripeljala tje gori v nebesa k Bogu, našemu Očetu!

Da zamoremo v naši sveti cerkvi zveličani biti, nam clo krivoverci ne morejo vtajiti. Kraljevična Elizabeta Kristina Volfenbiteljska se je znašla v Lutrovi krivoveri. Imela pa se je zaročiti z Dragotinom (Karolom) Avstrijanskim, kteri je pozneje nemški cesar postal z imenom Dragotin ali Karol VI., in je bil naše katoliške vere. Pred poroko pa bi bila imela kraljeva nevesta svojo krivo vero zamenjati za ženinovo pravo vero, da bi bila ženin in nevesta ene, in sicer katoliške vere. Ker si pa sama svetovati ne ve, ali bo prav storila, ali ne, če svojo poprejno vero zamenja za drugo vero, obernila se je do Luteranov, kterih vere se je dosihmal deržala, in je pri njih sveta iskala. V mestu Helmstädt zbrani protestantiški bogoslovci ali luteranski učeniki pa so to vprašanje rešili takole, da se katoličani v ozir verskih resnic ne znajdejo v zmoti, in da zamore človek tudi v njih veri doseči večno zveličanje. „Če je pa taka“, reče kraljeva nevesta, kader je slišala to določilo, „se kar nič več ne bom pomišljevala, in bom kar jutro prestopila v rimsko-katoliško cerkev; zakaj gotovo je naj bolj pametno, v tolikanj imenitni reči deržati se naj varnišega pota.“ Enakih misel je bil tudi njeni oče, in je s svojo

hčerjo vred svojo krivo vero zamenjal za našo pravo sveto vero, ter prestopil v našo sveto edinozveličavno cerkev.

O blagor, trikrat blagor nam, ki se že od svojega rojstva sem znajdemo v naročju edinoprave katoliške cerkve; v krilu za naše zveličanje tolikanj skerbne matere! Bodimo tudi mi njeni vbogljivi, vsegdar verni in pokorni otroci, da se bo božja obljuba, navezana na četerto božjo zapoved, spolnovala tudi nad nami, da bomo dobro in dolgo življenje imeli že na tem svetu, na unem pa večno življenje v nebesih! Amen.

LXXXIV. Keršanski nauk.

Od znamenj, po kterih se prava cerkev loči od vsake druge cerkve.

1. Mi katoljški kristjani pravimo, da mi imamo resnico, in da naša cerkev je prava cerkev. Pa tudi krivoverci terdijo, rekoč: „Pri nas je resnica! Naša cerkev je prava cerkev?“ Torej vprašujem: kako se prava Jezusova cerkev spozna? ali: po kterih znamnjih se prava cerkev Jezusova loči od vseh drugih krivoverskih cerkev?

Prava cerkev Jezusova, zunaj ktere ni zveličanja, ima štiri vidne znamnja, po kterih se spoznavlja in loči se od vseh drugih. Ona je: a) edina; b) sveta; c) vesoljna ali katoljška; in d) apostoljska.

a) Prava cerkev Jezusova je edina. Jezus namreč ni več cerkev postavil, ampak le eno edino. Da je le samo ena, edina Jezusova cerkev, uči nas sveto pismo stare in nove zaveze, in nam spričuje ustno izročilo. Od ene, ter edine Jezusove cerkve govori že sveto pismo stare zaveze, kader pripoveduje od ženina v Visoki pesmi (6, 8.) tako le govorivšega: „Ena je moja golobica, moja popolna, edina je svoje matere.“ Od ene edine cerkve govorí med drugimi tudi sv. Pavl v novi zavezi rekoč: „Eno telo je in en duh.“ (Efež. 4, 4.) Ravno to spričuje tudi sv. Krizostom, ko pravi: „Če je cerkev iz Boga, mora biti edina, tedaj ne le Korintarska, ampak vesoljnega sveta, ker ime cerkev ne naznanja kake ločitve, ampak le edinost in soglasje.“ To eno in edino cerkev

primerja sv. Pavl človeškemu telesu, ko pravi: „Kakor imamo v enem telesu veliko udov, vsi udje pa nimajo ravno tistega opravila; tako nas je veliko eno telo v Kristusu, slehern pa smo eden drugega udje.“ (Rimlj. 12, 4. 5.) Udje tega duhovnega telesa imajo sicer vsak svoj poseben poklic, vendar so pa vsi združeni v eno telo po veri, po svetih zakramentih, po poglavarju. Tedaj se sveta cerkev edina imenuje tudi zato, ker imajo pravoverni kristjani vesoljnega sveta vsi ravno tisti nauk, ravno tiste zakramente, ravno tistega poglavarja, rimskega papeža.

Prava cerkev mora biti naj poprej edina v veri, to je: vsi udje prave cerkve morajo imeti ravno tisto vero, morajo se deržati ravno tistih naukov, morajo verovati ravno tiste resnice, spolnovati ravno tiste cednosti. Zatorej piše sv. Pavl: „Ena vera je, en kerst, en Bog in Oče vseh.“ (Efež. 4, 5. 6.) In da se ta ljubezniva edinost v veri ohrani, je po besedah ravno tega aposteljna „ene Bog v cerkvi postavil, v pervič aposteljne, v drugič preroke, v tretjič učenike, potlej moči, po tem dari ozdravljati, pomagati, vladati, mnogotere jezike govoriti, govore razlagati.“ (I. Kor. 12, 28.)

Kakor je pa cerkev v ozir vere eno telo, mora tudi v ozir svetih zakramentov edinost imeti. Njeni udje morajo vsi in povsod prejemati ene in ravno tiste svete zakramente, da se kaže lepa edinost in zveza med njimi, kakoršna mora biti med udi enega in tistega telesa. Ravno v to merijo besede Pavlove, ki pravi: „Kterikoli ste v Kristusu kerščeni, ste Kristusa oblekli. Tukej ni Jud, ne Grek; ni suženj, ne prost; ni možak, ne ženska. Zakaj vi ste eno (telo) v Kristusu Jezusu.“ (Gal. 3, 27. 28.) „V enem Duhu namreč smo mi vsi v eno telo kerščeni, ali Judje ali neverniki, ali sužnji ali prosti; in vsi smo bili v enem Duhu napojeni.“ (I. Kor. 12, 13.) Enakega pomena so tudi tiste besede aposteljnove, ktere govorí od svetega obhajila rekoč: „Posvečeni kelih, ki ga posvečujemo, ali ni vdeleženje kervi Kristusove? in kruh, ki ga lomimo, ali ni vdeleženje telesa Gospodovega? Ker smo, dasi nas je veliko, en kruh, eno telo vsi, kteri se enega kruha vdeležujemo.“ (I. Kor. 16, 17.)

Kakor je prava cerkev edina v veri in v zakramentih, mora edina biti tudi v poglavarju. Ko bi cerkev glave ne

imela, ne bila bi popolno telo; ko bi pa več glav imela, vstalo bi iz tega mnogo zmešnjav in razpertij, in v cerkvi bi nobene edinosti ne bilo. Cerkev mora tedaj glavo imeti, in sicer le eno glavo. In ker je cerkev vidno telo, mora zraven nevidnega poglavarja Jezusa Kristusa sedečega ob desnici Očetovi v nebesih, imeti tudi vidno glavo ali vidnega poglavarja. In pervi vidni poglavar, kterega je Jezus namesto sebe postavil v cerkvi, bil je sv. Peter. Za sv. Petrom so pa rimski papeži nasledniki svetega Petra in glava ali poglavarji svete cerkve. Vsi verni morajo biti pod pokorščino rimskega papeža in morajo sklenjeni biti ž njim, svojim najvišim pastirjem. In ta družba, ter družba pravovernih kristjanov pod vidnim poglavarjem, rimskim papežem, je prava Jezusova cerkev. Kdor pa noče rimskega papeža spoznati za papeža ali poglavarja prave cerkve, se v tem od cerkve loči, in neha biti ud prave cerkve.

Tako tedaj mora prava cerkev Jezusova edina biti v veri, edina v zakramentih, edina v poglavarju.— In oj kako ljubezniva in lepa je ta edinost. Pojdi v Azijo ali Afriko; prepelji se v Ameriko ali Avstralijo; povsod se ti bo v pravi cerkvi oznanovala ena in tista božja beseda, povsod boš prejemal ene in ravno tiste zakramente, povsod se boš znašel pod ravno tistim poglavarjem, rimskim papežem. In posebne šege ali ceremonije (obredi), ktere vtegnejo različne biti po različnih krajih, pri različnih narodih, te miloljube edinosti kar nič ne kalé, ker ne zadevajo ne verskih resnic, ne nauka svete cerkve.

b) Prava cerkev mora vdrugič biti sveta. Da mora biti cerkev Jezusova sveta, spričuje sv. Pavl, ko pravi: „Kristus je cerkev ljubil, in sam sebe zanjo dal, da bi jo posvetil, ker jo je očistil v kopelji vode z besedo življenja, da bi napravil sam sebi častito cerkev, ktera nima ne madeža, ne gerbe, ali kaj drugega takega, temveč da je sveta in neomadeževana.“ (Efež. 5, 25. 26.)

Prava cerkev pa je sveta, ker je svet njen začetnik Jezus Kristus, ker je svet njen nauk, ker so sveti njeni zakramenti, ker svoje ude k svetosti napeljuje, ker se v njej vedno nahajajo svetniki in čudeži godé.

Prava cerkev je sveta, ker je svet njen začetnik in poglavar Jesus Kristus. Jezus Kristus je pravi božji Sin, kralj nebes in zemlje, je najsvetejši Gospod, je Najsvetejši zmed vseh svetih, izvir in studenec vse svetosti. Prava cerkev je nevesta Jezusova, tedaj mora tudi ona sveta biti; ker on, neomadeževan, ne more imeti omadeževane neveste. In da je prava cerkev Jezusova res sveta, spričuje sv. Peter, rekoč: „Vi pa ste izvoljeni rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo,—božje ljudstvo.“ (I. Peter 2, 9. 10.)

Prava cerkev je sveta, ker je njen nauk svet. Nauke, ktere Jezusova cerkev oznanuje in razlaga, prinesel je Jezus sam iz nebes od Očeta svitlobe, in so tako čisti, tako popolni in svetí, da med njimi clo nobenega ni, kteri bi ljudi ne napeljeval, kako naj bogoljubno, popolnoma sveto živimo.

Prava cerkev je sveta, ker so njeni zakramenti sveti. Sveti zakramenti so nevsahljivi studenci, naj močnejši pripomočki pravičnosti in svetosti, kadar jih človek prav pripravljen vredno prejema.

Prava cerkev je sveta, ker svoje ude k svetosti napeljuje. Nauki, ktere nam sveta cerkev oznanuje, — zakramentí, ktere nam deli, — prazniki, ktere posvečuje, — daritev, ktero dan na dan obhaja, — božja služba, ktero opravlja, — obredi in običaji, šege in ceremonije, kterih se posluži pri božji službi, — vse njene zapovedi in prepovedi merijo le na to, da se poviša in poveliča božja čast in se posvečujemo in zveličamo mi vsi.

Prava cerkev je sveta, ker se v njej vedno svetniki nahajajo in se čudeži v njej godé. Ona je bila, je in bo mati svetnikov. V njej so živeli aposteljni, Jezusove vere pervi oznanovavci; mučenci in mučenice, kteri so v grozovitih mukah svojo kerv prelivali za Jezusa; svete device, Jezusove izvoljene neveste, sveti spokorniki in spoznovavci, Jezusovih naukov zvesti spolnovavci, in drugi svetniki izmed vseh stanov, vsake starosti, obojega spola. V njej nahajamo tudi še zdaj v vsakem stanu vernih ljudi mladih in starih, ki Bogu zvesto služijo in sveto živé. — In življenje svojih zvestih služabnikov je Bog mnogokrat poveličal in ga še poveličuje z čudeži, ktere so doprinašali v njegovem imenu. Bog pa ni podpiravec laži,

da bi z čudeži podpiral krive nauke in laží. Kadar je tedaj Bog življenje tega ali unega svetnika z čudeži poveličal, dajal je s tim ljudem na znanje njegovo zvestobo, njegovo svetost, in kadar je Bog čudeže delal po njegovi smerti na njegovem grobu ali pri njegovih svetih ostankih alj svetinjah, hotel je s tim pokazati ljudem, da se ta njegov zvesti služabnik znajde med svetniki v nebesih.

Tako, glejte, je svetost znamnje prave cerkve, kakoršnega ne more pokazati nobena druga cerkev.

Res je sicer, da se tukaj na zemlji zraven pravičnih tudi veliko grešnikov nahaja v pravi cerkvi, in da niso sveti vsi udje, iz kterih obstojí unanjo telo svete cerkve. Judež izdal je Jezusa. Ali mar zavolj tega ni bila svéta družba apostelj-nov? Naj so torej hudobni in grešni nekteri kristjani; sveta cerkev ostane vendar le sveta. Prava cerkev ne jenja sveta biti zato, ko jej nečast delajo nekteri udje. Hudobije udov niso hudobije cerkve, in cerkev jih nikakor ne poterjuje, ampak sovraži, zavračuje in zatira. Grešniki niso zdravi, ampak so bolni udje svete cerkve. Če pa cerkev bolne ude na svojem telesu terpí, terpi jih le zato, da bi jih ozdravila in posvetila. In s tim ona nobene zgube ne terpí na svoji svetosti; zakaj njeni nauki, njene postave, njene opravila, z eno besedo: njen duh je svet in ostane svet.

c) Tretje znamnje prave cerkve je ta, da mora biti vesoljna alj katoljška. Vesoljna pa je, ker jo je Kristus postavil za vse ljudí, za vse kraje, za vse čase.

Da mora biti cerkev Jezusova vesoljna, spričuje nam sveto pismo stare in nove zaveze in vsa zgodovina svete cerkve. — Že v starem zakonu prepeva kralj David in pravi: „Po vsi zemlji se njih glas (glas cerkve in aposteljnov) razlega, in njih besede do konca sveta.“ (Ps. 18, 5.) In prerok Malahija (1, 11.) prerokuje rekoč: „Od solnčnega vzhoda do solnčnega zahoda bo moje ime veliko med narodi, in na vseh krajih mi bo darovana čista daritev; zakaj veliko bo moje ime med rodovi.“

V novi zavezi pa je Jezus sam napovedal, da se bo vsem svetu razširila njegova cerkev. Prilika od ženofovega zerna in od kvasu nam to resnico lepo postavlja pred oči.

(Mat. 13, 31—34.) Pa tudi z razločno besedo je to povedal o tisti priložnosti, ko je govoril od znamenj, ktere se bodo godile pred sodnjim dnevom. Rekel je: „In med vsemi narodi mora poprej evangelje oznanovano biti.“ (Mark. 13, 10. Mat. 24, 14.) In ko je Jezus v hiši Simona gobovega pohvalil ženo, ktera mu je dragega mazila na glavo razlila, rekel je: „Resnično, vam povem: Kjerkoli se bo oznanovalo to evangelje po vsem svetu, pravilo se bo tudi, kar je ta storila, v njeni spomin.“ (Mark. 14, 9.) Zraven tega je Jezus svojim učencem naravnost zapovedal in rekel: „Pojdite po vsem svetu, in oznanujte evangelje vsi stvari.“ (Mark. 16, 15.) „Pojdite, in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“ (Mat. 28, 19.)

Zraven razločnih izrekov svetega pisma spričujejo tudi zgodbe svete cerkve, da je Jezus svojo cerkev postavil za vse ljudi, za vse čase, za vse kraje. — Zbirališče pravovernih kristjanov ali keršanska cerkev ima svoj začetek v Jeruzalemu. Ondi so začeli aposteljni sveto evangelje oznanovati, in o kratkem času je veliko Judov v Jezusa verovalo, in so bili kerščeni in sprejeti v sveto cerkev božjo. Kakih 3000 je vernih postalo že na samo binkoštno nedeljo. — O drugi priložnosti, ko sta Peter in Janez pri tempeljskih vratih čudoma ozdravila kruljevega človeka, jih je kakih 5000 sprejelo Jezusovo vero. — Da se je cerkev Jezusova tako naglo dalje širila, pripomoglo je veliko tudi pervih kristjanov lepo pošteno in pravično življenje, nagla smert goljufnega Ananija in njegove lažnjive žene Safire, in obilni čudeži, ki so jih aposteljni doprinašali v Jezusovem imenu. — Tako hitro je rastlo število vernih, da so jeli terdovratni Judje bati se za svojo vero, in so začeli neusmiljeno preganjati aposteljne in druge kristjane. Pervi je sv. Štefan svojo kerv prelil za Jezusa; za njim so druge zapirali, mučili in morili. Aposteljni so bili prisiljeni, Jeruzalem zapustiti. Raztekli so se po bližnjih deželah, ter ondot oznanovali križanega Jezusa in množili število vernih kristjanov, in to tem bolj po spreobernjenju Savlovem, ki je bil poprej naj hujši sovražnik imena Jezusovega, zdaj pa je — Pavl imenovan — postal goreč apostelj Jezusov. Širila se je sveta vera Jezusova po Judeji, Galileji, Samariji. —

Kmalu na to so bili tudi neverniki poklicani v cerkev Jezusovo. Rimski stotnik Kornelij je bil s svojo družinjo in mnogimi znanci pervi sprejet v keršansko cerkev. Sam sv. Peter ga je podučil in kerstil. — S tim so bile tudi nevernikom vrata odperte v Kristusovo cerkev. In zdaj so se raztekli aposteljni na vse kraje sveta, in oznanovali sveto evangelje vsem narodom, podučevali in kerščevali jih, kakor jim je Kristus zapovedal. — Sv. Peter je v Rimu postavil in vterdil sedež vidnega poglavarja svete cerkve, ter modro poskerbel, da se je tudi po drugih deželah oznanovala Gospodova beseda. Kakor on, so tudi njegovi nasledniki, Rimski papeži, vsegdar zvesto skerbeli, da je rasla in razširjala se Jezusova cerkev vsem zaprekam in vsemu silovitemu preganjanju vkljub, kterega so jim prizadevali s perva Judje in neverniki, potem krivoverci, in jim ga še zdaj prizadevajo bogotajci in malopridni kristjani. — Vse te dogodbe očitno spričujejo, da je Jezusova cerkev res vesoljna cerkev, ter postavljena za vse ljudi, za vse kraje, za vse čase, in se nad njo lepo spolnuje prerokovanje Danielovo (2, 44.), ki pravi! „Gospod nebeški bo obudil kraljestvo, ktero ne bo razdjano na vekomej ne.“

d) Četerto znamnje prave cerkve je to, da mora biti apostoljska. — Apostoljska je naj poprej zato, ker veruje in uči, kar so aposteljni verovali in učili; na dalje zato, ker so aposteljni po Jezusovem povelju njeni nauk razglaševali po vsem svetu; in na zadnje zato, ker so njeni škofje pravi nasledniki aposteljnov.

Nauki prave cerkve so ravno tisti nauki, ki so jih aposteljni prejeli od svojega nebeškega Učenika. Zatorej piše sv. Janez (I. 1—3.): „Kar je bilo od začetka, kar smo slišali, kar smo vidili z lastnimi očmi, kar smo gledali, in so tipale naše roke, od Besede življenja; — kar smo vidili in slišali, oznanujemo vam, da tudi družbo z nami imate, in da je naša družba z Očetom in ž njegovim Sinom Jezusom Kristusom.“

Jezus je le po Judovski deželi oznanoval sveto evangelje. V daljne dežele med nevernike se on ni podal. Tje je svoje aposteljne razposlal, ter jim zapovedal vse narode učiti po vsem svetu (Mat. 28, 19. Mark. 16, 15.). In aposteljni so se tudi

res raztekli po vsem svetu, oznanovali so povsod Jezusove nauke, napravljali so iz spreobernjenih vernikov več posameznih cerkev, združenih z vesoljno cerkevjo, izročili so jim nauke, ktere so oni oznanovali, navezovali so jim terdo na serce, naj čiste in nepopačene obvarujejo in hranijo te nauke, kakor posnamemo iz tistih besed, ktere je sv. Pavl pisal Solunjčanom (II. Tes. 2, 14.) „Bratje! stojte tedaj terdno, in se deržite zročil, kterih ste se naučili ali po (našem) govorjenji ali po našem listu;“ kakor tudi iz tistih, ktere je sporočal Galačanom (1, 8.), ter jim pisal: „Pa ko bi tudi mi, ali angelj iz nebes vam drugače oznanoval, kakor smo vam oznanovali, bodi preklet.“ — Od aposteljnov je tedaj cerkev pravo vero prejela; in jej je tudi izročeno, da cisto in neomadežvano ohrani ta dragi zaklad. Kar je sv. Pavl priporočal Timoteju (II. 1, 13.), priporočeno je vsem tistim, kteri verne vodijo, podučujejo jih, besedo božjo oznanujejo jim. Rekel mu je: „Derži se podobe zdravega nauka, ki si ga od mene slišal v veri, in v ljubezni v Kristusu Jezusu.“ — In predniki svete cerkve so tudi res vsak čas skerbeli, da so dragi zaklad prave vere čist in nepopačen ohranili, česar nam je med drugim porok tudi apostoljska vera, ktera se nam je ohranila do današnjega dne še ravno tako, kakor so jo aposteljni zložili. — Kar so tedaj aposteljni verovali, veruje sveta cerkev še zdaj; kar so oni učili, učí sveta cerkev tudi še zdaj.

Prava cerkev se imenuje apostoljska tudi zato, ker so njeni predniki pravi nasledniki aposteljnov. — Da se bo prava cerkev po božji obljubi ohranila do konca sveta, potreba je, da začemši z aposteljni zaporedoma in v nepretergani versti prednike ima, ki jo varujejo zgrabljivih volkov, branijo jo in živé z nauki svetega evangelja in s svetimi zakramenti. In Jezus je res poskerbel, da njegova cerkev vedno prednike ima, kakor uči sv. Pavl rekoč: „In on (Kristus) je ene postavil aposteljne, ene pa preroke, ene pa evangeliste, ene pa pastirje in učenike v popolnost svetih, v opravljanje službe, v razširjanje telesa Kristusovega, dokler se ne snidemo vsi v edinost vere in spoznanja Sinu božjega.“ (Efež. 4, 11—13.) Zatorej je dal Kristus aposteljnom oblast, voliti si naslednike, ter jim izročiti vso tisto moč in oblast, ktero so sami prejeli

od Kristusa, Rekel jim je: „Kakor je mene moj Oče poslal, tudi jaz vas pošiljam.“ — „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ (Luk. 10, 16.) — In ti škofje, kteri so bili posvečeni in postavljeni od apostelnov, imeli so oblast, izvoliti si druge naslednike in jih posvetiti v službo božjo, kar vidimo iz lista, ki ga je sv. Pavl Timoteju (I. 5, 22.) pisal, rekoč: „Rok na nikogar prenaglo ne pokladaj, in se ne delaj deležnega tujih grehov.“ Oblast tedaj, ktero imajo škofje v sveti cerkvi, je ravno tista oblast, ktero so imeli apostelni. In škofje, kteri zdaj živé, posvetili si bodo naslednike, ter jim izročili ravno tisto oblast, ktero je Kristus dal svojim apostelnom. — Iz tega se vidi, da so predniki prave cerkve zares nasledniki apostelnov, in da je prava cerkev res apostoljska cerkev tudi v ozir prednikov svete cerkve.

2. Razložil sem vam zdaj znamnja, po kterih se prava cerkev spoznavlja od vseh drugih cerkev; zdaj pa pride na versto vpraševanje:

Ktera cerkev pa ima vse te znamnja?

Odgovorim, da teh znamenj v nobeni drugi cerkvi ne najdemo, razun v rimsko-katoljski cerkvi; zakaj le naša rimsko-katoljska cerkev je:

a) edina, ker ima, če je tudi po vsem svetu razširjena, vendar le enega poglavarja, eno vero, eno daritev, ene zakramente. — Druga cerkev pa nobena ni edina, ker nobena nima enega samega poglavarja, nobena nima prave edinosti v veri in zakramentih; eden veruje to, drugi kaj drugega, temu nasprotnega; eden dovzame dva zakramenta, drugi tri, drugi spet nobenega ne.

b) Naša cerkev je sveta, ker je svet njen začetnik, svet njen nauk; sveti so njeni zakramenti; svoje ude k svetosti napeljuje, in se v njej zmerom nahajajo svetniki, kterih svetost Bog z čudeži poterduje. — Druga cerkev pa nobena sveta biti ne more, ker začetnik nobene ni svet . . .; ker nobena svetnikov nima v sebi, in nektere so še clo nekaj svetih zakramentov in daritev svete maše zavergle, in učé verske nauke, ki so svetosti kar naravnost nasprot.

c) Naša cerkev je vesoljna alj katoljška, ker ima namen in lastnost, vse ljudi vseh časov vdeleževati odrešenja

Jezusovega; ker v se sprejema vse narode; ker se je po vsem svetu razširila in se še vedno širi; in ker je ves Jezusov nauk ohranila in ga še vedno nespremenjenega hrani. Za tega voljo so jo katoliško imenovali še clo krivoverci vseh časov, in jo še zdaj ves svet tako imenuje. — Druga cerkev pa nobena ni katoljška, ker ni nobene, ktera bi bila kakor naša od Kristusa sem do današnjega dne, ampak se je vsaka pričela še le o poznejših časih; ker ni nobena po vsem svetu med vsemi narodi razširjena; tudi ni nobena ohranila vsega Jezusovega nauka.

d) Naša cerkev je apostoljska; ker so njeni predstojniki, papež namreč in škofje, pravi nasledniki aposteljnov, s kterimi so zvezani v nepretergani versti; ker hrani Jezusov nauk, kakor so ga oznanovali aposteljni. — Druga cerkev pa nobena ni apostoljska; ker se je vsaktera ločila od prave apostoljske cerkve; večidel tudi zato ne, ker nimajo škofov, to je apostoljskih naslednikov.

Ker tedaj nobena druga cerkev razun naše nima znamenj prave Jezusove cerkve, vidi se iz tega, da le naša cerkev je prava Jezusova cerkev, ktero imenujemo rimsko-katoljško zato, ko je Rim sedež poglavarja svete cerkve in središče edinosti.

3. Blagor nam tedaj, ki se znajdemo v pravi edinozveličavni cerkvi! Toraj a) vedno hvalimo usmiljenega Boga, da nas je po Jezusu poklical v svojo sveto cerkev; b) ljubimo, spoštujmo in vbogajmo sveto cerkev, svojo dobro, skerbno mater; c) molimo, da Bog svojo cerkev vedno bolj povišuje in posvečuje z darmi svetega Duha, in jo dalj in dalj razširja po vsem svetu; d) imejmo mi kristjani sosebno ljubezen do eden drugega, ker smo otroci ene matere, svete katoljške cerkve, in kakor bratje in sestre skerbimo eden za drugega, da se zveličamo. Amen.

LXXXV. Keršanski nauk.

Od občestva svetnikov.

1. V zadnjem keršanskem nauku sem govoril od znamenj, po kterih se prava cerkev loči od vsake druge cerkve. Rekel sem, da prava cerkev mora biti: a) edina, b) sveta, c) vesoljna alj katoljška, d) apostoljska. — Tudi sem skazoval, da teh znamenj ne nahajamo pri nobeni drugi cerkvi, razun pri rimsko-katoljški alj naši cerkvi, ktera se rimska imenuje zato, ko je sv. Peter naj viši pastir in za Jezusom pervi vidni poglavar cerkve Rimljanom oznanoval sveto vero, in ker je v Rimu terpel in umerl, in ker večidel ondi prebivajo njegovi nasledniki, s kterimi mora združena biti vsa cerkev. — In s tim sem skončal pervi del ali pervi odstavek devetega člena apostoljske vere; danes pridemo pa na drugi del devetega člena svete vere, kteri se tako glasi:

B. Občestvo (ali gmajno) svetnikov.

2. V pravi cerkvi Jezusovi imajo pravoverni kristjani med seboj posebno zvezo, ktera je neizrečeno velike cene in vrednosti. Sklenjeni in zvezani so pravoverni kristjani med seboj, kakor so sklenjeni in skupej zvezani udje našega telesa. Oči v človeškem telesu gledajo za vse telo, roke delajo za vse telo, roke delajo za vse telo, noge hodijo za vse telo, jezik govorí za vse telo. Nobeden ud ne more drugim udom reči, da so mu nepotrebni. Glava ne more reči rokam: Jaz vas ne potrebujem! Roke ne morejo reči nogam: Nepotrebne ste nam! Kar enemu udu dobro dé, tudi drugim udom koristi; in če se enemu udu kaj hudega pripetí, tudi drugi udje terpé in mu na pomoč hité. Če si kdo tern vbode v nogo, zaboli ga po vsem životu, obraz postane žalosten, oko solzno, glas

mil in trepeč, in vsi udje si prizadevajo pomagati ranjeni nogi; truplo namreč se sklone bliževje noge, oko ternja išče, roka ga iz noge izdere. Udje človeškega telesa niso vsi enako imenitni, pri vsem tem pa le vendar nobeden ni nepotreben; tudi nimajo vsi enakega opravila, ampak ima vsak svoje posebno opravilo, vendar pa noben ud ni sam zase, ampak vsak je za vse. Ravno taka je s skrivnostnim duhovnim telesom, ki je sveta cerkev. Vsi pravoverni kristjani so udje tega telesa. Vsi udje pa nimajo enake oblasti, nimajo enakih opravil, nimajo enake časti in enakih darov. Eni teh udov so naprejpostavljeni (predniki), drugi so podložni; eni učé, drugi se učé. Eni so tako rekoč oči tega telesa, drugi noge, in spet drugi roke; vse pa živí eden in ravno tisti Duh, vsi imajo eden in ravno tisti cilj in konec, ki je: ohraniti celo telo. Vse to sv. Pavl lepo razlaga v listu do Efežanov (4, 15. 16.) ko pravi: „Delajmo pa resnico v ljubezni, in rastimo v vsem v njem, ki je glava, Kristus, po kterem je vse telo staknjeno in sklenjeno, in po sleherni zvezi pomoči, poleg opravila vsakemu udu odmerjenega, telo raste in se vterduje v ljubezni.“ In v listu do Rimljanov (12, 4. 5.) piše: „Kakor imamo v enem telesu veliko udov, vsi udje pa nimajo ravno tistega opravila; tako nas je veliko eno telo v Kristusu, slehern pa smo eden drugega udje.“

Kako pa imenujemo to zvezo ali družbo pravovernih kristjanov?

To zvezo alj družbo pravovernih kristjanov imenujemo „občestvo alj gmajno svetnikov.“

4. Zakaj imenujemo to občestvo „občestvo svetnikov“?

Imenujemo ga „občestvo svetnikov“ zato, ker so temu občestvu prišteti le udje prave Jezusove cerkve, ktere sveto pismo „svetnike“ imenuje.

Imenuje jih pa „svetnike“ zato:

a) Ker so vsi poklicani k svetosti, in jo tudi zamorejo doseči, ako le resnično hočejo, kakor opominja sv. Peter.

(I. 1, 15. 16,) rekoč: „Ravnajte se po njem, ki vas je poklical in je svet, tudi vi v vsem svojem obnašanju sveti bodite“.

b) Ker so vsi bili posvečeni v svetem kerstu, kakor piše sv. Pavl, ki pravi: „Oprani ste, ali posvečeni ste, ali opravičeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa in v Duhu našega Boga“. (I. Kor. 6, 11.)

c) Ker jih je že veliko zveličanih svetnikov.

5. Na vprašanje: v čem obstoji občestvo svetnikov? odgovorim:

Občestvo svetnikov obstoji v tem, da so vsi udje Jezusove cerkve kakor udje enega telesa v Kristusu za časno in za večno življenje v zvezi med seboj, in da se vsi vdeležujejo njenih duhovnih dobrot.

O kako ljubo je ta zveza, kako drago nam je to občestvo! Da bomo to dobrotno in zveličavno občestvo prav obrajtali in po vrednosti cenili, le pomislimo:

6. Ktere so duhovne dobrote, kterih se vsi udje svete cerkve vdeležujejo?

Te duhovne dobrote so: a) Jezusov nauk; b) sveti zakramenti; c) daritev svete maše; d) molitev; e) dobre dela in zasluženja vernih kristjanov.

a) Perva duhovna dobrota, ktero so vsi udje Jezusove cerkve deležni, je Jezusov nauk ali božja beseda, ktera je vsem potrebna, zakaj človek ne živi samo od kruha, ampak dobiva duhovno življenje od vsake besede, ktera pride iz božjih ust; in kakor telo ne more živeti brez jedi, ravno tako tudi duša brez božje besede vedno bolj peša, vedno bolj na Boga pozabi, se da tem lagleje pohujšati in zapeljati, dokler ne pade v duhovno smert. Kolika dobrota božja nam je tedaj beseda božja. In ta dobrota božja se nikomur ne krati; vrata v božjo hišo so odperte slehernemu, ki hoče poslušati božjo besedo, ktera se razlaga v prídigah in keršanskih naukih; in bukve keršanskega nauka so na prodaj vsakteremu, ki le koli

voljo ima si jih kupiti. Nobeden se na sodbi ne bo mogel izgovarjati, da je bil neradovoljno, nezadolženo neveden!

b) Drugi duhovni dar, kterega so deležni vsi udje, ki se znajdejo v občestvu ali gmajni svetnikov, so sveti zakramenti. Sveti zakramenti niso le samo za nektere ljudi postavljeni, ampak za vse; vsi imajo pravico do njih. Res je, da oblasti ali moči, grehe odpuščati, kruh in vino v Jezusovo telo in njegovo kerv spreminjati, nima nobeden razun duhovnov in mašnikov; toda duhovni imajo to moč in oblast zato, da vernim delé svete zakramente, ki so za verne postavljeni. Kakor Jezus Kristus nobenega razločka ne dela med njimi, ki v njega verujejo, in kakor je on Gospod vseh, in milostljiv in dobrotljiv vsem, ki ga kaj prosijo; ravno tako hoče on, da bi bili vsi brez razločka, ki so po veri in ljubezni ž njim združeni, deležni teh skrivnost, deležni svetih zakramentov. Kakor jih tedaj duhovni zamorejo prejemati, zamorejo jih prejemati tudi neduhovni, svetni ljudje; in kakor se jim imenitni smejo približati, smejo se jim približati tudi priprosti in nizki; revni in neučeni ljudje imajo ravno toliko pravico do njih, kolikoršno imajo bogati verniki in učeni. Vsi pravoverni kristjani, da so le vredni, smejo iz teh duhovnih studencov, svetih zakramentov, zajemati potrebne milosti in gnade, kterih potrebujejo v svoje dušno ali duhovno posvečevanje; ker smo vsi otroci enega Očeta v nebesih, naj se že znajdemo v tem ali unem stanu, na tem ali drugem kraju. Vsi imamo svoj del pri teh duhovnih dareh, ki jih je Jezus zapustil svoji cerkvi, temu duhovnemu telesu, čigar udje smo.

c) Tretji duhovni dar, kterega se vsi udje Jezusove cerkve vdeležujejo, je neprecenljiva daritev svete maše, ktera se opravlja v imenu vse cerkve. Daritev svete maše sicer le duhovni opravljajo; toda duhovni ne opravljajo te daritve v svojem imenu, temveč v imenu vse cerkve, ktere služabniki so. Mašniki svete maše ne darujejo samo za-se, ampak darujejo za vse verne, ki so udje prave cerkve, kakor je tudi Kristus na lesu svetega križa daritev opravil za vse ljudi. Duhovni pri sveti maši molijo za vse verne, prosijo potrebne pomoči vsem, darujejo Jezusa Kristusa nebeškemu Očetu za vse, in z mašnikom vred darujejo tudi verni.

Mašniki mašujejo za-se, mašujejo za vse ljudi na zemlji, mašujejo za vse verne duše v vicah, posebno pa se spominjajo tistih živih in mertvih, kteri so jim posebno priporočeni. In ker se po vsem svetu dan na dan bere toliko tisoč in tisoč svetih maš, sklene se iz tega lahko, koliko duhovnega prida da verni imajo iz občestva svetnikov. Blagor nam tedaj, ljubi moji! da se znajdemo v naročju svete cerkve, v občestvu svetnikov, v kterem smo deležni tolikih duhovnih dobrot!

d) Četerta duhovna dobrota, ktere so deležni udje zmed občestva svetnikov, je molitev; zakaj nobeden ne moli samo za-se, ampak vsak moli tudi za druge. Kristus nas je za vse moliti učil; zato molimo v Gospodovi molitvi in pravimo: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh. Odpusti nam naše dolge... Ne vpelji nas v skušnjavo. Reši nas od hudega“; ne pa: „Daj meni danes moj vsakdanji kruh. Odpusti meni moje dolge . . . Ne vpelji me v skušnjavo. Reši me od hudega.“ — Molitve pa so dvojne: so splošne in posamezne. Splošne, očitne ali občne molitve so tiste, ktere duhoven v družbi vernih opravlja ali pri sveti maši ali pri drugih priložnostih, postavim po keršanskem nauku, pri litanijah i. t. d.; zakaj take molitve se obmolijo v imenu vsega ljudstva. in gnade, ktere se ž njimi prosijo, prosijo se za vse ljudstvo. Posamezne ali osebne molitve so pa tiste molítve, ktere kristjan sam opravlja, ali po dnevu ali po noči, ali v pričo drugih ljudi, ali pa skrivaj in na samem. Za splošne, očitne molitve je odločen poseben čas, postavim nedelje in prazniki; odločene so in odmenjene tudi posebne ure. Posamezne ali osebne molitve se pa lahko opravljajo ob vsakem času, ob vsaki uri. Zatorej pravi sv. Avguštin: „Ni ga dneva, ne ure, da bi svete duše svojih molitev k Bogu ne pošiljale.“ Med tem, ko nekteri noč in dan pri pojedinah sedé in jedo in pijó, drugi počivajo in spijo, in spet drugi si s posvetnimi opravili veliko opraviti dajo, ne jenjajo one gore če moliti. — Te splošne in posamezne molitve so vsem vernim v prid; vsi imajo nad njih obilnim sadom svoj delež. „Po njih“, pravi sv. Ambrož, „se spokorniki očiščujejo, se grehi zbrisujejo, in se gnada božja človeku ponavlja.“ „Po njih“, spričuje sv. Avguštin, „razdirajo se močne vezi greha.“ Na molitev gleda Bog, in se da sprositi, da gine serce terdo-

vratnega grešnika s svojo mogočno gnado, in da mu da duhovno življenje na prošnjo njegove matere, kakor je Lazarja v življenje obudil na prošnjo Marte in Marije. Zatorej pravi sv. Jakob (5, 16.): „Molite eden za drugega, da bote ohranjeni: veliko namreč premore stanovitna molitev pravičnega.“ — Oj kolika tolažba nam je to, da za nas, znašle se v revščini in težavah, v nevarnostih in skušnjavah, prosi toliko Gospodovih služabnikov in služabnic, toliko pravičnih duš goreče molitve za nas pošilja pred sedež božje milosti! Oj kolika tolažba, da cerkev, naša dobra, skerbna mati, neprenehoma k Bogu zdihuje za naš blagor in prid! Blagor nam, da se znajdemo v občestvu svetnikov, v kterem smo deležni tolikih duhovnih dobrot!

e) Peta duhovna dobrota, ktera nam dohaja iz občestva svetnikov, so dobre dela in zasluženja vernih kristjanov. Akoravno dobre dela najbolj pomagajo tistim, kteri jih opravljajo, vendar le tudi drugim zaležejo v prid; zakaj zgledi spričujejo, da je Bog zavoljo zasluženja enega svojih služabnikov že mnogokrat mnogim ljudem skazal usmiljenje. Spokorne dela, ktere opravljajo spokorniki; milošna, ktero usmiljeni ljudje ubogim delé; ves put in pot duhovnih pastirjev pri spreobračanju grešnikov; vse dela ponižnosti in ljubezni do Boga in do bližnjega, ktere opravljajo pravične duše, napravljajo velik zaklad zasluženja, kterega se vdeležujejo vsi pravoverni kristjani, ki se znajdejo v občestvu svetnikov, v kterem so tako tesno zvezani med seboj, da, kar eden dobrega in zaslužljivega stori, tudi drugim zaleže v prid. — Tu sem spada ne le samo tisto zasluženje, kterega je Jezus Kristus s svojim zasluženjem ter s svojim terpljenjem in svojo smertjo vsi cerkvi pridobil, in kakor glava ga čez vse ude razširil; ampak tudi tisto zasluženje in tiste dobre dela spadajo sem, ktere so opravljali vsi pravični od začetka sveta. To resnico poterjuje sv. Pavl, ko piše Korinčanom (II. 8, 14.): „Zdaj naj vaša obilnost pomaga njih pomanjkanju, da bode tudi njih obilnost vaši potrebi k pomoči.“ O kako vesela nam je spet ta resnica, da se verniki zmed občestva svetnikov vdeležujejo vsega zasluženja, kterega si je cerkev kdaj nabrala, in si ga tudi še zdaj pridobiva po dobrih delih svojih udov! Po vsi pravici se smemo

veseliti, in z Davidom govoriti rekoč: „Združen sem z vsemi, ki se tebe bojé, in dopolnujejo tvoje zapovedi.“ (Ps. 118, 63.)

7. Ali imajo tudi grešniki, ki so pa še združeni z cerkevjo, deležteh duhovnih dobrot?

Grešniki, ki so v smertnem grehu, so mertvi udje, in ne morejo deleža imeti pri duhovnih dobrotah pravičnih; vendar pa po priprošnjah pravičnih zadobivajo veliko gnad v spokorjenje.

8. Zdaj pa se vprašuje: Kteri udje pa imajo to duhovno zvezo med seboj in se znajdejo v občestvu svetnikov?

Povedal sem vam že, da sveta cerkev obstojí: a) iz bojevavne cerkve, ali iz pravovernih kristjanov na zemlji; b) iz zmagatevne cerkve, ali iz izvoljenih v nebesih; in c) iz terpivne cerkve, v ktero spadajo duše v vicah. Udje te trojne cerkve tedaj, kteri vsi skupej so strinjeni v eno samo keršansko katoljško cerkev, so tedaj tisti udje, kteri imajo zvezo ali družbo med seboj, ktera družba se občestvo svetnikov imenuje.

9. Na vpraševanje pa: Kakošno zvezo da imajo udje te trojne cerkve med seboj? odgovorim:

a) Verni na zemlji imajo to zvezo med seboj, da eden za drugega molijo. „Molite eden za drugega“, pravi sv. Jakob (5, 16.), čigar besede sem vam povedal ravno poprej, „da bote ohranjeni; veliko namreč premore stanovitna molitev pravičnega.“ In na dalje imajo verni med seboj tudi še to zvezo, da si tudi z drugimi dobrimi deli pomagajo. Kar eden živ ud dobrega stori, tudi drugim živim udom zaleže v blagor in zveličanje. Živi udje svete cerkve pa so pravični kristjani, ki v gnadi božji živé. Grešniki so mertvi udje tega duhovnega telesa, in dokler po pravi pokori duhovnega življenja nazaj ne dobé, nimajo deleža pri teh duhovnih dobrotah razun tistega, da jim na goreče prošnje in molitve živih udov Bog

tem poprej dodelí gnado pravega spokorjenja, kakor sem vam že poprej povedal.

b) Verni na zemlji imamo zvezo s svetniki v nebesih s tim, da hvalimo Boga, ki je svetnikom dal srečno zmagati, da se veselimo njih sreče, da jih častimo, priporočamo se jim in jih na pomoč kličemo. — Svetniki v nebesih pa imajo zvezo (družbo) z nami s tim, da nas ljubijo, za nas Boga prosijo in skerbé, da bi tudi mi v nebesa prišli, in ž njimi Boga hvalili vekomej. — Ta družba obsega vse svetnike in svetnice božje, vse angelje in vse zveličane duhove. Zvezo tedaj imamo z očaki, kterim je Bog storil tolikanj imenitnih obljub; zvezo imamo s preroki, kterim je dal Bog gledati skrivno prihodnost; zvezo imamo z aposteljni, kteri so nauke svetega evangelja oznanovali do pokrajin zemlje; zvezo imamo z mučenci, kteri so s terpljenjem in smertjo pričali pravo vero Jezusovo; zvezo imamo s spoznovavci, kteri so dobrote sveta zaničevali zavoljo Boga, in so srečno premagali skušnjave mesa, satana in sveta; zvezo imamo z vsemi nebeškimi prebivavci, kteri se že pri Bogu veselé in uživajo nebeške sladkosti: vsi skupaj smo ena družinja, eno občestvo, ena sveta cerkev. — O kolika sreča, da imamo toliko in toliko prijatlov pri Bogu, ki vedno za nas skerbé, neprenehoma za nas prosijo! Od tega imamo zgled že v svetem pismu stare zaveze. Ondi se bere od Onija, bivšega velikega duhovna, pobožnega in dobrotljivega moža, da je tudi po svoji smerti molil in prosil za Judovsko ljudstvo. (II. Mak. 15, 12.) Tudi od preroka Jeremija je brati, da je po svoji smerti molil za ljudstvo in celo sveto mesto. Resnico tedaj, da svetniki za nas Boga prosijo, verovali so že v stari zavezi, in mati katoliška cerkev, ktera je nezmotljiva v svojem uku, je vselej učila, uči in bo učila to resnico. Ravno zato imamo tolikanj lepih molitev in molitvic, s kterimi se angeljem in svetnikom izročujemo v njih priprošnjo, in jim čast in hvalo skazujemo. Ravno zato obhajamo godove, praznike in sopraznike angeljev in svetnikov, in ker je svetnikov toliko nezmerno število, da ne moremo vsakemu posebej odločiti in posvečevati posebnega dneva, obhajamo vsako leto za vse skupej poseben praznik, ter god vseh svetnikov. — Vendar

vas moram o tej priložnosti opomniti, da bi se silno mótil, kdor bi menil, da mu je v zveličanje že zadosti, ako se le v občestvu svetnikov znajde. Nikar naj ne misli, da ga bodo zveličale molitev, post, milošna in druge dobre dela, ktere so nekdaj svetniki opravljali, dokler so na tem svetu živeli, in jih še zdaj opravljajo bogoljubni ljudje in božji prijatli na zemlji. Zasluženje svetnikov res veliko pomaga k pobožnosti in v zveličanje tim, ki se znajdejo v družbi, v občestvu svetnikov, in so živi udje svete cerkve; terdovratni grešniki pa, ki so mertvi udje tega duhovnega telesa, ne smejo se nikakor zanašati, da jim bode v zveličanje pomagale dobre dela in zasluženja svetnikov! Kako bi smel kdo tirjati, da bi se vdeležil milošne, ktero so svetniki delili, ako s krivicami, ter tatvino in goljufijami tuje blago na-sé vleče? Kako bi se vdeležil postov in zatajevanja svetnikov, kdor je nezmeren v jedi in pijači, in ves vdan samopašnosti in pijanosti? Kako bi zamogel zasluženja izvoljenih duhovnih pastirjev, ki so oznanovali sveto evangelje in darovali svete maše in tako božje ime častili in poveličevali, deležen postati tisti, ki dan na dan preklinja in nečast dela božjemu imenu? Kako bi zamogel svoj del imeti pri zasluženju čistih devic in nedolžnih mladenčev, ki so po angeljsko čisto živeli, kdor bi stregel svojemu spačenemu poželjenju, poželjivemu mesu?—Vse to dobro premisli, o grešnik! ter skleni, resnično poboljšati se, ter po potu prave pokore iz mertvega postati živ ud svete cerkve; po tem še le ti bodo v zveličanje zalegle dobre dela in zasluženja svetnikov.

c) Pravoverni kristjani imamo tudi zvezo z dušami v vicah. Tiste duše, ktere se v sedanjem življenju še niso zadosti spokorile, ali ktere so se v kakem majhnem grehu iz tega sveta ločile, ne morejo iti kar naravnost v nebesa. Te duše pridejo v vice, kjer imajo vsaka po svojem zasluženju veliko terpljenje. Sosebno to terpljenje v tem obstojí, da se ne izpolnijo njih priserčne želje, Boga gledati in vživati. Verh tega imajo še drugo terpljenje in pokorjenje, kterega jim je naložila božja pravica. S temi dušami, glejte! imamo tudi zvezo, ter se nam smilijo, in za njih Boga prosimo, da bi jih vzel v svoje kraljestvo, in za njih dobre dela doprinašamo in opravljamo daritev svete maše. Z vsem tim jim pomagamo, in

krajšamo njih terpljenje. — Verne duše v vicah so pa z nami združene s tim, da nas ljubijo, in so nam, svojim dobrotnikom, hvaležne, in za nas Boga prosijo. — Da se dušam v vicah z molitevjo pomagati zamore, verovali so že pobožni ljudje stare zaveze. Bere se v drugih Makabejskih bukvah (12, 46.): „Sveta in dobra je misel, za mertve moliti, da bi bili grehov rešeni.“ In da se z daritvami pomaga dušam v vicah, so tudi verovali že v stari zavezi, kakor spričuje sv. pismo, ki pravi: „Tiste dni je Juda, najserčniši mož, ko so bili biro storili, dvanajst tisuč drahem srebra poslal v Jeruzalem, da bi opravil daritev za grehe mertvih, ker je dobro in verno mislil od vstajenja.“ (II. Mak. 12, 43.) In v novi zavezi je sveta cerkev vsak čas za duše v vicah molila in daritev svete maše zanje opravljala.

Kristjani moji! ki se z dušami v vicah v zvezi znajdete in jim pomagati zamorete, nikar ne opuščajte svetih dolžnost, ktere imate do njih spolnovati. Keršanski otroci! nikar ne pozabite moliti za duše v vicah; morebiti se znajdejo med njimi vaši ranjki starši, za ktere ste že iz hvaležnosti moliti dolžni! Vi reveži in siromaki! nikar v nemar ne puščajte molitve za duše v vicah; morebiti se znajdejo med njimi tudi vaši dobrotniki, kterim ne smete biti nehvaležni! In da na kratko povem: Vsi od kraja smo dolžni moliti za verne duše v vicah, ker smo vsi ž njimi v zvezi, v družbi, v občestvu. Akoravno niso po mesu naši bratje, naše sestre in naši dobrotniki, so pa po duhu; vsi so naši bratje v Kristusu, udje ravno tistega Kristusovega telesa; tedaj se moramo med seboj ljubiti, kakor se ljubijo udje enega telesa; in eden drugemu pomagati, kakor si pomagajo udje enega telesa! Amen.

LXXXVI. Keršanski nauk.

§. 10. Od desetega člena vere.

Odpuščenje grehov.

1. V zadnjem keršanskem nauku sem govoril od občestva ali gmajne svetnikov. Povedal sem vam, da pravoverni kristjani na zemlji imajo zvezo alj družbo med seboj, zvezo s svetniki v nebesih, zvezo z dušami v vicah, ktera zveza se imenuje „občestvo svetnikov“, in obstojí v tem, da prošnje, molitve, zasluženja, dobre dela, ktere en ud te družbe opravlja, v prid zaležejo tudi vsem drugim udom. Kadar, postavim, mi molimo, naša molitev ne pomaga le nam samim, ampak tudi drugim vernim, če tudi dalječ proč od nas živé; pomaga tudi vernim dušam v vicah, ter jim terpljenje lajša in krajša; in zaleže tudi svetnikom v nebesih v hvalo in čast. Nasprot pa molitev vernih duš v vicah, zasluženje in priprošnje svetnikov v nebesih in dobre dela pravičnih kristjanov na zemlji tudi nam zaležejo v blagor in prid. Kaj ne, kako neizrečeno vesela nam je ta resnica! Toda le takrat se je smemo veseliti, kadar se znajdemo v gnadi božji; zakaj le tisti, ki se znajde v gnadi božji, zamore se vdeležiti zasluženja, kterega so nabrali in ga še nabirajo udje te svete družbe, udje občestva svetnikov.

2. Danes gremo spet eno stopinjo dalje v razlaganju svete apostoljske vere:

Naj veča milost in dobrota zmed vseh, kar nam jih je Jezus zaslužil in dodelil, je gotovo odpuščenje grehov. Od te preobilne dobrote govorí deseti člen vere, ki pravi: Verujem v „odpuščenje grehov“.

3. Kaj nas tedaj učé v apostoljski veri besede „odpuščenje grehov"?

Te besede nas učé, da je Jezus Kristus svoji cerkvi dal oblast, po njegovem zasluženju odpuščati grehe in z grehi zaslužene kazni.

Moč in oblast, grehe odpuščati ima le sam Bog, kar nam že v stari zavezi sam na znanje daje po preroku Izaiju (43, 25.) rekoč: „Jaz sem, jaz sam sem, ki zbrisujem tvoje hudobije zavoljo mene samega (po svoji lastni volji in iz same milosti), in se nič več ne spominjam tvojih grehov." Greh je prelomljenje božje zapovedi, božje razžaljenje je, dolg je, s kterim se človek pri Bogu zadolži. Veste pa, da nam razžaljenja ne more odpustiti nobeden drugi, razun tisti, kterega smo razžalili; dolga nam ne more spregledati nobedeu drugi, razun tisti, kteremu smo kaj dolžni; in tedaj nam tudi grehov ne more odpustiti nobeden drugi, razun Bog sam, kterega smo z grehi razžalili. Ravno zato molimo v „Očenašu": „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom". — Čudeže delati je božje delo, je božja lastnina; in nobeden ne more čudeža storiti razun Bog sam ali pa tisti človek, kteremu Bog sam v to daje moč in oblast. In tedaj tudi nad grešniki nobeden drugi ne more čudežev delati, kakor le sam Bog. Grešivši grešnik božji sovražnik postane, postane sužnj pekla, otrok satanov. Iz takega grešnika storíti spet pravičnega človeka, in ga iz nova posvetiti, pa je velik čudež, po besedah svetega Avguština je večí čudež, kakor bi bil, ko bi kdo mertvega človeka v življenje obudil. — Bog je dal že v stari zavezi mnogim ljudem moč, čudeže delati; nikomur pa pred Kristusom ni dal oblasti grehe odpuščati. Od Mozesa beremo, da je prečudne dela delal s svojo palico; Jozua je solnce vstavil kar z besedo; Elija je ogenj zaklical iz nebes, Elizej mertvega fantiča obudil v življenje (IV. Kralj. 4, 35.); nikjer pa ne beremo, da bi bil ta ali uni komu grehe odpuščal. Prerok Natan je rekel grešivšemu Davidu: „Gospod ti je greh odvzel"; ni pa ne rekel: „Jaz namesto Boga ti greh odpustim." — Tudi farizeji so dobro vedeli, da le sam Bog grehe odpušča; zatorej so se spodtikali nad Jezusom, kadar je mertvoudnemu

grehe odpuščal, in so rekli, da preklinja, ter si prilastuje oblast, kakoršna gre le samemu Bogu.

Jezus Kristus, naš Gospod in Zveličar, pa je oblast, grehe odpuščati, iz nebes prinesel na zemljo. Ta oblast je bila Jezusova lastnina, ker je Jezus z Bogom Očetom in sv .Duhom en Bog; torej ima ravno tisto oblast, ktero ima Bog Oče in Bog s. Duh. Sam pravi: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji.“ (Mat. 28, 18.) Jezus ni le samo slepim dal gledati, gluhim slišati, mutastim govoriti, gromim hoditi, mertvim živeti, ter čudežev ni delal le samo nad človeškimi telesi; ampak je svojo moč in oblast raztegnil tudi čez človeško dušo, ter je grešnikom grehe odpuščal, in s tim delal čudeže, kakoršnih še dosihmal ni delal nobeden drug človek. Da ima oblast, grehe odpuščati, pokazal je Jezus večkrat v djanju. Skazal je to oblast nad mertvoudnim. Prinesli so mu mertvoudnega, ležečega na postelji. In ker je Jezus vidil njih vero, rekel je mertvoudnemu: „Zaupaj, sin, odpuščeni so ti tvoji grehi!“ In glej! eni pismarjev so sami prí sebi rekli: „Ta preklinja“. In ko je Jezus vidil njih misli, rekel je: „Zakaj mislite hudo v svojih sercih? Kaj je lagleje, reči: Odpuščeni so ti tvoji grehi; ali reči: Vstani in hodi? Da pa veste, da ima Sin človekov oblast, na zemlji grehe odpuščati, (reče tedaj mertvoudnemu): Vstani, vzemi svojo posteljo, in pojdi na svoj dom.“ In je vstal, in šel na svoj dom. (Mat. 9, 2 – 7.) Tako, glejte! je Jezus z čudežem spričal, da ima oblast grehe odpuščati.

Oblasti, grehe odpuščati, pa Jezus ni prihranil sam za-se, ampak dal jo je svoji cerkvi, ktero je postavil. Hotel je, da tudi po njegovem odhodu v nebesa ostane na zemlji ljudem v blagor in zveličanje. Zatorej je svoji cerkvi na zemlji izročil oblast, grehe odpuščati, ter postavil zakrament svetega kersta in svete pokore, in je zapovedal svojim učencem, naj vernim delijo ta dva sveta zakramenta. Rekel jim je: „Dána mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Torej pojdite, in učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“ (Mat. 28, 18. 19.) S temi besedami je postavil Jezus zakrament svetega kersta, in zapovedal svojim učencom, vernim ga deliti. Jezus Kristus je pa svojim učen-

cem tudi rekel: „Kakor je mene Oče poslal, tudi jaz vas pošiljam“, to je: ravno tisto oblast, ktero mi je moj Oče dal, oblast namreč: ljudi grehov očiščevati, opravičevati in posvečevati, cerkev vstanoviti in voditi, tudi vam dam. In ko je bil to izrekel, dihnil je v nje in jim rekel: „Prejmite svetega Duha. Kterim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni, in kterim jih bote zaderžali, so jim zaderžani.“ (Jan. 20, 21—23.) S tem je postavil Jezus zakrament svete pokore, in s tim so aposteljni prejeli oblast, grehe odpuščati ali pa zaderževati. Aposteljni so to oblast izročili svojim naslednikom, škofom in drugim mašnikom, in tisti škofje spet drugim škofom in drugim mašnikom, dokler ni oblast prišla na sedajne škofe in mašnike. Po takem potu je oblast, grehe odpuščati, vedno ostala v pravi cerkvi, in ostala bo do konca sveta.

Na vprašanje tedaj: kdo ima v pravi cerkvi oblast grehe odpuščati? odgovorim:

Škofje in mašniki imajo v pravi cerkvi oblast grehe odpuščati.

4. Toda dobro si zapomnite, ljubi moji! da je bila aposteljnom in njih naslednikom dana dvojna oblast. Dana jim je bila oblast, grehe odpuščati, pa tudi oblast, grehe priderževati. Pa čemu jim je dal Jezus to dvojno oblast? Gotovo ne zato, da bi se je poslužili po svoji lastni volji, in da bi grehe odpuščali kar brez razločka vsem grešnikom bodi si vrednim ali nevrednim: ampak Jezus Kristus je svojim aposteljnom in njih naslednikom oblast grehe odpuščati ali pa priderževati dal zato, da bi se je modro in previdno poslu-ževali, in ravnali po Jezusovi volji, ter grehe odpuščali zares spokorjenim in poboljšanim grešnikom, priderževali pa jih tistim, kteri se nočejo poboljšati in spokoriti. Jezus sam je tudi tako ravnal: Skesanim grešnikom je grehe odpuščal, prideržal pa jih terdovratnim. Odpustil je grehe žalovavnemu Petru, vjokani Mariji Magdaleni, poboljšanemu Caheju, skesanemu desnemu razbojniku na križu in mnogim drugim; zaderžal pa je grehe terdovratnemu levemu razbojniku, zaslepljenim farizejem in drugim zastaranim in nepoboljšanim grešnikom. Kakor je nekdaj Kristus delal, in so njegovi aposteljni ravnali, morajo

delati in ravnati škofje in mašniki tudi še zdaj, ter le vrednim grešnikom grehe odpuščati, nevrednim pa ne. Iz tega pa že lahko sklenete, da ne ravnajo po Kristusovi volji tisti spovedniki, kteri vsakemu grešniku brez razločka dajo sveto odvezo, in da napčno ravnajo tudi tisti spovedenci, kteri v greh še vsi zamaknjeni si poiščejo nalašč takih spovednikov, od kterih vedó, da jim odveze ne bodo odrekli, da si je ravno niso vredni. Odveza nespokornim grešnikom podeljena je spovedniku nevarna in grešniku škodljiva. „Bog bo zavergel sodbo svojega služabnika, ako nevredno odveže“, pravi sveti Ciprijan.

5. Uprašujem na dalje: Ali se zamore grešnik odpuščenja grehov zaslužiti? Na to vprašanje odgovorim:

Grešnik si ne more odpuščenja grehov sam zaslužiti. Grešnik bi bil vedno v grehu ostal, in pogubil svojo dušo, ako bi nam Jezus Kristus odpuščenja grehov zaslužil ne bil. Jezus Kristus nam je tedaj zaslužil odpuščenje grehov s svojim terpljenjem s svojo smertjo. Le po njegovem neskončnem zasluženju in njegovi neskončni milosti zamoremo zadobiti odpuščenje grehov, ako se namreč svojih grehov iz serca kesamo, resnično jih sovražimo, in terdno sklenemo, poboljšati se in ne več grešiti, in posihmalo le Boga ljubiti. Grešnik pa, kteri svojih grehov ne sovraži, noče jih zapustiti, noče se poboljšati, te milosti ni vreden, in odpuščenja grehov zadobil ne bo.

6. Kje pa škofje in mašniki grehe odpuščajo?

Odpuščenje grehov se zadobí v zakramentu svetega kersta in svete pokore; in sicer v svetem kerstu bo odpuščen izvirni greh in vsi pred svetim kerstom storjeni grehi; v sveti pokori pa vsi po svetem kerstu storjeni grehi.

Velik razloček tedaj je med kerstom, kterega je Janez Kerstnik delil, in med kerstom, kterega je postavil Jezus Kristus. Kerst Janezov grehov ni zbrisal, ampak je ljudi le pripravljal k pokori, da bi bili s tim lagleje od Jezusa zadobili odpuščenje grehov. Kerst Jezusov pa grehe zbrisuje, dušo opravičuje in posvečuje. Zatorej je rekel Janez svojim učen-

com: „Jaz vas sicer z vodo kerščujem, pride pa močnejši kakor jaz, kteremu nisem vreden odvezati jermenov od njegovih čevljev; on vas bo kerstil v svetem Duhu in ognju.“ (Luk. 3, 16.) Po Jezusovem kerstu odmerje človek grehu, kteremu je živel, in vstane k gnadi, za ktero je bil poprej mertev. Sv. Pavl pravi: „Ali ne veste, da kteri koli smo kerščeni v Kristusu Jezusu, smo v njegovi smerti kerščeni. Pokopani smo namreč ž njim po kerstu v smert, da, kakor je Kristus vstal od mertvih po veličastvu Očetovem, tako tudi mi hodimo v novem življenju.“ (Rimlj. 6, 3. 4.) Sveti kerst imenuje sv. Pavl kopel prerojenja in prenovljenja v svetem Duhu. Kakšno moč bo imel sv. kerst, pravil je Jezus že naprej v pogovoru, kterega je imel z Nikodemom. Rekel je Nikodemu: „Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni prerojen iz vode in iz svetega Duha, ne more iti v božje kraljestvo.“ (Jan. 3, 5,) In sveti Tridentinski cerkveni zbor iz cerkve pahne vsakega, kdor bi terdil, da v svetem kerstu ni odpuščen po Jezusu Kristusu izvirni greh z drugimi pred svetim kerstom storjenimi grehi vred. Sv. kerst zbriše človeku vse grešne madeže in zaslužene kazni, in ga vsega prerodí, vsega posvetí.—Ko pa po svetem kerstu nagnjenje do greha še zmerom ostane v človeku; ne sme zavoljo tega nobeden misliti, da mu greh ni odpuščen. Zakaj vse kaj drugega je nagnjenje do greha, vse kaj drugega je greh. Nagnjenje do greha samo ob sebi še ni pregrešno. Če se mu človek vstavlja, zatira ga in premaguje z božjo pomočjo, mu je hudo nagnjenje še clo v prid in zasluženje, in Bog mu bo take vojske in zmage plačeval z večnim plačilom v nebesih.

Če pa po svetem kerstu človeka hude skušnjave premagajo, če ga poželenje mesa ali zapeljivost sveta ali zvijačnost satanova zapelje v kak smerten greh, ali ni potlej zanj nič več nobene pomoči, nobenega odpuščenja? Ali mu je mar obupati nad zveličanjem? Nikakor ne. Sv. Janez tudi takim, kteri so po svetem kerstu grešili, odpuščenje obeta rekoč: „Moji otročiči! to vam pišem, da ne grešite. Ako je pa kdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, Pravičnega, in on je sprava za naše grehe; ne samo pa za naše, ampak

tudi za grehe vsega sveta.“ (I. Jan. 2, 1. 2.) Če se svojih grehov iz serca skesamo, odkritoserčno spovemo in resnično spokorimo, je zvest in pravičen, da nam odpušča naše grehe, in nas očisti od vse hudobije. Jezus Kristus tedaj ni brez pomoči pustil grešnikov, ki se po svetem kerstu pregrešé, temveč je tudi zanje skerbel; tudi njih hoče zveličati, zatorej je postavil zakrament svete pokore, in je zapovedal svojim aposteljnom in njih naslednikom, naj delijo ga skesanim in potertim grešnikom, ter jim rekel: „Prejmite svetega Duha. Kterim bote grehe odpuščali, so jim odpuščeni in kterim jih bote zaderžali, so jim zaderžani.“ (Jan. 20, 22. 23.)

Kakor se pri svetem kerstu odpušča izvirni greh in tudi vsi pred svetim kerstom storjeni grehi; ravno tako se v zakramentu svete pokore odpuščajo vsi tisti grehi; kteri so bili po svetem kerstu storjeni. Naj bodo grehi veliki, kakorkoli si hočejo, naj bo njih število še tako obilno, vsi, pri čistem vsi bodo odpuščeni. Sveta odveza, podeljena skesanemu grešniku, zbriše mu vse grehe. Od tega je že v stari zavezi govoril s. Duh po preroku Izaiju (1, 18.) rekoč: „Če bi bili vaši grehi kakor škerlat, postali bodo beli kakor sneg; in ako bi bili rudeči kakor baržun, beli bodo kakor volna.“ — Enako tolaživno govorí po preroku Ecehielu (18, 21. 22.) rekoč: „Ako pa brezbožnež pokoro storí za vse grehe, ktere je storil, in dopolni vse moje zapovedi, in dela prav in po pravici; živil bo gotovo, in ne bo umerl. Nobene njegovih hudobij, ktere je storil, ne bom pomnil; živel bo zavoljo svoje pravice, ktero je delal. Hočem li smert hudobnega pravi Gospod Bog, in ne le veliko bolj, da se spreoberne od svojih hudih pot in živí?“ — In s. Janez Kerstnik pričuje od Kristusa, rekoč: „Glej, Jagnje božje, glej, ktero odjemlje greha sveta.“ (Jan. 1, 29.) S svojim namestovavnim in zadostivnim terpljenjem in s svojo britko smertjo tedaj odjemlje Jezus greh sveta, to je: vse grehe vseh ljudi. — To resnico poterduje tudi učeni Tertulijan, ko pravi: „Beremo, da božji Duh Efežanom očituje pomanjkanje ljubezni, vernim v Tiatiri nečistost, unim v Sardu pomanjkanje dobrih del, unim v Pergamu popačenje nauka, unim v Laodiceji preveliko zaupanje v posvetno blago; vse te kliče z ojstrim žuganjem k pokori: gotovo bi jim ne žugal,

ako bi se ne odpustilo takim, kteri se skesajo in poboljšajo.“ — V zakramentu svete pokore tedaj odpušča usmiljeni Bog spokornim grešnikom vse njih grehe, če bi bili tudi še tako veliki, in če bi bilo njih število tudi še tako silno; prerodí jih v dediče nebeškega kraljestva, vzame jih v število svojih otrok; objame jih in poljubi, kakor oče svojega zgubljenega sina v znamnje, da je mir med njimi; obleče jih v oblačilo posvečujoče gnade božje, brez kterega nobeden ne more iti na nebeško ženitnino. In tega usmiljenega odpuščenja spokornim grešnikom ne podelí le samo enkrat, ampak vselej, kolikorkrat koli se skesani in spokorni zatakajo k zakramentu svete pokore.

Arnulf je bil vojvoda in imeniten služabnik Frankovskega kralja Klotarja II.; poznej pa je bil v škofa posvečen za mesto Mec (Metz). Svoje mlade dni ni živel ravno v vsem po volji božji; zatorej mu je po njegovem spokorjenju o neki priložnosti delj časa nepokoj delala misel, ali mu je pač Bog vse grehe njegove mladosti odpustil, ali mu jih ni odpustil? Ta misel ga je tolikanj nadleževala, da dolgo dolgo ni bilo ne miru ne tolažila v njegovo serce. Ves sam v se zamišljen gre o tem času nekega dne v mestu Mec čez Mozeljski most. Na mostu pa kar na enkrat postojí, sname si perstan iz persta, ter ga verže v reko Mozeljo, rekoč: „Ako ta perstan spet nazaj dobim, veroval bom, da so mi odpuščeni moji grehi.“ Preteklo je za tem več časa, in želja Arnulfova se ni spolnila; ali glej čudo! na zadnje vendar le najde perstan v trebuhu ribe, ktero so mu bili pripravili za obed. — Paul Warnefried terdi, da mu je to povest pripovedoval slavni cesar Dragotin Véliki, kteri je sam vidil tisti perstan, kterega so iz ribjega želodca vzetega hranili in vsako leto ljudem razkazovali v cerkvi s. Boštijana.

Mi, ljubi moji! ne potrebujemo, da bi Bog slehernemu zmed nas z čudežem poterdoval in zagotovljal odpuščenje grehov; nam je namreč že zadosti, da vemo, da je Jezus svojim namestnikom na zemlji izročil oblast grehe odpuščati. K njim se bomo zatekali vselej, kadar nas grehov butara teží; k njim se bomo zatekali s spokornim duhom, in težek kamen se nam

bo od serca odvalil. Ljubi mir se nam bo spet povernil v razbegano serce, kar ni nič manjši čudež memo unega čudeža z Arnulfovim perstanom. In ta čudež božjega neskončnega usmiljenja nam bo zvest porok in očitna priča, da ima sveta cerkev Jezusova oblast, nam grehe odpuščati, in naj bi bili tudi še tolikanj veliki, in naj bi bilo njih število tudi še tolikanj obilno, da se le resnično spokorimo in poboljšamo.

7. O kako velika nam je ta sreča, da je Jezus Kristus svoji cerkvi dal oblast grehe odpuščati! To je sreča, kakoršne nikakor nimajo tisti, ki so zunaj prave cerkve, in se ne znajdejo v občestvu svetnikov! Škofe in mašnike, ki so ljudje, slabostim podverženi, kakor mi, postavil je Jezus namesto sebe sodnike, ter jim dal oblast, grehe odpuščati ali zaderževati. Oni imajo v svojih rokah ključe, kteri nam odpirajo nebeške vrata, vrata svetega raja. Kadar grešnika, ponižno pred njimi klečečega in se grehov skesano obtožečega, prekrižajo in nad njim izrečejo mogočno besedo: „Odvežem te od tvojih grehov v imenu Očeta, in Sina in svetega Duha“, izrečejo te besede kakor od Boga postavljeni in pooblastjeni sodniki: tedaj je njih sodba poterjena in podpisana tudi v nebesih; in takrat je grešnik odvezan od vseh svojih grehov; njegova duša je očiščena in posvečena; pravica, ktero mu je bil greh odvzel, mu je spet nazaj dana; zopet postane božji otrok in prijatel vsegamogočnega Boga. Poglejte dobroto nad vse dobrote! Za to dobroto, da je Bog svoji cerkvi dal oblast grehe odpuščati spokornim grešnikom, pač nismo v stanu nikdar zadosti zahvaliti neskončno dobrotljivega in usmiljenega Boga! O da bi mu hvaležni bili zanjo vsaj toliko, kolikor nam hvaležnim biti pripusti naša slaba moč! Amen.

LXXXVII. Keršanski nauk.

§. 11. Od enajstega člena vere.

Vstajenje mesa.

1. Zadnjič sem govoril od duhovnega vstajenja, danes pa bom govoril od telesnega vstajenja ali vstajenja teles. Duhovno vstajenje se godí po odpuščenju grehov, od kterega odpuščenja govorí deseti člen svete vere, vstajenje teles pa uči enajsti člen apostoljske vere, ki se glasi:

Verujem v „vstajenje mesa“.

2. Kaj spoznavamo z besedami: „Vstajenje mesa“?

S temi besedami spoznavamo in na znanje dajemo, da bo Bog poslednji dan obudil vse mertve, in da bodo ljudje vstali s svojim mesom, ter z ravno tistim telesom, kterega so imeli v sedajnem življenju, in da bo potlej vsako telo s svojo dušo na vekomaj združeno ostalo.

Bog je pervega človeka vstvaril neumerjočega, in neumerjoči bi bili vsi ljudje, ako bi pervi človek grešil ne bil. Ko je pa Adam grešil, je grešivši zapravil ta dragi dar, zapravil neumerjočnost, in je umerjoč postal. S tem grehom, kterega smo vsi podedovali, zgubili smo tudi mi neumerjočnost, in smo umerjoči postali. Vsi moramo umreti, vsi od pervega do zadnjega. Smert je kazen za greh. Tako nas uči sv. Pavl, ko pravi: „Kakor je po enem človeku greh na svet prišel, in po grehu smert, in je tako nad vse ljudi prišla, ker so v njem vsi grešili.“ (Rimlj. 5, 12.) — Kadar pa umerjemo, se nam bo neumerjoča duša ločila od telesa. Telo se bo v

zemljo povernilo, iz ktere je vstvarjeno, ondi bo strohnelo in se spreverglo v prah in pepel. Duša pa gre precej po smerti telesa na sodbo, in od sodbe ali v nebesa, ali v vice, ali v pekel, kakor si je že zaslužila v sedajnem življenju. Taka se je godila z ljudmi, ki so pred nami živeli; enaka se godila bo z nami in z vsemi, ki bodo za nami na svet prišli. Duše umerlih prednamcov so zdaj ločene od njih telesa: toda ne za zmerom. Prišel bo dan, prišel bo sodnji dan, o kterem se bodo duše spet sklenile s telesom. Telesa, ktere zdaj po vsem širokem svetu zaprašene in razpepeljene počivajo v maternem krilu zemlje, oživele bodo na novo in vstale iz svojih pokopališč.

Jezus Kristus je s svojim britkim terpljenjem in častitim vstajenjem smert premagal, in tudi nam prislužil vstajenje teles. „O smert! Jaz sem tvoja smert“, govoril je Kristus po preroku Ozeju (13, 14.), kar tudi s. Pavl na znanje daje, ko pravi: „Smert! kje je tvoja zmaga? Smert! kje je tvoje zelo?“ (I. Kor. 15, 55.) Končana je po spričevanju aposteljnovem smert, ktera je naš zadnji sovražnik. Vso škodo tedaj, ktero je greh napravil, popravil je Jezus, naš Odrešenik in Zveličar. S svojim svetim terpljenjem in svojim neskončnim zasluženjem je plačal ves naš dolg, kterega mi sami nikakor nismo mogli plačati; in v svetih zakramentih nam ta dolg zbrisuje. Prekletstvo božje je od nas odvzel, in nam zopet zadobil gnado, prijaznost in ljubezen božjo. S svojimi nebeškimi nauki nam um razsvitljuje, s svojo božjo gnado nam voljo k dobremu nagiba, s svojim svetim zgledom nam kaže pot v večno življenje, in še clo naši smerti je moč odvzel, ter nam pridobil vstajenje teles. Do sodnjega dneva bo pustil, da bo smert gospodovala čez naše telo; ob sodnjem dnevu pa bo smert popolnoma pokončana. Oživele bodo telesa, ktere nam je bila smert poprej razderla in pokončala, in bodo vstale iz svojih počivališč, prišle iz svojih grobov.

Nad to resnico ne smemo in ne moremo imeti nikakovega dvoma. Božji vsegamogočnosti namreč niso postavljene nobene meje. Ko je Bog zamogel človeka iz nič vstvariti, bi mar človeškega telesa, iz praha, v kterega se je spremenilo, ne mogel poklicati v življenje? Saj že tudi v naturi z lastnimi

očmi vidimo mnoge take čudne reči, ktere nam naše vstajenje od mertvih prav lepo postavljajo pred oči. Semensko zerno se v zemljo vseje; v zemlji strohni, umerje; ali glej! iz mertvega strohnelega zernica požene zdrava kalica, zelena bilka, rumeno klasje. Po zimi počiva vsa natora kakor odmerla. Travnate bilke zrumené in vsahnejo, cvetlice zvenejo in zginejo, drevje se osuje in mu le suhi stremlji v nebo šterle; pride pa spet mila, prijazna spomlad, in iz nad hribov pripihljajo gorke pomladanske sape, in iz pod visokega neba prigreva toplo solnce, in prebudí vso natoro iz ledenega zimskega spanja; in trava oživí, drevje ozelení in se cvetlice spet razcvetó, in zaljšajo hribe in doline z miljeno svojo lepoto. Bi mar Bog, ki tolike čuda dela v natori, ne mogel tudi mertvega človeškega trupla spet v življenje obuditi? Bi mar Bog, ki gerdo gosenčjo golazen prestvarja v lepega, pisanega metulja, ne mogel tudi razpepeljenega človeškega telesa prenoviti in oživiti? Vsegamogočnemu Bogu je mogoče storiti to in uno! In res imamo v svetem pismu mnogo zgledov, kteri nam spričujejo, da zamore Bog tudi mertvega človeka spet v življenje obuditi. Na prošnjo preroka Elija se je duša nekega umerlega fantiča spet nazaj vernila v njegovo telo, in fantič je oživel. (III. Kralj. 17.) Nek zamerli mož je bil položen v grob preroka Elizeja; kakor hitro pa se je njegovo telo dotaknilo Elizejevih kosti, oživel je mož in od mertvih vstal. (IV. kralj. 13.) Jezus sam je več ljudi obudil v življenje. Med drugimi je obudil Jajrovo hčerko, ktera je že na mertvaškem odru ležala; obudil je Najmlanskega mladenča, kterega so ravno pokopat nesli; obudil je Lazarja, brata Martenega in Marijnega, kteri je že štiri dni ležal v grobu, in je bila že trohljivost nanj padla. Bi mar Bog, ki je že toliko mertvih obudil v življenje, ne mogel obuditi tudi vseh mertvih? Nad to resnico tedaj nikakor ne smemo dvomiti. Vsegamogočni Bog zamore obuditi telesa vseh mertvih, akoravno bi se znašle na dnu morja ali v sredi zemlje, in naj bi si bilo naše telo tudi še tako na drobno razprahnjeno, in naj bi bil prah naših kosti razpihan in raznesen na vse štiri kraje sveta. Vsegamogočna božja previdnost, ktera vse ohrani in clo naše lase na glavi razštete ima, zamore zbrati

vsako drobtinco prahu, v kterega se bo spreverglo naše telo, zbrati in zediniti ga v celo telo in telo spet obuditi v življenje.

Ali bo pa Bog hotel to storiti, in vse mertve spet v življenje obuditi? Da, Bog bo to storil! Od tega nas prepričajo mnogi izreki svetega pisma stare in nove zaveze. Razodel je Bog to resnico že svojemu zvestemu služabniku, poterpežljivemu Jobu, kteri je živel kakih 3000 let pred Kristusovim rojstvom. S to resnico se je tolažil ta zvesti prijatel božji v svojem obilnem terpljenju, ter je rekel: „Vem namreč, da moj Odrešenik živi, in poslednji dan bom vstal iz zemlje; in zopet bom obdan s svojo kožo, in v svojem mesu bom vidil svojega Boga. Jaz sam ga bom vidil, in moje oči ga bodo gledale, in ne drugi; to upanje je hranjeno v mojem sercu.“ (Job. 19, 25—27.) Prerok Daniel (12, 1. 2.) pravi: „Prišel bo čas, kakoršnega še ni bilo, odkar so se ljudstva začele . . . In množica teh, ki spijo v prahu zemlje, prebudila se bo, eni v večno življenje, drugi v osramotenje, kteri jim bo na vekomej v del.“ Lepo govorí od vstajenje teles tudi prerok Ecehiel (37.) ko pravi: „Roka Gospodova je nad me prišla, in me je v duhu vunkaj peljala, ter me postavila sred polja, ktero je bilo polno (mertvaških) kosti. In on me je vodil po sredi med njimi in na okrog: bilo pa jih je neznano veliko po planjavi, in so bile silno suhe. In mi je rekel: Sin človeški! kaj se ti zdi, bodo li oživele te kosti? In sem mu odgovoril: Gospod, Bog! to veš ti. In mi je rekel: Prerokuj od teh kosti, ter jim reci: Ve suhe kosti! poslušajte besedo Gospodovo. Tako govorí Bog, Gospod, tistim kostem: Poslal bom duha v vas, in bote oživele. Obdal vas bom s kitami in bom dal meso rasti čez vas, in vas bom s kožo ogernil, in vam dal duha, da bote oživele, in zvedele bote, da jaz sem Gospod. In sem prerokoval, kakor mi je bil zapovedal. In ko prerokujem, začelo je šumeti, in glej, gibalo se je: in kost se je sklepala h kosti, vsaka k svojemu udu. In sem gledal, in glej, kite in meso je čez nje prišlo, in se je koža čez nje raztegnila: duha pa niso še imele. In mi je rekel: Prerokuj duhu, prerokuj, sin človeški! in reci duhu: Tako govorí Bog, Gospod: Prídi duh od štirih vetrov, in dihni v te merliče, da

spet oživé. In sem prerokoval, kakor mi je bil zapovedal: in duh je vanje šinil, in so oživele, in se postavile na noge, (in jih je bila) velika, silo velika množica (vojska)“. Da bodo mertvi vstali, so Judje terdno verovali, kar se med drugim vidi tudi iz tega, kar je drugi sin Makabejske matere govoril nevernemu kralju Antiohu, ter rekel: „Ti hudobnež vseh hudobnežev nam sicer vzameš sedajno življenje; toda kralj sveta bo nas umerle za njegovo postavo ob vstajenju obudil v večno življenje. (II. Mak. 7, 9.)

To resnico nam lepo spričuje tudi sveto pismo nove zaveze. Jezus je to resnico poterdil z razločno besedo. Rekel je: „Ura pride, ob kteri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega. In bodo prišli, kteri so dobro delali, v vstajenje življenja, kteri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ (Jan. 5, 28. 29.) Saduceje pa, kteri vstajenja mertvih niso verovali, pokregal je Jezus rekoč: „Motite se, ker ne umete ne pisem, ne moči božje. Ob vstajenju namreč se ne bodo ne ženili, ne možile, temveč bodo kakor angelji božji v nebesih. Od vstajenja mertvih pa, ali niste brali, kar vam je govoril Bog rekoč: Jaz sem Bog Abrahamov, in Bog Izakov, in Bog Jakobov? Bog ni mertvih, ampak živih.“ (Mat. 22, 29—32.) Marta je Jezusu na znanje dala, da veruje na vstajenje mertvih. Rekla je k Njemu: „Vem, da bo vstal (moj brat Lazar) ob vstajenju, poslednji dan.“ (Jan. 11, 24.) In Jezus te vere jej ni poderl. — Sv. Pavl je od vstajenja mertvih prepričan, in terdi da morajo tudi vsi drugi mertvi vstati, zato, ko je Kristus od mertvih vstal. On pravi: „Ako se od Kristusa oznanuje, da je od mertvih vstal, kako pravijo nekteri med vami, da ni vstajenja mertvih? Ako pa ni vstajenja mertvih, tudi Kristus ni vstal. Ako pa Kristus ni vstal, je tedaj prazno naše oznanovanje, prazna tudi vaša vera . . . Zdaj pa je Kristus vstal od mertvih, pervina spijočih. Ker po človeku je smert, in po človeku vstajenje mertvih. In kakor v Adamu vsi umerjejo, tako bodo tudi v Kristusu vsi oživeli.“ (I. Kor. 15, 12—14. 20—22.) Iz teh besed moramo to le skleniti: Kristus je od mertvih vstal, tedaj bomo tudi mi vstali. Ravno tisti duh, ki je Kristusa obudil,

obudil bo tudi nas v življenje. Vse to, glejte, nas zadosti prepriča, da bodo mertvi zares vstali od mertvih, kakor terdimo in spoznamo v enajstem členu apostoljske vere, kadar pravimo: „Verujem v vstajenje mesa“.

3. Zdaj pridemo do vpraševanja: Zakaj bo Bog obudil naše telesa? in zakaj bomo vstali v ravno tistem telesu, kterega zdaj imamo?

Bog bo obudil naše telesa, da bodo z dušo vred ali večno plačilo prejele ali pa večno kazen. Telo je tovarš naše duše, orodje naše duše je. Karkoli v sedajnem življenju storimo, ne storimo samo z dušo, ampak tudi s telesom; telo pomaga duši delati dobro ali hudo, torej ima tudi telo svoj delež pri dobrem in pri hudobnem delu, in je kakor duša vredno ali plačila ali kazni. Zatorej bo pravični Bog nam obudil ravno to telo, kterega zdaj imamo, da ga bo z dušo vred ali poplačal ali pa kaznoval natanjko po zasluženju.

Ta nauk nam Jezus sam daje, ko pravi, da bodo mertvi iz grobov prišli, „kteri so dobro delali v vstajenje življenja, kteri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ (Jan. 5, 29.) Ravno to tudi sv. Pavl uči rekoč: „Mi vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme slehern v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo.“ (II. Kor. 5, 10. Rimlj. 14, 10.)

4. Neizrečeno imeniten pa tudi tolaživen in oveseljiven nauk je nauk od vstajenja mesa, nauk od vstajenja teles. Nikar ga nikdar ne spustimo spred oči, ampak si večkrat z živo vero nanj spomnimo, in se ž njim tolažimo v vseh revah in nadlogah, stiskah in težavah sedajnega življenja! — Ako si tedaj bolen, o kristjan! in ti hude bolečine prizadeva tvoja bolezen, tolaži se z upanjem na svoje prihodnje srečno vstajenje, kakor se je tolažil pobožni Job, v ranah in v bolečinah sedé na gnojnem kupu; ali kakor se je tolažila serčna Makabejka s svojimi sedmimi sinovi v grozovitnih mukah, s kterimi jih je mučil in martral neusmiljeni trinog Antioh. Misli si, ter reci sam pri sebi: „Če tudi moje telo zdaj terpi, in ječi v ranah

in bolečinah, in je spred silnih bolečin že vse obnemoglo, to nič ne dé; kolikor več zdaj terpi iz ljubezni do Boga, tolikanj lepše in častitljivše bo od mertvih vstalo na dan poslednje sodbe! Koliko jih je, ki grozovitim bolečinam podveržejo svoje telo, si dajo odžagati roko ali nogo, rano ožigati z razbeljenim železom, da bi si le še za nekoliko časa podaljšali časno življenje; zakaj pa bi jaz voljno ne terpel v svojem mesu, da bom nekdaj k večnemu življenju vstal!?“ — Spomni se na ta oveseljivni nauk, ljubi kristjan! in se ž njim tolaži, kadar ti smert pobere tvoje starše, tvoje brate ali sestre, tvoje prijatle in znance, tvoje žlahtnike ali dobrotnike, in se ti milo stori, da se moraš ločiti od njih, za ktere je bilo vse goreče tvoje serce, in bi bil rad svoje življenje dal za njih življenje, ako bi mogoče bilo. Ne žaluj nezmerno o njih zgubi, kakor žalujejo neverniki, kteri svojega upanja ne zastavljajo v prihodnje življenje, od kterega nič ne vedó; temveč tolaži se, da bomo resnično nekdaj vstali! Misli si: „Čez nekoliko časa bom svoje ljube zopet vidil; spet se bomo zedinili, za vekomej sklenili, in nikdo nas več ločil ne bo. Če se tudi v sedajnem življenju več ne vidimo, vidili se bomo pa v prihodnjem življenju, in se pozdravljali vsi veseli, kadar bomo vstali iz svojih grobov!“ — Spomni se tega tolaživnega nauka, ter nauka od vstajenja mesa, kadar se ti bo smert napovedovala, in se bodo iztekali dnevi tvojega sedajnega življenja, da se ne boš smerti nezmerno bal, in da ne boš nespametno žaloval po tem svetu, kterega boš moral zapustiti; ampak da boš smert voljno sprejel, kakor poslanca božjega, kteri te je prišel klicat iz ptuje v domačo deželo, iz terpljenja te vabit na počitek, iz časnega življenja te preselit v večno življenje, v kterem boš po poslednjem dnevu prejel vse lepše in častitljivše telo, kakor ga zdaj tukaj zapustiš, ter materi černi zemlji izročiš. Misli si, da zerno ne skalí in ne požene, ako poprej v zemlji ne umerje in ne strohni, in iž njega ni ne žita ne žetve. „Ravno taka bi bila“, reci sam pri sebi, „tudi z menoj, ako ne strohnim in ne sprahnim v zemlji; moje telo bi po tem ne bilo nekdaj obujeno v večno življenje!“ Tako je mislil in se tolažil sv. Hilarij, ter je rekel: „Veselimo se, da bomo razdrobljeni kakor lončarska posoda!

s tim namreč bomo prerojeni, in iz tega bomo dosegli tisti srečni prid, da bomo spremenjeni v Bogu dopadljive posode.“ Ta resnica je podpirala in krepčala tudi mučence in mučenice, da so vsi veseli darovali svoje ude v muke in martre, ker so unod groba pričakovali boljšega življenja in na sodni dan častitega vstajenja. Svetemu Jakobu Intercisu je Parzijanski kralj Ilzdegerde ukazal posekati ud za udom, tako, da je njegova muka terpela celih devet ur. Pa kadar mu je bil odsekan kak ud, ga je sv. Jakob tako-le nagovarjal, ter mu rekel: „Le pojdi, ti, moja roka! moja noga! i. t. d. ob vstajenju bova spet skupej prišla. Večni Stvarnik vas bo spet zbral in vse prelepo zedinil.“ — Živimo pobožno in bogaboječe tudi mi, ter v Bogu, z Bogom in za Boga, in smert nam ne bo delala nobene nezmerne groze, marveč se bomo tudi mi lahko tolažili s tim, da nekdaj častito vstanemo vsi. Amen.

LXXXVIII. Keršanski nauk.

Od vstajenje mesa.

(Na dalje.)

1. Razlagati sem vam začel zadnjič enajsti člen svete vere, ki govori od vstajenja mesa. Pravil sem vam, da z besedami „verujem v vstajenje mesa“ spoznavljamo in verujemo, da naše telesa ne bodo ostale vedno v zemlji, kamor se pokladajo po smerti, temveč da bodo na dan poslednje sodbe zopet v življenje obudene, in bodo zopet prišle iz svojih grobov. Bogu, kteremu je mogoče bilo, človeka iz nič vstvariti, tudi ne bo nemogoče, umerlega človeka zopet v življenje obuditi. Naj bi bil tudi prah nekterih teles raznesen in raztresen na vse štiri kraje sveta; naj bi bile tudi truplja nekterih ljudi na vojski pobite, in njih kostí sem ter tje razmetane, naj si tudi nektere trupla konec jemljejo v morju in po drugih vodah, v kterih jih ribe oberó in druge živali snejo; naj si tudi mnoge telesa raztergajo in razmesarijo divje zveri; naj si tudi mnogo ljudi ogenj v pepel spremeni: vsegavedni Bog vé za vsak prah našega telesa, za vsako drobtinco naših kosti, in vsegamogočni Bog jih zamore spet skupej zbrati, v telo skleniti, in mertvo telo spet v življenje obuditi. In da bo Bog to tudi res storil, ter vse mertve poslednji dan v življenje obudil, razodel je sam v svetem pismu stare in nove zaveze. Mertve telesa pa bo v življenje obudil zato, da tudi telo z dušo vred prejme ali plačilo ali kazen, kakor si je že duši pomagalo delati dobro ali hudo. — Vse to sem vam zadnjič razlagal. Danes pa gremo dalje v razlaganju enajstega člena svete vere, in pridemo naj poprej do vprašanja:

2. Kako se bo godilo vstajenje teles?

Gospod Bog po poslal svojega velikega angelja s trobento in z velikim glasom. Nekteri cerkveni očetje mislijo, da ta veliki angelj je verhangelj Mihael, ki je veliki varh cerkve, kakor je bil pred Kristusom varh svete občine. (Dan. 10, 21.) In angelj bo zatrobil na trobento, in glas te trobente se bo razlegal po globočinah morja, po breznih zemlje, po naj globejših jamah in duplinah, po naj tamnejših in najskrivnejših krajih, od konca do kraja sveta. „In sam Gospod (Jezus Kristus) bo ob povelju in glasu velikega angelja in na trobento božjo prišel iz neba“; (I. Tes. 4, 15.) „in vsi, ki so v grobeh, bodo slišali glas Sinu božjega, in bodo prišli“ (Jan. 5, 28. 29.) iz svojih grobov in počivališč. Vsi bodo slišali povelje Sina božjega, ktero povelje jim bo na znanje dal po velikem angelju in njegovem trobentanju, in vsi od pervega do zadnjega bodo morali hoté ali nehoté od mertvih vstati.

3. Zdaj pa naj vam povem, kakšne bodo naše telesa po vstajenju od mertvih.

Vstali bomo z ravno temi telesi, ki jih imamo v sedajnem življenju; pri vsem tem pa le vendar ne smete misliti, da se naše telesa po vstajenju kar nič ne bodo spremenile; ne smete misliti, da bodo naše telesa po vstajenju imele ravno tiste slabosti in pomanjkljivosti, kakoršne imajo v sedajnem življenju; ne smete misliti, da bodo po vstajenju tisti slepi, kteri so zdaj slepi; ali da bodo hromi in kruljevi tisti, kteri so zdaj hrumi in kruljevi; ali da bodo brez rok in nog tisti, kterim so zdaj roke odsekane ali noge odžagane. Kakor je Bog pervega človeka vstvaril popolnoma brez vse pomanjkljivosti, ravno tako bo tudi naše telo po vstajenju brez pomanjkljivosti; nič ne bo imelo na sebi, kar bi ne bilo popolnoma. Po vstajenju ne bo viditi nobenih slepih oči, ne gluhih ušes, ne kruljevih nog, ne sključenih udov, ne težavne debelosti. Po vstajenju tedaj bodo imeli pravični in grešniki vse ude in celo, popolno telo. — Pri vsem tem pa vendar nikar ne mislite,

da bi med telesi pravičnih in grešnikov ne bilo nobenega razločka! Pravični, kteri so tukej na zemlji Jezusu Kristusu podobni v svetem življenju, vstali bodo v častitljivem, nestrohljivem telesu, podobnem Kristusovemu častitljivemu telesu; vsi pa, ki tukaj na zemlji pregrešno živé in v smertnem grehu umerjo, vstali bodo sicer tudi v polnem nestrohljivem vse ude imevšem telesu, ktero bo pa pri vsem tem vendar le silo ostudno, pogubljenju zapadlo in v večni ogenj namenjeno.

4. Da bodo trupla izvoljenih po vstajenju častitljive in Jezusovemu telesu enake, spričuje nam sv. Pavl rekoč: „Kristus bo premenil naše revno telo, ker ga bo vpodobil svojemu častitljivemu telesu po moči, s ktero si tudi zamore podvreči vse reči.“ (Fil. 3, 21.) „Je živalsko telo, in je tudi duhovno, kakor je pisano: Postal je pervi človek Adam živa duša, poslednji Adam oživljajoč duh. Pervi človek, iz zemlje, je zemljsk: drugi človek, iz nebes, je nebešk: (to je: pervi človek je iz zemlje narejen, in zato je njegovo telo zemeljsko; drugi človek, Kristus, je iz nebes, in njegovo telo je sicer človeško, pri tem pa tudi nebeško). Kakoršen je zemeljski, tako so tudi zemeljski; in kakoršen je nebeški, taki so tudi nebeški:“ (to je: kakor je bil nebeški Kristus v svojem in po svojem vstajenju na duši in na telesu poveličan, ravno tako bodo tudi vsi njegovi duhovni otroci, to je, verni ob vstajenju na telesu in na duši poveličani.) (I. Kor. 15, 44—48.) Poglej, pravični kristjan! kako oveseljivna ti je spet ta resnica. Bodi mlad ali star, majhne ali velike, čedne ali nečedne postave, nosiš vendar le zdaj telo zemeljskega Adama, nosiš trohljivo, umerjoče vse revno telo: po vstajenju pa boš nosil telo nebeškega Adama Jezusa Kristusa, ktero bo neumerjoče, brez vsega hudega poželjenja, častitljivo bo in duhovno! — Pa preglejmo še bolj na drobno to potolaživno resnico. Sv. Pavl memo tega, kar sem že poprej od njega v misel vzel, tudi še to le pripoveduje od spremenjenja teles po vstajenju: „Seje se v trohljivosti, vstalo bo v nestrohljivosti; seje se v nečasti, vstalo bo v časti; seje se v slabosti, vstalo bo v terdnosti; seje se živalsko telo, vstalo bo duhovno telo.“

(I. Kor. 15, 42—44.) Po besedah svetega Pavla tedaj bo telo pravičnih ob vstajenju:

a) nestrohljivo, to je: da potlej nikoli več ne bo strohnelo, ampak bo vekomej živelo; nikoli več ne bo se v prah in pepel spremenilo, ampak celo dolgo večnost bo ostalo tako, kakoršno bo od mertvih vstalo. V sedajnem življenju mora telo terpeti stiske in težave, mnoge nadloge, bolezni in bolečine in več drugega hudega, kar telo razdeva in vkončuje: po vstajenju bo pa telo rešeno vsega tega, bo prosto slehernega terpljenja, nobena reč ga ne bo mogla pokončati. Dopolnilo se bo nad njim, kar je pisano: „Požerta je smert v zmagi. Smert! kje je tvoja zmaga? Smert! kje je tvoje zelo?“ (I. Kor. 15, 55.)

Telo izvoljenih bo ob vstajenju:

b) častitljivo, to je: imenitno, čisto in svitlo. Svetilo se bo kot najsvitlejša luč, kar priča Kristus sam, ki pravi: „Takrat se bodo pravični svetili kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta.“ (Mat. 13, 43.) Pa tudi modri mož v svetem pismu stare zaveze že od tega govorí, ter pravi: „Pravični se bodo svetili, in kakor iskre v terstju (na sterniščU) bodo tekali.“ (Modr. 3, 7.) Podobo te svitlobe so imeli Izraelci v puščavi nad Mozesom, čigar obličje se je od pogovora z Bogom svetilo tako, da ga nobeden ni mogel gledati. Podobo te svitlobe so imeli trije ljubljeni učenci: Peter, Jakob in Janez nad Jezusom, kader se je bil vpričo njih spremenil na Taborski gori, in se je njegovo obličje svetilo kakor solnce, in so bile njegove oblačila bele kakor sneg. Glejte, tako lepe in častitljive bodo telesa izvoljenih ob vstajenju, kakor lepo in častitljivo je bilo njegovo telo o spremenjenju; zakaj sv. Pavl pravi, kar sem že poprej rekel: „Kristus bo spremenil naše revno telo, ker ga bo vpodobil svojemu častitljivemu telesu po moči, s ktero si tudi zamore podvreči vse reči.“ (Fil. 3, 21.)

Telo izvoljenih bo po vstajenju:

c) terdno, to je: močno, urno, hitro in gibčno. Kamorkoli bo duša hotla in si želela iti, tje pojde tudi telo z neznano lahkoto in gibčnostjo, kakor pričuje prerok Izaija (40, 31.), ki pravi: „Kteri v Gospoda zaupajo, obnavljajo svojo moč, se operutničijo kakor postojne (dobijo perutnice kakor postojne); tekajo, in se ne vpehajo; hodijo, in se ne ytrudijo.“ Teža telesa je človeku v življenju večkrat težavna in nadležna; po vstajenju pa telo nobene teže več imelo ne bo!

Telo izvoljenih bo po vstajenju:

d) duhovno. Duhovno telo, pravi sveti Avguštin, se ne imenuje zato, kakor da bi se v duha spremenilo, ampak zato, ker bo duhu popolnoma podložno, ker bo prosto vse slabotnosti, betežnosti in vsakega madeža, in bo večno živelo. Duhovno telo izvoljenih bo podobno Jezusovemu telesu, kakoršnega je imel po vstajenju, ktero je bilo sicer pravo, občutljivo, ošlatljivo telo, vendar pa tudi tako duhovno, da se je zamoglo od kraja do kraja, kakor duh naglo premikati, in druge reči prešiniti. Zatoraj beremo v svetem evangelju, da je Jezus po svojem vstajenju kar pri zapertih durih stopil v sredo svojih aposteljnov. (Jan. 20, 19.)

Poglejte, kako lepe imenitne in častitljive bodo telesa izvoljenih po vstajenju! — Nikar pa ne mislite, da bodo po vstajenju telesa vseh izvoljenih enako lepe, enako imenitne, enako častitljive. Več dobrega ko kdo stori, tem lepše, tem imenitniše, tem častitljiviše bo tudi njegovo telo. In po tem takem bo tudi med telesi izvoljenih ob vstajenju razloček, kakor je razloček med luči na nebu. Vse to uči sv. Pavl, ko pravi: „Druga je svitloba solnca, druga svitloba lune, in druga svitloba zvezd; zvezda se namreč od zvezde razločuje po svitlobi. Tako bo tudi vstajenje mertvih.“ (I. Kor. 15, 41. 42.) — Pri vsem tem pa le vendar lahko rečem, da bo telo naj zadnjega zmed izvoljenih po vstajenju sto in stokrat lepše in imenitniše in častitljivše, kakor je naj lepše, najimenitniše in častitljivše človeško telo tukaj na zemlji. — Zatorej bodo pa tudi duše izvoljenih vse vesele prišle iz vic in iz nebes,

in se bodo radostno sklenile vsaka s svojim telesom, v kterem bodo imele tolikanj lepo, imenitno in prijazno stanovanje na vse vekomej. Vsa vesela bo izvoljena duša pozdravljala svoje lepo telo, blagrovala ga in mu hvalo dajala, da je ž njo vred se greha skerbno varovalo in Bogu zvesto služilo. „Pozdravljene mi, moje ljubeznjive oči!“ poreče izvoljena duša svojemu častitljivemu telesu, „ki se niste hotle ozirati po grešnih rečeh; zdaj bote zares srečne, srečne na veke, ker bote na vekomej gledale prelepega Boga od obličja do obličja. Pozdravljene mi, moje ljube roke! ktere se niste vtrudile v Gospodovih delih, in ste tolikokrat v duhu pokore grenke solze brisale si iz oči, otirale si iz lic. Pozdravljene mi, moje mile noge! ki ste za Zveličarjem stopinje pobiraje nevtrudeno hodile po ozki poti, ktera pelje v življenje: prišel je čas, da tudi ve plačilo prejmete za ves vaš trud.“ — Ravno tako bo pa tudi telo dušo pozdravljevalo in jo hvalilo, da mu ni njegove lastne volje pustila, ampak ga zvesto po božji volji vodila. — Eden drugega bota blagrovala, eden drugega se veselila. Izvoljena duša se bo veselila častitljivega telesa, in častitljivo telo se bo veselilo izvoljene duše. — Vstajenje od mertvih bo tedaj izvoljenim zares neizrekljivo veselo!

5. Vse drugačno pa bo vstajenje mesa zaverženc em; neskončno žalostno bo! Vstali bodo sicer nestrohljivi in neumerjoči tudi zaverženci, zakaj sv. Pavl piše: „To trohljivo namreč mora obleči nestrohljivost, in to umerljivo mora obleči neumerljivost; (I. Kor. 15, 53.) pa ravno ta neumerljivost jim bo zalegla v večno nesrečo, ker bodo neumerjoči zato, da bodo zamogli večno terpeti. Zraven tega bodo telesa zaverženih ob vstajenju silno gerde in ostudne, in sicer tem gerše in tem ostudniše, kolikor gerša in ostudniša bo duša, s ktero se bodo sklenile te telesa. O tem tako le govorí sv. Pavl, in pravi: „Glejte! skrivnost vam povem: Vsi bomo sicer vstali, toda spremenjeni ne bomo vsi,“ (I. Kor. 15, 51.) to je: Povem vam do zdaj neznano resnico: Ravno zato, ker nimajo vsi nad seboj podobe nebeškega, ampak nosijo nad seboj podobo živalskega Adama, bodo sicer vstali vsi, ne bodo pa vsi oblečeni z veličastnim telesom. Hudobni bodo

tudi vstali, pa ne v veličastvu; zakaj to je le pravičnim obljubljeno. „Hudobni bodo“, pravi sv. Avguštin, „nestrohljivi vstali, pa prevzele jih bodo bolečine, ktere kazen nanaša“. (Jan. 5, 29. Mark. 9, 48.) — Oh, kako se bodo takrat prestrašile zaveržene duše svojih teles, s kterimi se bodo morale skleniti, kader jih bodo zagledale vse gerde in ostudne priti iz pokopališč! Takrat bota preklinjevala eden drugega; duša bo preklinjevala telo, telo pa dušo, da sta skupej greh delala, in si zaslužila terpljenje brez konca in kraja. „Prekleto telo!“ poreče zaveržena duša, „že zdaj sem tako dolgo terpela v prestrašnem peklenskem breznu zavoljo tvojega poželjenja, kteremu sem stregla in mu vse dovolila. Zmerom si se vstavljalo mojim poveljem, dela luči si sovražilo, dela tàme pa ljubilo in doprinašalo; pojdi zdaj z menoj v večno tamo! Na svetu nisi hotlo nič terpeti zavoljo Boga; zdaj boš pa terpelo brez konca in kraja, brez prenehanja in polajšanja v peklenskem breznu; ondi bo jok in škripanje z zobmi, ondi ločitev od Boga na vedno večne veke!“ — Strahu in groze polno bo tedaj vstajenje mesa za zaveržene! — Ravno tako strašno in grozensko bo vstajenje mertvih tudi za tebe, grešni človek! če se ne poboljšaš, in ne odstopiš od lakomnosti, se ne odpoveš nečistosti, ne odjenjaš od pijanosti, se ne poslovíš od napuha, nevošljivosti, jeze in drugih hudobij, kterim si dosehmalo stregel in jim strežeš še zdaj. Gorje ti, ako se morda zdaj ne zmeniš za nobeno opominjevanje in svarjenje, in le še zmerom greh na greh nakladaš, ter nočeš spoznati, kaj ti je v blagor in zveličanje! Pa prišel bo dan, o kterem boš to spoznal in se britko in britko kesal, da si vse dovolil svojemu poželjivemu telesu, toda prepozno bo! Spokori se rajši zdaj, dokler je še čas, ter pokori svoje telo, in ga v berzdah imej; zakaj ravno s tim si boš prislužil in pridobil častitljivo vstajenje. Ako si pa služen svojemu poželjivemu telesu, nečastitljivo boš vstal na sodnji dan, in boš na vekomaj pogubil svojo dušo in svoje telo. Ne pozabite, kar Jezus, večna Resnica, pravi, ter govori: „Kdor ljubi svoje življenje, zgubil ga bo; in kdor sovraži svoje življenje na tem svetu, prihranil ga bo v večno življenje.“ (Jan. 12, 25.) Ravno zato nas sv. Krizostom tako lepo opominja k bogo-

ljubnemu življenju, ter praví: „Vprašujem te, kristjan moj! ko bi ti že star bil, ves nadložen in slab, in ko bi pri tem še v silnem vboštvu omedleval: prišel pa bi nekdo, ki bi ti obetal, da te bo spet mladega in lepega naredil in močnega, in te zraven tega tudi še za 1000 let prerodil v mogočnega in bogatega gospoda, tako, da bi ti pri tem preživel (ves ta čas) v miru in pokoju, v radosti in v veselju, v sreči in v obilnosti: povej mi, kaj bi ti pač vse ne terpel in ne storil na tako obljubo? Gotovo bi se za nekoliko časa podvergel vsem mogočim mukam, da bi po tem 1000 let vživljal veselje in veličastvo: kaj ne, da bi? — Ali glej, Kristus, naš Bog in Zveličar nam obeta še vse lepših reči, ter kraljestvo, ktero ni na tem svetu, ampak je v nebesih; krono, ktere ne boš nosil le samo 1000 let, ampak vedno in večno. O kristjan! kaj si pač ne boš vsega storil in terpel, če se spomniš nekdajnega častitega vstajenja in tistega večnega veličastva, ktero ti bo po tem vstajenju v del!“ Amen.

LXXXIX. Keršanski nauk.

§. 12. Od dvanajstega člena vere.

In večno življenje. Amen.

1. Premišljevali smo v zadnjih dveh keršanskih naukih resnico od vstajenja teles na sodni dan, ktero resnico terdimo in spoznavamo z enajstim členom svete vere. Kadar bodo pa ljudje na sodni dan od mertvih vstali, ne bodo potem nič več ne umerli. Nastopil bo za ljudi njih zadnji stan, njih poslednje stanje, ktero bo terpelo vekomej. To resnico nam pred oči postavlja apostoljske vere dvanajsti člen, ki pravi:

Verujem v „večno življenje“.

2. Kaj pa verujemo in spoznavamo z besedami dvanajstega člena svete vere?

S temi besedami verujemo in spoznavamo, da po sedajnem življenju pride drugo, namreč večno življenje; verujemo in spoznavamo, da naše duše ne bodo nikdar umerle, ampak da bodo tudi po smerti telesa živele, živele vekomej; verujemo in spoznavamo, da se bodo sodni dan duše zopet sklenile s telesi, in da bodo potlej tudi telesa z dušami vred večno živele ali v peklu ali pa v nebesih.

Po tem takem je dvojno večno življenje: eno srečno, drugo nesrečno.

3. Nesrečno večno življenje bodo imeli zaverženci v peklu, v strašnem ognjenem in žvepljenem jezeru, (Skr. raz. 20, 9.) v kterem bodo vekomaj terpeli, vekomej umirali, in

vendar le nikoli ne umerli. Njih življenje je hujše kakor naj strašnejša smert. Ravno zato se tudi njih večno življenje imenuje večna smert. Sv. Avguštin pravi: „V strašnem terpljenju vekomej mučen biti, prav za prav ni nobeno življenje, ampak je vedno umirati.“ — Kader nespokorjeni grešnik umerje, loči se njegova duša od telesa, in bo obsojena in pahnjena v pekel; tu mora z hudimi duhovi vred goreti v ognju, ki nikdar ne vgasne. Še vse veča nesreča pa se bo za nespokorjenega grešnika pričela sodnji dan. Na sodnji dan namreč se bo duša spet sklenila s telesom, in bo s telesom vred veržena v večno pogubljenje, v neminljivo terpljenje, v kterem ni oddihleja, v kterem ni polajšanja, iz kterega ni otetbe, iz kterega ni rešenja! Ondi doli bodo zaverženci na vekomej ločeni od Boga, kterega gledati je rajsko veselje, kterega vživati je nebeška sladkost. Ondi doli bodo terpeli večne muke, nedopovedljive bolečine, neizrekljive spečenine. Ondi doli jih bo huda vest vjedala in pikala noč in dan, in dan na dan brez vsega prenehanja in nehanja. Edini razloček med peklenskimi terpenci bo ta, da bo manj terpel tisti, ki je manj hudega storil, in več terpel tisti, ki je več hudobij doprinesel, kakor priča sv. Janez v skrivnem razodenju (18, 7.) rekoč: „Kolikor se je povzdigovala (zaveržena duša) in v sladnosti bila, toliko jej dajte stiske in žalosti.“ Takrat bodo zaverženci smerti iskali, pa smert bo bežala od njih. Smert bi bila zaverženčem močno zaželjena dobrota in velika sreča, pa smerti takrat več ne bo. S končanjem sveta bo končana tudi smert po spričevanju svetega pisma, ki pravi: „Požerta je smert v zmagi!“ (I. Kor. 15, 54. Izaija 25, 8.) Radi, iz serca radi bi zaverženci umerli, umerli z dušo in s telesom; toda umirali bodo v strahovitem terpljenju, umerli pa le vendar nikdar nikoli ne bodo! Tako življenje v večnem, grozovitem terpljenju zares ni nobeno pravo življenje. In od tega peklenskega življenja v večnem terpljenju tudi prav za prav ni govorjenje, kadar molimo v apostoljski veri: Verujem v večno življenje!

4. S tem členom apostoljske vere prav za prav verujemo in spoznavamo večno življenje v nebesih.

Kadar se duše pravičnih ločijo iz tega sveta, gredo na sodbo, in od sodbe v nebesa, v kterih vživajo nezmerno veselje, nebeško čast in vse dobro. Vendar bo njih sreča še le sodni dan popolnoma zveršena, kadar se bodo duše izvoljenih s telesi sklenile, in bodo s telesi vred vzete v nebesa, da bodo večno veselje vživale za svojo pobožnost in bogoljubnost, in zveličano življenje živele v svetem raju.

V čem pa obstoji večno, zveličano življenje izvoljenih pravičnih v nebesih?

Večno življenje pravičnih v nebesih obstoji v tem, da bodo pravični za zmerom rešeni vsega terpljenja, da jim bodo spolnjene vse želje, da bodo Boga gledali in vživali od obličja do obličja. Sv. Pavl pravi: „Božje kraljestvo . . . je pravičnost, in mir in veselje v svetem Duhu.“ (Rimlj. 14, 17.) Te besede govorí sicer apostelj od božjega kraljestva na tem svetu, pa se dajo tudi na božje kraljestvo na unem svetu oberniti.

a) Božje kraljestvo je pravica ali pravičnost, uči sv. Pavl. Torej bomo v nebesih, kjer je večno srečno življenje doma, obvarovani od slehernega greha; zakaj greh je krivica, storjena naj svetejšemu Bogu, in naj veče zlo na svetu. Večega zla ni in ne more biti, kakor je smertni greh, ki nas loči od Boga, naj veče dobrote, nam vzame Boga, neskončno sladkost.

Dokler pa človek na tem svetu živi, nahaja se v vedni nevarnosti, da bi v greh ne padel. Zatorej opominja sv. Pavl, in pravi: „Kdor tedaj meni, da stojí, naj gleda, da ne pade.“ (I. Kor. 10, 12.) V sedajnem življenju nosimo božjo gnado v rahli, persteni posodi; kako lahko se taka posoda zdrobí, in zaklad gnade božje zgubí, ako se varno ne nosi! Sovražniki našega zveličanja od vseh strani na nas prežé, močni sovražniki in nevtrudeni v zapeljevanju; zatorej si ni nobeden svest pred zapeljevanjem; nobeden ne more reči, da padel ne bo! Padli so možje, ki so stali kakor stebri; majhne grešne priložnosti

so jih poderle. En sam nepreviden pogled je v prešestovanje in ubijanje pripravil Davida, moža po volji božji. Nespametno pečanje s tujimi ženami je v molikovanje zapeljalo mogočnega Salomona, naj modrejšega kralja. Eno samo uprašanje revne dekle je zmotilo in zbegalo Petra, da je zatajil svojega nebeškega učenika, s kterim je tri leta hodil, ter poslušal njegove nauke, gledal njegove čudeže. Tam gori v nebesih pa vseh tih nevarnost in skerbí ne bo. Ne bo se treba bati izvoljenim, da bi kdaj v kak greh padli, in grešivši zgubili nebeško srečo. Tam gori v nebesih bo tedaj večno srečno življenje!

b) Božje kraljestvo je mir; toraj morajo biti v nebesih želje izvoljenih popolnoma spolnjene. Kadar zdaj na svetu sreče iščemo v časnih rečeh, ne najdemo je; časne reči nas srečnih ne storé! Zatorej pravi sv. Avguštin: „Če prave sreče iščete na tem svetu, našli ne bote je, ker tukaj je ni; zakaj (časno) blago je trohljivo, (pozemeljsko) veselje minljivo, (posvetna) čast goljufna; če je pa v nebesih iščete, bote ondi našli stanovitne zaloge, neminljivo veselje, in resnično čast.“ V nebesih bodo izvoljeni na duši in na telesu na vekomej vživali vse dobro, kar si le koli zamore misliti in želeti njih pošteno serce! „Oko ni vidilo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo“, uči sv. Pavl. (I. Kor. 2, 9.) Tam gori v nebesih se bo izvoljenim serce umirilo in vpokojilo. Tam gori v nebesih tedaj bo večno srečno življenje!

c) Božje kraljestvo je tudi veselje; torej morajo izvoljeni v nebesih prosti biti vsega terpljenja, da zamorejo vživati čisto in nekaljeno veselje. Tega pa spet nimamo na tem svetu. Če premišljujemo sedajno življenje, prepričamo se, da vedno terpimo na duši in na telesu, da več žalosti vžijemo, kakor pa čistega veselja. Zatorej pač prav ima pravični Job (14, 1. 2.), ki pravi: „Človek, od žene rojen, živi le malo časa, in je obdan z mnogimi nadlogami. Kakor cvetlica on izhaja, in se potepta, in beží kakor senca, in nikoli ne ostane v enem stanú.“ Zdaj ga stiska lakota, zdaj žeja; zdaj na nadležuje

vročina, zdaj mraz; zdaj ga zadene preganjanje, zdaj zaničevanje; zdaj pride nad-nj bolezen, in na vse zadnje smert.

Od vsega tega bodo izvoljeni v nebesih prosti na vse vekomaj. Bog bo iz njih oči obrisal vse solze, in vedno veselo in večno srečno bo njih življenje v nebesih. Gledali bodo Boga iz oči v oči, od obličja do obličja v njegovi neskončni lepoti; gledali ga bodo, ljubili in vživali vse vekomaj. In ravno to jim bo zaleglo v naj veče veselje, v naj slajšo sladkost, tako, da si ne bodo želeli nič lepšega in nič boljšega, nič slajšega in veselejšega. Spolnjene bodo vse njih serčne želje. Vživali bodo zares večno zveličanje, večno življenje. To je tisto večno življenje, od kterega govori dvanajsti člen svete vere, in kterega verujemo in spoznavamo, kader molimo: „Verujem v večno življenje“.

5. Večno življenje izvoljenih v nebesih pa ni le samo božji dar, ampak je tudi plačilo, kterega si morajo izvoljeni zaslužiti. Le tisti, ki si večno življenje zasluži, prejme ga, in ga prejme le v toliki meri, kolikor si ga je zaslužil.

a) Naj poprej pravim, da večno življenje prejme le tisti, ki si ga zasluži. Kdor si ga pa ne zasluži, ga tudi ne dobí. Bog bi nam bil sicer večno življenje lahko dal, kar zastonj, ter tako, da bi se nam kar nič ne bilo treba truditi zanj; toda Bog tega ni hotel storiti, ampak je to reč tako vredil in naravnal, da si moramo večno življenje ali zaslužiti, ali pa se odpovedati. In sveta vera nas uči, da večnega življenja nikakor ne bomo deležni postali, če bi o svoji smerti ne imeli zasluženja, s kterim si zaslužimo večno zveličanje. „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta“, poreče Kristus izvoljenim na sodnji dan, „in vzemite v posest kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta“. In zakaj jim bo dal to kraljestvo? Dal jim ga bo zavoljo dobrih del, s kterimi se zasluži nebeško kraljestvo. Poreče jim namreč: „Lačen sem bil, in ste mi dali jesti; žejin sem bil, in ste mi dali piti; tujec sem bil, in ste me pod streho vzeli; nag sem bil in ste me oblekli; bolen sem

bil, in ste me obiskali; v ječi sem bil, in ste k meni prišli.“ (Mat. 25, 34—36.)

b) Večnega življenja tedaj ne doseže, kdor ga ne zasluži; dobi ga pa v plačilo, kdor ga zasluži, in sicer v taki meri, v kakoršni ga zasluži. Akoravno bodo torej svetniki vsi Boga gledali, in bodo vsem popolnoma spolnjene njih želje; bodo vendar le tisti, ki so več dobrega storili v sedajnem življenju in bolj popolnoma živeli na tem svetu, tem veče plačilo dobivali na unem svetu, tem obilniše zveličanje vživali v nebesih. Sv. Pavl pravi: „Vsak bo lastno plačilo prejel po svojem delu.“ (I. Kor. 3, 8.) Kakoršno delo, tako bo tudi plačilo; in kakoršno zasluženje, tako tudi večno življenje, ter ali bolj ali manj veselo po meri, kakor si kdo zasluži. Kdor si je s petimi talenti pridobil pet drugih, uživljal bo memo drugih petkrat večo čast in petkrat veče veličastvo v nebesih; kdor si je pa z dvema talentoma le dva druga prislužil, imel bo memo drugih le dvojno plačilo na unem svetu, tako, da bo slehernemu po meri njegovega zasluženja odmerjeno plačilo, kakor spričuje sv. Duh, ki pravi: „Vsako usmiljenje pripravi mesto slehernemu po zasluženju njegovih del;“ (Sir. 16, 15.) in za njim poterdi tudi sveti Pavl rekoč: „Bog bo povernil vsakemu po njegovih delih.“ (Rimlj. 2, 6.)

Pri vsem tem pa nikakor ne smete misliti, da ta razloček med večim in manjšim zveličanjem in veličastvom dela med svetniki v nebesih kako nevošljivost, ali žalost, ali nepokoj, ali nejevoljo, ali kako nezadovoljnost. Tega ne; kaj takega ni in ne more biti v nebesih, ktere so dežela večnega miru in pokoja, domovina neusahljivega veselja in nezmerne radosti. Slehern bo popolnoma zadovoljen s tistim delom zveličanja, kterega bo prejel, ker bo vsakteri prepričan, da prejma natanjko po zasluženju.

6. Dasiravno pa je večno življenje plačilo, kterega si moramo zaslužiti, vendar le nikar ne mislite, da imamo večno življenje le mi sami v rokah, in da je v naših dobrih delih toliko zasluženja, da nam Bog zavoljo tega našega zasluženja mora nebesa dati: marveč ne smemo nikdar spred oči spustiti, da imajo naše dobre dela svojo ceno in vrednost edino le od Jezusovega neskončnega zasluženja, ktero zasluženje se združi in zedini z našimi dobrimi deli, kadar jih doprinašamo v gnadi božji in zavoljo Boga. Jezusovo neskončno zasluženje daje ceno in vrednost našim dobrim delom, ter jih dela zasluživne, in vredne večnega življenja. Iz tega pa se izhaja, da moramo pri vseh svojih tudi še tako obilnih dobrih delih vendar le spoznati in obstati, da smo nepridni hlapci; (Luk. 17, 10.) ker namreč sami ob sebi nič dobrega ne moremo storiti, in ker so vse naše dobre dela le božji dar. Iz tega se izhaja, da se zavoljo svojih dobrih del nikakor ne smemo hvaliti, ampak da moramo hvaliti le Boga, od kterega pride vsak dober dar: „Kdor se hvali, naj se hvali v Gospodu.“ (I. Kor. 1, 31.) — To je, ljubi moji! kar vam je treba vedeti od večnega življenja izvoljenih v nebesih.

7. Zdaj pa naj vam le še povem, kaj pomenja beseda „Amen“ v apostoljski veri?

Beseda „Amen“ pomenja: Resnično je, torej terdno verujem vse, kar sem govoril v apostoljski veri.

8. Ljubi poslušavci! razlagal sem vam danes nauk od dvanajstega člena svete vere, nauk od večnega življenja. Vere v večno življenje, kterega sem vam zdaj razlagal, tedaj nikdar ne zgubimo iz serca, nikdar ne spuščajmo spred oči! Če pa res verujemo, da nas po sedajnem življenju čaka večno življenje na unem svetu, in da se bomo ali vekomej v nebesih veselili, ali pa da bomo vekomej v peklu terpeli; moramo zdaj tudi res tako živeti in ravnati, da se bo pokazalo, da smo prepričani od te resnice. Če nas ni še popolnoma vdarila duhovna slepota, na vso moč si bomo

gotovo prizadevali, da se ovarujemo grozepolne osode zaverženccov v večnosti, in da dosežemo tolikanj zaželjeno srečo izvoljenih v nebesih. Da se pa uni odtegnemo, in to dosežemo, nimamo nobenega druzega pomočka, razun tega, da se greha varujemo, ter z zapeljivim svetom ne potegujemo, marveč se zatajujemo, Bogu zvesto služimo, božje zapovedi natanjčno dopolnujemo, in vestno spolnujemo vse svoje dolžnosti in keršanske vaje, ktere nas pred Bogom posvečujejo in ohranjajo v božji gnadi. Teh potrebnih pripomočkov se tedaj pridno poslužujmo. Pri tem pa tudi svoj pogled večkrat v večnost obračajmo! Stopimo v duhu v neznani peklenski brezen, ter premišljujmo bolečine, žalost, tugo, togoto in obupnost tolikih in tolikih nesrečnih ljudi, ktere je zadelo božje prekletstvo in jih pahnilo v ta prestrašni brezen. In kadar vidimo te zaveržence tako strašno terpeti, vprašujmo sami sebe, ali bi zamogli tudi mi preterpeti vse to, kar oni terpé? „Kdo bo zamogel stanovati v žgečem ognju in v večni žerjavci?“ (Izaija 33, 44.) Premišljujmo na dalje, da ti zaverženci, kterih osoda se nam tako milovanjavredna vidi, v svojem življenju na tem svetu niso bili hudobniši, kakor smo mi, in da so nekteri zmed njih še clo manj hudobni bili, kakor smo mi. Premišljujmo, da bi se marsikteri zmed nas kar pri tej priči zagreznil v ravno ta peklenski brezen, ko bi umerl v tem stanu, v kakoršnem se zdaj nahaja. Te strašne premišljevanja nas bodo gotovo do živega pretresle, če nismo še popolnoma oterpnili; in nas bodo naganjale, da se usmilimo svoje duše, in se skerbno varujemo, pripraviti jo v ta strašni kraj, v večno gorje.

Neki bogatin, po imenu Falko, živel je prav posvetno. Iskal je le na tem svetu veselja; za uni svet in njegovo veselje pa se ni zmenil. Prigodí pa se, da neko soparno poletno noč ni mogel spati. In med tem, ko spanje spred njega beži, mu stopijo pred očí različne reči, na ktere poprej še mislil ni. „Glej!“ pravi na to sam med séboj, „tu na mehki postelji mi je ležanje že tako nadležno; kaj bi še le bilo, ko bi moral z evangeljskim bogatinom na vekomej pokopan ležati v peklenskem plamenu?“ To premišljevanje

ga je tako močno pretreslo, da se je temu svetu odpovedal in se umaknil v puščavo, da bi le za uni svet živel.

Tudi nas bo pogled v peklenski brezen in premišljevanje prestrašne osode zaverženccov naganjal, varovati se hudega in dobro delati. — Obernimo pa svoj pogled tudi navzgor, ter poglejmo v duhu v večne prebivališča izvoljenih. Tje gori poglejmo, ter recimo: Tukaj je tisto blaženo mesto, v kterem se znajde naš zaklad, naš cilj in konec, naše tolažilo, naš pokoj in naše zveličanje. Vsi veseli sreče izvoljenih, ki se ondi znajdejo, moramo si med nje želeti, ter hrepeneti, da bi se tudi mi znašli v njih veseli družbi. To priserčno hrepenenje po nebeški tovaršiji bo vnemalo našo gorečnost, in nas priganjalo, da si vse prizadenemo, doseči kdaj večno življenje izvoljenih v nebesih. Amen.

RAZLAGANJE

keršanskega katoliškega

NAUKA.

Spisali

nekteri duhovni

Ljubljanske škofije.

Drugo poglavje:

Od upanja.

V CELOVCU 1864.

Natisnila Jan. & Frid. Leon.

RAZLAGANJE

Krščanskega Katoliškega

NAUKA.

Spisano

nekteri duhovni

Ljubljanske škofije.

Drugo poglavje.

Od upanja.

V CELOVCU 1850.

Natisnila Jan. Fr. Leon.

Kazalo in obseg.

I. Keršanski nauk: Stran

II. Poglavje. Od upanje.

I. Razdelek.
Kaj da je keršansko upanje.

Kaj je keršansko upanje? — Keršansko upanje je potrebno. — Kaj upamo od Boga? . . . 1

II. Zakaj vse upamo od Boga? — Kakšno mora biti naše upanje? 10

III. Česa se nam je varovati v ozir keršanskega upanja? Kaj moramo premišljevati, da bo vedno terdnejše naše upanje? 19

II. Razdelek. Od molitve.
Od molitve sploh.

IV. Kaj je molitev? — Kdo zamore moliti? — Kolikera je molitev? — Ali smo dolžni moliti? . . . 26

V. Po čemu molimo? ali: zakaj molimo? . . . 33

VI. Ali smo dolžni tudi za bližnjega moliti? — Ali je molitev močna? ali: kaj nam da dobra molitev? . 41

VII. Kakšne lastnosti mora imeti molitev? . . . 48

VIII. Kako se k molitvi pripravljati? — Kdaj je razmišljenost pri molitvi greh? in kdaj ni greh? . 59

IX. Kje moramo moliti? 66

X. Kdaj moramo moliti? 72

XI. Od molitve posebej. Od križevega pota in od pobožnih zdihljejev 81

		Stran
XII.	Od „Očenaša“ sploh in od ogovora posebej . .	90
XIII.	Posvečeno bodi tvoje ime	102
XIV.	Pridi k nam tvoje kraljestvo	111
XV.	Zgôdi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji	120
XVI.	Daj nam danes naš vsakdanji kruh . . .	129
XVII.	Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom	138
XVIII.	In nas ne vpelji v skušnjavo . , . .	149
XIX.	Temveč reši nas od hudega. Amen. . . .	160
XX.	Od „Češčenasimarije“: I. del	168
XXI.	Od „Češčenasimarije“: II. in III. del . . .	177
XXII.	Od „Angeljevega češčenja“	187
XXIII.	Od svetega „Roženkranca“	196
XXIV.	Od Litanij	205

I. Keršanski nauk.

II. Poglavje.

Od upanja.

I. Razdelek.

Kaj da je keršansko upanje.

Kaj je keršansko upanje? — Kerš. upanje je potrebno. — Kaj upamo od Boga?

1. Ves keršanski nauk, kakor ste slišali, razdelí se v pet poglavij ali pet delov. Pervi del govorí od vere, drugi od upanja, tretji od ljubezni, četerti od svetih zakramentov, peti od keršanske pravice.

Razlagal sem vam dosihmalo nauk od pervega dela, in zadnjič sem ta nauk dokončal. Od vere sem naj poprej govoril, ker je vera podlaga upanja in tudi ljubezni. Kakor iz korenine deblo priraste, priraste tudi upanje iz vere. Zatorej pravi sv. Pavlin Nolan: „Upanje v Gospoda se izhaja iz vere, in vera v Gospoda vedno novo življenje dobiva iz upanja.“ — Kdor vero ima, ima tudi sladko čutilo upanja v svojem sercu; kdor pa tega presladkega čutila v svojem sercu nima, gotovo tudi vere nima, in ne spozna ne Boga, ne razodenja božjega, in tudi nima prepričanja od vsega tega. Vera nam pové, kdo da je Bog, in ktere popolnosti da ima, in kaj da nam je že storil, ter nas je vstvaril, nas odrešil in nas posvetil, in kaj da nam hoče v svoji nezmerni ljubezni tudi še posihmalo

storiti; upanje pa nam v spomin sklicuje vse darí, ktere nam je Bog obljubil, in nam jih bo tudi gotovo dal, če pridno obračamo njegovo gnado in zvesto živimo po svoji sveti veri.

Ko tedaj iz vere naj poprej upanje izvira, bomo tudi naj poprej od upanja govorili, in to tem bolj, da se deržimo lepega reda, po kterem so resnice naše svete vere zverstene v katekizmu. — Začnem pa z uprašanjem:

2. Kaj je keršansko upanje?

Keršansko upanje je čeznatorna od Boga vlita čednost, po kteri se zvesto zanašamo, od Boga zadobiti vse, kar nam je obljubil zavoljo neskončnega zasluženja Jezusovega.

Upati se pravi: zvesto pričakovati kake vesele reči, ktera nam je obljubljena. — Če nam je to, česar pričakujemo, obljubil kak človek, je tako pričakovanje natorna čednost. — Če pa to, kar nam je božji Sin, Jezus Kristus, obljubil, zvesto pričakujemo, tako pričakovanje je čeznatorna čednost. — Keršansko upanje se pa imenuje tudi od Boga vlita čednost, in sicer zato, ker človek nima pravega upanja sam iz sebe; on ne more sam iz sebe upati tako, kakor je treba, ampak Bog mu iz samega usmiljenja da to nezasluženo moč, po kteri zvesto pričakuje vse, kar nam je božji Sin obljubil. Da od Boga izvira tako upanje, nam spričuje sv. Peter (I. 1, 3.), ki pravi: „Hvaljen bodi Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri nas je zavoljo svojega velikega usmiljenja prerodil v živo upanje po vstajenju Jezusa Kristusa od mertvih.“ To čeznatorno upanje nam se vlije pri sv. kerstu, zatorej imenuje se od Boga vlita čednost.

3. Govorivši od upanja rečem na dalje: Kakor nam je vera potrebna, nam je potrebno tudi upanje. Kaj bi nam namreč pomagalo, da nam vera nebeško veselje postavlja pred oči in nam kaže potoke nebeških sladkost, ko bi pa upanja ne imeli, da bomo kdej v nebesa prišli in uživali rajske sladčice? Kaj bi nam pomagalo, da nam vera razodeva in razkriva grozovito terpljenje zaverženccev v peklenskem breznu, ko bi pa upanja ne imeli, da se bomo odtegnili temu terpljenju z božjo pomočjo? Iz tega lahko posnamete, da bi bil človek, ako bi samo vero imel, upanja pa ne, še bolj nesrečen, kakor

bi bil, ko bi nobene vere ne imel. Vera brez upanja bi človeka pripravila v strašni strah, potisnila ga v nezmerno britkost, zagernila ga v obupljivost. Brez upanja bi bil človek najbolj nesrečna stvar na svetu. Brez upanja bi grešnik obupal, kakor obupajo zaverženci v peklu, ki nobenega upanja več nimajo; brez upanja bi pobožni terpinec obnemogel v svojem terpljenju, in pravični kristjan bi opešal na potu pravičnosti. — Upanje pa: a) grešnika podžiga, da dela pokoro; b) tolaži tistega, ki se znajde v terpljenju; c) krepča pravičnega, da je serčen in stanoviten na potu čednosti in pobožnosti; d) odganja strah od umirajočega.

a) Upanje grešnika vnema za pokoro. — Marija Magdalena je bila velika grešnica, očitna grešnica, povsod so bile znane njene hudobije. In vendar je Jezus tudi tej veliki grešnici odpustil grehe. Kaj jo je nek k Jezusu gnalo, k Jezusu vleklo? Poglejte, upanje jo je k Jezusu peljalo, sladko upanje, da se je bo Jezus usmilil, in jej grehe odpustil, kar je tudi res storil. — Upanje je tudi naganjalo desnega razbojnika na križu, da se je obernil k umirajočemu Zveličarju, ter prosil ga, rekoč: „Gospod, spomni se me, kedar prideš v svoje kraljestvo!“ In kmalu na to je zaslišal iz Jezusovih ust oveseljivno besedo: „Resnično ti povem: še danes boš z menoj v raju.“—Enako je zgubljeni sin z upanjem v dobroto in ljubezen očetovo podpiran se vernil na očetov dom. — Zatorej zaupaj, grešno serce, upaj in zaupaj v Gospoda! Tvoje upanje ne bo osramoteno.

b) Keršansko upanje povzdiguje človeka, ki se znajde v nesrečah in v terpljenju in nadlogah življenja. — Upanje je že v stari zavezi serce dajalo pravičnemu Jobu v njegovem preobilnem terpljenju, bogoljubnemu Tobiju pri njegovih silnih nadlogah, zvesti Makabejki in njenim sedmim sinom pri neznanih mukah, ktere jim je prizadjal neusmiljeni trinog Antioh. Upanje je tudi v novi zavezi podpiralo mučence Kristusove v grozepolnih bolečinah in kervavih mukah, ktere so preterpeli zavoljo svete vere Jezusove. Upanje tudi še zdaj podpira zveste služabnike božje v stiskah in težavah sedajnega življenja. Šel je svoje dni imeniten gospod na lov, divjačine sledit. Ko se je pa znašel na lovu, slišal je nekoga veselo prepevati.

Za glasom gre, in naletí na gobovega berača, čigar telo je bilo vse v ranah in turih. In gospod ga vprašuje, ali je on prepeval ali kdo drugi. Ko berač priterdi, da je on popeval, zaverne ga gospod, rekoč: „Povej mi, kako ti je nek mogoče, veselo prepevati pri tolikih bolečinah, ktere ti bodo kmalo — kmalo življenje končale.“ In berač mu odgovorí in pravi: „Poglejte, gospod! od Boga me zdaj nobena druga reč več ne loči, kakor moje revno persteno telo; kakor hitro ono (telo) razpade, vžival bom Boga. Ker pa vidim, da vsak dan bolj razpada, veselim se in prepevam. Upanje v prihodnje boljše življenje mi z vedno novo sladkostjo in radostjo dušo napaja.“ — Poglej, kristjan! koliko moč upanje ima. Kolikorkrat se tedaj nahajaš v kakem terpljenju, kviško povzdigni svoje oko, kviško povzdigni svoje serce, gori proti nebesom, v kterih boš po prestanem terpljenju večno zveličanje v plačilo dobil!

c) Keršansko upanje podpira pravičnega, da je serčen in stanoviten na trudopolnem potu čednosti in pobožnosti. — Sv. Frančišek Ksaverijan, Indijanov veliki apostelj, opravljal je tolike dele, da se jim le čudimo, kedar jih slišimo ali beremo. Kaj pravite, kdo ga je podpiral, da je zamogel vse to storiti? Podpiralo ga je keršansko upanje, da se pri tolikanj težavnih delih ni vtrudil, in da pri tolikih opravilih ni obnemogel. Kedar se je vpehal v službi Gospodovi, pri oznanovanju svetega evangelja, pri spreobračanju nevernikov, v nebo operl je svoje oko, in je rekel: „Gospod bojnih trum! v tebe je zastavljeno moje upanje; ti, ki si mi dal začeti, dal mi boš tudi zveršiti.“ Kedar se mu je vroči put curkoma po čelu cedil, tedaj so se mu usta prijazno in ljubeznivo nasmehljale, in marsikterikrat je rekel: „Le puti se za svojega Gospoda; enkrat ti že bo čelo obrisal, in ti pri svoji milosti ne bo kratil obljubljenega plačila.“ — Take in enake misli so navdajale svetega Frančiška. Razcvetale so se iz njegovega keršanskega upanja, in ga podpirale, da se pri spreobračanju neverskih ljudstev ni utrudil; in njegov trud je bil obilno poplačan na tem in unem svetu. — Kakor se je Frančišek, ravno tako se tudi ti, ljubi kristjan! vnemaj za svoje vsakdanje dela in opravila svojega stanu s keršanskim upanjem. Zaupaj vsegdar v Gospoda, in plačilo za tvoje upanje ti ne bode zaostalo!

d) Keršansko upanje odganja strah od umirajočega človeka. — To veste, da se vsak človek ali bolj ali manj umreti boji. Smert nam je strahu in grozepolna zato, ker je greh njen oče; greh namreč je smert na svet pripravil. Pri vsem tem pa le vendar beremo v življenju svetnikov, da so mnogi zmed njih tolikanj mirno in sladko v Gospodu zaspali. Kaj pravite, kako je to? Glejte, to je moč keršanskega upanja. — Svetemu Bernardu je delal hudi duh gerde in nezaslužene očitovanja, ko je ležal ta sveti mož na smertni postelji. S pomočjo keršanskega upanja pa je sv. Bernard kmalu zmagal zalezovanje satanovo, ter ga zavernil rekoč: „Vem sicer, da sem grešnik, in da zavoljo tega nebes ne zaslužim; toda zaupam v zasluženje Jezusovo; on, ki nebesa kakor dedšino v posesti ima, dal jih bo tudi meni v del po svojem zasluženju.“ — In sv. Miklavž, ko se mu je smert približevala, spregovori ves miren in udan besede Psalmistove (Davidove), rekoč: „V tebe, o Gospod! sem zaupal; ne bom osramoten na vekomej ne!“ To reče, mirno zatisne svoje oči, in se preseli v veselo nebeško domovino.—O sladka moč keršanskega upanja! O da bi pač tudi nam serce zalivalo v neznani smertni uri! O Gospod, moj Bog, dodeli nam to milost!

Iz tega, kar sem vam dosihmalo pravil, že lahko sklenete, kako imeniten da je tudi nauk od upanja, in kako potrebno da je, da ste dobro podučeni v tem nauku. Zatorej rečem: Hodíte radi poslušat keršanski nauk od upanja; razlagal vam ga bom, kolikor bom mogel, umevno in po domače. Bog daj zdravje in svoj sveti blagoslov! — Pa pojdimo naprej [do upraševanja:

4. Kaj upamo od Boga?

Od Boga upamo vse, česar potrebujemo, ker Bog vse ima; sosebno pa večno življenje, to je: večno zveličanje in vse pripomočke, ki jih k zveličanju potrebujemo.

a) Od Boga pričakujemo večnega zveličanja, kar je neizrečeno imenitna reč. Kaj ne, da si nobeden zmed vas upanja ne dela, da bo kdej kralj postal? In ko bi si kdo tako upanje delal, drugi bi se mu posmehovali; zakaj stopnja iz vašega nizkega stanu na visoki kraljev prestol je previsoka.

Ali še vse viša stopnja je iz sedajnega bornega življenja v večno zveličanje, iz pozemljiške revščine v nebeško čast; in vendar moremo tudi tega pričakovati, ker nam je Bog sam obljubil večno življenje. In še clo greh, ter smertni greh bi imeli, ako bi ne upali, ker nam je Bog sam upati zapovedal. „Iščite naj poprej božjega kraljestva in njegove pravice“, velí usmiljeni Jezus. (Mat. 6, 33.) „Bratje! . . . iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč ob desnici božji“, uči sv. Pavl (Kol. 3, 1.). In Jezus nam je moliti zapovedal, rekoč: „Oče naš! kteri si v nebesih.“ Ako je tedaj Bog, ki je v nebesih, naš Oče, smo mi njegovi otroci; in če smo njegovi otroci, smo po besedah sv. Pavla njegovi dediči (erbi) in dediči njegovega kraljestva, to je nebes in nebeškega zveličanja. Iz vsega tega se vidi, da smo dolžni upati zveličanja. — V tem upanju, večno življenje doseči, nas poterduje tudi to, kar je Jezus Kristus storil zavoljo našega zveličanja. Zavoljo našega zveličanja namreč je nebesa zapustil, učlovečil se je, na zemlji prestal nezmerno težav, cele tri leta nevtrudeno učil, preganjan je bil, zaničevan in zasramovan, ranjen in na zadnje na lesu svetega križa neusmiljeno umorjen je bil; vse to je on storil in terpel zavoljo našega zveličanja, storil in terpel, da bi v nebesa pripravil nas revne grešnike. Kako bi bilo tedaj mogoče, da bi Jezus tudi priserčno ne želel, zveličati vse duše, ktere je ljubil tako močno, da je zavoljo njih zveličanja prelil clo svojo sveto kerv. Resnično je, kristjan moj ljubi! da Bog bolj goreče želí, dati ti zveličanje, kakor si ga sam želiš: zakaj bi torej zveličanja ne upal?

b) Vtegnil pa bi si kdo misliti, ter reči sam med seboj: „Bog vé, ali je moje ime zapisano v bukvah življenja, ali ni? Bog vé, ali bom zveličan ali ne bom? Vidim, da sem ves reven in slab in ves nezmožen, kako si bom tedaj zamogel zaslužiti zveličanje pri tolikih nevarnostih, ktere me obdajajo, pri tolikih skušnjavah, ktere se mi na pot nastavljajo?“ — Kristjan, kristjana! nikar si s takimi mislimi upanja ne podiraj! Res je sicer, da si zveličanja iz lastne moči zaslužiti ne moreš ne ti, in nobeden drug ne; vendar pa moraš upati zveličanja, ker ti ga je Bog obljubil, ker ti ga je Kristus upati zapovedal,

in ker je on tvoji nezmožnosti na pomoč prišel. In Bog v svoji neskončni dobroti nam ni le samo zveličanja obljubil, ampak tudi vse pripomočke, ki jih k zveličanju potrebujemo. Naj potrebniši pripomoček za zveličanje pa je gnada božja. In ker nam je Bog med drugimi tudi ta tolikanj potrebni pripomoček za zveličanje obljubil, moramo ga tudi zvesto pričakovati. Zatorej uči sv. Pavl, rekoč: „Bog pa je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj kakor premorete, temveč bo storil tudi s skušnjavo izid, (ter bo gnado dal), da jo zmagate.“ (I. Kor. 10, 13.) In kar je sv. Pavl učil, si je tudi sam skušal. Znašel se je namreč v silnih skušnjavah. Trikrat je prosil Gospoda, da bi ga rešil teh strašnih skušnjav. Gospod pa mu je odgovoril, ter rekel: „Dovolj ti je moja gnada, zakaj moč se v slabosti spopolnuje.“ (II. Kor. 12, 9.) Terdno tedaj tudi mi zaupajmo v Gospoda, da nam bo po Jezusovem neskončnem zasluženju dal potrebno pomoč in gnado, s ktero zamoremo bogoljubno živeti in si nebesa služiti.

Morebiti pa kdo poreče: „Svetniki so že zamogli zveličanja upati, zakaj njih življenje je bilo pobožno in sveto: kako pa bom tako upanje imel jaz, ki sem grešnik, zapleten v mnoge pregrehe, zavozljan v velike hudobije?“ — Ljubi kristjan! tudi zavoljo tega ne smeš upanja zgubiti. Slišal si, da nam je Bog zraven zveličanja obljubil tudi pripomočke, ki jih potrebujemo v zveličanje. Odpuščanje grehov pa je za zveličanje neobhodno potreben pripomoček. Stori tedaj to, kar sveta vera grešnikom storiti zapoveduje, in po tem zamoreš tudi odpuščenje grehov upati od neskončno usmiljenega Boga, kteri hoče bolj zavoljo neskončne milosti časten biti, kakor zavoljo drugih svojih popolnost. — Saj veš, kaj sveta vera pravi, da noben greh ni tako velik, in da število grehov ni nikoli tako obilno, da bi jih Bog ne odpustil grešniku, kteri se jih iz serca kèsa, jih resnično obžaluje in ponižno spové. Bog sam pravi namreč po preroku Ecehielu (18, 21. 22.): „Ako krivičnik pokoro stori za vse grehe, ktere je storil, in dopolni vse moje zapovedi, in dela prav in po pravici; gotovo bo živel, in ne bo umerl. Nobene njegovih hudobij, ktere je storil, pomnil ne bom.“ — Saj veš, da je Peter hudo padel, da je bila Marija Magdalena velika in očitna

grešnica, da je bil desni razbojnik na križu velik hudodelnik; pa nobeden zmed njih ni obupal, ampak vsi so iz serca obžalovali svoje grehe, in so odpuščenja upali, in so ga tudi dobili, ter prišli v zveličanje. Če si pa grešil, in obupaš nad odpuščenjem, si Kajnov brat, in ravno tako nesrečen, kakor on, ki se je ves nepokojen klatil po zemlji, ter tulil in rekel: „Moja pregreha je prevelika, kakor da bi odpuščenja upati zamogel.“ Če si tedaj grešil, nikar ne obupaj, ampak resnično obžaluj svoje grehe, in v Boga zaupaj, in potlej boš pri neskončno usmiljenem Bogu odpuščenje zadobil.

Vtegneš mi pa v besedo seči, ter reči: „Jaz bi že upal, da bom dosegel večno zveličanje, ko bi le pravo žalost (grevengo) nad grehom imel; pa kaj, ko mi ravno tega manjka!“ — Ali glej, kristjan! take resnične žalosti nad grehom moraš ravno od Boga upati, ako jo hočeš doseči. Zakaj kakor je Bog zapovedal, da moramo upati zveličanja, ravno tako je pa tudi zapovedal, da moramo upati vse pripomočke v zveličanje potrebne. Žalost (grevenga) nad grehom je pa vsakemu grešniku tako potrebna, da brez nje ne more zveličan biti; in nobeden je ne more imeti sam od sebe, zakaj ona pride le od Boga. Zatorej mora grešnik tudi pravo žalost (grevengo) nad grehom od Boga upati; in Bog tudi res še nobenemu grešniku ni odtegnil prave žalosti nad grehom, ako ga je le grešnik zaupljivo zanjo prosil.

c) Zdaj pridemo do uprašanja: Ali smemo tudi časnih reči in telesnih dobrot od Boga upati? — Zraven zveličanja, zraven gnade božje in odpuščenja grehov in drugih v zveličanje potrebnih pripomočkov smemo tudi časnih reči in telesnih dobrot upati od Boga; zakaj saj nas je Jezus učil moliti in prositi za vsakdanji kruh, za rešenje od hudega; tedaj moremo tudi časnih reči in telesnih dobrot upati in pričakovati od Boga. Vendar moramo med časnimi darmi in telesnimi dobrotami storiti nekak razloček. Nektere namreč so nam tako potrebne, da bi brez njih nikakor ne mogli obstati. Tako so: jed, pijača, obleka, stanovanje, zdravje, obvarovanje pred kužnimi boleznimi, pred lakoto in vojsko. Takih dobrot smemo upati, ker usmiljeni Bog dobro vé, da jih zares potrebujemo. Zatorej nas pa tudi nikdar ne zapusti, in kakor je

vstvaril majhnega in velikega, tudi za vse enako skerbí. Bog, ki redí ptice pod nebom, ribe po vodah, zverino v gojzdu in vso drugo žival; imel bo gotovo tem večo skerb za nas umne stvari ter nas preskerbil z vsem potrebnim. — Druge dobrote pa, na primero: veliko bogastvo, visoka čast, siva starost itd. niso človeku ravno tako potrebne, in so še clo nespametnemu človeku dostikrat v škodo in spodtiko; zatorej pa tudi ne moremo imeti upanja, da nas bo Bog ž njimi obdaroval. Če nas pa Bog vendar le ž njimi obdaruje, obračajmo jih tako, da bo vse zaleglo Bogu v čast, nam pa v zveličanje. — In v sploh se v ozir časnih dari in telesnih dobrot vsegdar zvesto deržimo nauka, kterega nam sam Jezus daje, ki pravi: „Iščite naj poprej božjega kraljestva in njegove pravičnosti; in vse drugo vam bo naverženo.“ (Mat. 6, 33.) K tim besedam dostavlja sv. Krizostom in pravi: „Mi nismo vstvarjeni, da bi jedli in pili in se oblačili, temveč da bi dopadli Bogu in deležni postali prihodnjih darov. Kakor tedaj take reči le memo gredé vživamo, moramo jih tudi le memo gredé prositi. Jezus ni rekel: dane vam bodo, ampak: priveržene vam bodo, zato da razloček delamo, da zmed tistih reči, ktere nam bodo sedaj dane, nobena ni velika, če jo primerjamo z velikostjo prihodnjih reči. — On, ki delí to, kar je večega, delí tem bolj tudi to, kar je manjšega.“ Amen.

II. Keršanski nauk.

Zakaj vse upamo od Boga? — Kakšno mora biti naše upanje?

1. V zadnjem keršanskem nauku sem vam pravil, kako potrebno da je keršansko upanje, ki je čeznatorna, od Boga vlita čednost, po kteri se zvesto zanašamo, od Boga zadobiti vse, kar nam je obljubil zavoljo neskončnega zasluženja Jezusovega. Tudi sem vam razlagal, da upamo od Boga večno življenje, in zraven tega tudi še pripomočke, kteri nam pomagajo v večno življenje.

2. Danes pa začnem z vpraševanjem:

Zakaj vse od Boga upamo?

Zato upamo od Boga, ker je Bog neskončno resničen, v spolnovanju svojih obljub vselej zvest, ker je vsegamogočen, neskončno dobrotljiv in usmiljen, vsegaveden, in ker je sam zapovedal, da moramo vanj upati.

Bog ni kakor kak človek, da bi ne hotel ali ne mogel vselej spolniti svojih obljub. Ljudje včasih kaj obetajo, ali kedar je treba obljubo spolniti, marsikterikrat ne morejo ali pa tudi nočejo spolniti, kar so obetali. Z Bogom pa ni taka. Bog vselej spolnuje, kar je obljubil. Zakaj Bog je:

a) neskončno resničen in zvest v svojih obljubah. „Bog ni kakor človek, da bi lagal; tudi ne ko sin človeka, da bi se spreminjal. Rekel je tedaj, in bi ne storil? Govoril je, in bi ne spolnil?“ pravi Mozes (IV. 23, 19.) Kralj David pa prepeva: „Gospodova beseda je prava (to je: resnična), in vse njegove dela so v zvestobi, (to je: vse, kar obljubi, zvesto spolnuje.“ (Ps. 32, 4.) In sv. Pavl piše: „Imamo upanje večnega življenja, kterega je Bog, ki ne laže, obljubil pred začetkom sveta.“ (Tit, 1, 2.) Kedar sta bila sveta Tiburcij

in Valerijan peljana v muko in smert, bila sta vsa serčna in vesela. Maksim, služabnik cesarjevega namestnika, vidi ju, in se razjoka nad njima. Tiburcij pa ga prijazno pogleda, in mu pravi: „Nikar ne jokaj! zakaj v svojem sercu hraniva terdno upanje v večno življenje, in zato se veseliva, ko sedajno časno življenje zgubiva.“ — „O da bi bilo vse to res, kar govoriš?“ zaverne ga Maksim, „tudi jaz bi rad zgubil časno življenje, ko bi vedel, da bi ga zamenjal za večno življenje.“ — „Kako bi nek mogel o tem še dvomiti“, seže mu Valerijan v besedo, „naj viši Gospod nebes in zemlje, naš Bog, ki je neskončno resničen in zvest, obljubil je večno, neizrekljivo zveličanje vsem, ki ga ljubijo. In da se prepričaš, kako resnična je njegova obljuba, ti bo, ako se resnično skesaš svojih grehov, in sprejmeš njegovo zveličavno vero, dal znamnje, po kterem boš spoznal, da bo imel pobožni človek po tem življenju drugo, ter večno življenje.“ — In res, komaj sta sveta mučenca svoje življenje sklenila v nedopovedljivih mukah, zagledal je Maksim nektere angelje božje, svitle kot solnce, kteri so duše svetih mučencov v veličastnem sprevodu peljali v nebesa. Ta čudna prikazen je Maksima resnice prepričala, da je Bog svojim zvestim služabnikom pripravil večno življenje. Pri tej priči je sprejel sveto Jezusovo vero, in je kmalu na to tudi on kot mučenec sklenil svoje življenje, ter šel po častito krono tje gor v nebesa, kjer bo na vekomej poveličeval resnico in zvestobo tistega, ki nam je obljubil večno življenje.

b) V Boga upamo tudi zato, ker je Bog vsegamogočen, in nam torej lahko da, kar potrebujeta naša duša in naše telo. „Pri Bogu ni nemogoča nobena reč“, rekel je angelj Gabriel Mariji, kedar jej je prinesel oznanenje, da bo od svetega Duha spočela in rodila Sina božjega. (Luk. 1, 37.) In sv. Pavl piše Timoteju: „Vem namreč, komu sem veroval, in sem prepričan, da je mogoče, kar mi je zročeno, ohraniti do tistega dne; (to je: moje apostolske dela kot zastavo ohraniti do sodnjega dneva, da jih bo takrat po zasluženju zamogel poplačati.)“ (II. Tim. 1, 12.) Le v Boga moramo tedaj tudi mi staviti vse svoje zaupanje, ker razun Boga nobena stvar ni vsegamogočna. „Mislite sem ter tje, kar le koli hočete“, pravi sv. Bernard, „in če najdete le eno reč, da bi je

Bog storiti ali dati ne mogel, vam na to porečem: Prav imate, če tudi na kako drugo reč stavite svoje zaupanje! Toda povem vam, da nikoli ne bote po resnici reči zamogli: Bog mi tega ali unega storiti ali dati ne more; zakaj on je vsegamogočen, in zamore vse dati in vse storiti.“ Zatorej opominja sv. Avguštin rekoč: „Zaupaj v Gospoda, če je tudi rana huda, nevarna, smertna; ali mar ni tudi zdravnik vsegamogočen?“ — Kedar se je Jonatan podal v boj nad sovražne Filiščane, rekel je mladenču, svojemu oprodu: „Pridi pojdiva k zasedi neobrezanih; morda nama bo Gospod pomagal; zakaj Gospodu ni težko rešiti ali z velikim ali z majhnim številom ljudi.“ (I. Kralj. 14, 16.) — Pa že tudi stari očak Abraham je imel nepremakljivo zaupanje v Boga, vsegamogočnega. O njem piše sv. Pavl in pravi: „Abraham je zoper vse upanje upal in veroval, da bo oče veliko narodov, kakor mu je bilo rečeno: Takó (kakor zvezde na nebu) bo tvoj zarod. In ni omahoval v veri, in ni premišljeval svojega velega telesa, ko je bil že skorej sto let star, tudi ne Sarijnega velega maternega telesa. In nad božjo obljubo tudi ni pomišljeval z nezaupanjem: temveč je bil vterjen v veri, in je dajal čast Bogu, ker je bil popolnoma prepričan, da mu je mogoče tudi storiti, kar koli je obljubil.“ (Rimlj. 4, 18—21.) — Enako zaupanje v vsegamogočnega Boga je imel tudi sv. Ambrož, ki pravi: „Vem in sem prepričan, da tisti Bog, v kterega zastavljam svoje zaupanje, tudi bo moj plačnik; zakaj jaz sem svoje zveličanje popolnoma položil v njegove roke, in on je mogočen zadosti, da mi tistega privaruje do moje smerti, in mi ga potem dodelí.“

c) V Boga upamo tudi zato, ker je neskončno dobrotljiv in usmiljen; torej tudi rad pomaga. Bog je naš Stvarnik, naš Odrešenik, naš Posvečevavec, naš predobrotljivi Oče; torej nas gotovo ljubi. Če nas pa ljubi, hoče nam tudi dobro; zakaj ljubiti se pravi dobro hoteti in dobro storiti. „Zamore le mati svojega deteta pozabiti, da bi se ga ne usmilila. In akoravno bi mati pozabila svojega lastnega deteta; ko bi tudi mogoče bilo, da bi ga iz spomina spustila, vendar le jaz tebe ne bom pozabil“, govorí Gospod Bog po preroku Izaiju (49, 15.). In kakor na tem najdemo še na več drugih mestih svetega pisma zapisano in poterjeno, da

nam Bog hoče dati vse dobro, česar od njega upamo. „Pri Gospodu je usmiljenje in pri njem je obilno odrešenje“, prepeva kraljevi prerok David (Ps. 129, 7.). In Jezus pravi: „Ako tedaj vi, ki ste hudobni, veste dobrih darov dajati svojim otrokom, koliko bolj bo vaš Oče, kteri je v nebesih, dobro dal tem, ki ga prosijo.“ (Mat. 7, 11.) — Od svetega Miklavža beremo, da je strahoma in trepetaje prevzel težavno škofovo službo. Ponižen, ki je bil, mislil je, da je preslab prenašati tolikanj težavno butaro. Pri vsem tem pa se je vendar moral v božjo voljo vdati, ter prevzeti škofovo čast. Kedar je pa to ravno tako sveto kakor težavno butaro imel že na svojih ramah, vperl je v nebesa svoj pogled, ter molil goreče in priserčno: „Zaupam v tebe, moj Bog in Oče! ti me ne boš zapustil, ampak mi boš pomagal nositi butaro, ktero si mi naložil. Kar Bog mi zamoreš pomagati, in kar Oče mi hočeš na strani stati. Po svoji povsod znani očetovski dobroti ti ne boš v nemar pustil svojega otroka.“ — Tako je govoril, in njegovo upanje ga ni zapeljalo. Bog mu ni dal le samo toliko pomoči, kolikor je je potreboval, ampak še več, kakor je potreboval.

d) Na dalje upamo v Boga, ker je Bog vsegaveden; torej vé, kdaj, koliko in kaj potrebujemo. Modri Sirah (23,28.) pravi: „Gospodove oči so veliko svitlejše, kakor solnce, da ogledujejo vse človeške pota (in globočine brezna), in da gledajo ljudem v serca v najskrivnejše kote“; torej mora tudi vedeti naše potrebe, v kterih se nahajamo. Učeni pater Hunolt pripoveduje v svojih pridigah naslednjo prigodbo: Nek imeniten plemenitaž je na vojski služil svojemu gospodu in cesarju, in cesar ga je v stotnika povzdignil. Akoravno pa se je ta stotnik znašel v sredi bojnega hruma, vendar le nikdar ni zanemarjal svojih keršanskih dolžnost; marveč se je Boga oklepal tem terdnejši, kolikor nevarniši je bil njegov stan in kolikor protivniše so bile okoljščine, v kterih se je znašel. Izbral si je vestnega spovednika, kteremu je natanjko odkrival vse svoje serce. Enkrat je kar naravnost povedal, da še vse svoje žive dni ni storil nobenega smertnega greha. In ko ga vprašujejo, s kakšnimi pripomočki je tolikanj čisto ohranil svojo dušo pri tolikih nevarnostih, v kakoršnih se znajde vojak v vojaškem

stanu, odgovoril je, da si je že svoje mlade dni prav globoko v dušo vtisnil nauk, kterega so mu dajali njegovi skerbni učeniki, ter rekli: „Bog te vidi!“ Teh besed ni nikdar več pozabil. Kedar so ga skušnjave naganjale v jezo, v sovraštvo, maščevanje, v rop, v nečistost itd. vselej jih je premagal mislé: „Bog te vidi!“ Pri sleherni skušnjavi je rekel sam pri sebi: „Ko bi bil cesar tukaj pričujoč, in bi me gledal, bi se gotovo ne podstopil storiti tega ali unega hudega djanja: kako pa bi si upal kaj hudega storiti zdaj, ko me gleda vsegavedni, neskončno veličastni Bog? O, tega ne morem, ne smem, in nočem storiti!“ S takimi in enakimi mislimi je verli stotnik premagal ne le samega sebe, ampak mnogokrat tudi svoje sovražnike. Povedal je namreč odkritoserčno, da ga je ravno misel na božjo vsegavednost v bitvah navdihnila z neznano serčnostjo. Sred bojnega hruma namreč si je večkrat mislil: „Vsegamogočni Bog je tukaj pričujoč; on vidi nevarnost, v ktero me je pripravil moj stan in moj poklic; on vidi stisko, v kteri se znajdem; on mi zamore in tudi hoče pomagati!“ — Z enakim zaupanjem povzdigujmo tudi mi k Vsegavednemu svoj pogled v vsakem terpljenju in v vsaki skušnjavi, ter nikdar ne pozabimo, da on vidi naše terpljenje, vidi naše solze, in da nam zamore in tudi hoče polajšati terpljenje, obrisati solzé.

e) Mi upamo v Boga, ker je Jezus s svojo lastno rešnjo kervjo podpisal obljube svojega nebeškega Očeta, in s tim poterdil naše upanje. Zatorej piše sv. Pavl: „Bog tudi svojemu lastnemu Sinu ni prizanesel, temveč ga je dal za nas vse; kako, da bi nam ne bil tudi ž njim vsega podelil?“ (Rimlj. 8, 32.) In sv. Ambrož pravi: „Premisli, kterega Sodnika da imaš! Oče namreč je vso sodbo izročil svojemu Sinu Jezusu Kristusu. Ali te bo mar ta zamogel pogubiti, ki te je odkupil od smerti, za tebe se daroval, ki je tvoje življenje za plačilo svoje smerti sprejel? Ali mar ne poreče: Kaj bo koristila moja kri, ako pogubim tistega, kterega sem sam odrešil?“ — O kako terdno zamoremo tedaj zaupati v Boga, v Jezusa!

f) Na zadnje tudi še zato upamo v Boga, ker on sam zapoveduje vanj upati. Kralj David pravi: „Zaupaj v Gospoda, možko ravnaj; tvoje serce naj se ojači (vterdi), in čakaj Go-

spodà.“ (Ps. 26, 14.) Modri Sirah govori (2, 9.): „Kteri se Gospoda bojite, vanj zaupajte, in v razveseljevanje vam bo prišlo usmiljenje.“ — In sv. Pavl piše: „Deržimo se nepremakljivo spoznanja svojega upanja (to je: spoznanja, da bomo enkrat nebesa dosegli, ako stanovitni ostanemo)“. (Hebr. 10, 23.)

3. Ker sem vam do zdaj že toliko povedal od keršanskega upanja, bi morda vtegnil kdo na napčno misel priti, in reči: „Ako le prav terdno upam, in če pri tem tudi nič drugega ne storim, potlej je že vse dobro: nebesa mi ne morejo oditi!“ — Toda ljubi kristjan! nikar se ne moti s takim goljufivnim upanjem. Tako zaupanje ne pelje v večno življenje, ampak v večno pogubljenje. — Da nam bo upanje služilo v večno življenje, mora:

a) v Boga obernjeno, v Boga zastavljeno biti, to je: svojega zaupanja ne smemo zastavljati na denar, na bogastvo, na posvetno blago, ali na ljudi, ampak le v Boga. S kraljevim prerokom Davidom moramo reči: „Gospod je moj pomočnik; ne bom se bal, karkoli bi mi storil človek. Gospod mi je pomočnik, in jaz bom pod seboj gledal svoje sovražnike. Bolje je upati v Gospoda, kakor upati v človeka. Bolje je upati v Gospoda, kakor upati v pervake.“ (Ps. 117, 6—9.) — Tudi sv. Terezija je le v Boga stavila svoje upanje, in je torej rekla: „Zdaj spoznam bolj kakor kdaj, da se nikakor ni zanašati na obljube ljudi. Edini prijatel, na kterega se smem zanašati, je moj Bog v nebesih. Kedar se nanj opiram, čutim se tolikanj močno, da se mi dozdeva, da bi se zamogla vstavljati vsem (ljudem), ki so na svetu, ako bi se tudi vsi skupej vzdignili nad mene.“

b) Naše upanje mora opirati se na Jezusovo neskončno zasluženje. Mi vse upamo od Boga po Jezusu Kristusu, kteri nam je s svojim terpljenjem in svojo smertjo milost zaslužil. „Nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v kterem bi mi mogli zveličani biti“, razun ime Jezus. (ap. dj. 4, 12.) Jezus je naš Odrešenik, naš Srednik in Besednik, in le po njem dosežemo milost in usmiljenje, in ravno za tega voljo cerkev sklene skorej vsako molitev in prošnjo z besedami: „Po Gospodu našem Jezusu Kristusu . . .“ O tem piše sv.

Pavl, in pravi: „Takošno zaupanje pa imamo po Kristusu v Boga, ne kakor da bi premogli iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz Boga.“ (II. Kor. 3, 4. 5.) — Kedar si je sv. Avguštin nazaj spomnil na pregrehe svoje mladosti, bilo mu je marsikterikrat prav tesno pri sercu, in neznana otožnost bi se ga bila lotila, ko bi ga ne bilo spet povzdignilo upanje v Jezusovo neskončno zasluženje.

c) Upati moramo terdno in zvesto, to je: nikoli ne smemo omahovati v svojem upanju; upati moramo, akoravno bi se nam od vseh strani upanje podiralo. Zakaj naše upanje je zastavljeno v Boga, ki je večen in nespremenljiv. Ravno zato piše apostelj narodov Hebrejcom (10, 23.) rekoč: „Deržímo se nepremakljivo spoznanja svojega upanja, (spoznanja, da bomo enkrat nebesa dosegli;) zvest je namreč, kteri je obljubil.“ — Tako terdno zaupanje v Boga je imel že pobožni Job v stari zavezi. Zgubil je vse svoje obilno premoženje, zgubil vse svoje ljubljene otroke, in na vse zadnje še zdravje. In na vse to ga še njegova lastna žena zaničuje in ga njegovi prijatli zasmehujejo zavoljo njegovega zaupanja v Boga. Job pa reče ženi: „Govoriš kakor nespametna žena: ako smo dobro prejemali iz Gospodovih rok, zakaj bi tudi hudega ne?“ In prijatlom pravi; „Ako bi me (Bog) tudi umoril, (vendar le) bom vanj zaupal.“ (Job. 2, 10. 13, 15.) — Tudi čista Suzana ni zgubila svojega upanja, da bo kdaj več rešena iz rok krivičnih sodnikov. „V nebesa je vpirala svoje solzno oko, in njeno serce je bilo polno upanja v Gospoda.“ (Dan. 13, 35.) — O da bi pač tudi mi ravno tako terdno in nepremakljivo zaupali v Gospoda. „Ako kdo v Boga postavlja vse svoje zaupanje, sprejme ga Bog v svoje posebno varstvo; in po tem si sme svest biti, da se mu nič žalega ne bo zgodilo“, pravi sv. Vincencij Pavlan. In sv. Ambrož dostavlja: „Prepričani bodimo, da nam je božja pomoč takrat naj bližeja, kedar je sila do verha prikipela. Takrat tedaj, kedar je viditi, da nam je vsahnila božja neskončna dobrotljivost, in da nam je zaklenjeno božje očetovsko serce, takrat moramo tem terdnejši zaupati, in naše upanje nam bo poplačano.“

d) Pravo keršansko upanje mora vedno združeno biti s svetim in zveličavnim (zdravilnim) strahom. Ta strah božji

vjema. „Blagor človeku, ki vedno ostane v Gospodovem strahu“, velí sveto pismo. (Pregov. 28, 14.) „Njemu, ki se Boga bojí, godilo se bo dobro na zadnjo uro, in bo oblagodarjen v dan svoje smerti.“ (Sirah. 1, 13.) — Strahoma in trepetaje moramo tedaj delati delo svojega zveličanja; zakaj nobeden si ni popolnoma svest, ali je božje ljubezni vreden ali pa sovražtva božjega; nobeden ne ve, ali bo v dobrem stanoviten ostal do konca življenja in ali si bo obvaroval gnado božjo ali ne. Če si spomnimo na svojo slabost in nezmožnost, in pogledamo na obilne nevarnosti in skušnjave, ktere nas v greh naganjajo, pač lahko spoznamo, da se nam je treba bati in trepetati vsemu našemu upanju vkljub. Padel je David, ki je bil mož po volji božji; padel je Salomon, čigar modrost je ves svet občudoval; padel je Peter, pervak zmed aposteljnov; koliko lagleje bi padli še le mi, ki smo vsi revni in slabi! Ravno zato nas Kristus sam opominja, da se moramo bati tistega, ki nam zamore dušo in telo pogubiti v pekel. (Mat. 10, 25.).

e) Keršansko upanje mora biti stanovitno in poterpežljivo, to je: upanja ne smemo zgubiti, če tudi kar hitro ne prejmemo tega, česar upamo; popolnoma se moramo vdati v sveto voljo božjo, ter poterpežljivo pričakovati, kdaj da bo dopadlo Bogu, vgasiti nam naše serčne želje, in spolniti naše upanje. Tudi v ozir upanja veljajo besede Zveličarjeve, ki pravi: „Kdor do konca stanoviten ostane, bo zveličan.“ (Mat. 10, 22.) Zatorej piše sv. Janez v skrivnem razodenju (2, 10.): „Bodi zvest do smerti, in boš prejel krono življenja.“

f) Keršansko upanje mora na zadnje biti tudi še živo ali delavno, to je: mi ne smemo le samo upati, ampak moramo zraven tega tudi delati take dela, s kterimi si služimo to, kar upamo, namreč večno življenje. „Jaz pa sem kakor rodovitna oljka v božji hiši; upam v božjo milost zmiraj, in od vekomej do vekomej“, (Ps. 51, 10.) pravi kralj David, to je: pri svojem upanju nisem bil len in nemaren, ampak sem tudi sad donašal za večno življenje, rodoviten sem bil kakor oljka. Tudi ti, ljubi kristjan! moraš biti rodovitni oljki podoben. Če več storiš za nebesa, boljše je tvoje upanje; če pa manj storiš za svoje zveličanje, slabejše je tvoje upanje; če pa nič ne storiš za

večno življenje, in živiš le za pekel, pa vendar le meniš, da boš v nebesa prišel, ti kar naravnost povem, da se boš pri takem nedelavnem upanju na vekomej pogubil. Vprašujem te, kaj bi ti rekel od kmeta, kteri bi si upanje delal, da bo dobro žetev imel na njivi, na ktero nič ni vsejal? „Nespameten je!“ porečeš, kaj ne, da? Glej! ravno tako nespametno ravnaš tudi ti, kedar si upanje delaš, da boš v nebesa prišel, pa nočeš delati za nebesa, in se nočeš poslužiti pripomočkov v zveličanje potrebnih. Ali mar meniš, da delo našega zveličanja je le samo božje delo, naše pa ne? Ako tako misliš, se zlo goljufaš v svojo večno nesrečo! Res je, da brez gnade božje ne moremo nič dobrega storiti, z gnado božjo pa vse; toda tudi to je res, da Bog pomaga le tistim, daje svojo gnado le tistim, kteri po svoji moči delajo in se trudijo za svoje zveličanje. Gnada božja mora združena biti z našim lastnim prizadevanjem.

Bog nam hoče zares dati, kar nam je obljubil; toda mi moramo pri tem tudi storiti, kar on od nas terja. Bog pravi: Upajte odpuščenja grehov: hočem vam jih odpustiti, toda le proti temu, da jih iz serca obžalujete. Spreobernite se k meni iz vsega svojega serca, s postom, jokanjem in žalovanjem! (Joel. 2, 12.) — Upajte gnade, ktera obudi pravo žalost (grevengo) nad grehi; pa le proti temu, da me zanjo prosite. Prosíte, in se vam bo dalo; iščite, in bote našli; terkajte, in se vam bo odperlo. Zakaj slehern, kteri prosi, prejme; in kdor išče, najde; in kdor terka, se mu bo odperlo. (Luk. 11, 9. 10.) — Upajte gnado pobožnega življenja: dal vam jo bom, pa le proti temu, da se bote poslužili zveličavnih pripomočkov k pobožnemu življenju potrebnih, ter se vojskovali zoper skušnjave, zatirali hude strasti, se ogibali grešnih priložnost. „Ne hodi za svojim poželjenjem, in obračuj se od svoje volje.“ (Sir. 18, 30.) — Upajte nebes: za vas sem jih vstvaril, in dal vam jih bom v posest, pa le proti temu, da se jih vredne storite. Pomagal vam bom s svojo gnado: hočem pa tudi, da si s pomočjo te gnade nevtrujeno nabirate dobre dela, svete čednosti in zasluženje. „Zaupaj v Boga, in on te bo v svojo skerb vzel; hodi po pravem potu, in zaupaj v njega... Kteri se Gospoda bojite, mu verjamite; in vam ne bo odšlo

plačilo. (Sir. 2, 6. 8.) — Iz vsega tega, ljubi moji! se vidi, da samo upati še ni zadosti v zveličanje; ampak je treba za zveličanje tudi delati. Le živo delavno upanje nam bo zaleglo v časni blagor in v večno srečo! Amen.

III. Keršanski nauk.

Česa se nam je varovati v ozir keršanskega upanja? Kaj moramo premišljevati, da bo vedno terdnejše naše upanje?

1. Razlagal sem vam v poslednjem keršanskem nauku, zakaj da vse od Boga upamo; tudi sem vam popisal lastnosti keršanskega upanja, ter vam pravil, kakšno da mora biti naše upanje; danes pa pride naj poprej na versto vprašanje:

2. Česa se nam je varovati v ozir upanja?

V ozir upanja se nam je treba varovati, da ne bomo premalo ali pa preveč upali v Boga. Po tem dvojnem potu se upanje skalí. Kdor premalo upa, zaide v obupnost, kdor pa preveč upa, zaide v prešernost ali pa prederznost.

a) Z obupnostjo ali premajhnim zaupanjem se pregreší, kdor radovoljno od sebe odbija vse upanje, in kedar je greh storil, vso serčnost zgubí, in meni, da mu nič več ni mogoče pokore delati, in pobožno, keršansko živeti, in si noče spomniti, da je človeku z gnado božjo vse mogoče. Premalo zaupa v Boga tisti, kdor se od Boga zapuščenega in zaverženega misli, in meni, da zanj ni nobene milosti več, po kteri bi mu bili grehi odpuščeni, in nobenih pripomočkov k poboljšanju in zveličanju. Premalo upa v Boga tudi tisti, kdor se v potrebah k Bogu ne obrača, in pri njem pomoči ne išče, ravno kakor bi mu Bog pomagati ne mogel ali ne hotel; — ali pa, če nekoliko časa moli in Boga prosi, potlej pa vso molitev opusti, kakor da bi zanj nobene pomoči več ne bilo.

Vedite pa, ljubi kristjani! da se tisti, ki obupa ali premalo v Boga zaupa, hudo pregreši, in storí greh zoper sv. Duha, kteri greh človeka v večno nesrečo pripravi. Kaj, vas vprašujem, je Kajna pogubilo? Ali mar to, da je svojega nedolžnega brata Abeljna vbil? Bila je to res strašna, vnebovpijoča hudobija; toda ona bi ga še ne bila pogubila, ko bi se bil resnično spokoril in poboljšal. Pogubila ga je le njegova obupnost. Namesto da bi se bil obernil k neskončno usmiljenemu Očetu nebeškemu, ter ga prosil milosti in odpuščenja, zdihoval je le brezupno: „Prevelika je moja pregreha, da bi zaslužil odpuščenje.“ (I. Moz. 4, 13.) Obupnost tedaj je Kajna pogubila. — Ali kaj je nesrečnega Judeža pripravilo v večno pogubljenje? Ali mar to, da je izdal svojega Gospoda in Zveličarja? „O ne to“, pravi sv. Avguštin, „on bi bil ravno tako lahko odpuščenje grehov zadobil, kakor sv. Peter, ko bi bil le obžaloval svoje grehe.“ Vzrok njegovega pogubljenja je bilo premajhno zaupanje v božjo milost. Vest ga je grizla in pekla, ko je bil izdal svojega Gospoda. Sreberniki, ki jih je v plačilo prejel, mu ne delajo več veselja, temuč mu z britkostjo zalivajo dušo. Od sebe jih verže, ter reče: „Grešil sem, ker sem izdal nedolžno kerv!“ Hudi duh ga sliši, in se boji, da bi se Judež ne spokoril, in se mu iz krempljev ne izlekel. Torej gre in mu s presilnim strahom dušo zaliva, dokler ga v obupnost ne pripravi in iz obupnosti v samomor in pogubljenje. Ko bi bil Judež pri božjem usmiljenju iskal pomoči in zavetja, bi ne gorel zdaj v peklenskem breznu, ampak bi bil zadobil odpuščenje grehov, in bi se bil zdaj svetil, kakor zvezda na nebu med izvoljenimi. — Kristjani! akoravno ste grešili, Bog vas obvaruj obupnosti!

b) Takih pa, ki premalo zaupajo v Boga, ni še toliko, kolikor je unih, kteri preveč upajo. Zmed teh nekteri preveč zaupajo v posvetne reči ali pa sami na sebe, in njih preobilno zaupanje se imenuje prešernost ali nečimurno zaupanje; drugi pa preveč upajo v Boga, in njih pregreha se zove prederznost ali prederzno zaupanje.

Z nečimurnim ali prešernim zaupanjem se pregrešé vsi tisti, ki svoje zaupanje stavijo v denar in posvetno blago, v čast in slavo, v moč in veljavo, v žlahtni rod ali imeniten stan, v prijatle in znance, v poglavarje in oblastnike, nikar

pa v Boga. — Z nečimurnim zaupanjem se na dalje pregrešé tisti, kteri se zanašajo, da ne morejo pogubljeni in zaverženi biti, zato ne, ker opravljajo to ali uno molitevco, ali ker so zapisani v to ali uno bratovščino; akoravno namreč so take in enake reči pomožne v zveličanje, vendar le niso zagotovilne pisma za večno življenje. — S prešernim zaupanjem se pregrešé tudi tisti, ki se preveč zanašajo na svojo lastno moč, na svojo lastno zmožnost, na svoje lastno zasluženje, in menijo, da bodo sami ob sebi, brez božje pomoči in gnade, zamogli se greha varovati in dobro delati. Tako zaupanje je grozno prešerno zaupanje, ktero človeku božje prekletstvo na glavo nakopava, kakor pričuje prerok Jeremija (17, 5.), ki pravi: „Preklet bodi človek, kteri v človeka zaupa, in ima meso (to je: umerljive ljudi) za svojo moč!“ In to prekletstvo obstojí v tem, da Bog takega človeka v gerde in velike pregrehe pasti pusti; zakaj v svetem pismu se bere, da Bog poniža tiste, kteri sami v sebe zaupajo in se ponašajo s svojo lastno močjo. — S takim nečimurnim in prešernim zaupanjem se je bil svoje dni pregrešil ošabni farizej v tempeljnu, ki je ondi našteval Bogu v obličje vse svoje dobre dela, in svoje veselje na znanje dajal, da ni kakor so drugi ljudje, razbojniki, krivičniki, prešestniki, sosebno pa, da ni, kakor uni revni ponižni cestninar, ki je v tihem kotičku skesano molil. Ta prevzetni farizej naj bo v svariven zgled vsem tistim, ki sami v sebe preveč zaupajo. Nad njim naj se razgledujejo, kako nevreden da je tak človek v božjih očeh! Ubogi cestninar je šel opravičen iz tempeljna; prešerni farizej pa ne. — Tudi Peter je preveč zaupal sam v sebe. Kedar je Jezus pravil po zadnji večerji svojim učencom, da ga bodo tisto noč vsi zapustili, se je Peter oglasil, ter mu rekel: „In ako bi se tudi vsi pohujšali nad teboj, jaz se ne bom pohujšal!“ Ali glej, kaj se zgodi! Kedar so učenci vidili svojega nebeškega Učenika zvezanega, od bričev in vojščakov na sodbo peljanega, zapustili so ga vsi, in so proč zbežali. Zbežal je tudi Peter v pervem strahu; potem pa se spet nekoliko ojači, in s prevelikim zaupanjem v svojo lastno moč stopi na dvorišče velikega duhovna med druhal sodnjih hlapcov in drugih služabnikov, da bi vidil, kako se bo pravda z Jezusom razrešila in sodba iztekla. Po

njegovem obličju in po njegovem jeziku pa so okolistoječi sodili, da bi vtegnil Peter učenec Jezusov biti, in so mu tudi kar naravnost povedali, da ga imajo za učenca Kristusovega. Peter pa ni le samo tajil, ampak je še clo s prisego poterdil, da ne pozna tega človeka, da ne pozna Jezusa. — O strah in groza! poglejte, apostelj Jezusov, in sicer pervak zmed apostoljnov Kristusovih je padel tako hudo, ker je preveč zaupal sam v sebe in svojo lastno moč! Kolikanj hujša bi se godila še le nam, ki smo vse slabejši memo Petra, ako bi se kar brez vse skerbi podajali v grešne priložnosti in nevarnosti, ter se zanašali, da jih bomo premagali kar ob svoji lastni moči!

S prederznostjo ali prederznim zaupanjem v Boga se pa pregreší vpervič tisti, ki meni, da se bo zveličal brez posebne pomoči in gnade božje; vdrugič tisti, ki brezskerbno greh na greh naklada, in si pri tem misli: „Še bom pa spet spovedal“, ali pa: „Saj je Bog neskončno usmiljen, in vedno pripravljen nam odpustiti; se bom že še poboljšal; tudi na smertni postelji se vtegnem še spokoriti“, itd.; ako tedaj pokoro odklada od dne do dne, ali pa morda še clo meni, da se bo kar brez vse pokore znebil svojih grehov; tretjič tisti, ki Boga tako rekoč skuša, in od njega pomoči pričakuje po nenavadnih potih, se, na primero, kedar obolí, noče poslužiti navadnih, naturnih primočkov, ampak pričakuje, da mu bo Bog s čudežem pomagal; in četertič tisti, ki meni, da je v zveličanje zadosti, ako se varuje le velikih grehov, in da post, zatajevanje samega sebe, žalost nad grehom itd. so nepotrebne reči. — Takih grešnikov, ki tako prederzno upajo v Boga, je sila veliko. Bog daj, da bi med mojimi poslušavci nobenega ne bilo! Če bi se pa vendar le kteri znašel med vami, zarotím ga pri zveličanju njegove duše, naj kratko nikar ne odlaša svojega spokorjenja, zakaj povem vam, da s takimi prederznimi grešniki se polni peklenski brezen, v kterega se bo zvernil slehern, ki ima tako prederzno upanje. Sv. Avguštin pravi: „Eni povišujejo božjo milost v svoje pogubljenje.“ — Prederzni grešnik, ki od dne do dne pokoro odklada, in brezskerbno greh na greh naklada, podoben je človeku, ki k težki butari vedno kaj priklada, pri tem pa se zanaša, da bo vso težo kar zlahkoma nesel naprej.

Opat Arzenij je sedel nekega dne v svoji izbici, kar zasliši glas, ki mu velí: „Arzenij! pridi, in ti bom pokazal dela ljudi.“ Arzenij gre, in med drugimi zagleda moža, ki je sekal derva, jih v butaro povezoval, in poskušal, butaro na rami odnesti. Ker je bila pa butara prevelika in pretežka, ni mogel je dalje spraviti. Namesto da, da bi bil iz butare kaj derv proč odmetal, in si s tim težo zlajšal, gre, in si naseka novih derv, ter jih pridevlje k poprejnim. In ker to delo večkrat ponavlja in k poprejni teži novo prideva, čudi se Arzenij silno nespametnemu možu, ki se tolikanj trudi in ukvarja s praznim delom. In glas se mu spet oglasi, in pravi: „Ta mož ti pred oči postavlja vse tiste, kteri so obloženi z mnogimi in velikimi grehi; kedar se je pa treba pokoriti in poboljšati, nočejo nič slišati od pokore in poboljšanja, marveč nove grehe nakladajo vsi prederzni na stare grehe, dokler jih velikost in teža njih grehov za seboj ne potegne v peklenski brezen.“

3. Morebiti pa kdo poreče: „Če se človek preveč bojí, pregreši se z obupljivostjo; če pa preveč upa, pregreší se s prešernostjo in prederznostjo. Kaj je tedaj storiti, da človek ne zaide ne na to, ne na uno stran?“ — Kristjan, kristjana! na to ti ta odgovor dam, ter rečem, da je obedvojno potrebno: strah in upanje; toda obedvojno se mora naslanjati na vero, da ti bo v zveličanje. Strah moraš imeti, ker ne veš, ali si v gnadi božji, ali nisi, in še nimaš pisma, da boš gotovo zveličan. Strah moraš imeti ne zavoljo Boga, kakor bi te Bog ne hotel zveličati, ampak zavoljo svojih slabost in grehov, ker še ne veš, ali si že zanje vredno pokoro storil, ali ne; vendar pa ta strah ne sme nikoli tako velik biti, da bi te v obupljivost pripravil; ampak le ponižati te mora ta strah. Upanje pa moramo imeti, ker nas sveta vera uči, kako usmiljen je Bog, in koliko da je storil zavoljo našega zveličanja. Upanje in strah sta ob enem potrebna in morata združena biti. Ravno tako uči tudi sveto pismo. Kralj David pravi: „Služite Gospodu v strahu, ter se ga veselite s trepetom.“ (Ps. 2, 11.) „Kteri se Gospoda bojé, upajo v Gospoda; on je njih pomočnik in varh.“ (Ps. 113, 19.) Modri pravi: „V Gospodovem strahu je močno zaupanje, in njegovi (Gospodovi) otroci imajo upanje.“ (Prip. 14, 26.) In modri Sirah (2, 8. 9.) govorí:

„Kteri se Gospoda bojite, verjamite mu, in vam ne bo odšlo plačilo. Kteri se Gospoda bojite, vanj zaupajte, in usmiljenje vam bo prišlo v razveseljenje.“ Upanje daje človeku serčnost, in ga priganja moliti, da si z molítevjo sprosi potrebno gnado, in da ž njeno pomočjo zvesto Bogu služi. Strah pa brani, da ni prederzno njegovo upanje, in dela človeka ponižnega in paznega. Ker se bojí, rad moli; ker rad moli, terdno upa, serčno Bogu služi vsem tudi še tolikanj silnim skušnjavam vkljub. Kedar skušnjavo premaga, še tem bolj terdno upa, da bo spet premagal. — Poglejte! obe dva, strah in upanje sta človeku potrebna v zveličanje. O tem lepo govorí sv. Krizostom, ko pravi: „Strah in upanje morata skupej biti. Kogar strah pred peklom plaši, njemu bo nebeška krona v del. Njega, ki se znajde v strahu, ne bo ne lakomnost nadleževala, ne jeza, ne hudo poželjenje, ne strast. Kakor si v hišo, ktero varuje oborožen vojščak, ne upa ne tat, ne ropar ali kak drug sovražnik; ravno tako si tudi v naše serce, ako je strah v njem, ne bo upal noben sovražnik našega zveličanja. — Kakor se krovec, in bodi si tudi še tolikanj izurjen, vedno boji, da bi morda s strehe ne padel; moraš tudi ti v vednem strahu biti, in še clo takrat, ko bi bil dospel že verhunec popolnosti.“

4. Zdaj uprašam: Kaj naj kristjan večkrat premišljuje, da bo v upanju močnejši prihajal?

Da bo kristjan vedno močnejši v upanju, naj:

a) večkrat premišljuje božje neskončne popolnosti, sosebno božjo vsegamogočnost, po kteri je vse vstvaril, in zamore tudi še zdaj vse storiti; božjo neskončno modrost, po kteri storí vse iz najboljšega namena, in si v to tudi vselej zvolí najpripravniše pripomočke; božjo nezmerno dobrotljivost, po kteri prav po očetovo za nas skerbi, ter nam daje vse, česar potrebujemo za dušo in telo; božjo neizrekljivo usmiljenje, po kterem nam clo grehe odpušča, ako se resnično poboljšamo; božjo vsegavednost, po kteri vse vé, clo naše naj skrivnejše misli in želje, in tedaj vse naše potrebe; božjo nedopovedljivo svetost, po kteri sovraži vse in clo naj manjše hudo, in ljubi vse dobro; božjo neskončno resničnost, ktera nikdar ne laže, ampak vedno govorí čisto neskaljeno resnico.

Da bo v upanju močnejši prihajal, naj si kristjan

b) spomni velikih božjih obljub, ktere so se ravno tako spolnile, kakor so bile storjene; na primero obljub, ktere so bile storjene našim pervim staršem in starim očakom v ozir prihodnjega Odrešenika, Izraeljskemu ljudstvu v ozir obljubljene dežele, aposteljnom v ozir prihoda svetega Duha, sveti cerkvi v ozir posebne božje voditve in varstva božjega.

Da bo v upanju rastel, naj si kristjan

c) pred oči postavlja lepe zglede, ktere so nam dajali sveti ljudje iz vseh časov in krajev, postavim Abraham, Job, Tobija, kralj David in mnogi drugi v stari zavezi, aposteljni in mučenci Kristusovi v novi zavezi, kteri tudi v sredi naj strašnejšega terpljenja niso zgubili svojega zaupanja v Boga.

Da se bo tem bolj vterdil v upanju, naj kristjan

d) premišljuje, kaj je že Bog za svoje ljudstvo storil, da bi ga zveličal; da nam je clo edinega Sina na svet poslal, da bi nas odrešil od večnega pogubljenja in nas v nebesa pripeljal; da nam je ta edinorojeni božji Sin zraven tega, da nas je odrešil, tudi še zapustil svoje nauke in sporočil svoje svete zakramente kakor zveličavne pripomočke za večno življenje.

Da bo v upanju terdnejši in močnejši prihajal, naj kristjan:

e) pridno móli in prosi Boga, da bi ga Bog razsvetlil s svojo gnado, in mu dal moč, da v vseh zopernostih, v vseh nadlogah in v vsakem terpljenju stanoviten ostane v dobrem in zvest Bogu, svojemu nebeškemu Gospodu. V tem nam z lepim zgledom sveti pobožni kralj David, ki je ves poln zaupanja v Boga molil rekoč: „Gospod je moja luč, in moja pomoč; koga se bom bal? Gospod je varh mojega življenja; pred kom se bom tresel?...Zakaj on me je skril v svojem šotoru, ovaroval me ob hudem dnevu v skrivališču svojega šotora“, to je: pri njem v svetem šotoru sem bil obvarovan; tam me je skril pred vsako nevarnostjo, in tam me bo varoval tudi v prihodnje. (Ps. 26, 1. 5.) Amen.

IV. keršanski nauk.

II. Razdelek.

Od molitve.

§. 1. Od molitve sploh.

Kaj je molitev? — Kdo zamore moliti? — Kolikera je molitev? — Ali smo dolžni moliti?

1. Upanje je poglavitna čednost keršanstva, ktera je vsakemu odraščenemu človeku, ki se svoje pameti zavé, tako potrebna, da brez nje ne more zveličan biti. Modri Sirah (2, 15.) pravi: „Gorje njim, ki so nezaupljivega serca, in Bogu ne verujejo; in zavoljo tega jih on ne obvaruje!“ — In, glejte, te tako potrebne čednosti se vadimo z molitevjo. Zakaj če mólimo, če Boga potrebnih gnad prosimo, v potrebah ga na pomoč kličemo, s tim kažemo, da svoje zaupanje v Boga postavljamo, od njega pomoči pričakujemo; ko bi namreč v Boga ne upali, od njega pomoči ne pričakovali, bi ga gotovo ne prosili, bi ne molili. Ker tedaj iz upanja molitev izhaja in molitev upanje vterduje in povišuje, nam gre naj poprej govoriti od molitve.

2. Kaj je molitev?

Molitev je pogovor z Bogom, je povzdigovanje duha ali serca k Bogu.

Molitev je pogovarjanje z Bogom. Človek namreč, ki moli, ne dela drugega, kakor to, da se s svojim nebeškim Očetom prijazno in po otročje pogovarja. Zato pravi sv. Avguštin: „Tvoja molitev je pogovarjanje z Bogom; kedar bereš, Bog s teboj govorí: kedar pa moliš, ti z Bogom govoriš.“ Od

kar je pervi greh storjen, in človek iz paradiža izgnan, ne moremo se po drugem potu Bogu približati in se ž njim pogovarjati razun z molitevjo.

Molitev je pa tudi povzdigovanje duha ali serca k Bogu. Moliti se tedaj pravi, svojo dušo, svoje serce, svoje misli in želje in občutje svojega serca k Bogu pošiljati iz tega namena, da bi Boga častili, hvalili, prosili. Zatorej pravi kardinal Hugo: „Molitev nam tako rekoč Kristusov vnebohod postavlja pred oči; kaj se pravi namreč moliti drugega, kakor v nebesa hoditi s svojim sercem!“ In sv. Avguštin govorí rekoč: „Kaj se pravi moliti drugega, kakor peljati dušo od časnega k nebeškemu; iskati tega, kar je zgorej; hrepeneti po tem, kar nam je še nevidno.“

3. Če me uprašujete: Kdo zamore moliti? vam ta le odgovor dam:

Vsaka stvar, ktera Boga spozna, in je zmožna, ljubiti ga, zamore moliti. — Res je, da včasih pravimo, da ptice pod nebom Bogu hvalo prepevajo in druge živali Boga časté in še clo od solnca, lune in zvezd pravimo, da Bogu čast in hvalo dajó; toda, kar te stvarí božje storé, ne storé radovoljno, ne s spoznanjem, ampak le gnane po neki natorni moči, ktera jih vodi po Stvarnikovi volji. In ker one Boga ne spoznajo, prav za prav ga tudi ne molijo.

4. Na uprašanje: Kolikera je molitev? odgovorim:

Molitev je dvojna: notranja ali serčna in vunanja ali ustna.

Moliti tedaj zamoremo:

a) znotrej ali v sercu, s tim, da le samo misli svojega duha in želje in občutleje svojega serca k Bogu pošiljamo, z besedo pa jih ne izrekujemo. Tako molitev je opravljala bogoljubna Ana, Samuelova mati v stari zavezi. Prišla je v Gospodovo svetišče, sklonila se pred sveti šotor, dolgo je molila, ter le v svojem sercu govorila, glas pa se clo ni slišal iz njenih ust. Torej je Heli mislil, da je pijana, in jej je rekel: „Kako dolgo boš pijana? Prekuhaj nekoliko vino, ki si ga polna.“ In Ana je odgovorila, in je rekla: „Nikakor ne, moj

gospod! zakaj silno nesrečna žena sem jaz, in vina in vsega, kar zamore vpijaniti, nisem pila, temveč odkrila sem svoje serce pred Gospodom. Ne imej svoje dekle ko eno zmed Belialovih (hudobneževih) hčer; zakaj govorila sem dozdaj iz prevelike svoje žalosti in britkosti.“ Na to jej je Heli rekel: „Pojdi v miru, in Izraelov Bog naj ti dá, česar si ga prosila.“ (I. Kralj. 1, 13—17.) — Enako molitev je že tudi Abel opravljal, kedar je Bogu daroval žgavni dar, kteri je bil Bogu posebno ljub zavoljo te notranje molitve, s ktero je bil sklenjen Abelnov dar.

b) Od zunaj ali z usti se pa moli, če svoje misli in želje tudi z besedo izrekujemo; če z razločno besedo na znanje dajemo, kar naš duh misli, in občuti in želí naše serce. — Taka molitev je Bogu posebno dopadljiva in nam in bližnjemu v velik prid. Sveto pismo poterduje to molitev, ko pravi: „Modri (človek) odpera svoje usta v molitvi, in zavoljo svojih grehov prosi. Ako pa veliki Gospod hoče, napolni ga z duhom razumnosti; in on govore svoje modrosti kakor dež izliva, in Gospoda v molitvi hvali.“ (Sir. 39, 7—9.) — Z besedo moliti je dobro in potrebno, ker s tako molitevjo sami sebe in druge, ki nas vidijo ali slišijo, k pobožnosti vnemamo. Ko bi le v sercu molili, bi drugi tega ne vidili in ne vedeli, in mi bi jim lepega zgleda ne dajali, in bi jih ne vnemali za molitev, kedar je čas moliti. — Skerbeti pa se mora pri vunanji molitvi, da naša duša ravno to misli, hoče in želí, kar z usti izgovarjamo, sicer bi bila pa molitev prazen glas, golo blebetanje, nad kterim bi Bog ne imel nobenega dopadanja, in ktero bi Bogu še clo zoperno bilo, kar nam Jezus sam pové, kedar se pritoži nad tako molitevjo rekoč: „To ljudstvo me le z ustnicami časti, njih serce je pa daleč od mene.“ (Mat. 15, 8.)

5. Molitev se na dalje razdelí v posamezno molitev, v združeno molitev, v očitno molitev.

a) Posamezna molitev je tista molitev, ktero kdo sam obmoli, in ne v družinji; obmoli postavim zjutrej, kedar vstane, zvečer, prejden gre spat ali kak drugi čas, pred začetim delom ali po skončanem delu, v cerkvi pred službo božjo ali po službi božji.

b) Združena molitev ali molitev v družinji je tista molitev, kedar jih več skupej moli, postavim, kedar molita gospodar in gospodinja s svojo družinjo ali angeljevo češčenje, ali pred jedjo ali po jedi, ali sv. rožnikranc.

c) Očitna molitev je pa tista molitev, ktero verni opravljajo pri očitni službi božji, opravljajo postavim pri sveti maši, pri litanijah, pri procesijah i. t. d.

V ozir posamezne molitve vas moram opomniti, naj se vsakdo skerbno varuje, da ne bo svojih molitev opravljal zavoljo lastne hvale, ter iz tega namena, da bi s svojo molitevjo dosegel hvalo pri ljudeh. Zakaj če z našo molitevjo ne iščemo božje časti, in si ne prosimo potrebne gnade in pomoči, naša molitev nič ne velja, kar se lahko posname iz besed Jezusovih, ki pravi: „Kedar molite, ne bodite, kakor hinavci, kteri radi v shodnicah in na voglih potov stojé in molijo, da bi jih ljudje vidili. Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo.“ (Mat. 6, 5.)

Kar pa molitev v družinji in očitno molitev zadeva, prav močno jo vam priporočam; zakaj prav potrebna nam je, da se bolj pokaže edinost vernih v ljubezni, da eden druzega k molitvi bolj vnemajo, in da vse, kar prosijo, tem lagleje dosežejo od Boga. K takim molitvam naj pravični in grešniki radi in z veseljem hité. Pravični in pobožni naj k njim hité, da število pravičnih pomnožé, in s tim molitev tem vspešnišo storé. Jezus pravi: „Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, sem jaz v sredi med njimi.“ (Mat. 18, 20.) — Pa tudi grešniki naj radovoljno prihité k takim združenim molitvam, da bodo po prošnjah pravičnih dosegli gnado pravega spokorjenja. Sv. Jakob (5, 16.) pravi: „Veliko premore stanovitna molitev pravičnega.“ Na prošnjo pobožnega očaka Abrahama bi bil Bog Sodomi in Gomori prizanesel, da bi ne bile pokončane z žvepljenim ognjem, ko bi se bilo le deset pravičnih znašlo v teh nesrečnih mestih. — Ljubi poslušavci! radi tedaj molite doma v združeni, tolikanj močni in vspešni molitvi; pa tudi v cerkev radi hodite k očitnim molitvam, in gotovo bote dobivali iz takih molitev obilen sad za svojo časno in večno srečo.

6. Zdaj pridemo do vprašanja: Ali smo dolžni moliti?

Dolžni smo moliti. Da smo moliti dolžni, so vedeli in vedó vsi ljudje; in skorej bi rekel, da ga ni tako hudobnega človeka, kteri bi nikdar nič ne molil, ali vsaj ne vedel, da je dolžen moliti. Še clo slepi neverniki, ki niso dobivali razodenja božjega, po svojem natornem umu so spoznali to dolžnost; in ker pravega Boga niso poznali, molili so lažnjive bogove, in se vklanjali molikom. Molili so tedaj in po božje častili solnce, luno, zvezde, različne živali, in druge reči, ktere so si izdelali z lastnimi rokami. Pravoverni vseh časov pa so pravega Boga molili in častili. Noe, Abraham, Job, Mozes, Daniel in vsi drugi pobožni in verni ljudje stare in nove zaveze so dobro vedeli, da so moliti dolžni, in so tudi radi molili. — Moliti pa smo dolžni:

a) ker nam je Bog molitev zapovedal. Že v stari zavezi govori modri Sirah v božjem imenu rekoč: „Ne pusti se odvračevati od vedne molitve.“ (Sir. 18, 22.) Jezus sam tudi veleva „vselej moliti, in ne jenjati“. (Luk. 18, 1.) Ravno tako piše sv. Pavl, ter pravi: „Neprehoma molíte.“ (I. Tes. 5, 17.) Sveta cerkev dobro spozna, da je Bog zapovedal moliti; zatorej pravi pri sveti maši pred Očenašem: „Po zveličavnem povelju opominjani in po božjem razodenju podučeni molimo: Očenaš, kteri si v nebesih . . .“

Moliti smo dolžni:

b) ker je tudi Jezus molil, in nam s tim dal zgled, da ga posnemamo. Jezus je prav rad in prav dostikrat molil ne le po dnevu, ampak tudi po noči. Včasih je polnoči, včasih clo celo noč v molitvi prečul. Med drugim pripoveduje sv. Lukež (6, 12.), da je Jezus po tem, ko je celi dan učil svoje učence in druge ljudi, šel na goro molit, in je prenočeval v molitvi božji. Z vsem tim nam je zapustil Jezus prelep zgled, da hodimo po njegovih stopinjah. (I. Petr. 2, 21.)

Moliti smo dolžni:

c) ker smo dolžni Bogu skazovati živo zaupanje, priserčno hvaležnost in naj večo čast. Mnogo in premnogokrat pridemo v take okoljščine, da nam clo nobeden ni v stanu pomagati razun Boga, ki je vsegamogočen. Prisiljeni smo zaupljivo

iskati pomoči ondi, kjer se vselej gotovo dobi, pri Bogu. Zaupljivo pa pri Bogu pomoči iščemo, in svoje terdno zaupanje v Boga na znanje dajemo s tim, da pridno molimo.—Bog je naš naj veči dobrotnik. Dušo in telo, in vse, kar imamo, imamo le od Boga. Za toliko dari smo mu tudi vso svojo hvaležnost dolžni. In kakor svoje zaupanje v Boga z molitevjo skazujemo, skazujemo z molitevjo tudi svojo hvaležnost do Boga. — Bog je naš Stvarnik, naš nebeški Kralj, naš naj viši Gospod, in kar takemu smo mu dolžni naj večo čast in hvalo. Čast in hvalo pa Bogu skazujemo z molitevjo. — Iz vsega tega se vidi, da smo res dolžni moliti.

Moliti pa smo dolžni tudi še:

d) ker brez molitve ne moremo in ne smemo pričakovati božjih gnad, ktere nam je Bog le obljubil dati, če ga prosimo, če molimo. Jezus pravi: „Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.“ (Jan. 26, 33.) „Prosite, in se vam bo dalo; iščite, in bote našli; terkajte, in se vam bo odperlo.“ (Mat. 7, 7.) Naše potrebe tedaj nas morajo in silijo moliti. Ako se hoče zveličati, mora se človek poslužiti vseh potrebnih pripomočkov, da se bo ohranil na pravem potu pri tolikih nevarnostih, v kakoršnih se nahaja. Molitev je pa eden naj potrebniših pripomočkov v zveličanje, in je tako potrebna, da brez nje nobeden odraščen človek ne more zveličan biti. Ako bi bila molitev kaka reč, ktera bi se dala kar brez škode opustiti, bi nam gotovo ne bila tako močno priporočevana, tako terdo zapovedana. — Molitev nam je tedaj zares potrebna. Ako bi ne molili, bi ne dobivali nobene gnade, bi ne prejemali zmage v skušnjavah, ne pomoči v stiskah in težavah. Duša, ktera ne moli, podobna je vojščaku brez orožja, ki se znajde v sredi ljutih sovražnikov, ki že komej čakajo, da bi ga pogubili; podobna je brodniku, ki se znajde v sredi viharnega morja na ladiji brez vesla in jadra; podobna je neograjenemu in nezabranjenemu mestu, ktero je obdano in obleženo krog in krog od sovražnikov, kteri ne poznajo ne usmiljenja, ne prizanašanja. Gorjé mu tedaj, kdor ne spozna, kako potrebna da je molitev, in tedaj molitev zanemarja, molitev opušča!

Ker nam je tedaj molitev tolikanj potrebna, lahko se iz tega posname, da smo dolžni moliti. Zatorej radi molímo. Bog bi nam sicer tudi kar brez vse molitve zamogel dati vse dobro; pa Bog tega noče. On je naš Gospod in naš Bog, zatorej hoče, da ga prosimo, in s tim spoznavamo tem bolj, da smo njemu pod oblastjo in pod pokorščino. Bog je naš Oče; torej terja od nas, svojih otrok, da si vse od njega izprosimo, kar terjajo tudi vsi modri stariši od svojih otrok, da po takem potu spoznamo, da le Bog sam je delivec vseh gnad in dobrot, ktere so nam vspešne in potrebne v našo časno in večno srečo. Bog dela z nami skorej ravno tako, kakor so delali Lacedemonci s svojimi otroci. Lacedemonci so hotli svoje otroke izuriti in izučiti, da bi bili verli strelci. Torej jim niso dajali kruha kar naravnost iz roke v roko, ampak so jim ga vsegdar pokladali na kak visok tram ali na kako zvišeno bervno. Kedar so bili otroci lačni, vselej so si morali z lokom in pšicami izstrelati kruh iz višine, dokler ga niso na tla spravili, in si ž njim glad potolažili. Rekli so jim: „Glej, moj sin! tu ti je kruh: ako ga hočeš imeti, ter ga jesti, prav! le pridno nanj meri, ter strelaj, dokler ga na tla ne izbiješ.“ — Poglej, govori tudi Bog, nebeški Oče, k svojim dovzetim otrokom, poglej! moja neskončna gnada in pomoč ti je na ponudbo vsako uro, vsak trenutlej: ako jo hočeš imeti, prav! meri nanjo; povzdiguj svojega duha k meni, moli in kliči, in padlo ti bo doli toliko gnad, kolikor jih boš zadel in z vredno molitevjo od mene zahteval. Ako tega ne storiš, in me za to še prositi nočeš, pa lakoto terpi in samemu sebi in svoji nemarnosti pripisuj pogubljenje svoje duše. — O tem prav lepo piše sveti Alfonz Liguorijan, ter pravi: „Kakor mlada lastovica sem čveričil, rekel je pobožni kralj Ecekija. (Izaija 38, 11.) Mlade lastovice le s čveričenjem prosijo pomoči in hrane od svojih mater. Ravno tako moramo mi vsi storiti, ako si hočemo svoje duhovno življenje (življenje v gnadi božji) ohraniti. Vedno moramo klicati in Boga pomoči prositi, da odidemo duhovni smerti (smerti pregrehe), in napredujemo v njegovi sveti ljubezni.“ — Da smo moliti dolžni, so pač prav dobro spoznali pervi kristjani, in so tolikanj radi molili, da nas zares v prav veliko sramoto pripravijo,

kedar njih gorečnost v molitvi primerjamo svoji merzloti in mlačnosti. Po dnevu in po noči so se zbirali pervi kristjani, da bi Gospoda hvalili, v molitvi pred njega svoje serca izlivali, svoje nadloge mu tožili, in ga prosili varstva zoper sovražnike, miru in blagodara za verne Kristusove ovčice, ktere so se polagoma zbirati začele krog svojega nebeškega pastirja. O ponočnih urah, kedar so neverniki spali, čuli so pervi kristjani po zapertih hišah, temnih stanicah, podzemljiških duplinah, kamor so se tudi po dnevu marsikterikrat shajali, da so opravljali ondi svoje molitve. Ondi je bilo treba zavoljo tame luči nažigati, in v spomin na to tudi še zdaj sveče prižigamo pri očitni službi božji. — O kako dalječ smo mi zaostali za pervimi kristjani! O da bi se nam povernila in tudi med nami vdomačila njih velika gorečnost za molitev! Bog daj, da se zgodí! Amen.

V. Keršanski nauk.

Po čemu molimo? ali: Zakaj molimo?

1. Slišali ste v poslednjem keršanskem nauku, da se z molitevjo vadimo v keršanskem upanju. Tudi sem vam pravil, kaj je molitev, — kdo zamore moliti, — kolikera je molitev. Ravno tako sem vam razlagal, da smo dolžni moliti, in zakaj da smo dolžni moliti. — Danes pa vam bom najpoprej povedal:

2. Zakaj molimo? ali: po čemu molimo?

Molimo zato, da s svojo molitevjo:

a) častimo in poveličujemo Boga. Bog je naš Stvarnik, mi smo njegove stvari; on je naš Gospod, mi njegovi služabniki; on je naš Oče, mi njegovi otroci. Po svoji nezapopadljivi modrosti nas vodi, po svoji modri previdnosti nas varuje, po svoji nezmerni milosti nam grehe odpušča, po svoji neskončni dobroti nas z vsem potrebnim oskerbljuje in

nas oblagodaruje s preobilnimi gnadami in dobrotami svoje nevsahljive ljubezni. Zatorej se spodobi, da spoznavamo tolikanj ljubeznjivega Stvarnika, poveličujemo tolikega Gospoda, in častimo tolikanj dobrega in usmiljenega Očeta. In kako bi ga ne častili! Saj že častimo človeka, nad kterim vidimo kake lepe lastnosti, če postavim vidimo, da je pravičen, moder, dobrotljiv, za dobro vnet: Boga pa bi ne poveličevali in ne častili, ko vendar vidimo, da ima naj bolj popolnoma lastnosti, zavoljo kterih je vse časti in hvale vreden, in to tem bolj, ker te lepe popolnosti in lastnosti ima v naš blagor in prid? Dolžni smo ga tedaj častiti; častimo ga pa, kedar molimo.

Da se z molitevjo Bog časti, so že pravični ljudje stare zaveze verovali, in tudi res z molitevjo Boga častili. Med drugimi je prerok Daniel vsak dan po trikrat se podal verh svoje hiše, in je proti Jeruzalemu obernjen klečé molil in Boga častil. In Bog je Daniela ljubil, ter ga obdaroval s prelepimi dušnimi in telesnimi darmi; pa tudi kralj Darij ga je močno spoštoval in obrajtal. Pervaki kraljestva pa in drugi imenitni kraljevi služabniki so bili Danielu nevošljivi, in bi si ga bili radi iz poti spravili. Torej gredó, in kralja pregovoré, da s terdo postavo zapové in okliče, da bo v levnjak (to je berlog poln divjih zverí ter hudih levov) veržen slehern, kdor bi se skoz 30 dni podstopil ali svojega Boga ali kakega drugega človeka kaj prositi razun kralja samega. Postava je dana, in ljudstvo jo zvesto spolnuje, da bi se kazni odtegnilo. Ali je pa tudi Daniel pokoren bil tej krivični postavi? Nikakor ne, temveč je kakor poprej, tako tudi zdaj po trikrat na dan molil edinopravega Boga, dasiravno je bil zato v levnjak veržen, v kterem pa ga je Bog čudoma pri življenju ohranil v sredi izstradanih divjih zverí. (Daniel 6.)—Tudi pobožni kralj David nam v ozir tega z lepim zgledom sveti; zakaj prav rad je molil, in z molitevjo Boga častil, kakor sam spričuje rekoč: „Moje usta naj bodo polne tvoje hvale; da prepevam tvoje hvale; da prepevam tvojo slavo, ves dan tvoje veličastvo.“ (Ps. 70, 8.)

In v novi zavezi nam je Jezus sam ravno to zapovedal ter ukazal, z molitevjo Boga častiti in poveličevati, rekoč: „Tako le molite: Oče naš, kteri si v nebesih! Posvečeno bodi tvoje ime.“ (Mat. 6, 9.)

Dolžni smo po tem takem, z molitevjo Boga častiti; torej je pač res žalostno, da jih je takih ljudi, kteri, bodi si zjutraj, ali opoldne, ali zvečer na nobeno reč tako malo ne mislijo, kakor na to, da bi vredno, spodobno molitev opravljali in počastili Boga, svojega stvarnika! Marsikteri se sicer izgovarja in pravi: „Kako bom molil, ko nimam kar nič časa? in imam tolikanj skerbí za hišo? in imam toliko dela in tolikanj opravil?“ Toda, kristjan, kristjana! vsi taki in enaki izgovori ne veljajo nič. Zakaj naj poprej ti rečem, da ti mora biti Bog čez vse drugo. Bog ti mora biti bolj pri sercu, kakor tvoja hiša, tvoji vinogradi, tvoji travniki in tvoje polja, pa tudi še clo bolj pri sercu, kakor tvoja naj bližneja žlahta ali tvoji lastni otroci. Saj veš, da Jezus pravi: „Kdor ljubi očeta ali mater bolj kakor mene, ni mene vreden; in kdor ljubi sina ali hčer bolj kakor mene, ni mene vreden.“ (Mat. 10, 37.) — Na dalje ti povem, da vse tvoje dela in opravila ne bodo imele pravega teka in zaželjenega vspeha, ne blagoslova božjega, če jih z Bogom ne začneš, z Bogom ne skončaš, če jih Bogu ne daruješ in njemu v čast ne obračaš. Na božjem blagoslovu pa, to veš, ležeče je vse. — In na zadnje ti tudi nič kaj prav verjeti ne morem, da bi toliko časa ne mogel dobiti, da bi vsaj kratko molitevco opravil in Boga hvalil in častil sleherni dan. Le prav dobro prevdari vse svoje djanje in nehanje, in vidil boš, da se ti dan na dan kolikor toliko zlatega časa pozgubi s praznim razgovarjanjem, nepotrebnim pohajkovanjem, kteri čas bi prav lahko in kar brez vse škode obračal v božjo čast. Poglej, David je bil kralj, in je po svojem stanu in poklicu imel veliko velikih in imenitnih opravil, vendar pa zavoljo tega ni opuščal, zjutraj, opoldne in zvečer z molitevjo počastiti Boga, svojega stvarnika. Tudi po noči si je spanje kratil, ter opolnoči vstajal, da je molil in Boga častil. In še clo takrat, ko se je na vojskah znašel, molitve ni opuščal, ampak je molil po sedemkrat na dan. — Posnemaj Davida, ljubo keršansko serce! in nikdar nikar ne zanemarjaj molitve,

ampak rad moli zjutraj, opoldne in zvečer in pri drugih priložnostih, in ne jenjaj, z molitevjo častiti Boga, svojega stvarnika.

b) Molimo zato, da neskončno dobrotljivega in usmiljenega Boga zahvalimo za vse prejete dobrote. Vse, karkoli se lepega in dobrega znajde na svetu, dar božji je. Vse, karkoli smo in kar imamo, smo in imamo le od Boga. Božji dar je naše telo z vsemi svojimi udi in zmožnostmi, in z vso svojo močjo; božji dar je vsaka dobra misel, ktero spočnemo, vsak dober sklep, kterega storimo. Božji dar je tudi vse drugo, kar je zunej nas v naturi: ljubo solnce, ki razsvitljuje in ogreva nas in našo zemljo, mila luna in prijazne zvezde, ktere nam noč razjasnujejo in prijazniše delajo; vsaka noč, ktera nam počitek daje, vsako jutro, ktero nas zbudí na delo in opravilo; naša zemlja, ktera nas z živežem in obleko preskerbljuje, z eno besedo: vse, karkoli je, je od Boga, in je nezaslužen dar božji. Kaj hočemo Gospodu poverniti za vse te dari in dobrote, ktere nam je že dal, in nam jih še daje? Poverniti mu nič ne moremo, ker on ničesar ne potrebuje in tudi nimamo nič lastnega, da bi mu povernili. Bog ima vsega zadosti; in kar mi imamo, imamo le od njega. Toraj ga vsaj hvalimo, in poveličujmo njegovo nezmerno milost in dobroto. Tako je kralj David storil, in nam zapustil zgled, da ga posnemamo. Rekel je (Ps. 115, 3. 4.): „Kaj bom povernil Gospodu za vse, kar mi je dodelil? Kelih (kupo) zveličanja bom vzel, in ime Gospodovo bom klical“, to je: zahvalno kupo bom vzel, ter jo bom Bogu v čast in hvalo pil. Pri pojedinah namreč, ktere so imeli po opravljenih zahvalnih daritvah, so si na okrog podajali zahvalno kupo, ktero so izpivali Bogu v čast in hvalo. Kristjan s temi besedami obeta opravljati naj prijetnišo zahvalno daritev, ter daritev molitve in daritev svete maše, in ž njo hvaliti Boga za prejete dobrote. — Radi tedaj hvalimo Boga z molitevjo; tem rajši, tem več in tem pobožniši ko molimo, tem bolj hvaležni smo Bogu za prejete dobrote.

c) Molimo zato, da Boga ponižno prosimo dušnih in telesnih darov in dobrot. — In sicer naj poprej in pred vsem drugim moramo prositi darov in dobrot, ktere zale-

žejo Bogu v čast, našim dušam pa v zveličanje; časnih darov pa smemo in moramo prositi le tako in toliko, kolikor so nam pomožne in potrebne v ta namen, da se namreč doseže božja čast in zveličanje naše duše. „Iščite naj poprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to (to je: časne reči) vam bo priverženo“, veli usmiljeni Jezus, naš nebeški učenik. (Mat. 6, 33.)

Duhovnih dari in dobrot moramo po tem takem naj poprej prositi. — Res je, da veliko takih dari in dobrot nam je Bog dal, akoravno ga nismo zanje prosili. Bog Oče nas je vstvaril, Jezus nas je odrešil, sveti Duh nas je posvetil pri svetem kerstu, in še veliko drugega dobrega smo od Boga prejeli za svojo dušo, akoravno ga nismo prosili, in ga nismo mogli prositi. Toda to še ni vse, česar potrebujemo v svoje duhovno življenje; je še veliko drugih gnad in dobrot, kterih smo potrebni, da srečno dosežemo svoj cilj in konec, ter večno zveličanje. Teh pa nam Bog ne bo dal, ako ga zanje ne prosimo. In za tega voljo pravi Jezus: „Prosite in se vam bo dalo.“ (Luk. 11, 9.) Pa tudi kraljevi prerok David je spoznal in vedel, da vse dobro pride le od Boga; zatorej je molil rekoč: „Jaz pa sem reven in ubožen; o Bog, pomagaj mi! moj pomočnik in moj odrešenik si ti; Gospod, nikar se ne mudi!“ (Ps. 69, 6.) — Molitev duši življenje daje, dušo oživlja; zatorej moramo moliti, ako si hočemo dušno ali duhovno življenje ohraniti, se obderžati v božji gnadi, posvečujočo gnado božjo ohraniti. To resnico je sv. Janez Krizostom v prilikah prav lepo razložil in tako umevno, da jo zamore razumeti vsakteri, in ko bi tudi nevernik bil. „Ali veste“, pravi ta sveti cerkveni učenik, „po čemu so kite v človeškem telesu? Za to so, da ud za udom sklepajo, da se zamore telo po koncu deržati, da ima telo moč in gibčnost za vsako delo in opravilo. Če bi se pa kite porezale, bi se telo ne ohranilo; ud bi se od uda ločil in telo bi razpadlo. Ravno to, kar so kite telesu, je molitev duši; brez molitve se ne more ohraniti duhovno življenje. — Ali ste vidili drevo o veliki suši“, pravi na dalje, „ki ga nobena rosa ne obrosí, in čigar korenine nimajo potrebne mokrote? Tako drevo mora vsahniti, ali pa ne more več (čversto) rasti, ali pa več zdravega sadu ne rodí, ali če

kaj sadu rodí, sad ne bo dozorel. Ravno tako se godí človeški duši brez molitve; ali bo namreč ali popolnoma umerla, če pa še živi, ne rodí sadu svetosti in popolnamosti, ker ni obrosena z nebeško roso svete molitve." — Molitev je bramba (orožje) zoper dušne sovražnike; zatorej moramo goreče moliti, ako hočemo svojo dušo obvarovati, da jo hudi sovražniki ne bodo pokončali. „Kar je obzidje za mesto", pravi sv. Krizostom, „to je molitev za dušo. Če mesto nima obzidja, sovražniki vsako uro lahko vanj pridejo, lahko ga zmagajo in oropajo; ravno tako tudi peklenski sovražnik lahko zaleze, zmaga in oropa tisto dušo, ktera se mu z molitvijo ne brani. Molitev je nebeška bramba, ktera nas varuje pred zaverženim sovražnikom. Če on vidi, da smo oboroženi s tim orožjem, beží od nas, kakor bežé roparji z ceste, kedar vidijo priti oborožene vojščake". — In Jezus je rekel učencem, pa tudi nam vsem: „Čujte in molite, da v skušnjavo ne pridete", da v skušnjavi ne padete. (Mat. 26, 41.) — Pa tudi ko bi bili padli v skušnjavi, nam molitev spet na noge pomaga. Z molitevjo si sprosimo od Boga gnado pravega spokorjenja, si sprosimo odpuščenje grehov. Ravno zato nas je Jezus učil moliti rekoč: „Odpusti nam naše dolge." (Mat. 6, 12.) — Molitev je vir ali studenec vseh lepih čednost in potrebnih djanskih gnad. Brez molitve se ne more človek v gnadi božji obderžati, ne more v dobrem rasti, ne more naprej priti v keršanski popolnamosti. Brez molitve ne more človek vstati iz grešnega življenja; in če je tudi s pomočjo gnade božje iz grešnega življenja vstal, vendar le v dobrem ne bo stanoviten ostal, ako goreče ne moli. Hudo poželjenje ga bo spet poderlo in spravilo pod svojo oblast, zapeljivi svet ga bo zvabil in izlekel na svojo stran, in ga bo spet v svoje zanke vjel hudi duh, od kterega sv. Peter pravi, da hodi okrog kakor rujoveč lev, iskaje, koga bi požerl. (I. Petr. 5, 8.) Z molitevjo pa si sprosimo od Boga potrebne pomoči in gnade, da se zamoremo vsem nevarnostim vkljub vendar le na pravem potu obderžati, v dobrem stanovitni ostati, v čednostih rasti, v keršanski popolnosti napredovati. Pridno torej molimo, ter dobrotljivega Boga prosimo, da nam da potrebne moči in pomoči, po kteri bomo v dobrem stanovitni ostali, in bo od dne do

dne živejša naša vera, terdnejše naše upanje, gorečniša naša ljubezen, bo od dne do dne bogatejša naša duša tudi v drugih djanskih čednostih in rodovitniša v dobrih delih. — Poglejte, kolikih gnad, kolikih duhovnih dobrot si zamoremo z molitevjo sprositi od Boga. In za take, ter duhovne dari in dobrote moramo naj poprej in pred drugim Boga prositi. Zakaj Bog je, da vam z besedami sv. Avguština povem, Bog je Gospod, ki je neskončno mogočen in bogat; ravno zato ga ne smemo prositi majhnih, malovrednih reči, ampak prav velikih reči. In take velike, neprecenljive reči so duhovne darí in dobrote. Takih je prosil že svoje dni modri kralj Salomon je o začetku svojega kraljevanja Boga ljubil, in živel po opominjevanju svojega očeta Davida. Gospod se mu torej po noči v spanju prikaže, in reče: „Prosi, kar hočeš, dal ti bom.“ Salomon odgovorí: „Ti, o Gospod! si me postavil kralja namesto mojega očeta Davida; pa mlad sem še, in ne vem kaj in kako? In tvoj služabnik je v sredi naroda, ki si ga izvolil, brezštevilnega naroda. Daj tedaj svojemu služabniku modro serce, da bo prav sodil to ljudstvo, in razločil dobro od hudega.“ Prijetna je bila Bogu ta molitev in ta prošnja, in mu reče: „Ker to prosiš, in ne dolgega življenja, ne bogastva, ne hudega svojim sovražnikom, ampak modrosti; glej! storim ti, kar si prosil, in ti dam modro in umno serce, da ga ni bilo tebi enakega pred teboj, in ga ne bo za teboj. Pa dam ti tudi, česar nisi prosil, bogastvo namreč in slavo. In če boš po mojih potih hodil, kakor tvoj oče: dal ti bom tudi dolgo življenje.“ (III. Kralj. 3, 5—13.) — Poglejte, kako močno Bogu dopade, ako ga prosimo takih reči, ktere zaležejo Bogu v čast, nam in bližnjemu pa v blagor in zveličanje. Na take prošnje nam da Bog večidel več, kakor ga prosimo. Salomon je prosil le samo prave modrosti, da bi zamogel prav in po božji volji vladati božje ljudstvo; in Bog mu ni dal le samo modrosti, ampak tudi časnih darov in zakladov v obilno. Od vseh strani so se zbirali ljudje, da bi občudovali njegovo modrost, ogledovali njegovo veličastvo. — Tudi mi prosimo naj poprej duhovnih darov, in po tem smemo prositi — tudi časnih dari in telesnih dobrot, ako le niso škodljive našemu zveličanju. — Prerok Elija je prosil za dežja, da bi bil razrušeno

zemljo napojil in rodovitno storil, in Bog je uslišal njegovo prošnjo. — Gobovi, od kterih piše sv. Lukež (17, 11—19.) v svetem evangeliju, prosili so Jezusa, da bi jih očistil in ozdravil. Povzdignili so glas rekoč: „Jezus, učenik, usmili se nas!“ In Jezus jim je dal ljubo zdravje, kterega so ga prosili. Zraven teh imamo še mnogo drugih zgledov v svetem pismu, kteri nam spričujejo, da so si ljudje tudi telesnih dobrot s svojo molitevjo sprosili od Boga. — Ravno tako tudi mi prosimo Boga časnih in telesnih darov in dobrot, kedar se znajdemo v kakih potrebah. Saj nas je Jezus sam učil moliti in prositi: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh.“ (Mat. 6, 11.) — Ker pa v ozir časnih in telesnih dobrot ne vemo vselej prav razločiti, ali nam bodo pomožne v zveličanje, ali ne, moramo vselej le Bogu na voljo pustiti, da nam po svoji modrosti in previdnosti da to, česar ga prosimo, ali pa kaj drugega boljšega. — V takih okoljščinah se razgledujmo nad svojim Gospodom in Zveličarjem, ki je na Oljski gori trikrat molil in prosil Očeta nebeškega, da bi memo njega šel kelih terpljenja, pa je vselej pristavil: „Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“ Amen.

VI. keršanski nauk.

Ali smo dolžni tudi za bližnjega moliti? — Ali je molitev močna? ali: Kaj nam da dobra molitev?

1. Po čemu ali zakaj da molimo, sem vam zadnjič pravil. Rekel sem: Molimo zato, da Boga, svojega naj višega Gospoda, po dolžnosti častimo, da ga za prejete dobrote zahvalujemo, in da ga prosimo potrebnih reči, zlasti odpuščenja grehov in pomoči v vseh dušnih in telesnih potrebah, pomoči v vseh nadlogah. — Molitev je po tem takem trojna: je častivna, je zahvalivna, je prosivna.

Danes pa vam bom naj poprej odgovor dal na uprašanje:

2. Ali naj le za-se molimo? ali pa smo morda dolžni tudi za bližnjega moliti, da bi mu Bog dal, kar potrebuje v blagor in zveličanje?

Ni zadosti, da bi le samo za-se molili, ampak tudi za druge moramo moliti; za vse ljudi smo moliti dolžni. Sv. Jakob (5, 16.) nas tako uči, ter pravi: „Molite eden za drugega, da bote ohranjeni“, da bote zveličani. Nobenega ne smemo od svojih molitev ločiti, naj si bo znan ali neznan, tujec ali domačin, žlahtnik ali ne žlahtnik, prijatel ali sovražnik, pravoveren ali krivoveren. Kakor moramo vse ljudi ljubiti, ravno tako moramo tudi za vse moliti. „Prosim vas tedaj pred vsemi rečmi“, piše sv. Pavl (I. Tim. 2, 1.) „naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenja za vse ljudi.“ — Po tem takem moramo moliti za vse ljudi, za žive in mertve; pri vsem tem moramo pa še posebno moliti:

a) Za papeža, škofe in druge duhovne pastirje, kteri verne ovčice Jezusove učé, tolažijo, delijo jim svete zakramente in tako poterdujejo v veri in gnadi božji, da bi bili napolnjeni s svetim Duhom, in bi zvesto pasli in po pravem potu vodili čedo božjo. Duhovni pastirji molijo za druge, in drugi naj molijo za njih. Tako je storil sv. Pavl, ter je molil za verne ovčice Jezusove, pa se zraven tudi priporočal v njihovo molitev. Med drugim je Filipljanom (1, 3. 4.) pisal: „Hvalo dajem svojemu Bogu, kolikorkrat se vas spomnim, in vselej v vseh molitvah z veseljem prosim za vas vse.“ V listu do Kološanov (1, 3.) pa pravi: „Hvalo dajemo Bogu in Očetu Gospoda našega Jezusa Kristusa in zmerom za vas molimo.“ In Solunjčanom (I. Tes. 1, 2.) piše: „Hvalo dajemo vselej Bogu za vas vse, in vas imamo neprenehoma v spominu v svojih molitvah.“ Kakor pa sv. Pavl s tim spričuje, da moli za verne ovčice Jezusove, ravno tako na drugih krajih od njih zahteva, da bi zanj molili. Rimljanom (15, 30.) postavim se tako le priporoča: „Prosim vas, bratje! po Gospodu našem Jezusu Kristusu, in po ljubezni svetega Duha, da mi pomagajte v svojih molitvah zame pri Bogu.“ Solunjčane (I. Tes. 5, 25.) pa prosi rekoč: „Bratje! molite za nas.“ In Kološanom (4, 3.) piše: „Molite zraven tudi za nas, da nam Bog odpre vrata besede za oznanovanje skrivnosti Kristusove“; to je: da nam Bog da priložnost in moč oznanovati besedo božjo. — Tega nauka Pavlovega so se zvesto deržali pervi kristjani, ter pridno molili za svoje duhovne pastirje. Sv. pismo nam pripoveduje, da je cerkev, to je: ves zbor in vsa družba vernih kristjanov neprenehoma k Bogu molila za svetega Petra, ki je bil v ječo zapert in obsojen, da bi bil umorjen. (Ap. dj. 12, 5.) — Tudi mi zvesto posnemajmo perve kristjane, in pridno molimo za papeža, škofe in druge duhovne pastirje!

b) Moliti moramo za cesarja, njegove namestnike in oblastnike in vso deželsko gosposko, naj bi jih Bog razsvetlil in podpiral s svojo gnado, da bi modro, usmiljeno, pravično in v miru vladali deželo v blagor in srečo svojim podložnim. V katoljški cerkvi so vselej molili za deželne oblastnike, in tudi takrat, kedar je cerkev po nevernih oblastnikih preganjana bila. Sveta cerkev namreč se je deržala

nauka, kterega je sv. Pavl vernim dajal, ter pisal Timoteju (I. 2, 1. 2.) rekoč: „Prosim vas tedaj pred vsemi rečmi, da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenja za vse ljudi, za kralje, in vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsi pobožnosti in čistosti.“ Da se je sveta cerkev zvesto deržala tega Pavlovega nauka, nam lepo spričuje učeni Tertulijan rekoč: „Mi kristjani molimo za cesarja z v nebo obernjenim pogledom, z razpetimi rokami in gologlavi; mi prosimo, da bi jim Gospod dal dolgo življenje, da bi dodelil njih hiši mir, deržavi varnost, vojski serčnost in hrabrost, starašinstvu zvestobo in pravičnost, ljudstvu čednost in pobožnost, vesoljnemu svetu mir in edinost, in da bi spolnil pobožne želje cesarjeve, kakor tudi (pobožne želje) vseh dobrih ljudí.“ In kakor so o pervih časih keršanstva kristjani verno molili za deželske gosposke, molili so tudi v poznejših časih in molijo še zdaj. Sv. Ignaci Lojolan je imel v navadi, vsak dan moliti za vse kralje in cesarje, za vse oblastnike in pozemeljske poglavarje, ter Boga prositi, da bi njih misli in započetja (djanja) vodil in vladal v srečo ljudstev in v blagor svoje svete cerkve na zemlji. — O da bi pač tudi mi tako radi molili za deželske gosposke, gotovo bi ne bilo slišati tolikanj tožeb nad krivično deželsko gosposko! Hudobne ljudstva tepe Bog s tim, da jim pošilja hudovoljno deželsko gosposko.

c) Moliti moramo za svoje starše, brate in sestre, za dobrotnike; moliti morajo pa tudi starši za svoje otroke. — Moliti morajo starši za svoje otroke, ktere jim je Bog sam v skerb in izrejo izročil, pa jih bo spet nekdaj nazaj terjal iž njih rok. Če se znajdejo vaši otroci na slabih potih, morate pridno moliti, da se spreobernejo, kakor je svoje dni molila sveta Monika za svojega razuzdanega sina Avguština. Če so pa vaši otroci pobožni in bogaboječi, morate, kakor nekdaj bogoljubna Francozka kraljica Blanka za svojega pobožnega sina Ludovika, tudi vi moliti za svoje otroke, da bi jim Bog dal stanovitnost v dobrem, in vedno rast v čednostih in v pobožnosti. — Otroci pa morajo moliti za svoje starše, ker po starših nam je Bog dal dragi dar življenja; oni so nas izredili z velikim trudom; oni so skerbeli za vse naše dušne in telesne potrebe. O kako gerda nehvaležnost bi bila,

ko bi neprenehoma Boga ne prosili, da bi našim dobrim staršem v nebesih obilno poplačal vse, kar so nam dobrega storili na tem svetu! Kakor prijetna je namreč Bogu molitev skerbnih staršev za otroke, ravno tako prijetna mu je molitev dobrih otrok za starše. Sv. Avguštin je bil svoje mlade dni malopridno živel in je svoji dobri in pobožni materi veliko skerbi in žalosti prizadjal. Kedar se je bil pa k Bogu spreobernil in na pot čednosti povernil, o kako priserčno je molil in prosil Boga, da bi njegovo dobro mater obilno oblagodaroval za vso njeno ljubezen in vse njene skerbí, ktere je imela zavoljo njega. In kedar mu je bila umerla, ni le samo zanjo pretakal vročih solz, ampak se je vedno na-njo spominjal pri sveti maši, je sam pridno zanjo molil, in jo tudi drugim priporočal v molitev. — Moliti moramo za svoje dobrotnike. Hvaležnost je ljuba Bogu in ljudem; nehvaležnost pa žali ljudi in Boga. Saj veste, kako milo se je Jezus potožil nad nehvaležnimi gobovimi, kterim je čudoma dodelil ljubo zdravje, pa razun enega ni nobeden prišel, da bi mu bil skazal svojo hvaležnost. „Ali ni bilo jih deset očiščenih“, rekel je Jezus, „kje pa je unih devet?“ (Luk. 17, 17.) Ravno zato moramo hvaležni biti svojim dobrotnikom, in moramo pridno moliti, naj bi jim Bog stoterno povernil vse, kar so nam kdaj dobrega storil. In sicer tem pridniši moramo za dobrotnike moliti, ker jim marsikterikrat skoraj ne moramo drugač svoje hvaležnosti skazovati, razun s tim, da za njih molimo. — Moliti moramo za svoje brate in sestre in vso svojo žlahto. Če smo namreč dolžni, svojega bližnjega ljubiti, in mu svojo ljubezen skazovati tudi s tim, da zanj molimo; smo gotovo tem bolj dolžni, z molitevjo skazovati svojo ljubezen tistim, kteri so nam naj bliže, in ti so naši bratje, naše sestre, naši žlahtniki.

d) Moliti moramo za svoje prijatle in neprijatle. Pravi prijatel je velik dar božji. „Zvest prijatel je močna bramba; in kdor ga je našel, zaklad je našel. Z zvestim prijatlom se nobena reč ne meri, teža zlata in srebra ni nič vredna proti ceni njegove zvestobe. Zvest prijatel je zdravilo življenja in neumerljivosti“, govorí modri Sirah (6; 14—16.). Pravi prijatel nas varuje zmot in nesreče; nam pomaga kviško, če pademo; nas tolaži v nadlogah; nam slajša življenje, in

nam storí še mnogo drugega dobrega. Ravno zato smo dolžni pridno zanj moliti. — Moliti moramo pa tudi za svoje nepriatle in sovražnike. Jezus sam nam je zapovedal, da moramo zanje moliti. Rekel je: „Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kteri vas sovražijo, in molite zanje, kteri vas preganjajo in obrekujejo.“ (Mat. 5, 44.) Po tej zapovedi Jezusovi so vselej zvesto ravnali vsi pravi služabniki božji od sv. Štefana sem in do današnjega dne. Naj vam zmed mnogih drugih v zgled vpeljem le samo svetega Frančiška Salezijana. Nek hudovoljen mož je svetega Frančiška prav hudo razžalil, pa namesto da bi bil popravil storjeno krivico, je novo nakladal. Svetega Frančiška je hujši bolelo, da je togotnež s svojo togoto žalil Boga, kakor pa da je njega žalil; torej reče hudovoljnežu: „Verjemite mi, če mi v svoji jezi tudi eno oko iz glave izbijete, Vas bom vendar le še z drugim očesom ravno tako prijazno pogledal, kakor bi bili moj naj ljubši prijatel. Tajiti sicer ne morem, da se nam počutnijska natora vzdiguje nad tistega, kteri nas žali; toda našo jezo mora nazaj deržati beseda Gospodova, ki pravi, da ne smemo grešiti, kedar se jezimo; in vedno nam mora v takih primerlejih pred očmi biti zgled Gospodov, kteri je še na križu molil za tiste, kteri so ga umorili.“

e) Moliti moramo za grešnike in za pravične.— Za grešnike moramo moliti, da bi se spokorili, poboljšali in Boga nič več ne razžalili. Grešnika na pravi pot spet zaverniti je res imenitno dobro delo. Sv. Jakob (5, 19. 20.) pravi: „Bratje moji! ako kdo zmed vas zaide od resnice, in ga kdo verne, naj vé, da, kdor grešnika verne od njegove krive poti, rešil bo njegovo dušo smerti, in pokril veliko število grehov.“ Zato je res lepa bratovščina Marijnega neomadeževanega serca, ktere poglavitni namen je, za grešnike moliti, in jih z Bogom spraviti. — Pa tudi krivoverci in neverniki so z grešniki vred enakega usmiljenja vredni; tudi za nje moramo torej moliti. Sv. Frančišek Ksaverijan je neprenehoma molil za spreobernenje nevernikov. In njegova molitev združena z božjo besedo, ktero je oznanoval, priklicala je iz nebes obilni božji blagoslov. Tisuč in tisuč nevernikov je sprejelo sveto vero Jezusovo. — Moliti moramo pa tudi za pravične,

da bi v gnadi božji ostali in v popolnosti rastli; zakaj ni še dosti, dobro začeti, tudi dobro končati je treba. „Kdor do konca stanoviten ostane v dobrem, bo zveličan“, uči naš nebeški Učenik.

3. Zdaj pridemo do uprašanja: Ali je molitev močna? ali z drugo besedo: Kaj nam da dobra molitev?

Molitev je neizrečeno močna; ona nagne usmiljenega Boga, da stori po volji tistemu, ki moli, ako le prav moli in za dobre dari. V svetem pismu imamo mnogo takih izgledov, kteri spričujejo prečudno moč molitve. Na molitev Jozuatovo je solnce stalo na nebu in se ni ganilo z mesta.— Na Mozesovo molitev se je rudeče morje na dvoje razgernilo, in je obakraj stalo nakopičeno kakor zid, dokler niso Izraelci s suho nogo prišli na uni kraj morja. — Na molitev Elijevo je ogenj šinil iz nebes, in je požgal pripravljeno daritev. — Z molitevjo so aposteljni clo mertve v življenje budili. —

Tudi nam bo dobra molitev storila:

a) da dosežemo, česar Boga prosimo, ako nam je v zveličanje. Porok tega nam je Bog sam, ki govorí po preroku Jeremiju rekoč: „Klici v me, in jaz te bom uslišal“; (Jerem. 33, 3.) in po Izaiju (58, 9.): „Klical boš, in jaz porečem: Glej, tukaj sem!“ Ravno to poterdi tudi sv. Peter (I. 3, 12.) rekoč: „Oči Gospodove so obernjene v pravične in njegove ušesa v njih molitve.“ In Jezus sam nam pravi: „Prosite, in se vam bo dalo; iščite, in bote našli; terkajte, in se vam bo odperlo. Zakaj slehern, kteri prosi, prejme; in kteri išče, najde; in kteri terka, se mu bo odperlo.“ (Mat. 7, 7. 8.) Ninivljanom je Bog na njih molitev spregledal napovedano kazen, skesanemu cestninarju v tempeljnu je grehe odpustil: tudi nam bo dal, česar ga prosimo, ako prav molimo in s pravim namenom.

b) Dobra molitev nas bo v nadlogah potolažila in vpokojila, da jih bomo lagleje poterpeli. — Ko je Jezusa na Oljski gori neizrekljiva žalost in britkost zalivala, šel je in trikrat molil priserčno, in molitev ga je potolažila in pokrepčala. — Tudi nas opominja sv. Jakob (5, 13.) rekoč: **„Je kdo žalosten med vami, naj moli.“**

c) Dobra molitev nas močne dela v skušnjavah, da jih lagleje premagamo. Jezus obeta svojim učencom rekoč: „Vaš Oče bo dal z nebes dobrega duha njim, ki ga prosijo.“ (Luk. 11, 13.) — Pobožni Placid se je podal v Afriko v deželo divjih Namaguanov, da bi jim oznanoval sveto evangelije. Nekega dne se je znašel na polju, in je ondi v sredi divjega ljudstva govoril od imena božjega; pri tej priči pa se priplazi iz peska strašna strupena kača, in se svetemu možu krog nog ovije. Ko Namaguanci to zagledajo, silno se prestrašijo. Bili so namreč terdne misli, da bo kača Placida umorila; in niso si upali, kače se dotakniti iz strahu, da bi je še hujši ne razdražili. Placid pa je namiroma stal, sklenil je svoje roke, in v nebo vperl svoj pogled. Kača pa se ga je ovijala krog kolen, krog stegnjev in ga je opasala čez pas. Množica se še hujši prestraši. Od strahu in groze komaj dihajo ljudje. Placid pa še zmerom namiroma stojí in gleda v nebo. In le še viši se spenja grozna žival, ter oklepa svetega moža čez pleča, okrog vratu in okrog glave. Oči se jej svetijo kot žareče oglje in iz odpertega žrela jej jezik sika v Placida. Placid pa se ne gane, in vedno v nebesa vpirá oči. Vse plaho stoji in gleda ljudstvo, in si misli: „Zdaj mu bije zadnja ura; kdo bi ga rešil?“ Kača pa Placidu nič žalega ne storí, ampak se polagoma, kakor se je bila nanj namotala, spet ž njega izmota, in se zmuzne nazaj v svojo luknjo pod zemljo. Temu se ljudstvo ne more zadosti načuditi, in hoče Placida po božje častiti. Placid pa jih zavračuje in vstavlja rekoč: „Molite Njega, v kterega jaz zaupam, in čigar delo opravljam, Ali me mar ni on poklical, in ali ni on kače vstvaril? Kaj čuda tedaj, da me je rešil!“ — Tudi krog nas se marsikterikrat kača ovija, in sicer ravno tista kača, ktera je nekdaj v paradižu naše perve starše zapeljala, in bi tudi nas rada spravila v nesrečo in pogubljenje. Gorjé nam, ako v takih okoliščinah po Placidovo ne ravnamo; in pri Bogu z molitevjo ne iščemo pomoči; nasproti pa blagor nam, če ravno tako, kakor ta pobožni služabnik božji svoje roke k molitvi sklenemo, in Boga prosimo varstva in pomoči. Čudoma bomo tudi mi moč molitve občutili; kakor hitro bomo svoje serce k Bogu po-

vzdignili, bo kača skušnjave spred nas zbežala, in nam ne bo mogla nič žalega storiti.

d) Dobra molitev stori, da prihajamo vedno boljši, pobožniši in Bogu prijetniši. — To nam spričuje življenje Marije, prečiste device, aposteljnov, pervih kristjanov in vseh svetih ljudi. — Sv. Nil je pisal nekemu svojih prijatlov: „V velik blagor nam je, ako se obhodimo s kakim pobožnim možem; v kolikanj veči prid in dobiček nam še le bo, ako prijazno obhojo imamo z Gospodom vseh rečí!“ Amen.

VII. Keršanski nauk.

Kakšne lastnosti mora imeti molitev?

1. Veliko sem vam že povedal od molitve, in v zadnjem keršanskem nauku sem vam razlagal, da bi ne bilo zadosti, ako bi le samo za-se molili. Tudi za bližnjega moramo moliti, in sicer za vse ljudi sploh posebno pa za duhovsko in deželsko gosposko, za starše, brate in sestre, in za dobrotnike, za prijatle in neprijatle, za grešnike in za pravične. Ravno tako sem vam popisoval molitve čudno moč, ter vam pravil, kaj nam dá dobra molitev.

Danes pa uprašujem naj poprej:

2. Ali je vsaka molitev dobra?

Da ni vsaka molitev dobra, nam sv. Jakob (4, 3.) spričuje, ki pravi: „Prosite, in ne prejmete, zato ker slabo prosite.“ — Da bo naša molitev dobra, mora imeti naslednje lastnosti:

a) Molitev mora biti pobožna ali premišljena, to je: pri molitvi moramo vselej misliti v Boga, in v to, kar govorimo; k Bogu moramo povzdigniti svoje misli tako, da je duša z Bogom združena, kterega pričujočega veruje, in ga moli ali

prosi, kakor bi vidila njegovo veličastvo; prizadevati si moramo, da vse posvetne skerbí iz serca spravimo, kakor svoje dni sveti opat Štefan (od Citeaux). Kedar je ta sveti mož v cerkev stopil, zaperl je vrata terdo terdo za seboj rekoč: „Ve časne skerbi in pozemeljske misli! ostanite med tem tukaj le zunaj, dokler se spet k vam nazaj ne povernem; zakaj zdaj imam resnobno, imenitno opravilo; govoriti moram s svojim Bogom, in vas torej ne morem potrebovati.“ — „Zakaj Bog je duh, in kteri ga molijo, morajo ga v duhu in v resnici moliti.“ (Joan. 4, 24.)

Taka molitev je zapovedana, ker je božja visokost tega vredna. In saj že mislimo, kaj da pravimo, kedar s kakim človekom govorimo. Ali je pa mar vsegamogočni Bog tako majhnega spoštovanja vreden, da bi, kedar molimo, žlobodrali kar tje v en dan in ne vedoči, kaj da pravimo? — Varujte se torej, ljubi moji! radovoljnega razmišljenja pri molitvi, zakaj taka razmišljena molitev je Bogu zoperna, in Bog je ne more uslišati. Kakor nekdaj Judovskemu ljudstvu bi na tako molitev Jezus tudi vam očital rekoč: „To ljudstvo me le z ustnicami časti, njegovo serce pa je dalječ od mene.“ (Mat. 15, 8.)

b) Molitev mora biti serčna, to je: v sercu moramo čutiti, kar z besedo izrekujemo. Tedaj ne le samo misli, ampak tudi želje in serčne čutila morajo besedo spremljevati pri molitvi. Bog gleda na serce, in ne na besede. Jezus pravi: „Kedar pa molite, nikar ne veliko ne govorite, kakor molikovavci, kteri menijo, da bodo uslišani zavoljo svojih obilnih besed.“ (Mat. 6, 7.) —„Ljudje pretehtujejo serce po besedah; Bog pa pretehtuje besede po sercu“, uči sv. Gregor. — Nek moder opat je rad v prilike zavijal svoje nauke, ktere je razlagal svojim učencom. Nekega jutra tedaj stopi med nje, ter jim reče: „Poslušajte čudne sanje, ktere sem imel nocojšno noč! Zdelo se mi je, da se nahajam v naši molitevnici. V njej so bili bratje zbrani, in so klečé molili. Angelj božji ves v svitlobi, stal je med njimi, in je na popir zapisaval njih molitve. Nektere molitve je pisal s černimi, druge z rudečimi (škerlatnimi), tretje z zlatimi čerkami. Kaj pravite, kaj nek pomenjajo te sanje?“ Bratje ugibajo sem ter tje, pa pravega pomena vendar le ne morejo vganiti. Torej jim reče opat:

„Molitve, pri kterih so samo usta molile, serce pa zato nič ni vedelo, zapisaval je angelj s černim černilom. Molitve, ktere sta jezik in serce praviloma obmolila, pisal je angelj z rudečim pisanjem. Molitve pa, ktere je serce molilo tako priserčno, da so morale pri tem usta omolkniti, zaznamoval je angelj z zlatimi pismenkami. — Ni mi treba pristavljati, ktere molitve da se morate pred drugimi deržati.“

c) Molitev mora biti resnična, to je: kristjan mora resnično želeti, in si tudi sam prizadevati, da to doseže in zadobí, česar prosi. — Pri tem bi znal kdo misliti, da je vsaka molitev resnična; zakaj ako bi človek ne želel tega doseči, kar v molitvi prosi, bi tudi ne molil! Toda v ozir časnih reči in telesnih dobrot vam priterdim, da vtegne človek takih reči zares želeti, kedar zanje prosi in moli; da vtegne res iz serca želeti, da bi dosegel, česar prosi, kedar prosi postavim sreče, zdravja ali pa da bi ga Bog ovaroval ognja, lakote ali kakega drugega hudega. Vse drugač pa vtegne biti, kedar prosi človek duhovnih darí in dobrot, kedar postavim ponižnosti, čistosti, poterpežljivosti ali kaj drugega takega: v takih primerlejih vtegne marsikterikrat molitev biti neresnična in lažnjiva. —

Kdaj pa je molitev lažnjiva? ali: kdo moli lažnjivo? Lažnjivo moli on, ki greh ljubi, ki v grehih terdovraten ostane, ki se poboljšati noče, pa vendar le moli. Tak človek ne misli tako, kakor moli, in za tega voljo je lažnjiva njegova molitev. Tak terdovraten grešnik morda moli, morda clo vsak dan moli in pravi: „Posvečeno bodi tvoje ime“; pri vsem tem pa le vendar grešivši vsak dan božje ime zaničuje; — moli in pravi: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji“; pa se grešivši vsak dan vstavlja božji volji: — moli in pravi: „Reši nas od hudega“; pa se hudega vendar le noče varovati, zapeljivih priložnost noče ogibati, greha noče opustiti, in prostovoljno hiti v pogubljenje. — Vsak tak grešnik lažnjivo moli, tudi ne more uslišana biti njegova molitev. — Resnična molitev pa je vsa drugačna. Resnično moli tisti, ki je svetosti, resnice in pravice in vsega dobrega lačen, ki je prepričan, da je gnada božja več vredna memo vseh pozemljiških zakladov, in si je torej iz serca želí; ki v živo čuti svojo veliko

slabost, greha se močno boji in varuje; ki hrepeni po nebeškem kraljestvu; ki priserčno Boga prosi, da bi ga on v dobrem podpiral in mu v nebesa pomagal: on prav moli, ker resnično želi in si prizadeva zadobiti, česar v zveličanje potrebuje.

d) Molitev mora biti ponižna, to je: prepričani moramo biti, da smo zlasti zavoljo svojih grehov pred Bogom vsi nevredni, in da nam Bog dobrote skazuje le iz samega usmiljenja. „Molitev ponižnega oblake predere“, pravi modri Sirah (35, 21.) v svetem pismu. Kralj David poje: „Gospod bo gledal na molitev ponižnih, in ne bo zaničeval njih prošnje.“ (Ps. 101, 18.) In sv. Jakob (4, 6.) govori, rekoč: „Bog se prevzetnim vstavlja, ponižnim pa daje svojo gnado.“ — In zares, kaj se pač ubožčeku bolj spodobi, kakor da se ponižuje pred tem, kogar kaj prosi? Ošabnemu in napuhnjenemu beraču kdo bo kaj dal? „Tudi mi, kedar molimo, smo berači, ki Boga miložne prosimo“, uči sv. Avguštin, torej se moramo poniževati. Pomanjkanje ponižnosti je bilo že mnogokrat krivo, da molitev ni bila uslišana. Pred božjim sedežem se, kakor vera uči, pripogujejo in trepetajo Moči, Oblasti in Gospostva; človek pa, revna grešna stvar ki je, bi se še takrat ne hotel poniževati, kedar svojo revščino skazuje in Boga pomoči prosi, in bi z napuhnjenim in prevzetnim sercom stopil pred Gospodove altarje? — Taki, ljubi moji! mi nikar ne bodimo, ako hočemo, da so naše molitve dobre. Ubogi smo zmerom, sosebno pa, kedar molimo; zakaj napuhnjenega prosivca nikdo rad ne usliši, in tudi Boga ne; ponižnega pa vselej rad usliši. Kako ponižen je bil stotnik, ki je bolnega hlapca imel, in je prišel prosit Jezusa, naj bi mu ga ozdravil! Rekel je: „Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho; temveč reci le z besedo, in moj hlapec bo ozdravljen.“ (Mat. 8, 8.) In kako hitro je bil Jezus pripravljen, mu prošnjo uslišati, ter dati, česar je prosil!

Ali je vunanja ponižnost zadosti?

Vunanja ponižnost brez notranje je Boga nevredna, je Bogu zoperna. Taka ponižnost je gola, ostudna hinavščina. Tako ponižnost so imeli farizeji. Poslali so svojih učencov do Jezusa, ki so ga upraševali, rekoč: „Učenik! vemo, da si res-

ničen, in pot božjo po resnici učiš, in da ti ni mar za nikogar, ker ne gledaš na veljavo ljudi. Povej nam tedaj, kaj se ti zdi, ali se sme dacija dajati cesarju ali ne?“ Jezus pa je poznal njih hudobo, in je rekel: „Kaj me skušate, hinavci? Pokažite mi dacni denar!“ In oni so mu podali denar. In Jezus jim reče: „Čigava je ta podoba in napis?“ Mu reko: „Cesarjeva“. Tedaj jim reče: „Dajte torej cesarju, kar je cesarjega, in Bogu, kar je božjega.“ (Mat. 22, 15—21.) Gotovo je tedaj, da vunanja ponižnost brez notranje ponižnosti ni prava ponižnost, ampak je le hinavščina. — Vunanja ponižnost je sicer potrebna; zakaj Kristus sam nam je na Oljski gori zgled zapustil, po kterem moramo obravnavati svoje vunanje zaderžanje pri molitvi. Da bo pa vunanja ponižnost veljavo imela, mora se izhajati iz notranje ponižnosti in mora združena biti z notranjo ponižnostjo. Kdor ima ponižno dušo, ponižuje se tudi s telesom, nosi se ponižno, ponižno se obnaša, da svojo dušo in svoje telo Bogu podverže, in da lep zgled daje svojemu bližnjemu. — Vunanja prederznost in prešernost pa na znanje daje, da tudi v sercu nobene ponižnosti ni. Kdor se nečimurno nosi, svoje telo neprimerno lišpa in lepotiči, in ne moli tako, kakor po navadi molijo pobožni kristjani, ta je napuhnjenega serca, in s svojo molitevjo ne moli in Boga ne hvali, ampak ga le žali. — Poglejte, ljube duše! kako potrebna da je ponižnost pri molitvi, ako hočemo, da bodo dobre naše molitve, in da bodo uslišane. Zatorej pač prav pové sv. Avguštin, ko pravi: „Kdor je ponižen, sprosi si vse; kdor pa ni ponižen, ne sprosi si ničesar.

e) Molitev mora biti skesana, to je: kedar molimo, moramo pravo žalost nad svojimi grehi občutiti, in terdno skleniti, da bomo poboljšali svoje življenje. Taka molitev je Bogu posebno všeč, in Bog je vedno pripravljen, uslišati jo. Porok tega nam je mnogo zgledov v svetem pismu stare in nove zaveze. Grešivšim Ninivljanom je bila že napovedana kazen na štirdeseti dan; Ninivljani pa se s skesanim in potertim sercom k Bogu obernejo, in prosijo milosti in usmiljenja; in Bog se jih usmili, ter jim kazen preloži. — Spokorni kralj David je ves skesan molil in prosil Gospoda, da bi ga ne zavergel v svoji jezi in ne zaterl v svojem serdu, in Bog se

ga usmili, usliši njegovo molitev, in greh od njega odvzame. — Zgubljenega sina je usmiljeni oče ljubeznjivo sprejel, kedar je bil ves skesan prednj pokleknil, in prosil odpuščenja. — Cestninar je ves skesan terkal na persi in molil: „Bog, bodi milostljiv meni grešniku!“ in sveto evangelje pove, da je šel opravičen iz tempeljna. — Magdalena se vsa objokana zgrudi k Jezusovim nogam, in usmiljeni Jezus ves dolg odpusti skesani očitni grešnici. — Tu se pač lepo spolnuje beseda Avguštinova, ki pravi: „Molitev v nebesa puhtí, božje usmiljenje pa na zemljo rosí.“ — O grešno serce! tolika ljubezen božja te mora siloma priganjati, da moliš tudi ti prav skesano in poterto. In ako to storiš, bodi si svest, da bo Oče nebeški raztergal in pokončal dolžno pismo, kterega so napisali in Bogu v roko podali tvoji grehi!

f) Moliti moramo v Jezusovem imenu. — Jezus Kristus nam to sam zapoveduje rekoč: „Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.“ (Jan. 16, 23.) Vedite pa, da v Jezusovem imenu moliti se pravi: svoje molitve sklepati s prošnjami Jezusovimi, ki je naš besednik pri Očetu. V Jezusovem imenu moliti se pravi: moliti z zaupanjem v njegovo zasluženje, in tako, kakor je on zapovedal, po njegovi volji in po njegovih naukih, in kakor nas uči njegova sveta cerkev. — Naša sveta mati, katoliška cerkev dobro vé, da vse gnade in vse darí, ki jih potrebujemo, dobivamo le po Jezusu Kristusu; zatorej pa tudi skorej vse svoje molitve sklepa s temi le besedami: „Tega te prosimo po Jezusu Kristusu, Gospodu našem itd.“ — Ravno tako, ljubi moji! tudi mi molimo in prosimo po Jezusu Kristusu vsega, česar potrebujemo, ako hočemo, da dosežemo, kar prosimo; zakaj Jezus Kristus je naša glava; je srednik med Bogom in med nami; je naš besednik, ki se pri svojem Očetu za nas poteguje; je veliki mašnik, ki se vedno za nas daruje; je naš Odrešenik in naš Zveličar, ki pozna našo revščino in ve naše potrebe, in prosi za nas svojega Očeta, ob kterega desnici sedi. — Če pa grešni človek le v svojem imenu Boga moli, in se zanaša na svoje lastne dobre dela, nikar pa na Jezusovo zasluženje, njegova molitev ne bo Bogu prijetna in dopadljiva, ker človek brez Kristusa ni nič, in ne premore nič. Bogu

namreč smo ljubi in prijetni le v Jezusu Kristusu, nad kterim ima Oče vse dopadenje.

Vendar pa naj nikar nobeden ne misli, da bo njegova molitev že uslišana, ako le Jezusovo ime imenuje pri molitvi, ali če zaupa v njegovo neskončno zasluženje. To je sicer potrebno, zadosti pa še ni. Človek mora zraven tega tudi še prositi le takih reči, ktere Jezusu dopadejo, in kakoršne je on prositi zapovedal. Ko so bili njegovi učenci prosili takih reči, ktere niso bile po njegovi volji, jih je Jezus prijazno posvaril rekoč: „Do zdaj niste nič prosili v mojem imenu. Prosite, in bote prejeli.“ (Jan. 16, 24.) Vemo pa, da je Peter prosil Jezusa, da bi ostali na Taborski gori, kjer se mu je bil Jezus pokazal v nebeški lepoti. (Mat. 17, 4.) Tudi je znano, da sta Jakob in Janez prosila Jezusa, naj bi perva bila v njegovem kraljestvu, (Mat. 20, 21. 22.) ker sta mislila, da bo Jezus napravil tukaj na zemlji kako posvetno kraljestvo. Učenci so tedaj Jezusa prosili teh reči, pri vsem tem pa vendar le Jezus pravi: „Do zdaj niste nič prosili v mojem imenu“; in te besede jim je rekel le zato, ker niso prosili po njegovi volji, niso prosili takih reči, ktere bi bile njemu dopadle.

Vprašujem pa: Kaj moramo prositi, da bomo prosili po Jezusovi volji? Po Jezusovi volji bomo prosili, ako prosimo potrebne gnade božje, žive vere, delavne ljubezni, ponižnosti, čistosti, pobožnosti in vsega, česar potrebujemo v svoje zveličanje. Dušnih darov in duhovnih dobrot moramo naj poprej prositi, ker so nam potrebniše memo časnih in telesnih, kakor Jezus sam uči rekoč: „Iščite naj poprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to (česar potrebujete za svojo telo) vam bo priverženo.“ (Mat. 6, 33.)—Tudi telesnih darov in časnih dobrot smemo in moramo prositi, kakor nas Jezus sam uči moliti v Očenašu rekoč: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh.“ (Mat. 6, 11.) Toda naj poprej in pred vsem drugim moramo prositi duhovnih darov, potlej še le telesnih in časnih. — Toda veliko je ljudi, ki časnih in telesnih darov prav nadležno prosijo, na svojo revno dušo in njej potrebne darí pa le radi pozabijo. Taki pač ne prosijo po Jezusovi volji. Mi pa, ljubi moji! nikarmo tako; temveč iščimo in

prosimo naj poprej tega, česar duša potrebuje, in po tem še le tega, česar je telo potrebno. In če tako prosimo, ter prosimo po Jezusovi volji, bomo gotovo uslišani, kakor spričuje sv. Janez (I. 5, 14.) rekoč: „To je zaupanje, ktero vanj (v Jezusa) imamo: da nas usliši, česar koli prosimo po njegovi volji.“

g) Moliti moramo v veri in z zaupanjem. Jezus sam je od tistih, kteri so ga prosili, terjal, da vanj verujejo. In tistim, pri kterih je našel tako vero, rekel je: „Kakor si veroval, naj se ti zgodí! Tvoja vera ti je pomagala.“ — In kakor je človeku pri molitvi vere treba, treba mu je tudi zaupanja. Sv. Jakob (1, 6, 7.) pravi: „Prosi naj z zaupanjem brez vsega premišljevanja; zakaj kdor si pomišlja, enak je morskemu valovju, kterega veter goni in meče sem ter tje. Naj tedaj ne misli tak človek, da bo kaj prejel od Gospoda.“ Zaupljivo molitev priporoča tudi sv. Pavl, rekoč: „Stopimo z zaupanjem k sedežu milosti, da usmiljenje dosežemo, in milost najdemo ob času potrebne pomoči.“ (Hebr. 4, 16.) „Nikar tedaj ne zgubljajte svojega zaupanja, ktero ima veliko plačilo.“ (Hebr. 10, 35.) Lepo govori o tem tudi sv. Avguštin rekoč: „O Bog! naš Oče si ti; več ni potreba govoriti, ker nam to ljubeznjivo ime veliko upanje daje.“ — Sveti Jederti je Bog razodel, da mu človek, ki zaupljivo moli, tako rekoč silo dela, in ga primora, dati mu vse, česar prosi. — K temu pristavlja sv. Janez Klimak: „Zaupljiva molitev silo dela Gospod Bogu; ta sila je pa taka sila, ktera mu je ljuba in dopadijiva.“

h) Molitev mora biti stanovitna, to je: moliti ne smemo jenjati, če tudi nismo precej uslišani. Vsaki čas in neprenehoma moramo moliti, nas Jezus opominja (Luk. 21, 36.) to je: zmerom moramo v sercu Boga ljubiti, vedno ga želeti, da tudi z besedo vedno ne molimo. — Taka stanovitna molitev je zapovedana zato, ker smo vedno dolžni, skazovati Bogu svojo podložnost; in drugič zato, ker smo gnade in drugih božjih darov vedno potrebni. — Da stanovitna molitev Bogu dopada, in da ima veliko moč, spričuje nam več zgledov sv. pisma. Jezus pravi: Sodnik je bil v nekem mestu, kteri se Boga ni bal, in za človeka ni maral. Bila je pa tudi neka vdova v tistem mestu, in je prišla k njemu rekoč: „Stori mi

pravico zoper mojega nasprotnika.“ In dolgo časa ni hotel. Potlej je pa sam pri sebi rekel: „Ako se ravno Boga ne bojim, in za človeka ne maram, vendar, ker mi ta vdova nadlego dela, jej bom pravico storil, da zadnjič ne pride prav hudo me nadlegovat.“ Gospod pa je rekel: „Poslušajte, kaj krivični sodnik pravi! Ali Bog pa ne bo pravice storil svojim izvoljenim, kteri vpijejo k njemu noč in dan, in ali bo poterpljenje imel v ozir njih? Povem vam, da jim bo hitro pravico storil.“ (Luk. 18, 2—8.) Prigodilo se je, ko se je Jezus Jerihi približal, sedel je neki slepec poleg pota, in je vbogajmè prosil. In ko je slišal množico memo iti, vprašal je, kaj bi to bilo. Povedali so mu pa, da Jezus iz Nazareta memo gre. In je vpil rekoč: „Jezus, sin Davidov, usmili se me!“ In spredej gredoči so ga svarili, naj molči. On pa je še bolj vpil: „Sin Davidov, usmili se me!“ Jezus pa je obstal, in ga je rekel k sebi pripeljati. In kedar se je približal, ga je vprašal, rekoč: „Kaj hočeš, da ti storim?“ On pa je rekel: „Gospod! da vidim.“ In Jezus mu je rekel: „Spreglej! tvoja vera ti je pomagala.“ In zdajci je spregledal, ter je za njim šel, in Boga častil. (Luk. 18, 35—43.)

Ko bi kdo zmed vas prijatla imel, in bi k njemu šel o polnoči, in mu rekel: Prijatel, posodi mi tri hlebe, ker je moj prijatel prišel k meni s pota, in nimam kaj predenj položiti; in uni bi znotrej odgovoril in rekel: Ne delaj mi nadlege, duri so že zaperte, in moji otroci so z menoj v hramu; ne morem vstati in ti dati. In ako uni le še terka, vam povem: ko bi ravno ne vstal, in mu ne dal zato, ker je njegov prijatel, vendar bo zavoljo njegove nadležnosti vstal, in mu dal, kolikor potrebuje. (Luk. 11, 5—8.) — Ko je prišel Jezus v svoje kraje Tira in Sidona, prišla je kanaanejska žena iz tistih krajev, in je vpila za njim rekoč: „Usmili se me, Gospod, sin Davidov! moja hči veliko terpi od hudiča.“ On pa jej ni besede odgovoril. In njegovi učenci so pristopili in ga prosili, rekoč: „Odpravi jo, ker za nami vpije.“ On pa je odgovoril in rekel: „Nisem poslan, kakor le k zgubljenim ovcam Izraelove hiše.“ Ona pa je prišla in ga je molila rekoč: „Gospod, pomagaj mi!“ On pa je odgovoril in rekel: „Ni prav jemati kruha otrokom, in ga psom metati.“ Ona pa je rekla: „Kaj

pa da, Gospod! saj tudi psički jedó drobtine, ktere padajo od mize njih gospodov.“ Tedaj je Jezus odgovoril, in jej rekel: „O žena! velika je tvoja vera. Zgodi se ti, kakor hočeš.“ In njena hči je bila zdrava od tiste ure. (Mat. 15, 21—28.) — Vsi ti zgledi nam lepo spričujejo, kako resnične so besede nekega svetega učenika, ki pravi: „Molitev prosi, stanovitnost pa prejme.“ Zatorej tudi mi stanovitno molimo!

Vtegnil pa bi kdo misliti, da ni mogoče stanovitno in neprenehoma moliti? Jaz pa pravim: Mogoče je. Glej, ljubi kristjan! Zjutrej, kedar vstaneš, zahvali Boga, ki te je ohranil čez noč; zvečer ga spet zahvali za vse čez dan prejete dobrote, in ga prosi, da te čez noč obvaruje vsega hudega. Čez dan se večkrat spominjaj na Boga, in vse svoje dela prični in končaj v božjem imenu, in stanovitno voljo imej, v vseh rečeh Bogu dopasti. In to bo vedna, stanovitna molitev, kakoršno Bog ljubi in usliši.

i) Molitev mora biti izročena ali vdana v sveto voljo božjo, to je: Bogu moramo prepustiti, da nas po svoji previdnosti ali usliši ali pa ne. Tako je molil gobovi v svetem evangelju. (Luk. 5, 12.) On ni rekel: „Gospod, očisti me!“ ampak je prosil: „Gospod, ako hočeš, me zamoreš očistiti!“ Tako je molil tudi Jezus sam na Oljski gori rekoč: „Moj Oče! ako je mogoče, naj gre memo mene ta kelih; pa vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti.“ (Mat. 26, 39.) — In iz življenja svetega Tomaža, Kanterburškega škofa, dopoveduje se, da je nekega dne na njegov grob prišel bolnik, in je ondi molil in prosil, naj bi mu Bog zavoljo zasluženja tega svetnika zdravje dodelil. Bog je uslišal njegovo molitev; pri tej priči bolezen bolnika popusti, in zdrav in vesel se poverne na svoj dom. Naslednji praznik gre k službi božji in k pridigi, in v pridigi sliši, kako mora kristjan moliti, ter vselej ves vdan v sveto voljo božjo, rekoč: „Gospod! dodéli mi to in uno, dodeli mi zdravje i. t. d. če je to po tvoji sveti volji in meni v zveličanje!“ To slišati se mož kar nemudoma verne na grob svetega Tomaža, in ondi moli in prosi Boga, naj bi se nad njim spolnila božja volja; in ako bi mu zdravje ne bilo v blagor in prid, iz serca rad spet prevzame poprejno bolezen. In res se mu spet poverne poprejna bolezen. —

Tako tudi mi molimo, naj se nad nami izide božja volja, in ne naša volja; naj se zgodí z nami to, kar Bog hoče, in zato, ker Bog hoče.

k) Moliti moramo iz dobrega namena, to je: zato moramo moliti, da bi Boga po dolžnosti častili, in vedno boljši in svetejši prihajali, ne pa, da bi nas ljudje hvalili. Jezus pravi: „Kedar molite, ne bodite kakor hinavci, kteri radi v shodnicah in na voglih potov stojé in molijo, da bi jih ljudje vidili. Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo. — Ti pa, kedar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri, in moli svojega Očeta na skrivnem; in tvoj Oče, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernil.“ (Mat. 6, 5, 6.)

3. Glejte, kristjani moji! take lastnosti mora imeti molitev, da bo Bogu prijetna in dopadljiva, in da bo uslišana. Po teh naukih lahko presodite svoje molitve, ter prevdarite, ali imajo vse te lastnosti ali jih nimajo. Če najdete, da imajo vaše molitve take lastnosti, blagor vam! Gotovo ne bote nikoli zastonj molili! — Če pa sicer molite in molite, pa vendar le niste uslišani, izhaja se to iz tega, ker ali prav ne molite, ali pa prosite takih reči, ktere bi vam vtegnile škodljive biti, kar morda sami ne spoznate; Bog pa, ki to vé, vam jih ne da, ker je dobrotljiv in usmiljen. — Prizadevajmo si torej, da bomo vselej prav molili, in da ne bodo tudi nam veljale besede Jakobove, ki pravi: „Prosite, in ne prejmete, zato, ker slabo prosite.“ (Jak. 4, 3.) Amen.

VIII. Keršanski nauk.

Kako se k molitvi pripravljati? — Kdaj je razmišljenost pri molitvi greh? in kdaj ni greh?

1. Ni že vsaka molitev tudi dobra molitev, ampak da bo molitev dobra, mora imeti naslednje lastnosti: Biti mora a) pobožna ali premišljena; b) serčna; c) resnična; d) skesana; f) v Jezusovem imenu; g) v veri in z zaupanjem; h) stanovitna; i) izročena ali vdana v voljo božjo; k) z dobrim namenom opravljena. — Vse te lastnosti sem vam zadnjič obširniši razkladal. Danes pa vam bom povedal:

2. Kako se je treba k molitvi pripravljati?

Ako hoče kristjan prav in dobro moliti, mora se k molitvi pripravljati, in sicer tako le:

a) Mora premišljevati Boga in božje lastnosti in razodete resnice; zraven pa tudi svoje slabosti in nezmožnosti. Ravno spoznanje svojih slabost in svoje nezmožnosti priganja človeka goreče moliti in Boga prositi, da bi mu pomagal. V zgled nam je kralj David, ki je prav pogostoma premišljeval svoje slabosti, in je zavoljo tega goreče molil, ker se je bal zaveržen biti. Rekel je: „Prežaljen sem v svojem vojskovanju, (to je: v svoji britkosti ali v premišljevanju svojih nadlog) in sem zbegan. — Moje serce mi v persih trepeče, in smertna groza me prepada; strah in trepet je prišel nad me, in tamote so me pokrile. — Jaz pa kličem v Boga; in Gospod me bo otel.“ (Ps. 54, 3. 5, 6. 17.)

b) Mora ljubezen do greha v sercu zadušiti ali iz serca pregnati. Kakor skerben kmetovavec polje obdelovaje ternje in osat iž njega potrebi, in ga vsega plevela očisti, da zamore njiva lep sad roditi; ravno tako moramo tudi mi iž njive svojega serca pospraviti in potrebiti greh in vse druge napotleje,

ako hočemo od svoje molitve sad vživati, in okušati, kako prijetna da je pobožnost. — Kdor greh ljubi, zraven pa moli, on lažnjivo prosi, da bi mu Bog pomagal. Sv. Bazilij pravi: „Ko bi kdo kraljevega sina umoril, po tem pa bi še ves okervovljen pred kralja stopil, ter ga prosil kakega daru; ali si mar tak človek ne bo velikoveč skušal kraljeve jeze kakor pa kraljeve radodarnosti? — Ravno taka je z človekom, kteri ima z velikimi grehi omadeževano serce, pri tem pa le vendar gre pred kralja nebes in zemlje, ter kviško povzdiguje svoje zadolžene roke v molitvi, da bi si od njega kaj sprosil. Ali si ne bo tak človek velikoveč jeze pravičnega Boga na glavo nakopal, kakor pa milosti njegove dosegel?“ — Kdor je pa slab in še pod jarmom greha, pa vendar želí rešenja in pravega spokorjenja, in ravno iz tega namena moli, in Boga potrebne gnade prosi, naj si bo svest, da je njegova molitev dobra, in da bo dosegel, kar prosi.

c) Mora vsem sovražnikom iz serca odpustiti, kdor hoče prav in dobro moliti. Kdor svojega bližnjega sovraži in mu noče odpustiti, zastonj išče milosti pri Bogu; zakaj zoperna je Bogu njegova molitev. Jezus pravi: „Če svoj dar prineseš k altarju, in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe: pusti ondi svoj dar pred altarjem, in pojdi poprej spravit se s svojim bratom, in tedaj pridi, in daruj svoj dar.“ (Mat. 5, 23. 24.)

d) Mora posvetne zmotnjave in časne skerbi od sebe odpraviti, da ima mirno dušo, ako hoče prav moliti. Že potrebne opravila motijo slabega človeka, veliko bolj pa še le nepotrebne skerbi, naj hujši pa pregrešne skerbi, postavim lakomne, nečiste, nevošljive, togotne in druge enake skerbi. Jezus mirne blagruje, in božje otroke imenuje; in res „blagor mirnim“ tudi od te strani, ker oni lahko molijo in prav Bogu služijo.

In zdaj naj vam odgovor dam na vprašanje:

3. Ali je lahko moliti?

Kolikor bolj kdo Boga ljubi, tem rajši in tem lagleje moli; kdor pa Boga ne ljubi, ali je od Boga popolnoma

obernjen, mu tudi za molitev ni mar. — Greh nam tedaj molitev ovira.

Molitev nam pa ovirajo in v molitvi nas motijo tudi še raztresenja in razmišljenosti, to je: vunanje časne reči in posvetne skerbi, ki le prerade naše misli nase vlečejo tudi med molitevjo.

4. Kaj pa je treba vedeti od razmišljenosti in raztresenosti? Ali je vsaka razmišljenost in raztresenost greh, ali ni vsaka greh?

V ozir tega je treba gledati na to, če so take raztresene misli radovoljne ali pa neradovoljne.

a) Če je človek radovoljno razmišljen in raztresen pri molitvi, ima greh. Zakaj mi moramo moliti v duhu in v resnici, to je: mi moramo tudi misliti na to, kar govorimo, in tudi želeti to, česar prosimo, kedar molimo. S samim jezikom izgovarjati lepe in svete besede, z mislimi pa kdo vé kje in kod se sprehajati — se ne pravi moliti, ampak le blebetati, in taka molitev ne gine božjega serca, in ne potolaži Boga, temveč ga še le žali in draži. Kaj ne, saj že vi, ako-ravno ste ljudje, za zlo vzamete, ako kdo z vami govorí, pa sam ne vé, kaj in koga? In Bog, ki je naj viši Gospod in kralj nebes in zemlje, kteremu vsa čast in hvala gre, bi se ne pritožil nad radovoljno raztreseno in razmišljeno molitevjo, in bi je v greh ne štel!? Da, Bog se tudi res pritoži po preroku Izaiju (29, 13.) nad tako molitevjo, ter pravi: „To ljudstvo me časti le z ustnicami, njegovo serce pa je daleč od mene.“ In z ravno temi besedami se tudi Jezus pritožuje nad molitevjo, ktera se opravlja le samo z jezikom, s sercom pa ne. (Mat. 15, 8.) Tudi v bukvah Pridigarjevih (5, 1.) beremo: „Ne govori nič prederzno, in tvoje serce naj se ne prenagli govoriti pred Bogom; ker Bog je v nebesih, in ti na zemlji; zatorej bodi malo tvojih besed.“ S temi besedami hoče reči: Ne govori nič prederzno, in ne moli nič razmišljeno; zakaj spomni si, da si reven červič zemlje, in bodi pazen in imej zbrane svoje misli, kedar govoriš z naj višim Gospodom nebes in zemlje; zakaj Bog sam pravi kar narav-

nost po svojem preroku: (Jerem. 48, 10.) „Preklet bodi, kdor nemarno opravlja Gospodovo delo.“ Gospodovo delo pa je, kdo tega ne vé! — tudi molitev. — Nikar se nič ne čudite, da je radovoljno razmišljena in raztresena molitev Bogu tolikanj zoperna, ker nam zraven svetega pisma že tudi zdrava pamet terdi in spričuje, da mora Bog razžaljen biti, če molimo tako, da sami ne vemo, kaj molimo in kako. Zatorej prav po pravici govori sv. Ciprijan, ko pravi: „Kako se smete zanašati, da vas bo Bog poslušal, ko že tudi vi sami sebe ne poslušate?“ In vse to velja že takrat, kedar je človek med molitevjo radovoljno razmišljen in raztresen po takih mislih, ktere same ob sebi niso še pregrešne, ampak so le prazne in nepotrebne.

„Še vse bolj pregrešno pa je“, pravi sv. Bernard, „če človek med molitevjo kake nečimurne, lakomne, togotne ali nečiste misli radovoljno prenaša po glavi.“ Takrat ravna, kakor ravna človek, ki s kom govorí, pa med govorjenjem svojo smradljivo, kužno sapo vanj diha. — Res je, da sv. Janez v skrivnem razodenju (8, 3.) pripoveduje od angelja z zlato kadilnico, ki je dišeče kadilo pokladal na zlati altar pred sedež božji, in da to dišeče kadilo je molitev svetnikov. Toda, glej usmiljenja vredni kristjan! kako bi se smel zanašati, da bodo angelji božji pred sedež Najvišega znašali tudi tvojo molitev, ktera prav za prav ni nobena molitev, ampak le prazno, pregrešno blebetanje?! — Iz vsega tega, ljubi moji! pač lahko sklenete, da radovoljno razmišljena in raztresena molitev Bogu nikakor ne more prijetna biti, ampak da mu je le zoperna, in da si s tako nevredno molitevjo nikdo ne more sprositi potrebne gnade in drugih božjih darov in dobrot, ampak da si ž njo velikoveč prekletstvo božje nakopava na glavo.

Morebiti pa porečeš, da takega razmišljenja in raztresenja pri molitvi nimaš rad, in da želiš, da bi te ne motile take misli, kedar moliš. — Če je res, kar praviš, da razmišljenja in raztresenja pri molitvi nimaš rad, moraš pa tudi skerbeti, da si ne boš sam kriv, da te motijo med molitevjo take nepotrebne ali clo pregrešne misli. Nikar se torej pri molitvi ne oziraj po rečeh, od kterih veš, da te motijo in ti skušnjave

delajo; — nikar svojega serca ne navezuj na nečimurne ali pregrešne reči; — nikar svojih ušes ne nastavljaj pohujšljivemu govorjenju: — zakaj take reči, ktere človek poprej večkrat v mislih ima, se mu tudi med molitevjo le rade silijo v glavo; in če je glava vedno polna nečimurnih misel, serce vedno polno posvetnih želj, kriv si je sam, če ga tudi med molitevjo motijo nepotrebne ali clo pregrešne reči, akoravno pravi, da bi jih ne imel rad med molitevjo. — Človeško serce je kakor mlin, ki vedno melje. Melje pa to, kar mlinar zasipa. Iz lepega zerna se mu bo namlela lepa moka, iz podrešetine pa in plev bo dobil le slabo moko in poseje ali otrobe. Če bi mlinar tožil, da mu njegov mlin le otrobe melje, bi se mu ljudje smejali, ter mu rekli: „Zasipaj lepega, čistega zernja, in boš tudi moko lepo dobil; veš, da pridne moke iz plev dobil ne boš!“ Enak odgovor bi se dal tudi človeku, čigar glava je vedno polna praznih misel, in čigar serce je vedno polno posvetnih želj, in se pri tem pritoži, da ga tudi med molitevjo motijo take misli in želje. — Kdor tedaj resnične želje ima, obvarovati se razmišljenosti in raztresenosti pri molitvi, naj si zagradí svoje serce, da se vanj ne vlezejo prazne in nečimurne reči; — zraven tega naj si prav živo pred oči postavi povsod pričujočega Boga; naj živo čuti svoje potrebe, zastran kterih z molitevjo išče pri Bogu pomoči; — naj dene svoje delo z rok; — naj poklekne, in roke sklene, ter kviško povzdigne; — naj svete besede, ktere jezik izgovarja, zvesto spremlja s svojimi mislimi in željami: in obvaroval se bo razmišljenja in raztresenja med molitevjo. — Prerok Elija je molil verh Karmelske gore, in da bi ga v molitvi nobena reč ne motila, pokleknil je, k zemlji nagnil svojo glavo, in med svoje kolena skril svoje obličje. (III. Kralj. 18, 42.) O drugi priložnosti je s plaščem zagernil svoj obraz, kedar je z Bogom govoril. (III. Kralj. 19, 13.) Tako se je ta sveti mož pri tolikanj svetem opravilu, pri molitvi in pogovarjanju z Bogom, varoval razmišljenosti in raztresenosti nam v lep zgled in zveličansko podučenje, kako skerbno da se moramo varovati tudi mi, dà ne bomo razmišljeno molili in raztreseno. — Ravno tako lep zgled imamo tudi mi nad starim očakom Abrahamom, kteri je

vse druge reči na stran pustivši bil tolikanj zamaknjen v dar, kterega mu je bil Bog sam darovati zapovedal, da ga je moral Angelj dvakrat zaklicati preden ga je slišal. (I. Moz. 22, 11.)

b) Če pa človek ni radovoljno razmišljen in raztresen, in če ni sam kriv razmišljenja in raztresenja pri molitvi; če ima goreče želje, da bi molil prav pobožno; in če se drugotnim mislim, ki se mu med molitevjo v glavo silijo, na vso moč vstavlja: mu njegova razmišljenost in raztresenost ni prišteta v greh, ampak mu služi še clo v zveličanje, če se serčno in srečno vojskuje zoper take skušnjave. Bog namreč vidi njegovo vojsko, in ve, koliko si prizadeva, da bi Bogu vredno čast skazal; in ga torej tudi ne bo pustil brez plačila.

Bog pa pusti tako razmišljenost in suhoto nad človeka priti iz raznih vzrokov, in sicer:

V pervič zato, da dene človeka na poskušnjo, ali mu bo zvest ali pa ne zvest. Včasih se primeri, da človek rad moli zato, ker mu je molitev prijetna, in ker najde v molitvi kako notranje veselje ali kako notranjo tolažbo, in tedaj moli bolj zavoljo teh notranjih sladkost, kakor pa zavoljo Boga. Bog pa se mu odtegne za nekoliko časa, ter pusti, da suhota in raztresenost nadnj pride, da se pokaže, ali moli zavoljo samega sebe ali zavoljo Boga. In blagor mu, kdor poskušnjo prebó, in ne odjenja, ampak le še dalje moli vsem težavam in vsi suhoti vkljub, kakor poterpežljivi Job v stari zavezi, ki je sicer tožil, rekoč: „Moje misli so raztresene, in stikajo moje serce“, (Job. 17, 11.) pa vendar le ni jenjal moliti in upati v Boga; — ali pa kakor pobožni kralj David, ki je sicer rekel: „Moje serce me je zapustilo“, pa se je vendar le zmerom terdno Boga deržal in je molil noč in dan; — ali kakor sv. Avguštin, ki se je sam obtožil svoje razmišljenosti v molitvi rekoč: „Kolikokrat, o Gospod! sem pred teboj stal, in sem le nečimurne, nepotrebne reči nosil po svoji glavi. Malokdaj sem prav zbrano in premišljeno opravljal svojo molitev“; pa pri tem vendar le ni jenjal pridno moliti in v Boga zaupati; — ali kakor bogoljubni Tomaž Kempčan, ki je

tako le prosil: „Odpusti mi, o Gospod! kedar pri molitvi mislim na kaj drugega, kakor na tebe. Spoznam, da sem velikokrat razmišljen, in da velikokrat s svojimi mislimi nisem ondi, kjer s svojim telesom stojim ali sedim,“ in pri tem ni nehal ponižno in priserčno moliti in z molitevjo tudi Boga častiti in hvaliti. — Če tedaj tudi tebe, kristjan! kristjana! motijo pri molitvi raztresene misli, kakor so motile te pobožne duše, nikar ne obnemagaj, vojskuj se ž njimi in premaguj jih, kakor so se vojskovale, in jih premagovale te svete duše, in s tim boš pokazal, da Boga res ljubiš, ker se zanj vojskuješ, in tvoja molitev bo še več zasluženja imela pri Bogu; zakaj resnično je: Kolikor več človeka stane kaka dobra reč, tolikanj več zasluženja ima pri njej.

Drugič pusti Bog razmišljenost in raztresenost pri molitvi v človeka priti, da bi se človek pred Bogom poniževal; zakaj taka duhovna suhota in neradovoljna razmišljenost človeku oči odpira, da spozna, kako slab in nezmožen da je, ter sam ob sebi še kake dobre misli ne more obuditi, ne motitve prav opraviti, če mu Bog ne pomaga. V takem poniževanju, ter v taki neradovoljni razmišljenosti in duhovni suhoti opravljena molitev ni Bogu nič manj prijetna, kakor prav s pomislikom in z zbranim duhom storjena molitev, in nam, kakor pravim, še clo zasluženje povišuje. Sveta Angela Foligniška je marsikterikrat rekla: „Tista molitev je Bogu naj prijetniša, ktera se tako rekoč posilama in s silo opravlja, to je: tista molitev in tisto delo je Bogu naj ljubše, kterega se lotimo ne zavoljo kake prijetnosti ali sladkosti, ktero iž njega pričakujemo ali dobivamo, ali pa ker imamo veselje do njega (do tistega dela ali molitve), ampak le samo zato, ker želimo ž njim Bogu dopasti.“

Silno napčno pa bi bilo, ako bi človek zavoljo take duhovne suhote in takega neradovoljnega razmišljenja molitev opustil. Da bi v takem stanu molitev opuščal, satan res prigovarja marsikteremu maloserčnemu človeku, ter mu navdihuje in na uho šepta, rekoč: „Po čemu boš molil? saj vidiš, kako nezmožen si, kako revna in slaba je tvoja molitev; ni mogoče, da bi Bog dopadanja imel nad tako molitevjo! Opusti torej molitev; zakaj če moliš, še greh delaš zavoljo svojega raz-

mišljenja in svoje raztresenosti.“ Da se res tako godí, spričuje nam med drugimi sv. Izidor, ki pravi, da si hudi duh nikoli silniši ne prizadeva, motiti nas s posvetnimi mislimi, kakor takrat, kedar vidi, da molimo in Boga milosti prosimo. In to dela zato, ker dobro ve, da si nikoli ne nabiramo tolikih zakladov nebeških darov, kakor takrat, kedar molimo. — In kakor si prizadeva, pri molitvi nas motiti, ravno tako se nateguje, od molitve nas odverniti. — Toda, kristjani moji! nikar ne poslušajte navdajanja zapeljivega peklenskega duha, in se po nobeni ceni ne pustite odverniti od molitve; temveč vsakteri naj reče v enakih skušnjavah: „Prizadeval si bom, moliti tako dobro, kakor mi je le koli mogoče. Žal mi je, da sem tako slab in razmišljenosti podveržen; pa Bog bo mojo dobro voljo za ljubo imel, in mi poplačal moje prizadevanje!“ Amen.

IX. Keršanski nauk.

Kje moramo moliti?

1. Pravil sem vam v zadnjem keršanskem nauku, kako se moramo za molitev pripravljati. Ako hočemo prav moliti, rekel sem, moramo živo premišljevati božje popolnamosti in lastne slabosti; — moramo ljubezen do greha v sercu vdušiti; — moramo vsem sovražnikom iz serca odpustiti; moramo posvetne misli in časne skerbi od sebe odpraviti. — Tudi sem vam razlagal, da razmišljenost in raztresenost pri molitvi je takrat pregrešna, kedar je radovoljna; in kedar človek pri molitvi ni radovoljno razmišljen in raztresen, in si tudi ni sam kriv svoje razmišljenosti in raztresenosti, in se zraven tega serčno vojskuje zoper skušnjave, ktere ga pri molitvi motijo, tedaj je njegova molitev dobra in Bogu dopadljiva, in si ž njo tem veče zasluženje pred Bogom nabira, tem hujšo vojsko ko ima, in tem serčnejši ko skušnjave premaguje.

Zdaj pa pridemo do vpraševanja:

2. Kje moramo moliti?

Povsod moremo in moramo moliti; zakaj ves svet je tempelj božji, tudi naše serce je tempelj božji; povsod je Bog pri nas; povsod je milostljiv in nespremenljiv; vendar je pa cerkev posebni kraj, v kterem moramo moliti, in v kterem je Bog posebno pripravljen, nas poslušati in uslišati.

a) Moliti moremo in moramo povsod; pod milim nebom, kakor v tihi, samotni stanici, na polju in doma, zakaj Bog je povsod pričujoč, ker napolnuje ves svet, kakor sam pové, po preroku Jeremiju (23, 23. 24.) rekoč: „Ali meniš, da sem jaz le Bog v obližju, govorí Gospod, in ne tudi Bog v daljavi? Se mar zamore kdo skriti na skrivnem, da bi ga jaz ne vidil? reče Gospod. Ali mar ne napolnujem nebes in zemlje?“ — In kedar je Samarijanka ob Jakobovem vodnjaku vpraševala Jezusa, ter mu rekla: „Gospod! vidim, da si prerok. Naši očaki so na tej gori (Garicim) molili; in vi pravite, da v Jeruzalemu je mesto, kjer se mora moliti:“ jej je Jezus odgovoril, rekoč: „Žena, verjami mi, da pride ura, ko ne bote ne na tej gôri, ne v Jeruzalemu molili Očeta. — Pride ura, in je že zdaj, ko bodo, kteri prav molijo, Očeta molili v duhu in v resnici; tudi Oče namreč hoče, da so taki, kteri ga molijo.“ (Jan. 4, 19—23.) Po razlaganju nekterih cerkvenih učenikov hoče Jezus s temi besedami na znanje dati, da bodo ljudje povsod in na vsakem kraju Boga molili. — Lepo govorí o tem tudi sv. Krizostom, ki pravi: „Človek se vtegne po tergu sprehajati, ali v sodniji sedeti, in vendar le opravljati dolge molitve. Ta vtegne delati v svoji rokodelnici, in vendar le svojo dušo vedno Bogu darovati. Hlapec, ki skupljuje, ter sem ter tje hodi, kuhar ali kdo drugi vtegne dobro moliti, kedar (brez lastnega zadolženja) v cerkev ne more. Zakaj Bog ne zametuje nobenega kraja, temveč terja edino le pobožno serce in trezno dušo. Sv. Pavl je molil clo v ječi, vkovan v železje in okove.“ — Zraven tega nam spričujejo še mnogi drugi zgledi, da je prav opravljena molitev Bogu všeč in dopadljiva, naj se že opravlja na tem ali unem kraju. Daniel je molil v levnjaku, in njegova molitev je bila uslišana. Ecekija je molil na svoji postelji, prerok Jona v trebuhu morskega sôma, pobožni Job

na gnojnem kupu, in uslišana je bila njihova molitev. Trije mladenči v Babilonskem mestu in mnogi marterniki nove zaveze so v sredi ognja in plamena molili in Boga hvalili, in njih molitev je kakor dišeče kadilo kviško puhtela pred sedež božje milosti. Mnogotere svete device so bile peljane in tirane v nesramne hiše, da bi se jim silama poropal dragi dar nedolžnosti; toda te svete duše so tudi na takih nesnažnih krajih kviško povzdignile svoje oči in svoje serce, ter klicale Boga na pomoč. Med drugimi je sv. Teofila tako-le molila: „O moj Jezus, ti moja ljubezen, moja luč in moje življenje, ti varh moje nedolžnosti! ozri se na svojo nevesto, hiti mi na pomoč; zakaj dereči volkovi žugajo vgonobiti mene, revno stvar; o ženin! brani svojo nevesto! O studenec čistosti! obvaruj mojo nedolžnost!“ In Gospod je slušal njeno zdihovanje, ter jej poslal angelja, ki jo je varoval zoper vse napade samopašnih razuzdancov. — Sv. Frančišek Salezijan je povsod, kamorkoli je prišel, po premišljevanju vidnih reči k Bogu ravnal svojo dušo, ter nam z lastnim zgledom pokazal, da zamoremo povsod moliti. Kedar je zagledal lepo polje, rekel je: „Tudi mi smo polje, kterega je Bog sam obsejal, da bi lep sad rodilo.“ Je zagledal kako lepo cerkev, djal je: „Tudi mi smo tempelj živega Boga; kako tedaj, da naše duše niso olepšane s svetimi čednostmi?“ Viditi žlahno cvetje je spregovoril rekoč: „Kako, da cvetje naših čednost sadu ne stori?“ Mu je prišla kaka zala, draga podoba na oko, rekel je: „Nobena reč ni lepša, kakor je po božji podobi stvarjena duša.“ Je kak vert zagledal, djal je: „Kdaj že bo vert naše duše, prav obdelan in ozaljšan, obnesel se z lepim cvetjem in obilnim sadjem!“ Ako je zagledal kak studenec, zdihoval je po tistem srečnem dnevu, o kterem bomo neprenehoma pili iz studencov Zveličarjevih. In kedar je kako reko zagledal, rekel je: „Kdaj že pojdemo tudi mi k Bogu, kakor gredó in hité valovi proti morju, v kterega se izlivajo?“ Da na kratko povem: Ni je bilo rečí, ktera bi njegovih misel ne bila obračala k Bogu, kterega je ljubil tako priserčno, in s kterim skleniti se je želel tako goreče. — Svetemu pastirčku Paškalu je mogla v altar služiti clo njegova pastirska palica. Vanjo namreč je bila vrezana podoba preblažene Device, in nanjo je bil križec priterjen. Kedar je

moral tedaj pri svoji čedi ostati, in mu v cerkev iti ni bilo mogoče, zasadil je v zemljo svojo palico, in je pred tisto prav pobožno opravljal svojo molitev.

Akoravno pa povsod moliti zamoremo, je vendar le kak tih, samoten kraj vse bolj pripraven za molitèv, kakor kak drugi kraj; in vsak vé sam po sebi, da na tihem, mirnem kraju se lagleje prav moli, kakor pa v sredi posvetnega šundra. Zatorej Jezus sam veleva rekoč: „In kedar molite, ne bodite kakor hinavci, kteri radi v shodnicah in na voglih potov stojé in molijo, da bi jih ljudje vidili. Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kedar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri, in moli svojega Očeta na skrivnem, in tvoj Oče, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernil.“ (Mat. 6, 5. 6.) — K temu pristavlja sv. Efrem, in pravi: „Pobožna, čista molitev je (kakor) devica; devici pa nobena reč bolj ne pristojí, kakor samota. Resnica jej postelje ženitvansko postelj, ljubezen jej splete ženitvanski venec, in dva čuvaja jej stojita pred durmi, (ki sta:) mir in tihota.“ — In ravno zato, da bi tem lagleje prav in dobro molile, so bogoljubne duše vsegdar samoto ljubile, sosebno pa o pervih časih keršanstva, o kterih se je brez števila vernih kristijanov po samotah in puščavah poskrilo ali po samostanih potaknilo.

b) Sosebno pa je cerkev kraj molitve. Cerkve namreč so v božjo službo odločeni in posvečeni kraji, da se v njih opravlja molitev, obhaja daritev svete maše, delijo sveti zakramenti, oznanuje božja beseda. Jezus sam cerkev imenuje „hišo molitve“, in sicer o tisti priložnosti, ko je v tempelj božji šel, in vidil nespodobnosti, ktere se ondi godé. In je izgnal vse, kteri so v tempeljnu prodajali in kupčevali, in je zvernil mize menjavcem in stole tistim, kteri so golobe prodajali. In jim je rekel: Pisano je: Moja hiša se hiša molitve imenuje, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov.“ (Mat. 21, 12. 13.) In kralju Salomonu je Bog tako-le govoril v ozir Jeruzalemskega tempeljna: „Tudi bodo moje oči odperte, in moje uše bodo nastavljene molitvi tega, ki moli na tem mestu. Zakaj izvolil in posvetil sem to mesto, da je moje ime ondi na vekomej, in da ostanejo moje oči in moje serce ondi vse dni.“ (II. Kron. 7, 15. 16.) — Kolikanj častitljivše in kolikanj sve-

tejše pa so še le naše cerkve proti lepemu Jeruzalemskemu tempeljnu; v naših cerkvah namreč prebiva pravi živi Bog v zakramentu svetega rešnjega Telesa. Naše cerkve tedaj so sosebni kraji molitve, v kterih hoče Bog češčen in hvaljen biti, in v kterih je naj poprej pripravljen, uslišati naše prošnje. — Zraven tega imamo v cerkvi tudi še lepo priliko, da eden drugega vnemamo za pobožnost in gorečnost. — In na zadnje imamo pri molitvi v cerkvi tudi še ta dobiček, da je ondi opravljena združena, očitna molitev tem močnejša in vspešniša, kakor Kristus sam pové, rekoč: „Ako se dva zmed vas zedinita na zemlji, se jima bo, za ktero reč koli prosita, zgodila od mojega Očeta, kteri je v nebesih.“ (Mat. 18, 19.) Če ima združena molitev dveh ali treh ljudi že toliko moč, kolikanj večo moč bo še le imela združena molitev cele soseske, kedar je zbrana v cerkvi pri očitnih molitvah! — Že pervi kristjani so se torej prav pridno zbirali k združenim molitvam, ker so spoznali take molitve čudno moč. Tertulijan piše: „Zbiramo se v obilnem številu, da silni vojski podobni s strinjeno močjo in zedinjenim glasom po svoji molitvi uslišanje najdemo pri Bogu, in dosežemo, česar prosimo: po takem potu Vsemogočnega, Nepremagljivega tako rekoč primoramo, in mu silo delamo, dokler nas ne usliši. In glej, ta sila mu je še clo prijetna.“ — Ravno zato tudi sveti mučenec Ignacij opominja verne v Magneziji, rekoč: „Pridite vsi skupej k molitvi (v božji hiši)! Bo naj ena molitev, en duh, eno upanje, v nehlinjeni ljubezni in radosti; zakaj Kristus je le eden, in nad njim ni nič dražejega.“ — In sv. Krizostom je govoril vernim v Antiohiji: „Tudi v samoti sicer vtegnemo moliti, toda ne tako, kakor v cerkvi, kjer klicanje kar enoglasno k Bogu puhti. Ne boš (po vsem) tako uslišan, ako le sam zase moliš, kakor pa, če s svojimi brati skupej moliš.“ — Dva oglarja sta večkrat skupej zadela pri svojem delu, ker sta se znašla pri enem in ravno tistem gospodu v službi, v čegar gozdih sta se skorej celo leto mudila, ter oglje žgala. Eden zmed njih, Martin, je bil pošten mož in bogaboječ kristjan, ki je rad hodil v cerkev in je zvesto služil Bogu; drugi pa, Rudolf, je bil vse bolj mlačen in nemaren za molitev in božjo službo, in je komej kake štiri ali petkrat med letom v cerkev prišel. Martinu je

bilo žal za svojega tovarša Rudolfa, in bi ga bil prav iz serca rad pripravil na pravo pot; torej je marsikterikrat besedo obernil na to reč. Rudolf pa je svojo nemarnost po navadi zagovarjal s tim, da je rekel: „Ali mar ni Bog povsod pričujoč? Ali tedaj ne morem povsod moliti? Po čemu bi tedaj tolikanj v cerkev hodil? Doma v hiši, kakor v gojzdu, in tu pod milim nebom, ker je vse tako ljubo in prijazno, mirno in tiho, zamorem prav iz dna serca pošiljati svoje misli in želje k Očetu nebeškemu; in gotovo mu je taka molitev vse bolj všeč, kakor ko bi vedno v tesnobi cerkvenega ozidja tičal, in ondi molil!“ S takimi in enakimi odgovori se je marsikterikrat ves razpaljen odrezal Martinu, ki ga s hudo in z gerdo ni hotel zavračevati, ampak mu je z mirno in pohlevno besedo ta-le odgovor dal: „Glej, Rudolf! ti imaš sicer prav, ko praviš, da se dá doma v hiši in tukej v gozdu lepo in namiroma moliti; toda povem ti, da se dá še vse bolj tečno in vspešno, ter priserčniši in pobožniši moliti v hiši božji. Le poslušaj me, razložil ti bom to v neki priliki.“ To reče, vzame poleno zmed derv, ter ga Rudolfu poda, in mu reče, naj ga nažgè. Rudolf poleno vzame, ter ga nažiga in nažiga, pa se mora dolgo in dolgo truditi in ukvarjati, preden je poleno gorelo. Zdaj pa Martin gre, in veliko polen nakopiči enega verh drugega. Zažgati to nakopičeno germado derv pa je bilo vse manjega prizadevanja in truda treba, kakor z unim posameznim polenom. Med tem pa, ko so derva gorele z visokim plamenom, reče Martin svojemu tovaršu: „Poglej, kako težavno je, nažgati posamezno poleno, če ga tudi še tako pridno nažigaš! Če pa več polen skupej deneš, in enega verh drugega naložiš, ima že majhna iskrica moči zadosti, celo germado v plamen pripraviti; še clo sirovega lesa in zelenega protja in dračja smeš verho nametati, in se bo vendar le vse razgorelo, ker plamen moč daje plamenu. Ravno tako pa je z združeno molitevjo; pri taki molitvi eden drugemu pomaga, eden drugega podpira, eden drugega za pobožnost in gorečnost vnema in podžiga.“ — Na te besede Rudolf ni vedel kaj govoriti; čutil je namreč kako resnične da so, in si jih je tudi k sercu vzel, ter posihmalo prav pridno v cerkev hodil z Martinom.

3. Res tolaživna resnica je, da zamoremo povsod moliti, povsod svoje serce pred Bogom razlivati. — Zatorej radi molimo, naj se že znajdemo ali tu ali tam, na tem ali unem kraju! Posebno radi in posebno priserčno pa molimo v cerkvi, ktera je božja hiša, je hiša molitve. Tukej naj nam prav gladko teče naš jezik, toda ne sam, ampak vselej sklenjen s sercom. Lepe besede in svete molitve, ktere z besedo izrekujemo, naj čuti tudi naša duša, in potem takem bo dobrotljivi in usmiljeni Bog v cerkvi posebno rad poslušal in uslišal naše molitve in prošnje. Zatorej vsi lepo pripravljeni v cerkev stopimo, kakor priporoča sv. Nil, ki pravi: „Nič drugači ne stopaj v cerkev, kakor ko bi ti bilo v nebesa stopiti!“ Amen.

X. Keršanski nauk.

Kdaj moramo moliti?

1. Moliti moramo in zamoremo povsod in na vsakem kraju; zakaj ves svet je tempelj božji, v kterem prebiva povsodpričujoči Bog, vedno pripravljen, poslušati in uslišati naše prošnje in molitve. Vendar pa je sosebno cerkev tisti kraj, kteri je pred drugimi odločen in posvečen v to, da v njem Bogu svoje češčenje skazujemo, ondi svoje prošnje prednj pokladamo, in tem gotovejši dosežemo, česar ga prosimo na tem svetem kraju, na kterem nam je še vse bolj milostljiv in radodaren, kakor na drugih krajih. Od vsega tega smo se zadnjič dogovorili, danes pa stopimo spet za eno stopinjo naprej v razlaganju keršanskega nauka od molitve, ter odgovorimo na uprašanje:

2. Kdaj moramo moliti?

Jezus je rekel, da moramo vselej moliti in ne jenjati (Luk. 18, 1.) in sv. Pavl uči, rekoč: „Neprenehoma molite;“ (I. Tes. 5, 17.) to je: noben dan ne smemo molitve opuščati, in moramo vse svoje djanje in nehanje z dobrim namenom posvečevati. Sosebno pa moramo moliti: a) zjutrej in zvečer;

b) pred jedjo in po jedi; c) kedar nas zvon k molitvi vabi; d) kedar nam žuga kaka nevarnost ali nas zalezuje kaka skušnjava; e) pred vsakim imenitnim delom in po skončanem takem delu.

Naj poprej tedaj pravim, da moramo vedno ali neprenehoma moliti? — Ali je pa mogoče neprenehoma moliti?

Da, mogoče je, in sicer s tim, da vse svoje djanje in nehanje opravljamo iz ljubezni do Boga, vse svoje misli in želje, vse svoje besede in djanje z dobrim namenom Bogu darujemo in posvečujemo, kakor sv. Pavl veleva rekoč: „Ali jeste ali pijete, ali kaj drugega dopočnete, storite vse Bogu k časti.“ (I. Kor. 10, 31.) — Da bi se zahtevanje Pavlovo, ki pravi: „Neprenehoma molite“, natanjčno spolnilo, in sicer prav po čerki in besedi, je sv. Aleksander, ki je leta 430 umerl, na bregu reke Evfrat vstanovil samostan za 400 menihov, ktere je razredil v štiri trume (kore), zmed kterih je zmerom ena psalme prepevala, in tako noč in dan Boga častila. —Mi nismo v stanu, tako po čerki spolnovati terjatve Pavlove; v duhu pa jo vendar le zamoremo spolnovati s tim, da pri svojih vsakdanjih delih in opravilih večkrat svoje serce k Bogu povzdignemo rekoč: „Gospod! naj se zgodí vse iz ljubezni do tebe.“ Sv. Klemens Aleksandrijski zastran tega tako-le govorí: „Pravi kristijan vedno moli in neprenehoma; ne sicer tako, da bi se vidilo, ampak moli v sercu, moli pri obhoju z ljudmi, moli po svojih sprehodih, moli med delom in pri počitku. Z neizrekljivimi zdihljeji zdihuje k Očetu, in Oče mu je blizo, kedar vanj kliče.“

Sosebno pa moramo moliti:

a) Zjutrej, kedar vstanemo, in zvečer, prejden se vležemo.

Da smo dolžni zjutrej moliti, nam sv. pismo pové v mnogih izrekih. Med drugim pravi modri mož: „Vsem bodi znano, da je treba pred solnčnim vzhodom tebi (o Gospod!) hvalo dajati, in te moliti ob (juterni) zarji.“ (Modr. 16, 28.)

„Modri človek — svoje serce daje, da o zoru čuje pri Gospodu, kteri ga je vstvaril, in moli pred obličjem Najvišega“, beremo v Sirahovih (39, 6.) bukvah. In kralj David prepeva, rekoč: „Dobro je, slaviti Gospoda, in prepevati tvojemu imenu, Najviši! Da se zjutrej oznanuje tvoja milost, in tvoja resničnost po noči.“ (Ps. 91, 2. 3.) In kar je ta sveti pevec za dobro spoznal, to je tudi sam spolnoval, kar se lahko posname iz naslednjih besedi: „Vstajam pred svitom, in kličem, ker se na tvoje besede prav zanašam. Moje oči te prehitujejo pred svitom, da premišljujem tvoje besede“, (o Gospod!) (Ps. 118, 147. 148.)

Tudi je Bog zapovedal, da se mu morata vsak dan dva neomadeževana jagnjeta v dar darovati, eno zjutrej, drugo pa zvečer; ravno tako pa je bilo zaukazano, Bogu darovati vso pervino od žival in sadja. Akoravno Bog v novi zavezi takih darov nič več ne tirja od nas, nas pa vendar le v teh predpodobah uči, da mu moramo vsak večer namesto jagnjet v molitvi v dar dati svoje serce, in namesto pervine žival in sadežev mu posvečevati pervi čas dneva, začetek dneva, mu posvečevati perve misli, kedar se zbudimo, in pervo opravilo dneva, to je: jutranjo molitev.

K jutranji molitvi nas priganja tudi hvaležnost, ktero smo dolžni Bogu, ki nam je dal učakati novega dneva; — pa tudi lastne potrebe nas priganjajo, se kar zjutrej izročiti v božje varstvo, ter Boga prositi vsega, česar bomo čez dan potrebovali za dušo in telo. — Priganja nas, pravim, k jutranji molitvi hvaležnost, ktero smo Bogu dolžni. Le pomisli, ljubi kristjan! kako velika dobrota božja je to, da si zdrav in vesel dočakal današnjega dneva! Gotovo je pretečeno noč veliko ljudi zbolelo in pomerlo; tudi tebi bi se bilo lahko ravno to primerilo. In ko bi te bila smert postavila pred sodnji stol pravičnega Sodnika, kje bi bil zdaj? Morebiti bi bil zdaj že v večnem pogubljenju ali pa bi v vicah terpel? Pa glej! dobrotljivi Bog ti je dal tudi današnji dan doživeti, da se lahko pokoriš, si lahko dobre dela in zaslužnje nabiraš za večno življenje. Ali tedaj Bog ni vreden, da ga za vse to precej zjutrej zahvališ z molitevjo. Torej nas že hvaležnost, ktero smo vsako jutro

Bogu skazovati dolžni, priganja, zjutrej moliti ali jutranjo molitev opravljati.

Pomisli na dalje, ljubo keršansko serce! koliko hudega te zna zadeti čez dan, da vtegneš zaiti v dušne in telesne nevarnosti, na duši in na telesu se poškodovati, v grehe se zakopati, ob zdravje priti, dobro ime in premoženje zgubiti in vse, kar imaš. In kdo te zamore obvarovati takih nesreč? kdo te iz nevarnosti rešiti? Kaj ne, da nikdo drugi ne, kakor vsegamogočni Bog? Ali pa zamoreš in smeš po pameti pričakovati, da te bo Bog obvaroval in rešil, ako ga poprej ne prosiš? ako ravnaš tako, kakor bi božje pomoči ne potreboval? Iz tega lahko spoznaš, da ti je potrebno, precej zjutrej k Bogu se oberniti, ter goreče moliti, in ga prositi, da bi te v svoje varstvo vzel, obvaroval te dušnih in telesnih nesreč. Po tem takem nas že tudi naše dušne in telesne potrebe priganjajo, zvesto opravljati jutranjo molitev. Le verjamite, da je Bog že marsikterega človeka v kako nesrečo pasti pustil tisti dan, o kterem je opustil in zanemaril svojo jutranjo molitev, in da bi bil Bog od njega odvernil tisto nesrečo, ako bi se mu bil v varstvo izročil zjutrej, kedar je vstal. In marsikdo zmed vas iz lastne skušnje vé, da mu je vse prav po sreči šlo tisti dan, kedar je dobro opravil svojo jutranjo molitev in se lepo Bogu priporočil; nasprot pa, da ni bil nič kaj srečen tisti dan, o kterem je opustil in zanemaril svojo jutranjo molitev.

Iz tega vidite, da ni le samo spodobno, ampak da je tudi koristno, ako človek prav in dobro opravi svojo jutranjo molitev. Nikar ne recite: „Nimam časa precej zjutrej moliti, ker moram berž iti na svoje delo in po svojih opravilih!“ Tak izgovor je prazen izgovor lenih in nemarnih kristjanov, kteri ž njim izgovarjajo in zagovarjajo svojo nemarnost in lenobo. Če se ti res na delo hiti in mudi, vstani nekoliko minut poprej, da pred delom opraviš svojo jutranjo molitev, in tudi svoje delo zgotoviš o pravem času. Saj je duša veče cene, kakor pa telo, in dušno zveličanje več vredno kakor časna sreča. Torej mora skerb za božjo čast in dušno zveličanje naprej iti; potlej pride še le skerb za časne opravila na versto. In več ko imaš dela in časnih opravil, bolj potrebna ti je molitev, da si ž njo

za svoje dela in opravila od Boga izprosiš blagoslova, brez kterega bi bilo prazno tvoje delo, prazno tvoje prizadevanje. Če tudi ne moreš opravljati dolgih molitev, kakor so jih opravljali nekteri svetniki, ki so po cele ure molili; saj nikar kratkih molitvic ne opuščaj! Tudi kratke molitvice, prav opravljene, so dobre, imajo ceno in vrednost pred Bogom, in dobrotljivi Bog ti bo obilno povernil tisti čas, kterega oberneš v take molitvice. — Kedar pride čas, da je treba vstati, nikar se ne obračaj na postelji, kakor vrata na svojih tečajih, temveč naglo in urno vstani, in opravi Bogu prijetni dar, dar priserčne jutranje molitve. Navadi se, svoje perve misli Bogu darovati, in tudi vunanje počitke obračati v božjo čast, kedar se zbudiš. Navadi se, svoje oči obračati proti nebesom, za ktere si vstvarjen, ali pa jih vpirati v podobo Križanega ali v podobo kakega svetnika! Navadi svojo roko, prekrižati se, kedar se zbudiš! Navadi svoj jezik Boga častiti in hvaliti, kedar te zaspanec zapusti! Po takem potu boš z jutranjo molitevjo Boga zahvalil, da ti je življenje ohranil čez noč, obvaroval te nesreče na duši in na telesu; po takem potu pa se mu boš tudi izročil v varstvo, in si sprosil potrebnega blagoslova, in si posvetil vse svoje dela in opravila.

Kakor nas k jutranji, tako nas tudi k večerni molitvi priganjajo obilne dobrote božje, ktere nam je Bog skazoval čez dan; priganjajo pa tudi naše lastne potrebe, ker smo tudi čez noč potrebni božjega varstva. — Kristjan mora slehern dan, kterega je preživel, skončati tako, kakor da bi bil tisti dan poslednji dan njegovega življenja. To nam svetuje Jezus sam, ki priliko od petih pametnih in petih nespametnih devic sklene s temi-le besedami: „Čujte tedaj, ker ne veste ne ure, ne dneva.“ (Mat. 25, 13.) Spanje namreč je res smerti prav podobno. Kakor smert tako tudi spanje človeka nekama nezavednega stori; in nobeden, akoravno se zvečer zdrav in vesel v posteljo vleže, ni si svest, da se bo drugo jutro gotovo spet prebudil in iz postelje vstal. Ob smertni uri pa pravi kristjan daje hvalo Bogu za vse dobrote, ktere je v svojem življenju prejemal iz božjih rok; obžaluje svoje grehe, ki jih je kdaj storil; in Bogu izroči svojo dušo in svoje telo. Ravno to nam je storiti vsak večer, kedar se izteka en dan

našega življenja. In tedaj moramo zvečer moliti, da Boga zahvalimo za dobrote, ktere nam je čez dan skazoval za dušo in telo; da ga zahvalimo, da je tolikanj hudega milostljiv od nas odvernil, ter nas po storjenem grehu ni precej zavergel, kakor smo si zaslužili. — Zvečer moramo moliti, da od Boga zadobimo odpuščenje grehov, kar smo jih storili čez dan, ter se jih iz serca skesamo, in Bogu za terdno obetamo, nič več ne grešiti. — Zvečer moramo moliti, ter Boga prositi, da bi po noči, kedar vse počiva in spí, On čul nad nami in nad vsem, kar imamo; zakaj tudi po noči nismo varni pred dušnimi in telesnimi nevarnostmi; in marsikaj hudega nas vtegne zadeti, če nas Bog ne vzame v svoje varstvo in v svojo obrambo. Zatorej se spodobi in je potrebno, prositi Boga, da bi bil on po noči naš oče, naš varh, naša obramba in naš pomočnik.

Kako in kaj pa hočem moliti, da prav opravim svojo večerno molitev? vtegne morda vprašati ta ali uni.

Vsak človek, naj si že zna brati, ali ne, zamore prav in dobro opraviti večerno molitev. — Glej, ljubi kristjan! če znaš brati, najdeš gotovo v svojih molitevnih bukvicah lepo, primerno večerno molitev. Gotovo ni zastonj postavljena v molitevne bukvice! Če tedaj to večerno molitev prav premišljeno in priserčno obmoliš, bodeš gotovo se Bogu prav in dobro priporočil. — Če pa brati ne znaš, ter iz molitevnih bukvic moliti ne umeš, vtegneš tako-le pri eni meri moliti: „Zahvalim te, Oče nebeški! po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, da si me ta pretečeni dan tolikanj dobrotljivo varoval, in mi skazoval tolikanj dobrot dušnih in telesnih. Prosim te ponižno, odpusti mi moje grehe, s kterim sem te žalil čez dan ali v poprejnem življenju; iz serca se jih kesam, ter terdno sklenem, nikdar več ne razžaliti te z nobenim grehom! Varuj me nocojšno noč vsega zlega na duši in telesu! V tvoje roke izročim svojo dušo in svoje telo, in vse, kar si mi dobrotljivo dodelil. Tvoj sveti angelj naj mi na strani stoji, da hudi duh nobene moči in oblasti čez mene ne dobi.“ Če za temi zdihljeji kak „Očenaš“ in kako „Češčenasimarijo“ zmoliš, če žalost nad grehi in vero, upanje in ljubezen obudiš, je s tim

opravljena večerna molitev. In če si tudi še tako truden, mislim, da vendar le zamoreš opraviti tako kratko molitev.

Kar sem dozdaj pravil od jutranje in večerne molitve, velja za slehernega človeka, naj si že ali sam obmoli ali pa v družbi opravlja svoje jutranje in večerne molitve. Akoravno pa je dobro in Bogu všeč, če človek sam moli te molitve, vam vendar le prav goreče priporočam, da v družinji, ter združeni opravljate jutranje in večerne molitve. Zakaj vse večo moč kakor posamezna molitev ima taka združena molitev po obljubi Jezusovi, ki pravi: „Kjer sta dva ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, sem jaz v sredi med njimi.“ (Mat. 18, 20.) — Obernem se tedaj k vam, očetje in matere! k vam, gospodarji in gospodinje! in vam rečem: Če dozdej niste bili vajeni, združeno opravljati svoje jutranje in večerne molitve, vpeljite posihmalo to lepo in Bogu dopadljivo navado po svojih hišah, ter vsi skupej s svojimi otroci in s svojo združinjo opravljajte te molitve. Taka lepa navada se nahaja že tu in tam po naši deželi; Bog daj, da bi se vpeljala tudi ondi, kjer je dosihmalo še ni bilo!

b) Zdaj pridemo do molitve pred jedjo in po jedi. Tudi od nje vam moram na kratko nekoliko povedati in tedaj rečem: Kakor potrebna nam je jutranja in večerna molitev, ravno tako potrebna nam je molitev pred jedjo in po jedi, in bogaboječi kristijani so vsegdar v navadi imeli, moliti pred jedjo in po jedi. Preden je namreč Jezus razdelil sedem kruhov med lačno množico, zmed ktere je bilo samih mož krog 4000, je kruhe vzel, in je zahvalil, ter razlomil in dal svojim učencom, da bi pred nje položili, in so položili pred množico. In ko so imeli tudi še nekaj ribic, je blagoslovil tudi tiste, in ukazal pred nje položiti. (Mark. 8, 6. 7.) In o drugi priložnosti je bilo zbranih kakih 5000 mož, živeža pa le pet ječmenovih kruhov in dve ribi. Pa tudi zdaj je Jezus kruhe vzel, in je zahvalil, ter jih razdelil med sedeče; ravno tako tudi rib, kolikor so hotli. (Jan. 6, 11.) Ravno tako je storil pri zadnji večerji, kedar je postavljal sveto rešnje Telo. Vzel je namreč kruh, in ga je posvetil, in razlomil, ter dal svojim učencom: Vzamite, in jejte, to je moje telo.

In je vzel kelih, je zahvalil, in jim dal rekoč: Pijte iz njega vsi.“ (Mat. 26, 26. 27.) Vse to nam lepo spričuje, da je Jezus navado imel moliti pri obedu. Po Jezusovem zgledu tedaj so ravnali pervi kristjani, ki so bili vsi vneti za božjo čast in za vse dobro. Clo neverski zgodovinar Filo jim lepo spričevanje daje, ter pravi: „Blagoslovljevali so svojo mizo ravno tako, kakor darove, in so po svojih hišah ravno tako Boga častili, kakor v cerkvah.“ Preden so se vsedli, so se krog mize vstopili, so k Bogu povzdignili svoje roke in svoje serce, in so prosili, da bi jim Bog jed in pijačo blagoslovil, po jedi pa so Boga zahvalili za povžite božje dari. — Ljubi moji! tudi vi ravnajte ravno tako, in nikakor nikar ne posnemajte tistih merzlih kristjanov, kteri se za mizo vsedejo in od mize gredó, kakor ljuba živinica k jaslim in od jasel, ter si ne spomnijo, da je jed in pijača dar božji, za kterega smo Bogu čast in hvalo dolžni; ampak pred jedjo vselej svoje serce k Bogu povzdignite, ter zdihnite: „O Gospod, nebeški Oče! blagoslovi nas, blagoslovi pa tudi te darí, ktere smo prejeli iz tvojih dobrotljivih rok po Jezusu Kristusu, Gospodu našem.“ Potlej molite še kako drugo primerno molitev ali pa „Očenaš“ in „Češčenasimarijo“. Pa tudi po jedi, kedar od mize vstanete, ravnajte, kakor so ravnali pervi kristjani, ter zahvalite Boga, in recite: „Zahvalimo te, Oče nebeški! za te darí, ktere smo prejeli iz tvojih dobrotljivih rok po Jezusu Kristusu, Gospodu našem.“ Potlej spet molite „Očenaš“ in „Češčenasimarijo“, ali kako drugo primerno molitev. — Naj si je jed in pijača tudi še tako revna in slaba, vendar je le vredna, da Boga zanjo zahvalimo; in ne smemo pozabiti, da še take ne zaslužimo, ker smo grešniki; in ne smemo spred oči spustiti, da, če majhnih dari hvaležni ne sprejemamo, tudi velikih in obilnih nismo vredni.

c) Moliti moramo, kedar nas zvon k molitvi sklicuje, kar se po navadi zgodi po trikrat na dan, kedar k angeljevemu češčenju zvoni. Zvonovi so svete cerkve bronasti jezik, ki nas s svojim ljubeznivim, milim glasom v imenu svete cerkve sklicujejo k molitvi; in vsak veren kristjan zvesto posluša ta glas. Svetemu Ignaciju še clo ni bilo zadosti, da bi

bil molil, kedar je k angeljevemu češčenju zvonilo, ampak je tudi še zbral svoje misli in k Bogu povzdigoval svoje serce, kolikorkrat je slišal uro biti. — Enako je delal tudi sv. Vincencij Pavlan. In kedar se je znašel o taki priložnosti v kaki druščini, in drugega ni mogel storiti, storil je vsaj to, da se je prekrižal, in kak pobožen zdihljej poslal proti nebesom.

d) Moliti moramo, kedar nam žuga kaka nevarnost, ali nas zalezuje kaka skušnjava; zakaj le Bog, ki je vsegamogočen, zamore vsako nevarnost in nesrečo od nas odverniti, in le on nas podpira s svojo gnado, da zamoremo serčno in srečno premagati sleherno skušnjavo. Nekega mladega samotarca v Siriški puščavi je huda skušnjava skorej v obupanje prignala. V tej strašni stiski obišče starega samotarca, ter mu jokaje na znanje daje svojo nadlogo. Častitljivi starček pa mu reče: „Moj sin! v molitvi bova zavetja poiskala.“ Padla sta tedaj na svoje kolena, sta priserčno molila, in zapustila je mladega samotarca tista strašna skušnjava. — Tudi mi se k molitvi zatecimo, kolikorkrat koli nas kaka skušnjava v greh naganja, zakaj stanovitna molitev premaguje napade hudih strast. — S kolikor večo silo se hude misli v nas zaganjajo, s tolikanj večo gorečnostjo se moramo v molitvi zaderžati.

e) Pred vsakim imenitnim delom moramo tudi moliti; ravno tako po skončanem delu. Sv. Ciprijan pravi: „Veliko ljudi je bilo pri vsi njihovi razumnosti vendar le nesrečnih pri svojih opravilih, ker so molitev zanemarjali.“ Zatorej moramo pred delom in po delu moliti, da si z molitevjo božji blagoslov skličemo iz nebes na svoje dela. Kolikorkrat koli se je Jozua bojeval s svojimi sovražniki, in je pri tem Boga klical na pomoč, otepel je svoje sovražnike; enkrat pa ni bil poklical Boga na pomoč, in bitev se mu ni bila iztekla po sreči. (Jozua 9.) — Ko se je Mardohej z vsem Judovskim ljudstvom vred znašel v veliki nevarnosti, je bogoljubna Estera s svojo ponižno molitevjo, ktero je k Bogu pošiljala, omečila serce kralja Asuera, in je po tem sprosila, da je kralj prizanesel Judovskemu ljudstvu, in končal njihovega sovražnika Amana. (Ester. 7.) —Tudi Jezus je molil, preden je

v življenje obudil Lazarja; (Jan. 11, 41.) — molil, kedar je ozdravljal gluhomutca; (7, 34.) — molil je tudi prav goreče in stanovitno pred svojim terpljenjem. (Luk. 22, 41—43.) In kakor Jezus so molili tudi njegovi aposteljni, kedar so imeli kako posebno delo. Molili so, preden so Matija zvolili v aposteljna (dj. ap. 1, 23) Molil je sv. Peter, preden je Tabito obudil v življenje, (dj. ap. 9, 36.) sv. Pavl je molil s svojimi tovarši, preden so se na morje podali, in so se s tem mnogim nevarnostim odtegnili. (Ap. dj. 20 in 27.) — Enako tudi mi vse svoje dela in opravila z molitevjo pričenjajmo, z molitevjo skončavajmo, da bodo zalegle Bogu v hvalo in čast, nam pa v resnični blagor in večno zveličanje! Amen.

XI. Keršanski nauk.

Od križevega pota in od pobožnih zdihlejev.

1. V zadnjem keršanskem nauku sem vam razlagal, kdaj da moramo moliti. Rekel sem, da moramo vedno in neprenehoma moliti; tudi sem vas podučil, kako da zamoremo neprenehoma moliti. Posebej pa sem še govoril od jutranje in večerne molitve, od molitve pred jedjo in po jedi, od molitve ob cerkvenem zvonenju, od molitve, kedar nam proti kaka nevarnost ali nas zalezuje kaka skušnjava, od molitve pred začetim delom in po storjenem delu. Zdaj pa bom govoril

§. 2. Od molitve posebej

in sicer danes vam bom nekaj povedal od posebne molitve, ktera je že davno v navadi pri pobožnih kristjanih, in se imenuje:

Sveti križev pot.

2. Znano vam je iz svetega evangelja, da je bil Jezus Kristus na dvoru deželnega oblastnika Pilata v smert obsojen, in iz tega dvorišča je bil nedolžni Jezus peljan skoz Jeruzalemsko mesto na goro Kalvarijo, da bi bil ondi križan. In vsa ta pot od Pilatovega dvorišča do Kalvarijske gore, ktero je prehodil Jezus s težkim križem obložen, imenuje se križevi pot; in ima po tem takem ime od križa, kterega je prenašal usmiljeni Jezus. Pervi po tem potu je tedaj hodil Jezus Kristus sam, ki tudi nas za seboj kliče na ta pot, rekoč: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.) — Za Jezusom pa so pervi po tem potu hodili: Marija, Jezusova mati, sveti Janez apostelj, Marija Magdalena in druge pobožne žene, ktere so bile pri križanju pričujoče. Spremljevale so namreč Jezusa po vsem tem žalostnem potu, kterega je bil zaznamoval s svojo lastno kervjo. — Pa tudi pobožni verniki te dežele so hodili precej potlej obiskovat te svete kraje, po kterih je naš Zveličar Jezus Kristus za nas nosil težki križ, in so pobožno obhajali spomin tega kervavega pota. — Ko so pa kristjani začeli te svete kraje čez dalje obilniši obiskovati, in so, kakor zgodovina spričuje, tudi iz daljnih krajev in tujih dežel v Jeruzalem na božjo pot hiteli, da bi molili na teh svetih krajih, po kterih je hodil naš Zveličar, bil je križevi pot našega Gospoda in Odrešenika razdeljen v 14 postaj ali štacijonov, in Rimski papeži so odpustike delili tistim, kteri so na teh krajih molili in Jezusovo terpljenje premišljevali.

Križevi pot v Jeruzalemu je pa tako-le razdeljen:

I. postaja je ondi, kjer je bil Jezus v smert obsojen, ter v sodnji hiši Pilatovi.

II. postaja je 26 stopinj ali 65 pedi naprej, in sicer tam, kjer je bil križ naložen na Jezusove svete rame.

III. postaja je spet 80 stopinj ali 200 pedi naprej, ter na tistem mestu, na kterem je Jezus pervikrat padel pod križem.

IV. postaja je nekoliko čez 60 stopinj ali 153 pedi dalje, ter ondi kjer je Jezus srečal svojo žalostno mater.

V. postaja nekoliko čez 61 stopinj ali 179 pedi od četerte naprej, in sicer ondi, kjer je bil Simon Cirenejec primoran nositi Jezusov križ.

VI. postaja je nekoliko čez 191 stopinj ali 440 pedi dalje, ter ondi, kjer je pobožna Veronika podala Jezusu potni pertič.

VII. postaja je nekoliko čez 336 stopinj ali 842 pedi od te naprej, in sicer na tistem mestu, na kterem je Jezus v drugič omedlel pod težkim križem.

VIII. postaja je okoli 348 stopinj ali 872 pedi dalje, ter tam, kjer so stale žalostne žene, ktere je Jezus tolažil.

IX. postaja je od tod nekoliko čez 161 stopinj ali 404 pedi naprej že na gori Kalvariji, kjer je Zveličar v tretjič padel pod križem.

X. postaja se znajde 18 stopinj ali 45 pedi dalje, na tistem mestu, na kterem so Jezusu njegove oblačila potegnili ž njegovega svetega telesa, in ga z žolcem napajali.

XI. postaja je 12 stopinj ali pa 30 pedi naprej, ter ondi, kjer so Jezusa na križ pribili.

XII. postaja je 14 stopinj ali 35 pedi dalje od poprejne, in sicer na tistem kraju, kjer so povzdignili križ, na kterem je Jezus visel in umerl.

XIII. postaja je 13 stopinj naprej, to je tam, kjer je bil Jezus s križa snet položen v Marijno naročje.

XIV. postaja se znajde od poprejne 30 stopinj naprej na tistem mestu, na kterem je bil Jezus v grob položen in pokopan. (Glej: doktor Giese-tov Pastoralblatt 1863. I. tečaj N. 7.)

Tako razdeljen tedaj je križevi pot v Jeruzalemu.

Nektere skrivnosti križevega pota so znane iz svetega evangelja, od nekterih pa nič ne pripoveduje sv. evangelje, ampak jih vemo iz ustnega izročila, ktero je bilo popisano v silo starih bukvah, postavim: da je Jezus trikrat pod križem padel, da je srečal svojo ljubo mater, da mu je neka žena pert podala, da je s križa snetega Marija v naročje vzela.

Tu sem v Jeruzalemu so torej iz vseh krajev sveta verni kristjani na božjo pot hodili, ter ondi molili in premišljevali Jezusovo britko terpljenje in njegovo grenko smert. Božja pot v Jeruzalem je bila in je še naj imenitniša zmed vseh božjih potov. Še dandanašnji se znajde ondi Frančiškanski samostan, v kterem postrežljivi menihi gostoljubno sprejemajo keršanske romarje. Tudi se živí ondi več revnih kristjanov s tim, da delajo paternoštre ali molke, in jih romarjem prodajajo.

Toda potovanje v Jeruzalem ni bilo zmerom varno in lahko. Sveta dežela z Jeruzalemom vred je prišla nevernikom v oblast, in se znajde pod Turško palico do današnjega dne. Marsikteri romar je svoje življenje v nevarnost postavljal, kedar se je spustil na božjo pot v svete kraje. Ravno zavoljo tega so Rimski papeži dovolili, napravljati si križeve pote v podobah, in jih postavljati po cerkvah, kakor jih imamo veči del po vseh farnih cerkvah. Papež Benedikt XIV. pa so dovolili, take križeve pote blagoslovljevati in odpustke nanje navezovati tako, da kristjan, ki pri takem blagoslovljenem križevem potu opravlja svoje molitve, deležen postane ravno tistih odpustkov, kakoršne so dobivali romarji, ki so v Jeruzalemu molili sveti križev pot.

3. Ali je dobro moliti sveti križev pot?

Dobro je moliti sveti križev pot. To posnamemo že iz tega, da svetega križevega pota niso vpeljali kaki priprosti, poredni ljudje, ampak so ga poterdili in vpeljali po keršanskem svetu poglavarji svete cerkve. In ne le samo eden, ampak več papežev ga je vernim moliti priporočevalo, med drugimi Inocencij XII., Klemen XII. in XIV., Benedikt XII. in XIV.

Sveti križev pot moliti je dobro zato, ker odpustke zadobi tisti, kteri ga prav obmoli in opravi. Veste pa, kako

dobro je nam revnim, grešnim sirotam, da imamo v odpustkih pripomoček, s kterim si zamoremo zbrisati časne kazni z grehi zaslužene.

Sveti križev pot moliti je dobro zato, ker nam križevi pot pred oči postavlja terpljenje in smert našega Zveličarja, in nas opominja, koliko je usmiljeni Jezus prestal in preterpel zavoljo našega zveličanja. Živa misel na Jezusovo terpljenje ali premišljevanje Jezusovega britkega terpljenja in njegove grenke smerti pa vnema ljubezen do Jezusa v naših sercih, nam dušo očiščuje, in boljša naše življenje in naše zaderžanje po spričevanju svetega Bernarda, ki pravi, da nobena reč ne more naših misel tako močno skušnjav obvarovati, greh od nas odganjati in nam čistost ohraniti, kakor ravno premišljevanje terpljenja Jezusovega.

Sveti križev pot je pa tudi lepa pobožnost. Lepo je viditi, kedar gospodar in gospodinja s svojo družinjo vred združeno opravljata svoje navadne vsakdanje molitve. Lepo je viditi keršansko mater, ktera zjutrej, kedar vstanejo in zvečer, preden se vležejo, poklekne s svojimi otročiči, in moli ž njimi ponižno in pobožno. Lepo je viditi keršansko družinjo, kedar ob nedeljah ali zapovedanih praznikih krog mize zbrana posluša branje kakih pobožnih, svetih bukev. Prav lepo je pa tudi viditi, ako verni kristjani ob nedeljah in zapovedanih praznikih nekoliko poprej v cerkev pridejo, ali nekoliko dalj v cerkvi ostanejo, ter pred božjo službo ali pa po skončani službi božji obmolijo sveti križev pot, kedar jim ravno priložnost nanese ali čas dopusti, ter s tim premišljujejo Jezusovo terpljenje in njegovo smert, in hvalijo Boga za odrešenje, kterega nam je zaslužil Jezus Kristus naš Gospod in Odrešenik, s svojim terpljenjem in svojo smertjo.

Ljubi kristjani! molite tedaj radi sveti križev pot, in nikar se ga ne sramujte. Marsikteremu kristjanu, in sosebno mladenču in deklici bi vse bolje bilo, pomuditi se še nekoliko v cerkvi po skončani službi božji, in obmoliti sveti križevi pot, da se med tem razide njuna slaba in zapeljiva tovaršija, ktera bi jima, ako bi ž njo vred iz cerkve šla, spet iz serca ukradla ali v sercu zatopila seme božje besede, ktero jima je bilo pri službi božji v serce položeno. In v sploh vsak

kristjan bi se iz križevega pota lahko učil mnogih lepih čednost, na primero: krotkosti, poterpežljivosti, vdanosti v božjo voljo, ljubezni do sovražnikov in mnogih drugih takih čednost, ktere so človeku vsak dan potrebne, in brez kterih človek pred Bogom nič ne velja, in brez kterih ni vreden lepega imena „kristjan“. In od druge strani bi se kristjan odvadil marsikakih slabost in hudih strast, ako bi pobožno molil sveti križev pot. Sv. Avguštin pravi: „Napuh, lakomnost in togoto zamore ozdraviti ponižnost, revščina in krotkost božjega Sina.“

4. Kako pa moramo moliti sveti križev pot?

Kdor hoče z molitevjo križevega pota odpustike zadobiti, mora sveti križev pot moliti:

a) z čistim ali vsaj skesanim sercom. Sveta cerkev uči, da, kdor želi dobiti odpustike, mora biti v stanu gnade božje, to je: vsaj brez smertnega greha; zakaj odpustik ne odpustí greha, tudi naj manjšega ne, ampak le časne kazni, ktere bi moral grešnik po odpuščenem grehu terpeti ali na tem ali na unem svetu. Kdor tedaj želi dobiti odpustike križevega pota, pa ima smerten greh na vesti, naj vredno prejme zakrament svete pokore, ali naj se vsaj s pravo popolnoma žalostjo nad svojimi grehi postavi v stan gnade božje, in naj terdno sklene, kmalu se spovedati svojih grehov. Dobro je tedaj, da človek takrat moli sveti križevi pot, kedar je vredno spoved opravil in pri svetem Obhajilu bil. Vendar naj pa nikdo ne misli, da grešniki ne smejo moliti križevega pota ali da grešnikom molitev križevega pota ni v nobeno korist. Večkrat že se je prigodilo, da so grešniki pri križevem potu spregledali, ostudnost svojih grehov spoznali, in da so bile njih terde serca omečene za pravo pokoro. Zavoljo tega naj tudi nespokorjeni grešniki molitve križevega pota nikar ne opuščajo; temveč naj ga molijo s skesanim potertim sercom, in sveti križevi pot bo tudi njim v velik prid. In ko bi tudi z molitevjo svetega križevega pota sami za sebe odpustikov ne mogli dobiti, dokler se znajdejo v smertnem grehu, jih pa le vendar po besedah nekterih imenitnih učenikov zamorejo v prid oberniti vernim dušam v vicah.

b) Da se zadobé odpustki križevega pota, mora se križevi pot moliti z zbranim duhom ali s premislikom; zapovedano je namreč, pri vsaki postaji premišljevati Jezusovo terpljenje. Dobro je sicer, da se premišljuje pri vsaki postaji ravno to, kar podoba postavlja pred oči; vendar pa to ni neobhodno potrebno, in je v zadobljenje odpustikov že zadosti, da kristjan le nekoliko časa premišljuje terpljenje Jezusovo, ter po svoji zmožnosti pobožno misli na to ali uno okoljščino terpljenja Jezusovega. Vendar se tudi priporoča, pred vsakim križem moliti en „Očenaš“ in eno „Češenasimarijo“ in žalost obuditi nad grehi.

c) Treba je štirnajstere postaje obhoditi; nobena se ne sme izpustiti. Treba je tedaj pri vsaki postaji postati, mesto spremeniti, in od postaje iti, razun ko bi mogoče ne bilo, tega kratkega in pobožnega pota storiti ali zavoljo telesne slabosti, ali zavoljo pretesnega prostora, ali zavoljo prevelike množice vernega ljudstva. O takih primerlejih je zadosti, premakniti se nekoliko in oberniti se proti naslednji postaji. Ta pobožna vaja je nekako majhno posnemanje hoje po križevem potu v Jeruzalemu. Telesno premikanje, to je: vstajati in poklekovati je tedaj neobhodno potrebno pri vsaki postaji, da se odpustiki zadobé.

d) Treba je vse postaje za verstjo ob enem obiskati. Ko bi tedaj kristjan polovico postaj zjutrej obhodil, drugo polovico pa bi odložil za popoldne, ne bil bi odpustikov deležen. Da bo odpustike zadobil, mora obhoditi vse ob enem in za verstjo.

e) Odpustiki se zadobé le pri blagoslovljenem križevem potu. Ravno zato se križevi poti blagoslovljujejo. Oblast pa, križeve pota blagoslovljevati, izročili so papeži frančiškanskemu redu, zato ko sinovi svetega Frančiška že nad 500 let čujejo nad sveto deželo in svetimi kraji, ter ondi noč in dan molijo našega Zveličarja. Vsaki drugi mašnik, kteri hoče križevi pot blagoslovljevati, mora v to dobiti posebno pooblastenje od svetega apostoljskega sedeža. — Vse to, glejte, je potrebno v zadobljenje odpustikov križevega pota.

Vtegnil pa bi mi kdo vgovoriti, ter reči: „Rad bi molil sveti križev pot, toda ne vtegnem se pomuditi toliko časa, da bi obmolil vseh 14 postaj.“ — Na ta vgovor odgovorim: Glej, ljubi kristjan! če ne moreš vsega križevega pota obmoliti ob enem, obmoli vsaj kake tri ali štiri postaje enkrat, in drugikrat obmoli spet druge. Če tudi s tim odpustikov ne zadobiš, zadobil boš pa mnoge druge milosti in dari, in če po taki molitvi postaneš bolj ponižen in krotek, bolj poterpežljiv in v sveto voljo božjo vdan, bo to očitno znamnje, da je tudi taka okrajšana molitev svetega križevega pota v velik prid tvoji duši.

5. Zdaj pridemo spet do druge molitve, ktera se imnuje:

Goreči ali pobožni zdihleji.

Goreči ali pobožni zdihleji so kratki zdihleji k Bogu, ki včasih komej iz ene same besede obstojé, ktera pa serce vnema za Boga in za vse dobro. Te verste molitev so pobožni ljudje vsegdar radi opravljali, in jo tudi še zdaj radi opravljajo pri vsem svojem djanju in nehanju.

Taki goreči ali pobožni zdihleji so nam v velik prid. Odtergujejo nam namreč serce od posvetnih reči in ga povzdigujejo proti nebesom; odvračujejo nas od greha, in če smo grešili, pomagajo nam, da spet sami v sé gremo, in se poboljšamo; delajo nas pripravne in voljne za vsako čednost.

Zatorej, ljubi kristjani! prav radi kviško pošiljajte take goreče pobožne zdihleje pri vseh svojih delih in opravilih. Lahko jih namreč kviško pošiljate povsod in ob vsakem času. Kratki so, in torej ž njimi nič časa ne zgubite. Zraven tega vam boljšajo vse vaše dela in opravila, vam jih blagoslovljujejo, posvečujejo in večnega plačila vredne delajo. Tako-le ali enako zdihnite k Bogu, preden za delo primete: „Oče nebeški! naj bo s tim le mojim delom posvečeno tvoje presveto ime. Iz ljubezni do tebe se bom lotil tega dela. Pomagaj mi, da ga prav opravim tebi v čast, moji duši pa v zveličanje!“ In tako delati, glejte, se pravi delati za večno življenje. — Goreče zdihujte k Bogu s pobožnimi zdihleji, kedar vas skušnjave nadležujejo, ter recite tako-le ali enako: „Go-

spod! rajši umerjem, kakor pa tebe žalim, ki si naj veča dobrota in neskončna svetost. Pomagaj mi, o Bog! da ne poginem!“ Taki zdihleji ti bodo močna obramba v skušnjavah, kakor so bili nekdaj Egiptovskemu Jožefu in čisti Suzani. Nedolžni Jožef, od nesramne Putifarce v greh napeljevan, zdihnil je: „Kako bi zamogel kaj takega storiti, in zoper svojega Boga grešiti!“ in čista Suzana, od hudobnih starcev v greh naganjana, zdihnila je: „Kje smem grešiti pred obličjem Gospodovim!“ In obadva, Jožef in Suzana, sta s temi zdihleji zadobila od Boga toliko moč, da sta serčno premagala skušnjavo. In če te je skušnjava premagala, o kristjan! in si padel v greh, ti zna tudi en sam pobožni zdihlej oči odpreti in ti žalost nad grehom obuditi, da se ga resnično skesaš in se spokoriš. — Pošiljajte take pobožne zdihleje k Bogu v stiskah in težavah sedanjega življenja, v bolezni in slehernem drugem terpljenju. Zdihujte s svetim Avguštinom: „Gospod! tukej réži, tukej žgí in pêci, da boš le v večnosti prizanesel!“ ali z bogoljubnim Jobom: „Ako smo dobro prejemali iz božjih rok, zakaj bi tudi hudega ne?“ ali z Zveličarjem: „Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodí!“ Taki pobožni zdihleji so pač prav pripravni, v stiskah in nadlogah od nas odbijati maloserčnost in obupljivost, presilni strah in nepoterpežljivost in mnogo drugega hudega, in oživljati v našem sercu poterpežljivost in krotkost in vdanost v sveto voljo božjo.

Zatorej nikakor nikar ne opuščajte in ne zanemarjajte takih gorečih zdihlejev, ki so nam v toliki prid, ampak vsak dan po večkrat in v vseh okoljšinah življenja jih radi k Bogu pošiljajmo, in obljubim, da se nam bo serce vnelo za Boga in za vse dobro, in si bomo vedno nabirali za večnost mnogo zasluženja, in bomo enkrat bogati dobrih del šli po plačilo iz sedajnega na uni svet. Amen.

XII. Keršanski nauk.

Od „Očenaša“ vsploh in od ogovora posebej.

1. Večkrat zaporedoma že sem govoril od molitve. Zadnjič sem vam pripovedoval od križevega pota, ter vam skazoval, da je v katoljški cerkvi že stara navada, moliti sveti križev pot. Pravil sem tudi, da je dobro in koristno, moliti sveti križev pot, in kako ga je treba moliti. Na zadnje sem še od pobožnih ali gorečih zdihlejev nekoliko omenil, ter vam povedal, kaj so, kako koristni so in da naj se jih torej poslužimo v vseh okoljšinah življenja. — Danes pa pojdemo do neke druge molitve, kteri se pravi:

Očenaš.

2. Naj imenitniša in naj boljša zmed vseh molitev je „Očenaš“ ali „Gospodova molitev“. — Naj imenitniša in naj boljša je pa ta molitev a) zavoljo Jezusa, ki jo je vpeljal, b) zavoljo besed, ki jih obsega, c) zavoljo sladkosti, ki jih delí, d) zavoljo svoje moči, ki jo ima.

a) V ozir začetka „Očenaša“ vam moram povedati, da ima „Očenaš“ od Kristusa samega svoj začetek. Ravno zavoljo tega se jej pravi tudi „Gospodova molitev“, ker nas jo je učil Kristus sam, ki je naš Gospod, kakor jej pravimo „Očenaš“ zavoljo tega, ker se začne z besedami „Oče naš!“

Že pred tisuč in tisuč leti so ljudje moliti poskušali po različnih potih, zdaj da so izgovarjali besede in se priklanjali, zdaj da so peli in kričali ali pa clo da so mučili samega sebe. Toda vsa ta molitev je bila večidel nerodovitno in breztolažno opravilo. — Zdaj pa vidi enkrat eden Jezusovih učencev Zveličarja, ki je ravno molitev opravljal, ter molil neznano goreče in pobožno. Učenec, ki je to vidil, vnel se je tudi za

molitev. Rad bi bil molil ravno tako pobožno, kakor je molil njegov Gospod in njegov Bog. Zaupljivo se torej prednj vstopi, rekoč: „Gospod! uči nas moliti.“ (Luk. 11, 1.) In Gospod Jezus se ljubeznjivo ozre na svoje učence, ter jim pravi: „Kedar molite, nikar veliko ne govorite, kakor molikovavci, ker menijo, da bodo zavoljo svojih obilnih besed ulišani. Ne bodite tedaj njim enaki; zakaj vaš Oče vé, česa potrebujete, preden ga prosite. Vi tedaj tako molite:

„Oče naš, kteri si v nebesih.

Posvečeno bodi tvoje ime.

Pridi (k nam) tvoje kraljestvo.

Zgôdi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh.

In odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.

In ne vpelji nas v skušnjavo:

Temveč reši nas od hudega.

Amen.“

(Mat. 6, 7—13.) O preblažena, zares nebeška molitev! Od kar jo je Jezus izustil, jo je za njim molilo tisuč tisučev ljudí, in vsi, ki so jo prav molili, morajo spoznati in reči, da je ni lepše, ne žlahtniše, ne priserčniše, ne imenitniše molitve memo miloljube Gospodove molitve. „Kaj čuda!“ zakliče učeni Tertulijan, „Bog sam je zastopil, on sam torej tudi učiti zamogel, kako hoče prošen biti.“ — V svetem pismu beremo, da so očaki stare zaveze svoje otroke učili moliti, skazati Bogu spodobno čast in hvalo, in ga prositi vseh potrebnih milost in dari; nas pa niso očaki ali kaki drugi pozemeljski učeniki moliti učili, temveč Kristus sam, on — nebeški Učenik, ter edinorojeni božji Sin. Torej je „Očenaš“ gotovo naj imenitniša, pa tudi naj boljša molitev, kar sv. Ciprijan kar naravnost spričuje, ko pravi: „Ni je boljše molitve memo Očenaša.“ — Kaj ne, ljubi moji! da bi veliko spoštovanje in veliko zaupanje imeli do tiste molitve, od ktere bi vedeli, da so jo

zložili angelji božji in svetniki v nebesih, in da je kar naravnost iz nebes prinesena na zemljo? Še veče spoštovanje in zaupanje bi pa imeli do molitve, od ktere bi vedeli, da jo je zložila in nam iz nebes poslala sama Marija, preblažena devica! Tako molitev bi v časti imeli, in neizrečeno veliko zaupanje vanjo stavili zato, ker vemo, da nas angelji in svetniki resnično ljubijo, in ker dobro vedó, kako nam gré Boga častiti, kako ga prositi v različnih potrebah, v kterih se znajdemo. Pa bolj kakor angelji in svetniki, nas ljubi Kristus, ki je iz ljubezni do nas na svet prišel, iz ljubezni do nas svoje življenje daroval, iz ljubezni do nas svojo kri prelival do zadnje kapljice, da bi nas rešil peklenske sužnosti. Jezus tudi gotovo vé bolj kakor angelji in svetniki, kako moramo njegovega nebeškega Očeta hvaliti in častiti, kako ga prositi, ker so mu naj bolj znane vse naše potrebe! Ravno zato moramo v veliki časti imeti „njegovo“ molitev, in veliko zaupanje staviti v „Očenaš“, kterega nas je on učil.

Kakor je pa „Očenaš“ naj imenitniša in naj boljša molitev že zavoljo svojega začetka, je naj imenitniša in naj boljša molitev tudi

b) zavoljo svojega zapopadka. — Ali veste, kaj „Očenaš“ vse zapopada? kaj vse v sebi ima? — Glejte „Očenaš“ ima v sebi vse to, kar moramo od Boga upati, in kako in za ktere reči moramo Boga prositi. — Zapopadek „Očenašev“ je neizrečeno obširen in prostran. Od njega govori slavni pridigar Anibas, rekoč: „Ta molitev je jedro vseh drugih molitev. — V „Očenašu“ imamo zapopadek nebeških in pozemeljskih dari; „Očenaš“ je obilni studenec vseh milost; je mogočni zvon, ki nam nebeške moči na pomoč sklicuje zoper naše sovražnike; je draga mana, ktere se usta nikdar ne naveličajo; je milo vbrana harpa, ktera s preprijetnim glasom udarja na človeško uho; je zaklad človeškemu sercu vse bolj priljubljen memo zlata in žlahtnih biserov. — „Očenaš“ je zlati ključ do nebeških zalog; je pervi ključ do rajskih vrat; je dovolivni list, s kterim se pride na ženitovanje nebeškega Jagnjeta.“ — Kaj čuda tedaj, da sveti cerkveni učeniki „Očenaš“ v toliki časti imajo zavoljo njegovega bo-

gatega obsežka in imenitnega zapopadka! — Sveti Gregor Veliki primerja „Očenaš“ reki, ktero zamore jagnje prebresti kakor tudi slon preplavati, in sicer zato, ker ga zamorejo od ene strani clo otroci zapopasti, od druge strani ga pa clo naj bolj razsvitljeni in naj bolj učeni kristjani ne morejo popolnoma preduhtati. In ravno to je naj očitniša priča, da ga je Bog sam zložil, in ne kak človek; zato se tudi po vsi pravici imenuje Gospodova molitev. — Sv. Avguštin piše: „Če tudi zmed naj boljših molitev pretehtuješ vsako posamezno besedo, boš — menim — vendar le težko kaj našel, kar bi Gospodova molitev v sebi ne imela.“ — Učeni Tertulijan pravi: „Kako kratka gledé besedi in kako bogata gledé zapopadka je Gospodova molitev! Ona ne obsega le samo molitve, kakoršna mora (molitev) biti; ne uči le samo, kako se mora Bog prav častiti, in za ktere reči mora človek prositi: ampak zapopada vse, kar je Gospod učil in naravnal, tako, da je zares vse evangelije ob kratkem strinjeno v „Očenašu“; na to molitev se morajo opirati vse druge molitve; s to molitevjo se morajo poterditi vse druge molitve.“ — Sv. Ciprijan govorí: „Preljubi bratje! kako skrivnostna je pač molitev Gospodova; kako veliko velikega ima strinjenega v malih besedah! kako različen je njeni duhovni zapopadek! Tako, da se kar nič ne sme izpustiti, in vse, za kar zamoremo prositi in moliti, hranjeno je v tem kratkem zapopadku nebeških naukov.“

„Očenaš“ je na dalje naj imenitniša in naj boljša molitev

c) zavoljo svoje prijetnosti. Kako prijetna da je molitev „Očenaša“, vsakdo lahko vé iz lastne skušnje, ako je le kdaj prav obmolil to sveto molitev. Pa tudi naj slavniši svetniki nam spričevanje dajejo, kako prijetna da je ta molitev. Oj kako radi so ti prijatli božji molili Gospodovo molitev! Včasih so po cele ure prebudeli pri premišljevanju enega samega „Očenaša“, in jim je nezmerna sladkost in radost serce zalivala pri tej ljubeznivi molitvi. Sv. Robert se je v petem letu svoje starosti od svoje pobožne matere naučil „Očenaš“ moliti. In odsihmalo se mu je ta lepa molitev tolikanj priljubila, da nikdar ni šel na počitek, preden ni sklenil svojih nedolžnih ročič, ter se z otročjo priprostostjo

pogovarjal s svojim nebeškim Očetom v „Očenašu“. Viditi je bilo nedolžnega fantiča, kakor bi se bil v angelja spremenil, zakaj sveta gorečnost mu je žarela iz obličja in rajska sladkost se mu je vtrinjala iz serca in mu iz očesa sijala, kedar je molil sveto molitev Gospodovo. In marsikterikrat se mu je na to tudi ponoči sanjalo od nebeškega Očeta, s kterim se je bil v „Očenašu“ tako pobožno pogovarjal, preden mu je spanje zatisnilo trudne oči. — Sv. Jakob Alemanski, minih Dominikanec, molil je obilno različnih molitev Bogu in svetnikom na čast; pri vsem tem pa je le vendar rekel, da mu ni nobena molitev bolj prijetna kot „Očenaš“. Pravil je tudi, da mu je vselej, kedar je „Očenaš“ molil, sladkost serce zalivala, kakor bi bil med v ustih imel. — Kedar se je sv. Hugo na smertni postelji znašel, molil je tri stokrat „očitno spoved“ in „Očenaš“. Vpraševali pa so ga, kaj da naj mu naprej molijo o poslednjih trenutlejih njegovega življenja. In odgovoril jim je: „Očenaš, Očenaš!“ Glejte! tolikanj prijetna je bila molitev Gospodova zvestim služabnikom božjim!

Očenaš je na zadnje naj imenitniša in naj boljša molitev tudi

d) zavoljo svoje vspešnosti in moči. „Očenaš“ pa je močna molitev zato, ko v „Očenašu“ molimo z besedami samega božjega Sina, molimo z besedami, ktera je modrost božja zložila in nam na jezik položila. Zatorej opominja sv. Ciprijan in pravi: „Bratje! molimo tako, kakor nas je sam božji Učenik učil! To je zares prijazna in priserčna molitev, če Boga prosimo s tistimi besedami, ktere nas je on sam učil; če molitev Kristusova dohaja do njegovega ušesa. Oče spozna besede svojega Sina, kedar opravljamo to molitev . . . In če nam bo že dal, ker ga v imenu Kristusovem prosimo: še tem bolj gotovo bomo prejeli to, kar v Kristusovem imenu zahtevamo, če tega prosimo s samimi Kristusovimi besedami!“ — V svetem pismu (II. Kralj. 14.) beremo, da se je nepokorni sin Absalon svojemu očetu, kralju Davidu, hudo zameril. Clo pred oči ni smel svojemu očetu nevredni sin. Absalonu je to hudo djalo. Da bi med njim in očetom spet spravo naredil, priporočal se je torej Joabu, usmiljenemu možu in pervemu

kraljevemu služabniku, kterega je kralj sam tudi res močno obrajtal. Joab se ga usmili, in da bi naredil spravo med očetom in sinom, poslužil se je neke modre žene, vidove Tekuanke, ter jo je naučil, kako ima govoriti, kako prositi za Absalona. Tekuanka gre, verže se pred kralja na kolena, in prosi za Absalona. David se zavzame nad njenim govorjenjem, in prav v živo mu segajo njene besede. Vprašuje jo torej, kdo jo je učil tako govoriti. Rekla mu je: „Moj kralj in gospod! vse te besede, ktere sem ti govorila, mi je na jezik položil tvoj zvesti služabnik Joab.“ In David, to slišati, je pri tej priči uslišal njeno prošnjo, in spet pred se spustil svojega vpornega sina Absalona. — Ko se dajo že ljudje omečiti in preprositi po prošnjah svojih prijatlov, mar se Oče nebeški ne bo dal omečiti in preprositi z besedami svojega lastnega preljubeznivega sina, nad kterim ima vse svoje dopadanje! Kakor vidova Tekuanka pred kralja Davida, zamoremo se tudi mi, kedar molimo „Očenaš“, vstopiti pred nebeškega Očeta, ter mu reči: „Moj kralj in moj Gospod! vseh teh besedi, ktere zdaj izgovarjam, me ni učil tvoj zvesti služabnik Joab, ampak mi jih je na jezik položil tvoj lastni Sin!“ In ali ne bo božjega serca omečilo tako govorjenje, da nam bo dovolil vse, česar ga prosimo? — O kako tečna in vspešna, kako močna je tedaj Gospodova molitev! — Akoravno pa je „Očenaš“ tolikanj močna molitev, znajde se vendar le veliko kristjanov, kteri po sto in stokrat molijo „Očenaš“, pa vendar le nimajo nobenega prida in nobene koristi od svoje molitve. Kaj pravite, od kod to pride? Sv. Jakob (4, 3.) nam na to odgovorí, rekoč: „Vi prosite, pa ne prejmete, zato, ker prav ne prosite“. Nekteri namreč „Očenaš“ molijo vsi razmišljeni in raztreseni, da sami ne vedó, kaj molijo in kako. Takim pravi sv. Ciprijan: „Kako hočeš, da bi te Bog poslušal, ko še samega sebe nočeš poslušati. Drugi „Očenaš“ molijo, pri tem pa terdovratno ostanejo v svojih grehih. Tudi takih Bog ne more slišati. „Dalječ od zemlje so nebesa“, pravi sv. Avguštin, „vendar pa Bog usliši prošnjo tistih, kteri imajo mirno vest. Grešnikov pa, kteri se nočejo poboljšati, kteri nimajo žalosti nad storjenim grehom, Bog ne usliši, in so gnjusoba v njegovih očéh.“

3. Ali je potrebno, znati moliti „Očenaš“?

Potrebno je vsem odraščenim, da znajo moliti „Očenaš“ ali Gospodovo molitev; v „Očenašu“ namreč so hranjene vse naše dušne in telesne potrebe; z „Očenašom“ si sprosimo od Boga pomoči v vseh dušnih in telesnih potrebah. Toda to še ni zadosti, da zna človek „Očenaš“ moliti, temveč mora tudi vedeti, kaj „Očenaš“ v sebi ima, kaj zapopada, da vé po tem tudi z mislimi spremljevati svoje besede, in tudi na djanje obračati, kar v prošnjah „Očenaša“ govori. In ravno zato vam bom zdaj razlagal „Očenaš“.

4. In sicer naj poprej vam bom odgovor dal na vprašanje:

Iz česa je „Očenaš“? ali kako se „Očenaš“ zazdelí?

„Očenaš“ je iz ogovora in iz sedmih prošenj.

Ogovor.

5. „Očenaš“ se začne z ogovorom ali nagovorom. Kedar kakega imenitnega gospoda kaj prosimo, ne pravimo kar naravnost: „Dajte mi denarja! — dajte mi kruha“ itd. ampak vselej gledamo in skerbimo, da lepo spodobno ogovorimo tistega gospoda, po tem še le prednj položimo svojo prošnjo. Spodobi se, da tudi ljubega Boga, nebeškega Gospoda, spodobno nagovorimo, preden ga kaj prosimo. Kedar je pa treba imenitnega gospoda prav nagovoriti, pridemo marsikterikrat v zadrego in skerb, ter ne vemo, s kterimi besedami bi ga nagovorili, da bi se mu ne zamerili. Kedar pa ljubega Boga v molitvi nagovarjamo, nam ni treba imeti nobenih skerbí, kaj in kako mu bomo rekli, da bi ga ne razžalili in se mu zamerili. Jezus sam nas je učil, kako ga moramo nagovoriti. Učil nas je molitev začeti z besedami: „Oče naš, kteri si v nebesih“. Oh, v kako lepo in prisérčno zvezo z Bogom stopimo s temi besedami! — Te besede so tedaj neizrečeno imenitne. Treba je, da jih posamezno pregledamo:

6. Zakaj pravimo Bogu „oče“?

Boga imenujemo očeta po vsi pravici, in sicer

a) zato, ker nas je vstvaril, in sicer še clo po svoji podobi vstvaril on, ki je stvarnik vseh reči. „Njegovega rodu smo,“ to je: njegovi otroci smo, govorí s. Pavl v apostoljskem djanju (17, 28.). Če smo pa mi njegovi otroci, gotovo je on naš Oče. Po vsi pravici tedaj govori prerok Malahija (2, 10.) rekoč: „Ali mar nimamo vsi enega očeta, in ali ni nas vseh vstvaril en Bog?“ In Mozes pravi (V. Moz. 32, 6.): „Ali ni on (Gospod) tvoj oče, ki te je pridobil (to je: posebno izvôlil), in te naredil in vstvaril?“ Kralj David pa poje: „Vedite, da Gospod sam je Bog; on nas je naredil, in ne mi sami sebe; njegovo ljudstvo smo, in ovce njegove paše.“ (Ps. 99, 3.) Na dalje piše s. Pavl: „En Bog (je) in Oče vseh, kteri je čez vse, in po vsem in v nas vseh.“ (Efež. 4, 6.) Zatorej pripogujem svoje kolena pred Očetom Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri je oče vsega, kar je v nebesih in na zemlji.“ (Efež. 3, 14. 15.)

Boga imenujemo očeta tudi še

b) zato, ker prav po očetovo za nas skerbí. In še clo večo ljubezen in večo skerb, kakor jo imajo naši pozemljiski očetje in naše pozemljiske matere, ima Oče nebeški za nas. Sam namreč pravi po svojem preroku Izaiju rekoč: „Zamore li mati pozabiti svojega deteta, kterega je rodila, in ga gledati v potrebi, da bi mu ne pomagala? Pa ko bi tudi mati pozabila svojega deteta; jaz pa tebe ne bom pozabil, govorí Gospod Bog.“ In Jezus sam pové in pravi: „Kdo pa zmed vas očeta kruha prosi, pa mu bo kamen dal? ali ribo, mu bo li namesto ribe kačo dal? Ali če ga za jajce prosi, mu bo li škorpijona podal? Ako tedaj vi, ki ste hudobni, veste dobre darove dajati svojim otrokom; koliko bolj bo vaš Oče iz nebes dobrega duha dal njim, ki ga prosijo!“ (Luk. 11, 11—13.) Sveti Mehtildi pa je Bog razodel, in jej rekel: „Veselí me, ako me ljudje očeta imenujejo in zaupajo v mojo očetovsko dobroto: bom jim v sedajnem življenju vedno kar oče na strani, po smerti pa jim bom dal vse večе plačilo, kakor si ga zaslužijo.“ — Še clo, kedar smo grešili, in si jezo božjo zaslužili,

ostane nam Bog dober oče, če se s skesanim in poterim sercom k njemu povernemo in se v njegovo milost izročujemo. Kakor je oče sprejel zgubljenega sina, sprejema tudi Oče nebeški spokorne grešnike, svoje zašle otroke. — Zaupljivo se torej k njemu zatekajmo v vseh okoljščinah življenja. On je vedno pripravljen, poslušati nas in vslišati. Njegovo uho je vedno nastavljeno našim prošnjam, in vrata dó njegovega serca so nam odperte vsako uro po noči in po dne. Lepo govori o tem sv. Krizostom rekoč: „Kedar pridemo do kakega človeka, kterega hočemo kake reči prositi, vprašujemo poprej njegovih služabnikov, ali mar ne bomo nadlege delali njihovemu gospodu. Odgovorijo nam: Gospod zdaj jé, ali spi, ali nima časa; zdaj nas torej pred se ne spustí. Pri Bogu je pa vse drugač. Pred božjimi durmi ne straži vojščak, kteri bi me nazaj zavernil; ne čuje služabnik, kteri bi mi rekel: Danes ne bo nihče pred gospoda spuščen, idi in jutrej pridi; pri Bogu mi ni treba prijatla, kteri bi me prednj peljal. — Da le zakličem: „Oče!“ in že me sliši Oče, že so mi odperte vrata njegovega grada, in že se znajdem pri njem, da me objame.“

7. Zakaj pa pravimo: Oče „naš“ in ne: Oče „moj“? in to še clo takrat, kedar posamezno molimo, in ne druženi?

Bogu pravimo „naš“ Oče naj poprej

a) zato, ker Bog ni le samo oče tega ali unega, ampak je vesoljni oče vseh ljudi, bogatih in revnih, učenih in neučenih, imenitnih in porednih, naprejpostavljenih in podložnih; ravno zato je nas Jezus učil moliti „naš“ Oče! ne pa „moj“ Oče! „Moj“ Oče! je zamogel moliti Kristus, ker on edini je pravi ponatorni sin Očeta nebeškega, in ker nas je veliko, molimo: Oče „naš“! in ne: Oče „moj“! — Kedar pa izgovarjamo te svete besede, moramo si k sercu gnati, v koliko imenitnost smo povzdignjeni s tim, da nas je Bog dovzel za svoje otroke, in ne za svoje hlapce. Ravno zato se moramo pa tudi obnašati tako, da bo vse naše djanje in nehanje tako, kakoršno se spodobi božjim otrokom. Bodimo torej posnemavci božji kakor preljubi otroci, da nam bodo po pravici veljale besede Pavlove, ki pravi: „Vi ste otroci luči in otroci dneva, nismo (otroci) noči ali tàme.“ (I. Tes. 5, 5.)

S tim, da molimo: „naš“ Oče! in ne: „moj“ Oče! hočemo

b) na znanje dati, da smo med seboj bratje in sestre, in da moramo tudi res pravo bratovsko ljubezen imeti do eden drugega. Po tem takem hranite perve dve besedi v „Očenašu“ tudi dve naj imenitniše zapovedi keršanstva v sebi, ktere ste: „Ljubi Boga iz vsega serca, in bližnjega, kakor samega sebe!“ hranite pa ob enem v sebi tudi vzrok, kteri te dve zapovedi tako tesno skupaj zvezuje. „Ljubi Gospoda, svojega Boga iz vsega serca zato, ker je oče; ljubi bližnjega, kakor samega sebe zato; ker je Bog tvoj in njegov oče, zato, ker je naš oče!“ — Nihče tedaj ne more s pridom moliti „Očenaša“, ne more brez laži obmoliti Gospodove molitve, kdor postavim kako sovraštvo kuha v svojem sercu do svojega bližnjega. Bo mar oče ljubil in z dobrotami osipal človeka, od kterega mu je znano, da čerti in sovraži enega ali drugega njegovih otrok? Gotovo ne!

8. Zakaj pravimo: „kteri si v nebesih?“ — Ali mar ni Bog povsod pričujoč?

Bog je povsod pričujoč. To resnico nam pričuje sveto pismo, uči jo naša sveta vera, in jo poterdi zdrava pamet. „V Bogu živimo, gibljemo se in smo,“ uči sv. Pavl (ap. dj. 17, 28.). In mi tudi ne molimo: „kteri si nebesih“ iz tega namena, kakor bi te misli bili, da je Bog le samo v nebesih pričujoč, nikar pa povsod. S temi besedami hočemo le na znanje dati:

a) da Bog, akoravno je povsod pričujoč, vendar le posebno v nebesih prebiva, kjer se svojim izvoljenim od obličja do obličja kaže in vživati daje. (I. Kor. 13, 12.) Ravno zato so nam pa tudi te besede res prav tolaživne v slehernem terpljenju. Gotovo je prav pripravna tolažiti nas v terpljenju nasledna misel: „Če se mi tudi huda godi na tem svetu in mi je s ternjem nastlana pot mojega sedajnega življenja, vendar le obupal ne bom! Tam gori nad zvezdami mi predobrotljivi Oče prebiva v prelepi deželi, v kteri ni ternja in težav, ampak večno cveteča, večno vesela spomlad. Po kratkem terpljenju bom tudi jaz k njemu prišel in

ga gledal iz oči v oči.“ — Misel, da imamo Očeta v nebesih je svetnike tolažila v njih terpljenju. Svetemu Frančišku Serafinskemu je njegov pozemljiski oče odtegnil vso dedšino zato, ker se je bil sv. Frančišek odmenil za duhovski stan. Ta nesreča pa svetega Frančiška nikakor ni vznemirila in vžalila; marveč je rekel mirnim sercom: „Prav tako; ker zdaj nimam več pozemljiskega očeta, bom tem lagleje môlil: Oče naš! kteri si v nebesih!“ — Enako je govoril tudi sv. Krizostom, kedar je bil zavoljo svoje zvestobe v službi božji od hudobne cesarice Evdoksije iz domače dežele na tuje pregnan, ter rekel: „Rad sprejmem to obsodbo; zakaj kamorkoli grem, povsod so nebesa nad menoj, in ondi gori prebiva moj Oče, kteri me je v življenje poklical, in bo gotovo tudi zdaj prav po očetovo zame skerbel, ter me vodil in vladal, ljubil in tolažil, oblačil in hranil!“

„Kteri si v nebesih,“ pravimo

b) zato, da na znanje dajemo, da smo na zemlji le popotniki, kterim so nebesa prava domovina. — Naš Oče je v nebesih; nebesa so tedaj tudi naša domovina. Ravno zato so pa tudi mnogi zmed mučencov Kristusovih, vpraševani po svoji domovini, neverskim sodnikom v nebesa kazaje odgovarjali: „V nebesih smo doma; nebesa so naša domovina! — Z besedami: „kteri si v nebesih“ tedaj tudi mi na znanje dajemo, da imamo nebesa za svojo pravo domačijo, nikar pa te zemlje!

Besede: „kteri si v nebesih,“ nas

c) opominjajo, da svoje serce odtergujmo od posvetnega in le v nebesa povsdigujemo, kedar molimo. — Sv. Bernard je vselej kedar je moliti začel, v nebesa povzdignil svoje oči, da bi svoje serce in svojega duha odtergal od posvetnega in obernil do nebeškega. Tudi on bi bil lahko govoril z aposteljnom. „Naše bivanje je v nebesih.“ (Filip 3, 20.) In ker se mu je naj boljši zdelo in naj pripravniši, tako moliti, nagovarjal je tudi druge, naj enako molijo. Rekel je med drugim: „Gotovo se spodobi, da takrat, kedar molimo, stopimo v nebeški preddvor, stopimo v tisti prelepi grad, v kterem kralj kraljev sedi na svojem bližečem tronu, obdan od brezštevilne trume zveličanih duhov.“ — Kdor

se med molitevjo tako rekoč v nebesa ne povzdigne, ampak na zemlji biva s svojimi mislimi; kdor s svojim jezikom kliče k Očetu v nebesa, s svojim sercem pa je zamaknjen v posvetne reči, zastonj bo molil: „Oče naš! kteri si v nebesih.“

9. Iz predgovora „Očenaševega“ si zamoremo posneti mnogo lepih naukov. Med drugimi te le:

a) Ljubi kristijan! Bog je tudi tvoj Oče, ki te je vstvaril, pri svetem kerstu za svojega otroka dovzel, za večno življenje namenil. Bodi tudi ti njegov dober otrok, in kedarkoli moliš „Očenaš“, se v mislih vselej podaj k svojemu nebeškemu Očetu z zaupanjem, ljubeznijo, spoštovanjem in vdanostjo v sveto voljo božjo.

b) Ko je pa tudi Bog nas vseh oče, imej vse ljudi za svoje brate, ljubi jih, in zanje môli.

c) Zdihuj pa tudi po nebeškem kraljestvu, v kterem prebiva naš Oče nebeški! Prosi ga priserčno vseh gnad, ti v zveličanje potrebnih, in si jih pridno obračaj v svoj pravi blagor! Zdihuj z Davidom rekoč: „Kako ljube so mi tvoje prebivališča, Gospod bojnih trum! Moja duša hrepení in medli po lopah Gospodovih. Moje serce in moje meso se veselí v živem Bogu... Blagor jim, kteri prebivajo v tvoji hiši, o Gospod! vekomej in vekomej te bodo hvalili.“ (Ps, 83, 2. 3. 5.) Amen.

XIII. Keršanski nauk.

Posvečeno bodi tvoje ime.

1. Začel sem vam razlagovati naj imenitnišo in naj boljšo zmed vseh molitev, ter „Očenaš“ ali Gospodovo molitev. Pravil sem, da je ta molitev naj imenitniša in naj boljša zavoljo svojega začetka, zavoljo svojega zapopadka, zavoljo svoje prijetnosti in zavoljo svoje moči. Tudi sem vam povedal, da se Očenaš razdelí v en ogovor in sedem prošenj. Slišali ste, kteri je ogovor, zakaj imenujemo Boga „očeta“, zakaj ga imenujemo „našega“ očeta, in zakaj pravimo: „kteri si v nebesih“. Danes pa prestopimo na pervo prošnjo „Očenaša“, ktera je:

Posvečeno bodi tvoje ime.

2. Že od nekdaj je Bog tirjal, da bi se posvečevalo njegovo presveto ime. „Ako sem jaz Oče, kje je moja čast? Ako sem Gospod, kje je strah (spoštovanje) pred menoj? govorí Gospod bojnih trum“ po preroku Malahiju (1, 6.). In Jezus kakor nas na mnogih drugih krajih tako nas tudi v „Očenašu“ uči posvečevati presveto božje ime rekoč: „Posvečeno bodi tvoje ime.“ In to ravno je perva prošnja Gospodove molitve. S to prošnjo tedaj prosimo, da bi bilo božje ime vselej in povsod prav spoznano in posvečevano ali češčeno. In to je tudi res ne le spodobno, ampak tudi pravično, da naj poprej in pred vsem drugim gledamo na to, kar zadeva božjo čast, po tem pa še le se oziramo na svoje lastne potrebe in na potrebe svojega bližnjega. Karkoli namreč je stvarjenega, stvarjeno je le zavoljo božje časti; in pervi cilj in konec, zavoljo kterega smo stvarjeni in na ta svet postavljeni tudi mi ljudje, je, da povišujemo božjo čast. Ker pa brez božje pomoči ne moremo storiti nič dobrega, in tedaj tudi ne moremo prav posvečevati božjega imena, prosimo v to božje milosti in pomoči, kedar izgovarjamo v „Očenašu“ besede: „Posvečeno bodi tvoje ime.“—

S tim bi bila prav na kratko razložena perva prošnja Gospodove molitve. Pa je preimenitna, da bi vam je nekoliko obširniši ne razložil. Dovolite tedaj, da vam bolj določno odgovorim na vprašanje:

3. Kaj prosimo s pervo prošnjo „Očenaša“ ali z besedami: „Posvečeno bodi tvoje ime?“

S temi besedami prosimo:

a) Da bi vsi ljudje na zemlji božje lastnosti in popolnamosti bolj in bolj spoznavali, pravega Boga častili in molili. Veliko namreč je ljudi na zemlji, ki prave vere nimajo, ki pravega Boga ne spoznajo in ga torej tudi ne časté. Veliko je molikovavcev, ki molike molijo, ter božje stvari po božje časté. Veliko je bogotajcev, kteri zametavajo vse verske resnice, da bi v spanje zazibali svojo nepokojno vest in mirno živeli v svojih grehih. Veliko je krivovercev, kteri v nič devajo to ali uno resnico naše svete vere, in Boga ne časté tako, kakor hoče on češčen in hvaljen biti. Koliko je Judov, kteri ne verujejo v Jezusa, božjega Sina in našega Gospoda in našega odrešenika! Za vse te in za vse ljudi po vsem širokem svetu prósimo s pervo prošnjo Očenaša, da bi jim Bog s svojo vsemogočno gnado oči odperl, da bi pravega Boga spoznali, molili, in častili, kakor zasluži.

Kedar molimo: „Posvečeno bodi tvoje ime,“ s tim prosimo:

b) Da bi se grešniki spokorili, k Bogu spreobernili, in da bi jenjalo vse pohujšanje, ter bilo vse po volji božji na zemlji. — Ko bi tudi grešniki božje ime posvečevali, kakor so ga posvečevati dolžni, o kako dobro bi bilo po tem na zemlji! Greh bi tako rekoč z zemlje zginil, ljubezen in mir bi med ljudmi kraljevala, in božji blagoslov bi v obilni meri lil na človeški rod. Ali kaj-ko ni tako! Grešniki nočejo Boga spoznavati tako, kakor so ga spoznavati dolžni; zavoljo tega pa tudi božjega imena ne posvečujejo tako, kakor bi ga pozvečevati imeli. Iz tega pa pride tolika sila pregreh, ktere svet zalivajo, pride toliko natolcevanja in krivih sodeb med ljudmi, toliko lakomnosti pri posojevanju, krivic in goljufij pri kupčijah in barantijah, nezvestobe clo med zakonskimi, toliko preklinjevanja in vjedanja clo med bližnjo žlahto, toliko nevošljivosti

in sovraštva clo med sosedi. Ko bi človek prav spoznal Boga in njegove lastnosti, prav v živo čutil, da je vsegapričujoč in vsegaveden, kako bi zamogel pač tako prederzno grešiti pred njegovim očesom! Ko bi prav spoznal in v živo čutil, da je Bog večno srečo v večnem življenju obljubil tistim, kteri njegove zapovedi spolnujejo in mu dolžno čast skazujejo; in da nasprot večno gorje v večnem pogubljenju žuga tistim, kteri njegove zapovedi prelomljujejo in mu z vsem svojim pregrešnim življenjem nečast delajo: ali bi mu bilo pač mogoče, da bi tako prederzno prelomljal zapovedi vsegamogočnega Boga, in tako gerdo zaničeval svojega nebeškega, naj večega dobrotnika? Zatorej je potrebno, moliti za grešnike, da bi Boga spoznali, spreobernili se in spokorili. In to storimo s pervo prošnjo Gospodove molitve, kedar molimo: „Posvečeno bodi tvoje ime.“

Z besedami: „Posvečeno bodi tvoje ime“ pa prosimo

c) tudi za vse pravične, da bi v dobrem rastli in nikdar Boga ne zapustili. — Ko bi vsi ljudje na zemlji božje ime posvečevali, bi ne bil le samo greh s sveta potrebljen, ampak bi se tudi lepo razcvetle na zemlji vse lepe čednosti, ktere so dopadljive Bogu in všeč poštenim ljudem. Zginile bi zmed ljudi nevošljivost, sovraštvo in krivica, in namesto njih bi se med njimi vdomačila mila ljubezen, ktero nam Kristus tolikanj priporoča, in ktera se veseli, kedar se bližnjemu dobro godi. Božje presveto ime bi nikdar ne bilo ponidoma izrekovano, nikdar ne zaničevano ali preklinjevano, temveč bi bilo vsegdar hvaljeno in visoko češčeno. Bližnjemu sleherno razžaljenje iz serca odpustivše bi nas podpiralo terdno vpanje, da bi dobrotljivi in vsmiljeni Bog tudi nam odpustil vse naše grehe. Prizadevali bi si enaki postati svetemu Krizostomu, čegar serce ni čutilo drugega razžaljenja kakor božjega, in kteri se ni ničesar drugega bal razun greha. Ta sveti mož je pač prav posvečeval sveto božje ime; zatorej je pa tudi ves gorel za božjo čast in zveličanje duš. Neprenehoma je svaril pred napakami in nerodnostmi takrat med ljudmi navadnimi; neprestrašeno je prijemal razvade in pregrehe tedajnega sveta, akoravno se je s tim hudobni cesarici Evdoksiji zameril tako močno, da mu je clo po življenju streči jela. In ko

je ravno premišljevala, ali bi svetega moža umorila ali bi ga le iz dežele spodila, jej reče eden njenih služabnikov, da se Krizostom ne boji ne tega, ne unega. Pregnanstva iz dežele se ne boji, ker razun nebes ne pozna nobene druge domačije. Pa tudi smerti se ne boji, ker želi ločen biti od tega sveta, da bi tam na unem svetu prišel v tisti srečni kraj, v kterem bo Boga gledal iz oči v oči. Krizostom se ne boji nikogar drugega razun Boga, in nima strahu pred nobeno drugo rečjo razun pred grehom. Tako, glejte, je bil ta sveti mož vnet za Boga in za vse dobro, ker je vedel prav posvečevati sveto božje ime. Tudi mi bi bili enako vneti za Boga in za vse dobro, ter skerbni za lepe čednosti in dobre dela, ko bi božje ime posvečevali tako, kakor smo ga posvečevati dolžni. Ker pa človek vsega tega ne more dospeti iz lastne moči, ako ga pri tem Bog ne podpira, potrebno je prositi Boga, da nam on pri tem na pomoč pride, da bomo zmerom bolj in bolj v dobrem rastli, in da bi Boga nikoli ne zapustili. In vsega tega prosimo Boga s pervo prošnjo „Očenaševo," ter z besedami: „Posvečeno bodi tvoje ime".

Z besedami. „Posvečeno bodi tvoje ime," prosimo poslednjič:

d) Da bi se Bogu nikoli nobena nečast ne godila ne z nevero ali krivovero, ne s preklinjevanjem in drugimi hudobijami, ne z nekeršanskim življenjem, temveč da bi vsi ljudje živeli Bogu v čast, in da bi vsi prav posvečevali sveto božje ime.

4. Kdo pa prav posvečuje sveto božje ime?

Božje presveto ime prav posvečuje tisti, ki Boga časti ne le z jezikom, ampak tudi z djanjem.

a) Božje prosveto ime posvečuje tisti kristijan, kteri s svojim jezikom Bogu čast in hvalo prepeva, ter rad moli, se rad pogovarja od svetih reči, in vsak čas in ob vsaki priložnosti poveličuje presveto božje ime, kakor ga poveličujejo nebeški duhovi, ki v enomer prepevajo rekoč: „Svet, svet svet je Gospod Bog bojnih trum;" (Izaija 6, 3,) ali kakor ga je poveličeval pobožni Job (1, 21.), ki je clo v sredi svojega terpljenja govoril, ter rekel: „Kakor je Gospodu dopadlo,

zgodilo se je. Ime Gospodovo bodi češčeno!“ — Enako je poveličeval tudi kraljevi prerok David presveto božje ime, ter je v prelepem psalmu skliceval vse stvari, naj bi čast in hvalo dajale Gospodu. Prepeval je: „Aleluja! Hvalite Gospoda z nebes; hvalite ga na višavah! Hvalite ga vsi njegovi angelji; hvalite ga vse njegove bojne trume! Hvalite ga solnce in luna; hvalite ga, vse zvezde in luč! Hvalite ga nebés nebesa, in vse vode, ktere so nad nebesi (to je: nad podnebjem)!.. Hvalite Gospoda na zemlji zmaji in vsi brezni! Ogenj, toča, sneg, led, vihar, ki njegovo povelje spolnujejo! Hribi in vsi griči, rodno drevje in vsi cedri! Zverina in vsa živina, laznina in perutnina! Kralji zemlje in vse ljudstva, poglavarji in vsi sodniki zemlje! Mladenči in device, stari in mladi naj hvalijo ime Gospodovo! ker njegovo ime samo je visoko.“ (Ps. 148, 1—4, 7—13.) — Ravno tako so poveličevali presveto božje ime trije Izraelski mladenči v Babilonski razbeljeni peči, v ktero so bili verženi, ker Nabuhodonozorjeve zlate podobe niso hotli moliti in po božje častiti. Kakor kralj David so tudi ti trije bogaboječi mladenči v sredi nesnanega ognja sklicevali vse božje stvari, da bi prišle, in hvalile Gospoda. (Dan. 3.) — In od svetnikov beremo, da so ves čas življenja clo do sadnjega zdihleja Boga hvalili in poveličevali njegovo sveto ime. Da od drugih nič ne povem, naj le samo svetega Frančiška Serafina v misel vzamem. Znano je od tega svetega moža, da nikdar ni izgovoril presvetega imena Jezusovega razun z naj večim spoštovanjem. Če je tu ali tam ponameroma našel kak listek ali papir, na kterem je bilo zapisano presveto božje ime, pobral ga je spodobno in skerbno shranil v svoji stanici (celici). In tudi svojim podložnim je veleval, naj delajo ravno tako.

b) Nikakor pa še ni zadosti, božje ime le v sercu častiti in ga z jezikom hvaliti, temveč je potrebno, posvečevati ga tudi z djanjem. Same besede brez djanja so prazen glas, so kapnica brez vode. Posvečuj torej, ljubo keršansko serce! posvečuj presveto božje ime z čistim in svetim življenjem, ter se clo sence greha ogibaj! Posvečuj Gospodovo ime z dobro mislijo, z dobrim, svetim namenom pri vsem svojem djanju in nehanju, kakor nam sveto pismo veleva rekoč: „Ako jeste ali

pijete ali kaj drugega dopočnete, storite vse v božjo čast.“ Posvečuj presveto božje ime tudi s ponižno vdanostjo v presveto voljo božjo, ter voljno prenašaj, kar ti Bog hudega pošilja ali težavnega naloži. Srečo in nesrečo, veselje in žalost radovoljno sprejemaj iz božjih rok in z hvaležnim sercom. Posvečuj božje ime tudi z zvestim spolnovanjem vseh dolžnost svojega stanu, in se v vseh rečeh pravičnega skazuj pred Bogom in pred ljudmi. — Kdor tako ravna, v djanju, posvečuje sveto božje ime, kakor prosimo v pervi prošnji Gospodove molitve, kedar molimo: „Posvečeno bodi tvoje ime!“

5. Ali je pa zadosti, da človek sam za sebe skerbi, da božje ime posvečuje, in da Bogu na čast živi?

To še ni zadosti, ampak je treba skerbeti zraven tega, da tudi drugi ljudje posvečujejo sveto božje ime. Kedar tedaj molimo: „Posvečeno bodi tvoje ime,“ s temi besedami med drugim tudi prósimo božje pomočí, ktera naj bi nas podpirala, kedar se trudimo in si prizadevamo, da bi tudi druge ljudi napeljali, naj posvečujejo božje ime. — Pripomoči pa, da tudi drugi ljudje božje ime posvečujejo, zamoremo:

a) da se lepo obnašamo, in tako jim svetimo, s pobožnim zgledom, s kterim jim pot kažemo. Kdo ne ve, kako veliko moč ima lep zgled do človeškega serca! Lep zgled bližnjega k dobremu spodbada, mu serce meči, da svojo nerodnost spozna, se svojega pregrešnega življenja kesa, in si prizadeva poboljšati se. Marskterega togotneža je poterpežljivost njegovega pohlevnega soseda ozdravila od njegove hude jeze in togote. Marskteremu nečistniku je ljuba nedolžnost, ktera je tako milo iz obličja sijala pobožnemu človeku, tako močno v serce segla, da se je začel sramovati in kesati svojega razuzdanega življenja. Marskterega mlačnega kristijana je gorečnost njegovega tovarša vnela za enako gorečnost. Zatorej lepo pravi sv. Frančišek Salezijan: „Ena sama unca zgleda je več vredna, kakor sto funtov besedi.“ Premišljevanje življenja in zgledov svetnikov je svetega Avguština ogrelo in vnelo, da jih je začel posnemati, in da je tudi on sam svetnik postal. — Pervi kristijani so živeli tako lepo in sveto, kakor bi angelji bili v človeškem telesu. Vse njih

djanje in nehanje je merilo le v to, da bi češčevali in poveličevali presveto ime božje. In njih lepe čednosti so pripomogle, da se je tako naglo širila po svetu sveta vera Jezusova. — Veliki Judovski duhoven je v zlat trak vrezano božje ime na svojem čelu privezano imel, da bi njegov pogled opomnil slehernega Izraelca na njegovo pervo in naj imetnišo dolžnost, da posvečuje sveto ime božje. Enako moramo tudi mi prenašati pred svojimi brati presveto božje ime, to je poveličevati ga moramo z vsem svojim djanjem in nehanjem, da vidijo naše lepe zglede, ter z nami vred poveličujejo presveto Božje ime. To dolžnost nam tudi naš Gospod in zveličar prav močno na serce navezuje rekoč: „Luči ne prižigajo, da bi jo pod mernik stavili, ampak na svečnik, da sveti vsem, kteri so v hiši. Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaše dobre dela, in časté vašega Očeta, kteri je v nebesih.“ (Mat. 5, 15. 16.) Rávno to nam tudi sv, Peter (I. 2, 12.) priporoča, ko pravi: „Imejte lepo življenje med neverniki, da, ko vas obrekujejo ko hudodelnike, vaše dobre dela vidijo, in Boga časte dan obiskovanja.“ — Glejte, ljube duše! po takem potu skerbimo s svojim djanjem in ravnanjem, da tudi drugi ljudje posvečujejo sveto božje ime. In oj kako blago delo, kako sveto opravilo je to! Gotovo ne moremo boljšega dela delati, ne svetejšega opravila opravljati, kakor je to, če kako dušo rešimo in jo Bogu pridobimo!

Da drugi ljudje božje ime posvečujejo, pripemoremo tudi

b) da svarimo, opominjamo in strahujemo svoje brate. S. Bernard pravi: „Če Gospoda, svojega Boga, ljubiš iz celega svojega serca, in bi vidil, da ga kdo preklinja in zaničuje, in da namesto posvečevati božje ime, ga prav gerdo onečastuje, povej mi, bi mar zamogel to prenašati z mirnim sercom?“ Gotovo ne! Ravno zato se moramo na vso moč potegovati za božjo čast in poveličanje božjega imena. Koliko duš je, ktere ravno zavoljo tega ne posvečujejo svetega božjega imena, ker nimajo človeka, da bi jih z ljubeznijo svaril in opominjal! Koliko duš je, ktere bi ne padle v pogubljenje, ako bi njih naprejpostavljeni nad njimi čuli, in jih s keršansko ljubeznijo zavračali in strahovali, ter napeljevali, prav posvečevati božje ime. Za take, ljubi moji! skerbite, da bodo vredno posvečevali presveto božje ime.

Nikar sè ne izgovarjajte, kakor nekdaj hudobni Kajn, ki je nedolžnega brata ubil, po tem pa še prešerno Bogu odgovoril: „Sem mar jaz varh svojega brata?“ Nikar ne recite, da imajo pamet in um, in naj se po njem ravnajo; in da imajo duhovne pastirje, ter naj jih poslušajo!“ Ali mar ne veste, da smo tudi za zveličanje svojega bližnjega skerbeti dolžni, in sicer toliko kolikor je v naši moči? S takim izgovorom na jeziku bi nikakor ne mogli prav moliti perve prošnje „Očenaševe“: „Posvečeno bodi tvoje ime.“ S temi besedami namreč na znanje dajemo, da želimo, da bi bilo posvečevano božje ime. Če pa pri tem ne storimo, kolikor zamoremo, da bi tudi drugi ljudje posvečevali presveto božje ime; bi nikakor ne bila resnična naša molitev. Tudi nikar se ne bojmo, da se bomo ljudem zamerili, ako se goreče potegujemo za božjo čast. Pametnim in poštenim ljudem se zamerili ne bomo, ako se pa nespametnim in hudobnim ljudem zamerimo, kaj si je na tem! Boljši je, ljudem se zameriti, kakor pa Bogu! S. Ludovik, Francozki kralji, je ves gorel za božjo čast. Da bi vse preklinjevanje in vse bogokletstva potrebil iz svojega kraljestva, dal je postavo, po kteri se je slehernemu bogokletnežu in preklinjevavcu z žarečim železom znamnje užgalo na ustnice, in je tudi res vkazal nad enim naj imenitniših prebivavcov Parižkega mesta zverševati to postavo. Ljudstvo je sicer mermralo in godernjalo nad to ojstro postavo. Bogoljubni kralj pa se za to ni zmenil, marveč je rekel: „Naj me obirajo in ogovarjajo, kolikor le koli hočejo; za vse to mi ni mar. Prav rad preterpim vse to, ako le s tim vse bogokletsvo potrebim iz svojega kraljestva.“ — Enako naj tudi nas nobena neprijetnost in zamera pri ljudeh nazaj ne derži in ne vstavlja, kedar se poganjamo za božjo čast in se potegujemo za posvečevanje božjega imena!

Da bodo drugi ljudje božje ime posvečevali moramo:

c) tudi za nje moliti, da bi Bogu v čast živeli in božje ime posvečevali. Oh koliko tisučev, koliko milijonov ljudi živi brez spoznanja božjega imena, in po temi tavajo, ker se znajdejo v neveri ali krivoveri! Tudi oni bi mogli božje ime posvečevati, tudi uni bi mogli Očeta nebeškega poznati in ljubiti. Tudi njih se moramo torej v ljubezni spomin-

jati, kolikorkrat koli molimo: „Posvečeno bodi tvoje ime!“ in moramo Boga prositi, da bi tudi oni kmalu ravno tako z nami vred molili, ter posvečevali in poveličevali presveto božje ime. — Marskterikrat vtegnemo priti tudi v take okoljščine, da svojega grešivšega bližnjega ne moremo in tudi ne smemo kar naravnost svariti in opominjevati, akoravno vidimo, da je svarjenja potreben. Ko bi ga namreč svarili, bi s svojim svarjenjem več hudega storili, kakor dobrega. O takih primerlejih molimo zanj, da mu Bog serce omeči in ga na pravi pot zaverne, ter zaverne na pot pokore in poboljšanja. Posnemajmo sveto Moniko, ktera je tako pridno molila za svojega zašlega sina Avguština, dokler mu ni gnade pravega spokorjenja od Boga sprosila. — O da bi pač tudi mi prav pridno za spreobernenje grešnikov Boga prosili, kako tečna in vspešna bi bila taka molitev! Gotovo bi marskteri spokornik, ki je poprej pregrešno živel in nečast delal božjemu imenu, zdaj z nami vred priserčno molil v „Očenašu“: „Posvečeno bodi tvoje ime.“ Molil bi to prošnjo z jezikom in sercom, in jo spričeval z besedo in djanjem!

6. Preden sklenem, naj vam še na to le vprašanje odgovorim:

Ali mar Bog potrebuje, da mi skerbimo za njegovo čast?

Nikakor ne! Bog ne potrebuje, da bi mi le skerbeli za njegovo čast. Zakaj božje ime je in ostane sveto, če ga tudi mi ne častimo. Toda gorje nam, ako nočemo častiti presvetega božjega imena! Bog nam zapoveduje: naj ga mi molimo, hvalimo in poveličujemo, ker je to naša velika in preimenitna dolžnost. Bog namreč je naš Stvarnik in mi smo njegove stvari. Torej moramo spoznati od ene strani, da vse imamo le od Boga in od druge strani, da je Bog neskončno visok in veličasten, in brez tega spoznanja ne moremo doseči svojega zveličanja. Bog nam je zapovedal, da ga molimo, hvalimo in poveličujemo, in je tako veliko več za nas skerbel, kakor pa za samega sebe. In kedar molimo: „Posvečeno bodi tvoje ime!“ prav za prav s to prošnjo nič ne prídevamo božjemu veli-

častvu, ktero je že samo ob sebi neskončno popolnoma, ampak le bolj skerbimo za svoje lastno zveličanje in nekdajno veličastvo v nebesih, kar lahko posnamemo iz Pavlovih besed, ki pravi: „Božja volja je vaše posvečenje.“ (I. Tes. 4, 3.) Amen.

XIV. Keršanski nauk.

Pridi k nam tvoje kraljestvo.

1. V zadnjem keršanskem nauku sem vam razlagal pervo prošnjo keršanskega „Očenaša“, ktera je: „Posvečeno bodi tvoje ime.“ V pervi prošnji — sem vam pravil, prosimo: da bi vsi ljudje na zemlji božje lastnosti in popolnosti bolj in bolj spoznali, in Boga prav častili in molili; da bi se grešniki k Bogu spreobernili; da bi pravični v dobrem rastli in nikdar Boga ne zapustili; da bi se božjemu presvetemu imenu nikoli nobena nečast ne godila ne z nevero, ne s krivero, ne s preklinjevanjem ali nekerščanskim življenjem. Povedal sem tudi, kako da moramo z jezikom in djanjem Boga častiti in posvečevati presveto božje ime. Skazoval sem vam na dalje, da še ni zadosti, da človek le sam posvečuje presveto božje ime; treba je tudi, sem rekel, skerbeti, da tudi drugi posvečujejo sveto božje ime, zato pa skerbimo: če se lepo obnašamo, svarimo opominjevamo in strahujemo grešnike in če za nje molimo. Na zadnje sem vam še pravil, da Bog nikakor ne potrebuje, da mi skerbimo za njegovo čast. Božje ime je in ostane sveto, če ga tudi mi ne posvečujemo. Bog pa nam zapoveduje, častiti, hvaliti in poveličevati ga, ker je to naša preimenitna dolžnost, in ker se ne moremo drugač vredne storiti večnega zveličanja. — Danes pridemo pa do druge prošnje Gospodove molitve, ktera je:

Pridi k nam tvoje kraljestvo.

2. Ker smo božji otroci, prosimo po vsi pravici naj poprej in in pred vsem drugim, da bi bilo božje presveto ime povsod spoznano in češčeno. Ker se pa to naj lepši in naj boljši godi v cerkvi Jezusovi, v človeškem sercu, o kterem prebiva posvečujoča gnada božja, in v nebesih, v kterih svetniki in izvoljeni Boga časte in hvalijo, molimo za besedami: „Posvečeno bodi tvoje ime“ — kar druge besede: „Pridi k nam tvoje kraljestvo.“

Cilj in konec vseh naukov svetega evangelija je božje, je nebeško kraljestvo. S. Janez kerstnik je svoje pridigovanje s temi besedami začel: „Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo.“ (Mat. 3. 2.) Tudi Jezus je pričel svojo imenitno gorsko pridigo s tem, da je obetal nebeško kraljestvo, rekoč: „Blagor ubogim v duhu; njih je nebeško kraljestvo.“ (Mat. 5, 3.) Kedar se je iz Kafarnauma Jezus podal v pust kraj, iskale so ga množice in prišle do njega; in so ga priderževale, da bi ne šel od njih. On pa jim je rekel: „Tudi drugim mestom moram oznanovati božje kraljestvo, ker sem zato poslan.“ (Luk. 4, 42. 43.) O tistih štirdesetih dneh, o kterih je Jezus po svojem vstajenju še na zemlji bival, je on večkrat govoril s svojimi učenci, od nebeškega kraljestva. In vsem ljudem brez razločka kliče: „Iščite naj poprej božjega kraljestva!“ (Mat. 6, 33.) Ravno tako nas u „Očenašu“ moliti uči: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!

Ker se tedaj tolikrat od božjega ali nebeškega kraljestva govorí, vprašujem:

Kaj je in kolikero je božje kraljestvo, za ktero prosimo v drugi prošnji Gospodove molitve?

Odgovorim, da beseda „božje kraljestvo“ ima po nauku svetega pisma in svetih cerkvenih učenikov trojni pomen, in sicer:

a) Božje kraljestvo je sveta katoliška cerkev, ktero je Jesuz Kristus postavil, in jo neprenehoma vlada on, njen nevidni poglavar;

b) Božje kraljestvo je kraljestvo gnade, s ktero Bog po veri, po upanju in po ljubezni kraljuje v pravičnih dušah.

c) Božje kraljestvo so tudi v nebesa, v kterih Bog kraljuje čez vse angeljske verste, in čez vse izvoljene, in je njih večno plačilo in njih naj veča sreča. Glejte! po teh treh kraljestvih segajo naše želje, kedar molimo: „Pridi k nam tvoje kraljestvo.“

3. Pa poglejmo bolj na drobno svete besede: „Pridi k nam tvoje kraljestvo“, ter drugo prošnjo „Očenaševo“.

a) V drugi prošnji Gospodove molitve sami za sebe sicer ne prosimo, da bi nas Bog vzel v svoje božje kraljestvo tukaj na zemlji, ktero kraljestvo je sveta cerkev Jezusova. Mi namreč se že nahajamo v tem božjem kraljestvu, ter v sveti cerkvi Jezusovi, ker smo kerščeni in smo kristjani. Prosimo pa sami za sebe, da bi nas Bog do konca našega življenja ohranil v pravi cerkvi in sveti veri Jezusovi. V ozir drugih ljudi pa prosimo v tej prošnji, da bi Bog svoje kraljestvo, to je svojo cerkev in pravo vero po vsem svetu razširjal in uterdoval; da bi se Judje in neverniki podvergli sveti veri Jezusovi, spoznali pravega Boga in sprejeli resnico; da bi se tudi razkolniki in krivoverci povernili v pravo cerkev, ktero so zapustili; in da bi bil po tem takem le en hlev in en pastir. Sv. Frančisek Ksaverjan je marsikterikrat čudovaje se gledal, kako francozki in španjski tergovci svoje življenje v nevarnost postavljajo samo zavoljo tega, da bi obogateli na časnem blagu. To gledaje je zdihoval, ter rekel: „Kako je to! Ali je mogoče, da so ti možje vse bolj goreči, da bi si vterdili svojo časno srečo in si nabirali minljivih zakladov, kakor pa sem jaz, da bi Bogu duše pridobival, in razširjal njegovo kraljestvo! Vsak dan molim: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ in sem vendar le prelen in prenemaren, da bi v razširjanje tega božjega kraljestva kaj pripomogel!“ Ta misel ga spodbode, da prime palico v roke, potuje v daljno Indijo in v odročno Japonijo, da bi ondi duše klical in sprejemal v božje kraljestvo. Ne vstraši se nobene nevarnosti ne na kopnem ne na mokrem, ne vstavljajo ga ne hribi ne doline, ne zmaga ga ne lakota ne žeja, ne vžugajo ga ne pusti kraji ne divji ljudje. Z britko martro v rokah hiti med molikovavce,

da bi neznani svet pridobil Kristusu in njegovi sveti cerkvi, in revne satanove sužnje pripravil v miljeno prostost božjih otrok. Frančišek sam je po spričevanju verjetnih mož spreobernil 52 dežel, znamnje svetega križa v čast pripravil 3000 milj na dolgo in široko, in skorej tisuč tisučev molikovavcev kerstil z lastno roko. Ta sveti mož je pač res ne le z besedo, ampak tudi z djanjem molil: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ — Kaj pa mi, ljubi moji! storimo za razširjanje božjega kraljestva? Vem, da se ne moremo vsi podati na misijon v daljne tuje kraje, neverskim ljudstvom oznanovat sveto evangelije in razširjat in uterdovat med njimi božje kraljestvo: pri vsem tem pa le vendar zamoremo moliti, priserčno moliti, da bi se sveta cerkev božja zmerom dalj razširjala in uterdovala na zemlji. Zraven tega zamoremo tudi podpirati z miložnjo misijonarje ali oznanovavce svete vere Jezusove, ki med neverniki in molikovavci v daljnih pokrajinah zemlje oznanujejo svetega evangelija zveličanske nauke. Priložnosti za odrajtovanje takih milodarov nam ne manjka, ker nam je clo od više gosposke zapovedano, milodare nabirati leto za letom med očitno službo božjo za oznanovavce svete vere po Turških pokrajinah in po zamorski Afriki.

Kakor pa od ene strani prosimo v drugi prošnji Gospodove molitve, da bi Bog svoje kraljestvo, to je svojo cerkev in pravo vero po vsem svetu razširjal in uterdoval; ravno tako prosimo s to prošnjo od druge strani, da bi Bog razdeval kraljestvo hudičevo, to je pregrehe, nevero in vse zmote. Te reči morajo goreče prositi tako grešniki kakor tudi pravični. — Pravim, da morajo grešniki priserčno prositi, da bi Bog razdeval in zatiral kraljestvo satanovo. Ako Bog ne gospoduje v človeškem sercu, gospodujejo pa v njem satan, hude strasti in pregrehe. To je pa zares žalosten in prežalosten stan, ako človek služi takim trinogom! Zatorej je res potrebno, da grešni človek prav goreče moli: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ in da prav priserčno Boga prosi, naj bi se ga Bog usmilil, ter ga rešil iz sužnosti hudičeve in iz sužnosti pregrehe, iz ktere se sam rešiti ne more. — Pa tudi pravični morajo v drugi prošnji „Očenaševi“ prositi pomoči božje, da bi jih obvarovala kraljestva hudičevega. Akoravno so namreč pravični jarm

satanov otresli in jarm pregrehe od sebe vergli; vendar le niso še varni, da bi se v staro sužnost ne mogli poverniti. Sv. Pavl pravi: „Kdor stoji, naj gleda, da ne pade.“ Če so tudi hude strasti vkrotili, jih vendar le niso popolnoma vdušili in iz sebe potrebili. Zmerom še čutijo s svetim Pavlom vred postavo v svojih udih, ktera se bojuje zoper postavo duha, in jih v sužnost deva pod postavo greha, ktera je v njihovih udih; (Rimlj. 7, 23.) zmerom še čutijo vojsko med duhovnim in mesenim človekom. V tej hudi vojski pa ne morejo obstati brez božje pomoči. Tedaj morajo tudi pravični moliti in goreče prositi, da bi jih Bog obvaroval pred kraljestvom hudičevim in pred kraljestvom greha zdaj in vselej do konca življenja. — In kakor prosimo, da bi Bog med nami in v našem sercu zaterl kraljestvo satanovo in kraljestvo pregrehe, prosimo ob enem, da bi tudi med drugimi ljudmi po vesoljnem svetu razdiral in zatiral kraljestvo hudičevo, ter pregrehe, nevero in vse zmote.

b) V drugi prošnji Gospodove molitve na dalje prosimo, da bi nam Bog dodelil svojo gnado, vero, upanje in ljubezen, in v nas vedno množil. Ni še namreč zadosti, da bi le samo božje kraljestvo na zemlji k nam prišlo, to je, da bi bili sprejeti v sveto cerkev božjo. Zakaj veliko se jih nahaja v sveti cerkvi božji, pa se pri tem vendar le pogubé. Ravno zato prosimo v drugi prošnji „Očenaševi“ tudi še za kraljestvo gnade, to je: mi prosimo, da bi Bog ne le v našem sercu, kakor smo že poprej v mislih imeli, zaterl kraljestvo pregrehe, ter potrebil iz njega vse pregrešne misli in želje in vse dela tame, in pokončal v njem vso oblast satanovo; ampak da bi v našem sercu tudi prebival s svojo vsemogočno gnado, po kteri bi v čednostih rastli in se bogatili na dobrih delih. Gnada božja namreč je tisti studenec žive vode, od kterega je Jezus Samarijanki govoril pri Jakobovem vodnjaku rekoč: „Slehern, kteri pije od te vode (to je: od natorne vode iz Jakobovega vodnjaka), bo spet žejin; kdor pa pije od vode, ktero mu bom jaz dal, ne bo žejin vekomej: ampak voda, ktero mu bom jaz dal, bo njemu studenec vode izvirajoče v večno življenje.“ (Jan. 4, 13. 13.) Človek namreč zamore pokoj najti le samo v Bogu, za kterega je

vstvarjen, v spoznanju njegove resnice, v svetem življenju, pravi sveti Avguštin. Resnico pa spoznava in sveto živi le takrat, kedar se znajde v gnadi božji. Srečen tedaj človek, v kterem Bog prebiva s svojo gnado, da zamore reči s svetim Pavlom: „Živim, pa ne toliko jaz, ampak Kristus živi v meni.“ (Gal. 2, 20.) Gnada božja mu vero oživlja, mu upanje vterduje, mu ljubezen vnema, da se v vseh rečeh ravna po božji volji, zvesto spolnuje svete božje zapovedi. Ako Bog prebiva v naših sercih s svojo gnado, nam gnada božja vlada naše serca, da se ne ravnamo po hudem nagnenju in spačenem poželjenju, temveč po naukih svete vere, po pameti in po vesti, in po tem takem vživamo notranji mir in pokoj, kakor spričuje sv. Pavl rekoč: „Božje kraljestvo ni jed in pijača, ampak pravičnost in mir in veselje v svetem Duhu.“ (Rimlj. 14, 17.) Naša duša, dokler je čista in greha prosta, je sedež božji in veselje nebes. Glejte! kako srečen je človek, v čegar sercu je zastavljeno kraljestvo božje gnade, za ktarega prosimo v drugi prošnji Gospodove molitve. Kaj čuda tedaj, da so svetniki tako goreče prosili za to zveličavno kraljestvo gnade božje? Med drugimi je sv. Tomaž (z pridevkom: „Tomaž od Jezusa“) večkrat prav goreče molil to le molitev: „Pridi v serca, o predobrotljivi Oče! kraljuj v njih, o najviši Gospod! in vterdi si ondi svoje stanovanje. Če je moja duša tolikanj srečna, da zamore tukaj na zemlji tvoje kraljestvo postati, sem ves vdan, ako mi tudi, dokler je tebi dopadljivo, nekoliko dalj odmakneš nebeško kraljestvo, ter podaljšaš moje časno revno življenje. V nebesih namreč kakor tudi na zemlji ničesar drugega ne želim, kakor le samo tebe; in da le ti v meni s popolno močjo in neomenjeno oblastjo kraljuješ, so s tim spolnjene vse moje želje.“ — Ali pa čutiš tudi ti kristjan! kristjana! kako velika je sreča, ako Bog kraljuje s svojo gnado v človeškem sercu? Ako bi to prav čutil, bi gotovo prav goreče molil mile besede: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ bi gotovo prav priserčno prosil božje gnade. In bi je ne prosil samo, ampak bi tudi vse storil, kar je potrebno, da bi Bog s svojo gnado prebivati zamogel v tvojem sercu, v tvoji duši. Kazal bi z vsem svojim djanjem in ravnanjem, da zares hrepeniš po kraljestvu božje gnade. Pripravljen bi bil, rajši

umreti, kakor pa dovoliti, da bi greh gospodoval v tvojem trohljivem telesu. Greh namreč prežene Boga in njegovo sveto gnado iz človeškega serca. Skerbno bi odpravljal iz svojega serca vse, kar bi vtegnilo v njem razdreti božje kraljestvo. Varoval bi se napuha, lakomnosti, nečistosti, nevošljivosti, požrešnosti, jeze, lenobe in vsega hudega, ktero bi ti gnado božjo prepodilo iz tvojega serca. Vse tvoje misli in želje, vse tvoje besede in djanja bi bile tako obravnane, da bi se iz njih očitno kazalo, da hrepeniš po gnadi božji, po božjem kraljestvu v svojem sercu enako tistemu človeku, kteri je našel zaklad, v njivi skrit, in je šel, ter od veselja nad njim prodal vse, kar je imel, in je kupil tisto njivo; in enako tistemu tergovcu, kteri išče dobrih biserov, kteri, ko je našel en drag biser, je šel, in prodal vse, kar je imel, in ga je kupil. (Mat. 13, 44—46.)

c) Na zadnje v drugi prošnji Gospodove molitve tudi še prosimo, da bi po sedajnem življenju vsi v nebesa prišli, da bi nas Bog po smerti vzel v kraljestvo svojega veličastva, v kterem bomo ž njim vred kraljevali vsi vekomej. Tistega nebeškega kraljestva prosimo v drugi prošnji „Očenaševi“, kterega je prosil desni razbojnik na križu, ter rekel Jezusu: „Gospod! spomni se me, kedar prideš v svoje kraljestvo.“ (Luk. 13, 42.) Tistega veličastnega nadzemeljskega kraljestva prosimo z drugo prošnjo Gospodove molitve, ktero je večno srečno prebivališče izvoljenih božjih po poslednji sodbi. Res je sicer, da duše pravičnih, ako se v gnadi božji znajdejo ob svoji ločitvi iz tega sveta, in clo nobenega greha nimajo nad seboj, in jim nobenega dolga ni treba plačevati, — res je, pravim, da duše takih pravičnih kar naravnost gredo v kraljestvo veličastva božjega; toda njih telo takrat še ne gre v nebesa; s telesom vred pojdejo te svete duše v vesele nebesa še le po poslednji sodbi, ktera se bo godila po vstajenju teles, in pri kteri bodo iz Sodnikovih ust zaslišali prevesele besede: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta! in vzemite v posest kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta.“ (Mat. 25, 34.) To kraljestvo je naš cilj in konec, je naša edino prava, večno srečna domačija, v kteri ni ne lakote ne žeje, ne vročine ne zime, ne žalosti ne solz, ne terpljenja ne bolečine,

ne bolezni ne smerti, ampak večno veselje in neminljiva sreča. V tem kraljestvu tudi ni ne sebične samosvoje ljubezni, ne spačenega poželjenja, ne hudih strast, zakaj Bog sam bo ondi gospodoval nad našimi željami, nad našim sercom, nad našo dušo. — Po tem kraljestvu je tolikanj goreče hrepenel prerok David rekoč: „Eno sem Gospoda prosil, to ga bom še prosil, da bi prebival v Gospodovi hiši vse dni svojega življenja.“ (Ps. 26, 4.) „Kakor hrepeni jelen po studenčnici, tako hrepeni moja duša po tebi, o Gospod! Mojo dušo žeja po močnem, živem Bogu; kdaj bom prišel, in se prikazal pred božje obličje?“ (Ps. 41, 2. 3.) „Gorje meni, da se moje potovanje zdaljšuje!“ (Ps. 119, 5.) „Pelji me iz ječe, (o Gospod!) da preslavljam tvoje ime.“ (Ps. 141, 8.) — Po tem kraljestvu so tudi drugi prijatli in izvoljeni božji zdihovali. — Zdihujmo torej tudi mi prav iz dna serca po tem nebeškem kraljestvu, in to tem bolj, ker nas tolikanj reči priganja in naganja, da prav goreče po njem zdihujemo, da Boga prav priserčno zanj prosimo. Le pomislite, kako revno je naše življenje na tem svetu; koliko hudega na človeka leti od zibelke njegove do groba njegovega; koliko zime in vročine si vžije, koliko lakote in žeje prestane, koliko truda in terpljenja prebó, koliko zaničevanja in preganjanja preterpi! Vse to človeka priganja, hrepeneti po boljšem kraljestvu, kterega je Bog obljubil vsem pravičnim, in v kterem ne bo nič več ne nobene stiske, nič več ne nobene britkosti, nič več ne nobene solze. — Potniki smo na tem svetu, ki iz časnega življenja potujemo proti večnemu življenju v obilnem trudu in mnogih težavah. Kakor se tedaj pozemljiški potnik željno ozira proti tistemu kraju, v kterega je namenjen, ravno tako moramo tudi mi priserčno hrepeneti proti svoji večno srečni domačiji, proti nebeškemu kraljestvu. — Vedno vojskovanje je naše življenje na tem svetu. Vojsko imamo z hudim duhom; vojsko imamo z zapeljivim svetom; vojsko imamo s svojim lastnim hudim nagnenjem in grešnim poželjenjem. Ti trije sovražniki našega zveličanja si neutrudeno prizadevajo, da bi nas pogubili. Torej je pametno in prav, da si človek iz tolikanj nevarnega življenja s svetim Pavlom vred prav priserčno želi v boljše življenje, v kterem ne bo nobenega sovražnika, nobenih skušnjav, nobene nevarnosti več, ampak bo večni mir in

večni pokoj. Pametno je in modro, prav goreče moliti: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ — Pri vsem tem pa je le vendar veliko ljudi med keršanskim svetom, kteri bi vedno radi na zemlji ostali, in bi nikoli po nebesih ne vpraševali, ko bi imeli vedno dosti pozemeljskega premoženja in časnega blaga, in bi jim posvetno veselje nikoli ne vsahnilo. Kaj porečemo od takih ljudi? Nič drugega ne porečemo, razun to, da so slepi in nespametni: Slepi so, ker le po senci sreče segajo, za resnico pa in pravi blagor se ne zmenijo. Nespametni pa so, ker minljive, trohljive reči bolj obrajtajo memo neminljivih, nestrohljivih, ktere človeka večno in popolnoma srečnega storiti zamorejo. — Mi pa, ljubi moji! tako nikar ne ravnajmo, temveč tje gori proti nebesom v enomer obračajmo svoje misli in svoje želje.

Alj je pa že zadosti, da le samo želimo in prosimo nebeškega kraljestva? — Naka! to še ni zadosti, temveč moramo zraven tudi še delati za nebeško kraljestvo, ter zvesto po božji volji živeti. Jezus Kristus pravi: „Nebeško kraljestvo silo terpi in bo le silnim v last.“ In mladenču je rekel: „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi.“ (Mat. 19, 17.) Sv. Pavl uči; „Kteri se bojuje na premaganje, ni kronan, ako se ni po postavi vojskoval.“ (II. Tim. 2, 5.) Kralj David poje: „Ogibaj se hudega in delaj dobro; in prebival boš vedno in vselej“ to je: večno stanovanje boš imel v nebesih. (Ps. 36, 27.) Izraelci so morali sedem sovražnikov premagati, preden so prišli v obljubljeno deželo. Ravno tako moraš tudi ti, moj kristjan! braniti se in zmagati vse sovražnike svojega zveličanja, ako hočeš kdaj priti v božje kraljestvo v nebesih. — Pravični stare zaveze, apostelji, mučenci in drugi svetniki so veliko terpeli, in vse dragovoljno terpeli, ker so si nebeškega kraljestva želeli. Ravno tako moraš tudi ti delati in terpeti za nebeško kraljestvo. Kdor se pa noče truditi za nebeško kraljestvo, in svojega hudega pozeljenja noče strahovati in premagovati, tudi ne bo prišel v nebeško kraljestvo, ktero bo le silnim v del. Amen.

XV. Keršanski nauk.

Zgôdi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji.

1. Zadnjič sem vam razkladal drugo prošnjo „Očenaša“, in sem vam pravil, da v tej prošnji prosimo: a) da bi Bog svoje kraljestvo, to je: svojo cerkev in pravo vero razširjal in uterdoval po vesoljnem svetu; kraljesvto hudičevo pa, to je: pregrehe, nevero in vse zmote razdeval; b) da bi nam Bog dodelil svojo gnado, vero, upanje in ljubezen, in v nas vedno množil; c) da bi po tem življenju vsi v nebesa prišli. Tudi sem vam skazoval, da še ni zadosti, le samo želeti in prositi nebeškega kraljestva, temveč da moramo za nebeško kraljestvo tudi delati, ter zvesto spolnovati sveto voljo božjo. Zakaj Jezus pravi: „Nebeško kraljestvo silo terpi in bo le silnim v last“; in da mora božje zapovedi spolnovati, kdor hoče v življenje iti. (Mat. 19, 17.) — Danes pa vam bom razlagal tretjo prošnjo „Očenaša“, ktera je:

Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.

2. Kaj pa prosimo v tretji prošnji Gospodove molitve?

V drugi prošnji smo prosili, da bi božje kraljestvo k nam prišlo. Božje kraljestvo pa bo res k nam prišlo, če radi, zvesto in vsak čas spolnujemo sveto voljo božjo. Gospod namreč sam pravi: „Ne vsak, kteri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, temveč le tisti, kteri spolnuje voljo mojega nebeškega Očeta.“ (Mat. 7, 21.) In ravno zato prosimo v tretji prošnji: „Zgôdi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.“ — V tej prošnji tedaj prosimo najpoprej:

a) Da bi Bog nam vsem dal gnado, njegovo sveto voljo vselej, na tanjko in voljno spolnovati, kakor jo angelji in svetniki v nebesih spolnujejo.

Ako pa hoče človek božjo voljo spolnovati, mora jo tudi vedeti in spoznati. Če je ne ve in ne spozna, tudi ne more je spolnovati in se po njej ravnati. Da bo pa človek božjo voljo vedel in spoznal, mu jo mora Bog sam razodevati in na znanje dati. In Bog nam jo tudi res na znanje daje deloma po svetem pismu, deloma po svojih zapovedih, deloma po naukih svete cerkve in po svojih namestnikih.

Božjo voljo po tem takem zvemo:

a) iz svetega pisma, in sosebno iz svetih evangelij. Sv. evangelje pa nam pred drugim naj bolj priporoča, spolnovati dve najimenitniše zapovedi keršanstva, v kterih so zapopadene vse druge. Veleva nam namreč ljubiti Boga čez vse in bližnjega kakor sebe. Zapoveduje nam, ljubiti clo sovražnike, in dobro storiti njim, kteri nam hudo storé, moliti zanje, ki naš žalijo in preganjajo. Ukazuje nam, drugim storiti to, kar po pameti želimo, da bi drugi nam storili; nikomur pa ne storiti kaj takega, kar bi mi ne imeli radi, da bi drugi nam storili. Sv. evangelje nas uči, da se moramo ponižati, ter biti kakor otroci, ako hočemo priti v nebeško kraljestvo, ktero silo terpi in bo le silnim v last. Uči nas, da moramo sami sebe zatajevati, svoj križ dragovoljno nositi, zvesto za Kristusom hoditi, ako hočemo njegovi vredni učenci biti, in nekdaj k njemu priti v nebesa. Tako tedaj nam sv. evangelije razkriva in razodeva sveto voljo božjo, ktero moramo zvesto spolnovati, ako hočemo doseči večno življenje.

Svojo sveto voljo nam Bog na znanje daje:

b) tudi po svojih svetih zapovedih ali po postavi dani na Sinajski gori in pisani na dve kamnitne tabli. V teh svojih svetih zapovedih zapoveduje Bog, da ga častimo in hvalimo, ljubimo in molimo, kar se po besedah sv. Avguština zgodi sosebno, ako živo verujemo, terdno zaupamo in goreče ljubimo. V teh zapovedih prepoveduje po nemarnem imenovati

njegovo sveto ime, in mu nečast delati s krivo prisego, rotenjem in preklinjevanjem ali kakim drugim grehom. V teh zapovedih zapoveduje praznik posvečevati, ter zderžati se hlapčevskih del, opravljati pa pobožne dela. V teh zapovedih zapoveduje očeta in mater v časti imeti, jih spoštovati, ljubiti in vbogati. V teh zapovedih prepoveduje ubijati, bližnjega v jezo geniti, ali mu po kakem drugem potu spodkopavati dušno ali telesno zdravje. V teh zapovedih prepoveduje kaj nespodobnega misliti, želeti, govoriti alj kaj nesramnega v djanju doprinesti; ropati alj krasti alj goljufovati in tako bližnjega poškodovati, po krivem zoper njega pričevati, alj poželeti ptuje blago alj ženo. V teh svojih svetih zapovedih tedaj nam Bog na znanje daje svojo sveto voljo. Kdor po tem takem spolnuje božje zapovedi, spolnuje tudi božjo voljo; in kdor nasproti ravna božjim zapovedim, s tim tudi nasproti ravna božji volji.

Svojo sveto voljo nam Bog razodeva

c) tudi še po naukih in zapovedih svete cerkve in svojih namestnikov. Sveta katoljška cerkev je nevesta Kristusova, od kterega je prejela oblast, svojim vernikom sveto voljo božjo oznanovati in jim zapovedi dajati, in pravoverni kristjani so dolžni, vbogati jo in njene zapovedi spolnovati. Dolžni so tedaj pokorščino Rimskemu papežu, ker on je namestnik Kristusov na zemlji in vidni poglavar svete cerkve Jezusove. Dolžni so pokorščino tudi svojim škofom, ktere je sv. Duh postavil, vladati in voditi pravo cerkev božjo. Dolžni so pokorščino tudi drugim duhovnim pastirjem, pridigarjem in spovednikom, dokler jim božjo voljo oznanujejo v božjem imenu. Vsem duhovnim pastirjem veljajo besede Kristusove, ktere je nekdaj govoril svojim aposteljnom, rekoč: „Kdor vas posluša, mene posluša. Kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje tega, ki je mene poslal.“ (Luk. 10, 16.) — Zraven tega, da nam Bog po duhovskih gosposkah svojo voljo na znanje daje, na znanje daje nam jo tudi še po drugih naprejpostavljenih in po deželskih gosposkah. — Svojo sveto voljo Bog na znanje daje otrokom po starših, kterim je Bog otroke izročil, da bi jih hudega obvarovali, in jih izredili v bogoljubne in zares pobožne ljudi. Otroci tedaj, ki v poštenih

rečeh staršev ne vbogajo, ne spolnujejo božje volje, in lažnjiva je njih molitev, kedar molijo v „Očenašu“: „Zgodi se tvoja voljo, kakor v nebesih, tako na zemlji.“ — Svojo voljo Bog razodeva hlapcom in deklam po gospodarjih in gospodinjah, kteri morajo ravno tako pridno skerbeti za svojo družinjo, kakor skerbni starši za svoje otroke. — Svojo voljo nam Bog na znanje daje po kraljih in cesarjih in njih namestnikih, in dolžni smo jih vbogati, dokler nam ne zapovedujejo nič takega, kar bi bilo nasproti božjim zapovedim. Tako nas uči sv. Pavl rekoč: „Vsak človek bodi podložen viši oblasti; ni namreč oblasti od drugod kakor od Boga; ktere pa so, so od Boga postavljene. Kdor se tedaj oblasti vstavlja, se božji volji vstavlja. Kteri se pa vstavljajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo.“ (Rimlj. 13, 1—2.) Tega nauka so se vsak čas zvesto deržali pobožni kristjani, ter so bili pokorni deželskim gosposkam v vseh rečeh, ktere niso bile nasprotne božjim zapovedim. Le samo takrat niso bili pokorni, kedar so jim neverski cesarji ukazovali kaj takega, kar jim je storiti prepovedovala sveta vera. Če so jim postavim zapovedovali molike moliti, so rajši terpeli najstrašnejše muke in grozepolno smert, kakor pa da bi bili molikovali; zakaj molikovanje je nasprot božjim zapovedim, kterih človek nikoli ne sme prelomiti. V drugih poštenih in pravičnih rečeh pa so bili vselej najzvestejši podložniki.

Nikar pa ne mislite, da le samo to je božja volja, kar nam je po svetem evangeliju, ali po božjih in cerkvenih zapovedih ali po naprejpostavljenih naravnost zapovedano. Volja božja je tudi, da opravljamo take reči, ktere niso zapovedane, vendar pa so dobre, in človeku zasluživne in mu v nebesa pomožne. Take dobre rečí so postavim: ob kakih posebnih priložnostih kaj več moliti, se dalj časa v cerkvi pomuditi, postiti se tudi ob nezapovedanih postih. V takih rečeh božjo voljo spolnovati je prav in dobro; vendar pa mora človek pri tem gledati, da zavoljo takih rečí, ktere niso zapovedane, in ktere spolnovati ga že pravica priganja. Kdor bi opravljal to, kar ni zapovedano, akoravno je samo ob sebi dobro, pa bi zavoljo tega opuščal to, kar mu je zapovedanega in kar pravica od njega terja, bi ne spolnoval božje volje. Da bote

lagleje umeli to reč, vam jo bom v zgledih razložil. Ta ali uni bi imel postavim plačevati velik dolg, povračevati tuje blago, poravnati storjeno škodo; pa vendar le vsega tega ne stori, ampak le obilno miložnje revežem deli. Vprašujem vas: Ali spolnuje tak človek božjo voljo? Naka, ne spolnuje je ne! Pa porečete: Kaj ni miložnjo deliti dobro delo? Vam rečem: Da, je dobro in sveto delo, toda ne vsploh za vsakega terdo zapovedano. Kdor sam nič nima, ni zavezan, drugim miložnje deliti. Dolgove plačevati pa, tuje blago nazaj dajati, storjeno škodo popravljati, je za vsacega terdo zapovedana dolžnost, ktero pravica terja. In sicer tako terdo zapovedana dolžnost je to, da človek, ki zdaj ne more spolniti te dolžnosti, jo mora spolniti pa pozneje; in če je popolnoma ne more zveršiti, jo mora pa zverševati deloma, kar in kolikor mu je le koli mogoče. In božja volja je, da se to zgodi pred unim, ter poprej tuje blago nazaj dá, preden se miložnja deli. — Ali pa ko bi ta ali una dekla ob delavnikih v cerkev molit hodila, na polji pa bi okopavanje in pletev in žetev opuščala, kar je potrebno in jej po njenem stanu zapovedano. Ali spolnuje taka dekla voljo božjo? Naka, ne spolnuje je! Kako je to? Kaj mar ni prav in dobro, v cerkev hoditi, ter ondi opravljati svoje molitve? Prav in dobro je; vendar pa ni božja volja, da bi človek zavoljo tega opuščal to, kar mu zapoveduje dolžnost njegovega stanu.

V drugi prošnji Gospodove molitve prosimo na dalje:

b) Da bi Bog od nas odvernil vse, kar bi nas zaderževalo v spolnovanju svete volje božje. — Spolnovati sveto voljo božjo pa nas odvračuje deloma naše lastno hudo nagnjenje, naša slabost in nezmožnost, v kakoršno nas je pripravil greh pervih staršev. Spolnovati sveto voljo božjo nas odvračuje zraven tega tudi še zapeljivi svet s svojimi kužnimi nauki in pohujšljivimi zgledi. Spolnovati sveto voljo božjo nas odvračuje na dalje tudi satan sam, kteri vedno okrog hodi kakor dereč lev, iskaje, koga bi požerl. Kedar tedaj molimo: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji“, prosimo s tim Boga, da bi hudo nagnjenje v nas vkrotil, in nas obvaroval zapeljevanja sveta in zalezovanja hudega duha;

zakaj vse to nas sosebno zaderžuje spolnovati sveto voljo božjo memo mnogih drugih reči, kakoršne so postavim: preveliko bogastvo ali pa presilna revščina i. t. d,

V tretji prošnji „Očenaševi“ prosimo tudi še:

c) da bi se vsi, vselej in v vseh okoljščinah vdali v božjo voljo. Prosimo, da bi nam Bog pomagal, ter nam gnado dal, da bi se zamogli vselej božji volji podvreči, naj si nam že pošilja alj srečo alj nesrečo, alj veselje alj žalost, alj kaj prijetnega alj kaj zopernega.

a. Če je to, kar nas zadene, prijetno, postavim: visoka služba, alj kaka dedščina (erbšina), alj kaka druga sreča, moramo tretjo prošnjo Gospodove molitve moliti s hvaležnim sercom do Boga, ki nam je naklonil to dobroto, ter ga prositi, naj bi nam pomagal, da bi to dobroto božjo vsegdar obračali v božjo čast; ko bi pa vtegnila škodljiva biti našemu zveličanju, da bi nam jo Bog rajši odvzel. Z besedami: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji“, prosimo namreč tudi to, da bi Bog od nas odvernil vse, kar bi vtegnilo škodljivo biti našemu zveličanju. Tako je storil nek slepec, od kterega Surij (Surius) v življenju svetnikov pripoveduje. Temu slepcu je sv. Benedikt s čudežem pomagal, da je ozdravel, ter spregledal. Kedar je pa pogled dobil, se je k Bogu obernil in prosil, naj bi ga Bog djal spet v poprejno slepoto, ako bi to, da je spregledal, Bogu ne bilo dopadljivo in njegovi duši ne bilo v zveličanje.

b. Težeje nam je vdati se v božjo voljo v rečeh, ktere so težavne, neprijetne in zoperne naši spačeni natori. Pa tudi pri takih rečeh moramo moliti, in sicer tolikanj bolj goreče moliti: „Zgodi se tvoja volja!“ Z Jezusom moramo reči: „Oče! ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi.“ — „Oče nebeški! ti si me z boleznijo obiskal, poslal si točo in povodenj v moje vinograde, stiskal si mi polje s sušo in močo, poslal si mi nesrečo nad živino: pa zgodi se tvoja presveta volja! Hvala in čast ti bodi za vse to! Vem namreč in spoznam, da me z očetovo ljubeznijo strahuješ in tepeš, ker mi je to v blagor in prid, v pravo srečo in večno zveličanje!“ — Tako, glejte! so ravnali in molili bogoljubni ljudje in prijatli božji vsaki čas;

tako ravnajmo in molimo tudi mi v vseh britkih okoljščinah sedajnega življenja. Sosebno lep in posnemanja vreden zgled nam daje bozji mož, poterpežljivi Job. Job je bil, kakor veste, silo bogat mož. Imel je desetero priserčnih otrok in veliko družinjo. Imel je žival nezmerne čede in preobilno premoženja. Bil je terdnega zdravja in veselega serca. Ali glej! prišla je nadnj nesreča za nesrečo. Sovražni Sabejci planejo nad njegove čede, ter mu poropajo in odženó vole in oslice. Ogenj šine iz pod neba in mu pokonča ovce in pastirje. Roparski Kaldejci udarijo na velbljude, ter jih odženó. Vihar je hišo porušil, in groblje so podsule vse Jobove otroke, ki so se v hiši gostovali. Na vse zadnje tudi še bolezen pritisne nad ubogega Joba, in ga hudo hudo zdeluje. Neznane otekline ga obdajajo od podplata do temena na glavi. Na gnojišču sedi, in si s črepinjo gnoj sterže iz ran. In v tem žalostnem stanu ga še clo njegova lastna žena zaničuje, in mu pravi: „Ali si še zmerom v svoji nespameti? Le hvali Boga, pa umri!“ Kako pa se je Job obnašal v vsem tem terpljenju? Alj je bil mar nejevoljen in nepoterpežljiv? Alj je mar preklinjal in se rotil? Naka, vsega tega ne! Marveč se je v sveto voljo božjo vdal, in je rekel: „Gospod je dal, Gospod je vzel. Kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo! Ime Gospodovo bodi češčeno!“ In svojo ženo je zavernil rekoč: „Govoriš kakor nespametna žena. Imamo dobro iz božjih rok, zakaj bi tudi hudega ne sprejemali!“ — Tudi vi, ljubi moji! nikar ne recite: „Rad bi se v voljo božjo vdal, ko bi vedel, da je od Boga prišla nesreča, ktera me je zadela. Pa kako se bom vdal v božjo voljo, ko vem, da so mi to ali uno zlo napravili moji sovražniki.“ — „Zadovoljen bi bil s svojo boleznijo“, pravi spet kdo drugi, „ako bi vedel, da je res po božji volji, da sem bolen. Ko pa vidim, da me bolezen v dobrem zaderžuje, in namesto da bi drugim kaj dobrega storil, sem jim še clo v nadlego, kako bi sterpel, da bi se nikdar nič ne potožil zavoljo svoje bolezni!“ Toda, preljubi! nikar se ne izgovarjajte s takimi izgovori: goljufni so! Pobožni Job ni iskal takih izgovorov. Veroval je, da mu je Bog poslal ali da je Bog nadnj pripustil vse hudo, kar ga je zadelo. Zatorej ni rekel: „Bog mi je dal čedo; sovražni Kaldejci in Sabejci so mi jo pa odgnali! Bog mi je dal otroke in ljubo

zdravje; hudič mi ga je pa vzel!“ — ampak rekel je: „Bog je dal, Bog je vzel; kakor je Bogu dopadlo, tako se je zgodilo!“ — „Ravno tako“, pravi sv. Avguštin, „se pa tudi vi ne izgovarjajte z hudobijo svojih sovražnikov alj z nevošljivostjo hudičevo; ampak, kedar vas zadene kaj hudega, recite, kakor Job: „Božja roka me je zadela.“ In stokrat več zasluženja bote imeli, če se bote tako vdali v sveto voljo božjo pri nesrečah. Veče zasluženje bote imeli, kakor ko bi miložnjo delili alj kaj drugega dobrega storili. Sv. Krizostom pripoveduje od Joba, da si je več zasluženja pri Bogu nabral s tim, da se je v tolikih stiskah vdal v sveto voljo božjo, kakor pa si ga je nabiral s tim, da je vbogajme dajal in druge dobre dela doprinašal. Glejte, tako dobro je, da se človek pri nesrečah, naj si že pridejo od koderkoli hočejo, božji volji podverže, in vdano in pobožno moli: „Zgodi se tvoja volja!“

3. Dosihmalo sem vam razlagovaje tretjo prošnjo Gospodove molitve pripovedoval, kaj da prosimo z besedami: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji.“ Zdaj pa vam bom tudi še povedal: Zakaj da molimo: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji!“

„Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji“ molimo

a) zato, ker nam je ta prošnja neizrečeno zveličavna. Največ namreč je ležeče na tem, da spolnujemo božjo voljo. Spolnovaje božjo voljo bomo si večno življenje zaslužili. Božjo voljo zaničevaje pa bi si na glavo nakopali večno pogubljenje. Jezus sam pravi: „Ne vsak, kteri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak kteri stori voljo mojega Očeta, kteri je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 7, 21.) Poglejte ljubi kristjani! če bi storili tudi tolikanj molitve, kolikor so jo storili nekdaj vsi puščavniki po puščavah; če bi se tudi tako ostro postili kakor se še postijo menihi in nune po naj ostrejših samostanih; če bi tudi toliko vbogajme dali, kolikor so dali vsi bogoljubni kralji in cesarice in cesarji skupaj; če bi tudi tolikanj terpeli, kolikor so vsi mučenci terpeli: nas vendar le vse to ne more še Bogu dopadljivih storiti, dokler ne

spolnujemo presvete volje božje. Brez spolnovanja svete volje božje bi nas tudi vse te tolike dobre dela ne zveličale.

„Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji“ molimo

b) zato, ker nas spolnovanje božje volje Bogu sosebno ljube in drage storí. O tem nas Jezus Kristus sam lepo poduči, ker pravi: „Kdorkoli stori voljo mojega Očeta, kteri je v nebesih, tisti je moj brat, sestra in mati.“ (Mat. 12, 50.) Spolnovanje volje božje nas povzdigne do največe popolnamosti. Tem popolniši pa ko smo, tem ljubši in dopadljivši smo Bogu. V sedajnem življenju je tisti človek najbolj svet in najbolj popolnoma, kteri stori, kar se Bogu najbolj dopada. Nobena reč se pa Bogu ne dopada tako, kakor to, da spolnujemo božjo voljo. Zakaj — vprašujem — ima Oče nebeški naj veče dopadenje nad svojim Sinom? Zakaj mu je dal ime, ktero je čez vse imena, pred kterim imenom se mora pripogniti vsako koleno teh, ki so v nebesih, ki so na zemlji in pod zemljo? Gotovo zato, ker se je Sin božji podvergel volji svojega nebeškega Očeta, ter mu je bil pokoren do smerti, in sicer do smerti na križu! — Cezarij nam pripoveduje, da je nek menih prišel do tolike popolnamosti in svetosti, da je Bog po njem clo čudeže delal. Med drugimi so bolniki ozdraveli, da so se le njegovega oblačila doteknili. Vsi, ki so to vidili, so se čudili; čudili tem bolj, ko so vedeli, da ta menih ni ne več molil in se tudi ne ostrejši postil memo drugih menihov. Clo opat, njegov prednik, se je temu čudil, ter ga vpraševal, od kod to, da Bog tolike čudeže po njem dela? Menih mu odgovori in pravi: „Sam ne vem, od kod to pride. Vse to se tudi meni samemu čudno vidi, ker vem, da nič dobrega ne storim, česar bi tudi drugi ne storili. Le samo to si na vso moč prizadevam, da vselej to hočem, kar Bog hoče. Kedar me zadene kaka nesreča, nisem nič žalosten, nič nepokojen zavoljo nje; in pravim: Je že božja volja, da je to nad me prišlo. Kakor Bogu dopade, tako naj pa bo!“ — Poglejte, do kolike svetosti in popolnamosti človeka povzdigne, in kako močno ga Bogu dopadljivega dela to, da

se podverže božji volji, in da svojo voljo v vsem sklepa z božjo voljo! Zatorej je pač prav potrebno, da vsak dan večkrat prav goreče molimo: „Zgôdi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.“ Amen.

XVI. keršanski nauk.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh.

1. V zadnjem keršanskem nauku sem govoril od tretje prošnje „Očenaševe“, ktera je: „Zgôdi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.“ V tej prošnji — sem rekel — prosimo, da bi Bog nam vsem dal gnade, njegovo sveto voljo vselej natanjko in voljno spolnovati, kakor jo angelji in svetniki v nebesih spolnujejo; prosimo, da bi Bog od nas odvernil vse, kar bi nas zaderževalo spolnovati sveto voljo božjo; prosimo, da bi se vsi, vselej in v vseh okoljščinah tako veselih kakor tudi žalostnih vdali v sveto božjo voljo. Tudi sem vam pravil, da nam je ta prošnja posebno imenitna, in da jo moramo posebno radi moliti zato, ker nam je zmed vseh najbolj zveličavna, in ker nas spolnovanje volje božje Bogu posebno ljube in drage dela. — Danes vam moram še nekaj povedati od te prošnje, in sicer opomniti vas na to, da je Jezus besedam: „Zgôdi se tvoja volja“, pristavil tudi še besede: „kakor v nebesih, tako na zemlji.“ Te besede imajo še v sebi prošnjo, da bi tudi mi sveto voljo božjo spolnovali ravno tako, kakor jo spolnujejo angelji in svetniki v nebesih.

2. Kako pa — vprušujem — spolnujejo angelji in svetniki sveto voljo božjo?

Angelji in svetniki spolnujejo voljo božjo vsi vdani, vsi voljni, in z vso ljubeznijo. — Spolnujejo jo:

a) vsi vdani, ter so vsaki zapovedi enako pokorni, in ne delajo nobenega razločka med tem in unim božjim poveljem.

Oni ravno tako radi varujejo nizkega in revnega človeka, kakor imenitnega in bogatega; imajo za krivičnega enako skerb, kakor za pravičnega, če jim Bog to zapoveduje. Oni so Bogu popolnoma vdani. Kar Bog hoče, to hočejo tudi oni. — Izvoljeni božji so popolnoma zadovoljni z veličastvom, kterega vživajo, zadovoljni tako, da si nič večega ne voščijo, kakor ga imajo. In tudi to jih kar nič ne žali in jim nebeškega veselja clo nič ne kali, da drugi izvoljeni veče veličastvo vživajo in višo čast imajo. Oni namreč vedó, da je to prav in po pravici, in spoznajo, da je to po božji volji. Božja volja pa je tudi njihova volja.

Angelji in izvoljeni božji v nebesih spolnujejo božjo voljo

b) voljno, ter se nikdar nič ne izgovarjajo, in nič ne vprašujejo; zakaj to? in: zakaj tako? Zadosti jim je, da jim Bog svojo voljo razodene, in že so pripravljeni, spolnovati jo. Tudi se v spolnovanju svete volje božje nikdar ne vtrudijo.

Angelji in svetniki v nebesih spolnujejo sveto voljo božjo:

c) z vso ljubeznijo. Oni ljubijo božje povelja, in imajo jih spolnovaje veliko veselje nad njimi.

O kako lep zgled nam angelji in izvoljeni božji dajejo! Kako lepo nas opominjajo in vnemajo s svojim zgledom, da bi jih posnemali, da bi mi ljudje na zemlji ravno tako vdano, ravno tako voljno in z ravno toliko ljubeznijo spolnovali sveto voljo božjo, kakor jo oni v nebesih spolnujejo! — Res je sicer, da mi na zemlji ne moremo ravno tako vdano, ravno tako voljno in z ravno toliko ljubeznijo spolnovati svete volje božje, kakor jo spolnujejo angelji in svetniki v nebesih. Slabe stvari smo, in naša slaba natora nas zaderžuje v spolnovanju svete volje božje. Če pa tudi svete volje božje ne moremo spolnovati, ravno tako zvesto in na tanjko, kakor jo spolnujejo angelji in svetniki v nebesih, si pa vsaj na vso moč prizadevajmo, da jim zmerom bolj in bolj enaki postanemo. Angelji in svetniki vsi zvesti spolnujejo sveto voljo božjo; prizadevajmo si tudi mi, da ne bomo opuščali ničesar, kar je sveta volja božja. Angelji in svetniki služijo Bogu iz čistih namenov; prizadevajmo si tudi mi, pri vseh rečeh iskati le Boga in božje časti. Angelji in svetniki so v njih službah neutrudeni in stanovitni; nikar se tudi mi nikoli ne vtrudimo v službi božji.

Angelje in svetnike v nebesih imejmo pred očmi, ter jih posnemajmo v spolnovanji svete volje božje; nikakor pa ne posnemajmo hudobnih in Bogu nepokornih ljudi. Vedite, ko bi bil tudi ves svet poln hudobnih ljudi in hudobnežev, vendar le zmerom je in ostane resnica, da mora božje zapovedi spolnovati, kdor hoče v življenje iti.

3. Zdaj pridemo do četerte prošnje „Očenaševe“, ktera se glasi:

Daj nam danes naš vsakdanji kruh.

Četerta prošnja „Očenaševa“ je prav lepo in modro v sredo položena med perve tri in med poslednje tri prošnje Gospodove molitve. V pervih treh prošnjah namreč prosimo sosebno tega, kar zadeva božjo čast; v zadnjih treh prošnjah pa prosimo tega, kar zadeva naše lastno zveličanje; torej prosimo, da bi nam Bog odpustil naše grehe, nas rešil skušnjav, nas rešil vsega zlega, sosebno naj večega zlega, ter greha. V sredi med tremi pervimi in tremi poslednjimi pa stoji četerta prošnja, s ktero prosimo vsega tega, česar potrebujemo, da zamoremo od ene strani skerbeti za božjo čast in od druge strani za svoje lastno zveličanje. Mi ljudje smo stvarjeni za ta svet in nebesa. Bog nam je dal dušo in telo; torej imamo dvojno življenje, dušno in telesno, in potrebujemo dvojnega živeža, dušnega in telesnega; potrebujemo dvojnega kruha, pozemljiškega in nadzemljiškega.

4. V četerti prošnji Gospodove molitve tedaj v ozir telesnih potreb prosimo:

a) da bi nam Bog dal vse, česar potrebujemo, da si ohranimo telesno življenje. Beseda „kruh“ namreč ne pomenja le samo kruha, ampak tudi vsako drugo jed in pijačo; zapopada v sebi tudi potrebno obleko, stanovanje, zdravje, zdravila in vse druge reči, kterih potrebujemo, da si ohranimo časno življenje.

V tej prošnji pa tudi prosimo:

b) da bi Bog lakoto in draginjo, pa tudi greh, kteri večkrat za seboj vodi take nesreče, dobrotljivo od nas odvernil.

5. Z besedami: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“, pa ne prosimo samo tega, da si ohranimo časno življenje, temveč zahtevamo tudi vse to, česar nam je treba, da si ohranimo duhovno življenje. Da si ohranimo dušno življenje, pa potrebujemo:

a) Gnade božje in božje ljubezni, po kteri sveti Duh v nas prebiva. Brez gnade božje in brez božje ljubezni je duša mertva, ker ne more v takem stanu za večno življenje nič zasluženja vrednega storiti, česar nam je porok sv. Janez (I. 3, 14.), ki pravi: „Kdor ne ljubi, ostane v smerti“. Da ohranimo duhovno življenje potrebujemo:

b) molitve. Sv. pismo spričuje, da Bog svojo gnado daje tistim, ki ga zanjo prosijo. Ravno zato je molitev našim dušam res pravi nebeški kruh. In svetniki so vselej s tim nebeškim kruhom poprej pokrepčali svojo dušo, preden so vživali kako telesno jed. In tudi mi sami smo si lahko skušali, kako tečna in močna jed je molitev za našo dušo, kedarkoli smo prav priserčno in pobožno molili.

Duhovna hrana in kruh za dušo so tudi

c) sveti zakramenti in sosebno zakrament svetega rešnjega Telesa, od kterega Kristus sam pravi: „Jaz sem kruh življenja; kdor k meni pride, ne bo lačen, in kdor v me veruje, ne bo nikoli žejen. — Ako kdo od tega kruha jé, bo živel vekomej. — Ako (pa) ne bote jedli mesa Sinu človekovega, in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi.“ (Jan. 6, 35. 52. 54.) — Oj kako pridno bi mogli torej prejemati sveto rešnje Telo! Če tudi ne moremo vsak dan resnično k svetemu obhajilu hoditi; po duhovnem obhajilu pa se le vendar zamoremo dan na dan z Jezusom skleniti. Torej ne more povedati nobenega pametnega izgovora, kdor se morda komej enkrat v letu z Jezusom resnično sklene, za duhovno obhajilo pa nič ne mara, ja clo ne vé, kaj je to. Njemu velja, kar pravi sv. Ambrož rekoč; „Ako je (sveto rešnje Telo) vsakdanji kruh, zakaj pa ga prejemaš še le čez leto in dan? Sprejemaj vsak dan, kar ti vsak dan koristi; živi tako, da boš vreden, prejemati ga vsak dan.“

Duhovna jed je na dalje:

d) božja beseda, ktera se nam razlaga v pridigah in keršanskih naukih; ktero zvemo iz bogoljubnih pogovorov, in jo beremo v svetih bukvah. Od nje Kristus sam pové in pravi: „Človek ne živi le samo od kruha, ampak od vsake besede, ktera pride iz božjih ust.“ (Mat. 4, 4.) In sv. Avguštin pristavlja: „Božja beseda, ktera se nam vsak dan razklada, je vsakdanji kruh.“ Z četerto prošnjo tedaj tudi prosimo, da bi nam Bog blagovolil oznanovati neskaljeno besedo božjo po bogaboječih keršanskih učenikih, in da bi nam poskerbil v roke svete bukve, ktere bi nas hudega odvračevale, iz grešnega spanja budile, k pokori in poboljšanju nagibale, in k bogoljubnemu življenju napeljevale. Nad sveto Frančiško Jezusovo pa se razgledujmo, kako goreče moramo prositi za to duhovno hrano, ter duhovno hrano božje besede. Imela je namreč ta svetnica neizrečeno goreče želje po božji besedi; bila je božja beseda njeni duši bolj priljubljena in bolj priželjena hrana, kakor vsakdanji kruh njenemu telesu. Kedar se je znašla pri kaki pridigi, imela je nad tem toliko veselja, da se jej je vse obličje veselja lesketalo. Verno je poslušala in do solz ginjena pobirala sleherno zernice božje besede, naj si je pridigar zgovorno govoril ali le priprosto. Dobivala je pa tudi iz poslušanja božje besede nebeško moč, in si zajemala nadnatorno serčnost. O blagor, trikrat blagor nam, ko di tudi mi ravno tako goreče hrepeneli po božji besedi, ravno tako priserčno zanjo molili!

Kruh za našo dušo je poslednjič

e) tudi še vse to, kar nas v gnadi božji ohrani, in vse to, kar nam gnado božjo spet nazaj dobí, ako bi bili grešili in zapravili jo.

Poglejte, kako imenitnih reči si prosimo za dušo, kedar molimo: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh!“ S temi besedami prosimo, da bi nam dal Bog v zveličanje neobhodno potrebne gnade in pomoči; da bi nas v svoji gnadi ohranil, in dobrotljivo vse od nas odvernil, kar bi nas vtegnilo v kak greh zapeljati, in nam dušo poškodovati in umoriti. S temi besedami prosimo, da bi nam Bog dal veselje do molitve, go-

rečnost prejemati svete zakramente, sosebno vredno prejemati sveto rešnje Telo, in ljubezen do božje besede.

6. Kar pa je pri tej prošnji posebnega spomina vredno, je to, da v njej vsaka posamezna beseda svoj lep pomen ima. Le po versti jih preglejmo, da se od tega prepričamo.

a) Pomudimo se naj poprej pri besedi: „Daj“. — Ta beseda nas opominja, da sami od sebe nič nimamo, in da bi nikoli nič ne imeli, ako bi nam dobrotljivi Bog iz sosebne milosti ne dajal, česar potrebujemo. Ta beseda nam tedaj prav otročje zaupanje poklada v serce.

b) Na dalje pravimo: Daj „nam“, in ne: Daj „meni“. S to besedico „nam“ nas je hotel Jezus opominjati, da smo bratje in sestre med seboj, in da moramo vsakdanji kruh eden drugemu iz serca privoščiti, in da moramo od tega, kar v obilo imamo, s keršansko radodarnostjo deliti svojim revnim in potrebnim bratom. Ravno zato morajo pa tudi bogati in premožni ljudje, ki več premorejo, kakor kar potrebujejo za vsakdanje potrebe, prositi vsakdanjega kruha. Od ene strani namreč morajo spoznati, da so svoje premoženje in bogastvo prejeli od Boga. In Bog, ki jim je premoženje in bogastvo dal, jim ga zamore tudi spet vzeti, kakor ga je vzel svojemu zvestemu služabniku, bogoljubnemu Jobu. Torej morajo prositi, da bi jim Bog premoženje ohranil in jim vsakdanjega kruha ne odtegnil. Od druge strani pa vsakdanjega kruha ne prosimo vsak sam za sebe, ampak vsi prosimo za vse. In tedaj morajo tudi bogati in premožni ljudje prositi vsakdanjega kruha, če tudi ne tolikanj sami za sebe, pa tem bolj za druge svoje potrebne in revne brate. To svojo prošnjo pa morajo podpirati s tim, da po božji volji delajo, ter radi vbogajme dajejo. Tako nam veleva zapoved keršanske ljubezni do bližnjega, in na to nas opominja v četerti prošnji „Očenaševi“ beseda „nam“. Tega pravila se je že v stari zavezi deržal bogoljubni Tobija, in je tudi svojega mladega sina učil, rekoč: „Moj sin! — od svojega premoženja dajaj miložnjo, in svojega obraza ne obračaj od nobenega siromaka; tako namreč se bo zgodilo, da tudi Gospod

od tebe ne bo obernil svojega obličja. Kakor premoreš, tako bodi usmiljen. Ako imaš veliko, obilno dajaj; če imaš malo, prizadevaj si, tudi malo rad podeliti.“ (Tob. 4, 7—9.)

c) Tretja beseda v četerti prošnji je „danes“. Ta beseda nas uči, da ne smemo preveč skerbni biti za prihodnje dni, kako da se bomo prehranili in preživili, temveč da moramo to skerb Bogu izročiti. Bog, ki nas je dosihmalo s potrebnim previdil, nas bo tudi posihmalo prehranil in preživil; le terdno zaupajmo vanj. Nespametno je, preobilno skerb imeti za časne potrebe. Pred tako nespametno skerbjo nas Kristus svari, ter nam pred oči postavlja žalostni konec bogatega, vsega v posvetne skerbi zamaknjenega moža. Tako-le pripoveduje Zveličar od njega: „Nekega bogatega človeka polje je rodilo obilno sadu. In je mislil sam pri sebi, rekoč: Kaj bom storil, ker nimam, kamor bi spravil svoje pridelke. In je rekel: To bom storil, poderl bom svoje žitnice in veče naredil; in vanje bom spravil vse, kar mi je zrastlo, in svoje blago. In porečem svoji duši: Duša! veliko blaga imaš spravljenega za prav veliko let; počivaj, jej, pij in bodi dobre volje. Bog mu je pa rekel: Neumnež! to noč bodo tvojo dušo terjali od tebe, kar si pa spravil, čigavo bo?“ (Luk. 12, 16—20.) — In ker je preobilna skerb za časne reči res nespametna, nas je Jezus učil moliti: Daj nam kruha „danes“, in ne za več tednov ali več mescov, ali kakih 20 ali 30 let. In je še pristavil: „Ne skerbite za svoje življenje, kaj bote jedli; tudi ne za telo, s čem da bi ga oblačili. Življenje je več, kakor jed, in telo več kakor oblačilo. Premislite vrane (krokarje), da ne sejejo in ne žanjejo, in nimajo ne shrambe, ne žitnice, in Bog jih živi. Kolikanj bolji ste vi, kakor oni. — Premišljujte limbarje, kako rastejo; ne delajo in ne predejo; povem vam pa, še Salomon v vsi svoji časti ni bil tako oblečen, kakor eden zmed njih. Če pa travo, ktera je danes na polju, in se jutro v peč verže, Bog tako oblači, kolikanj bolj bo vas, vi maloverni!“ (Luk. 12, 22—24. 27. 28.)

Pri vsem tem pa le vendar nikar ne mislite, da za prihodnje dni ne smemo nobene skerbi imeti, ker moramo vsak dan prositi le toliko kruha, kolikor nam ga je za vsak dan

potreba! Nikar ne mislite, da si ne smemo nič privarovati in nič prihraniti za kako bolezen, ali za stare dni, ali za kako drugo potrebo! Prepovedane so in pregrešne so le preobilne in nezmerne skerbi za časne reči. Skerbeti pa pametno in previdno, kako bo človek shajal prihodnje dni in kako bo pošteno prehranil in preživil sebe in svojo družinjo, ni prepovedano, ni pregrešno, ampak je še clo potrebno in je naša dolžnost. Božja volja je, da marljivo delamo in skerbno hišujemo, in tako sebe in svojo družinjo pošteno preživimo. Da moramo pridno delati, nam Bog po svojem zvestem služabniku, bogoljubnem Jobu, kar naravnost na znanje daje, rekoč: „Človek je stvarjen za delo, kakor ptica za letanje.“ In v božjem imenu nas sv. Pavl uči: „Kdor ne dela, naj tudi ne jé.“ Modri Salomon pa lenega, nemarnega človeka v šolo pošilja clo k mravljincu, ki si po letu živeža nabira, da se po zimi preživi, ter mu veleva, naj se od njega pridnosti in marljivosti uči. — Pridna delavnost in pametna skerb ste tedaj človeku potrebne, da sebe in svojo družinjo pošteno preživi, in se obvaruje lakote in pomanjkanja na prihodnje dni. — Močno pa bi se vendar le motil, ko bi se človek po vsem zanašal le na svoje lastno delo, le na svojo lastno skerb. Nikdar nikoli namreč ne sme prezreti in pozabiti, da božji blagoslov vsakemu človeškemu delu še le pravo vrednost daje in dober pospeh. O tem lepo pove sv. Pavl, ki pravi: „Ne ta, ki seje, ne ta, ki poliva, je kaj; ampak Bog, ki rast daje.“ In sam sv. Duh govori v svetem pismu: „Blagoslov Gospodov je nad glavo pravičnega.“ — Pridno moramo tedaj delati, pri tem pa terdno v Boga zaupati in ga priserčno prositi njegovega svetega blagoslova. Na vse to nas opominja beseda „danes“ v četerti prošnji Gospodove molitve.

d) Beseda „naš“ v četerti prošnji „Očenaševi“ nima takega pomena, kakor bi Bog kaj našega imel, in bi nam bil torej dati dolžen; ampak ta beseda pomenja, da moramo Boga prositi le takega kruha, kteri je po pravici naš s tim, da si ga zaslužimo po pravičnem in poštenem potu, da se trudimo in delamo z roko ali glavo; nikakor pa ne z goljufijo, odertijo, tatvino ali z zvijačami ali po kakem drugem nepoštenem potu.

Tak po krivičnem potu pridobljen kruh ni naša lastnina, temveč je tuje blago, kterega se le prerado derži grozepolno prekletstvo; in tedaj tudi takega kruha nikdar ne moremo prositi; zakaj Kristus nam veleva moliti le za „naš“ kruh.

e) Kaj pa pomenja v četerti prošnji beseda „vsakdanji?“ S to besedo nas Jezus naj poprej uči, da ne smemo prositi nič preobilnega, nič nezmernega, ampak le to, kar nam je potrebno za vsakdanjo našemu stanu primerno hrano, za navadno našemu stanu pristojno obleko; uči nas zadovoljnim in varčnim biti, ter nikakor ne ponidoma zapravljati ob enem dnevu toliko, kolikor bi nam po cele tedne lahko zadostovalo, ako bi zmerno živeli in trezno. Kdor bi živel tako nezmerno in samopašno, bi ne vžival svojega vsakdanjega kruha, temveč bi jedel pregrešni kruh. Zatorej naj nam nikdar nikar ne uide iz spomina modrega Sokrata modra beseda: „Mi jemo, da živimo; nikakor pa ne živimo, da bi jedli.“ — S tim, da nam veleva Jezus moliti za vsakdanji kruh, nas je hotel pa še tudi opominjevati, da moramo vsak dan prositi svojega kruha, ker smo ga vsak dan potrebni. Nikdar nikoli ne smemo vživati božjih darov, da bi za nje Boga ne prosili, za nje Boga ne zahvalili. Razgledovati se moramo pri tem nad ljubimi pticami, ki tudi le ene kapljice vode ne vžijejo, da bi pri tem svoje glavice kviško ne dvignile; nikakor pa ne smemo posnemati tiste nesnažne živali, ktera mermraje pod hrastom želod hrustlja, in se nikdar ne ogleda na dobrotno drevo, ktero mu želod daje.

f) Na posled naj vam tudi še od besede „kruh“ kaj povem. S to besedo nas je hotel Jezus učiti, da ne smemo zahtevati sladčic im potratnih dražčic, ampak da moramo s potrebnim zadovoljni biti po nauku Pavlovem, ki piše: „Ako imamo živež in obleko, bodimo s tim zadovoljni.“ (I. Tim. 6,8.) Kruh namreč nam je zmed naj tečniših in zmed naj potrebniših reči. Brez marsktere druge reči človek še še prebó, brez kruha pa neizrečeno težko. In zadovoljnemu človeku ni treba dragih in iziskanih jedi, da se lakote otepa; kosec kruha mu zadostuje, da si glad potolaži. V tem nam z lepim zgledom sveti sv. Frančišek Serafin. Ta sveti mož je bil tako zmeren in z malim zadovoljen, da nikdar ni več zahteval razun vsak-

danjega kruha, in če je imel za svojo vsakdanjo hrano kosec suhega kruha in požirek bistre vode, bil je ves vesel in si ni želel ničesar drugega. — O da bi bili tudi mi vsi z malim zadovoljni kakor sv. Frančišek in drugi božji prijatli! Toda mnogo in premnogo jih je, ki morda dan na dan molijo, da bi jim dal Bog vsakdanjega kruha; pri tem pa le vendar vse več zahtevajo mnogo nepotrebnih in morda še clo škodljivih reči.

7. O ljubi Jezus! ki si nas učil moliti prelepe besede: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“, uči nas jih tudi prav moliti, ne le z jezikom, ampak tudi s sercom, ne le z besedo, ampak tudi z djanjem, da ne le lepo in bogoljubno govorimo, temveč tudi lepo in bogoljubno živimo. Amen.

XVII. Keršanski nauk.

Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.

1. Zadnjič sem skončal nauk od tretje prošnje in vam razložil tudi še četerto prošnjo „Očenaševo“, ktera je: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“. V tej prošnji, pravil sem, prosimo, da bi nam ljubi Bog dal vse, česar potrebujemo za dušno in telesno, za časno in večno življenje. Za dušno življenje potrebujemo gnade božje, pobožne molitve, svetih zakramentov in sosebno zakramenta svetega rešnjega Telesa, božje besede in vsega, kar nas v gnadi božji hranja ali nam zgubljeno gnado božjo spet nazaj dobivlja. Za telesno življenje pa potrebujemo živeža, obleke, stanovanja, zdravja. V tej prošnji pa tudi še prosimo, da bi Bog lakoto in dragoto, pa tudi greh, kteri večkrat za seboj vodi take nesreče, dobrotljivo od nas odvernil. Razlagal sem vam ob enem tudi še vsako posamezno besedo te prošnje. — Danes pa se bomo prestopili na peto prošnjo Gospodove molitve, ktera je:

Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.

2. Kaj prosimo v tej prošnji Gospodove molitve?

V peti prošnji „Očenaševi“ prosimo, da bi nam Bog odpustil grehe ravno tako, kakor tudi mi iz serca odpušamo vsem tistim, ki so nas razžalili.

Ta prošnja se tedaj na dvoje razdeli. Pervi del je: „Odpusti nam naše dolge“; drugi del pa je: „kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom“. — Pomudimo se naj poprej pri

I. delu: „Odpusti nam naše dolge“.

3. V četerti prošnji Gospodove molitve smo prosili, da bi nam dal Bog kruha za dušo in za telo. In Bog nam tudi res dan na dan delí duhovne in telesne dari in dobrote. Mi pa le tolikanj radi pozabimo svojega nebeškega dobrotnika, in zdej s tim zdaj z drugim grehom žalimo svojega Očeta v nebesih. Ravno zato pa tudi na četerto prošnjo: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“ — kar hitro navežemo peto prošnjo: „Odpusti nam naše dolge“, ter prosimo, da bi nam Bog odpustil nehvaležnost, ktere smo se krivih storili pri vživanju njegovih dobrot; da bi nam prizanesel slepoto, ktera nas je motila, kedar smo zanemarjali božjo besedo: da bi nam pregledal hudobijo, ktero smo na znanje dajali, kedar smo prešerno prelamljali svete božje zapovedi; da bi nas ne zavergel zavoljo naše prederznosti, po kteri smo po nevrednem prejemali svete zakramente.

Vsi smo grešniki: to veste. Sv. pismo pravi: „Ni ga pravičnega človeka na zemlji, da bi delal dobro, in bi ne grešil.“ (Pridig. 7, 21.) „Kdo je v stanu reči: Moje serce je čisto, jaz sem brez greha.“ To spoznavši so bogoljubni ljudje v stari in novi zavezi v Boga klicali, ter ga prosili, naj bi jim odpustil grehe. Ves v žalost zatopljen je že svoje dni klical prerok Izaija (64, 9.) rekoč: „O Gospod! nikar se prehudo ne razjezi nad nami, in se ne spominjaj na veke naših grehov.“ — Daniel (9, 4.) je milo zdihoval in rekel: „O Gospod!

ti veliki in prestrašni Bog, ki usmiljenje skazuješ njim, ki te ljubijo, grešili smo in krivico delali: tebi pa se spodobi usmiljenje: dodeli nam (torej) odpuščenje: zavolj samega sebe nas poslušaj in usliši!“ — In kralj David je noč in dan prejokal in klical v Gospoda, ter rekel: „Očitno spoznam svojo hudobijo, in mislim na svoj greh.“ Toda „ne zapusti me, Gospod, moj Bog! ne hodi od mene. Misli v mojo pomoč, Gospod, Bog mojega zveličanja!“ (Ps. 37, 19. 22. 33.) — Cestninar je v tempeljnu molil: „Bog, bodi milosljiv meni grešniku“: (Luk. 18, 13.) Magdalena je ob Jezusovih nogah prosila odpuščenja grehov; in Dizma je s križa prosil križanega Jezusa, rekoč: „Gospod, spomni se me, kedar prideš v svoje kraljestvo.“ (Luk. 23, 42.) — Tudi mi, ljubi moji! smo se močno zadolžili pred Bogom; tudi mi moramo priserčno moliti in prositi: „Odpusti nam naše dolge!“ — „Odpusti nam naše dolge“ moramo moliti vsi od kraja, naj smo že pravični, ali spokorniki, ali grešniki.

„Odpusti nam naše dolge“, morajo prositi pravični. Razun Jezusa in Marije ga ni bilo in ga ne bo na tem svetu nobenega človeka, kteri bi se vsaj s kakim malim grehom Bogu ne zameril. Po spričevanju svetega pisma clo pravični človek pade sedemkrat na dan, ter se pregreši zdaj tu zdaj tam v kakih manjših rečéh. Vsak greh pa je razžaljenje božje, je gnjusoba pred Bogom; in tedaj tudi majhni greh Boga žali, in je torej tudi pri majhnih grehih treba moliti: „Odpusti nam naše dolge.“ Ravno zavoljo tega morajo tudi pravični ljudje, oziraje se na svoje majhne grehe, Boga prositi, da bi jim grehe odpustil.

„Odpusti nam naše dolge“, morajo moliti tudi spokorniki, kteri mislijo, da so se že spokorili. Zakaj če tudi upamo, da smo se že spokorili in odpuščenje grehov dosegli; vendar le tega prav za terdno in za gotovo vedeti ne moremo, in torej tudi ne moremo biti brez straha. Modri Sirah (5, 5.) pravi: „Zavoljo odpuščenega greha ne bodi brez skerbi.“ In apostelj Gospodov opominja, da moramo strahoma in trepetaje delati delo svojega zveličanja.

„Odpusti nam naše dolge“, morajo moliti posebno grešniki. Če morajo namreč že pravični odpuščenja grehov prositi, ko se le samo v manjših rečeh kaj pregrešé, kolikanj bolj še le morajo za odpuščenje grehov moliti grešniki, ki z velikimi grehi žalijo Boga. Kolikor več greha je kdo storil, kolikor več pohujšanja napravil, tolikanj bolj goreče mora k Bogu zdihovati, tolikanj priserčniši mora za odpuščenje grehov moliti. Greh namreč je toliko hudo in toliko zlo na tem svetu, ter toliko nezmeren dolg pred Bogom, da si tega nezmernega dolga nobeden človek pri Bogu sam zbrisati ne more in da ga tudi drugi ljudje zanj poplačati niso zmožni; in še clo izvoljeni v nebesih in angeli božji ne morejo človeka greha rešiti, ampak le Bog sam mu ga zamore odpustiti. Ravno zato veleva Jezus moliti: „Odpusti nam naše dolge“.

In če prav molimo, ter s spokornim duhom odpuščenja grehov prosimo, nam jih bo Bog tudi res odpustil, kakor sam obeta po preroku Ecehielu (18, 21—23.) rekoč: „Ako krivični pokoro stori za vse grehe, ktere je storil, in dopolnuje vse moje zapovedi, in dela prav in po pravici, gotovo bo živel, in ne bo umerl. Nobene njegovih hudobij, ktere je storil, ne bom pomnil; zavoljo svoje pravice, ktero je delal, bo živel. Hočem li smert hudobnega, pravi Gospod Bog, in ne veliko bolj, da se spreoberne od svojih hudih potov in živi?“ In sv. Janez (I. 1, 9.) nam ravno to na znanje daje, kedar piše: „Ako se spovedujemo svojih grehov, je (Bog) zvest in pravičen, da nam odpusti naše grehe, in nas očisti vse hudobije.“ To resnico nam spričujejo tudi mnogi zgledi v svetem pismu. Zgubljeni sin je bil velik grešnik. Prešerno je zapustil svojega dobrega očeta, pregrešno zapravil vse svoje premoženje. Kakor hitro pa se je svojih grehov skesal, se ves skesan k svojemu očetu vernil, in mu rekel: „Oče! grešil sem zoper nebo in zoper tebe. Nič več nisem vreden tvoj sin imenovan biti. Sprejmi me za svojega naj poslednjega hlapca!“ pri tej priči ga je oče objel in mu vse odpustil, ter ga vzel spet za svojega sina: in ne le, da ga ni nič v strah vzel, temveč mu je še clo gostijo napravil. — Cahej je bil cestninar in očiten grešnik, in vendar se je Jezus tudi k njemu oglasil, in, ko vidi njegovo spokorno serce, odpustil mu je greh in mu rekel: „Danes je tej

hiši zveličanje došlo.“ — Clo desnega, skesanega razbojnika na križu se je Jezus usmilil, ter mu sveti raj obljubil. — Oj, kako potrebno nam je torej moliti; „Odpusti nam naše dolge!“

4. Zakaj pa grehe imenujemo „dolge“?

Grehe imenujemo dolge

a) zato, ker grešnik ne daje Bogu tiste pokorščine, ktero mu je dolžen, in mu ne skazuje tiste časti, ktera mu gre. Bog je naš oče, in mi smo njegovi otroci; po tem takem ima Bog neizrečeno veliko pravico do nas, in mi imamo neizrečeno velike dolžnosti do njega. Dolžni smo mu pokorščino v vseh rečeh; dolžni smo po vsem spolnovati njegovo sveto voljo; dolžni smo ga častiti in moliti. Ker pa grešnik vsega tega noče storiti, in noče Bogu skazovati tiste pokorščine in časti, ktero mu je skazovati dolžen, se s tim pred Bogom zadolži, in je ta svoj dolg popraviti in poravnati dolžen.

Grehe imenujemo dolge

d) tudi zato, ker se vsi znajdemo v službi božji, in smo torej dolžni Bogu zvesto služiti. Bog nas je v službo vzel, ter poklical v svoj vinograd, da bi neutrudeno delali, in kedar nas bo od dela poklical, prinesli mu obilno sadu dobrih del. Kdor pa Gospodovega vinograda skerbno ne obdeluje, in si dobrih del ne nabira toliko, kolikor je dolžen, ali pa si namesto dobrih del nabira clo hude dela, se s tim pred Bogom hudo zadolži, in je božji dolžnik. — Slišali pa ste, da tega dolga človek sam ob sebi nikakor poplačati ni v stanu, če mu ga Bog sam ne pregleda po svojem neskončnem usmiljenju. Ravno zato nas je pa tudi Jezus moliti učil: „Odpusti nam naše dolge!“

5. S tim pa da nas je Jezus učil moliti: „Odpusti nam naše dolge!“ nas je hotel obvarovati od ene strani prederznosti in od druge strani obupljivosti, zavoljo kterih grehov se jih je že neizrečeno veliko pogubilo. Znašli so se namreč grešniki, kteri so bili zavoljo svojih obilnih in velikih grehov v tolikem

strahu, da so obupali, ter so mislili, da jim Bog ne more odpustiti njih grehov. Taka sta bila Kajn in nesrečni Judež Iškarijot. Take obupljivosti nas je hotel Jezus obvarovati s to prošnjo; zakaj ako bi bili kteri grehi res tako veliki, da bi jih Bog spokorniku odpustiti ne mogel, bi gotovo Jezus ne bil zapovedal moliti: „Odpusti nam naše dolge.“ — Znašli pa so se tudi taki grešniki, kteri so bili zavoljo kakih dobrih del ali zavoljo kakih čednost tako prederzni, da so se tako pravične ali popolnoma imeli, da se jim je clo nepotrebno zdelo Boga odpuščenja prositi. Tak je bil farizej, ki je v tempelj prišel samega sebe hvalit. (Luk. 18, 11.) S to prošnjo pa nas je Jezus obvarovati hotel take prešerne prederznosti, ter je vsem sploh zapovedal moliti ne le za druge, ampak tudi za samega sebe: „Odpusti nam naše dolge“.

6. Pri tem pa ne sme nobeden misliti, da mu je v odpuščenje grehov že zadosti, ako le goreče moli: „Odpusti nam naše dolge“. Samo to še ne zadostuje v odpuščenje grehov. Ako hoče odpuščenje grehov zadobiti, mora grešnik tudi še zakrament svete pokore vredno prejeti. Moliti in odpuščenja grehov prositi je pa grešniku potrebno zato, ker ravno z molitevjo si zamore sprositi tistih gnad, ktere so mu potrebne v spreobernjenje in poboljšanje, in ktere grešnika pripravljajo, da vredno prejema zakrament svete pokore, v kterem se grehi odpuščajo.

7. Kar je bilo do zdaj rečenega, bilo je rečeno od pervega dela pete prošnje „Očenaševe“, ki je: „Odpusti nam naše dolge“. Zdaj pa vzamimo v premislek tudi še

II. del pete prošnje, ki je: „kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“

Kedar v „Očenašu“ molite te besede, nikoli jih nikar ne izrekujte brez premislika. Na tem namreč je veliko ležeče. S temi besedami si prosimo ali odpuščenja grehov ali pa prideržanja. Odpuščenja grehov si prosimo, če tudi mi iz serca odpustimo vsem tistim, kteri so nas razžalili; prideržanja grehov pa si prosimo, ako nočemo odpustiti tistim, ki so nam kaj žalega storili. Kdor namreč noče odpustiti svojim razžal-

nikom, pri tem pa le vendar moli peto prošnjo „Očenaševo“, s to prošnjo in svojo molitevjo zahteva, da bi Bog ž njim ravnal ravno tako neusmiljeno, kakor on sam ravna s svojim bližnjim. Tak togotnež prosi in zahteva, da bi mu Bog odmerjal z ravno tako mero, s kakoršno on drugim meri, in da bi se Bog nad njim zmaščeval ravno tako, kakor se on maščuje nad svojim bližnjim. Ali pa ni vse to zares strašno? Kdor pravi in govori: „Nikoli ne bom odpustil svojemu razžaljivcu“, in mu tudi res noče odpustiti, s to prošnjo „Očenaševo“ prosi in zahteva, da bi mu tudi Bog nikoli ne odpustil, in tedaj samega sebe obsodi, ter si pogubljenja prosi namesto večnega življenja. Kdor torej drugim noče odpustiti, njemu tudi Bog ne bo odpustil, in godilo se mu bo, kakor se je godilo neusmiljenemu evangeljskemu hlapcu. Neki kralj je hotel obrajt delati s svojimi hlapci. Ko je pa začel rajtati, bil je prednj postavljen eden, kteri mu je bil dolžen deset tisuč talentov. Ker pa ni imel s čem plačati, ukazal je njegov gospod prodati njega in njegovo ženo in njegove otroke, in vse, kar je imel, in poplačati. Hlapec pa je padel na kolena, in ga je prosil, rekoč: Poterpi z menoj, in vse ti bom povernil. In gospod se je usmilil tistega hlapca, in ga je spustil, in mu je dolg odpustil. Spred njega gredé pa je tisti hlapec našel enega svojih sohlapcev, kteri mu je bil dolžen sto denarjev, in ga je zgrabil in davil rekoč: Plačaj, kar si dolžen! Tedaj je njegov sohlapec prednj padel, in ga je prosil, rekoč: Poterpi z menoj, in vse ti bom povernil. On pa ni hotel; temveč je šel, in ga je vergel v ječo, dokler ne bo splačal dolga. Ko so pa vidili njegovi sohlapci, kar se je zgodilo, bili so silno žalostni, ter so šli in povedali svojemu gospodu vse, kar se je bilo zgodilo. Tedaj ga je poklical njegov gospod, in mu reče: Hudobni hlapec! ves dolg sem ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi bil torej tudi ti dolžen usmiliti se svojega sohlapca, kakor sem se tudi jaz tebe usmilil? In njegov gospod se je razserdil in ga je izdal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolga. Pripovedovaje to prigodbo sklene Jezus: Tako bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih serc. (Mat. 18, 23—35.) In kar je pri tem najstrašnejšega, je to, da si tak sovražen človek takega groze-

polnega obsojenja sam prosi, kolikorkratkoli s sovraštvom v sercu na jeziku ima mile besede: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“

Tistemu pa, ki svojemu bližnjemu rad in iz serca odpusti, je ta prošnja Gospodove molitve res tolažepolna, ker mu zagotovlja, da si bo ž njo sprosil odpuščenja grehov. Zatorej recem: Kristjan, kristjana! bodi si, kdorkoli hoceš, pospravi iz svojega serca vsako nevoljo, vsako jezo, vsako sovraštvo, in popolnoma odpusti vsem svojim neprijatlom, vsem svojim razžaljivcom, preden začneš moliti sveti „Ocenaš“, da si s svojo molitevjo ne boš primôlil zaderžanja grehov in večnega pogubljenja, ampak da si boš sprosil odpuščenje grehov in vecno življenje. — Nek krivoverec (protestant) si je bil zavzel, umoriti vojvoda Guizanskega (Guise), ki je bil goreč zagovarjavec svete katoljške vere. Njegov hudobni naklep pa je na dan prišel, ter bil vojvodu naznanjen. In tedaj vojvoda hudobneža pred se pokliče, in mu reče: „Povej mi, ali sem ti storil kdaj krivico?“ „Niste mi je storili“, odgovori krivoverec. „I, kaj vendar pa te je zapeljalo v toliko hudobijo, ktero si mislil storiti?“ nadaljuje vojvoda. „Hotel sem svojo vero braniti“, zaverne morivec. „Če je pa taka“, mu seže vojvoda v besedo, „in ti tvoja vera veleva pomor in poboj, mi nasprot moja vera ukazuje, odpustiti morivcu, kteri mi je stregel po življenju. Pojdi tedaj, jaz ti tudi res iz serca odpustim.“ O blaga duša, ki zna tako lepo odpustiti. Iz takega usmiljenega serca pač res kot naj prijetniša dišava kviško puhti verna molitev: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“

8. Radi torej odpuščajmo eden drugemu sleherno razžaljenje, in to tem rajši, ker imamo tolikanj močnih nagibov, kteri nas nagibajo odpuščati razžalnikom. Med drugim nas

a) Sveto pismo z razločno besedo meči k odpuščenju. Naš Zveličar sam pravi: „Ljubite svoje sovražnike; storite jim dobro, kteri vas sovražijo; molite zanje, kteri vas žalijo in preganjajo.“ (Mat. 5,44.) „Odpuščajte, in vam bo odpuščeno.“ (Luk. 6, 37.) „Zakaj ako ljudem odpuščate njih grehe, bo tudi

vam vaš Oče nebeški odpustil vaše grehe.“ (Mat. 6, 14.) Tudi modri Sirah nam lepo prigovarja rekoč: „Odpusti svojemu bližnjemu, ako te je razžalil, in tedaj bodo tudi tebi, ako prosiš, grehi odpuščeni. — Spomni se strahu božjega, in ne jezi se zoper svojega bližnjega. Spomni se zaveze Najvišega (ter svoje zaveze z Bogom, svoje vere, ktera te uči, da smo vsi otroci enega očeta, tedaj bratje, ki smo se dolžni ljubiti), in bližnjemu preglej nevednost, (to je: grehe, ki jih je storil iz nevednosti, iz nepremišljenosti).“ (Sir. 28, 2. 8. 9.)

b) Posebno močen nagib, ki nas nagiba k odpuščenju, je premišljevanje štirih poslednjih reči človekovih. In res, ako si človek prav živo pred oči postavi svojo smert, se spomni ostre sodbe, se v mislih postavi v grozepolni peklenski brezen ali pa se v duhu sprehaja med izvoljenimi v nebesih, gotovo ga bo premišljevanje teh imenitnih resnic v živo pretreslo ter primoralo, da prav iz serca odpusti vsem svojim razžaljivcom. Zatorej pravi modri Sirah (28, 6. 7.) v svetem pismu: „Spomni se poslednjih reči, in jenjaj sovražiti; zakaj strohljivost in smert se bližate po njegovih zapovedih“, (to je: misli na trohljivost in smert, in pokoren boš njegovim zapovedim.)

c) Najmočnejši nagib za odpuščenje razžaljenja pa je gotovo zgled našega Gospoda in Zveličarja. Res je, da imamo že tudi v stari zavezi nekoliko lepih zgledov, kteri nam kažejo, kako nam je treba odpuščati razžalnikom in neprijatlom. Kolikanj hudega so prizadjali nedolžnemu egiptovskemu Jožefu njegovi nevošljivi bratje! Bogaboječi Jožef pa jim ni hudega s hudim povračeval, temveč jim je hudo z dobrim plačeval. Hudobni kralj Savelj je pobožnega Davida neusmiljeno preganjal, ter mu clo po življenju stregel; strupeni Semei je grozovito preklinjal Davida clo takrat, ko David ni več pastirčeval, ampak je že na kraljevem tronu sedel: in vendar je David Saveljna ljubil in je Semei-ju iz serca odpustil. Pri vsem tem pa le vendar vse te in druge zglede presega zgled križanega Zveličarja. Zakaj nikoli nobenemu človeku se ni še godila tolika krivica, kolikoršna se je godila nedolžnemu Jezusu; in še nikoli nobeden človek ni preterpel toliko muk in bolečin,

kolikor jih je preterpel križani Jezus; in še nikoli nobeden človek ni bil tolikanj poterpežljiv in usmiljen clo do svojih kacjih sovražnikov, kakor je bil naš ljubi Jezus. — Premišljevanje njegovega prelepega zgleda bo tudi nas nagibalo, da prav iz serca odpustimo vsem svojim sovražnikom. — Premišljevanje Jezusovega zgleda je svetemu Štefanu na jezik položilo tiste premile besede: „Gospod! ne prištevaj jim tega greha“, kedar so njegovi sovražniki od vseh strani kamnje nanj lucali, in ga pobijali. — Premišljevanje Jezusovega zgleda je navdihnilo svetega Franciška Salezijana s toliko ljubeznijo, da je rekel svojemu sovražniku: „Če mi tudi eno oko iztakneš, te bom z drugim očesom pogledal še z ravno toliko ljubeznijo, kakor bi bil ti moj naj ljubši prijatel.“ — Premišljevanje Jezusovega zgleda je vstavilo svetega Janeza Gualberta, da se ni zmaščeval nad morivcom, kteri mu je umoril preljubega brata. Bilo je ravno na veliki petek, ko se sv. Janez ves oborožen z morivcom sostane v tesnih ulicah, iz kterih mu nikakor ni mogel ubežati. Viditi pa, da nikakor ne more prebegniti, verže se nesrečnež pred svetega Janeza na kolena, dene svoje roke križema na persi, ter milo prosi svetnika, da bi mu prizanesel v imenu Zveličarjevem, ki je ravno tisti dan umerl za vse ljudi. In Janes se res potolaži, ter reče morivcu: „Ker me milosti prosiš v imenu tolikanj imenitnega Gospoda, primoran sem ti odpustiti.“ In mu ni le samo iz serca odpustil, temveč je raz konja skočil, morivca objel, ter mu obljubil, da ga bo posihmalo imel kakor lastnega brata. Ljubezni mu Jezus ni hotel pustiti brez plačila. Ko namreč sv. Janez na to v cerkev stopi, in svoj pogled vpre v veliko britko martro, zdelo se mu je, da je križani Zveličar svojo glavo proti njemu nagnil, kakor bi mu bil hotel s tim na znanje dati, kako všeč in dopadljivo da mu je, da je usmiljenje skazal svojemu nasprotniku. Ta britka martra ima od tistihmalo sklonjeno glavo do današnjega dne, in se znajde zdaj v neki cerkvi v mestu Fiorenca na Italijanskem. Sv. Janez pa je po tej prigodbi svet zapustil, se pomenišil (menih postal), prav pobožno živel, in postal velik svetnik v nebesih. — Tudi mi si prav pridno k sercu ženimo zgled križanega Zveličarja, da nas pre-

mišljevanje tega presvetega zgleda navdahne z enako ljubeznijo do naših nasprotnikov in razžaljivcov.

9. Preden skončam današnji nauk, naj vam tudi še povem: **kakšno mora biti odpuščenje, da bo Bogu všeč in prijetno?**

Odpuščenje, da bo Bogu všeč in dopadljivo, mora biti:

a) **resnično**, ne pa le samo na videz, ali hvalehlepno, da bi ž njim iskali le hvale ljudi.

Odpuščenje mora izhajati

b) **iz ljubezni do Boga**, ne pa iz strahu, ali pa iz lakomnosti ali kakega druzega enakega kalnega studenca.

Odpuščenje mora biti

c) **djansko**, mora se skazovati v djanju in v delih.

Kdor tedaj svoje sovražnike resnično ljubi, ne bo le samo vsega sovraštva, vse zamerze do njih iz serca pregnal, ampak bo tudi zanje molil, in jim zavoljo Boga tudi dobro storil, kar in kolikor bo le mogel. In kdor to stori, bo prav molil peto prošnjo Gospodove molitve, in si bo tudi res odpuščenje grehov sprosil, kedar bo molil svete besede: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“ Amen.

XVIII. Keršanski nauk.

In nas ne vpelji v skušnjavo.

1. Razložil sem vam že peto prošnjo Gospodove molitve, ktera se glasi: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“ Pravil sem vam, da si s to prošnjo prosimo, da naj nam Bog odpusti grehe ali jih pa prideržа. Odpuščenja grehov si prosimo, če tudi mi iz serca odpustimo tistim, ki so nas razžalili; prideržanja grehov pa si prosimo, ako nočemo odpustiti svojim razžaljivcem in neprijatlom. — Danes pa bomo v premislek vzeli šesto prošnjo „Očenaševo“, ktera je:

In nas ne vpelji v skušnjavo.

2. Česa prosimo s to prošnjo Gospodove molitve?

S to prošnjo prosimo:

a) da bi Bog vse skušnjave in grešne priložnosti od nas odvernil,

b) ali nam pa moč dal, serčno se jim vstavljati, in jih premagovati.

V „Očenašu“ je prošnja s prošnjo v prelepi zvezi. V peti prošnji smo prosili, da bi nam Oče nebeški odpustil naše grehe, v šesti prošnji pa prosimo, da bi nas obvaroval, da se na novo pri njem ne zadolžimo, da se spet nazaj ne povernemo v stare grehe. S to prošnjo hočemo reči: „Gospod! očisti nas od naših grehov, in kedar si nas po svojem neskončnem usmiljenju očistil, ne dopusti, da bi se na novo omadeževali z novimi grehi, in da bi se ti iz novega ne zamerili z novim zadolženjem: Ne vpelji nas v skušnjavo.“

In tega prositi je pač res potrebno slehernemu človeku, naj si že bo tega ali unega stanu, bogat ali reven, star ali mlad, možki ali ženska. Vsak namreč je skušnjavam podveržen, vsak se nahaja v grešni nevarnosti, sosebno pa tisti kristjan, ki je ravno greh zapustil, in se po zakramentu svete pokore k Bogu vernil, in se zdaj skerbno posluži vseh pripomočkov, da bi za naprej prav zvesto Bogu služil. Takega spokornega kristjana namreč satan še vse hujši nadležuje, ter mu na vse strani nastavlja zaderge, da bi ga nazaj pripravil v grešno življenje. Ko je neusmiljeni kralj Faraon zvedel, da mislijo Izraelci Egipt zapustiti, jih je še hujše stiskal in zatiral, ter jim clo dvojni davek nakladal namesto enojnega. In kedar je vidil, da že iz Egipta gredó, svoje vojščake zbere, ter za njimi vdere, da bi jih s silo potisnil v poprejno sužnost. Ravno tako dela satan ali sam ali pa po svojih služabnikih s tistimi dušami, ktere so otresle težki jarm njegove sužnosti, in se k Bogu vernile. Vse sile napne, ter si na vso moč prizadeva, da bi jih od službe božje odvernil in spet nazaj pripravil v stare grehe.

Kaj menite, kaj pa je Jezus storil, ki je tolikanj skerben za naše zveličanje, da bi nam pomagal v tolikih nevarnostih in skušnjavah? — Glejte, zapovedal nam je, k Bogu se zatekati v takih okoljščinah, ter pri njem si pomoči iskati z molitevjo. Torej nas je učil moliti: „In nas ne vpelji v skušnjavo.“

3. Dovolite, da vam zdaj še bolj na drobno razložim, ktere reči nas priganjajo, prav goreče moliti in prositi: „In nas ne vpelji v skušnjavo.“

Naj poprej nas priganja:

a) naša slabost. Človek je tako slab, da bi se sam ob sebi nikakor ne mogel skušnjavam vstavljati in se greha obvarovati, ako bi ga pri tem Bog ne podpiral s svojo sveto pomočjo. V svetem pismu imamo mnogo takih zgledov, kteri nam očitno spričujejo človeško nezmožnost in slabost. Lahko bi vam od Saveljna kaj povedal, ali od Davida in Salomona. Pa molčim od teh in drugih, in vam le aposteljne Jezusove

v misel vzamem. Spremljevaje ljubega Jezusa po zadnji večerji na Oljsko goro oj kako serčne so se delali. Vsi od kraja so terdili, da Jezusa nikakor ne bodo zapustili. Pa kaj se zgodi? Kedar rabeljni Jezusa zvežejo in na sodbo ženó, je toliko silen strah opadel vse Jezusovo učence, da so vsi pobegnili, in še clo sveti Peter, kteri je bil poprej s prisego poterdil Jezusu, ter rekel: „Ko bi te tudi vsi zapustili, te jaz ne bom zapustil! In ko bi mi bilo tudi umreti s teboj, zapustil te ne bom!“ — Če so pa tolikanj sveti možje, zanašaje se na svojo moč, tako hudo padli v skušnjavi; kolikanj bolj se je bati, da bi se kaj takega ne prigodilo tudi nam, ki smo vse slabejši memo njih! Ravno ta naša slabost naj nas priganja moliti in z molitvijo iskati pri Bogu pomoči in varstva.

Prav pridno moliti in goreče prositi: „In nas ne vpelji v skušnjavo“, moramo

b) tudi zato, ker skušnjave od vseh strani na nas prežé. Zdaj nas skušajo notranje, zdaj vunanje skušnjave, zdaj nas zalezujejo vidni, zdaj spet nevidni sovražniki. Od ene strani se satan sam v nas zaganja; od druge strani nas njegovi najemniki, hudobni ljudje, v svoje zanke lové; in od tretje strani nam naše lastno hudo nagnjenje in grešno poželjenje nadlego dela. In takih skušnjav človek nima le samo enkrat ali drugikrat v svojem življenju, ampak veliko in velikokrat, tako da je prisiljen poterditi besedo Jobovo, ki pravi, da vedna vojska je naše življenje. Komej človek eno skušnjavo premaga, že se druga vanj zaganja in zaletuje. Zatorej moramo pa tudi vedno moliti: „In nas ne vpelji v skušnjavo“, ter Boga prositi, da bi nam na strani stal s svojo pomočjo, da bi nas skušnjave ne premagale.

„In nas ne vpelji v skušnjavo“ moramo pridno moliti

c) zato, ker nam je to Jezus sam zapovedal. Rekel je namreč svojim učencom na Oljski gori: „Čujte in molite, da ne prídete v skušnjavo.“ (Mat. 26, 41.) Kar je Jezus s tim učencom rekel, rekel je tudi nam. Aposteljni Jezusa niso vbogali: namesto, da bi bili čuli in molili, kakor jim je Jezus zapovedal, niso ne čuli ne molili, ampak so spali.

Ravno zato so pa tudi v skušnjavi omagali, ter Jezusa zapustili vsi do zadnjega. In Peter, ki se je poprej delal naj močnejšega bil je zdaj naj slabejši. Preden je petelin dvakrat zapel, zatajil je trikrat Jezusa, svojega Gospoda in nebeškega Učenika. Enaka bi se tudi nam godila v skušnjavah, ko bi ne čuli in ne molili. — In kakor nas je Jezus z razločno besedo učil, nas je učil tudi s svojim lastnim zgledom, da moramo moliti in Boga prositi, da bi nas obvaroval skušnjav, ali nam vsaj moč dal jih premagati. Šel je, kakor veste, v puščavo, da bi se bil ondi postil, molil in se tako pripravljal na nauk, kterega je mislil zdajci oznanovati po svoji domači deželi. Pa ne le zato, da bi se bil na nauk pripravljal, postil se je Jezus in je molil; ampak se je postil in je molil tudi zato, ker je vedel, da bo skušan od hudega duha. S tim nam je zapustil naš Zveličar lep zgled, kteri nas uči, kaj je tudi nam storiti, ako hočemo premagati skušnjave. Jezus bi ne bil skušan, ako bi sam ne bil hotel skušan biti. Mi pa smo skušani, ter v greh zapeljevani zoper našo voljo. Kolikanj bolj gre tedaj nam moliti in Boga pomoči prositi: „Ne vpelji nas v skušnjavo!“ Po tem Jezusovem zgledu so se ravnali svetniki, in med drugimi sv. Pavl, ki je v silnih skušnjavah priserčno molil, ter si z molitvijo sprosil gnade, da je premagal skušnjave. Po tem zgledu Jezusovem ravnajmo tudi mi! Glej, ljubi keršanski človek! kolikor hujši si skušan, tolikanj priserčniši in gorečniši moli, in molitev ti bo pomagala!

4. Zdaj pridemo do uprašanja: Kdo nas skuša? Preden vam odgovor dam na to vpraševanje, vam moram še poprej povedati: kaj je skušnjava.

Skušnjava je taka priložnost ali taka okoljščina, v ktero nas ali Bog sam postavi, ali pa nas vanjo priti pusti, da v nji razločno pokažemo, ali bomo služili ali Bogu ali zapeljivemu svetu, in ali se bomo podvergli sveti božji volji, ali pa svoji lastni sprideni volji in svojemu lastnemu spačenemu poželjenju.

Iz tega vidite, da je skušnjava dvojna: je dobra, in je huda skušnjava.

a) Dobre skušnjave pridejo od Boga, in prav za prav niso skušnjave, ker Bog, ki je neskončno svet, nikogar v hudo ne skuša in v greh ne napeljuje. In ravno zato teh dobrih ali dobrotnih skušnjav ne imenujemo kar naravnost skušnjav, ampak jih kličemo z drugim, bolj primernim imenom. Pravimo jim poskušnje ali obiskovanja božje. S takimi poskušnjami Bog človeka obiskuje, da bi mu dal priložnost, skazovati Bogu svojo vdanost in ljubezen v vseh okoljščinah življenja; da bi mu dal priložnost, tem obilniše zasluženje si nabirati za srečno večnost; da bi mu dal priložnost, drugim lepe zglede dajati v posnemanje. S takimi poskušnjami Bog premnogokrat obiskuje svoje zveste služabnike, in morda ga ni svetnika, ni prijatla božjega, kteri bi po tem potu nikoli poskušan ne bil. Tako je med drugimi Bog na poskušnjo postavil zvestobo Abrahamovo, ter mu zapovedal, zaklati in darovati edinega sina, priserčnega Izaka. — Enako je bil skušan Tobija, kteremu je sam angelj Rafael povedal, rekoč: „Ker si bil Bogu prijeten, bilo je treba, da te je skušala ta skušnjava (skušnjava namreč po križih in težavah)“. (Tob. 12, 13.) — Enako je bil na poskušnjo djan tudi bogoljubni Job, kteri je prišel ob ljubljene otroke, ob vse premoženje in na zadnje še ob zdravje. — Ravno tako Bog tudi še dan današnji človeka deva na poskušnjo, ter ga obiskuje z boleznijo, z revščino in z drugimi enakimi nadlogami in težavami, da se tem lepši razkazujejo njegove čednosti, da se tim svitlejši zaleskeče njegova vera, njegovo upanje, njegova ljubezen. Take skušnjave ali prav za prav poskušnje niso poslane nad človeka, da bi mu v hudo služile in v greh; temveč so mu dane, da bi mu teknile v tem večo svetost, zalegle v večno življenje. Blagor tedaj človeku, kteri skušnjo prebó, pripravljena mu je krona življenja, ktero bo dal Bog njim, ki njega ljubijo! (Jak. 1, 12.) — Kedar tedaj v „Očenašu“ molimo: „In nas ne vpelji v skušnjavo“, s to prošnjo nikakor ne moremo prositi, da bi nas Bog rešil takih dobrotnih poskušenj in zveličavnih obiskovanj, ker so nam očitne znamnja, da nas Bog ljubi, in nam dajejo tolikanj lepo priložnost, nabirati si tem obilniše zasluženje za večnost, služiti si tem častitljivšo krono v nebesih. — Ta prošnja po tem takem velja le

b) hudim skušnjavam, ter takim prilikam in okoljščinam, ktere nas v hudo zapeljujejo, v greh naganjajo. S takimi skušnjavami nas Bog nikdar ne skuša. On, ki je neskončno svet, in vsak greh neskončno sovraži, tudi ne more nikogar v greh zapeljevati. Sv. Jakob (1, 13.) pravi: „Nihče, ko je skušan, ne reci, da je od Boga skušan; zakaj Bog se ne da skušati v hudo, in tudi nikogar ne skuša.“ Bog pa take skušnjave nad nas dopusti, deloma da nas vedno ohrani v gorečnosti in ponižnosti; deloma da se nam zasluženje množi; deloma pa tudi, da naš napuh kroti in nas za na naše grehe pokorí in strahuje, kakor piše sv. Pavl od nevernikov in neznabogov, rekoč: „Zavoljo tega (ter zavoljo njih preobilnih hudobij) jih je Bog prepustil nesramnim strastim.“ (Rimlj. 1, 26.) — Takih hudih skušnjav prosimo da bi nas Bog obvaroval, ali nam pa moč dal, jih premagati, kedar molimo: „Ne vpelji nas v skušnjavo.“

5. Zdaj, ko sem vam razložil, kaj je skušnjava in kolikera je, in sem vam spričal, da huda skušnjava ne pride nobena od Boga, naj se povernem do poprej zastavljenega vpraševanja: Kdo nas skuša? ali Od kod pridejo skušnjave?

Hude skušnjave pridejo deloma od naših vunanjih, deloma od naših notranjih sovražnikov. Naši vunanji sovražniki so satan in svet, naš notranji sovražnik pa je naše meso, ter naše lastno hudo nagnjenje in grešno poželjenje.

Skuša ali v greh nas tedaj napeljuje:

a) Satan ali hudič, ki nam pamet slepí, vero slabí, in prelomljevavcom božjih zapoved obeta veselje in srečo. Hudi duh je božji sovražnik, in zato, ko ga je Bog iz nebes pahnil v pekel, zdaj Bogu ne privošči nobene časti; temveč želí, da bi vsi ljudje Boga žalili, in ravno zato neutrudeno skuša ljudi in jih v greh zapeljuje. Hudi duh je pa tudi naš sovražnik, ki nam ne privoši nebes in večne časti, za ktero smo namenjeni, in ktero je on sam zapravil, ker je bil napuhnjen; torej bi nas rad storil tovarše večnega terpljenja, v kakoršnem se on sam znajde, in zavoljo tega ne neha zapelje-

vati nas v greh. Da hudi duh res človeka skuša, ter v greh zapeljuje, nam sveto pismo spričuje v mnogih izrekih. Med drugim piše sv. Pavl: „Vam se ni vojskovati zoper meso in kerv, ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovavce tega tamnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebju. Zavoljo tega primite za božje orožje, da se zamorete braniti ob hudem dnevu." (Efež. 6, 12. 13.) In sv. Peter (I. 5, 8.) pravi: „Trezni bodite in čujte, ker hudič, vaš nasprotnik, hodi okrog, kakor rujoveč lev, iskaje, koga bi požerl."

Akoravno pa hudič človeka zapeljuje, vendar le človek ne more nanj zvračevati svojega greha, ker hudi duh nikogar v greh ne prisili, ampak ga le samo zapeljuje. Kakor je delal s pervimi starši, dela tudi z nami. Delal jima je lažnjivo obljubo, da bota kakor bogova, ako jesta sad prepovedanega drevesa. Adam in Eva sta mu verjela, sta jedla, s tim božjo zapoved prelomila, ter grešila. Ako bi ga ne bila poslušala, in se mu ne bi bila dala pregovoriti, bi si bila nedolžnost ohranila, in se v gnadi božji obderžala. Ravno taka je tudi še dandanašnji. Kdor hudega duha noče poslušati, in se mu ne da premotiti, kedar ga skuša s hudim navdajanjem ali po počutkih, ali kakorsikoli bodi; njemu se ni treba bati, da bi mu hudi duh škodoval; zakaj Jezus Kristus je njegovo moč razdjal, ter ga, kakor sv. Peter (II. 2, 4.) pravi, s peklenskimi vervmi v brezen potegnil, da silama nikomur škodovati ne more. O tem sv. Avguštin tako le govorí: „Če je hudič priklenjen, kako je pa to, da ima toliko moč? Res je", si svetnik sam odgovori, „da ima še veliko moč, toda ne čez vse; on gospoduje le čez mlačne, tožljive in čez take, ki se Boga ne boje. On je priklenjen, kakor priklenjen pes, ki ne more nikogar popasti razun tistega, kteri se mu prederzno približa. Le nobene družbe ž njim ne delaj po posvetnih mislih in posvetnih željah, in nič ti ne bo mogel škodovati. Lajati sicer zamore v tebe; popasti pa ne more nikogar razun tistega, kteri sam hoče biti popaden." S silo nikomur ne more škodovati, ampak le s tim, da prigovarja in svetuje.

Skušnjave pridejo:

b) od zapeljivega sveta, to je od hudobnih ljudi, kteri nas zapeljujejo deloma s pregrešnim govorjenjem, kakoršnega je dandanašnji sila veliko slišati med ljudmi vsake starosti, obojega spola, na vsakem kraju; deloma pa nas zapeljujejo s hudobnim življenjem, ter slabimi zgledi, kakoršnih je po vsem svetu dosti. Tudi s tim, da nam svet ponuja svoje blago, svoje veselice, svoje premoženje. Vsega tega se moramo skerbno varovati, ter se brez potrebe z zapeljivim svetom ne pečati, zakaj: „Vse, kar je na svetu, je poželjenje mesa, poželjenje oči, in napuh življenja, kar ni iz Očeta, ampak iz sveta.“ — „Svet (pa) v hudem tiči“, pravi sv. Janez (I. 2, 16.—5, 19.)

Človek je skušan

c) tudi od svojega mesa, ter svoje spačene natore, svojega hudega nagnjenja, svojega grešnega poželjenja. Kdo tega ne vé iz lastne skušnje, da se počutkom najbolj dopada ravno to, kar Bog prepoveduje; in da človeka najbolj mika do tega, kar je pregrešnega? Naj svetejsi ljudje so se pritožili, da so nadleževani bili od napuha, od lakomnosti, nečistosti, nevošljivosti, jeze in mnogega druzega hudega. Ravno to poterdi tudi sveto pismo. Sv. Pavl piše: „Čutim drugo postavo v svojih udih, ktera se bojuje zoper postavo mojega duha, ktera me deva v sužnost pod postavo greha, ktera je v mojih udih.“ (Rimlj. 7, 23.) In sv. Jakob (1, 14.) pravi: „Vsak človek je skušan, kedar je od svojega poželjenja vlečen in vabljen.“

To, glejte, so tisti trije studenci, iz kterih izvirajo skušnjave, ktere nas v greh napeljujejo.

6. Ali je pa vsaka skušnjava greh?

Skušnjava sama ob sebi še ni greh; greh nam je le, ako se lahkomiseljno vanjo podamo ali vanjo privolimo. Dokler pa človek ni sam kriv, da je skušnjava nadnj prišla, in vanjo ne privoli, temveč se še le ž njo vojskuje, in jo premaga, mu skušnjava ni v greh prišteta, ampak mu je še clo v zasluženje. In tem hujša ko je skušnjava, in tem serčniši ko se jej ustavlja, dokler je

ne premaga, tem veče plačilo ga čaka za to pred Bogom v nebesih.

7. Kaj je človeku storiti, da bo imel manj skušnjav?

a) Varuje naj se prav skerbno lenobe, in prav zvesto naj opravlja dela in opravila svojega stanu. V stoječi vodi se dosti merčesa izleže, v leni duši pa obilo hudih skušnjav.

b) Varuje naj se vsake zapeljive tovaršije in se skerbno ogiblje vsake grešne priložnosti, v kakoršni bi lehko vidil ali slišal kaj takega, kar nareja skušnjave. Kdor je preveč radoveden in preveč radogleden, si je sam kriv, če dosti skušnjav ima, in se s tim tudi še nevrednega dela božje pomoči v skušnjavah.

c) Pridno naj hodi v cerkev, naj zvesto posluša pridige in keršanske nauke, ter jih čez teden večkrat premišljuje. Sosebno naj se od hudega zavračuje s tim, da premišljuje tiste resnice, ktere grešniku zavoljo greha napovedujejo časne in večne kazni; in naj se v dobrem poterduje s tim, da premišljuje tiste resnice, ktere pravičnim obetajo večno veselje in nebeško čest.

Kdor to stori, si bo gotovo zmanjšal število skušnjav.

8. Zdaj naj vam še odgovor dam na vpraševanje:

Kaj je treba človeku storiti, kedar se znajde v skušnjavah, da v skušnjavo ne bo privolil in ne bo grešil?

Ako hočeš skušnjavo srečno premagati, ljubi kristjan, to le stori:

a) Ako ti je mogoče, zapustiti grešno priložnost, hitro jo zapusti, ter beži pred skušnjavo, kakor egiptovski Jožef, kedar ga je v greh napeljevala nesramna žena Putifarjeva. — Če pa vbežati ne moreš,

b) serčno se v bran postavi in zaupaj terdno v Boga. Serčno se skušnjavi v bran postavi, in sicer kar hitro o pervem začetku. Plevel se vse lagleje iz njive

potrebi, dokler je še majhen; kedar je dorastel, ga boš težko težko pri čistem potrebil iz njive. Tudi skušnjavo boš o pervem napadu, dokler še nima toliko moči, premagal vse lagleje, kakor pa pozneje, kedar je že narastla njena moč. — Pri tem pa terdno zaupaj v Boga, da ti bo na strani stal s svojo pomočjo. Terdna in resnična volja, podpirana od božje pomoči in gnade je močno in nepremakljivo orožje v skušnjavah. Kdor se vojskuje s takim orožjem, lahko reče s svetim Pavlom: „Vse premorem v njem, kteri me krepča“, in nad njim se poterduje beseda Davidova, ki pravi: „Kteri v Gospoda zaupajo, ne bodo osramoteni.“

c) Bodi zmeren in trezen v jedi in pijači. Kdor se posti in zatajuje samega sebe, temu shujšano in vkroteno telo ne bo narejalo skušnjav, in močna duša bo lahko v strahu imela tako obnemoglo telo. Tega pomočka so se svetniki prav pridno poslužili, pa tudi srečno zmagali skušnjave.

d) Bodi prav iz serca ponižen. Ponižnost je podlaga vsake druge čednosti, pa tudi terdna obramba v skušnjavah, zakaj po svetopisemski obljubi „daje Bog ponižnim svojo gnado“ in pomoč.

e) Bodi priden in delaven, in se varuj sleherne lenobe. Lenoba je začetek vsake hudobije; pridnost in delavnost pa obvaruje človeka mnogega zla in tudi mnogih skušnjav.

f) Prejemaj večkrat svete zakramente prav vredno, moli pridno in priserčno, in premišljuj pogostoma zdaj to, zdaj drugo resnico svete vere. Sveti zakramenti delajo dušo močno in serčno, z molitevjo si sprosiš božjo pomoč in gnado, premišljevanje raznih resnic svete vere varuje človeka v greh. Sosebno dobro je, v vsaki skušnjavi si pred oči postavljati Boga vsegavednega in povsodpričujočega; ali pa se spomniti štirih poslednjih reči človekovih; ali pa si v spomin sklicevati kak poseben svetopisemski izrek, postavim v terpljenju besede Jezusove: „V svoji poterpežljivosti bote ohranili svoje duše“; (Luk. 21, 19.)

pri lakomnosti izrek Zveličarjev: „Kaj bi človeku pomagalo, ako bi si tudi ves svet pridobil, na svoji duši pa škodo terpel?“ pri nečistosti, nevošljivosti, požrešnosti, sovraštvu besede Pavlove, ki pravi: „Od takih del vam povem, kar sem vam napovedoval, da, kteri take reči delajo, ne bodo dosegli kraljestva božjega.“ (Gal. 5, 21.)

Kdor se tako vojskuje zoper skušnjavo, srečno bo zmagal sleherno skušnjavo z božjo pomočjo, in si z vsako zmago zasluženje nabiral za nebesa.

9. Zdaj naj vam odgovorim tudi še na vpraševanje:

Kaj je človeku storiti po skušnjavi?

a) Če je človek v skušnjavo privolil, ter grešil, naj se ponižuje in iz serca obžaluje svoj greh, kakor ga je obžaloval sv. Peter, Magdalena in drugi spokorniki, in naj terdno sklene posihmalo se bolj skerbno varovati greha in bolj zvesto služiti Bogu. Ob enem naj prosi Boga pomoči, da se bo zamogel prav spokoriti.

b) Če pa v skušnjavo ni privolil in ni grešil, naj hvali in zahvali Boga, ki mu je zmago dal; naj ponižen ostane, da bo gnade božje vreden, s ktere pomočjo bo tudi še posihmalo zamogel premagati skušnjave.

c) Vselej pa, naj si je že skušnjavo premagal ali ne premagal, naj skerbno premišljuje, od kod in iz česa je skušnjava prišla, da se bo vedel posihmalo skerbno varovati vsega, kar ga je skušalo.—Kdor bo to storil, vspešno in s pridom bo molil šesto prošnjo „Očenaševo“. — Kdor pa skušnjave sam išče, ter se po nepotrebnem peča s hudobneži ali pa si po kakem drugem potu sam skušnjavo nakopava, lažnjivo in nepridno moli: „In nas ne vpelji v skušnjavo.“ Želim pa, da bi zmed vas nobeden ne opravljal take nepridne in netečne molitve! Amen.

XIX. Keršanski nauk.

Temveč reši nas od hudega. Amen.

1. „In nas ne vpelji v skušnjavo“ je šesta prošnja Gospodove molitve. Razlaganje te prošnje ste slišali v zadnjem keršanskem nauku. V tej prošnji prosimo, da bi Bog od nas odvernil vse skušnjave in grešne priložnosti, ali nam pa moč dal, serčno se jim vstavljati in jih premagovati. Tega mora prositi vsak človek, bodisi moški ali ženska, bodisi star ali mlad, bodisi tega ali unega stanu; vsak namreč je slabe natore, vsakteri je skušnjavam podveržen, vsem je Jezus zapovedal moliti, in kar je zapovedal, storil je tudi sam. Pravil sem vam tudi, kaj so skušnjave in od kod se izhajajo. Slišali ste, da Bog nikogar v hudo ne skuša ali v greh ne napeljuje; da pa le vendar svoje služabnike z nadlogami obiskuje, ter s tim postavlja na poskušnjo iz tega namena, da se njih čednost in svetost tem lepši razkazuje, da se vadijo Bogu zvestobo ohraniti v vseh okoljščinah življenja, da si nabirajo več zasluženja za zveličanje, da dajejo drugim lepe zglede v podbudo in posnemanje. Učil sem vas tudi, da hude skušnjave pridejo od hudega duha, od zapeljivega sveta ali hudobnih ljudi, in od našega mesa, ter hudega nagnjenja in grešnega poželjenja. Rekel sem pa, da skušnjava sama ob sebi nam še ni pripisana v greh; greh nam je le, ako se lahkomišljeno vanjo podamo ali vanjo privolimo. In da bomo manj skušnjav imeli, moramo se posebno varovati lenobe, ogibati se slabih tovaršij, pridno pa v cerkev hoditi, božjo besedo poslušati in skerbno premišljevati. Da pa v skušnjavah ne omagamo, moramo bežati pred skušnjavo, če je mogoče; če pa ni mogoče, moramo se jej serčno vstavljati in v Boga zaupati in v božjo pomoč; moramo biti zmerni in trezni v jedi in pijači; moramo biti pridni in delavni; moramo biti prav iz serca ponižni; moramo večkrat

prav pripravljeni prejemati svete zakramente, priserčno moliti in pridno premišljevati zdaj to zdaj drugo primerno resnico naše svete vere. Na zadnje sem vam razložil, kako se nam je zaderžati, kedar je skušnjava minila in prešla. Ako je človeka skušnjava premagala in v greh pripravila, naj se pred Bogom poniža, iz serca se svojega greha skesa, naj terdno sklene, ne več grešiti, in naj resnično pokoro dela za svoj greh. Če je pa človek skušnjavo premagal, naj zahvali Boga, ki mu je v to potrebno pomoč in gnado dal; naj ponižen ostane, da bo tudi še posihmalo vreden božje pomoči, ktera ga bo podpirala v naslednjih skušnjavah. Vselej pa, naj si je že v skušnjavo privolil ali ne privolil, naj pridno premišljuje, od kod in iz česa je skušnjava prišla, da se bo vedel posihmalo skerbno varovati vsega, kar mu je skušnjavo naravnalo. — Vse to, glejte, sem vam razlagal v zadnjem keršanskem nauku. — Moram vam pa zdaj razlagati še sedmo, ter zadnjo prošnjo Gospodove molitve, ktera je:

Temveč reši nas od hudega.

2. Kaj prosimo z besedami: Temveč reši nas od hudega?

Hudo, ktero vtegne človeka zadeti v sedajnem življenju, je dvojno, ter dušno in telesno. Dušno zlo ali dušno hudo je greh in vse, kar človeka v greh zapeljuje, in mu na duši škodo dela. Telesno zlo ali telesno hudo pa je to, kar človeku sedajno, časno življenje nepokojno in težavno dela.— Dušno zlo je hujše memo telesnega zla. Dušno zlo je človeku vselej v škodo; telesno zlo pa, postavim revščina, bolezen in druge enake nadloge vtegnejo človeku marsikterikrat clo v zveličanje služiti, mu torej v največo srečo zaleči. Resnične so te besede; to vam bom spričal iz neke dogodbe, posnete iz življenja svetega Antonina, nadškofa v mestu Fiorenca na Italijanskem. Šel je nekega dne ta zvesti služabnik božji po mestnih ulicah svojo pot. Ko pa ponameroma kviško povzdigne svoje oči, zagleda angelje božje nad streho neke revne, borne hiše. Ko zagleda to nebeško prikazen, močno se zavzame, in stopi v hišo, da bi vidil, kdo v njej prebiva. Našel je v njej ubogo

vidovo, ktera je s svojimi tremi hčerkami prav pridno in marljivo delala, da bi si bila svoj vsakdanji kruhek služila, ter sebe in svojo družinjico pošteno preživila. Sveti Antonin pa je bil blaga duša, ter neizrečeno dobrega in usmiljenega serca. Ko se je tedaj prepričal, da je bila ta družinja revna sicer in siromaška, pri vsem tem pa le vendar poštena in bogaboječa, sklenil je pomagati jej in jo podpirati. In res jej je ukazal razdeliti toliko milošnjo, da je zamogla ž njo pošteno shajati, in živeti brez truda in težav. Nekoliko časa kasneje se primeri, da svetnik spet pride memo tiste hiše. Ali ko zdej kviško oberne svoj pogled, neizrečeno se prestraši, ko na strehi tiste hiše namesto angeljev zagleda hude duhove in peklenske pošasti. Zagledavši to strašno reč svetnik pozveduje in poprašuje, kaj zdej vidova s svojimi hčerami dopočenja in kako se obnaša. In v svojo veliko žalost zve, da so v hudo obračale mile darove, ktere jim je delil, ter so opustile svojo poprejno delavnost, in se vdale nečimernemu, posvetnemu, pregrešnemu življenju. Zatorej svetnik gre, ojstro jih posvari in opominja k poprejnemu pobožnemu življenju. Pri vsem tem pa jim milošnje ni še odtegnil, ampak jo le nekoliko bolj piclo delil, da bi jim časna dobrota ne zalegla v večno škodo in nesrečo. Ta prigodba naj vam služi v spričevanje, da revščina in druge časne nadloge niso vselej resnične nesreče in pravo zlo, temveč da zamorejo včasih človeku še clo v največo srečo biti, ter mu v zveličanje zaleči. Dušno zlo pa človeku nikdar v dobro ne zaleže, ampak mu je vselej v neprecenljivo škodo. Zatorej je pa tudi dušno zlo vselej in povsod edino pravo zlo, edino pravo hudo, edino prava nesreča.

Kedarkoli tedaj v sedmi prošnji „Očenaševi“ molimo in pravimo: „Temveč reši nas od hudega“, prosimo naj poprej:

a) da bi nas Bog obvaroval in rešil zlasti hudega na duši, to je: greha; zakaj večega zla in večega hudega ga ni na svetu, kakor je greh, sosebno smertni greh. Greh je prinesel na svet vse drugo zlo, prinesel na svet vso revščino in siroščino, nezmerno rajdo britkosti in nadlog in clo grozepolno smert, kakor spričuje sv. Pavl, rekoč: „Po enem človeku je greh na svet prišel, in po grehu smert, in je tako

smert prišla nad vse ljudi, ker so vsi v njem grešili.“ (Rimlj. 5, 12.) Greh, ter smertni greh vzeme človeku božjo prijaznost in posvečujočo gnado božjo, spremení človeka v božjega sovražnika, že na tem svetu vzeme mu dušni mir in pokoj, na unem svetu pa večno zveličanje. Zares je tedaj potrebno in več ko potrebno, da goreče kličemo v Boga, in priserčno molimo: „Oče nebeški! reši nas najstrašnejšega hudega, reši nas greha.“ Svetniki so pač dobro vedeli in v živo spoznali, kolikanj veliko zlo da je greh. Ravno zato je pobožna Blanka, francozka kraljica, svojemu sinu večkrat ponavljala pomenljivo besedo: „Veš, moj sin! da te rada imam; pri vsem tem pa bi te vendar le rajši mertvega gledala pred seboj, kakor pa omadeževanega s kakim grehom.“ In res se je ta njen sin, sveti Ludovik, greha bolj bal, kakor vsake druge hude reči. Vprašal je o neki priložnosti gospod Joinville-ta, kaj bi si zbral, ko bi bil primoran, zmed dveh zlegov zbirati si enega, ter ali gobov postati ali pa smerten greh storiti. Joinville odgovori: „Rajši bi storil 30 smertnih grehov, kakor pa bi gobov postal.“ Takega odgovora pobožni kralj ni pričakoval, in torej reče ves osupnjen: „O Joinville! vi pač ne veste, kaj se pravi Boga žaliti, ker bi si bili sicer vse kaj drugega zbrali. Vedite tedaj, da ga memo smertnega greha ni večega zla v nebesih, ne na zemlji; po smertnem grehu so se angelji v hudiče spremenili, in ljudje so otroci jeze božje postali.“ — Če je pa smertni greh res toliko hudo in toliko nezmerno zlo, kako je nek vendar to, da je marsikteri človek pri vseh svojih grehih vendar le nekama miren in pokojen. Da si ti, o človek! miren in pokojen, kedar grešiš, in da se greha ne bojiš, pride od tod, ker ne veš in ne spoznaš, kako velika nesreča je to, da človek Boga za sovražnika ima. Ko bi to nezmerno nesrečo v živo čutil in prav spoznal, bi pač goreče in pregoreče molil: „Reši nas od hudega!“ in bi priserčno Boga prosil, da bi te varoval napuha, varoval lakomnosti, goljufije, tatvine, krivice, nečistosti, nevošljivosti, nezmernosti, jeze, togote, maščevanja, sovraštva; priserčno bi prosil Boga, da bi te varoval hudega poželjenja, hudih navad, hudih strast, varoval hudih priložnost in grešnih prilik in vsega, kar človeka v greh zapeljuje; priserčno bi prosil Boga, da bi gre-

šivšega in v hudo zašlega rešil greha, ter mu dal gnado, poboljšati in resnično spokoriti se.

b) Z grehom si zaslužimo tudi kazen, in s smertnim grehom večno kazen in večno pogubljenje, kar je največa nesreča in zapopadek ali jedro vsega hudega. Strašno je, kar sveto pismo pripoveduje od večnega pogubljenja. Sveto pismo govori namreč od červa, kteri ne bo umerl; od ognja, kteri ne bo ugasnil; od vunanje tame, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Kdo bi se tega prestrašnega terpljenja ne bal? Kdo bi priserčno ne prosil, da bi bil obvarovan tega neizmernega terpljenja v grozepolnem peklenskem breznu? In ravno tega tudi res prosimo v sedmi prošnji „Očenaševi“, prosimo namreč, da bi nas Bog obvaroval večnega pogubljenja.

3. Sedma prošnja Gospodove molitve pa se ne ozira le samo na dušno zlo, ampak obsega tudi telesno hudo. In v ozir telesnega zla prosimo v tej prošnji

a) da bi nas Bog rešil tudi časnih nadlog in težav, ako nam niso v zveličanje. Take nadloge so: različne bolezni, lakota in dragina, ogenj in vojska, kuga in druge nesreče pri živini, suša in moča po polju in vinskih goricah, ali povodenj in toča. Tudi v ozir takih in enakih nadlog tedaj prosimo, da bi nas jih Bog obvaroval, da bi nas jih Bog rešil, ako nam niso v zveličanje. — Ako so nam pa take nadloge in težave v zveličanje potrebne, prosimo

b) da bi nam Bog dodelil gnado, vse nadloge in težave, ktere nam pošilja, poterpežljivo preterpeti in stanovitno ter vdano prenašati jih.

4. Ali je pa Bogu všeč, da ga prosimo: „Reši nas hudega“?

Pri tem vprašanju moramo odgovor na dvoje razcepiti:

a) Kedarkoli prosimo, da bi nas Bog rešil dušnega zlega, taka prošnja Bogu je vselej všeč in dopadljiva. Rešenje od dušnega hudega namreč nam je v zveličanje neobhodno potrebno; zakaj ko bi ne bili greha ob-

varovani ali po storjenem grehu greha rešeni, bi nikakor ne mogli v nebesa priti. Ravno zavoljo tega nas je Jezus učil moliti: „Reši nas od hudega!“ In po Jezusovem zgledu nas tudi njegova sveta cerkev napeljuje moliti in prositi: „Vsega hudega — reši nas, o Gospod! — Vsega greha — reši nas, o Gospod! — Svoje jeze — reši nas, o Gospod! — Skušnjav hudičevih — reši nas, o Gospod! — Jeze, sovraštva in vse hude volje — reši nas, o Gospod! — Duha nečistosti — reši nas, o Gospod! — Večne smerti — reši nas, o Gospod!

b) Kedar pa prosimo Boga, da bi nas varoval in rešil telesnega zla, so tudi take prošnje všeč in dopadljive, če zahtevamo iz njih rešeni biti iz tega namena, da bi Bogu zamogli tem zvestejši služiti, in da bi zamogli tem lagleje za zveličanje svoje duše skerbeti. Zakaj telesna sreča je včasih tudi dušna sreča, in telesna nesreča je včasih tudi dušna nesreča. — Včasih je pa telesna nesreča ravno dušna sreča. Marsikterikrat, postavim, je huda bolezen iz grešnega spanja zbudila enega ali druzega terdovratneža, kteri bi se morda nikdar spreobernil ne bil, ako bi ga bolezen ne bila šibala. Marskterikrat že je revščina kakega hudobneža iz njegovih grehov izkopala in ga na pravi pot pripeljala. — Vendar pa mi tega ne vemo, kdaj je telesna sreča tudi dušna sreča, ali kdaj je telesna nesreča dušna sreča. To vé le Bog, kteremu je vse odkrito in vse znano. In ravno zato moramo, prosivši rešenja iz telesnega zla, vselej Bogu na voljo pustiti, ali hoče uslišati naše prošnje in Bog bo nam pri taki vdanosti v njegovo sveto voljo gotovo dal to, kar bo za našo dušo najbolj prav, in kar nam bo gotovo teknilo v zveličanje.

5. Zdaj vam bom še odgovor dal na uprašanje:

Kdo resnično prosi Boga, da bi ga varoval pogubljenja?

V tej prošnji „Očenaševi“, kakor ste slišali, prosimo memo drugega tudi tega, da bi nas Bog varoval pogubljenja, ki je naj strašnejša kazen za greh. Ali mnogo in mnogo jih moli: „Reši nas od hudega“, in vendar njih molitev ni resnična prošnja, da bi jih Bog varoval večnega pogubljenja. Prav

podobni so tistemu popotniku, kteri je na svojem potovanju v močvirje zašel, in se do vrata vanj zagreznil. V tem žalostnem stanu na vso moč kliče na pomagaje. Usmiljen mož ga sliši, in mu priteče na pomoč. Popotnik ga zagleda, in mu roko naprot pomoli, da bi ga potegnil iz močvirja. Kedar ga hoče pa dobrotni mož za roko prijeti in ga iz nevarnosti rešiti, umakne mu popotnik roko, in na novo kliče na pomoč. Ko pa usmiljeni mož spet v drugič in v tretjič poskuša, nesrečnega popotnika za roko prijeti in ga na suho potegniti, popotnik pa mu vselej spet roko umakne, ter v močvirje skrije, tedaj se dobri mož naveliča takega abotnega dela in truda, in reče nesrečnemu popotniku: „Po čemu kličeš na pomoč, in vendar le svojeglavno ostajaš v svoji nesreči? Če ti je pogubljenje ljubo, pa imej ga, kakor si si ga sam izvolil!“ Kakor je bil ta dobroserčni mož pripravljen, nesrečnemu popotniku pomagati iz njegove nesreče, tako je tudi ljubi Bog pripravljen, rešiti nas pogubljenja. Toda kakor je nespametni popotnik le samo na pomagaje klical, pa sam nič ni hotel pripomoči, da bi bil iz močvirja prišel; ravno tako tudi mnogo kristjanov moli in moli: „Reši nas hudega!“ pri tem pa vendar le od svoje strani nič nočejo storiti, da bi se rešili pogubljenja in večne nesreče. Njih molitev tedaj ni resnična molitev, njih prošnja ni resnična prošnja. Resnično moli in prosi, da bi ga Bog obvaroval in rešil pogubljenja, tisti kristjan, kteri se greha skerbno varuje, se vsake grešne priložnosti na vso moč ogiba; in če je tako nesrečen bil, da je grešil, se resnično spokoriti želí, in se zvesto posluži vseh pripomočkov v pravo spokorjenje potrebnih. — Kdor pa radovoljno išče skušnjav in hudih priložnost; kdor se pajdaši ž njimi, ki mu pomagajo v pekel; kdor greh ljubi, in se noče spokoriti, kedar je grešil: nikakor ne moli resnično, da bi ga Bog obvaroval in rešil pogubljenja; tak človek lažnjivo moli lepe besede: „Reši nas hudega!“ in si je sam kriv svojega pogubljenja. — Nekega dne poterka nekdo na vrata borne hišice svetega Antona puščavnika. Sv. Anton stopi iz svoje hišice, ter zagleda pred seboj grozovitega velikana v strašni podobi. „Kdo si ti?“ ga vprašuje sv. Anton.— Neznana pošast odgovori: „Jaz sem tisti, kterega satana imenujete.“—„Po kaj si prišel?“ ga neprestrašeno zaverne svetnik.

— Rad bi vedel, zakaj me tvoji tovarši (menihi) in mnogi drugi ljudje na zemlji tolikanj zasramujejo, in me preklinjajo, in vse hudo nad me sklicujejo, kolikorkrat jih kaj zopernega dohití?“ reče satan. — „Kaj čuda“, mu seže sveti puščavnik v besedo, „kaj čuda, da te preklinjajo, ker od tede pride vse hudo.“ — „Lažeš!“ rujove pošast, „jaz nikakor nisem kriv človeških pregreh, ker jaz tistim ljudem, kteri nočejo grešiti, blizo ne morem; ljudje se sami pogubljajo, ker poslušajo moje navdihovanja, eden drugega zapeljujejo, se v hude priložnosti in pregrehe naganjajo; ravno zato naj tudi dolg in zadolženje sami na sebe zavračujejo in na svoje pregrehe, nikar pa na mene.“ To reče in zgine. — Ta prigodba nam očitno spričuje, da si je človek sam kriv svojega pogubljenja. In naj si tudi še tolikrat moli in moli: „Reši nas od hudega?“ se bo vsi tej svoji molitvi vkljub vendar le pogubil, ako se greha ne varuje, grešnih priložnost ne ogiblje, in se noče poboljšati in spokoriti; in vsa njegova molitev je pri takem ravnanju neresnična, je lažnjiva molitev.

6. Zadnja beseda v „Očenašu“ je beseda: „Amen“.

„Amen“ je hebrejska beseda, in v sploh pomenja to, kar pomenja beseda: „resnično“. S to besedo končamo mnogo molitev in molitvic. — V „Očenašu“ pomenja beseda „Amen“: „Zgodi se“, ali: „Zgodilo se bo“, česar smo prosili. — S to besedo razodevamo in na znanje dajemo svoje terdno zaupanje in zvesto pričakovanje, da nas bo Oče nebeški zares uslišal, ter nam dal, česar smo ga prosili v najlepši, najimenitniši in najmočnejši molitvi, to je: v „Očenašu“ ali Gospodovi molitvi. Amen.

XX. Keršanski nauk.

Od „Češčenasimarije: I. del.

1. V osmih keršanskih naukih zaporedoma sem vam razlagal „Očenaš“ ali Gospodovo molitev. Zadnjič sem govoril od zadnje ali sedme prošnje „Očenaševe“. V tej prošnji, sem vam pravil, prosimo, da bi nas Bog rešil zlasti hudega na duši; to je: greha, in nas obvaroval tudi hudih nasledov ali kazen, kterih smo si zavoljo grehov zaslužili; prosimo, da bi nas Bog rešil tudi časnih nadlog in težav, ako nam niso potrebne v zveličanje; ako so nam pa v zveličanje potrebne, da bi nam dodelil pomoči, poterpežljivo in vdano prenašati vse nadloge in težave, ktere nam pošilja.— Zadnja beseda v „Očenašu“ je beseda „Amen“. Beseda: „Amen“ pomenja: „Zgodi se“ ali: „Zgodilo se bo“, česar smo prosili. — S tim razlaganjem sem skončal nauk od „Očenaša“ ali Gospodove molitve.

Z „Očenašem“ ali Gospodovo molitevjo se naravnost k Bogu obračamo, zatekamo se k njemu, ki je začetnik vseh dobrot in delivec vsega dobrega, ter ga prosimo vsega, česar potrebujemo. — Danes pa pridemo do molitve, s ktero se ne obračamo in ne zatekamo kar naravnost k Bogu, ampak k božji in tudi naši materi Mariji, in ktero molitev po navadi z „Očenašem“ sklepamo ali „Očenašu“ pridevljemo, in ta molitev je:

Češčenasimarija.

2. „Češčenasimarija“ se tako le moli: „Češčena si, Marija, milosti (gnade) polna; Gospod je s teboj. Blažena (žegnana) si med ženami, in blažen (žegnan) je sad tvojega telesa, Jezus. Sveta Marija, mati božja! prosi za nas grešnike zdej in ob naši smertni uri. Amen.“

„Češčenasimarija“ se ta molitev imenuje zavoljo tega, ker se z besedami: „Češčena si, Marija!“ začenja.

3. „Češčenasimarija“ je neizrečeno imenitna molitev, česar se prepričamo: a) iz tega, da je ta molitev tako lepa; b) tako stara; c) in tako močna.

a) Če pogledamo na zapopadek „Češčenasimarije“, bomo se prepričali, da je prelep; hvalimo Marijo in prosimo Marijo. Hvalivna molitev je zapopadena v tistih besedah, ktere je govoril angelj Gabriel, rekoč: „Češčena si, Marija! milosti polna; Gospod je s teboj. Blažena si med ženami“, in v tistih besedah, ktere je govorila Mariji teta, Elizabeta, ter rekla: „Blažen je sad tvojega telesa“, kterim besedam pridevljemo tudi še besedo „Jezus“. Prosivna molitev pa se nahaja v tistih besedah, ktere je sveta cerkev pristavila „Češčenasimariji“, in sicer v besedah: „Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike zdej ín ob naši smertni uri. Amen.“ — Ker je tedaj zapopadek „Češčenasimarije“ tolikanj imeniten, in obstoji iz besedi verhangeljevih, iz besedi od svetega Duha razsvitljene Elizabete, in iz besedi svete nezmotljive cerkve, je več kot gotovo, da je ta molitev Bogu in Mariji všeč, nam pa hasnovita in koristna.

b) Imenitnost „Češčenasimarije“ se ne spozna le samo iz njenega zapopadka, ampak še tudi iz njenje starosti in njenje častitljivosti. Že od nekdaj namreč je bila v sveti cerkvi hvalevredna navada, Marijo, prečisto devico, z „Češčenosimarijo“ poveličevati in se njeni priprošnji izročevati. Porok tega so nam svete cerkvene molitve iz pervih časov keršanstva; porok tega so nam tudi izreki svetih cerkvenih očakov. Da nič ne povem od svetega Krizostoma in drugih, naj vam v misel vzamem le samo svetega Atanazija, ki tako le govori: „Hvalimo in hvalimo te, o Marija, in te vselej poveličujemo in povsod. V tebe kličemo, spomni se nas, o presveta Devica, ktera si devica ostala tudi po porodu. Češčena si, milosti polna; Gospod je s teboj. Tebe poveličujejo vse angeljske verste in vsi prebivavci zemlje. Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa. Prosi za nas, o gospodovavka in gospa, kraljica in mati božja.“

c) Kako imenitna da je molitev „Češčenasimarija“, se posname na posled tudi iz njene moči in vspešnosti. O tem sveti Tomaž Kempčan tako le govori: „Kakor hitro preblaženo Devico z angeljivimi besedami nagovorim, ter rečem: Češčena si, Marija! radujejo se nebesa, zemlja ostermí, satan se umakne, pekel se strese, žalost zbeží, veselje se poverne, serce se ljubezni topi, in sveta pobožnost ga pregreje, kesanje (vžaljenost nad grehom) se v njem vseli, in upanje ga oživí, resnično, toliko tolažilo čutim v svojem sercu, da nisem v stanu z besedami dopovedati vsega tega.“ — Iz življenja svetega Janeza od Boga se pripoveduje, da se je nekega dne znašel v ladiji, in je velik vihar na morju vstal. Svetnik se je znašel v veliki nevarnosti z ladijo in mornarji vred. V toliki sili se z otročjim zaupanjem oberne do mogočne in usmiljene nebeške Gospé. In glej, komej je eno „Češčenasimarijo“ obmolil, že vihar odjenja, morje potihne, nevarnost mine. — Tudi nad nas se vzdigujejo mnogoteri viharji, ter različne nevarnosti za dušo in telo. Gotovo bi usmiljena mati Marija tudi nam bila v pomoč, ako bi z otročjim zaupanjem in potertim in skesanim sercom s pobožno molitevjo „Češčenasimarije“ pri njej iskali pomoči!

4. Iz dosedajnega razlaganja ste že lahko posneli, da se „Češčenasimarija“ na tri dele delí, in sicer obstoji:

a) iz pozdravljevanja velikega angelja Gabriela, ki je Mariji oznanil, da bo mati Jezusova postala;

b) iz pozdravljevanja Elizabetnega, ktera je Marija obiskala po tem, ko je od angelja oznanenje prejela;

c) iz besedí, ktere je pristavila sveta cerkev.

Sveta mati katoljška cerkev obhaja 25. dan sušca (marca) mesca spomin tistega dneva, o kterem je verhangelj Gabriel v Nazaret prišel k Mariji s preveselim oznanilom, da je izvoljena v mater Sina božjega. Pozdravil pa je angelj Marijo s temi le besedami: „Češčena si Marija, milosti polna; Gospod je s teboj. Blažena si med ženami.“ Elizabeta je zadnje angeljeve be-

sede povzela, ter rekla: „Blažena si med ženami“, in je pristavila: „Blažen je sad tvojega telesa.“ Sveta cerkev je pridjala besedo: „Jezus“, in prošnjo do Marije: „Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smertni uri.“

Ostanimo danes pri angeljevem pozdravljevanju, ter premišljujmo, kaj v sebi imajo tiste besede, s kterimi je on Marijo pozdravljal.

5. Naj poprej je angelj rekel:

a) „Češčena si“. Te dve besedi pomenite toliko, kakor: „Bodi pozdravljena“, ali: „Raduj in razveseluj se.“ S tima besedama je angelj Marijo lepo pozdravil, spodobno jo počastil in jej srečo voščil ob enem; in vse to za to, ker je vedel, da bo postala mati Sina božjega, kralja nebes in zemlje, da bo povzdignjena nad vse stvari, da bo postala kraljica vseh svetnikov, kraljica vseh angeljev, in tedaj tudi njegova kraljica. — Ko je pa tolikanj imeniten angelj tako lepo in ponižno Marijo častil, kolikanj bolj moramo še le mi vbogi ljudje častiti njo, ktero je tako visoko povzdignil in tako neizrečeno poveličal! In v to smo zavezani tem bolj, ker je to tudi nam samim v velik prid in v veliko korist. Bogoljubni Tomaž Kempčan nam o tem pripoveduje naslednjo prav prijazno pravljico: Neka pobožna duša si je škorca izredila, ter ga med drugim naučila izgovarjati besede: „Češčena si Marija (Ave Marija)“. Tega ptička je imela v kletki pripertega, in kolikorkrat je kdo na duri poterkal ali v hišo stopil, zaklical je ptiček: „Češčena si, Marija“. Tudi kedar se je hotel ž njm kdo razgovarjati in se ž njim kratkočasiti, klical je škorec v enomer: „Češčena si, Marija“. Prigodi pa se, da je bila nekega dne kletka odperta ostala. Radovedna ptica smukne skoz odperte vratica na okno, in skoz okno pod milo nebo. Ko pa pod milim nebom nekoliko časa sem ter tje ferfolí, in se svoje svobode veselí, kar nevtegoma jastrob priderví, in se za škorcem zapodí, da bi ga raztergal in požerl. Ves prestrašen bi škorec rad ubežal, pa ne vé ne kod, ne kam. V toliki nevarnosti, ter v smertnem strahu začne na vso moč kričati svojo navadno besedo: „Češčena si, Marija! Češčena

si, Marija!“ In glej čudo! jastrob se prestraši, škorca popusti in proč zbeží. Trepetaje, pri vsem tem pa le vendar ves vesel se škorec poverne nazaj skoz odperto okno v svojo kletko. — O koliko je ljudi nespametni ptici prav podobnih, ki grešivši zapusté nebeškega Očeta, in živé kar tje v en dan po svojem hudem nagnjenju in grešnem poželjenju; zapriseženi sovražnik človeških duš, satan sam, pa vedno za njimi preží, da bi jih v pogubljenje pripravil. O kako dobro bi bilo, da bi v tolíki nevarnosti s ptico vred tudi oni klicali: „Češčena si, Marija!“ Tega nebeškega pozdravljevanja namreč peklenski ropar in dušni ubijavec nikakor ne more slišati in prenašati. Proč bi pobegnil satan; Marija pa bi nesrečni duši na pomoč pristopila, in jo nazaj peljala po potu prave pokore k nebeškemu Očetu.

b) Memogredé naj vam tudi od besede: „Marija“ kaj povem.

Beseda „Marija“ pomenja to, kar morje, jutranja zarja, morska zvezda, gospa.

„Morje se Marija imenuje po vsi pravici“, pravi sveti Albert Veliki, „in sicer morje milost, ktere je ona prejela od Boga, in ktere Bog po njej drugim delí.“

Jutranja zarja se Marija kliče ne le samo zato, ker nam je rodila solnce pravice, Jezusa, božjega Sina; ampak tudi zato, ker se po njej razlivajo nad nas vse milosti in gnade, ravno kakor se žarna svitloba jutranje zarje razliva po jasnem nebu in po široki zemlji.

Z besedo Morska zvezda sveta cerkev Marijo časti, rekoč: „Zdrava Morska zvezda (Ave maris stella)“ in tudi to ime je Mariji prav pristojno in primerno. Kakor namreč zvezda clo nič svoje svitlobe ne zgubi, če tudi še tako dolgo in še tolikanj svitlo sije na nebu; ravno tako tudi po besedah svetega Bernarda Marija prečista devica clo nič ni zgubila svoje neomadeževane lepote in svoje deviške čistosti, akoravno je božjega Sina spočela in rodila. Je pa tudi še nek drug vzrok, zavoljo kterega se ime „Morska zvezda“ Mariji prav prav lepo poda. Mornarji na morju se na zvezde ozirajo, da

vedó, kam in kod veslati in se sleherne nevarnosti in nesreče ogniti. Tudi mi se nahajamo, kakor na nevarnem morju vsem polnem nevarnost in zapeljivost. Da se bomo tedaj srečno odtegnili vsem tim nevarnostim in nesrečam sedajnega življenja, in srečno splavali na breg večnega zveličanja, moramo tudi mi proti nebu obračati svoje oko, ter se nad „Morsko zvezdo“ Marijo razgledovati, to je za njo hoditi in njeno sveto življenje posnemati; zraven tega se pa tudi njeni priprošnji izročevati.

Gospa se Marija imenuje, ker je mati božjega Sina, Jezusa Kristusa, našega Gospoda.

To pa še ni zadosti, da le samo vemo, kaj da pomenja presveto ime „Marija“; treba je tudi še, da ga z otročjim spoštovanjem častimo, in ga s priserčno pobožnostjo izrekujemo. In to tem bolj, ker je to presveto ime neizrečeno sladko in ljubeznivo, in neizrečeno močno in mogočno. Da je Marijno ime neizrečeno sladko in ljubeznivo, nam spričujejo vsi pobožni častivci Marije, prečiste device, ki so tolikanj radi in tolikanj priserčno izrekovali to presveto ime. In da je Marijno presveto ime neizrečeno močno in mogočno, nam med drugimi brezštevilnimi spričevavci poterjuje sv. Bernard, rekoč: „Kedar se to ime v pridigah oznanuje, nam je luč, ktera nas razsvitljuje; kdor ga v svojem sercu premišljuje, mu bo v jed, ktera ga krepča: in kdor ga na pomoč sklicuje, mu bo v pomoč v vseh potrebah.“

c) „Milosti polna“, je angelj Gabriel na dalje rekel Mariji. Te besede pomenjajo in oznanujejo sosebno svetost Marije od ene strani: od druge strani pa na znanje dajejo, da je Marija s svojo mogočno priprošnjo tudi nam delivka vseh milost in gnad. Marija je bila neizrečeno sveta, in sicer najsvetejša stvar božja, in to zato, ker je bila obdarovana s tolikimi milostmi, da s tolikimi še ni bila obdarovana nobena druga božja stvar. Milost božja je dar ljubezni božje, in se delí po velikosti te božje ljubezni. Tem bolj ko Bog dušo ljubi, s tim večimi gnadami jo obdaruje. To pa vemo, da Bog nobene stvari ne v nebesih ne na zemlji tako močno ne ljubi, kakor ljubi Marijo, prečisto devico; torej je gotovo Marijo obdaroval s tolikimi gnadami, da najimenitniših nebeških duhov,

ter Kerubov in Serafov nobenega ne s tolikimi. Marija je bila zares polna gnad, kakor jej je angelj zagotovil, in „ker je bila polna gnad“, pravi sv. Ambrož, „bila je vredna spoznana, v svojem deviškem telesu nositi božjega Sina, začetnika vseh gnad.“

Kako je pa Marija gnadepolna zato, ker je bila od Boga s preobilnimi milostmi oblagodarjena, je gnadepolna zato, ker je tudi nam delivka vseh gnad s svojo mogočno priprošnjo. O tem sv. Tomaž Akvinčan tako le govori: „Marija ni bila le samo za sebe milosti polna, ampak tudi za vse ljudi. Vsakemu svetniku so bile sicer dodeljene milosti, s kterimi je zamogel pripomoči, da so se zveličali nekteri drugi; Marija pa je bila z gnadami tako obilno napolnjena, da je zamogla pripomoči, da se je zveličal vesoljni svet, kar je za Jezusom Kristusom lastno le samo njej.“ — O blagor nam, da imamo tako mogočno mater in pomočnico tam gori v nebesih!

d) „Gospod je s teboj“, je Gabriel rekel Mariji. Bog je povsodpričujoč, in se na vsakem kraju nahaja s svojo vsegamogočnostjo in s svojim bistvom. V nebesih je Bog pričujoč s svojim veličastvom, kterega izvoljenim razodeva in delí. V peklu je pričujoč s svojo ostro pravico, ktero skazuje nad zaverženci. Na zemlji je Bog pričujoč povsod in na vsakem kraju, ker povsod vse vodi in vlada po svoji neskončni modrosti. Bog je pa tudi v pravičnih dušah pričujoč s svojo gnado, ktera mu pravične ljudi dela prijetne in ljube. V Mariji, prečisti devici, pa je bil Bog še vse posebno pričujoč, in sicer od tistega časa, od kar se je v njej včlovečil, in jo je s svojo posebno pričujočnostjo tudi posebno posvetil. Jezus, božji in njeni sin, Marije ni le samo oskerbil z vsemi gnadami, z najlepšimi čednostmi in z darovi svetega Duha, ampak je hotel pri njej prebivati tudi kakor varh teh dragih zalog. „On je hotel“, pravi sv. Avguštin, „v Marijni duši, v Marijnem sercu in v njenem čistem, deviškem telesu ravno tako prebivati, kakor je prišel iz naročja svojega Očeta.“ Glejte, kako prav je imel angelj, ko je rekel Mariji:

„Gospod je s teboj!“ „S temi besedami“, pravi sv. Bernard, „hotel je angelj reči: S teboj ni le samo božji Sin, kteri se je v tvojem telesu včlovečil; ampak tudi sv. Duh je s teboj, od kterega si božjega Sina spočela; in tudi Bog Oče je s teboj, kteri je od vekomej svojega božjega Sina rodil.“ O srečna Marija, ko je po takem potu Bog bil ž njo!

Vedite pa, kristjani! da je bila tudi Marija, prečista devica, zmerom z Bogom. Od tega nam spričevanje daje vse njeno notranje in vunanje življenje. Kdo je pač bolj mislil na Boga, kakor ona? kdo bolj pridno premišljeval njegove popolnosti? kdo ga bolj ljubil? kdo ga bolj verno častil in hvalil? V vsem svojem djanju in nehanju, v vseh svojih delih in opravilih, v vseh svojih britkostih in težavah in sploh v svojem obnašanju in zaderžanju je Marija kazala, da je z Bogom, in kako da je z Bogom. Bila je Marija z Gospod Bogom o njegovem rojstvu; bila je z Gospodom, ko ga je v tempeljnu darovala, in slišala iz Simeonovih ust britko prerokovanje; bila je z Gospodom o njegovem terpljenju in o njegovi smerti. In vse britkosti, ktere so jo zadele, niso mogle pogasiti njene ljubezni, ktero je imela do Gospoda. O srečna Marija, ko je bila vselej in povsod z Bogom!

Skerben bodi tudi ti, ljubi kristjan! da bo Bog vselej s teboj in da boš ti vselej z Bogom. Nikar ne greši in Boga od sebe ne odganjaj, in če si ga odgnal, delaj pravo pokoro in spet nazaj privabi ga. Misli rad na Boga, ljubi ga, hvali ga, vbogaj ga, ter zvesto spolnuj njegove svete zapovedi, da boš tudi ti z Bogom, kakor Marija. To storivši boš tudi ti sam nad seboj skušal, da brez Jezusa biti, je pekel poln terpljenja; z Jezusom biti pa je sladek paradiž.

e) „Blažena si med ženami“, je angelj Gabriel rekel Mariji. Blažen ali žegnan biti pomenja tukaj: posebno osrečen, posebno oblagodarjen biti. Od mnogih žen v stari zavezi se bere, da so bile blažene ali blagrovane. Blagrovana je bila Sara zavoljo rodovitnosti, Jahel-a zavoljo zmage nad vojšakom Sisarom, Rut zavoljo svojega pobožnega življenja, Judita zavoljo zmage nad sovražnim Holofernom in zavoljo svoje čistosti.

Pa, glejte! vse te blažene žene stare zaveze so le majhne v primeri z Marijo, so komaj senca proti prečisti Devici. Marija edina je, kakor jej je angelj napovedal, najbolj žegnana, najbolj oblagodarjena, najbolj osrečena zmed vseh žen, ko jih je kdaj bilo in kar jih še kdaj bo na zemlji. Ona namreč je bila obdarovana s tolikimi milostmi, obogatena s tolikimi prednostmi, da s tolikimi ni še bil in tudi ne bo obdarovan nobeden. Zmed tolikih tisuč tisučev žen je bila odbrana v mater božjega Sina in Odrešenika sveta. Ona edina je bila obvarovana izvirnega greha, ona edina je bila čista tudi vsakega najmanjšega lastnega greha. Ona je božjega Sina rodila, in vendar le svojega devištva ni zgubila; mati je postala, in je devica ostala. Iz tega se vidi, da je Marija res med vsemi ženami najbolj žegnana, najbolj oblagodarjena, najbolj osrečena, kakor jej je angelj povedal, rekoč: „Blažena (žegnana) si med ženami.“

6. S tim sem vam razložil pervi del „Češčenasimarije“, ter besede: „Češčena si, Marija, milosti polna; Gospod je s teboj. Blažena si med ženami.“

Lahko verjamete, da z molitevjo teh svetih besed v Marijnem sercu ponavljamo tisto veselje, kterega je Marija občutila takrat, ko je iz Gabrielovih ust pervikrat slišala to imenitno pozdravljevanje, in da si ob enem naklanjamo tudi njeno ljubezen. Zatorej rečem: Molite radi to sveto molitvico, ter častite in hvalite ž njo Marijo, da vam bo prijazna besednica pri Bogu in mogočna pomočnica v vseh potrebah. Amen.

XXI. Keršanski nauk.

Od Češčenasimarije: II. in III. del.

1. Začel sem vam razlagati „Češčenasimarijo“, in sem v zadnjem keršanskem nauku razložil te presvete molitve pervi del, kteri obstoji iz angeljevih besed, ki je prišel Mariji oznanovat, da je izvoljena v mater božjega Sina, in jo je pozdravljal z naslednjimi besedami: „Češčena si, Marija! milosti polna; Gospod je s teboj. Blažena si med ženami.“ Slišali ste, kaj da v sebi imajo vse te lepe besede. — Danes se prestopimo na druge besede, ter na drugi del „Češčenasimarije“, kteri v sebi ima Elizabetno pozdravljevanje.

2. Angelj Gabriel Mariji ni le samo oznanil, da bo od svetega Duha spočela, ter rodila Jezusa, Odrešenika sveta; angelj jej je tudi še povedal, ter rekel: „Glej! Elizabeta, tvoja teta je tudi spočela sina v svoji starosti, in ta mesec je že šesti tiste, ktera je imenovana nerodovitna.“ Po tem angeljevem oznanenju se Marija vzdigne, in gre jaderno čez goro, obiskovat svojo teto Elizabeto, in jej srečo voščit, da je Bog njo in njenega moža, pobožnega Caharija tako lepo razveselil na stare dní, ter jima dal sina, za kterega sta že dolgo dolgo prosila. Kedar je pa Marija v Caharijevo hišo stopila, in pozdravila svojo teto Elizabeto, prigodí se veliko čudo! Dete, kterega je Elizabeta nosila pod svojim sercom, bilo je pri tej priči posvečeno, ter bilo očiščeno izvirnega greha in obdarovano s posvečujočo gnado božjo, preden je bilo rojeno. In je veselja poskočilo v maternem telesu, ravno kakor bi bilo hotlo pozdraviti božjega Sina, kterega je Marija nosila pod svojim deviškim sercom. In ob enem je bila tudi Elizabeta napolnjena s svetim Duhom. In sv. Duh je Elizabeti razodel, da bo Marija rodila Jezusa, Odrešenika sveta; torej je zavpila z velikim glasom: „Blažena si med ženami, in blažen je sad

tvojega telesa! Od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni? Blagor ti, ko si verovala; ker dopolnilo se bo, kar ti je povedano od Gospoda.“ S temi besedami je Elizabeta pozdravila Marijo. Perve besede: „Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa“, so vzete v „Češčenasimarijo“, in zmed tih je perva polovica: „Blažena si med ženami“ le ponavljanje angeljevih besed, ktere smo zadnjič premišljevali; druga polovica pa: „blažen je sad tvojega telesa“, je drugi del prelepe molitve „Češčenasimarije“: in spodobi se, da tudi te besede nekoliko prevdarjamo.

3. Zakaj — vprašujem — je rekla Elizabeta Mariji: „Blažen je sad tvojega telesa?“

Glejte zato, ker je od svetega Duha razsvitljena vedela, da je sad Marijnega telesa, to je: Jezus Kristus, prinesel blagoslov, milost in gnado njej in vsemu človeškemu rodu. Ta sad Marijnega telesa nam je božje preklestvo odvzel, in nam pridobil božjo milost in gnado. Ta sad Marijnega telesa nas je storil otroke božje in dediče in deleže nebeškega kraljestva. Pač prav in po vsi pravici je tedaj rekla Elizabeta: „Blažen je sad tvojega telesa.“

Te besede pa so v „Češčenasimarijo“ vpletene tudi zato, da naznanjajo, v kako tesni zvezi da je češčenje, kterega Mariji dajemo z češčenjem, kterega Jezusu skazujemo, in da mi drevo hvalimo zavoljo sadu, to je: da mater poveličujemo zavoljo Sina, Marijo zavoljo Jezusa.

4. Zdaj pridemo do tretjega dela „Češčenasimarije“, ki je: „Jezus. Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smertni uri.“

Elizabeta je Marijo pozdravljevaje rekla: „Blažen je sad tvojega telesa.“ Sveta mati katoljška cerkev pa nam kar naravnost pove, kdo da je ta sad Marijnega telesa, ker je pristavila ime „Jezus“ besedam Elizabetnim. Beseda „Jezus“ je ime božje Besede, ktera se je včlovečila v Marijnem telesu, in pomenja to, kar Zveličar, ker po njem nam je došlo zveličanje. To ime je tisto ime, ktero je bilo napovedano po angelju, ki je rekel Mariji: „Glej! spočela boš v svojem telesu

in rodila Sina, in imenuj njegovo ime Jezus.“ (Luk. 1, 31.) To ime je tisto ime, od kterega je angelj govoril sv. Jožefu, rekoč: „Imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov.“ (Mat. 1, 21.) To ime je tisto ime, od kterega sv. Peter uči, da „v nikomur drugem ni zveličanja. Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v kterem bi zamogli zveličani biti.“ (Ap. dj. 4, 12.) To ime je tisto ime, kteremu se mora vklanjati vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo. — Z besedami: „Blažen je sad tvojega telesa, Jezus“: hvalimo po tem takem Jezusa, ki se je tako močno ponižal, da je iz ljubezni do nas in zavoljo našega zveličanja človek postal. S temi besedami pa tudi Marijo častimo in hvalimo, ker jo je Bog tako visoko povzdignil, ter v mater dal svojemu Sinu.

5. Zdaj pa vprašujem: Zakaj je sveta katoljška cerkev „Češčenasimariji“ pristavila besede: „Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smertni uri. Amen?“

Te besede je pristavila sveta cerkev zato, da bi nas podučila: a) kaj moramo od Marije verovati, in b) kaj moramo od Marije upati. — Verovati moramo namreč od Marije, da je ona Mati božja, in da je zavolj tega vredna našega počeščenja. Upati pa moramo od Marije pomoči v življenju in ob smerti, zdaj in na našo smertno uro.

Preglejmo zdaj te besede bolj natanjčno in vsako posebej:

6. Sveta mati katoljška cerkev imenuje Marijo v tej molitvi „sveto“, in sicer po vsi pravici. Marija namreč je zares sveta: sveta je zavoljo svojih prelepih čednost, zavoljo svoje ponižnosti, zavoljo svoje čistosti, zavoljo svoje goreče ljubezni do Boga in do bližnjega, in še zavoljo mnogih drugih čednost; sveta je, ker njena lepa duša ni bila nikoli omadeževana tudi z najmanjšim grehom ne; sveta je, ker je bila brez madeža izvirnega greha spočeta; sveta je, ker je bila oblagodarjena s tolikimi čednostmi, da še nikdo drugi ne s tolikimi; sveta je, ker je bila napolnjena z darovi svetega Duha; sveta

je, ker si je nabrala tako veliko zasluženja; sveta je, ker jo je Bog močno povzdignil ne le nad vse žene, ampak clo nad vse stvari; sveta je, ker je hči nebeškega Očeta, nevesta in posoda svetega Duha, in ker je v svojem deviškem telesu nosila Jezusa Kristusa, svetnika vseh svetnikov in začetnika vse svetosti.

7. Sveta cerkev Marijo v „Češčenasimariji“ imenuje „mater božjo“. Zatorej naj vam najpoprej odgovorim na uprašanje:

a) Ali je Marija res mati božja?

Marija je zares in resnično božja mati, ker ona ni rodila zgol človeka, temveč je rodila Jezusa Kristusa, ki ni le samo človek, ampak je tudi pravi Bog. Ravno zato jej je angelj Gabriel rekel: „Sveti Duh bo prišel v te, in moč Najvišega te bo obsenčila; in za tega voljo bo Sveto, ktero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji.“ (Luk. 1, 35.) In že veliko poprej je prerok Izaija (7, 14.) napovedoval, rekoč: „Glej, devica bo spočela, in rodila sina, in njegovo ime bo: Bog z nami!“

Gotovo pa Mariji zaleže v največo čast to, da je božja mati, in sveta cerkev Mariji s tim, da jo v „Češčenasimariji“ božjo mater imenuje, zares največo čast skazuje. Sveti cerkveni očetje pravijo, da nimajo nobene druge take besede, s ktero bi skazovali Mariji toliko čast, kolikoršno jej skazujejo z besedo „božja mati“. Kolikor veči namreč in kolikor častitljivši je sin, toliko veče časti je vredna tudi njegova mati; in časti, ktero vživa sin, je deležna tudi njegova mati. To so ljudje vsaki čas spoznali in spoznavajo še zdej. Zatorej je evangeljska žena, ko je slišala Jezusovo nebeško modrost in njegove zveličanske nauke, povzdignila glas, ter rekla: „Blagor telesu, ktero je tebe nosilo, in persim, ktere so tebe dojile“, (Luk. 11, 27.) to je: O srečna mati, ktera je rodíla in redíla takega Sina! — In če pri tem premislimo, da je Jezus ne le samo človek, ampak tudi pravi Bog; kako velika čast si je za Marijo to, da je njegova mati. „Bog bi bil zamogel“, pravi sv. Bonaventura, „veči svet vstvariti in veče nebesa, nikakor

pa ni mogel vstvariti veče matere, kakor je Marija, mati božja!“ In ali mar to ni res? Ali zamore kteri sin veči biti, kakor je Jezus, božji Sin? Ko pa ne more nobeden sin veči biti memo Jezusa, božjega Sina, ki je ob enem tudi Marijin sin; tedaj tudi nobena mati ne more biti veča memo Marije, božje matere.

Marija pa ni le samo božja mati, ampak je tudi naša mati. Sej veste, da vsi verni kristjani Marijo svojo mater imenujemo. Vprašujem pa:

b) Ali smemo Marijo imenovati „našo“ mater?

Marijo smemo po vsi pravici imenovati „našo“ mater. Če je namreč Kristus hotel naš brat postati, dal je s tim tudi svojo lastno mater nam v mater. In res je Jezus po razlaganju nekterih cerkvenih učenikov ne le svetemu Janezu, ampak tudi nam vsem Marijo v mater dal, ko je s križa govoril, rekoč: „Žena, glej, tvoj sin! — Sin, glej, tvoja mati!“ (Jan. 19, 26. 27.) — Da nam je Marija res skerbna in usmiljena mati, je prav dobro spoznala sveta Terezija. Ko je namreč zgubila svojo pozemeljsko mater, vergla se je na kolena, in je priserčno zdihovala k Mariji: „Sveta volja božja je, da sem zgubila svojo ljubo, pozemljiško mater. O Marija! ozri se torej zdej ti na mene, svoje revno dete, ter me sprejmi v svojo ljubezen in svoje varstvo! Bodi mi dobra mati, ter me pripelji k sebi in svojemu ljubemu Sinu, mojemu nebeškemu bratu Kristusu Jezusu. Kakor pokorno dete bom poslušala tvoj glas.“ In Marija jej je bila res skerbna mati, skerbnejša od vsake pozemljiške matere, kakor se je mnogokrat skazalo v njenem življenju. — Kako skerbna mati da nam je Marija, si je tudi sv. Stanislav Kostka skušal o mnogih priložnostih. Ravno zato je bil pa tudi on ves vnet za svojo nebeško mater Marijo. O neki priložnosti ga vprašuje duhoven, naj mu pove, kako močno da Marijo ljubi? In sveti mladeneč mu velí: „O moj Oče! kaj vam zamorem o tem drugega povedati, razun tega, da je Marija moja mati.“ — Ravno tako si bo še dandanašnji skušal, kako mila mati da nam je Marija, skušal po lastni skušnji slehern, ki Marijo lepo časti in posnema njene svete čednosti.

8. Da zamoremo res veliko zaupanje staviti v Marijo, nas sveta cerkev uči s tim, da nam moliti velí. „Prosi za nas!“ S to besedo sveta cerkev na znanje daje, da se moremo in moramo zaupljivo naslanjati na Marijno priprošnjo. Marija namreč nam je mogočna pomočnica, ter priprošnjica in besednica pri Bogu, in sicer zato, ker je, kakor smo slišali, božja mati in tudi naša mati. Ker je božja mati, zamore za nas prositi; in ker je naša mati, tudi hoče za nas prositi. Zatorej ne sme nobeden dvomiti, da Marija kar božja mati vse premore pri božjem Sinu, in da bo Marija kar naša mila mati tudi rada za nas pokladala svoje prošnje pred sedež božje milosti. Sej veste, da mati rada stori za svojega otroka, kar in kolikor more. Da nam Marija s svojo priprošnjo res pomagati zamore, nam lepo spričujejo sveti cerkveni učeniki. Sv. Ciril Aleksandrinski pravi: „Veste, da se gotovo spuščajo na kraljev dvor tisti, za ktere se kraljica sama poteguje, in da taki ljudje prejmejo vse, česar prosijo. Tudi mi bomo prejeli vse, česar želimo, če sveto božjo mater imamo za svojo pomočnico, srednico in besednico pri kralju, kterega tako priserčno za nas prosi.“ In sv. Bernard kliče, rekoč: „Kdo je pač v stanu bolj občutno na serce govoriti našemu Gospodu Jezusu Kristusu, kakor ti, o presveta in blažena Devica? Ti namreč se znajdeš ž njim v najzvestejši prijaznosti, ali da boljši povem, v najpriserčniši ljubezni, ker si ti njegova mati in je on tvoj Sin! Oj koliko zaupanje smemo torej postavljati na tvojo priprošnjo!“ — In da nam Marija tudi res pomagati hoče, pokazala je že o mnogih priložnostih, kakor beremo v življenju svetnikov, in sosebno že takrat, ko je v Kani Galilejski pri svojem ljubem Sinu sprosila, da je z čudežem pomagal svatom iz stiske, ter jim vodo spremenil v vino.

9. Zakaj pa pristavljamo besedam: „prosi za nas“ tudi še besedo: „grešnike“?

To besedo pristavljamo zato, ker smo vsi grešniki; Marija pa je pribežališče grešnikov. — S tim namreč, da se grešnike spoznamo in imenujemo, ponižujemo se in tem bolj nagibamo usmiljeno mater Marijo, da bi prosila Boga, naj bi nas on s svojo sveto gnado k pokori nagnil, ter nam um od-

perl, da bi spoznali svoje pomote in pregrehe, in nam voljo omečil in vterdil, da bi raztergali vezí grešnih navad, zapustili hude priložnosti, slovo dali slehernemu grehu, vneli se za lepe čednosti in pobožno keršansko življenje, in posihmalo neutrudeno dalje hodili po potu zveličanja. Da Marija res v zavetje jemlje skesane in spokorne grešnike, in da jo torej res po vsi pravici imenujemo „pribežališče grešnikov“, nam spričuje mnogo in premnogo zgledov iz cerkvene zgodovine in iz življenja svetnikov. Naj vam zmed sto drugih le samo enega v misel vzamem, in sicer zgled Marije Egiptovske. Komej dvanajst let stara je Marija Egiptovska skrivši zapustila očetov dom, in se je podala v veliko mesto Aleksandrijo na Egiptovskem, v kterem je silno razuzdano živela in pohujšljivo. Šestnajst let že je lahkomišljeno in brezskerbno prebila v svojih hudobijah. Zdej pa vidi nekega dne silno veliko ljudi romat na božjo pot v Jeruzalem, kjer se je imel prav praznično obhajati dan znajdenja svetega križa. Marija se romarjem pridruži, ne sicer zato, da bi tudi ona počastila križ Kristusov, ampak le iz radovednosti in radoglednosti, in iz drugih še bolj hudobnih namenov. V Jeruzalem prišla hotla je z drugimi romarji vred v cerkev stopiti, pa jo nevidna moč nazaj derží. Torej poskuša v drugič, v tretje in clo v četertič v hišo božjo stopiti, pa nikakor ne more; vselej jej je, kakor bi jo nevidna roka nazaj deržala. Silno se prestraši; vsa prebledí in se trese kot šiba na vodi. Bilo jej je pri sercu, kakor nekdaj kralju Baltazarju, kedar mu je bila skrivna roka na steno napisala njegovo obsodbo. Stisne se na preddvoru v kotiček in premišljuje to čudno prigodbo. Po božjem razsvitljenju spozna, da je Bog ravno zavoljo njenega razuzdanega življenja v cerkev ni pustil. Ponameroma povzdigne zdej kviško svoj pogled, in ga vpre v podobo Marijno, ktera je stala na zidu pred tempeljnom. Ta podoba jej v spomin pokliče, kam naj se oberne v tej svoji stiski, in kje naj išče pomoči v svoji nadlogi. In res se s solznim očesom in zaupljivim sercom oberne k tisti, ktero jej je podoba postavljala pred oči, ter reče: „O ljuba božja mati! usmili se mene, uboge grešnice. Spoznam sicer, da zavoljo svojih obilnih grehov nisem vredna, da bi se ti ozerla na mene. Ker si pa ti pribežališče grešnikov, prosim te,

pomagaj mi, da v cerkev pridem; zakaj glej! pripravljena sem, poboljšati svoje življenje in se spokoriti.“ Zdej zasliši nek notranji glas, in bilo jej je, kakor bi jo bila Marija sama nagovorila, ter jej rekla: „Ker pri meni zavetja iščeš, in si pripravljena poboljšati svoje življenje, stopi v cerkev; zakaj vrata vanjo ti ne bodo več zaperte.“ In grešnica je v cerkev stopila, sveti križ pobožno počastila in pri tem milo jokala. Po tem se je spet ozerla na Marijno podobo, in je rekla: „Glej, moja kraljica! pripravljena sem; kje hočeš da delam pokoro?“ In Mati božja jej odgovori: „Podaj se unkraj Jordana, ondi boš pokoj našla.“ In zdej se grešnica spové, prejme sveto obhajilo, se poda unkraj Jordanske reke, pride v neko puščavo, in spozna, da ta kraj je tisti kraj, v kterem mora pokoro delati. Pervih sedemnajst let je spokornica imela v tem pustem kraju silno hude in pogostne skušnjave. Hudi duh ni miroval, da bi jo bil spet zapeljal v poprejno pregrešno življenje. Po tem pa so odjenjale skušnjave. Kaj pa je spokornica počenjala v teh neznanih skušnjavah? Glejte! vedno se je k Mariji obračala in jo je na pomoč klicala. In Marija jej je sprosila moč, da je srečno premagala vsako skušnjavo. 57 let je prebila v puščavi, in je dosegla že 87. leto svoje starosti, ko jo opat Cozim najde v puščavi. Dopovedala mu je dogodbo svojega življenja, in ga prosila, naj jo prihodnje leto spet obišče, in jej sveto rešnje Telo seboj prinese. Cozim pride, in jo obhaja. O tej priložnosti ga zopet prosi, da bi jo v poznejšem času še enkrat obiskal. Cozim jo obišče, pa več žive ne najde. Umerla je bila, in njeno sveto telo je bilo vse v svitlobi; v pesku pa je našel Cozim zapisane naslednje besede: „Pokoplji na tem mestu telo grešnice, in prosi zame Boga!“ Med tem, ko Cozim te besede prebira, pride iz puščave lev, ter s svojimi tacami jamo izkoplje v zemljo. Cozim pokoplje v jamo telo svete spokornice, in se verne v svoj klošter, ter pripoveduje svojim tovaršem, koliko čudo milosti da je Bog storil nad sveto spokornico Marijo Egiptovsko po priprošnji božje matere Marije, ktero po vsi pravici kličemo „pribežališče grešnikov.“ — Vidite, kako potrebno, pa tudi kako dobro je grešnikom, ki so zares spokorjenja željni, da se izročujejo Mariji v priprošnjo, ter prisercno molijo: „Prosi za nas grešnike!“

10. Zakaj pa kličemo v „Češčenasimariji“, rekoč: „Prosi za nas grešnike — zdej“, to je: v sedajnem življenju?

Glejte, zato kličemo in molimo, da bi Marija za nas prosila v sedajnem življenju, ker je ni ne ure ne minute, ne po noči ne po dnevu, o kteri bi ne potrebovali božje milosti in pomoči. Znano vam je od ene strani, da se imamo vojskovati z neizrečeno hudimi sovražniki, kteri nam spodlezujejo naše zveličanje; od druge strani pa tudi veste, kako revni in nezmožni da smo, in da sami ob sebi brez božje pomoči ne moremo premagati vseh nevarnost in skušnjav, ktere nam zavirajo naše zveličanje. To tolikanj potrebno pomoč pa zamoremo doseči po Marijni priprošnji v sedajnem življenju. O sedajnem življenju namreč nam zamore Marija pomagati s svojo priprošnjo; po smerti bi nam ne mogla več pomagati. O sedajnem življenju božja milost nad nami kraljuje, in milost nam Bog posebno po Marijni priprošnji delí. Po smerti bo le pravica božja gospodovala; pravico pa bo le Bog Sin skazoval; zakaj le njemu je Bog Oče vso sodbo izročil. Kako pomenljiva je tedaj besedica „zdej“ v „Češčenasimariji“!

Da je pa Marija tudi res pripravljena sprositi nam božjo pomoč, spričuje nam cela versta verjetnih dogodb, ktere so sveto cerkev primorale, da Marijo tolikanj lepo in ljubeznjivo preslavlja v Lavretanskih litanijah s pridevki: „Pomoč kristjanov — Zdravje bolnikov — Tolažnica žalostnih.“

11. Zdej vam naj še povem: zakaj na koncu „Češčenasimarije“ pristavljamo besede: Prosi za nas — ob naši smertni uri“.

Poprej sem vam pravil, da božje pomoči vedno potrebujemo; sosebno pa smo božje pomoči potrebni ob naši smertni uri. Smertna ura je naj imenitniša ura našega časnega življenja. Je smertna ura srečna, bomo srečni na unem svetu na vse vekomaj; je pa smertna ura nesrečna, bomo nesrečni na večne čase. Na smertno uro pa nas čakajo velike težave in morda prav hude skušnjave. Vest nas bo pekla zavoljo storjenih grehov, strah nas bo imel zavoljo bližnje sodbe. Satan bo še zadnjo silo napel, da bi nam dušo pogubil. Če k vsemu temu prištejemo

še telesne bolečine, kdo ne bo spoznal, kako potrebni da smo v takih okoljščinah posebne podpore, posebne božje pomoči, da poti v nebeško domačijo ne zgrešimo? In to podporo in pomoč dosežemo po Marijni priprošnji. Marija, ktera nam je ves čas življenja mila in usmiljena mati, nam hoče tudi ob smertni uri na strani stati. Marija, ki je pri smerti svojega božjega Sina pričujoča bila, hoče pričujoča biti tudi pri smerti vseh drugih svojih otrok, ki se zaupljivo vanjo ozirajo in jo na pomoč kličejo. Ravno zato nam sveta cerkev veleva moliti: „Prosi za nas — ob naši smertni uri! da nam bo ona, naša mila mati, na strani stala na zadnjo uro, nas tolažila, in nam sprosila božjo pomoč, s ktero bomo voljno preterpeli bolečine in smertne težave, serčno se vstavljali vsemu zalezovanju hudičevemu, vredno prejeli sveto popotnico, in srečno sklenili svoj pozemljiški tek.

12. Beseda „Amen“ ima v „Češčenasimariji“ ravno tisti pomen, kakor ga ima v „Očenašu“, ter pomenja: „Zgodi se“ — ali: „Naj se zgodi!“ S to besedo prosimo, da bi bila uslišana naša prošnja, ktero smo izrekli v „Češčenasimariji“.

13. Iz tega, kar sem vam do zdej pravil od „Češčenasimarije“, lahko spoznate, da je ta molitev Mariji posebno prijetna, nam pa posebno koristna. Mariji je prijetna, ker jo ž njo tako lepo častimo, in jo hvalimo, da nam je Zveličarja rodila, in se z hvaležnim sercom spominjamo včlovečenja Sina božjega. Nam pa je ta molitev koristna zato, ker si ž njo Marijo storimo svojo prijatelico, svojo besednico, svojo pomočnico, in si s to molitevjo po njeni priprošnji tolikanj in tako obilnih gnad sprosimo od Boga. Zato vam pa tudi priserčno priporočam, da vsi od kraja, bodi si mladi ali stari, prav radi in prav pobožno molite to sveto molitev, iz ktere nam dotekajo toliki blagri za sedaj in za nekdaj. Amen.

XXII. Keršanski nauk.

Od „Angeljevega češčenja.“

1. Zadnjič sem govoril od drugega in tretjega dela prelepe molitve „Češčenasimarije“. — Drugi del „Češčenasimarije“ — sem rekel — obstoji iz besed, ktere je govorila sveta Elizabeta, Marijna teta, ter jej je rekla za angeljem: „Blažena si med ženami“, in je pristavila: „Blažen je sad tvojega telesa“, s kterimi besedami je hotla reči: „Bodi češčen in hvaljen tisti, čegar mati si ti, ter Jezus Kristus, naš Odrešenik in Zveličar.“ — Tretji del „Češčenasimarije“ obstoji iz besed, ktere je pristavila sveta cerkev, rekoč: „Jezus! Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike zdej in ob naši smertni uri. Amen.“ Tudi te besede sem vam na drobno in vsako posebej razložil. S temi besedami častimo Marijo kar božjo in tudi našo ljubo mater, in se jej izročujemo v njenjo močno in mogočno priprošnjo. Pred oči jej postavljamo revni stan, v kterega nas je v greh pripravil, da bi s tim tem bolj nagnili njeno milo serce, da bi se nas usmilila, ter za nas Boga prosila ves čas našega časnega življenja sosebno pa ob naši smertni uri, o kteri smo najbolj potrebni božje pomoči. — Tudi to molitev sklepamo z ravno tisto besedo, s ktero sklepamo „Očenaš“, ter z besedo „Amen“, ktera pomenja to, kar: „Zgodi se“, ali: „Naj se zgodi, kar smo prosili.“

2. Danes pa vam bom razlagal neko drugo lepo in med nami sploh navadno molitev, kteri pravimo

Angeljevo češčenje.

Mislim, da znate „Angeljevo češčenje“ prav vsi moliti. Ker vam pa z verstjo razlagam keršanske nauke, vam bom,

da nič imenitnega ne prezrem, vendar le povedal, kako se moli „Angeljevo češčenje“ :

„Angeljevo češčenje“ se tako-le moli:

a) Angelj Gospodov je Mariji oznanil (češčenje prinesel), in je spočela od svetega Duha. Češčena si, Marija, i. t. d.

b) Marija je rekla: Glej! dekla sem Gospodova! zgodi se mi po tvoji besedi. Češčena si, Marija, i. t. d.

c) In beseda je meso postala, in je med nami prebivala. Češčena si, Marija, i. t. d.

Iz tega se vidi, da tudi „Angeljevo češčenje“ obstoji iz treh delov, kakor „Češčenasimarija“. — Besede pervega dela in drugega dela so lahko razumljive; ni mi jih treba razlagati bolj natanjčno. Težeji umeti so besede tretjega dela, torej naj vam jih nekoliko razložim. Bog Sin, ki je na svet prišel, da bi nas odrešil, nima le samo enega imena, ampak mu pridevljemo več imen. Imenujemo ga „Jezus“, kar je toliko, kar Zveličar. Pravimo mu „Kristus“, kar pomenja to, kar Maziljenec. Judje so mu rekli „Mesija“, in mi mu pravimo „Odrešenik“. Kličemo ga tudi svojega „Gospoda“; nekteri pa so mu rekli: „Beseda božja“. Te besede se je poslužil tudi sveti Janez, ko je pisal svoje imenitno evangelije, kterega je s temi le besedami pričel: „O začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Beseda je bila Bog.“ — Ko tedaj v „Angeljevem češčenju“ molimo: „Beseda je meso postala“, hočemo s tim reči: Jezus Kristus, naš Odrešenik in Zveličar je meso postal. — Kaj pa se to pravi: „Kristus je meso postal?“ — „Kristus je meso postal“ se pravi: „Kristus je človek postal.“ Človeško telo namreč obstoji iz mesa in kosti; in Kristus, ki je pravi Bog od vekomaj, je o svojem včlovečenju človeško natoro nase vzel, in tedaj tudi nase vzel pravo človeško telo, kakoršno je iz mesa in kervi.

Besede tretjega dela „Angeljevega češčenja“ so vzete iz svetega pisma, iz kterega so vzete tudi besede pervega in drugega dela. Sv. Lukež (1, 28.) namreč pripoveduje, da je

angelj Gabriel k Mariji prišel, in jej oznanil, da bo od svetega Duha spočela božjega Sina. Ravno ta evangelist nam tudi na znanje daje, kaj da je Marija odgovorila na angeljevo češčenje in oznanenje (Luk. 1, 38.). Sv. Janez (1, 14.) pa nam pove, kaj se je zgodilo po tem, ko se je Marija na angeljevo oznanenje vdala v sveto voljo božjo; da je namreč „Beseda meso postala“, to je: Sin božji je človek postal.

3. Akoravno pa je „Angeljevo češčenje“ v ozir svojih besed že ravno tako staro, kakor sveto evangelje; vendar le molitev „Angeljevega češčenja“ kar iz pervega ni še bila v navadi tako, kakor je zdej. Sveta navada, „Angeljevo češčenje“ moliti tako, kakor ga molimo zdej, je stara le kakih 500 in nekoliko let. Krog leta 1300. (1327.) namreč je zapovedal papež Janez XIII. vsak večer zvoniti in buditi verne kristjane, da bi s trojno „Češčenasimarijo“ počastili Kraljico nebeško. Slehernemu kristjanu, ki je to opravljal, dodelil je odpustek desetih dni za vsako tako opravljeno pobožnost. Kmalo na to, ter leta 1368. je bilo pod papežem Urbanom VIII. v Vaurenžkem cerkvenem zboru zapovedano, tudi zjutrej o solnčnem vzhodu znamnje dajati za molitev „Angeljevega češčenja“, s ktero molitvijo je bil sklenjen odpustek za trideset dni. Na posled je leta 1458 papež Kalikst III. ob kervavi vojski z razdivjanim Turkom zapovedal, po vsem keršanstvu tudi opoldne za „Angeljevo češčenje“ zvoniti iz tega namena, da bi si verni kristjani s to molitevjo na Marijno priprošnjo zadobili zmago nad temi grozovitimi sovražniki keršanstva. In pobožna molitev kristjanov tudi res ni bila brez vspeha. Na Marijno priprošnjo je Bog dal, da so bili neusmiljeni Turčini pri Belemgradu popolnoma premagani, in kristjani s temi rešeni Turške sile in Turškega trinoštva. — To Kalikstovo zapoved je ponovil tudi papež Aleksander, ter zapovedal, da se mora k „Angeljevemu češčenju“ tudi opoldne zvoniti in moliti. — Papež Benedikt XIII. pa je hotel tej molitvi posebni pospeh dati s tim, pa je veliko imenitnih odpustkov naklonil tistim, kteri „Angeljevo češčenje“ z zbranim duhom molijo, vsak mesec se spovedujejo in obhajajo, in imajo terdno voljo, resnično poboljšati svoje življenje.

K tej molitvi, ter molitvi „Angeljevega češčenja“ nas sveta cerkev vabi in sklicuje dan na dan, ker trikrat zvoni. To trikratno zvonjenje je res neizrečeno lepa, sveta in prisrčna navada, s ktero nas vnema za to lepo molitev. Vbogajmo torej radi svojo skerbno in dobro mater, sveto keršansko katoljško cerkev, in prav pridno molimo „Angeljevo češčenje“. — Neverski Turk se vsak dan po trikrat obrača proti mestu Meka, da bi svojega lažnjivega preroka Mahomeda zahvalil za dragi dar vere, ktero za pravo ima, ker edinoprave keršanske ne pozna: koliko bolj se tedaj spodobi nam katoljškim kristjanom, kterim sveti luč edinozveličavne vere, da se sleherni dan z hvaležnim sercom spominjamo Jezusove neskončne ljubezni, ktera ga je gnala, da se je v Marijnem čistem telesu včlovečil, ter človek postal, da bi nas odrešil in zveličal. Vse to pa se zgodi, če prav pobožno molimo „Angeljevo češčenje“, kedarkoli nas sveta cerkev z milim zvonjenjem vabi in kliče, da molimo to prelepo molitev.

4. Iz tega pa, kar sem vam pravil dosihmalo od „Angeljevega češčenja“, si bote že kar sami lahko odgovor dali na vprašanje:

Zakaj molimo „Angeljevo češčenje“?

„Angeljevo češčenje“ molimo:

a) zato, da se vsak dan večkrat z hvaležnim in pobožnim sercom spominjamo včlovečenja božjega Sina. Včlovečenje božjega Sina namreč je največa dobrota zmed vseh dobrot, ktere je Bog kdaj skazoval človeškemu rodu. Le prav pridno premislite in si k sercu vzamite, da bi nam kar nič ne bilo pomagalo, da nas je Bog Oče vstvaril, ako bi se nas ob enem tudi božji Sin ne bil usmilil, ter se iz ljubezni do nas včlovečil, da bi nas rešil greha in večnega pogubljenja. S tim pa, da nam je poslal svojega edinega Sina na svet, nam je Bog Oče skazal neskončno ljubezen in nam storil nezmerno dobroto, po kteri nihče, ki vanj veruje, ne bo pogubljen, ampak bo zadobil večno življenje. (Jan. 3, 15.) Za toliko neprecenljivo ljubezen in dobroto božjo smo tudi mi Bogu dolžni vso svojo ljubezen in priserčno hvaležnost. Lju-

bezen in hvaležnost za Jezusovo včlovečenje pa Bogu skazujemo, če te neprecenljive dobrote božje nikdar iz spomina ne spuščamo, ampak se je z hvaležnim sercom in pobožno molitevjo spominjamo slehern dan, kedar nas iz visokega turna zvonovni glas vabi in kliče k molitvi „Angeljevega češčenja“.

„Angeljevo češčenje“ molimo:

b) zato, da s to molitevjo Marijo častimo in se njeni priprošnji izročujemo. Marijo s to molitevjo častimo, ker se spominjamo od ene strani največe časti, ktera je Marijo dotekla s tim, da je mati božja postala; od druge strani pa se spominjamo tudi Marijnih prelepih čednost, sosebno njene nedopovedljive ponižnosti, ktere čednosti nas siloma priganjajo, da jih posnemamo, in s tim Mariji češčenje skazujemo. S to molitevjo se pa tudi Mariji v priprošnjo izročujemo, ker se v njej s trikratno „Češčenasimarijo“ do Marije obračamo, ter jo prosimo, da bi ves čas našega sedajnega življenja za nas Boga prosila, sosebno pa ob naši smertni uri nam sprosila božjo milost in pomoč, ktere smo takrat najbolj potrebni.

„Angeljevo češčenje“ molimo:

c) zato, da si tem obilniše zasluženje nabiramo za nebesa. Res je, da je vsak človek moliti dolžen, ko bi tudi nič ne zvonilo k molitvi. Molitev namreč je slehernemu odraščenemu človeku tako potrebna, da bi brez nje ne mogel doseči večnega življenja. Pri vsem tem pa bi jih menda vendar veliko bilo, kteri bi celi dan nič ne molili, ko bi jih zvon ne opominjal na molitev. V svoje pozemeljske opravila vsi zamišljeni in v časne posvetne reči vsi zamaknjeni bi molitev pri čistem v nemar puščali, ko bi sveta cerkev, naša skerbna mati, vsak dan po trikrat, zjutrej, opoldne in zvečer ne zvonila in jih tako ne priganjala k molitvi. Ker se pa vsak dan po trikrat iz turna zvon glasi, se marsikteri, ki bi se sicer ne bil, spodobno odkrije in se prekriža, ter pobožno obmoli „Angeljevo češčenje“, hvali ž njim Boga za neprecenljivo dobroto Jezusovega včlovečenja, pozdravlja Marijo, božjo mater, in se njeni priprošnji izročuje, in tudi samemu sebi zasluženje za večnost nabira. Še clo grešniku, da le nima

že popolnoma oterpnjenega serca, zvonov mili glas v živo gre, in je že marskterega zavernil na pravi pot, ter pot pokore in poboljšanja. Da je res, kar pravim, vam bo poterdila naslednja dogodba. Nek mladeneč bistre glave in poštenega serca izučil se je mizarskega rokodelstva ali mizobojstva. Mizobojstva izučen zapusti še ves mlad svoj rojstni kraj, in se na tuje poda, da bi si po svetu kaj poskusil. O pervem času je pogostoma pisaril svoji ljubi, pa bolehni materi; očeta namreč so mu bili že dolgo poprej v zemljo djali. Pripovedoval je svoji skerbni materi, da se prav dobro ima na tujem. Iz vseh njegovih pisem je vel in dihal duh resnične pobožnosti in bogaboječnosti. Sosebno lepo je bilo brati, kako močno da mu je na skerbi materno zdravje, in kako da ne neha dan na dan zanjo moliti. Ali glej! ni še bilo preteklo veliko časa, in njegove pisma so vse bolj po redkoma dohajale na njegov dom, in še tiste, ki so dohajale na njegov dom, bile so vedno mlačnejše in vedno merzlejše. Stari, pošteni šolski učenik, ki je v maternem imenu mladenču odpisaval, si iz tega nič prida ne obeta, in mu piše mile in resnobne svarila, ter pripoveduje od materne skerbi in britke žalosti. Mladeneč pa, namesto da bi se poboljšal in svojo žalostno mater razveselil, popolnoma obmolkne, in na vse materne mile pisma ne pošlje nobenega odgovora več. Ubogi materi pa začne skerb in žalost zmerom bolj razjedati serce, dokler se na zadnje za terdo ne vleže in ne umerje. Kaj pa je nesrečni mladeneč na tujem počenjal in kako se je obnašal? Oh, pokvaril je svoje zdravje dušno in telesno. Zgubil je vero, zapravil nedolžnost, prišel ob poštenje, spodkopal si zdravje. Malopridni tovarši so ga zapeljali, ter poštenega mladenča prenaredili v nesrečnega hudodelca. Sladek je bil pervi sad razuzdanosti zapeljanemu mladenču, na posled pa grenkejši od pelina. Razuzdanca se ogibljejo pošteni ljudje, nikjer več ga nočejo v službo, in revščina in siroščina se urnih nog za njim pomika. Ves izstradan in siromašk sklene, verniti se na svoj dom, in revniši memo berača se privleče nekega večera v domačo vas, v kteri je svoje otročje leta preživel tolikanj mirno in srečno. Oh, kako vse drugači mu je bilo zdej pri sercu, kakor pa nekdaj! Prijazna cerkvica

kraj tihe vasi ga zdej nič več ne razveselí, kakor ga je bila razveseljevala nekdaj, dokler je še ves nedolžen tik svoje ljube matere k službi božji tekal. Zelena trata sred vasi, po kteri je svoje otročje leta z drugimi otroci vred tolikanj veselo skakljal, mu žalost v sercu le še bolj množí. Plašen ko tat se ogiba svojih znancov in nekdanjih tovaršev, ker nima zdej dobre vesti, kakor je je nekdaj imel. Na zadnje vgleda iz med zelenega drevja rujavo streho male hišice, v kteri je luč sveta zagledal, v kteri mu je zibelka tekla, v kteri ga je ljuba mati moliti učila, v kteri je še ves majhen tik očetove mertvaške škrinje pretakal britke solze, in sred revščine in siroščine vendar le ves veren in zadovoljen služil Bogu. Serce mu poka, ko se spominja svoje nekdanje sreče in vidi svojo sedanjo nesrečo. Pri tem do hišice pride in pred oknom obstojí. V hiši lučica berlí. Mladeneč skoz okno pogleda, da bi svojo dobro staro mater ugledal za mizo ali pa za pečjo. Ali glej! kakor bi bil na tuje prišel, v hiši nikogar ne zagleda razun neznanih ljudi. Serce ga zabolí, da mu sapa zastaja. Da bi naglo zvedel, kaj in kako, poterka na okno s trepečo roko. Žena, mu neznana, okno odpre, ter ga vprašuje, kdo je, in kaj da želí? Ali ko zagleda medlega mladenča vsega razterganega, prestraši se, in se urno umakne spred okna. „Povejte mi, ljuba žena!“ mladeneč za njo zaklikne, „ali nič več ne stanuje tukaj stara Marjeta?“ In za odgovor dobi: „O ne! Marjeta že davno stanuje tam na pokopališču. Žalost nad nesrečnim sinom jo je vjedla in pod zemljo spravila. Bog mu odpusti — nehvaležniku!“ — To slišati se mladenču serce popolnoma podre. Ves obupen spred hiše beží, da bi v bližnjem ribniku vtopil svoje revno življenje. Ravno je mislil zveršiti ta strašni sklep, ter v vodo pokopati svoje telo in v pekel zverniti svojo dušo, kar se iz turna oglasi zvonov mili glas, in k „Angeljevemu češčenju“ zazvoni. In glej čudo! kakor bi bila mladenča zvezala skrivna móč, kar na mestu obstoji, in ne more dalje. Nejevere ledena skorja se mu po sercu topi malo po malem; ojstra sodba božja mu stopi pred oči, in misel na samomor mu zgine z glave. S perva mu neznana žalost serce zaliva, po tem pa se mu britka žalost

razpusti v rahlo milobo. Solze ga polijo. Spoznal je božji glas in božji klic; na kolena se spusti, in gori proti zvezdnatemu nebu povzdigne trepeče roke, ter usmiljenja prosi usmiljenega Boga. Po zvonovnem glasu je nesrečni mladeneč spet našel svojega Boga, našel svojega Zveličarja. Ravno je bil stari učenik, ki je ob enem tudi cerkvenčevo (mežnarsko) službo opravljal, „Angeljevo češčenje“ odzvonil, in je poslednji zvonovni glas odhohnel po tihem, mirnem dolu, kar nekdo do njega prisopiha, se prenj na kolena spusti, ter ga priserčno zahvaljuje, rekoč, da mu je znani zvonovni glas serce prederl, in ga rešil samomora. Ko sivi, častitljivi starček mladenča spozna, in zve njegove zmote, in vidi njegovo žalost, usmili se ga, in ga seboj pod streho vzame. Drugo jutro ga pelje do gospod fajmoštra; oba sta si vzajemno prizadevala in res jima je šlo srečno izpod rok, da sta nesrečnega, zapeljanega mladenča pripeljala spet na pravo pot, ter ga prenaredila v poštenega, bogaboječega človeka. — Vidite, ljubi moji! čudno moč zvonov, kedar nas kličejo k molitvi „Angeljevega češčenja“. Le zastaranemu grešniku, in človeku, čegar serce je že popolnoma oterpnilo za to, kar je dobrega in svetega, zvonenje k „Angeljevemu češčenju“ več v živo ne gre. Sv. Duh pravi v svetem pismu: „Modrost ne gre v hudovoljno dušo; tudi ne prebiva v telesu, ktero je hudobijam vdano.“ (Modr. 1, 4.) Kedar tedaj kakega takega človeka zagledamo, ki je gluh in mutast za božje reči, in kedar sliši k molitvi zvoniti, se ne odkrije in ne moli, nikar se nad njim ne spodtikajmo in ne pohujšujmo; marveč molimo zanj, da bi ga On, ki je vodo spremenil v vino, in s petimi hlebi nasitil nad 5000 lačnih ljudi, razsvetlil in k spoznanju pripravil.

5. Mi pa, ljubi kristjani! radi molimo to priserčno molitev, ter ž njo Boga hvalimo za naj večo dobroto, ktero nam je skazal s tim, da nam je poslal na svet edinega Sina, ki se je včlovečil, da bi nas odrešil in zveličal. Ob enem pa tudi s to sveto molitevjo Marijo lepo častimo, ker je bila vredna spoznana, biti mati našega Gospoda in Odrešenika, Kristusa Jezusa, božjega Sina, in se verno izročujmo v njeno močno in mogočno priprošnjo. Če imamo tudi kako delo v rokah, kedar se zvon oglasi, in nas k molitvi vabi, denimo delo iz

rok, ter priserčno in pobožno obmolimo „Angeljevo češčenje“. — Sosebno bodi staršem priporočeno, da že od malih nog vadijo svoje otročiče, vselej moliti, kedar k „Angeljevemu češčenju“ zvoni. Kedarkoli se tedaj zvon iz turna oglasi, naj, če je le mogoče, krog sebe zberejo svojo družinico, ter s svojimi otročiči spodobno in pobožno obmolijo to priserčno molitev, da ž njo Boga hvalijo in Marijo časté, in si ž njo sprosijo božji blagoslov za sedajno življenje, in večno srečo za prihodnje življenje. Amen.

XXIII. Keršanski nauk.

Od svetega „Rožnikranca“.

1. V zadnjem keršanskem nauku sem vam razlagal molitev, ktero imenujemo „Angeljevo češčenje“, in ktero molimo vsak dan po trikrat, ter zjutrej opoldne in zvečer, kedar nas sveta cerkev z zvonenjem vabi in kliče, moliti to sveto molitev, ktera iz treh delov obstoji, kakor „Češčenasi-marija“, in jo molimo zato, da se vsak dan večkrat s hvaležnim sercom spominjamo včlovečenja božjega Sina, da s to molitevjo Marijo častimo in se njeni priprošnji izročujemo, in da si ž njo tem obilniše zasluženje za večnost nabiramo.

Danes pa vam bom razlagal spet drugo molitev, s ktero tudi Marijo lepo častimo, priserčno se izročujemo v njeno varstvo, in si v obilni meri zadobivamo božjo milost in usmiljenje božje. In ta molitev je

Sveti Rožnikranc.

2. Dovolite, da vam naj poprej nekoliko dopovem od začetka te lepe, koristne, od svete cerkve poterjene molitve.

Nek poseben rožnikranc nahajamo že v pervih časih keršanstva. Že v pervih stoletjih svete cerkve so se puščavniki poslužili majhnih kamenčkov, da so ž njimi šteli število „Očenašev“, ki so jih obmolili. — Tudi so nekteri, ki psalmov brati niso umeli, po „Očenašu“ molili za vsak psalm, in so si število „Očenašev“ zaznamovali s posebnimi čaveljčki (žebljički), ktere so si na pas pripenjali. — Sv. Albert Krešpinski in Peter Puščavnik, ki sta živela veliko let pred svetim Dominikom, sta tistim, ki brati niso znali, velevala namesto psalmov obmoliti odmerjeno število „Očenašev“ in „Češčenasimarij“.

Vpeljava svetega „Rožnikranca“ pa takega, kakoršnega imamo zdaj, pripisuje se svetemu Dominiku, in sicer po tej le posebni priložnosti: V okrajni Languedok se nahaja mesto, po imenu Albi (Alby). V tem mestu se je proti koncu enajstega stoletja zbrala druhal krivovercov, ktere so po mestu Albi imenovali Albigenzarje. Albigenzarji pa so a) kakor nekdaj Manihejci terdili, da sta dva Boga, eden dober in eden hudoben, in da vse, kar je vidnega, ima svoj začetek od hudobnega Boga, ter hudega duha. Na dalje b) so tajili včlovečenje božjega Sina in tedaj tudi njegovo rojstvo iz Marije prečiste device. In na posled c) so tudi še učili, da je zakonski stan pregrešen stan, od samega hudega duha vpeljan; da je prisega, če tudi pravična, vendar le nedopuščena; da duhovni nimajo oblasti grehe odpuščati, itd. Ta strupena krivovera se je bila neznano hitro razširila med keršanski svet, in je v zmoto pripravila veliko število ljudi. Vse to viditi svetega Dominika neizrečeno serce boli. Rad bi bil rešil, ter nazaj na pravi pot pripravil toliko število zapeljanih duš; pa sam ni mogel. Oberne se torej v goreči prošnji do preblažene device Marije, da bi ona s svojo milo priprošnjo pri Bogu podpirala njegovo prizadevanje. Mariji je bila ta Dominikova prošnja posebno všeč. Naučila je torej svojega zvestega služabnika moliti sveti „Rožnikranc“, in mu je naročila, naj ga tudi vernim moliti priporoča. Ves vesel sveti Dominik vboga, ter gre, in verne sveti „Rožnikranc“ moliti uči, sosebno tiste, ki brati niso znali, in jim terdo na serce navezuje, da ga pridno molijo, in si ž njim na Marijno priprošnjo pri Bogu

sprosijo zmago prave vere nad zmoto in krivovero in poterjenje v pravi veri Jezusovi.

S to sveto molitevjo je sveti Dominik tudi res neizrečeno veliko zmotenih in krivovernih ljudi nazaj pripeljal v naročje svete matere, katoliške cerkve, in sveti „Rožnikranc“ je zmerom bolj v navado prišel med keršanski svet Znani so nam svetniki, ki so molitev svetega „Rožnikranca“ neizrečeno v časti imeli, in ga skorej vsak dan molili. Naj zmed mnogih drugih le samo svetega Frančiška Salezijana v misel vzamem. Ta sveti škof je vsem svojim drugim mnogim opravilom vkljub vendar le vsak dan molil to sveto molitev. Spomina vreden je odgovor, kterega je nekega dne sv. Frančišek dal svojemu tajniku (sekretarju). Nenavadne preobilne opravila so bile svetnika zaderžale, da svetega „Rožnikranca“ ni mogel opraviti ob odločeni uri, in še le v noči se je pripravljal, da bi ga bil obmolil, akoravno je bil ves truden in izdelan. Tajnik, skerben za njegovo zdravje, prosi svojega svetega škofa, da bi za počitek skerb imel, in za drugi dan odložil molitev svetega „Rožnikranca“. Sv. Frančišek pa ga zaverne, in mu pravi: „Prijatel! to ne gre. Nikakor ne smemo odkladati na prihodnji dan, kar se zamore zgoditi še o pravem času.“ — Blagor slehernemu, ki to sveto molitev dragovoljno moli in pobožno; obljubim mu, da je ne bo molil brez prida! Božji blagoslov bo na Marijno priprošnjo nadnj rosil v obilni meri!

3. Zdaj vam bom pa povedal, od kod izvira ime „Rožnikranc“? ali: zakaj se ti molitvi „Rožnikranc“ pravi?

Da se tej molitvi „Rožnikranc“ pravi, izhaja se od tod: V starih časih je bila navada, iz lepih in dišečih rož venec ali krancelj spletati in ga darovati imenitnim ljudem, da bi se jim s tim skazovala posebna čast. Mariji, prečisti devici, gre pa za Bogom največa čast. Po tem takem se spodobi, da tudi njej venec ali krancelj spletamo in jej ga darujemo. Ta venec pa, ki se spleta Mariji devici v čast, ni spleten iz navadnih, natornih, pozemljiskih rož in cvetlic, ampak je zložen iz najlepših in najljubeznivših duhovnih rož, ter najlepših in naj prijetniših molitev, s kterimi se Marija najlepši časti. Ime pa je temu vencu sveti „Rožnikranc“.

In duhovne rože ali molitve, iz kterih je sveti „Rožnikranc“ zložen, so te le:

a) Sveti „Rožnikranc“ se prične z „Apostoljsko vero“, kar je naj bolj prav in naj bolj primerno; zakaj vera je podlaga, na ktero moramo zastavljati vse svoje molitve, ako hočemo, da bodo dobre, ter Bogu dopadljive in nam vspešne. Sv. Pavl namreč pravi: „Brez vere je nemogoče Bogu dopasti. Zakaj kdor hoče k Bogu priti, mora verovati, da je, in da je tistim, ki ga iščejo, plačevavec.“ (Hebr. 11, 6.) — In s to molitevjo „Apostoljsko vero“, ako jo prav molimo, častimo tudi Marijo, ker se s to molitevjo spoznavamo služabnike njenega Sina, in ude njegove cerkve, ktero je on postavil, in ker Jezusa Kristusa spoznavamo Odrešenika in Zveličarja, in ga vsi ponižni hvalimo in molimo za nezapopadljive dari, ktere nam je dodelil kar naš Odrešenik in Zveličar. Torej je sveta „Apostoljska vera“ perva roža svetega „Rožnikranca“ Bogu in Mariji posebno prijetna.

b) Druga molitev svetega „Rožnikranca“ je „Očenaš“ ali Gospodova molitev. Kako lepa, ter Bogu dopadljiva in Mariji prijetna da je ta molitev, lehko se že iz tega sklepa, ker nas jo je sam božji Sin moliti učil, in ker nas ta molitev uči, prav po božji volji prositi za to, kar zadeva božjo čast, in tudi zato, karkoli potrebujemo za dušo in telo. „Očenaš“ je tedaj druga lepa roža svetega „Rožnikranca“, nad ktero imata Bog in Marija svoje dopadanje.

c) Tretja molitev svetega „Rožnikranca“ je „Češčenasimarija“. Ta molitev se 150krat moli v svetem „Rožnikrancu“, kteri obstojí iz 15 odstavkov, v kterih slehernem se po desetkrat ponavlja „Češčenasimarija“. — „Češčenasimarija“ je molitev, s ktero Mariji skazujemo večo čast, kakor jo skazujemo angeljem in vsem drugim svetnikom. Kedar to molitev molimo, Marije v njej ne častimo z lastnimi besedami, ampak z besedami, s kterimi jo je angelj Gabriel počastil, s kterimi jo je Elizabeta pozdravljevala, in s kterimi jej sveta cerkev češčenje skazuje in se jej v priprošnjo izročuje. Če se tedaj oziramo na začetek „Češčenasimarije“ in na njen zapopadek, moramo iz tega kar sami ob sebi spoznati, da je „Češčenasimarija“ res prelepa molitev, s ktero Marijo, pre-

čisto devico najlepši pozdravljamo in častimo. Zatorej je „Češčenasimarija“ tretja duhovna roža svetega „Rožnikranca“, ktera je Bogu in Mariji neizrečeno všeč in dopadljiva.

d) Četerta molitev svetega „Rožnikranca“ so „svete skrivnosti“ ali resnice naše svete vere, ktere se med „Češčenasimarijo“ vpletajo, in pri molitvi svetega „Rožnikranca“ premišljujejo. — Te „skrivnosti“ so trojne verste ali trojne ločíne: so vesele, so žalostne, so častitljive. Ravno zato pa tudi sveti „Rožnikranc“ delimo v tri dele, v I. veseli del; II. žalostni del; in III. častitljivi del.

I. Veseli del svetega „Rožnikranca“ se moli od adventa do posta. V tem delu svetega „Rožnikranca“ premišljujemo vesele skrivnosti, ktere nas spominjajo na včlovečenje Sina božjega. Najpoprej namreč:

a) pravimo: „Kterega si devica spočela“, in premišljujemo, kako da je angelj Gospodov v Nazaret prišel k Mariji, prečisti devici, in jej je oznanil, da bo od svetega Duha spočela Zveličarja sveta.

b) Na dalje molimo: „Kterega si devica v obiskovanju Elizabete nosila“, ter premišljujemo, kako se je Marija jaderno vzdignila, in je šla čez gore v mesto Hebron obiskovat svojo sveto teto Elizabeto, ktera je Marijo tolikanj lepo pozdravljevala in kar mater božjo počastila.

c) Tretjič pravimo: „Kterega si devica rodila“, in si pri tem pred oči postavljamo, kako se je Marija s svetim Jožefom podala iz Nazareta v Betlehem k popisovanju, in je ondi v revnem hlevcu rodila Odrešenika sveta.

d) Potlej molimo: „Kterega si devica v tempeljnu darovala“, in se pri tem spominjamo, kako da sta Marija in sv. Jožef 40 dni starega Ježuška nesla v Jeruzalemski tempelj k darovanju, kjer sta ga stari Simeon in bogoljubna vidova Ana ljudem razglaševala kar obljubljenega Odrešenika in Zveličarja.

e) In na zadnje pravimo: „Kterega si devica v tempeljnu našla“, ter si s tim v spomin sklicujemo, kako sta Marija in sv. Jožef z dvanajstletnim Jezusom v Jeruzalem šla na velikonočne praznike, ondi Jezusa zgubila, in ga čez tri dni spet našla v tempeljnu sedečega med pismouki in Judovskimi učeniki.

II. Drugi del svetega „Rožnikranca“ je žalostni del, in se moli o svetem postnem času. — V tem delu svetega „Rožnikranca“ premišljujemo Jezusovo britko terpljenje in njegovo grenko smert. In sicer molimo

a) najpoprej: „Kteri je za nas kervav put putil“, ter premišljujemo pri teh besedah Jezusa na Oljski gori na svojem obrazu ležečega, ki je k svojemu nebeškemu Očetu molil pri tolikih serčnih bolečinah in dušnih britkostih, da ga je kervav put oblival po vsem životu, in je kapal na zemljo.

b) Na dalje pravimo: „Kteri je za nas bičan bil“, in si pri tem spominjamo, kako da so rabeljni nedolžnega Jezusa na Pilatovem dvoru slekli, na steber privezali, in raztepli tako neusmiljeno, da od temena na glavi do podplatov na nogah ni bilo nič zdravega nad njim.

c) Potlej molimo: „Kteri je za nas s ternjem kronan bil“, in si pri teh besedah pred oči postavljamo nedolžno Jagnje božje, Jezusa, našega Zveličarja v rokah razdivjanih vojščakov, kterim ni bilo zadosti, da so ga raztepli in razbili do belih kosti, ampak so ga še tudi zasmehovali in zaničevali s tim, da so mu ternjevo krono na glavo posadili, mu star vojašk plašč čez ramo vergli, mu terst v roko dali, prednj poklekovali in se mu spakovali, in ga v zasmeh imeli kakor kakega lažnjivega kralja.

d) Četertič pravimo: „Kteri je za nas težki križ nosil“, in si s tim na premislek vzamemo, kako da so Jezusu vsemu raztepenemu in s ternjem kronanemu težki križ navalili na oderte rame, da ga je moral samši prenašati na kraj mertvaških glav na Kalvarski gori.

e) Na zadnje molimo: „Kteri je za nas križan bil“, in si s temi besedami v spomin sklicujemo, kako neusmiljeno da so rabeljni Jezusu na Kalvarijo dospevšemu oblačilo potegnili s telesa, ga na križ razpeli, pribili in umorili.

Ta del svetega „Rožnikranca“ ima v sebi tolikanj rezne skrivnosti, da bi gotovo od greha odvernile slehernega, kdor bi jih s pridom premišljeval, ter si jih resnično k sercu gnal.

III. Tretji del svetega „Rožnikranca“ se imenuje častiti ali častitljivi del, in se moli od velikenoči do adventa. V tem delu premišljujemo Jezusovo veličastvo, in častitljivost njegove svete matere, prečiste device Marije. In tedaj molimo

a) najpoprej: „Kteri je od smerti vstal“, ter premišljujemo, kako da je Jezus premagal pekel in smert, in ves veličasten iz groba prišel na sveto velikonočno nedeljo.

b) Za tem pravimo: „Kteri je v nebesa šel“, in si pri teh besedah v spomin sklicujemo, kako da je Jezus štirdeseti dan po svojem vstajenju vpričo svojih učencev na Oljski gori z zemlje zginil, in šel v nebesa ob božjo desnico.

c) Tretjič molimo: „Kteri je svetega Duha poslal“, in prevdarjamo, kako da je Jezus 10 dni po svojem vnebohodu svojim učencem svetega Duha poslal na binkoštno nedeljo v podobi gorečih jezikov.

d) Četertič pravimo: „Kteri te je v nebesa vzel“, in se pri tem spominjamo prečudne prigodbe, da Marija ni bila v nebesa vzeta le samo z dušo, ampak da so angelji prišli tudi po njeno telo, kterega so bili aposteljni na Oljski gori v grob položili ter s cvetlicami ozaljšali, da se zdaj Marija v nebesih znajde ne le samo z dušo, kakor drugi svetniki, ampak z dušo in s telesom, kakoršne sreče bodo drugi svetniki deležni še le po sodnjem dnevu, ko se bodo ob vstajenju teles njih duše iz nova sklenile s telesi.

e) Petič molimo: „Kteri te je v nebesih kronal“, in pri teh besedah premišljujemo, kako da je trojedini Bog Marijo prečisto devico, kedar je bila v nebesa vzeta, povzdignil

nad vse svetnike in clo nad vse angeljske verste, ter jo postavil kraljico nebes in zemlje.

Kedar jenjamo premišljevati eno ali drugo skrivnost svetega „Rožnikranca“, sklenemo z besedami: „Čast bodi Bogu Očetu, in Sinu, in svetemu Duhu: Kakor je bila o začetku, bodi še zdaj in na vse vekomej.“ Da s temi besedami sveto Trojico častimo, vsak sam ob sebi lahko ve.

Tako, glejte, se moli prelepa molitev svetega „Rožnikranca“. Pobožni ljudje so vsegdar radi molili to molitev, in jo radi molijo tudi še dandanašnji. Molijo jo doma v svojih hišah s svojo družinjo, preden spat gredo; molijo jo, kedar se huda ura približuje; molijo ga pri sveti maši, ako brati ne znajo, da bi iz molitevnih bukev molili mašne molitve; molijo jo o procesijah; molijo jo o sprevodih ali pri pogrebih in drugih takih okoljščinah ali priložnostih.

4. Zdaj nastane vpraševanje: „Kakšen prid imamo iz molitve svetega „Rožnikranca“? in: Ali ima sveti „Rožnikranc“ kako posebno moč, kedar se moli premišljeno in s čistim ali vsaj skesanim sercem?

Sveti „Rožnikranc“, ako ga prav molimo, nam je v velik prid in veliko korist, in sicer:

a) Pobožna molitev svetega „Rožnikranca“ dela človeka pobožnega, Bogu in Mariji prijetnega. Tem večkrat ko kristjan prav opravlja to sveto molitev, tem pobožniši bo prihajal in tem dopadljiviši Bogu in Mariji.

b) Molitev svetega „Rožnikranca“, kedar je prav opravljena, zatira krivovero. Ne le ob času svetega Dominika, ki je vpeljal sveti „Rožnikranc“, se je širila krivovera po keršanskem svetu; tudi še dandanašnji nastavlja satan vernim kristjanom mreže po svojih služabnikih, hudobnih ljudeh in njih zapeljivih naukih, da bi jih pripravil ob dragi dar svete vere. Kakor pa je sv. Dominik s svetim „Rožnikrancem“ prav vspešno zatiral krivovero, bi tudi mi serčno od sebe odbijali vse zalezovanje in zapeljevanje hudega duha

in hudobnih ljudi, ako bi radi in pobožno molili sveti „Rožnikranc“.

c) Z molitevjo svetega „Rožnikranca“ si dobivamo tudi še v drugih različnih dušnih in telesnih potrebah božjo pomoč na Marijno priprošnjo. — Tako na primero je kristjanom došla zmaga nad sovražnike po molitvi svetega „Rožnikranca“. Leta 1571. so imeli kristjani s Turki strašen boj na morju. Turška vojska je bila veliko močnejša memo keršanske vojske. V silnem strahu so se znašli kristjani povsod, posebno pa po Italijanskem. Rimski papež so napovedali očitne molitve za srečno zmago. Ljudje so se zbirali v procesijah, so pobožno molili sveti „Rožnikranc“, ter prosili Marijo pomoči in varstva, in so uslišani bili. Blizo mesta Akcija plane hrabra keršanska vojska nad brezštevilno neversko Turško druhal, jo do dobrega otepe in popolnoma zmaga. Rimski papež in vsi verni kristjani so to slavno zmago pripisovali Marijnemu varstvu, kterega so si bili sprosili s pobožno molitevjo svetega „Rožnikranca“. In v spomin te velike dobrote je bil postavljen praznik svetega „Rožnikranca“, kteri se še današnji dan obhaja po vsem keršanskem svetu. — Naj vam povem še eno dogodbo, iz ktere bote spoznali, kako si je nek grešnik z molitevjo svetega „Rožnikranca“ sprosil spokornega duha in pravega spokorjenja. Nek sloveč pridigar pretečenega stoletja je bil po noči poklican k nekemu plemenitažu, od mertuda udarjenemu, da bi ga spovedal in obhajal s svetimi zakramenti. Ko prihiti do njega, najde bolnika kar brez vse zavednosti. Drugo jutro zanj mašuje, ter ga pri sveti maši sosebno materi božji lepo priporočuje. Po sveti maši mu sporoče, da je bolnik spet prišel k zavednosti. Urno k njemu hiti, in ga najde vsega skesanega in potertega zavoljo njegovih obilnih grehov, in vsega voljnega in pripravljenega, clo življenje darovati za svoje spokorjenje in spravo z Bogom. Zdaj se spové, in prav pobožno prejme svete zakramente. Spovednik se čudi, ter ne vé, komu bi pripisoval toliko čudo božjega usmiljenja do človeka, kteri je bil poprej povsod na glasu zavoljo svojega razuzdanega življenja. Bolnik pa mu pripoveduje z ihtečim glasom, in pravi: „Oh, moj duhovni oče! te milosti ne morem

nikomur drugemu pripisovati, kakor le božjemu usmiljenju in Marijni priprošnji. Gotovo je Marija uslišala Vaše molitve in molitve moje matere. Kedar se je moja mati znašla na smertni postelji, me pred se pokliče, in mi naj poprej pred oči postavlja obilne nevarnosti, kterim bom med svetom izpostavljen; po tem pa reče: Izročim te v varstvo Marije device. Obljubi mi, preljubi sin! le edino to, kar mi bo porok tvoje ljubezni do mene, in kar te ne bo ravno težko stalo: moli namreč vsak dan sveti „Rožnikranc“. To sem tedaj svoji materi obljubil, ter molil z zbranim duhom sveti „Rožnikranc“ slehern dan. Povem pa tudi kar naravnost, da kakih deset let je bila ta molitev edino pobožno opravilo, kterega sem le koli opravljal.“ Duhoven, vse to slišati, bil je terdne misli, da nima plemenitaž svojega spokorjenja nikomur drugemu pripisovati, kakor le Marijni priprošnji, ktera se ga je usmilila in ga v zavetje vzela zavoljo pobožne molitve svetega „Rožnikranca“, in ga je zdaj lepo pripravljal za srečen odhod iz tega sveta.

5. Iz vsega tega lahko spoznate, da je sveti „Rožnikranc“ res lepa in močna molitev. Radi ga torej molite, kakor so ga svetniki radi molili. Gospodarji in gospodinje, očetje in matere! skerbni bodite, da se bo po vaših hišah pogostoma in pobožno molil sveti „Rožnikranc“. In slehernemu, ki brati ne zna, naj služi molek ali paternošter namesto bukvic, da moli nanj sveti „Rožnikranc“ ne le doma ampak tudi v cerkvi pri sveti maši. Amen.

XXIV. Keršanski nauk.

Od Litanij.

1. Razložil sem vam že veliko lepih molitev: razlagal sem vam „Sveti križevi pot“ in kaj da so „Pobožni zdihljeji“; razlagal sem vam „Očenaš“ ali Gospodovo molitev; govoril sem na dalje od „Češčenasimarije“ in od „Angeljevèga češčenja“; tudi sem vam povedal, kar vam je od svetega „Rožnikranca“ vedeti treba, ter vam razložil njegov začetek, njegov zapopadek, njegovo moč. Zraven teh imamo še mnogo drugih prelepih molitev, kterih vam pa ne morem vseh na drobno razkladati, da drugim potrebnim naukom preveč časa ne odtergam. Le še od ene bolj navadne in sploh vpeljane molitve bom spregovoril par besedi, in sicer od

Litanij.

2. Beseda „Litanije“ je greške korenine, in pomenja po naše to, kar očitna, priserčna prošnja. Take očitne molitve in pobožnosti so bile naravnane ob času velikih stisk in nadlog, postavim, kedar je kuga ljudi morila, ali lakota postala, ali povodenj razsajala, ali kaka druga nesreča ljudi stiskala. V šestem stoletju, ko je Pelagij II. sedel na Petrovem stolu, vdarila je reka Tibera čez bregove, in je povodenj strašno razsajala po Italijanskem. Ob enem je reka brez števila kač seboj prignala, ktere so vzrokovale tak neznan smrad, da se je iz tega izlegla kuga, ktera je neizrečeno veliko ljudi kar nanagloma pobrala iz tega sveta. Naj se odverne ta strašna šiba božja, napovedal je papež vesoljn post in očitne procesije, pri kterih so se molile „Litanije“, da bi Bog spet usmiljenje skazal ljudem po priprošnji Marijni in drugih svetnikov. Ravno tako

je tudi sv. Gregor Veliki zapovedal enak obhod ali enako procesijo za ves keršanski svet na svetega Marka dan, ter ukazal, da se imajo litanije obmoliti pri tem obhodu. — Ko je mesto Vienne na Francoskem silno veliko terpelo po potresih, požarih in po drugih nadlogah, je sveti škof Mamert naravnal procesije z litanijami z naj lepšim vspehom, in te procesije so nanesle priložnost, da so bile vpeljane procesije križevega tedna po vsem keršanskem svetu, pri kterih se, kakor veste, litanije ali molijo ali pojejo. — In verni kristjani so tem rajši hodili k takim pobožnostim, ker so vidili, kako prijetni da so Bogu, ki je po njih svoj sveti blagoslov v tako obilni meri razlival na svoje otroke na zemlji.

„Litanij“ pa je veliko. Naj navadniše in po vsem keršanskem svetu vpeljane so: „Litanije vseh svetnikov“ in „Lauretanske Litanije“. Naj vam tako od enih kakor od drugih nekaj povem. In sicer vam bom najpoprej nekoliko razložil:

A. Litanije vseh svetnikov.

3. Pri „Litanijah vseh svetnikov“ se pred vsem drugim

a) obernemo do trojedinega Boga, Očeta, Sina in svetega Duha, in ga prosimo da bi se nas usmilil, da bi naše prošnje poslušal in jih uslišal.

b) Na dalje se obračamo do božjih prijatlov, do ljubih angeljev in božjih svetnikov in svetnic.

In ker je Marija povzdignjena nad vse angelje in svetnike, se tudi naj poprej njej priporočujemo, da bi ona za nas Boga prosila.

Za Marijo pridejo na versto angelji in vse verste zveličanih duhov, zmed kterih po imenu imenujemo svetega Mihaela, svetega Gabriela in svetega Rafaela, ter jih prosimo, da bi tudi oni za nas Boga prosili.

Od angeljev se obernemo do svetih očakov in prerokov stare zaveze, zmed kterih posebej v misel vzamemo sve-

tega Janeza Kerstnika in svetega Jožefa, Jezusovega rednika, in se jima v priprošnjo izročujemo.

Zdaj kličemo na pomoč vse aposteljne, evangeliste in učence Gospodove, kakor tudi vse svete nedolžne otročiče, ktere je zavoljo Jezusa pomoril kervoločni Herod.

Na dalje ze obračamo do vseh svetih mučencov, do vseh svetih mašnikov in levitov, do vseh svetih devic in vidov. — Zmed svetih mučencov posebej naštevamo svetega Štefana, svetega Laurencija, svetega Vincencija, svetega Fabjana in Sebastjana, svetega Janeza in Pavla, svetega Kozma in Damjana, svetega Gervazija in Protazija. — Zmed svetih škofov, spoznovavcov in učenikov posebej imenujemo svetega Silvestra, svetega Gregorija, svetega Ambroža, svetega Avguština, svetega Hieronima, svetega Martina in svetega Nikolaja. — Zmed svetih mašnikov in levitov, menihov in puščavnikov po imenu kličemo svetega Antona, svetega Benedikta, svetega Bernarda, svetega Dominika in svetega Frančiška. — In zmed svetih devic in vidov posebej v spomin jemljemo sveto Marijo Magdaleno, sveto Agato, sveto Lucijo, sveto Nežo, sveto Cecilijo, sveto Katarino in sveto Anastazijo.

Na zadnje tudi še vse druge svetnike in svetnice božje na pomoč kličemo, in se jim priporočamo, da bi za nas Boga prosili.

c) Zdaj se s svojimi prošnjami spet nazaj povernemo k svojemu nebeškemu Gospodu, in ga prosimo, da bi nam bil milostljiv, in da bi nas uslišal.

Na dalje ga prosimo, da bi nas rešil vsega hudega na duši in na telesu, sosebno pa greha, ki je naj veče zlo na svetu, in nam nakopava jezo božjo, kar je naj veča nesreča slehernemu človeku. Zmed nadlog, od kterih rešeni biti želimo, na drobno naštevamo: šibo potresa; tresk in hudo vreme, kugo, lakoto in vojsko. Ravno tako prosimo, da bi nas Bog rešil skušnjav hudičevih; jeze, sovraštva in vse hude volje; duha nečistosti; nagle in neprevidene smerti in večne smerti. — Vsega tega, prosimo, da bi nas naš Gospod in Zveličar rešil zavoljo skrivnosti svojega svetega včlovečenja, zavoljo svojega prihoda na zemljo; zavoljo svojega rojstva; zavoljo svojega

kersta in svetega posta; zavoljo svojega križa in terpljenja; zavoljo svoje smerti in zavoljo svojega pokopa; zavoljo svojega svetega vstajenja; zavoljo svojega čudnega vnebohoda; zavoljo prihoda Tolažnika svetega Duha. — Na zadnje še pristavimo, da bi nas rešil sosebno na dan sodbe ali na sodnji dan, da bi ne prišli na njegovo levo stran med zaveržence, ampak da bi bili postavljeni ob njegovi desnici med izvoljene.

In kakor smo prosili, da bi nas rešil vsega zlega, ga zdaj tudi prosimo, da bi slušal in uslišal naše prošnje. In da bi tem hitrejši pripravljen bil, nas poslušati in uslišati, se vsi skesani pred njim ponižujemo, ter se kar naravnost grešnike imenujemo, ki vsi poterti prosimo, da bi nam odpustil, da bi nas k pravi pokori pripeljal. Na dalje prosimo svojega nebeškega Gospoda, da bi svojo sveto cerkev vladal in ohranil; da bi pastirja apostoljskega rimskega papeža in vse cerkvene stanove ohranil v svoji sveti veri; da bi sovražnike svete cerkve ponižal; da bi keršanskim kraljem in oblastnikom daroval mir in pravo enovoljnost; da bi vsemu keršanskemu ljudstvu dal mir in edinost; da bi nas vse poterdil in obderžal v svoji sveti službi; da bi naše misli povzdignil k nebeškim željam; da bi vsem našim dobrotnikom dodelil večne dari, da bi duše naše, in naših bratov, bližnjih in dobrotnikov rešil večnega pogubljenja; da bi sad zemlje dal in ohranil. — In kedar smo vse te svoje prošnje na drobno našteli, še enkrat prosimo kakor v „Očenašu“ z besedo „Amen“, tako zdaj v „Litanijah“ z besedo „Da nas uslišiš“, da bi bile vse naše prošnje Jezusu dopadljive, in da bi jih torej uslišal. — In da bi svoje zaupanje v njega očitno na znanje dali, ga imenujemo božjega Sina, kteri je vsegamogočen, pa tudi neskončno dobrotljiv in usmiljen, in nam torej zamore in tudi hoče dati, česar potrebujemo. — In da bi tem hitreji njegovo serce k usmiljenju nagnili, ga imenujemo Jagnje božje, ktero odjemlje grehe sveta, ter ga prosimo, da bi nam zanesel, da bi nas uslišal, da bi se nas usmilil.

Na zadnje Kristusa prosimo, da bi nas poslušal in uslišal, in trojedinega Boga, da bi se nas usmilil.

d) Na to molimo „Očenaš“ ali Gospodovo molitev, in za „Očenašem“ obmolimo še nektere druge molitve, naj Bog

odverne vse nadloge in nevarnosti. V teh molitvah se spominjamo tudi poglavarja svete cerkve, Rimskega papeža, in prosimo, da bi ga vsemogočni večni Bog vodil po potu, kteri pelja v večno življenje, in mu pomagal, da bo le to želel in storil, kar je Bogu prijetno in dopadljivo. — V teh molitvah v misel jamljemo višega pastirja naše škofije, ter prosimo, da bi mu nebeški pastir in vladar vseh vernikov dodelil, da bi tiste, čez ktere je postavljen, z besedo in zgledom k dobremu napeljeval, in s svojo čedo dosegel nekdaj večno življenje. — V teh molitvah prosimo, da bi Bog, ki je varh vseh kraljestev, našemu cesarju dodelil moč, spoznati in častiti tisto moč, s ktero se sovražnik premaga, in da bi ga Bog mogočnega storil pod svojim varstvom. — V teh molitvah prosimo, da bi Bog razsvetlil in v dobrem poterdil vse duhovske in deželske gosposke, da bi nas napeljevali k vsemu dobremu, kar zamore pripomoči k božji časti in našemu blagru in zveličanju. — V teh molitvah prosimo za svoje prijatle in neprijatle, za zdrave in bolne, za žalostne in revne kristjane, za žive in mertve, da bi Bog nam vsem dodelil odpuščenje grehov, pravo edinost v veri, gorečo ljubezen in priserčne želje po vsi pravičnosti. — V teh molitvah Bogu izročujemo vse svoje djanje in nehanje, vse svoje dela in opravila, svoje življenje in svojo smert. — Na zadnje še prosimo, da bi vedno pri nas ostala božja pomoč, in obmolimo še 5 „Očenašev“ in 5 „Češčenasimarij“.

4. Ljubi kristjani! že iz tega malega, kar sem vam do zdaj pravil, lahho spoznate, kako lepa molitev da so „Litanije vseh svetnikov“, in kako pripravne da so, nam prav obilno gnad priklicati iz dežele izvoljenih. Ravno zato bi nam mogle biti prav priljubljene, in radi bi jih mogli moliti prav dostikrat. Zdaj naj vam pa še nekoliko razložim:

B. Lauretanske Litanije.

5. „Lauretanske Litanije“ imajo svoje ime od imenitne kapelice ali hišice v mestu Loreto na Italijanskem. V tej hišici je Marija živela, Jezusa od svetega Duha spočela. Ta hišica je bila od angeljev iz Nazareta prenesena v Tersat na Primor-

skem, in pozneje v Loreto, kjer še zdaj stoji. V tej hišici so se Matere božje Litanije naj poprej molile tako, kakor jih molimo še zdaj, in so se torej tudi po mestu Loreto imenovale „Lauretanske“.

a) Začnejo se te Litanije kakor une od vseh svetnikov s prošnjo do trojedinega Boga, da bi se nas usmilil, da bi se na naše prošnje ozerl, jih poslušal in uslišal.

b) Zdaj pa se s svojimi prošnjami obračamo do Marije, ter se jej lepo priporočamo, da bi za nas Boga prosila. Pravimo jej: „Sveta Marija“ zato, ker je bila res tako sveta, da nikdar nikoli tudi z naj manjšim grehom ni Boga žalila. — Imenujemo jo „božjo mater“, ker nam je rodila Jezusa, ki je pravi Bog. — Kličemo jo „devic devico“, ker je Jezusa rodila, pri vsem tem pa le vendar devica ostala. Častimo jo s pridevkom; „mati Kristusova“, in s tim na znanje dajemo, da spoznavamo, da Marija ni nič manj imenitna zavoljo tega, ker je devic devica, kakor je zavoljo tega, ker je nam Kristusa rodila. — Zdaj jo nagovarjamo z: „Mati milosti božje“, ker je mati Kristusova, kteri je studenec in začetnik vse gnade in milosti božje. — Imenujemo jo: „Mati prečista“, ker je bila zmed vseh ljudi najbolj čista na duši in na telesu. — Na dalje pravimo: „Mati brez madeža“, ker je bila Marija vselej popolnoma prosta vsega poželjenja ali sladnost mesa, ker je v tej čednosti bila vsem drugim stvarem naprej, in ker si tudi z najmanjšim grehom ni bila omadeževala svoje duše. — Za tem molimo: „Mati nedolžna“, s kterim pridevkom spoznavljamo, da je Marija tudi o svojem porodu in po porodu ostala devica, kakor je bila pred svojim porodom. — Kličemo jo: „Mati presveta“, s kterim priimkom izrečemo resnico, da častita božja mati tudi ob včlovečenju Sina božjega in nikdar v svojem življenju moža ni spoznala, ampak je vedno nedotaknjena, čista neomadeževana in sveta devica ostala. — Velimo jej: „Mati ljubezniva“, ker je res ne le zavoljo svoje visokosti in imenitnosti, ampak tudi zavoljo svojih lepih čednost vse ljubezni vredna. — Pravimo jej: „Mati prečudna“, zato, ko njena lepota in častitljivost ni navadna, ampak velika, redka in nenavadna. — Častimo jo z: „Mati našega Stvarnika“, ker je mati Jezusova;

Jezus pa je z Očetom in svetim Duhom vred stvarnik vsega sveta. — Potlej rečemo: „Mati našega Odrešenika“, ker nam je rodila Jezusa, Odrešenika in Zveličarja vsega sveta.— Zdaj pravimo: „Devica modra“, ker je bila sosebno velika Marijna modrost s tim, da si je vedla v vsem svojem djanju pravo izvoliti, in se je pri tem vselej poslužila naj pripravniših pripomočkov. — Na dalje molimo: „Devica častitljiva“, ker je Marija zarés vse časti vredna deloma zavoljo svoje imenítnosti, ker je božja mati, deloma zavoljo svojih prelepih čednost. — In ker je Marija zares tolikanj častitljiva, to je časti vredna, jo moramo tudi hvaliti, to je: jej čast in hvalo skazovati. Da smo dolžni, pa tudi privoljni to storiti, izrečeno z besedami: „Devica hvale vredna“. — Na to pravimo: „Devica mogočna“, ker je Marija res mogočna pri Bogu s svojo priprošnjo; mogočna čez hudega duha, kterega zmaguje, čez peklensko kačo, kteri je glavo sterla; mogočna čez molike, ktere razdeva, ker je rodila Jezusa, ki je prižgal ljudem luč prave vere. — Na dalje pravimo: „Devica usmiljena“, ker vedno prosi Jezusa, da bi nam prizanesel ali vsaj zmanjšal kazni, ktere smo zaslužili s svojimi grehi. — Po tem rečemo: „Devica verna“, ker je bila Marija verna in zvesta Bogu in ljudem. Verna in zvesta je bila Bogu, ker je terdno verovala Bogu in njegovim obljubam, se Boga zmerom terdno deržala, njegove skrivnosti ohranila, in božje časti ni nase obračala. Verna, to je: zvesta in zanesljiva je bila presveta Devica tudi ljudem, ker je vse sprejemala in jih še zdaj sprejema z materno ljubeznijo, kteri se jej zaupljivo približujejo, ter pri njej iščejo pomoči. — Zdaj Marijo nagovorimo s pridevkom: „Podoba pravice“, ali: „Ogledalo pravice“, zato, ker se v njenem življenju ravno, kakor v ogledalu, vidi podoba pravice, kakor se ona (pravica) v djanju razodeva. — „Sedež modrosti božje“ pravimo Mariji, ker je ona v svojem naročju nosila Jezusa, ki je nevstvarjena Modrost. — „Začetek našega veselja“ jo kličemo, ker je bila mati Jezusova, po kterem nam je došlo edinopravo veselje, to je: odrešenje in zveličanje.—S „Posoda duhovna“ jo častimo, ker je Marija sprejemala in hranila v sebi vse nebeške dobrote, ter Kristusovo telo po njegovem včlovečenju,

vse njene lepe čednosti, in preobilne dari za dušo in telo, ki nam jih dobiva s svojo priprošnjo pri Bogu. „Posoda častivredna“ Mariji pravimo, ker jo je Bog od znotrej in od zunej neizrečeno olepšal in ozaljšal; od znotrej jo je ozaljšal s preobilnimi gnadami in vsemi lepimi čednostmi; od zunej jo je olepšal z častitljivim in lepim telesom in z veličastno podobo, kakoršno kažejo njene podobe izdelane od svetega Lukeža. — „Posodo vse svetosti“ kličemo Marijo, ker je bila v Mariji kakor v kaki posodi hranjena vsa pobožnost, ktera se je tako lepo razkazovala v vsem njenem življenju. — „Skrivnostna roža“ pravimo Mariji, ker je ona, kakor lepa vertnica v vertu, dajala prijeten duh lepih čednost od sebe. — „Turn kralja Davida“ jo imenujemo zato, ker je v duhovnem pomenu Davidovemu turnu močno podobna. David je izzidal močen turn, kteri je odbijal vsak sovražen napad od mesta Jeruzalema; Kristus pa je svoji sveti cerkvi, temu svojemu duhovnemu Jeruzalemu, dal za obrambo svojo sveto mater, pred ktero naj bi bežali sovražniki našega zveličanja, in v kterem bi zavetje našli njegovi služabniki. — „Turn slonokosteni“ velimo Mariji zavoljo njenih lepih lastnost in popolnost. Slonova kost namreč je lepa, bela, terdna, žlahtna; tudi Marija je prelepa zavoljo svojih lepih lastnost in čednost, sosebno zavoljo svoje čistosti, zavoljo svoje stanovitnosti, in je bila neizrečeno draga in ljuba Bogu. — Na dalje imenujemo Marijo: „Hiša zlata“, ker je bilo njeno telo res prelepa hiša ali tempelj, v kterem je prebival sam božji Sin celih 9 mescov, in v kterem je vedno prebival sv. Duh s svojimi gnadami. — Po tem molimo: „Škrinja miru in sprave“ zato, ker se nad Marijo najdejo veličastvo in prečudne lastnosti škrinje zaveze v starem zakonu. V škrinji zaveze so bile hranjene table božjih zapoved, po kterih je bil Bog zavezo storil z Judovskim ljudstvom: Marija pa ni le samo škrinja, v kteri se je hranila božja postava, ampak sam postavodajavec Jezus Kristus. Škrinja zaveze je bila narejena iz lepega, terdnega in nestrohljivega lesa, in pomenja lepe, viteške in prav posebne čednosti Marijne, in tudi nestrohljivost njenega telesa, kterega tudi smert in trohnoba ni pokončala. Škrinja zaveze je bila z zlatom prevlečena od znotrej in od zunej:

Marija je bila od znotrej in od zunej ozaljšana z zlatom ljubezni; od znotrej z ljubeznijo do Boga, od zunej z ljubeznijo do bližnjega. Škrinja zaveze je imela od zgorej zlato krono krog in krog: Marija je kronana kraljica nebes in zemlje. — Po tem pravimo: „Vrata nebeške“, ker je po Mariji včlovečeni Bog k ljudem prišel, torej tudi po njej ljudje k Bogu pridejo. — „Zgodnja Danica“ pravimo Mariji, ker je ona zmed vseh pravičnih naj pravičniša, kakor je med zvezdami zgodnja danica naj svitlejša; sveto pismo pa pravične zvezdam primerja. „Zgodnjo Danico“ imenujemo Marijo tudi zato, ker je ona napovedovavka ali prav za prav roditeljica tistega, kterega imenujemo „Solnce pravice“, to je: Jezusa Kristusa, ravno kakor je zgodnja Danica napovedovavka rumenega solnca na nebu in belega dne. — S pridevkom: „Zdravje bolnikov“ naznanjamo, da je po priprošnji Marijni že veliko vernih bolnikov zdravje zadobilo na duši in na telesu. — Z imeni: „Pribežališče grešnikov — Tolažnica žalostnih — Pomoč kristjanov“ dajemo na znanje, kako usmiljena da je Marija do grešnikov, do žalostnih in do vseh kristjanov sploh. — Zdaj še Marijo pozdravljamo s priimki: „Kraljica angeljev — Kraljica očakov — Kraljica prerokov — Kraljica aposteljnov — Kraljica marternikov — Kraljica spoznovavcov — Kraljica devic — Kraljica vseh Svetnikov“, ker jo je Bog sam tako neizrečeno povzdignil in poveličal, da jo je kraljico postavil čez vse stvari v nebesih in na zemlji. — Na zadnje še molimo: „Kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta! za nas Boga prosi“, s kterim pridevkom na znanje dajemo, da Marija edina je prišla brez madeža izvirnega greha na svet.

Iz tega, kar sem vam zdaj pravil, lahko spoznate, da vsi ti pridevki, s kterimi Marijo pozdravljamo v „Lavretanskih litanijah“ spadajo v tri verste. Pervi zapopadajo gnade in čednosti, s kterimi je bila presveta Devica od Boga obdarovana; drugi obsegajo gnade, ktere Marija nam od Boga zadobivlja, tretji, ki se začne z besedami: „Kraljica angeljev“ pa naznanjajo njeno visokost in veličastvo v nebeškem kraljestvu.

c) Zdaj prosimo še Jezusa, Jagnje božje, da bi nam zanesel, da bi nas uslišal, da bi se nas usmilil.

d) Na to molimo „Očenaš“ in „Češčenasimarijo“, nektere molitve, s kterimi Marijo častimo in se jej priporočamo, — pozdravljamo svetega Jožefa, Marijnega ženina in Jezusovega rednika, — in pri Bogu pomoči iščemo v vseh potrebah; in na vse zadnje obmolimo še 5 „Očenašev“ in 5 „Češčenasimarij“.

6. Kaj ne, ljubi moji! kako lepe so „Lavretanske Litanije“ ali „Litanije matere božje!“ Prav radi jih torej molimo, ž njimi Marijo častimo, in se izročujmo njeni mogočni priprošnji, — in Marija nam bo gotovo vsegdar dobrotljiva in usmiljena mati, bo vedno naša srednica in besednica pri Bogu in naša mogočna pomočnica v sedajnem življenju; po smerti naša mila Kraljica v nebesih. Amen.

UNIVERZITETNA KNJIŽNICA LJUBLJANA

85 ; 130 - 5
10